

T.C.

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İZÂKÎ MECMUASININ İNCELENMESİ

Nurcan GÖK

Yüksek Lisans Tezi

Ardahan, 2018

T.C.

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İZÂKÎ MECMUASININ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

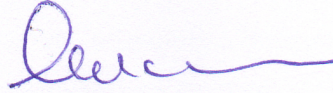
Nurcan GÖK

Danışmanı: Doç. Dr. Ahmet İÇLİ

Ardahan, 2018

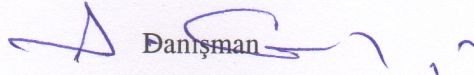
KABUL VE ONAY

Nurcan GÖK, tarafından hazırlanan “**İzaki Mecmuasının İncelenmesi**” başlıklı bu çalışma, 30.11.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Ceval KAYA

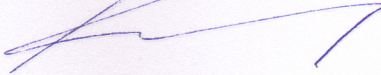

Danışman

Doç. Dr. Ahmet İÇLİ

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Özgür KIYÇAK

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım. 05/.../...02.2018

Doç. Dr. Zafer AYKANAT

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmamın; tamamen kendi çalışmam olduğunu, tez içinde sunduğum verileri, bilgileri bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu tez çalışmada yararlandığım eserlere uygun atıfta bulunduğumu ve her alıntıya kaynak gösterdiğime taahhüt ederim.

30.11/2018
İmza
Nurcan GÖK

ÖZET

GÖK, Nurcan. *İzâkî Mecmuası'nın incelenmesi*, Yüksek Lisans, Ardahan, 2018.

Mecmua kelimesi, Arapça *toplama bir araya getirme* anlamına gelen *cem* kökünden türemiştir.

Edebi bir terim olarak ise çeşitli kişilere veya konulara ait seçilmiş metinleri barındıran derleme eserler olarak tanımlanabilir. Bu metinler, tür ve şekil açısından ortaklıklar taşıyabildiği gibi karma derlemeler de olabilir.

Klasik Türk edebiyatındaki mecmualar, birçok yönden edebiyat tarihine yardımcı kaynak özelliği taşıyabilirler. Mecmualar arasında şiir mecmualarının rolü büyüktür. Bu türden eserlerde birçok yeni bilgiye ulaşılabilmektedir.

Tezimize konu olan *İzâkî Mecmuası* şiirlerin toplandığı manzum bir mecmuadır. Eser, farklı şairlere ait birçok yeni şiirleri içermektedir. Mecmuada, isimleri bilinen; fakat haklarında fazla bilgi sahibi olmadığımız şairlere de rastlanmaktadır.

İzâkî Mecmuası, 96 yapraktan oluşmaktadır. Mecmua, İran Şurâ Meclis Kütüphanesi 9810 numaraya kayıtlıdır.

Çalışmamızda, kendisi de bir şair olan İzâkî'nin mecmuasının içeriğinin analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, İzâkî, 17. yüzyıl, *İzâkî Mecmuası* Klasik Türk Edebiyatı, Şiir mecmuası.

ABSTRACT

GÖK, Nurcan. A study on Mecmua of İzzâkî, Master's Degree, Ardahan, 2018.

The word Mecmua is derived from the Arabic stem *cem* ' which corresponds to *add up, to bring together, to gather*.

When it comes to its literary meaning, it can be defined as "compilations which contain chosen texts from various people or subjects". These texts may share commonality in cases of type and form as well as they can be mixed compilations.

Mecmuas in Classical Turkish literature may have a supplementary resource feature for literature history in many ways. Poem mecmuas play a larger part among other mecmuas. A good deal of new information can be reached through this type of works.

Mecmua of İzzâkî, which is the subject of our thesis, is a poetical mecmua in which the poems are gathered. The work includes many new poems of different poets. We also encounter some poets in this mecmua whose names are known but not much is known about them.

Mecmua of İzzâkî consists of 96 pages. The mecmua is registered to Iran Council Parliament Library with number 9810.

Being a poet himself, İzzâkî's Mecmua is analyzed in our study.

Key words: Mecmua, İzzâkî, 17th century, Mecmua of İzzâkî Classical Turkish Literature, Poem mecmua.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BİLDİRİM	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER	VI
KISALTMALAR	XII
TABLOLAR DİZİNİ	XIII
TRANKRİPSİYON ALFABESİ	XVII
ÖN SÖZ	XVIII
GİRİŞ	1
KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALAR	1
1.1. Mecmua.....	1
1.2. Mecmuaların Önemi.....	1
1.3. Mecmuaların Tasnifi	3
1.4. Çalışmanın Amacı.....	4
1.5. Çalışmanın Kapsamı	5
1.6. Çalışmanın Özgün Değeri	5
1.7. Mecmuada Takip Edilen Yöntem	5
1.8. Araştırma Olanakları.....	6
1.9. Başarı Ölçütleri	7
1.10. Mecmua Okumasında Ortaya Çıkan Sorunlar, Sınırlılıklar ve Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yol.....	7
BİRİNCİ BÖLÜM	9
İZÂKÎ VE MECMUASI.....	9
1.1. İzâkî'nin Hayatı.....	9

1.2. İzâkî'nin Eserleri	9
1.3. İzâkî'nin Mecmuası.....	11
1.4. İzâkî Mecmuası'nın Nüsha Özellikleri	13
İKİNCİ BÖLÜM.....	15
MECMUADAKİ MANZUM BÖLÜMLERİN TASNİFİ VE FİHRİSTİ	15
2.1. İzâkî Mecmuası'nın İçerik Analizi	15
2.2. İzâkî Mecmuası'ndaki Manzum Bölümler.....	15
2.2.1. Farsça Şiirler	15
2.2.2. Türkçe Şiirler	17
2.3. En Çok Şiiri Bulunan Şairler Dizini	21
2.4. Mecmuanın Fihristi/İçindekiler Bölümü.....	24
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	31
İZAKÎ MECMUASININ İNCELENMESİ	31
3.1. Nazım Şekillerine Göre İzâkî Mecmuası	31
3.1.1. Tek Kafiyeli Nazım Şekilleri	31
3.1.1.1. Beyit Birimli Nazım Şekilleri	31
3.1.1.1.1. Tek Birim Halinde Bulunanlar.....	31
3.1.1.1.1.1. Matla	32
3.1.1.1.1.2. Müfred.....	32
3.1.1.1.2. En Az İki Birim Halinde Bulunanlar	33
3.1.1.1.2.1. Gazel	33
3.1.1.1.2.2. Rubai	39
3.1.1.1.2.3. Kaside.....	40
3.1.1.1.2.4. Kıta.....	41
3.1.1.2. Bend Birimli Nazım Şekilleri	41
3.1.1.2.1. Tahmis.....	42

3.1.1.2.2. Tesdis	42
3.1.2. Çok Kafiyeli Nazım Şekilleri.....	42
3.1.2.1. Terkib-bend	42
3.2. Mecmuadaki Nazire Şiirler	43
3.3. Şiir ve Şairler Dizini.....	43
3.4. Mecmuada Şiir Örnekleri Bulunan Şairler.....	46
3.4.1. Abdî.....	47
3.4.2. Adlî.....	47
3.4.3. Akdesî	48
3.4.4. Alî.....	48
3.4.5. Alî Nâkî.....	50
3.4.6. Arifî.....	50
3.4.7. Atâyî.....	51
3.4.8. Azerî.....	51
3.4.9. Bâkî	52
3.4.10. Behiştî	56
3.4.11. Belîğî.....	57
3.4.12. Cevrî.....	57
3.4.13. Cinânî	58
3.4.14. Derûnî.....	58
3.4.15. Dervîşî.....	59
3.4.16. Emrî.....	60
3.4.17. Fevrî	61
3.4.18. Figânî	61
3.4.19. Fuzûlî	62
3.4.20. Gazayî	63

3.4.21. Habîbî.....	64
3.4.22. Halîfe.....	64
3.4.23. Halîlî.....	65
3.4.24. Hayâlî.....	65
3.4.25. Hayretî.....	66
3.4.26. Hekîmî.....	66
3.4.27. Helâkî.....	67
3.4.28. İlmî.....	68
3.4.29. İshâk Çelebî.....	68
3.4.30. İzâkî.....	69
3.4.31. Kabûlî.....	71
3.4.32. Kerîmî.....	72
3.4.33. Keşfî Beg.....	72
3.4.34. Lâmiî Çelebî.....	73
3.4.35. Makâlî.....	74
3.4.36. Merâmî.....	74
3.4.37. Mesîhî.....	75
3.4.38. Mevcî.....	75
3.4.39. Muhibbî.....	76
3.4.40. Muhyî.....	76
3.4.41. Nâdirî.....	77
3.4.42. Nefî.....	77
3.4.43. Nevî.....	78
3.4.44. Nigârî.....	79
3.4.45. Nihânî.....	79
3.4.46. Nizâmî.....	80

3.4.47. Ömrî	80
3.4.48. Örfî	83
3.4.49. Rahmî	90
3.4.50. Resmî	91
3.4.51. Revânî	91
3.4.52. Rûhî	92
3.4.53. Rüşdî	96
3.4.54. Şânî	96
3.4.55. Sıdkî	97
3.4.56. Sunî	98
3.4.57. Şâhî	98
3.4.58. Şemî	99
3.4.59. Şeyhüislâm Yahyâ	100
3.4.60. Tarzî	100
3.4.61. Taşlıcalı Yahyâ	102
3.4.62. Ubeydî	102
3.4.63. Ulvî	103
3.4.64. Vahdetî	104
3.4.65. Vehbî	104
3.4.66. Veysî	105
3.4.67. Vücûdî	106
3.4.68. Yümnî	108
3.4.69. Zâtî	108
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	111
TRANSKRİPSİYONLU METİN	111
4.1. METİN	111

SONUÇ	353
KAYNAKÇA	355
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	361
TIBKIBASIM	361
ÖZ GEÇMİŞ	555

KISALTMALAR

- a.g.e.** : adı geçen eser
a.g.m. : adı geçen makale
a.g.t. : adı geçen tezkire
a.g.t. : adı geçen tez
bk. : bakınız
Far. : Farsça
H : Hicri
haz. : Hazırlayan
İÜ : İstanbul Üniversitesi
M : Miladi
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
s. : sayfa
S : Sayı
TEİS : Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
TDK : Türk Dil Kurumu
vb. : ve benzeri
vs. : vesair
Yay. : yayın
yk. : yaprak

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1- Mecmua Müellifine Ait Şiirler	9
Tablo 2- Mecmuada Geçen Farsça Şiirler	16
Tablo 3- Mecmuada Geçen Türkçe Şiirler	17
Tablo 4- Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler Dizini	22
Tablo 5- Mecmuanın Fihristi/İçindekiler	24
Tablo 6- Mecmuada Geçen Nazım Şekilleri	31
Tablo 7- Mecmuada Geçen Matlalar	32
Tablo 8- Mecmuada Geçen Müfredler	32
Tablo 9- Mecmuada Geçen Gazeller	33
Tablo 10- Mecmuada En çok Gazel Yazan Şairler Dizini	37
Tablo 11- Mecmuada Yazarı Belli Olmayan Şairler	39
Tablo 12- Mecmuada Geçen Rubailer	39
Tablo 13- Mecmuada Geçen Kasideler	40
Tablo 14- Mecmuada Geçen Kıtalar	41
Tablo 15- Mecmuada Geçen Tahmisler.....	41
Tablo 16- Mecmuada Geçen Tesdis.....	42
Tablo 17- Mecmuada Geçen Terkib-bend.....	42
Tablo 18- Nazire Şiirler Dizini.....	43
Tablo 19- Mecmuada Adı Geçen Şairlerin Mahlas ve Şiir Sayıları.....	44
Tablo 20- Abdî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	46
Tablo 21- Adlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	47
Tablo 22- Akdesî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	48
Tablo 23- Alî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	48
Tablo 24- Alî Nâkî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	50

Tablo 25- Arifî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	50
Tablo 26- Atâyî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	51
Tablo 27- Azerî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	51
Tablo 28- Bakî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	53
Tablo 29- Behiştî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	56
Tablo 30- Beliğî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	56
Tablo 31- Cevrî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	57
Tablo 32- Cinânî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	57
Tablo 33- Derûnî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	58
Tablo 34- Dervîşî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	59
Tablo 35- Emrî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	59
Tablo 36- Fevrî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	60
Tablo 37- Figânî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	61
Tablo 38- Fuzûlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	62
Tablo 39- Gazâyî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	63
Tablo 40- Habîbî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	63
Tablo 41- Halîfe'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	64
Tablo 42- Halîlî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	64
Tablo 43- Hayâlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	65
Tablo 44- Hayretî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	66
Tablo 45- Hekîmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	66
Tablo 46- Helâkî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	67
Tablo 47- İlmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	67
Tablo 48- İshâk Çelebî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	68
Tablo 49- İzâkî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	69

Tablo 50- Kabûlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	71
Tablo 51- Kerîmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	72
Tablo 52- Keşfi Beg'in Mecmuada Bulunan Şiiri.....	72
Tablo 53- Lâmiî Çelebî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	73
Tablo 54- Makâlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	73
Tablo 55- Merâmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	74
Tablo 56- Mesîhî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	74
Tablo 57- Mevcî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	75
Tablo 58- Muhibbî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	76
Tablo 59- Muhyî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	76
Tablo 60- Nâdirî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	77
Tablo 61- Nefî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	77
Tablo 62- Nevî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	78
Tablo 63- Nigârî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	79
Tablo 64- Nihânî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	79
Tablo 65- Nizâmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	80
Tablo 66- Ömrî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	81
Tablo 67- Örfî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	83
Tablo 68- Rahmî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	90
Tablo 69- Resmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	91
Tablo 70- Revânî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	92
Tablo 71- Ruhî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	93
Tablo 72- Rüşdî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	96
Tablo 73 - Şânî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	97
Tablo 74- Sıdkî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	97

Tablo 75- Sunî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	98
Tablo 76- Şâhî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	99
Tablo 77- Şemî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	99
Tablo 78- Şeyhülislâm Yahyâ'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	100
Tablo 79- Tarzî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	101
Tablo 80- Taşlıcalı Yahyâ'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	102
Tablo 81- Ubeydî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	103
Tablo 82- Ulvî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	104
Tablo 83- Vahdetî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	105
Tablo 84- Vehbî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	105
Tablo 85- Veysî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	106
Tablo 86- Vücûdî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	106
Tablo 87- Yümnî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri.....	108
Tablo 88- Zâtî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri.....	109

TRANKRİPSİYON ALFABESİ

Arap Harfli	Latin Harfli
ا	A, a, Ā, ā, E, e
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ṭ, ṣ
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	Ş, ş
ض	Ḍ, ḍ
ط	Ṭ, ṭ
ع	‘
غ	Ĝ, ĝ
ف	F, f
ق	Q, q
ك	G, g, K, k, ñ
گ	G, g
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, o, ö, u, ū, ü
ه	H, h
ی	y, ı, i, î, yı, yi

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatında çeşitli konularda yazılmış birçok edebî eser bulunmaktadır. Bu eserlerden biri de farklı metinlerin bir araya getirilmesinden oluşan derleme mecmualardır.

Mecmualar, farklı şekillerde görülmektedir. Bunlar arasında şiirlerin derlendiği mecmualar önemli bir yer tutmaktadır. Şiirlerin derlendiği mecmualarda çeşitli nazım şekillerine, farklı kafiye türlerine ve aruz kalıplarına rastlanmaktadır.

Mecmualarda edebiyat tarihine kaynaklık edecek birçok yeni bilgiye ulaşılabılır. Adı bilinip şiir örnekleri az olan veya olmayan şairlere ait yeni bilgiler tespit edilebilmektedir. Birçok şair ve şiir örneğine mecmualar sayesinde ulaşılabilmektedir.

Bilim alemine mecmualar vasıtasıyla yeni bilgiler ulaştırma düşüncesiyle *İzâkî Mecmuası* tezimize konu edilmiştir. *İzâkî Mecmuası*, manzum metinleri barındıran bir mecmuadır. İçeriğine bakıldığında en geç 17. yüzyıl başında yaşamış şairlere ve şiir örneklerine ulaşılabilmektedir.

Çalışmamız, beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde; “Klasik Türk edebiyatında Mecmualar” başlığı adı altında; mecmuaların tanımı, önemi, rolü ve tasnifi hakkında değerlendirilmelerde bulunulmuştur. Ardından çalışmamızın amacı, kapsamı, özgün değeri, yöntemi, araştırma olanakları, başarı ölçütleri ve sınırlılıkları hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde, “İzâkî ve Mecmuası” başlığında İzâkî’nin hayatı, eseri ve şiirleri ile mecmuanın genel özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde, mecmuadaki manzum metinlerin tasnifi yapıp hazırlanan fihristi (mecmuanın içindekiler bölümü) yaprak sırasına göre sunulmuştur.

Üçüncü bölümde, mecmuanın nazım şekillerine ve şairlere göre incelemesi yapılmıştır. Birinci kısımda, mecmuada geçen nazım şekillerinin tanımı kısaca verildikten sonra bu nazım şekilleriyle kimlerin şiir yazdıkları, bu şiirlerin yazıldıkları dil ve kafiye türleri, mecmuada bulunduğu yer ve birim sayıları tablolarla gösterilmiştir.

Mecmuada şiir örnekleri bulunan şairler öncelikle bir dizin hazırlanarak sunulmuştur. Bu dizin bir tablo olarak düzenlenmiş, tabloda hangi şairin hangi nazım şeklinde şiirleri ile toplam şiir sayıları verilmiştir.

Bu bölümde, mecmuada şiirleri bulunan şairler hakkında kısa bilgiler sunulmuştur. Bu şairlere ait Türkçe ve Farsça şiirlerin matlaları verilmiştir. Mecmuada nazire olabileceğini düşündüğümüz bazı şiirler de belirtilmiştir.

Dördüncü bölümde, fihriste belirtilen bütün metnin Latin harfli transkripsiyonu yapılmıştır. Şiirler, ait olduğu şairin divanlarındaki örnekleri ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırılması yapılan metinlerin hangi çalışmada ve kaçınıcı yaprakta geçtiği belirtilip ulaşma kolaylığı sağlanmıştır. Türkçe metinlerin tümü yeni yazıya aktarılmıştır. Farsça metinler Türkçeye çevrilmeden olduğu gibi (tıpkı basımı) verilmiştir.

Beşinci bölümde ise mecmuanın tamamının tıpkıbasımı eklenmiştir.

Mecmuaların öneminden bahsederek edebiyat tarihimizi aydınlatan birer belge niteliğinde olduğunu söyleyen, seminer ve yüksek lisans çalışması olarak mecmua incelemesi yapmaya beni teşvik eden ve öğrenim hayatım boyunca manevî yardımlarını gördüğüm, bilgi ve deneyimlerinden faydalandığım danışmanım Doç. Dr. Ahmet İçli'ye sonsuz şükranlarımı sunarım. Çalışmam boyunca yanımda olduğunu hissettiren ve güler yüzlülüğünü eksik etmeyen pek kıymetli hocam Prof. Dr. Ceval Kaya'ya, jürimde yer alıp engin hoşgörülerini gösteren sayın Dr. Öğr. Üyesi Özgür Kıyçak'a ve beni yalnız bırakmayıp her zaman destekleyen başta annem ve babam olmak üzere çok kıymetli aileme sonsuz teşekkür ederim.

Nurcan GÖK

Kasım, 30.11.2018

GİRİŞ

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALAR

1.1. Mecmua

Mecmua, Arapça *cem* ' (toplama, bir araya getirme) kökünden *mef'ûl* babında dışıl bir kelimedir. Kütüphanecilik literatüründe mecmuanın karşılığı “derleme”dir. Günümüz Türkçesinde “dergi” olarak karşılığını bulan mecmua, yakın zamana kadar da günlük olmayan (haftalık, aylık, üç aylık, 6 aylık, yıllık vb.) zamanlarda yayınlanan süreli yayımlar karşılığında kullanılmaktadır. Farklı türden eserlerin bir araya toplandığı mecmua dışında kitaplar da vardır. Bunlara “cönk, sefine, kırkambar, keşkül, külliyyat” gibi adlar verilmektedir.¹ Mecmualar, farklı türleri ve bilgileri barındırması bakımından şairler/yazarlar için bir antoloji niteliğindedir.

Mecmualarda, manzum-mensur karışık eserler yer alabildiği gibi sadece manzum eserler de yer alabilir. Şiirlerden oluşan ve bu şiirlerde nazım şekli birliği aramaksızın derlenmiş manzumelere *şiir mecmuası* denir. Çalışmamıza konu olan *İzâkî Mecmuası*, 187 Türkçe ve 40 Farsça şiirden oluşan manzum bir mecmuadır.

1.2. Mecmuaların Önemi

Mecmualar, edebiyat sahasında isimleri ya da şiirleri unutulmuş, bazı sebeplerden dolayı edebiyat tarihindeki yerini alamamış şairler/yazarlar için de kaynak durumundadır. Edebiyat araştırmacısının bütün bunları dikkate alarak ciddi bir araştırma ile mecmuaları metin tenkitinde kullanması mecmuaların önemine uygun ve değerinin belirlenmesinde etkili olacaktır. Mecmuaların edebiyatımız için öneminden ilk bahsedenlerden biri Ali Canib Yöntem'dir. Yöntem, mecmuaların araştırmacıları acele, şahsî hükümler vermekten menettiğini, mecmualarda bir eserin en eski metnine ulaşılabilirdiği için bu eserlerin önemli olduğunu belirtir. Ayrıca, tezkirelerde yer alan bir şair hakkındaki abartılı övgülerin bizi yanıltabileceğini, o şair hakkında daha doğru fikir edinebilmek için

¹ Mecmuaların tanımı ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Bütün tanımlara değinildiği takdirde hacminin artmasına neden olacağından sadece önemli birkaç tanım üzerinde durmak faydalı olacağını düşündük. Geniş bilgi için bkz. Fatih KÖKSAL, **Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP)**. H. Aynur içinde, **Eski Türk Edebiyatı VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, İstanbul: Turkuaz Yay. 2012. s. 411.

onun döneminde kaleme alınmış mecmuaların incelenmesi gerektiğini söyler.² Mecmualar zaman zaman şairlerin hayatları hakkında önemli bilgiler vermesi ve tezkirelerde adı geçmeyen şairlerin şiirlerini tespit etmede önemli bir yere sahiptirler.

Divanları olan kimi şairlerin şiirlerini, mecmualarda çeşitli nüsha farklarıyla görmek mümkündür. Mecmualardaki bu nüsha farkları sayesinde divanlardaki eksik kısımları, okunamayan kelimeleri ve vezin bozuklukları divan ve mecmua karşılaştırmaları yapılarak düzeltilebilir. Yaşar Aydemir tarafından bu konuda yazılmış bir çalışma bulunmaktadır.³

Mecmualarda nazire şiirler görmek mümkündür. Bazı mecmualarda kime nazire yazıldığı açık bir şekilde belirtilmiş bazıları ise sadece şiirler arka arkaya verilip kimin kime nazire yazdığı belirtilmemiştir. Genellikle bu sıralanan şiirlerin kafiyelerinin birbirleriyle örtüşmesi durumu söz konusu olduğunda nazire olup olmadığı anlaşılabilir. Buradan hareketle şairlerin birbirine yazdığı tahmis ve nazirelerden kimin kimden etkilendiğini görmek mümkündür.

Mecmuaların önemi ile ilgili bugüne kadar birçok çalışma yapılmıştır. Bunlar arasında Cemal Kurnaz, Yaşar Aydemir ve Fatih Köksal gibi önemli şahsiyetler bulunmaktadır. Fatih Köksal'ın mecmuaların önemi ile ilgili değerlendirmesi maddeler halinde aşağıda sıralanmıştır.

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine tesadüf edilebilir.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.

² Kamil Ali, Gıynaş, *Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası*, **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, s. 245-250, 2011.

³ Geniş bilgi için bkz. Yaşar Aydemir, *Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler*, **Turkish Studies**. Volume 2/3. 2007.

6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır. Bu ölüm, tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşünülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşünülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.

7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür.

8. Mecmualar -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğeniyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür.

9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdi temayüllerin de izini sürmek mümkündür. Nazire mecmuası olmasa da kimi mecmualarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur.

10. Mecmualar dışındaki eserlerin fevâyid ve vikâye yapılarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalar.

11. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler.⁴

1.3. Mecmuaların Tasnifi

Mecmuaların muhtevasında birçok farklı tür ve biçimde eser bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda pek çok farklı konu etrafında yazılmış mecmualara rastlamak mümkündür. Gazel, kaside, musammat, tarih, mektup vb. şekiller ile tevhid, naat, mersiye vb. türleri üzerinde oluşturulmuş mecmualar bunlardandır. Ancak fıkıh, kelam gibi dinî ilimler; simya, reml, sihir, falcılık gibi eski batıl ilimler; musikî, hat gibi sanat dalları vs. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır. Bu tür mecmualar bir konu bütünlüğüne sahiptir. Buna karşılık her mecmua derleyicisi aynı titizliği göstermeyebilir ve her çeşit hoşça giden yazıyı mecmuasına alabilir.⁵

Mecmuanın tarihsel gelişimi ile ilgili birçok çalışmanın yanı sıra, birçok bilim adamının çeşitli tasnif çalışmaları da vardır.

⁴ Köksal, *a.g.m.*, 2012. s. 417-21.

⁵ İskender Pala, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yay. İstanbul: 2011. s. 300.

Agâh Sırrı Levend'e göre, mecmuaları şöyle ayırmak mümkündür:

- a) Nazire mecmuaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
- e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.⁶

Mecmualar üzerine doktora yüksek lisans, bilimsel makale ve kitap gibi çalışmalar yapılmıştır.⁷

1.4. Çalışmanın Amacı

Çalışmamız, İran İslâmî Şurâ Meclis Kütüphanesi 9810 numaraya kayıtlıdır. Bu çalışma ile manzum bir mecmuanın bilim alemine tanıtılması ve değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Çalışmamızın amacı, mecmuanın içerdiği metinlerin tespiti ve yayımıdır. Böylece edebiyat tarihimize ışık tutacak metinlerin gün yüzüne çıkarılması planlanmaktadır.

⁶ Agâh Sırrı Levent, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Dergâh Yay. Ankara: 2014. s. 166-167.

⁷ Mecmua tasnifleri ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır: Levent, *a.g.e.*, 2014. s. 166-167, Günay Kut *Mecmualar, Dergâh Türk Dili ve Ansiklopedisi*, C VI, İstanbul: 1986, Atabey Kılıç, *Mecmua Tasnifine Dair, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7 Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, Turkuaz Yay. İstanbul: 2012. s. 75-96.

Cemal Kurnaz-Yaşar Aydemir, *Mecmualara Sorulması Gereken Sorular, Turkish Studies, International For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter*, Semra Tunç, *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1985 Numaralı Şiir Mecmuası, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 18, Konya: 2005. Köksal, *a.g.e.*, 2012. s. 409-31. Mecmuaların tanımı, önemi ve tasnifi hakkında en kapsamlı bilgiler "MESTAP Projesi" adı altında yürütülmektedir. [https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi Hakk%26%23305%3Bnda.htm](https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi%20Hakk%26%23305%3Bnda.htm). [Erişim Tarihi: 22.05.2018.]

1.5. Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada *İzâkî Mecmuası*, çeşitli yönlerden incelemeye tabi tutulmuştur. Öncelikle eserin içerdiği metinlerin tasnifi yapılmıştır. Tasnifte; mecmuanın yaprak sayısı, içeriği, mecmuada geçen metinler ve bu metinlerin nazım şekilleri tespit edilmiştir.

Çalışmamızda tasnif amaçlı tablolar oluşturulmuştur. Bu tablolarda; nazım şekillerine, şairler dizinine, yeni tespit edilen şiirlere ve nazire şiirlerle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

1.6. Çalışmanın Özgün Değeri

Mecmualarda isimleri bilinip eserleri hakkında bilgi bulunmayan birçok şairin eserleri bulunabilir. Bu şairlerin yeni şiirlerine de rastlanabilir. Şairler hakkında yeni bilgilere ulaşması bakımından da mecmualar önemlidir. Çalışmamıza esas mecmuada isimleri bilinip eserleri hakkında bilgi bulunmayan şairlere rastlanmıştır. Bu şairlere ait yeni şiirler de tespit edilmiştir.

Söz konusu mecmuanın okunmasıyla divanları kaybolmuş veya divanlarına ulaşılmamış şairlere ait birçok şiir gün yüzüne çıkabilecektir. Mecmuada geçen bir şaire ait bilinmeyen bir şiiri veya bir mısranın tespiti bile edebiyat tarihimiz açısından son derece önemlilik arz etmektedir.

Bu bağlamda isimleri bilinip eserleri hakkında bilgi olmayan ya da isimleri hakkında bilgi bulunmayan şairlere ve eserlerine ulaşması bakımından mecmualar önemlidir. Ayrıca kaynaklarda adı bilinmekle birlikte hakkında yeni bilgilere ulaşması bakımından da mecmualar son derece değerlidir.

Çalışmamızda daha önce üzerinde sadece bir makale yazılan mecmuanın tümünün tanıtılması planlanmıştır.

1.7. Mecmuada Takip Edilen Yöntem

Çalışmamız, mecmuanın içeriğinin tespiti, günümüz Latin harflerine aktarımı ve değerlendirilmesidir. Bu bağlamda önce mecmua bilgisayar ortamına aktarılıp okuma sürecine geçilmiştir.

Öncelikle mecmuanın fihristi hazırlanmıştır. Fihrist/içindekiler tablosunda mecmua, yaprak numarasına göre içerdiği bütün ürünler/eserler tasnif edilmiştir. Takip

edilen yöntem şudur; yaprak numarasından sonra şairin ismi/mahlası, şekil özellikleri (beyit/bend), vezinleri/kalıpları belirtilmiştir. Şiirler hakkında söylenmesi gereken bilgiler de gerektiğinde yazılmıştır.

Her yaprak ön ve arka yüzü şeklinde belirtilmiştir. Bir yaprağın ön yüzü için “a”, arka yüzü için “b” kullanılmıştır.

Mecmuada, sayfa kenarlarında da geçen metinler bulunmaktadır. Bunlar için “Derkenar” ifadesi kullanılmış olup burada bulunan metinler için de kısaca “k” ibaresi eklenmiştir.

Çalışmamızda elde edilen verilerin tamamı tablolarda gösterilmiştir. Metinde şairi belirtilmemiş yani başlığı bulunmayan metinler için “belirtilmemiş” ifadesi kullanılmıştır.

Mecmuamızın inceleme aşamasında ve içerik analizinde Ahmet İçli tarafından “MS Acces” programı eksenli hazırlanan veri tabanı esas alınmıştır. Hazırlanan programa şair isimleri ve eserlerin özellikleri yüklendikten sonra tablolar otomatik olarak alınmıştır. Böylelikle nicel verilerin sunumu yapılmıştır.

Mecmuamızda, nazım şekilleri ile ilgili tanım, tasnif, değerlendirme ve açıklamalar için Cemal Kurnaz ve Halil Çeltik tarafından hazırlanan “Divan Şiiri Şekil Bilgisi”⁸ eseri esas alınmıştır.

1.8. Araştırma Olanakları

Mecmuada geçen şairlerin/yazarların hayatları, şiirleri başka eserlerinin olup olmadığı araştırılmıştır. Bu mecmuada geçen eserler ve şairlerle ilgili yapılmış çalışmalara bakılmıştır.

Arapça, Farsça ve Türkçe sözlükler (elektronik sözlükler dahil), kitaplar ve kütüphane kayıtları dikkate alınarak incelemeler ve tasnifler yapılmıştır. Kaynakçada bulunan eserler tezimizde de materyal olarak kullanılmıştır. Şiir örnekleri bulunan şairlere ait eserlerin büyük çoğunluğuna ulaşılmıştır. Okunamayan kelimeler için farklı sözlüklerden yararlanılmıştır.

⁸ Cemal Kurnaz, Halil Çeltik, **Divan Şiiri Şekil Bilgisi**, Ankara: Kurgan-Edebiyat, 2013.

1.9. Başarı Ölçütleri

Çalışmamızın, bilim alemine her yönden faydalı olacağını ümit ediyoruz. Tüm mecmuanın analizi yapılmıştır. Birçok şaire ait yeni şiirler tespit edilmiştir. Bu şiirler bilim alemine tanıtılmıştır. Mecmuada geçen Türkçe şiirlerin tümü nazım şekilleri belirtilerek yeni yazıya aktarılmıştır. Yazarı belli olmayan birçok şiirin kime ait olduğu araştırmalar sonucu belli olmuştur. Bazıları ise tespit edilememiştir. Mecmuada Farsça şiirlerin bazıları kime ait olduğu belli olmakla birlikte belli olmayanlar da bulunmaktadır. Bu şiirlerin nazım şekilleri belirtilmiş; fakat okumaları yapılmamıştır. Elde edilen veriler ileride yapılacak olan çalışmalara kaynaklık edecektir.

1.10. Mecmua Okumasında Ortaya Çıkan Sorunlar, Sınırlılıklar ve Metnin

Hazırlanmasında İzlenen Yol

İzâkî Mecmuası, eski bir metin olduğu için yazılar yer yer silinmiş ve tahrip olmuştur. Bu durum metin okunmasını zorlaştırmaktadır.

Eski metin incelemelerinde ortaya çıkan sorunlardan bir diğeri ise aynı mahlaslı birden çok şairin olması ve aynı mahlaslı şairlerin sınıflandırılması yapılırken yapılan yanlış tasniflendirmelerdir. Bu tür sorunlar karşısında yanlış bir tasnif yapmamak adına ve hataların önüne geçmek amacıyla alana ait akademik çalışmalar titizlikle incelenmiştir.

Önceden yapılan çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da bazı sınırlılıklarla karşı karşıya gelindi. Bu sınırlılıklar şunlardır:

- Yazma kırmızı ve siyah mürekkeple iki kez numaralandırılmıştır. Fakat bu numaralar denklik göstermez.
- Mecmuanın ciltlenmesi sırasında sayfaların karıştırıldığı düşünülmektedir. Çünkü numaralandırılmış sayfalarda, sayfa numaralarının birbirini takip etmediği durumlar görülür. Örneğin, 49'dan sonra 48, 90'dan sonra 89 numarası gelir.
- Yaprak numaralarından anlaşıldığı üzere mecmuanın 36, 93 yaprakları eksiktir. Eserin baş kısmından 2, son kısmından ise 1, (28a-31a arasında) 3 yaprağın boş olduğu görülmüştür.
- Yaprak numaralarıyla ilgili sorun olan yapraklar çalışmada dipnot ile belirtilmiş ve çalışmada yapraklar yeniden numaralandırılmıştır.

- Bazı yerlerde özensiz ve acele ile yazıldığı anlaşılan karalama şeklindeki yazılar bulunmaktadır. Yıpranma ya da okunamayacak şekilde yazılmış bölümler çalışmada “...” ile gösterilmiştir.

- Mecmuadaki şiirlerle, şairlerin divanlardaki şiirleri karşılaştırılmıştır. Bazı şiirlerde beyitlerin yerinin farklı olduğu; bazı şiirlerde beyitlerin eksik, bazılarında ise fazla olduğu görülmüştür. Kimi şiirlerin ise beyit sıraları tamamen değişmiştir. Bunlar dipnotta belirtilmiştir.

- Vezin gereği eklenen hece ve sesler [] şeklinde belirtilmiştir.

- “İle” edatı metin içindeki duruma göre bazen ayrı bazen de bitişik yazılmıştır.

- İsmail Ünver’in çalışmasındaki öneriler dikkate alınarak “-veş, -âsâ, -vâr” gibi Farsça edatları her zaman bitişik yazılmıştır.

- Her şiirin başına; şiirin başlığını, mahlasını, nazım türü ve kalıbını gösteren bir başlık konulmuştur.

- Şiir ve beyit numaraları gösterilmiştir.

- Mecmuada geçen şiirler, divanlarla ya da yapılan çalışmalarla karşılaştırılırken; dipnottan önce mecmuadaki kelime daha sonra iki nokta konularak divanda ya da yapılan çalışmada geçen kelime yazılmıştır. Bu kelimelerin bütün harfleri küçük harfle yazılıp transkripsiyonlu şekliyle verilmiştir.

- Karşılaştırılan metinlerde divanda olup mecmuada olmayan beyitler dipnotta gösterilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İZÂKÎ VE MECMUASI

1.1. İzâkî'nin Hayatı

Biyografik kaynaklarda İzâkî'nin hayatı hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır. İzâkî'nin yazmış olduğu şiir mecmuasında en geç 17. yüzyıl şairlerine ait bilgiler bulunduğu için İzâkî'nin de en geç 17. yüzyılın başında yaşadığı tahmin edilebilir. İzâkî'nin nereli olduğu konusunda kesin bilgi olmamakla beraber Ahmet İçli'nin makalesinde⁹ belirttiğine göre Bağdatlı olma ihtimali yüksektir.

1.2. İzâkî'nin Eserleri

İzâkî'nin tespit edilen tek eseri mecmuasıdır. Şairin, başka mecmualardaki şiir örneklerine bakıldığında bir divanının olabileceği tahmin edilmektedir. Fakat divanına dair bilgi bulunmamaktadır. İzâkî'nin şiir örneklerine İçli tarafından tanıtılan İzâkî Mecmuası¹⁰, Kâsımî Mecmuâsı¹¹ ve Hisâlî'nin Metalü'n-Nezâirinde rastlanmaktadır.¹² İzâkî Mecmuası'nda geçen şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1- Mecmua Müellifine Ait Şiirler					
Nazım Şekli	Şair	Şaire Ait Şiir Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bitiği Yer
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	033a	033a
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	009b	009b
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	009a	009a
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	010b	010b
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	009a	009a
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	009b	009b

⁹ İzâkî'nin hayatı için geniş bilgi için bkz. Ahmet İçli, *İzâkî ve Şiirleri*, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi** 19, İstanbul 169-192. s. 170-177, 2017.

¹⁰ İçli, *a.g.m.*, 2017. s. 177.

¹¹ Kasımî mecmuası için şu çalışmalara bkz. Ahmet İçli, *Dâî Mahlaslı Şairler ve Seyyid Yahya Dâî*, **Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume** 11/15 Summer 2016.

Ahmet İçli, *Basîrî'nin Yeni Türkçe Şiirleri*, **Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi**, 31 (31), 305-318, 2016.

Ahmet İçli, *Mardinli Akli ve Manzum Mektubu*, **Journal of Turkish Language and Literature Volume:4 issue:3, Summer**, 2018.

¹² Abuzer Kalyon, *Peşteli Hisâlî Metâlî'ün-nezâ'ir (II. cilt) İncelem-Metini*, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2011.

Bilge Kaya, *Hisâlî Hayatı Eserleri ve Metalü'n-Nezâir Adlı Eserinin Birinci Cildi: İnceleme-Metin*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.

Tablo 1- Mecmua Müellifine Ait Şiirler					
Nazım Şekli	Şair	Şaire Ait Şiir Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bitiği Yer
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	008b	008b
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	010a	010a
Gazel	İzâkî	1	Türkçe	010a	010a
Rubai	İzâkî	1	Türkçe	011a	011a
Tahmis	İzâkî	1	Türkçe	010b	011a

Şiirlerin Matlaları:

[8b]

Sevdâ-zede-i muhabbet oldum

Pâ-mâl-ı belâ vü mihnet oldum

[9a]

Dildiler dâm-ı belâ-yı ‘aşka pâ-bend olmağı

Terk-i şihhat eyleyüp derd ile hursend olmağı

[9a]

Cân fedâ-yı cilve-i nahl-ı melâhat-bâr-ı yâr

Dil harâb-ı Türk-tâz-ı gamze-i hûn-hÿâr-ı yâr

[9b]

Şu deñlü olmuşam mu‘tâdı derd-i ‘aşk-ı cânânuñ

Ki adın añmadan müstâgنيem ‘âlemde dermânuñ

[9b]

Âh u feryâdum uyardı baht-ı hÿâb-âlüdımı

Şükr kim gördüm cemâl-i şâhed-i maşşüdımı

[10a]

Düşdi bir od şu‘le-i şevkûñle cism ü cânuma

Çaldı iş şimdengirü çeşm-i sirişk-efşânuma

[10a]

Öldüğümden derdile ol bî-vefâ gâfil degül
Şükr kim cān virdüğüm cānāna bî-ḥāşıl degül

[10b]

Dil gam-ḥaṭṭı-ı lebūnden Maḥzenü'l-Esrārdur
Göz cemālūñ pertevinden Maṭla'u'l-Envārdur

[10b-11a]

Gülşene pây-ı şevḳ ile şubḥ deminde varı gör
Güllere ḥoşnevāyile nāgme iden hezārı gör
Seyr-i fezā-yı deşt idüp nüzhet-i merġzārı gör
Dīde-i 'ibret aç dilā rūḥ-fezā bahārı gör
Faşl-ı bahāra ḳıl nazar ḳudret-i Kirdkārı gör

[11a]

Dil gamze-i cān-şikāra ḳurbān olsun
Cān gīsū-yı müşk-bāra ḳurbān olsun
Tenhāne dil ü cānum İzākī cümle
Nem var ise Zülfiḳāre ḳurbān olsun

[33a]

Ḥayālūñ ḥāṭır-ı vīrāna geldi
Ġamuñ ḥalvet-serā-yı cāna geldi

1.3. İzâkî'nin Mecmuası

İzâkî'nin kitap olarak bilinen tek eseri mecmuasıdır. *İzâkî Mecmuası* şiiirlerden oluşan manzum bir mecmuadır. Sadece bir mensur metin bulunmaktadır. O da tarih kıtasının açıklayıcısıdır. Mecmua, İzâkî tarafından yazılmıştır. Mecmuanın İzâkî tarafından yazıldığıının en büyük ipucu “li-muharririhi”¹³ başlığıyla yazılmış İzâkî

¹³ Eserin yazarı anlamına gelmektedir.

mahlaslı iki gazel (8b, 33a)'dir. Şairin kendi hattı ile yazmış olduğu manzumelerden de yola çıkarak mecmuanın İzâkî'ye ait olduğu kanısına varılabilir. Mecmuayı önemli kılan önemli husus ise şairin kendi eliyle yazdığı ve kendi şiirlerini eklediği bir mecmua olmasıdır. Mecmuada İzâkî'ye ait 9 gazel, 1 rubai ve Tarzî'nin gazeline yapılmış 1 tahmis bulunmaktadır. Bunlardan dördü *Kâsımî Mecmuası*'nda¹⁴ geçmektedir. Dört şiirinin matlası da Hisâlî'nin *Metâliu'n-nezâir* adlı eserinde geçmektedir.¹⁵ Mecmua boyunca yazı sitili hiç değişmediği için tek kâtip tarafından kaleme alındığını söylemek mümkündür.

En geç 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerini barındıran *İzâkî Mecmuası*, İran İslâmî Şurâ Meclisi kütüphanesindedir.

Mecmuanın tertip tarihi net bilinmemekle beraber 1640'lı yıllarda yazıldığı düşünülmektedir. Mecmuanın sonunda mahlassız; fakat İzâkî'nin yazdığı düşünülen üç beyitlik bir tarih manzumesi vardır. Bu manzumede verilen tarihe bakarak mecmuanın en geç H. 1040/M. 1630-31 yılı veya sonrasına ait olduğu düşünülebilir.¹⁶ Mecmuanın niçin tertip edildiği ile ilgili net bir bilgi yoktur. Mürettip o dönemdeki önemli şairlerin şiirlerini alarak dönemin edebî zevkini ortaya çıkarmak istediği düşünülebilir.

Mecmuada nazım şekilleri karışık bir şekilde verilmiş olup belli bir sıra gözetilmemiştir. En çok tercih edilen nazım şekli gazeldir.

İzâkî Mecmuası'nda genellikle Bağdat ve Musul çevresinde yaşamış veya görevli bulunmuş Rûhî, İzâkî, Fuzûlî gibi şairlerin şiir örneklerine yer verilmiştir. Mecmuaya alınan şiir örneklerinin bir kısmına divanlarda rastlanmıştır. Divanlarda rastlanmayan şiir örneklerine ise tezkirelerde ulaşılmıştır. Örneğin, Lâmi'î Çelebî'ye ait şiire kendi divanında değil, Latifî Tezkiresi'nde ulaşılmıştır.

İzâkî mecmuasındaki şairler genellikle Bektaşî tarikatına mensuptur. Mecmuanın sonunda Bektaşî ocaklarını anlatan bir tarih manzumesi bulunmaktadır.

¹⁴ İzâkî'nin *Kâsımî Mecmuası*'nda bulunan diğer şiirleri de Ahmet İçli tarafından yayın aşamasındadır.

¹⁵ Hisâlî, İzâkî'yi, "Çelebî" ve "Bağdâdî" olarak tanıtmaktadır. İzâkî'nin bu mecmuada geçen şiirleri için bkz. Kaya, *a.g.e.*, 2003. s. 347, 473, 717. Kalyon, *a.g.e.*, 2011. s. 1235.

¹⁶ İçli, *a.g.m.*, 2017. s. 178.

1.4. İzâkî Mecmuası'nın Nüsha Özellikleri

İzâkî Mecmuası'nın ebadı 21x11'dir. Sert karton ciltlidir. 96 yaprak olan mecmua, talik hatla yazılmıştır. Sayfalar iki sütundan oluşup yazıların büyük çoğu çerçeve içine alınmıştır. Bazı çerçevelerin içinde yazı bulunmamaktadır.

Kenar boşluklarında bazı bilgiler bulunur. Bunların bir kısmı tekrarlanmış (meşk) şiirlerdir. Her yaprakta genellikle 2 sütun ve her sütunda da beşer beyit bulunmaktadır. Yani her yaprakta en fazla 10 beyit olabileceği gibi bazı sayfalarda sayfa boşluğundan veya matlanın yazılmamasından ya da farklı nazım türlerinden (tesdis, kıta, tahmis vb.) kaynaklı 10 beyitten az ya da fazla olabilir. Mecmuanın baş kısmından 2, son kısmından 1, 28a -31a arasında toplamda 3 yaprak boştur. Bazı sayfaların yaprak numaraları yer değiştirmiştir.

Mecmua, bölümlere ayrılmamıştır. Müellif ilk sayfadan değil, ikinci sayfadan yazmaya başlamıştır. İlk sayfada Âzerî'ye ait 1 şiir (1a) bulunup şiirin başında "tetimme" ifadesi bulunmaktadır. Son sayfada ise takdim (96b) bulunmaktadır. Mecmuada bulunan ilk yaprakta (1a) son yaprakta (96a) İran İslâmî Şurâ Meclisi Kütüphanesine ait birer mühür bulunmaktadır.

Yazılar eğik bir şekilde yazılmıştır. Mecmuada geçen birkaç kısım kırmızı mürekkeple geriye kalan metnin tamamı ise siyah mürekkeple yazılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

MECMUADAKİ MANZUM BÖLÜMLERİN TASNİFİ VE FİHRİSTİ

2.1. İzâkî Mecmuası'nın İçerik Analizi

İzâkî Mecmuası, Türk şiirinde yaygın olarak kullanılan nazım şekillerinde yazılmış birçok metni barındırmaktadır. Bunların büyük çoğunluğu Türkçedir.

2.2. İzâkî Mecmuası'ndaki Manzum Bölümler

Çalışmamıza esas mecmua, bir şiir mecmuası olduğu için tümüyle manzum bölümleri içermektedir. İncelememizin bu kısmında, mecmuada geçen tüm şiirlerin verileri nicel olarak sunulacaktır.

Mecmua 97 yapraktan oluşmaktadır. Toplamda 233 şiirin bulunduğu bir şiir mecmuasıdır. Mecmuada 2 şiir (25b, 75b) derkenarda bulunmaktadır. Bu şiirlerden 40'ı Farsça'dır. Makâlî (1), 'Ömrî (2), Vücûdî (1), Şâhî (1) ve Revânî'nin (1) tekrarlanmış 6 şiiri haricinde mecmuada 227 şiir bulunmaktadır.

Mecmuada, mahlası belli olan 69 şairin 195 şiirine rastlanmıştır. Bu şiirler; 153 gazel, 15 kaside, 2 kıta, 17 rubai, 1 terki-bend, 4 tahmis, 1 tesdis ve 2 matladan oluşmaktadır. Gazellerin 15'i, kasidelerin 2'si, rubailerin ise 16'sı Farsça'dır.

Geriye kalan 32 şiirin ise şairlerin ismi veya mahlası belirtilmemiştir. Bu şiirler; 7 gazel, 3 kıta, 2 rubai, 11 müfred ve 9 matladan oluşmaktadır. Gazellerden 1, rubailerden 1, müfredlerden 1 ve matlalardan 4 olmak üzere toplamda 7 şiir Farsça'dır.

Mecmuda, Türkçe ve Farsça birçok metin bulunmaktadır. Bunlardan 187 Türkçe, 40 da Farsça'dır.

2.2.1. Farsça Şiirler

Mecmuada tespit edebildiğimiz kadarıyla 40 Farsça manzum metin bulunmaktadır. Bunlardan 33 şiirin kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir. 7 şiirin ise kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir. Bu şiirler: 16 gazel, 2 kaside, 17 rubai, 1 müfred ve 4 matladan oluşmaktadır.

Şiirlerin bir kısmı ana metin dışında sayfa kenarında bulunmaktadır. Farsça şiirler aşağıdaki tabloda şair adlarına göre alfabetik olarak gösterilmiştir:

Tablo2- Mecmuada Geçen Farsça Şiirler						
Şair	Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi Kafiyesi	Birim Sayısı	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Akdesî	1	Gazel	Dal / د	5	022b	022b
Ali Nakî	1	Gazel	Dal / د	5	023a	023a
Belirtilmemiş	1	Gazel	Mim / م	6	008a	008a
Belirtilmemiş	1	Matla	Dal / د	1	014b	014b
Belirtilmemiş	1	Matla	Dal / د	1	015a	015a
Belirtilmemiş	1	Matla	Mim / م	1	032b	032b
Belirtilmemiş	1	Matla	Ye / ي	1	015a	015a
Belirtilmemiş	1	Müfred	Ye / ي	1	015a	015a
Belirtilmemiş	1	Rubai	Te / ت	2	095b	095b
Örfî	1	Gazel	He / ه	5	017a	017a
Örfî	1	Gazel	Lam / ل	5	016a	016a
Örfî	1	Gazel	Mim / م	10	032a	032a
Örfî	1	Gazel	Mim / م	5	016a	016a
Örfî	1	Gazel	Nun / ن	5	016b	016b
Örfî	1	Gazel	Vav / و	5	016b	016b
Örfî	1	Gazel	Ye / ي	7	017a	017a
Örfî	1	Kaside	Mim / م	20	027a	027b
Örfî	1	Kaside	Rı / ر	50	019b	022a
Örfî	2	Rubai	Dal / د	2	017b	017b
Örfî	2	Rubai	Dal / د	2	018a	018a
Örfî	1	Rubai	Mim / م	2	017b	017b
Örfî	1	Rubai	Mim / م	2	019a	019a
Örfî	1	Rubai	Rı / ر	2	019a	019a
Örfî	1	Rubai	Şın / ش	2	018a	018a
Örfî	1	Rubai	Te / ت	2	017b	017b
Örfî	2	Rubai	Te / ت	2	018b	018b
Örfî	2	Rubai	Te / ت	2	019a	019a
Örfî	1	Rubai	Ye / ي	2	018a	018a
Örfî	1	Rubai	Ye / ي	2	018b	018b
Örfî	1	Rubai	Zeyn / ز	2	018b	018b
Resmî	1	Gazel	Dal / د	5	022b	022b
Tarzî	1	Gazel	He / ه	10	024a	024b
Tarzî	1	Gazel	Mim / م	8	023b	023b
Tarzî	1	Gazel	Mim / م	9	023b	024a
Tarzî	1	Gazel	Te / ت	5	024b	024b
Yümnî	1	Gazel	Mim / م	5	023a	023a

2.2.2. Türkçe Şiirler

İzâkî Mecmuası'nda tespit edebildiğimiz kadarıyla 187 Türkçe manzum metin bulunmaktadır. Bunların büyük çoğunluğunu Türkçe gazeller oluşturmaktadır.

Metinde geçen Türkçe şiirler aşağıdaki tabloda şair adlarına göre alfabetik olarak gösterilmiştir:

Tablo 3- Mecmuada Geçen Türkçe Şiirler						
Şair	Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birm Sayısı	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Abdî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	040b	040b
Adlî	1	Gazel	He / ه	5	049a	049a
Adlî	1	Gazel	Şın / ش	5	094a	094a
Alî	1	Gazel	He / ه	5	043a	043a
Alî	1	Gazel	Rı / ر	5	038a	038a
Alî	1	Gazel	Rı / ر	5	039b	039b
Alî	1	Gazel	Zeyn / ز	6	086b	086b
Alî	1	Kaside	Be / ب	22	004b	005b
Alî	1	Kaside	Elif / ا	54	001b	004b
Ârifî	1	Gazel	Rı / ر	5	044b	044b
Atayî	1	Gazel	Rı / ر	5	093a	093a
Âzerî	1	Gazel	Nun / ن	5	037a	037a
Âzerî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	038a	038a
Âzerî	1	Kıta	Be / ب	18	001a	001b
Bâkî	1	Gazel	Dal / د	5	052b	052b
Bâkî	1	Gazel	He / ه	5	052a	052a
Bâkî	1	Gazel	Mim / م	5	039a	039a
Bâkî	1	Gazel	Mim / م	5	041a	041a
Bâkî	1	Gazel	Nun / ن	5	049b	049b
Bâkî	1	Gazel	Rı / ر	5	047b	047b
Bâkî	1	Gazel	Rı / ر	5	051a	051a
Bâkî	1	Gazel	Rı / ر	5	075b	075b
Bâkî	1	Gazel	Şın / ش	5	048a	048a
Bâkî	1	Gazel	Ye / ي	5	033a	033a
Bâkî	1	Gazel	Ye / ي	5	036a	036a
Bâkî	1	Gazel	Ye / ي	5	039a	039a
Bâkî	1	Gazel	Ye / ي	5	042a	042a
Bâkî	1	Kaside	Mim / م	36	072a	073b
Bâkî	1	Kaside	Mim / م	54	069b	072a
Bâkî	1	Kaside	Nun / ن	30	068a	069a
Bâkî	1	Kaside	Nun / ن	38	064b	066b
Bâkî	1	Kaside	Nun / ن	40	062b	064b
Bâkî	1	Kaside	Rı / ر	29	066b	068a
Behiştî	1	Gazel	Nun / ن	5	045b	045b
Belîğî	1	Gazel	Ye / ي	5	050b	050b

Tablo 3- Mecmuada Geçen Türkçe Şiirler

Şair	Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birm Sayısı	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Belirtilmemiş	1	Gazel	He / ٥	7	058a	058a
Belirtilmemiş	1	Gazel	Mim / م	5	043a	043a
Belirtilmemiş	1	Gazel	Nun / ن	5	059a	059a
Belirtilmemiş	1	Gazel	Şın / ش	5	058b	058b
Belirtilmemiş	1	Gazel	Ye / ي	5	043b	043b
Belirtilmemiş	1	Gazel	Ye / ي	5	059a	059a
Belirtilmemiş	1	Kıta	Mim / م	5	042a	042a
Belirtilmemiş	1	Kıta	Rı / ر	3	034b	034b
Belirtilmemiş	1	Kıta	Seçiniz	3	096a	096b
Belirtilmemiş	1	Matla	He / ٥	1	075b/k	075b/k
Belirtilmemiş	1	Matla	He / ٥	1	082b	082b
Belirtilmemiş	1	Matla	Ye / ي	1	014a	014a
Belirtilmemiş	2	Matla	Ye / ي	1	058b	058b
Belirtilmemiş	1	Müfred	Be / ب	1	026a	026a
Belirtilmemiş	1	Müfred	Be / ب	1	095a	095a
Belirtilmemiş	2	Müfred	Elif / ا	1	031b	031b
Belirtilmemiş	1	Müfred	He / ٥	1	058b	058b
Belirtilmemiş	1	Müfred	Nun / ن	1	026a	026a
Belirtilmemiş	2	Müfred	Nun / ن	1	031b	031b
Belirtilmemiş	1	Müfred	Rı / ر	1	096b	096b
Belirtilmemiş	1	Müfred	Ye / ي	1	032b	032b
Belirtilmemiş	1	Rubai	Rı / ر	2	048b	048b
Cevrî	1	Tahmis	Be / ب	7	094b	095a
Cinânî	1	Tesdis	Ye / ي	5	059b	060a
Derûnî	1	Matla	Ye / ي	1	058b	058b
Dervişî	1	Gazel	Rı / ر	5	040a	040a
Emrî	1	Gazel	He / ٥	5	059b	059b
Emrî	1	Gazel	Lam / ل	5	076a	076a
Emrî	1	Gazel	Rı / ر	5	080b	080b
Emrî	1	Gazel	Şın / ش	5	037a	037a
Fevrî	1	Gazel	Te / ت	5	044b	044b
Figânî	1	Gazel	Vav / و	5	011b	011b
Figânî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	011b	011b
Fuzulî	1	Gazel	Elif / ا	7	074a	074b
Fuzulî	1	Gazel	Rı / ر	5	044a	044a
Fuzulî	1	Gazel	Rı / ر	5	051b	051b
Fuzulî	1	Gazel	Rı / ر	5	074a	074a
Fuzulî	1	Kaside	Vav / و	32	012b	014a
Gazayî	1	Gazel	Rı / ر	5	015b	015b
Habîbî	1	Gazel	Ye / ي	5	046a	046a
Halife	1	Gazel	Rı / ر	5	081b	081b
Halîlî	1	Gazel	Rı / ر	5	012a	012a
Hayâlî	1	Gazel	He / ٥	5	046b	046b

Tablo 3- Mecmuada Geçen Türkçe Şiirler

Şair	Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birm Sayısı	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Hayâlî	1	Gazel	Ye / ي	5	087a	087a
Hayretî	1	Gazel	Elif / ا	5	045b	045b
Hekîmî	1	Gazel	Rı / ر	6	008a	008a
Helâkî	1	Gazel	He / ه	5	037b	037b
İlmî	1	Kaside	Rı / ر	42	060b	062b
İshak Çelebî	1	Gazel	Rı / ر	5	012a	012a
İzâkî	1	Gazel	He / ه	5	010a	010a
İzâkî	1	Gazel	Lam / ل	5	010a	010a
İzâkî	1	Gazel	Mim / م	5	008b	008b
İzâkî	1	Gazel	Nun / ن	5	009b	009b
İzâkî	1	Gazel	Rı / ر	5	009a	009a
İzâkî	1	Gazel	Rı / ر	5	010b	010b
İzâkî	1	Gazel	Ye / ي	5	009a	009a
İzâkî	1	Gazel	Ye / ي	5	009b	009b
İzâkî	1	Gazel	Ye / ي	5	033a	033a
İzâkî	1	Rubai	Nun / ن	2	011a	011a
İzâkî	1	Tahmis	Rı / ر	5	010b	011a
Kabûlî	1	Gazel	He / ه	5	049a	049a
Kabûlî	1	Gazel	Rı / ر	4	034a	034a
Kerîmî	1	Gazel	Rı / ر	5	045a	045a
Keşfi Beg	1	Gazel	Kaf / ق	5	015a	015a
Lamiî	1	Kıta	Rı / ر	2	014a	014a
Makalî	1	Gazel	Rı / ر	5	008b	008b
Makalî	1	Gazel	Rı / ر	5	036a	036a
Merâmî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	040b	040b
Mesîhî	1	Gazel	He / ه	5	046b	046b
Mevcî	1	Gazel	Ye / ي	5	084a	084a
Muhibbî	1	Gazel	Ye / ي	5	051b	051b
Muhyî	1	Gazel	He / ه	5	038b	038b
Nâdirî	1	Kaside	Elif / ا	37	005b	007b
Nefî	1	Gazel	Mim / م	7	075b	075b
Nefî	1	Gazel	Rı / ر	5	041b	041b
Nevî	1	Gazel	He / ه	5	086a	086a
Nevî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	036b	036b
Nigârî	1	Gazel	Nun / ن	5	048a	048a
Nihânî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	041a	041a
Nizâmî	1	Gazel	Ye / ي	5	038b	038b
Ömrî	1	Gazel	Elif / ا	5	085a	085a
Ömrî	1	Gazel	He / ه	5	083b	083b
Ömrî	1	Gazel	He / ه	5	084b	084b
Ömrî	1	Gazel	He / ه	5	085a	085a
Ömrî	1	Gazel	Mim / م	5	083a	083a
Ömrî	1	Gazel	Mim / م	5	085b	085b

Tablo 3- Mecmuada Geçen Türkçe Şiirler						
Şair	Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birm Sayısı	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Ömrî	1	Gazel	Rı / ر	5	082a	082a
Ömrî	1	Gazel	Rı / ر	5	087b	087b
Ömrî	2	Gazel	Rı / ر	5	093b	093b
Ömrî	1	Gazel	Ye / ي	5	084a	084a
Ömrî	1	Gazel	Ye / ي	6	090a	090a
Ömrî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	081b	081b
Ömrî	1	Kaside	Nun / ن	36	091a	093a
Ömrî	1	Kaside	Rı / ر	38	088a	090a
Ömrî	1	Tahmis	Rı / ر	5	082a	082b
Rahmî	1	Gazel	He / ه	5	037b	037b
Rahmî	1	Gazel	Mim / م	5	042b	042b
Rahmî	1	Gazel	Rı / ر	5	042b	042b
Rahmî	1	Gazel	Ye / ي	5	046a	046a
Revânî	1	Gazel	Vav / و	5	081a	081a
Revânî	1	Gazel	Vav / و	5	087a	087a
Rûhî	1	Gazel	Cim / ج	5	079a	079a
Rûhî	1	Gazel	Elif / ا	5	050a	050a
Rûhî	1	Gazel	Elif / ا	5	080a	080a
Rûhî	1	Gazel	Elif / ا	5	080b	080b
Rûhî	1	Gazel	Ha / ح	5	078b	078b
Rûhî	1	Gazel	Ha / ح	5	078b	078b
Rûhî	1	Gazel	He / ه	5	079a	079a
Rûhî	1	Gazel	Hı / خ	5	078a	078a
Rûhî	1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	026b	026b
Rûhî	1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	076a	076a
Rûhî	1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	076b	076b
Rûhî	1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	077b	077b
Rûhî	1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	078a	078a
Rûhî	1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	7	076b	077a
Rûhî	1	Gazel	Lam / ل	5	050b	050b
Rûhî	1	Gazel	Mim / م	5	079b	079b
Rûhî	1	Gazel	Mim / م	5	079b	079b
Rûhî	1	Gazel	Mim / م	5	080a	080a
Rûhî	1	Gazel	Rı / ر	8	048b	048b
Rûhî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	014a	014a
Rûhî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	014b	014b
Rûhî	1	Terkib-Bend	Elif / ا	13	053a	058a
Rüşdî	1	Gazel	Nun / ن	7	033b	033b
Sıdkî	1	Gazel	Ayn / ع	6	025b/k	025b/k
Sunî	1	Gazel	Mim / م	5	043b	043b
Sunî	1	Gazel	Ye / ي	5	047a	047a
Sunî	1	Gazel	Ye / ي	5	047a	047a

Tablo 3- Mecmuada Geçen Türkçe Şiirler						
Şair	Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birm Sayısı	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Şâhî	1	Gazel	Rı / ر	5	081a	081a
Şâhî	1	Gazel	Rı / ر	5	087b	087b
Şânî	1	Gazel	Rı / ر	5	045a	045a
Şemî	1	Gazel	Rı / ر	5	052a	052a
Şeyhülislam Yahya	1	Gazel	Rı / ر	5	086a	086a
Taşlıcalı Yahya	1	Gazel	Mim / م	5	050a	050a
Taşlıcalı Yahya	1	Gazel	Rı / ر	5	039b	039b
Ubeydî	1	Gazel	He / ه	5	041b	041b
Ulvî	1	Gazel	He / ه	5	040a	040a
Ulvî	1	Gazel	Rı / ر	5	044a	044a
Ulvî	1	Gazel	Rı / ر	5	047b	047b
Vahdetî	1	Tahmis	Mim / م	5	077a	077b
Vehbî	1	Gazel	He / ه	5	049b	049b
Veysî	1	Gazel	Elif / ا	5	051a	051a
Veysî	1	Gazel	Elif / ا	5	052b	052b
Vücûdî	1	Gazel	Be / ب	5	086b	086b
Vücûdî	1	Gazel	He / ه	5	083b	083b
Vücûdî	1	Gazel	Mim / م	5	083a	083a
Vücûdî	1	Gazel	Mim / م	5	085b	085b
Vücûdî	1	Gazel	Vav / و	5	084b	084b
Vücûdî	1	Gazel	Ye / ي	5	090b	090b
Vücûdî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	075a	075a
Vücûdî	1	Gazel	Zeyn / ز	5	090b	090b
Vücûdî	1	Gazel	Zı / ظ	7	074b	075a
Zâtî	1	Gazel	Be / ب	5	036b	036b
Zâtî	1	Matla	Ye / ي	1	058b	058b

2.3. En Çok Şiiri Bulunan Şairler Dizini

Her mecmuada olduğu gibi *İzâkî Mecmuası*'nda da en çok tercih edilen şairler ve nazım şekilleri bulunmaktadır. *İzâkî Mecmuası*'nda en çok tercih edilen nazım şekli gazeldir.

Gazel nazım şekliyle en çok şiir yazan Bağdatlı Rûhî'dir. Gazel nazım şeklini tercih eden diğer şairler ise Bâkî, Ömrî, İzâkî, Vücûdî, Örfî diye sıralanır.

En çok tercih edilen diğer nazım şekilleri ise sırasıyla: rubai, müfred, matla, kaside, kıta, tahmis, terkiib-bend ve tesdis diye sıralanır.

Rubai nazım şeklini en çok tercih eden Örfî'dir. Müfred nazım şeklini tercih eden belli değildir. Matla nazım şeklini tercih eden iki şair (Zâtî, Derûnî) dışında kim tarafından yazıldığı belli değildir.

Kimin en çok hangi nazım şeklini tercih ettiği aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4- Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler Dizini		
Şair	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
Rûhî	Gazel	21
Örfî	Rubai	16
Bâkî	Gazel	13
Ömrî	Gazel	13
Belirtilmemiş	Müfred	11
Belirtilmemiş	Matla	9
İzâkî	Gazel	9
Vücûdî	Gazel	9
Belirtilmemiş	Gazel	7
Örfî	Gazel	7
Bâkî	Kaside	6
Alî	Gazel	4
Emrî	Gazel	4
Fuzulî	Gazel	4
Rahmî	Gazel	4
Tarzî	Gazel	4
Belirtilmemiş	Kıta	3
Sunî	Gazel	3
Ulvî	Gazel	3
Adlî	Gazel	2
Alî	Kaside	2
Âzerî	Gazel	2
Belirtilmemiş	Rubai	2
Figânî	Gazel	2
Hayâlî	Gazel	2
Kabûlî	Gazel	2
Makalî	Gazel	2
Nefî	Gazel	2
Nevî	Gazel	2
Ömrî	Kaside	2
Örfî	Kaside	2
Revânî	Gazel	2
Şâhî	Gazel	2
Taşlıcalı Yahya	Gazel	2
Veysî	Gazel	2
Abdî	Gazel	1
Akdesî	Gazel	1

Tablo 4- Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler Dizini

Şair	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
Ali Nakî	Gazel	1
Ârifî	Gazel	1
Atayî	Gazel	1
Âzerî	Kıta	1
Behiştî	Gazel	1
Belîğî	Gazel	1
Cevrî	Tahmis	1
Cinânî	Tesdis	1
Derûnî	Matla	1
Dervişi	Gazel	1
Fevrî	Gazel	1
Fuzulî	Kaside	1
Gazayî	Gazel	1
Habîbî	Gazel	1
Halife	Gazel	1
Halîlî	Gazel	1
Hayretî	Gazel	1
Hekîmî	Gazel	1
Helâkî	Gazel	1
İlmî	Kaside	1
İshak Çelebî	Gazel	1
İzâkî	Rubai	1
İzâkî	Tahmis	1
Kerîmî	Gazel	1
Keşfi Beg	Gazel	1
Lamiî	Kıta	1
Merâmî	Gazel	1
Mesîhî	Gazel	1
Mevcî	Gazel	1
Muhibbî	Gazel	1
Muhyî	Gazel	1
Nâdirî	Kaside	1
Nigârî	Gazel	1
Nihânî	Gazel	1
Nizâmî	Gazel	1
Ömrî	Tahmis	1
Resmî	Gazel	1
Rûhî	Terkib-bend	1
Rüşdî	Gazel	1
Sıdkî	Gazel	1
Şânî	Gazel	1
Şemî	Gazel	1
Şeyhülislam Yahya	Gazel	1
Ubeydî	Gazel	1

Tablo 4- Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler Dizini

Şair	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
Vahdetî	Tahmis	1
Vehbî	Gazel	1
Yümnî	Gazel	1
Zâtî	Gazel	1
Zâtî	Matla	1

2.4. Mecmuanın Fihristi/İçindekiler Bölümü

Bu başlık altında, mecmuada geçen tüm manzum metinler geçtiği sayfalara, şair ve nazım şekline göre sayfa sırasına göre aşağıdaki tabloda sıralı olarak gösterilmiştir.

Tablo 5-Mecmuanın Fihristi/İçindekiler

Başladığı Yer	Şair	Nazım Şekli	Şiirin Başlığı
001a	Âzerî	Kıta	
001b	Alî	Kaside	Kaside-i Alî Efendi
004b	Alî	Kaside	Velehu
005b	Nâdirî	Kaside	Kaside-i Nâdirî Çelebî Sellemellah
008a	Hekîmî	Gazel	Kalendî
008a	Belirtilmemiş	Gazel	
008b	Makalî	Gazel	Makalî
008b	İzâkî	Gazel	Li-muharririhî
009a	İzâkî	Gazel	Velehu
009a	İzâkî	Gazel	Velehu
009b	İzâkî	Gazel	Velehu
009b	İzâkî	Gazel	Velehu
010a	İzâkî	Gazel	Velehu
010a	İzâkî	Gazel	Velehu
010b	İzâkî	Gazel	Velehu
010b	İzâkî	Tahmis	Velehu
011a	İzâkî	Rubai	Velehu
011b	Figânî	Gazel	Figânî
011b	Figânî	Gazel	Velehu
012a	Halîlî	Gazel	Halîlî
012a	İshak Çelebî	Gazel	İshak Çelebî
012b	Fuzulî	Kaside	Kaside-i Fuzulî
014a	Lamiî	Kıta	Kıta
014a	Belirtilmemiş	Matla	
014a	Rûhî	Gazel	Rûhî Bağdadi
014b	Rûhî	Gazel	Velehu
014b	Belirtilmemiş	Matla	
015a	Belirtilmemiş	Müfred	
015a	Belirtilmemiş	Matla	

Tablo 5-Mecmuanın Fihristi/İçindekiler

Başladığı Yer	Şair	Nazım Şekli	Şiirin Başlığı
015a	Keşfi Beg	Gazel	Gazel-i Keşfi Beg
015a	Belirtilmemiş	Matla	
015b	Gazayî	Gazel	Merhum Gazi Giray Han Fermayed
016a	Örfî	Gazel	
016a	Örfî	Gazel	
016b	Örfî	Gazel	
016b	Örfî	Gazel	
017a	Örfî	Gazel	
017a	Örfî	Gazel	
017b	Örfî	Rubai	
017b	Örfî	Rubai	
017b	Örfî	Rubai	
017b	Örfî	Rubai	
018a	Örfî	Rubai	
018a	Örfî	Rubai	
018a	Örfî	Rubai	
018a	Örfî	Rubai	
018b	Örfî	Rubai	
018b	Örfî	Rubai	
018b	Örfî	Rubai	
018b	Örfî	Rubai	
019a	Örfî	Rubai	
019a	Örfî	Rubai	
019a	Örfî	Rubai	
019b	Örfî	Kaside	
022b	Akdesî	Gazel	
022b	Resmî	Gazel	Nazire-i Resmî
023a	Ali Nakî	Gazel	Şeyh Ali Nakî
023a	Yümnî	Gazel	Yümnî
023b	Tarzî	Gazel	Velehu
023b	Tarzî	Gazel	Mevlana Tarzî Sellemullah
024a	Tarzî	Gazel	Velehu
024b	Tarzî	Gazel	
025b/k	Sıdkî	Gazel	
026a	Belirtilmemiş	Müfred	
026a	Belirtilmemiş	Müfred	
026b	Rûhî	Gazel	Gazel-i Rûhî
027a	Örfî	Kaside	Fahriye-i Örfî Şirâzî
031b	Belirtilmemiş	Müfred	
031b	Belirtilmemiş	Müfred	
031b	Belirtilmemiş	Müfred	
031b	Belirtilmemiş	Müfred	
032a	Örfî	Gazel	
032b	Belirtilmemiş	Müfred	

Tablo 5-Mecmuanın Fihristi/İçindekiler

Başladığı Yer	Şair	Nazım Şekli	Şiirin Başlığı
032b	Belirtilmemiş	Matla	
033a	Bâkî	Gazel	Bâkî
033a	İzâkî	Gazel	Li-muharririhi
033b	Rüşdî	Gazel	Rüşdî
034a	Kabûlî	Gazel	
034b	Belirtilmemiş	Kıta	
036a	Makalî	Gazel	
036a	Bâkî	Gazel	
036b	Nevî	Gazel	
036b	Zâtî	Gazel	
037a	Emrî	Gazel	
037a	Âzerî	Gazel	
037b	Rahmî	Gazel	
037b	Helâkî	Gazel	
038a	Alî	Gazel	
038a	Âzerî	Gazel	
038b	Muhyî	Gazel	
038b	Nizâmî	Gazel	
039a	Bâkî	Gazel	
039a	Bâkî	Gazel	
039b	Alî	Gazel	
039b	Taşlıcalı Yahya	Gazel	
040a	Ulvî	Gazel	
040a	Dervîşî	Gazel	
040b	Abdî	Gazel	
040b	Merâmî	Gazel	
041a	Bâkî	Gazel	
041a	Nihânî	Gazel	
041b	Nefî	Gazel	
041b	Ubeydî	Gazel	
042a	Bâkî	Gazel	
042a	Belirtilmemiş	Kıta	
042b	Rahmî	Gazel	
042b	Rahmî	Gazel	
043a	Alî	Gazel	
043a	Belirtilmemiş	Gazel	
043b	Sunî	Gazel	
043b	Belirtilmemiş	Gazel	
044a	Fuzulî	Gazel	
044a	Ulvî	Gazel	
044b	Fevrî	Gazel	
044b	Ârifî	Gazel	
045a	Şânî	Gazel	
045a	Kerîmî	Gazel	

Tablo 5-Mecmuanın Fihristi/İçindekiler

Başladığı Yer	Şair	Nazım Şekli	Şiirin Başlığı
045b	Hayretî	Gazel	
045b	Behiştî	Gazel	
046a	Rahmî	Gazel	
046a	Habîbî	Gazel	
046b	Hayâlî	Gazel	
046b	Mesihî	Gazel	
047a	Sunî	Gazel	
047a	Sunî	Gazel	
047b	Bâkî	Gazel	Gazel-i Bâkî
047b	Ulvî	Gazel	
048a	Bâkî	Gazel	
048a	Nigârî	Gazel	
048b	Rûhî	Gazel	
048b	Belirtilmemiş	Rubai	
049a	Kabûlî	Gazel	
049a	Adlî	Gazel	
049b	Vehbî	Gazel	
049b	Bâkî	Gazel	
050a	Taşlıcalı Yahya	Gazel	
050a	Rûhî	Gazel	
050b	Belîğî	Gazel	
050b	Rûhî	Gazel	
051a	Veysî	Gazel	
051a	Bâkî	Gazel	
051b	Muhibbî	Gazel	
051b	Fuzulî	Gazel	
052a	Bâkî	Gazel	
052a	Şemî	Gazel	
052b	Bâkî	Gazel	
052b	Veysî	Gazel	
053a	Rûhî	Terkib-Bend	
058a	Belirtilmemiş	Gazel	
058b	Belirtilmemiş	Gazel	
058b	Belirtilmemiş	Müfred	
058b	Derûnî	Matla	
058b	Belirtilmemiş	Matla	
058b	Zâtî	Matla	
058b	Belirtilmemiş	Matla	
059a	Belirtilmemiş	Gazel	
059a	Belirtilmemiş	Gazel	
059b	Cinânî	Tesdis	
059b	Emrî	Gazel	
060b	İlmî	Kaside	
062b	Bâkî	Kaside	Kaside-i Bâkî Efendi

Tablo 5-Mecmuanın Fihristi/İçindekiler

Başladığı Yer	Şair	Nazım Şekli	Şiirin Başlığı
064b	Bâkî	Kaside	Velehu
066b	Bâkî	Kaside	Velehu
068a	Bâkî	Kaside	
069b	Bâkî	Kaside	Velehu Beray-ı Hatem
072a	Bâkî	Kaside	Beray-ı Hâce-i Padişah-ı ' Alem-penâh
074a	Fuzulî	Gazel	Fuzulî
074a	Fuzulî	Gazel	Velehu
074b	Vücûdî	Gazel	
075a	Vücûdî	Gazel	
075b	Nefî	Gazel	Nefî
075b/k	Belirtilmemiş	Matla	
075b	Bâkî	Gazel	
076a	Emrî	Gazel	
076a	Rûhî	Gazel	Rûhî
076b	Rûhî	Gazel	Velehu Eyzen
076b	Rûhî	Gazel	Velehu
077a	Vahdefî	Tahmis	
077b	Rûhî	Gazel	Rûhî
078a	Rûhî	Gazel	Velehu
078a	Rûhî	Gazel	Velehu
078b	Rûhî	Gazel	
078b	Rûhî	Gazel	Velehu
079a	Rûhî	Gazel	Velehu
079a	Rûhî	Gazel	Velehu
079b	Rûhî	Gazel	Velehu
079b	Rûhî	Gazel	Velehu
080a	Rûhî	Gazel	Velehu
080a	Rûhî	Gazel	Velehu
080b	Emrî	Gazel	Emrî
080b	Rûhî	Gazel	Velehu
081a	Revânî	Gazel	
081a	Şâhî	Gazel	
081b	Halife	Gazel	
081b	Ömrî	Gazel	Ömrî
082a	Ömrî	Gazel	Ömrî
082a	Ömrî	Tahmis	Gazel-i Yahyâ Tahmis-i Ömrî
082b	Belirtilmemiş	Matla	
083a	Ömrî	Gazel	Ömrî
083a	Vücûdî	Gazel	Vücûdî
083b	Vücûdî	Gazel	Vücûdî
083b	Ömrî	Gazel	Ömrî
084a	Mevcî	Gazel	Mevcî
084a	Ömrî	Gazel	Ömrî
084b	Vücûdî	Gazel	Vücûdî

Tablo 5-Mecmuanın Fihristi/İçindekiler

Başladığı Yer	Şair	Nazım Şekli	Şiirin Başlığı
084b	Ömrî	Gazel	Ömrî
085a	Ömrî	Gazel	Ömrî
085a	Ömrî	Gazel	Ömrî
085b	Ömrî	Gazel	Ömrî
085b	Vücûdî	Gazel	Vücûdî
086a	Nevî	Gazel	
086a	Şeyhülislam Yahya	Gazel	
086b	Alî	Gazel	
086b	Vücûdî	Gazel	
087a	Hayâlî	Gazel	
087a	Revânî	Gazel	
087b	Şâhî	Gazel	
087b	Ömrî	Gazel	
088a	Ömrî	Kaside	Kaside-i Ömrî
090a	Ömrî	Gazel	Velehu
090b	Vücûdî	Gazel	Vücûdî
090b	Vücûdî	Gazel	Velehu
091a	Ömrî	Kaside	Kaside-i Ömrî
093a	Atayî	Gazel	
093b	Ömrî	Gazel	
093b	Ömrî	Gazel	
094a	Adlî	Gazel	
094b	Cevrî	Tahmis	Gazel-i Fuzûlî Tahms-i Cevrî
095a	Belirtilmemiş	Müfred	
095b	Belirtilmemiş	Rubai	
096a	Belirtilmemiş	Kıta	
096b	Belirtilmemiş	Müfred	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İZAKÎ MECMUASININ İNCELENMESİ

Bu bölümde mecmuada bulunan manzumeler nazım şekilleri ve metinleri yazan şairlere göre iki başlık altında incelemeye tabi tutulmuştur.

3.1. Nazım Şekillerine Göre İzâkî Mecmuası

Çalışmamızın bu kısmında, mecmuada geçen tüm nazım şekilleri¹⁷ geniş bir incelemeye tabi tutulmuş olup tablolar halinde sunulmuştur. Bu nazım şekilleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 6- Mecmuada Geçen Nazım Şekilleri	
Nazım Şekli	Şiir Sayısı
Gazel	166
Kaside	15
Kıta	5
Matla	11
Müfred	11
Rubai	19
Tahmis	4
Terkib-Bend	1
Tesdis	1

3.1.1. Tek Kafiyeli Nazım Şekilleri

Bu başlıkta tek kafiyeli olup beyit ve bendlerle yazılmış nazım şekilleri incelenmiştir. Tüm veriler tablolar halinde verilmiştir.

3.1.1.1. Beyit Birimli Nazım Şekilleri

3.1.1.1.1. Tek Birim Halinde Bulunanlar

Bu başlıkta matla ve müfred üzerinde durulacaktır. Mecmuada 11 matla, 11 müfred bulunmaktadır.

¹⁷ Nazım Şekilleri ile ilgili değerlendirmelerimizde “Cemal Kurnaz-Halil Çeltik’in *Divan Şiiri Şekil Bilgisi* kitabı esas alınmıştır.

3.1.1.1.1. Matla

Bütün mısraları kendi içinde kafiyeli olan nazım birimine denir.¹⁸ İzâkî Mecmuası'nda geçen matlaların büyük çoğunluğunun bir gazelin ilk beyti olduğu söylenebilir.

Tespitlere göre mecmuada 11 matla bulunmaktadır. Bunlardan Zâtî ve Derûnî'ye ait iki matlanın yazarı bellidir.

Geriye kalan matlaların yazarı belli değildir. Mecmuada geçen 4 matla ise Farsça'dır.

Metinde geçen matlalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7- Mecmuada Geçen Matlalar				
Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Belirtilmemiş	Ye / ﻱ	014a	014a	Türkçe
Belirtilmemiş	Dal / ﺩ	014b	014b	Farsça
Belirtilmemiş	Dal / ﺩ	015a	015a	Farsça
Belirtilmemiş	Ye / ﻱ	015a	015a	Farsça
Belirtilmemiş	Mim / ﻡ	032b	032b	Farsça
Belirtilmemiş	Ye / ﻱ	058b	058b	Türkçe
Belirtilmemiş	Ye / ﻱ	058b	058b	Türkçe
Belirtilmemiş	He / ﻩ	075b/k	075b/k	Türkçe
Belirtilmemiş	He / ﻩ	082b	082b	Türkçe
Derûnî	Ye / ﻱ	058b	058b	Türkçe
Zâtî	Ye / ﻱ	058b	058b	Türkçe

3.1.1.1.2. Müfred

İlk mısraları birim sonlarıyla kafiyeli olmayan beyit veya bend biçimindeki nazım biriminin adıdır.¹⁹ Başka gazellerin, kıtaların birer parçası da olabilir.

Mecmuada 10 Türkçe, 1 Farsça olmak üzere toplamda 11 müfred vardır. Bu müfredlerin kime ait olduğu derleyen tarafından tespit edilmemiştir.

Metinde geçen müfredler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 8- Mecmuada Geçen Müfredler				
Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Şiirin Yazıldığı Dil
Belirtilmemiş	Ye / ﻱ	015a	015a	Farsça

¹⁸ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s.17.

¹⁹ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s.17.

Tablo 8- Mecmuada Geçen Müfredler

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Şiirin Yazıldığı Dil
Belirtilmemiş	Be / ب	026a	026a	Türkçe
Belirtilmemiş	Nun / ن	026a	026a	Türkçe
Belirtilmemiş	Elif / ا	031b	031b	Türkçe
Belirtilmemiş	Elif / ا	031b	031b	Türkçe
Belirtilmemiş	Nun / ن	031b	031b	Türkçe
Belirtilmemiş	Nun / ن	031b	031b	Türkçe
Belirtilmemiş	Ye / ي	032b	032b	Türkçe
Belirtilmemiş	He / ه	058b	058b	Türkçe
Belirtilmemiş	Be / ب	095a	095a	Türkçe
Belirtilmemiş	Rı / ر	096b	096b	Türkçe

3.1.1.1.2. En Az İki Birim Halinde Bulunanlar

3.1.1.1.2.1. Gazel

Gazel, ilk beyti kendi içinde diğer beyitleri daima ilk beyitle kafiyeli, en az iki beyitlik tek kafiyeli nazım şeklidir.²⁰

Mecmuada 166 adet gazel bulunmaktadır. Mecmuada geçen 153 gazelin kim tarafından yazıldığı belirtilmiştir. Gazeller aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 9- Mecmuada Geçen Gazeller

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Belirtilmemiş	Mim / م	008a	008a	Farsça
Hekîmî	Rı / ر	008a	008a	Türkçe
İzâkî	Mim / م	008b	008b	Türkçe
Makalî	Rı / ر	008b	008b	Türkçe
İzâkî	Ye / ي	009a	009a	Türkçe
İzâkî	Rı / ر	009a	009a	Türkçe
İzâkî	Nun / ن	009b	009b	Türkçe
İzâkî	Ye / ي	009b	009b	Türkçe
İzâkî	Lam / ل	010a	010a	Türkçe
İzâkî	He / ه	010a	010a	Türkçe
İzâkî	Rı / ر	010b	010b	Türkçe
Figânî	Zeyn / ز	011b	011b	Türkçe
Figânî	Vav / و	011b	011b	Türkçe
Halîlî	Rı / ر	012a	012a	Türkçe
İshak Çelebî	Rı / ر	012a	012a	Türkçe
Rûhî	Zeyn / ز	014a	014a	Türkçe
Rûhî	Zeyn / ز	014b	014b	Türkçe
Keşfi Beg	Kaf / ق	015a	015a	Türkçe

²⁰ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s.78.

Tablo 9- Mecmuada Geçen Gazeller

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Gazayî	Rı / ر	015b	015b	Türkçe
Örfî	Lam / ل	016a	016a	Farsça
Örfî	Mim / م	016a	016a	Farsça
Örfî	Nun / ن	016b	016b	Farsça
Örfî	Vav / و	016b	016b	Farsça
Örfî	He / ه	017a	017a	Farsça
Örfî	Ye / ي	017a	017a	Farsça
Akdesî	Dal / د	022b	022b	Farsça
Resmî	Dal / د	022b	022b	Farsça
Ali Nakî	Dal / د	023a	023a	Farsça
Yümnî	Mim / م	023a	023a	Farsça
Tarzî	Mim / م	023b	023b	Farsça
Tarzî	Mim / م	023b	024a	Farsça
Tarzî	He / ه	024a	024b	Farsça
Tarzî	Te / ت	024b	024b	Farsça
Sıdkî	Ayn / ع	025b/k	025b/k	Türkçe
Rûhî	Kef-Gef-η/ ك	026b	026b	Türkçe
Örfî	Mim / م	032a	032a	Farsça
Bâkî	Ye / ي	033a	033a	Türkçe
İzâkî	Ye / ي	033a	033a	Türkçe
Rüşdî	Nun / ن	033b	033b	Türkçe
Kabûlî	Rı / ر	034a	034a	Türkçe
Bâkî	Ye / ي	036a	036a	Türkçe
Makalî	Rı / ر	036a	036a	Türkçe
Nevî	Zeyn / ز	036b	036b	Türkçe
Zâtî	Be / ب	036b	036b	Türkçe
Âzerî	Nun / ن	037a	037a	Türkçe
Emrî	Şın / ش	037a	037a	Türkçe
Helâkî	He / ه	037b	037b	Türkçe
Rahmî	He / ه	037b	037b	Türkçe
Alî	Rı / ر	038a	038a	Türkçe
Âzerî	Zeyn / ز	038a	038a	Türkçe
Muhyî	He / ه	038b	038b	Türkçe
Nizâmî	Ye / ي	038b	038b	Türkçe
Bâkî	Ye / ي	039a	039a	Türkçe
Bâkî	Mim / م	039a	039a	Türkçe
Alî	Rı / ر	039b	039b	Türkçe
Taşlıcalı Yahya	Rı / ر	039b	039b	Türkçe
Dervişî	Rı / ر	040a	040a	Türkçe
Ulvî	He / ه	040a	040a	Türkçe
Abdî	Zeyn / ز	040b	040b	Türkçe
Merâmî	Zeyn / ز	040b	040b	Türkçe
Bâkî	Mim / م	041a	041a	Türkçe
Nihânî	Zeyn / ز	041a	041a	Türkçe

Tablo 9- Mecmuada Geçen Gazeller

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Nefî	Rı / ر	041b	041b	Türkçe
Ubeydî	He / ه	041b	041b	Türkçe
Bâkî	Ye / ي	042a	042a	Türkçe
Rahmî	Rı / ر	042b	042b	Türkçe
Rahmî	Mim / م	042b	042b	Türkçe
Belirtilmemiş	Mim / م	043a	043a	Türkçe
Alî	He / ه	043a	043a	Türkçe
Belirtilmemiş	Ye / ي	043b	043b	Türkçe
Sunî	Mim / م	043b	043b	Türkçe
Fuzulî	Rı / ر	044a	044a	Türkçe
Ulvî	Rı / ر	044a	044a	Türkçe
Ârifî	Rı / ر	044b	044b	Türkçe
Fevrî	Te / ت	044b	044b	Türkçe
Kerîmî	Rı / ر	045a	045a	Türkçe
Şânî	Rı / ر	045a	045a	Türkçe
Behiştî	Nun / ن	045b	045b	Türkçe
Hayretî	Elif / ا	045b	045b	Türkçe
Habîbî	Ye / ي	046a	046a	Türkçe
Rahmî	Ye / ي	046a	046a	Türkçe
Hayâlî	He / ه	046b	046b	Türkçe
Mesîhî	He / ه	046b	046b	Türkçe
Sunî	Ye / ي	047a	047a	Türkçe
Sunî	Ye / ي	047a	047a	Türkçe
Bâkî	Rı / ر	047b	047b	Türkçe
Ulvî	Rı / ر	047b	047b	Türkçe
Bâkî	Şın / ش	048a	048a	Türkçe
Nigârî	Nun / ن	048a	048a	Türkçe
Rûhî	Rı / ر	048b	048b	Türkçe
Adlî	He / ه	049a	049a	Türkçe
Kabûlî	He / ه	049a	049a	Türkçe
Bâkî	Nun / ن	049b	049b	Türkçe
Vehbî	He / ه	049b	049b	Türkçe
Rûhî	Elif / ا	050a	050a	Türkçe
Taşlıcalı Yahya	Mim / م	050a	050a	Türkçe
Belîğî	Ye / ي	050b	050b	Türkçe
Rûhî	Lam / ل	050b	050b	Türkçe
Bâkî	Rı / ر	051a	051a	Türkçe
Veysî	Elif / ا	051a	051a	Türkçe
Fuzulî	Rı / ر	051b	051b	Türkçe
Muhibbî	Ye / ي	051b	051b	Türkçe
Bâkî	He / ه	052a	052a	Türkçe
Şemî	Rı / ر	052a	052a	Türkçe
Bâkî	Dal / د	052b	052b	Türkçe
Veysî	Elif / ا	052b	052b	Türkçe

Tablo 9- Mecmuada Geçen Gazeller

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Belirtilmemiş	He / هـ	058a	058a	Türkçe
Belirtilmemiş	Şin / ش	058b	058b	Türkçe
Belirtilmemiş	Ye / ي	059a	059a	Türkçe
Belirtilmemiş	Nun / ن	059a	059a	Türkçe
Emrî	He / هـ	059b	059b	Türkçe
Fuzulî	Elif / ا	074a	074b	Türkçe
Fuzulî	Rı / ر	074a	074a	Türkçe
Vücûdî	Zı / ظ	074b	075a	Türkçe
Vücûdî	Zeyn / ز	075a	075a	Türkçe
Bâkî	Rı / ر	075b	075b	Türkçe
Nefî	Mim / م	075b	075b	Türkçe
Emrî	Lam / ل	076a	076a	Türkçe
Rûhî	Kef-Gef-η/ ك	076a	076a	Türkçe
Rûhî	Kef-Gef-η/ ك	076b	076b	Türkçe
Rûhî	Kef-Gef-η/ ك	076b	077a	Türkçe
Rûhî	Kef-Gef-η/ ك	077b	077b	Türkçe
Rûhî	Hı / خ	078a	078a	Türkçe
Rûhî	Kef-Gef-η/ ك	078a	078a	Türkçe
Rûhî	Ha / ح	078b	078b	Türkçe
Rûhî	Ha / ح	078b	078b	Türkçe
Rûhî	Cim / ج	079a	079a	Türkçe
Rûhî	He / هـ	079a	079a	Türkçe
Rûhî	Mim / م	079b	079b	Türkçe
Rûhî	Mim / م	079b	079b	Türkçe
Rûhî	Mim / م	080a	080a	Türkçe
Rûhî	Elif / ا	080a	080a	Türkçe
Emrî	Rı / ر	080b	080b	Türkçe
Rûhî	Elif / ا	080b	080b	Türkçe
Revânî	Vav / و	081a	081a	Türkçe
Şâhî	Rı / ر	081a	081a	Türkçe
Halife	Rı / ر	081b	081b	Türkçe
Ömrî	Zeyn / ز	081b	081b	Türkçe
Ömrî	Rı / ر	082a	082a	Türkçe
Ömrî	Mim / م	083a	083a	Türkçe
Vücûdî	Mim / م	083a	083a	Türkçe
Ömrî	He / هـ	083b	083b	Türkçe
Vücûdî	He / هـ	083b	083b	Türkçe
Mevcî	Ye / ي	084a	084a	Türkçe
Ömrî	Ye / ي	084a	084a	Türkçe
Ömrî	He / هـ	084b	084b	Türkçe
Vücûdî	Vav / و	084b	084b	Türkçe
Ömrî	Elif / ا	085a	085a	Türkçe
Ömrî	He / هـ	085a	085a	Türkçe
Ömrî	Mim / م	085b	085b	Türkçe

Tablo 9- Mecmuada Geçen Gazeller

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Vücûdî	Mim / م	085b	085b	Türkçe
Nevî	He / ه	086a	086a	Türkçe
Şeyhülislam Yahya	Rı / ر	086a	086a	Türkçe
Alî	Zeyn / ز	086b	086b	Türkçe
Vücûdî	Be / ب	086b	086b	Türkçe
Hayâlî	Ye / ي	087a	087a	Türkçe
Revânî	Vav / و	087a	087a	Türkçe
Ömrî	Rı / ر	087b	087b	Türkçe
Şâhî	Rı / ر	087b	087b	Türkçe
Ömrî	Ye / ي	090a	090a	Türkçe
Vücûdî	Ye / ي	090b	090b	Türkçe
Vücûdî	Zeyn / ز	090b	090b	Türkçe
Atayî	Rı / ر	093a	093a	Türkçe
Ömrî	Rı / ر	093b	093b	Türkçe
Ömrî	Rı / ر	093b	093b	Türkçe
Adlî	Şın / ش	094a	094a	Türkçe

Gazellerden 6'sı aynı şairin şiiri olarak tekrarlanmıştır. Bu şiirler ve şairleri aşağıda belirtilmiştir:

Mecmuada Ömrî'nin 83b, 84b'de, 83a, 85b'de tekrarlanmıştır. Makâlî'nin 8b, 35a'da, Revânî'nin 81a, 87a'da, Şâhî'nin 81a, 87a'da ve Vücûdî'nin de 83a, 85b'de tekrarlanmıştır.

Mecmuada en çok gazeli yer alan şairler; Rûhî, Bâkî, Ömrî, İzâkî, Vücûdî diye sıralanır.

Mecmuada en çok gazel yazan şairler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 10- Mecmuada En çok Gazel Yazan Şairler Dizini

Şair	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
Rûhî	Gazel	21
Bâkî	Gazel	13
Ömrî	Gazel	13
İzâkî	Gazel	9
Vücûdî	Gazel	9
Belirtilmemiş	Gazel	7
Örfî	Gazel	7
Alî	Gazel	4
Emrî	Gazel	4
Fuzulî	Gazel	4
Rahmî	Gazel	4

Tablo 10- Mecmuada En çok Gazel Yazan Şairler Dizini

Şair	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
Tarzî	Gazel	4
Sunî	Gazel	3
Ulvî	Gazel	3
Adlî	Gazel	2
Âzerî	Gazel	2
Figânî	Gazel	2
Hayâlî	Gazel	2
Kabûlî	Gazel	2
Makalî	Gazel	2
Nefî	Gazel	2
Nevî	Gazel	2
Revânî	Gazel	2
Şâhî	Gazel	2
Taşlıcalı Yahya	Gazel	2
Veysî	Gazel	2
Abdî	Gazel	1
Akdesî	Gazel	1
Ali Nakî	Gazel	1
Ârifî	Gazel	1
Atayî	Gazel	1
Behiştî	Gazel	1
Belîğî	Gazel	1
Dervişî	Gazel	1
Fevrî	Gazel	1
Gazayî	Gazel	1
Habîbî	Gazel	1
Halife	Gazel	1
Halîlî	Gazel	1
Hayretî	Gazel	1
Hekîmî	Gazel	1
Helâkî	Gazel	1
İshak Çelebî	Gazel	1
Kerîmî	Gazel	1
Keşfi Beg	Gazel	1
Merâmî	Gazel	1
Mesîhî	Gazel	1
Mevcî	Gazel	1
Muhibbî	Gazel	1
Muhyî	Gazel	1
Nigârî	Gazel	1
Nihânî	Gazel	1
Nizâmî	Gazel	1
Resmî	Gazel	1
Rüşdî	Gazel	1

Tablo 10- Mecmuada En çok Gazel Yazan Şairler Dizini

Şair	Nazım Şekli	Şiir Sayısı
Sıdkî	Gazel	1
Şânî	Gazel	1
Şemî	Gazel	1
Şeyhülislam Yahya	Gazel	1
Ubeydî	Gazel	1
Vehbî	Gazel	1
Yümnî	Gazel	1
Zâtî	Gazel	1

Mecmuada, gazellerden 7'sinin kim tarafından yazıldığı bilinmemektedir. Bunlardan biri de Farsça şiirdir. Yazarı belli olmayan gazeller aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 11- Mecmuada Yazarı Belli Olmayan Şairler

Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Mim / م	008a	008a	Farsça
Mim / م	043a	043a	Türkçe
Ye / ي	043b	043b	Türkçe
He / ه	058a	058a	Türkçe
Şın / ش	058b	058b	Türkçe
Nun / ن	059a	059a	Türkçe
Ye / ي	059a	059a	Türkçe

3.1.1.1.2.2. Rubai

Rubai, iki beyitlik gazel olduğu halde kendine özgü 24 kalıptan biri veya birkaçı kullanılmış gazel kafiyesinde dört mısralık veya tek bendlik bir nazım şekli olarak kabul edilmiştir.²¹ Rubailer gazel ya da kasidelerin devamı da olabilirler.

Mecmuada 19 adet rubai bulunur. Aşağıdaki tabloda belirtilen rubailerin 17'si Farsça 2'si de Türkçedir.

Tablo 12- Mecmuada Geçen Rubailer

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
İzâkî	Nun / ن	011a	011a	Türkçe
Örfî	Mim / م	017b	017b	Farsça
Örfî	Dal / د	017b	017b	Farsça

²¹ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s. 155.

Tablo 12- Mecmuada Geçen Rubailer

Şair	Şiirin Kafiyesi	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Yazıldığı Dil
Örfî	Dal / د	017b	017b	Farsça
Örfî	Te / ت	017b	017b	Farsça
Örfî	Şin / ش	018a	018a	Farsça
Örfî	Dal / د	018a	018a	Farsça
Örfî	Dal / د	018a	018a	Farsça
Örfî	Ye / ي	018a	018a	Farsça
Örfî	Zeyn / ز	018b	018b	Farsça
Örfî	Te / ت	018b	018b	Farsça
Örfî	Te / ت	018b	018b	Farsça
Örfî	Ye / ي	018b	018b	Farsça
Örfî	Te / ت	019a	019a	Farsça
Örfî	Mim / م	019a	019a	Farsça
Örfî	Rı / ر	019a	019a	Farsça
Örfî	Te / ت	019a	019a	Farsça
Belirtilmemiş	Rı / ر	048b	048b	Türkçe
Belirtilmemiş	Te / ت	095b	095b	Farsça

Rubailerden 1 Türkçe 1 de Farsça olanının yazarı belli değildir. 1 Türkçe rubai İzâkî'ye diğer rubailer Farsça olup Örfî'ye aittir. Rubailerden 2'sinin şairi mecmuada belirtilmemiştir. Mecmuada en çok rubaisi yer alan Örfî'dir.

3.1.1.1.2.3. Kaside

Kaside, bir matla beyitinden sonra ilk mısraları serbest, ikinci mısraları matla ile kafiyeli, aynı vezindeki tek kafiyeli, beyitlerle ve belirli bir maksatla yazılan şiir biçimi kabul edilir.²² Mecmuada, 7 şaire ait 15 kaside bulunmaktadır. Kasiderin 2'si Farsça olup Örfî'ye aittir. Mecmuada en çok kaside yazan şairler Bâkî, Ömrî, Alî ve Örfî olarak sıralanır. Mecmuada geçen kasideler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 13- Mecmuada Geçen Kasideler

Şair	Şiirin Kafiyesi	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Örfî	Rı / ر	Farsça	019b	022a
Örfî	Mim / م	Farsça	027a	027b
Ömrî	Rı / ر	Türkçe	088a	090a
Ömrî	Nun / ن	Türkçe	091a	093a
Nâdirî	Elif / ا	Türkçe	005b	007b

²² Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s. 172.

Tablo 13- Mecmuada Geçen Kasideler

Şair	Şiirin Kafiyesi	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer
İlmî	Rı / ر	Türkçe	060b	062b
Fuzulî	Vav / و	Türkçe	012b	014a
Bâkî	Rı / ر	Türkçe	066b	068a
Bâkî	Nun / ن	Türkçe	062b	064b
Bâkî	Nun / ن	Türkçe	064b	066b
Bâkî	Nun / ن	Türkçe	068a	069a
Bâkî	Mim / م	Türkçe	069b	072a
Bâkî	Mim / م	Türkçe	072a	073b
Alî	Elif / ا	Türkçe	001b	004b
Alî	Be / ب	Türkçe	004b	005b

3.1.1.1.2.4. Kıta

Kıta, ilk mısraları serbest, ikinci mısraları birbiri ile kafiyeli aynı vezindeki en az iki beyitlik nazım biçimidir.²³

Mecmuada 5 adet kıta bulunmaktadır. Bunlardan ikisinin yazarı bellidir. Hatta yazarı belli olan Lâmiî Çelebî'nin mahlası bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda ona ait olduğu kanısına varılmıştır. Mecmuada geçen kıtalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 14- Mecmuada Geçen Kıtalar

Şair	Şiirin Kafiyesi	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Lamiî	Rı / ر	Türkçe	014a	014a
Âzerî	Be / ب	Türkçe	001a	001b
Belirtilmemiş	Seçiniz	Türkçe	096a	096b
Belirtilmemiş	Rı / ر	Türkçe	034b	034b
Belirtilmemiş	Mim / م	Türkçe	042a	042a

3.1.1.2. Bend Birimli Nazım Şekilleri

Bendlerle kurulan nazım şekilleridir. Benddeki mısra sayısına göre farklı isimler alabilirler. Mecmuadaki tek birimli nazım şekilleri:

²³ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s. 381.

3.1.1.2.1. Tahmis

Tahmis, beşleme, beşliye dönüştürme, mısra sayısını beşe çıkarma anlamındadır.²⁴ Mecmuada, 4 şaire ait 4 tahmis bulunmaktadır. Mecmuada geçen tahmisler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 15- Mecmuada Geçen Tahmisler				
Şair	Şiirin Kafiyesi	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Vahdetî	Mim / م	Türkçe	077a	077b
Ömrî	Rı / ر	Türkçe	082a	082b
İzâkî	Rı / ر	Türkçe	010b	011a
Cevrî	Be / ب	Türkçe	094b	095a

3.1.1.2.2. Tesdis

İlk bendi kendi içinde kafiyeli olup diğer bendlerin son mısraları daima ilk bendle kafiyeli nazım şekline müseddes; başka bir şiirin müseddese dönüştürülmesine tesdis denir.²⁵ Mecmuada Cinânî'ye ait Celal Bey'in şiirine yazılan 5 bendlik 1 tesdis bulunmaktadır. Mecmuada geçen tesdisler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 16- Mecmuada Geçen Tesdis				
Şair	Şiirin Kafiyesi	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Cinânî	Ye / ي	Türkçe	059b	060a

3.1.2. Çok Kafiyeli Nazım Şekilleri

Bu bölümde en az iki birimden oluşan çok kafiyeli nazım şekillerine değinilmiştir. *İzâkî Mecmuası*'nda bu türden nazım şekli 1 tane olup Bağdatlı Rûhî'ye aittir.

3.1.2.1. Terkib-bend

Terkib-bend, nazım birimleri arasında kafiye birliği bulunmayan çok kafiyeli nazım şekillerindedir.²⁶

Mecmuada Rûhî'ye ait 1 terkib-bend bulunmaktadır. Bu şiir divanda 17 bend, mecmuada ise 13 bendtir. Böylelikle bu şiirin mecmuada eksik olduğu anlaşılmıştır.

²⁴ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s. 274.

²⁵ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s. 289.

²⁶ Kurnaz, Çeltik, a.g.e., s. 488.

Rûhî'nin terhib-bendinden sonra 7 beyitlik mahlasız bir gazel bulunmaktadır. Bu gazel terhib-bendin devamı olabileceği gibi yeni bir gazel de olabilir. Mecmuada geçen terhib-bend aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 17- Mecmuada Geçen Terhib-bend				
Şair	Şiirin Kafiyesi	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer
Rûhî	Elif / 'l	Türkçe	053a	058a

3.2. Mecmuadaki Nazire Şiirler

Mecmuada nazire olduğu düşünülen 11 şiir bulunmaktadır. Mecmuada geçen nazire şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 18- Nazire Şiirler Dizini					
Nu	Şair Adı	Nazire Sayısı	Nazire Yazan Şair	Şiir Sayfası	Nazire Şiir Sayfası
1.	‘Ömrî	1	Vücûdî	90a	90b
2.	‘Ömrî	1	Vücûdî	85b	85b
3.	‘Ömrî	1	Vücûdî	83a	83a
4.	‘Ömrî	1	Mevcî	84a	84a
5.	‘Adlî	1	Kabûlî	49a	49a
6.	‘Arifî	1	Şânî	45a	45a
7.	Resmî	1	Akdesî	22b	22a
8.	Bâkî	1	İzâkî	33a	33a
9.	Vücûdî	1	‘Ömrî	83b	83b
10.	Hâlîfe	1	Şâhî	81a	81b
11.	Hayâlî	1	Mesihî	46b	46b
Toplam Şiir		11			

3.3. Şiir ve Şairler Dizini

İzâkî Mecmuası'nda toplamda 233 şiir bulunmaktadır. Aynı şairin şiiri olarak tekrarlanan 6 şiir haricinde 227 şiir tespit edilmiştir.

Mecmuada, ismi veya mahlası belli 69 şair bulunmaktadır. Bu şairlere ait toplamda 195 şiire rastlanmıştır. Bu şiirler; 153 gazel, 15 kaside, 17 rubai, 4 tahmis, 2 kıta, 2 matla, 1 terhib-bend ve 1 tesdisden oluşmaktadır. Bu şiirlerden 33'ü Farsça'dır.

Tablo 19- Mecmuada Adı Geçen Şairlerin Mahlas ve Şiir Sayıları										
Şair	Toplam şiir	Gazel	Kaside	Kıta	Matla	Müfred	Rubai	Tahmis	Terkib-Bend	Tesdis
Taşlıcalı Yahya	2	2								
Ubeydî	1	1								
Ulvî	3	3								
Vahdetî	1							1		
Vehbî	1	1								
Veysî	2	2								
Vücûdî	9	9								
Yümnî	1	1								
Zâtî	2	1			1					

Mecmuada şiir örnekleri bulunan birçok şairin şiirleri, divanlarda karşılaştırıldı. Divanlarda olmayan şiirlere ise tezkirelerde rastlandı. Bundan yola çıkarak ismi/mahlası belli olan 69 şairden 42 şairin 115 şiirine divanlarda ya da tezkirelerde rastlanmıştır.

Ayrıca ‘Örfî’ye ait Farsça 25 şiir ile beraber eserlerde rastlanmayan ve yeni olduğu düşünülen 112 şiir tespit edilmiştir.

İsmi/mahlası belli olup karşılaştırma imkânı bulamadığımız 27 şaire ait 80 şiirin, divanları elimizde bulunmadığından bu şiirlere rastlanmadı. Bunların her biri aynı mahlaslı başka şairlere ait olabileceği gibi bu şairlerin yeni şiirleri olabilir.

Geriye kalan 32 şiir ise ismi/mahlası belli olmadığı için hangi şairlere ait olduğu tespit edilememiştir. Bu şiirler de yeni şiir olarak değerlendirildi.

3.4. Mecmuada Şiir Örnekleri Bulunan Şairler

Çalışmamızın bu bölümünde mecmuada şiir örnekleri bulunan şairler alfabetik olarak verilecektir. Mecmuada geçen şiirlerin hangi nazım şekli ile yazıldığı, ait olduğu şairin altında tablo oluşturularak belirtilecektir. Tabloda şaire ait kaç şiir olduğu; kafiyesi, birim sayısı, hangi dilde yazıldığı, nerede başladığı, nerede bittiği ve varsa bir açıklama belirtilecektir.

3.4.1. Abdî

Mecmuada Abdî başlıklı/mahlaslı 1 gazel bulunmaktadır. Abdî mahlaslı şairlerin divanlarına²⁷ ulaşamadığı için bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilememiştir. Bu şiir Abdî mahlaslı şairlerden herhangi birinin yeni şiiri de olabilir.²⁸ Abdî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 20- Abdî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Nazım Şekli	Şiir Sayısı	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
Gazel	1	Zeyn / ج	5	Türkçe	040b	040b	

Şiirin matlası:

[40b]

Ne hüsne mâlik olmuş ol perî âdem nedür bilmez
Hele bâğ-ı cemâlin görmeyen 'âlem nedür bilmez

3.4.2. Adlî

Klasik Türk edebiyatında 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Adlî mahlaslı 7 şair bulunmaktadır.

Mecmuada Adlî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. Hangi Adlî olduğu tespit edilememiştir. *Adlî Divanı*'nda²⁹ da bu şiire ulaşamadı. Şiirler, bahsi geçen Adlî'lerden birisine ait olabileceği gibi Adlî'nin (Bayezid) yeni şiiri de olabilir. Adlî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 21- Adlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ه	5	Türkçe	049a	049a	
1	Gazel	Şın / ش	5	Türkçe	094a	094a	

²⁷“Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü” <http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/> [Erişim Tarihi: 10. 06. 2018.] Abdîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

²⁸“Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü” internet kaynaklı bir erişimdir.

²⁹ Yavuz Bayram, *Adlî [Hayatı, Şahsiyeti, Şairliği, Dîvânı'nın Tenkitli Metni]*, Amasya Valiliği Yay. Amasya: 2008.

http://www.turkedebiyatuisimlersozlugu.com/kaynagından_faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 10.06. 2018.] Adlîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

Şiirlerin matlaları:**[49a]**

Ḥayf ola pīr-i nā-tüvān mürteşī-i cihān ola
Vaşf-ı ʿāma ‘la her zamān mübtezel-i zamān ola

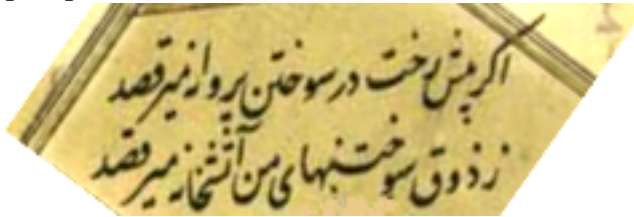
[94a]

O dilber ehl-i ‘aşka ḥaṇçerin pertāb göstermiş
Açılmış sīnelerde yāreler ḥünāb göstermiş

3.4.3. Akdesî

Akdesî mahlaslı herhangi bir şaire ulaşılamamıştır. Mecmuada geçen Akdesî isimli/mahlaslı şair, döneminde yaşamış Fars şairi olabildiği gibi tezkirelerde adı bilinmeyen Türk şairi de olabilir. Mecmuada, 1 Farsça gazeli bulunmaktadır. Akdesî’ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 22- Akdesî’nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Dal / د	5	Farsça	022b	022b	

Şiirin matlası:**[22b]****3.4.4. Alî**

Mecmuada Alî başlıklı/mahlaslı 6 manzume geçmektedir. Bunların 4’ü gazel, 2’si kasidedir. 38a’da bulunan gazel dışında diğer şiirler 16. yüzyıl şairlerinden biri olan *Alî*

Divanı'nda³⁰ rastlanmıştır. 38a'daki gazel, “Yed-i beyzâ ki seyrân eyleyenler nürdür dirler/Başkanlar sîneñe âyine-i billürdür dirler”, Gelibolulu Alî'ye ait olabileceği gibi Alî mahlaslı diğer şairlere de ait olabilir. Alî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 23- Alî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ٥	5	Türkçe	043a	043a	Aksoyak, a.g.e., s.1110-1111
1	Gazel	Rı / ٧	5	Türkçe	038a	038a	
1	Gazel	Rı / ٧	5	Türkçe	039b	039b	Aksoyak, a.g.e., s.708
1	Gazel	Zeyn / ٧	6	Türkçe	086b	086b	Aksoyak, a.g.e., s. 785
1	Kaside	Be / ٥	22	Türkçe	004b	005b	Aksoyak, a.g.e., s. 88-89
1	Kaside	Elif / ١	54	Türkçe	001b	004b	Aksoyak, a.g.e., s. 332-336

Şiirlerin matlaları:

[1b-4b]

Niçe bir kadrümi mîzân-ı kâdir ide hebâ
Niçe bir 'aysumı telh eyleye zehr-âb-ı fenâ

[4b-5b]

Tekellüfât-ı vücüd olsa cümleten meslûb
Çomaya dâmenüm elden muhâbbet-i maḥbûb

[39b]

Tâze dil-ber sevse 'âşîk eski derdin tâzeler
Tâzeler keyfiyyetin erbâb-ı 'aşkuñ tâzeler

[43a]

Ĝarç-ı baḥr-ı gama câm-ı mey-i gül-gün olsa
Leb-i dilberde şafâ-yı tarab-efzûn olsa

³⁰İsmail Hakkı Aksoyak, *Gelibolulu Mustafa Âli Divânı*, Ankara: 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>. [Erişim Tarihi: 12. 06. 2018.]

[86b]

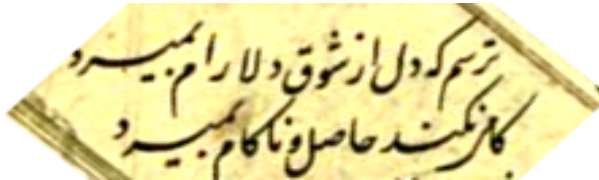
Ağlaruz şunha degin derdile bimâr mıyuz

Dökerüz göz yaşını derde giriftâr mıyuz

3.4.5. Alî Nâkî

Mecmuada Şeyh Alî Nâkî başlıklı/mahlaslı şaire ait 1 Farsça gazel bulunmaktadır. Mecmuada geçen Alî Nâkî isimli/mahlaslı şair, döneminde yaşamış Fars şairi olabildiği gibi tezkirelerde adı bilinmeyen Türk şairi de olabilir. Mecmuada geçen Şeyh Alî Nâkî mahlaslı şaire ulaşılamadığı için Türk edebiyatına kazandırılan yeni bir şair olarak değerlendirildi. Alî Nâkî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 24- Alî Nâkî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Dal / د	5	Farsça	023a	023a	

Şiirin matlası:**[23a]****3.4.6. Arifî**

Mecmuada Arifî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış 13 Arifî mahlaslı şair bulunmaktadır. Arifî mahlaslı şairlerin divanlarına³¹ ulaşılamadığı için kim olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada geçen şiir Arifî mahlaslı şairlerden herhangi birine ait olabilir. Arifî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

³¹ <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/kaynagından> faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 11. 06. 2018.] Arifilerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

Tablo 25- Arifi'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	044b	044b	

Şiirin matlası:

[44b]

'Aşkuñ oduyla bağrum yanmış-kebāba beñzer

La'luñ ğamı[y]la yaşum rengin şarāba benzer

3.4.7. Atâyî

Mecmuada Atâyî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 17. yüzyıl şairlerinden Atâyî (Atâullah)'ın İstanbullu olduğu söylenmektedir. Şairin şiiri, *Nevî-zâde Atâyî Divanı*'nda³² görülmüştür. Atâyî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 26- Atâyî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	093a	093a	Karaköse, a.g.e., ,s. 7593

Şiirin matlası:

[93a]

Ruħlaruñ ile dil-fiğār alınur

İki şāhidle bir hişār alınur

3.4.8. Azerî

Mecmuada Azerî başlıklı/mahlaslı 3 manzume geçmektedir. Bunların 2'si gazel, 1'i kıtadır.

³²Saadet Karaköse, *Nevî-zâde Atâyî Divanı*, Ankara:2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0>. [Erişim Tarihi: 18. 06. 2018.]

Edebiyatımızda, 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Azerî mahlaslı 4 şair bulunmaktadır. Azerî mahlaslı şairlerin divanlarına³³ ulaşamadığı için bu şiirler tespit edilememiştir. Bahse konu şiir Azerî mahlaslı şairlerden herhangi birinin yeni şiiri de olabilir. Bunlarla ilgili bilgiler için tezkirelerin ilgili maddelerine bakılabilir. Azerî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 27- Azerî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Nun / ن	5	Türkçe	037a	037a	
1	Gazel	Zeyn / ز	5	Türkçe	038a	038a	
1	Kıta	Be / ب	18	Türkçe	001a	001b	

Şiirlerin matlaları:

[1a-1b]

Cân-baḥş kelâmuñ ferah-efzâ kelimâtuñ
Olduñ meger ol çeşme-i ḥayvâna müşâhib

[37a]

Olma sengîn-dil ki 'âşık âh u zâr eyler şaḫın
Tîr-i âhından ḥazer kıl taşa kâr eyler şaḫın

[38a]

Muṭî'üz her ne dirseñ emrüñe fermân-pezîrüz biz
Ḳabul eyle ḳapuñda boynı baḡlu bir esîrüz biz

3.4.9. Bâkî

Mecmuada 16. yüzyıl şairlerinden biri olan Bâkî başlıklı/mahlaslı 19 şiir geçmektedir.

³³ <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 11. 06. 2018.] Azerîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

Bâkî'nin şiirleri genellikle art arda sıralanmıştır. Bir sonraki şiir için “velehu” ibaresi kullanılmaktadır. Bunların 13'ü gazel, 6'sı kasidedir. (52a)'da geçen bir gazel “Çıkdı metâ'-ı hüsn ü melâhat bahâlara/Hep nâz u şivedür şatılan mübtelâlara” dışında diğer tüm şiirler *Bâkî Divanı*'nda³⁴ görülmüştür. Bu gazelden önce “velehu” başlığı olmadığı için doğrudan Bâkî'ye ait olduğu söylenemez. Bâkî mahlası kullanıldığı için Bâkî'nin yeni şiiri olabildiği gibi Bâkî mahlaslı başka bir şaire ait olabilir. Bâkî'nin bu gazeline, divanı olmak üzere bugüne kadar yapılmış tüm akademik çalışmalara bakıldı; ama bu şiire ulaşılamadı.

Vahdetî tarafından Bâkî'nin 5 bendlik (77a-77b) şiirine tahmis yapılmıştır. Bâkî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 28- Bâkî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Dal / د	5	Türkçe	052b	052b	Küçük, a.g.e., s. 121
1	Gazel	He / ه	5	Türkçe	052a	052a	
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	039a	039a	Küçük, a.g.e., s. 308
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	041a	041a	Küçük, a.g.e., s. 298-299
1	Gazel	Nun / ن	5	Türkçe	049b	049b	Küçük, a.g.e., s. 328-329
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	047b	047b	Küçük, a.g.e., s.172-173
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	051a	051a	Küçük, a.g.e., s. 153-154
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	075b	075b	Küçük, a.g.e., s.199
1	Gazel	Şın / ش	5	Türkçe	048a	048a	Küçük, a.g.e., s. 234-235
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	033a	033a	Küçük, a.g.e., s. 410
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	036a	036a	Küçük, a.g.e., s. 410-411
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	039a	039a	. Küçük, a.g.e., s. 439
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	042a	042a	Küçük, a.g.e., s.402-403
1	Kaside	Mim / م	36	Türkçe	072a	073b	Küçük, a.g.e., s.59-62
1	Kaside	Mim / م	54	Türkçe	069b	072a	Küçük, a.g.e., s. 44-48
1	Kaside	Nun / ن	30	Türkçe	068a	069a	Küçük, a.g.e., s.70-72
1	Kaside	Nun / ن	38	Türkçe	064b	066b	Küçük, a.g.e., s. 3-6

³⁴ Sabahattin Küçük, *Bâkî Dîvânı Tenkitli Basım*, Ankara: TDK Yay. 2011.

Tablo 28- Bakî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Kaside	Nun / ن	40	Türkçe	062b	064b	Küçük, a.g.e., s. 7-11
1	Kaside	Rı / ر	29	Türkçe	066b	068a	Küçük, a.g.e., s. 66-68

Şiirlerin matlaları:

[33a]

Göñül şevk-i ruhuñla yana geldi

Cemâlün şem'ine pervâne geldi

[36a]

Ûtusa cām-ı bāde-i gül-gūnı verd-i ter gibi

Sā'id-i sākī olur şāh-ı gül-i aḥmer gibi

[39a]

Beter buldum dil-i dīvāneyi her cend pend itdüm

Şaçuñla bend idüp āḥır giriftār-ı kemend itdüm

[39a]

Nice yıldur deşt-i ğamdur cān-ı maḥzūnuñ yiri

Ey şacı Leylā virildi baña Mecnūnuñ yiri

[41a]

Rūşen ola tā işigüñe varmağa rāhum

Yıl mūmlarını yaqdı gice şu'le-i āhum

[42a]

Berfüñ eritdi bād-ı şabā bağrı yağını

Yaqdı çemende lālenüñaltun çerāğını

[47b]

Ruĥuñberg-i gül-i sîr-âba beñzer

Leb-i la'lüñ şarâb-ı nâba beñzer

[48a]

Göñül dâğ-ı ğamuñla sînede bir şem' uyandurmış

Çırâğ-ı 'aşka bir ğarrâ kızıl altını yandurmış

[49b]

Dil giriftâr-ı belâ dil-ber hevâyî n'eylesün

Dâme düşmez yirlere konmaz hümâyı n'eylesün

[51a]

Gerçi ğâyet mestdür ol nergis-i ĥün-rîzler

Ķatı geçkindür velî ol ğamze-i ser-tîzler

[52b]

İtdi şikâr göñlümi bir şüh-ı şeh-levend

Müjĝanı tîr ü Ķaşı kemân turrası kemend

[75b]

SâĶiyâ câm-ı mey ne ĥoş gül olur

Eline kim alursa bülbül olur

[62b-64b]

İtdi şehri şeref-i maĶdem-i Sulţân-ı cihân

Reşk-i bâğ-ı İrem'ü ğayret-i gül-zâr-ı cinân

[64b-66b]

Hengâm-ı şeb ki küngüre-i Ķaşr-ı âsmân

Zeyn olmış idi şu'lelenüp şem'-i aĶterân

[66b-68a]

Perde-i şâm olıcağ mihre niğāb-ı ruşsār
Zāhir oldı gözüme hey'et ebrū-yı nigār

[68a-69a]

Sāhil-i bahır-i 'Adendür meger etrāf-ı çemen
Dest-i mihr anuñ için oldı bugün gevher-çîn

[69b-72a]

Zer ü gevherle kı lup zīver-i efser hātem
Zīb ü zīnetde geçer hem-ser-i Kayşer hātem

[72a-73b]

Hurşid öñünde şu'lelenür māh-ı nev müdām
Güyā ki şem'a karşı görünür kenār-ı cām

3.4.10. Behiştî

Mecmuada, Behiştî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. yüzyıl şairlerinden Ramazan isimli kişinin bu gazeli *Behiştî Divanı*'nda³⁵ görülmüştür. Behiştî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 29- Behiştî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Nun / ٠	5	Türkçe	045b	045b	Aydemir, a.g.e., s.455

Şiirin matlası:**[45b]**

'Āşık-ı şeydā gibi giydüm melāmet bürdesin
Küyuñı terk eylemek yokdur meger öldüresin

³⁵ Yaşar Aydemir, *Behiştî Dîvânı (Behiştî Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni)*, MEB Yay. Ankara: 2000.

3.4.11. Belîğî

Mecmuada Belîğî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Belîğî mahlaslı bir şair bulunmaktadır. 16. yüzyılda yaşayan şairin Mürettep divanı³⁶ yoktur. Bu şiir mecmuada geçen Belîğî'nin yeni şiiri de olabilir. Belîğî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 30- Belîğî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Ye / ٤	5	Türkçe	050b	050b	

Şiirin matlası:

[50b]

Dilimüz añlayamaz şüfi bizüm âl ehli

Bî-zebân söyleşelüm varise bir hâl ehli

3.4.12. Cevrî

Mecmuada Cevrî başlıklı/mahlaslı 1 manzume geçmektedir. 17. yüzyıl şairlerinden Cevrî'nin Fuzûlî'ye yapmış olduğu 7 bendlik tahmis, *Cevrî Divanı*'nda³⁷ görülmüştür. Cevrî'ye şiir şekli aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 31- Cevrî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Tahmis	Be / ب	7	Türkçe	094b	095a	Ayan, a.g.e., s. 358-359

Şiirin matlası:

[94b-95a]

Muhabbet âteşinden kimse süzân olmasun Yâ Rab

Gözinden kimsenüñ her dem ağan kıan olmasun [Yâ Rab]

³⁶ <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/>. [Erişim Tarihi: 11. 06. 2018.] Belîğî ile ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

³⁷ Hüseyin Ayan, *Cevrî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni*, Atatürk Basımevi, Erzurum: 1981.

Kimesne mübtelā-yı ‘aşk-ı cānān olmasun [Yā Rab]
 Benüm tek hīç kim zār u perīşān olmasun [Yā Rab]
 Esīr-i derd-i ‘aşk u dāğ-ı hierān olmasun Yā Rab

3.4.13. Cinânî

Mecmuada 16. yüzyıl şairlerinden Cinânî başlıklı/mahlaslı 1 manzume geçmektedir. Celal Bey’in şiirine yazılmış 5 bendlik tesdisi/mütekerrir vardır. *Cinânî Divanı*’nda³⁸ görülmüştür. Cinânî’ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 32- Cinânî’nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiirin Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Tesdis	Ye / ı	5	Türkçe	059b	060a	Okuyucu, a.g.e., s. 277-279

Şiirin matlası:

[59b-60a]

Ḥalkuñ ne ‘acep hikmet olur ‘aқidle ḥalli
 Her ḥāle münāsib görünür cümle miḥalli
 Eyles kimisi fikr-i teraқķī vü te ‘allī
 Gelmiş kimine ‘ālem-i süflīde tecellī
 Ḥallāķ-ı cihān ‘āleme kılduқda tecellī
 Her şey’i birer ḥālle kılmış mütesellī

3.4.14. Derûnî

Mecmuada Derûnî başlıklı/mahlaslı 1 matla geçmektedir. İsimsiz olarak geçen şairin matlası tarafımızdan tespit edilmiştir.

³⁸ Cihan Okuyucu, *Cinânî, Hayatı, Eserleri, Dîvânî’nin Tenkitli Metni*, TDK Yay. Ankara: 1994.

İznikli olduğu söylenen Derûnî ile ilgili yapılan Hisâli'nin Meta'ilün Nezâir³⁹ adlı eserinde şiir tespit edilmiştir. 16. yüzyıl şairlerinden olan şairin asıl adı ve hayatı hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamadı. Derûnî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 33- Derûnî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Matla	Ye / ı	1	Türkçe	058b	058b	Kalyon, a.g.t., s. 1168. Derûnî'ye aittir.

Şiirin matlası:

[58b]

Çut idinmişdür bizi mür-ı ecel erzen gibi
Kim taşır zîr-i zemîne dâne-i hürmen gibi

3.4.15. Dervîşî

Mecmuada Dervîşî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış 21 Dervîşî mahlaslı şair bulunmaktadır. Dervîşî mahlaslı şairlerden hangisi olduğu netleşmediği için şiire ulaşılamadı.⁴⁰ Bu şiir Dervîşî mahlaslı şairlerden herhangi birinin yeni şiiri de olabilir. Dervîşî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 34- Dervîşî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	040a	040a	

Şiirin matlası:

[40a]

Cihânda gerçi kim bî-mihr olur meh-pâreler dirler
Senüñçün tîğ-i cevriye cigerler pâreler dirler

³⁹ Kalyon, a.g.t., 2003. s. s. 1168

⁴⁰ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 12. 06. 2018.] Dervîşlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ve çalışmaların ilgili yerlerine bakılabilir.

3.4.16. Emrî

Mecmuada, Emrî başlıklı/mahlaslı 4 gazel geçmektedir. Bunların tümü 16. yüzyılda yaşayan *Emrî Divanı*'nda⁴¹ görülmüştür. Emrî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 35- Emrî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ٥	5	Türkçe	059b	059b	Saraç, a.g.e., s. 253
1	Gazel	Lam / ل	5	Türkçe	076a	076a	Saraç, a.g.e., s.178-179
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	080b	080b	Saraç, a.g.e., s.116
1	Gazel	Şın / ش	5	Türkçe	037a	037a	Saraç, a.g.e., s. 139.

Şiirlerin matlaları:

[37a]

Cevher-i aşkuñ dilümde var iken şemşirveş
Ey kemân-ebürü neden yabana atmak tırveş

[59b]

Görüp ben zerre-i kodi hilâlin mâh-ı raşşâna
Güneşden havlı barmağçekdi etrâf-ı gülistâna

[76a]

Ruğuña beñzedügiyçün gül-i âl
Eli üstinde tutar anı nihâl

[80b]

Senüñ fülful beñüñ varsa benüm dâğ-ı siyâhum var
Senüñ sünbül şaçıñ varsa benüm de dūd-ı âhum var

⁴¹ Yekta Saraç, *Emrî Dîvânı*, Eren Yay. İstanbul: 2002.

3.4.17. Fevrî

Mecmuada, Fevrî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Fevrî mahlaslı 2 şair bulunmaktadır. Fevrî mahlaslı şairlerin divanları⁴² elimizde olmadığı için şiire ulaşılamadı. Fevrî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 36- Fevrî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Te / ت	5	Türkçe	044b	044b	

Şiirin matlası:

[44b]

Kendü miqdârũndan ey dil herkesi a'lâ gözet
Zerre[y]i mihr münevver kaçtre[y]i deryâ gözet

3.4.18. Figânî

Mecmuada Figânî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. Mecmuada geçen 16. yüzyıl şairlerinden Figânî üzerine yapılan yüksek lisans tezinde⁴³ şiirlere ulaşıldı. Gazelin içinde (11b) “Ak akça kara gün içindir” atasözü bulunmaktadır. Figânî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 37- Figânî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Vav / و	5	Türkçe	011b	011b	Cankurt, a.g.t., s. 70
1	Gazel	Zeyn / ز	5	Türkçe	011b	011b	Cankurt, a.g.t., s. 49

⁴² <http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 12. 06. 2018.] Fevrîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ve çalışmaların ilgili yerlerine bakılabilir.

⁴³ Gülşen Çaylı Cankurt, *Figânî Dîvânı Gramatik İndeksi*, Yüksek Lisans Tezi, Aydın: 2015.

Şiirlerin matlaları:**[11b]**

Kaşuñ yanındağı hâlün degildür ey meh-rû
Sitâredür ki olupdur hilâle hem-pehlû

[11b]

‘Aşk illerinde şâh-ı belânuñ penâhiyuz
Mecnûn gibi diyâr-ı gamuñ pâdişâhiyuz

3.4.19. Fuzûlî

Mecmuada Fuzûlî başlıklı/mahlaslı 5 manzume geçmektedir. Bunların 4’ü gazel, 1’i kasidedir.

16. yüzyıl şairlerinden Fuzûlî’nin tüm şiirleri *Fuzûlî Divanı*⁴⁴ nda görülmüştür. Cevrî tarafından Fuzûlî’ye 7 bendlik tahmis (94b-95a) yapılmıştır. Fuzûlî’ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 38- Fuzûlî’nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Elif / ı	7	Türkçe	074a	074b	Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, a.g.e., s. 167-168
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	044a	044a	Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, a.g.e., s. 180
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	051b	051b	Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, a.g.e., s.167-168
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	074a	074a	Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, a.g.e., s.162-163
1	Kaside	Vav / ı	32	Türkçe	012b	014a	Akyüz, Beken, Cunbur. a.g.e., s.31-32

Şiirlerin matlaları:**[12b-14a]**

Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlara şu
Kim bu deñlü dutuşan odlara kılmaz çâreşu

⁴⁴ Kenan Akyüz, Süheyl Beken, Sedir Yüksel, Müzgan Cunbur, **Fuzûlî Dîvânı**, Akçağ Yay. Ankara: 2000.

[44a]

Periřān halkı-ı ‘ālem āh ü efgān itdügümdendür
 Periřān olduğum halkı periřān itdügümdendü

[51b]

Ey gül ne ‘aceb silsile-i müşg-i terüñ var
 V’ey serv ne hoş cān alıcı ‘iřvelerüñ var

[74a]

Yoluñda cān virem kimi derūnumda ‘alāmet var
 Şehid-i tīg-i ‘aşk olmağa göñlümde şehādet var

[74a-74b]

Zihī zātuñ nihān ü ol nihāndan mā-sivā peydā
 Biḥār-i şun ‘uña emvāc peydā ka‘r nā-peydā

3.4.20. Gazayî

Mecmuada Gazi Girây Han başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. yüzyıl şairlerinden Gazayî Girây Han’ın bu gazeli, İçli tarafında yapılan çalışmada⁴⁵ görülmüştür. Gazayî’ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 39- Gazâyî’nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ٠	5	Türkçe	015b	015b	İçli, 2018. a.g.m., s. 79

Şiirin matlası:**[15b]**

Bîçāre göñül ḥālini dildāra disünler
 Ğam tīg-i çeker yarduğını yāra disünler

⁴⁵ Ahmet İçli, *Bora Gazi Giray Han’ın Yeni Türkçe Şiirleri Kıırım Tatar Filolojisi Tarih ve Kültür Problemleri*, Sayı 5, Mayıs: 2018, s. 75-83.

3.4.21. Habîbî

Mecmuada Habîbî başlıklı/mahlaslı şaire ait 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 15. yüzyılda yaşayan Habîbî'nin şiiri Lâtîfî Tezkiresi'nde⁴⁶ görülmüştür. Habîbî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 40- Habîbî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Ye / ı	5	Türkçe	046a	046a	Canım, a.g.t., s. 186

Şiirin matlası:

[46a]

Kaşlarıñdan gördi rûhum gırre garrâlanmağı
Şaçlarıñdan öğrenür sünbül muṭarrâlanmağı

3.4.22. Halîfe

Mecmuada Halîfe başlıklı/mahlaslı şaire ait 1 gazel bulunmaktadır. Klasik Türk edebiyatında 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Halîfe mahlaslı 10 şair bulunmaktadır. Şiir Halîfe mahlaslı şairlerden herhangi birinin olabilir. Bunlarla ilgili bilgilere tezkirelerin⁴⁷ ilgili maddelerine bakılabilir.

Şâhî tarafından 81a'da Şiirin Kafiyesi, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı Halîfe'ye nazire yazıldığı düşünülmektedir. Kimin kime nazire yazdığı belirtilmemektedir. Halîfe'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 41- Halîfe'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	081b	081b	

⁴⁶ Rıdvan Canım (haz.), *Lâtîfî, Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ [İnceleme Metin]*, AKM Yay., Ankara: 2000.

⁴⁷ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 13. 06. 2018.] Halîfelerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

Şiirin matlası:**[81b]**

Sünbülün yanunca ey meh çeşm-i dil-cûlar mıdur

Yâ gönül sihr etmegiçün iki cādular mıdur

3.4.23. Halîf

Mecmuada Halîfî başlıklı/mahlaslı şaire ait 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 16. yüzyılda yaşamış Halîl-i Zerd (Sarı Halil) lakabıyla bilinen şairin şiiri, Riyâzi'nin Riyâzü'ş-Şu'ara (Tezkiretü'ş-Şu'ara)⁴⁸ adlı eserinde görülmüştür. Halîfî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 42- Halîfî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	012a	012a	Baştuğ s. 139-140

Şiirin matlası:**[12a]**

Âşıkā dil-rübā mı eksük olur

Ehl-i derde belā mı eksük olur

3.4.24. Hayâlî

Mecmuada Hayâlî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. 16. yüzyıl şairlerinden Bekâr Memi lakabıyla bilinen Hayâlî'ye ait 1 gazel, *Hayâlî Divanı*'nda⁴⁹ rastlanmıştır. 87a'da geçen gazel "Miskinüm kanā'at olalı şifā gibi/Kimseye baş egmedüm mihr cihā arā gibi" ise Hayâlî'nin yeni şiiri olabileceği gibi klasik Türk edebiyatında yaşayan Hayâlî mahlaslı 4 şaire de ait olabilir. Hayâlî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

⁴⁸ Namık Açıkgoz, **Riyâzü'ş-Şu'ara (Tezkiretü'ş-Şu'ara)**, Ankara: 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>. [Erişim Tarihi: 12. 06. 2018.]

⁴⁹ Ali Nihat Tarlan, **Hayâlî Divanı**, Akçağ Yay. Ankara: 1992.

Tablo 43- Hayâlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / °	5	Türkçe	046b	046b	Tarlan, a.g.e., s. 252
1	Gazel	Ye / ı	5	Türkçe	087a	087a	

Şiirin matlası:

[46b]

Süzüm sirâyet etse Mecnûn-ı nâ-murâda
 Kışlar kebâb olaydı başındaki yuvâda

3.4.25. Hayretî

Mecmuada Hayretî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. yüzyılda yaşayan şairin şiiri, *Hayretî Divanı*'nda⁵⁰ görülmüştür. Hayretîye ait şiir aşağıdaki tabloda görülmüştür:

Tablo 44- Hayretî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Elif / ı	5	Türkçe	045b	045b	Çavuşoğlu-A. Tanyeri, a.g.e., s. 133

Şiirin matlası:

[45b]

Ne âteş ü bād ü ne âb ü gil idüm cānā
 Sen serv-i hevā-bahşā ben māyil idüm cānā

3.4.26. Hekîmî

Mecmuada Kalendî başlıklı Hekîmî mahlaslı şairin 1 gazeli geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında Hekîmî mahlaslı 1 şair bulunmaktadır. 16. yüzyılda yaşamış Muhammed Hekîmî olabilir. Şiir, Hekîmî mahlaslı şairin yeni şiiri olabilir. Hekîmî

⁵⁰ Mehmet Çavuşoğlu, Ali Tanyeri, *Hayretî Dîvânı (Tenkidli Basım)*, İstanbul: 1981.

Divanı'na⁵¹ ulaşamadığı için şiir bulunamamıştır. Hekîmî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 45- Hekîmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ۇ	6	Türkçe	008a	008a	

Şiirin matlası:

[8a]

Yana cānum tende ey rūy-ı revānum bir şu vir

Çurıdı sākī harāretten dehānum bir şu vir

3.4.27. Helâkî

Mecmuada, Helâkî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. yüzyıl şairlerinden Helâkî'nin bu şiiri *Helâkî Divanı*'nda⁵² görülmüştür. Helâkî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 46- Helâkî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ۛ	5	Türkçe	037b	037b	Çavuşoğlu, a.g.e., s. 127

Şiirin matlası:

[37b]

Kim görse dil-i zārumı cānsuz beden içre

Şanur ki garīb ölüsü yatur kefen içre

⁵¹İsmail Hakkı Aksoyak, 'Muhammed Hekîmî' <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 14. 06. 2018.] Hekîmî ile ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

⁵² Mehmet Çavuşoğlu, **Helâkî Dîvânı (Tenkidli Basım)**, İÜ Edebiyat Fakültesi Yay. İstanbul: 1982.

3.4.28. İlmî

Mecmuada İlmî başlıklı/mahlaslı 1 kaside geçmektedir. 17. yüzyılda yaşamış olan İlmî'nin bu kasidesine, Bekir Çetinkaya'nın *İlmî Divanı* üzerinde çalıştığı yüksek lisans tezinde⁵³ rastlanmamıştır. Fakat Şeyh İlmî Dede olarak bilinen şairin şiiri, bir mecmua çalışmasında⁵⁴ görülmektedir. İlmî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 47- İlmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Kaside	Rı / ı	42	Türkçe	060b	062b	Aldemir, a.g.t., s. 262-266

Şiirin matlası:

[60b-62b]

Ṭıtdı ol deñlü sefer ḥāṭırası dılde karar
Ki gelür ḥāṭıra her laḥza hemān terk-i diyār

3.4.29. İshâk Çelebî

İshâk Çelebî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. yüzyılda yaşayan şairin bu gazeli, *İshâk Çelebî Divanı* üzerine yapılan yüksek lisans tezinde⁵⁵ görülmüştür. Çelebî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 48- İshâk Çelebî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	012a	012a	Yıldırım, a.g.t., s.101

⁵³ Bekir Çetinkaya, *İlmî Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, Denizli: 2003.

⁵⁴ Kâmil Aldemir, *Süleymaniye Kütüphanesi Es'ad Efendi Bölümü 3424 Numaralı Şiir Mecmuası (Mecmu'a-i Kasa'id (52a-91a varak) (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*" Yüksek Lisans Tezi, Sivas: 2015.

⁵⁵ Ali Yıldırım, *“İshâk Çelebî (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Edisyon Kritiği”*, Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ: 1991.

Şiirin matlası:**[12a]**

Mecnûn gam-ı muhabbeti 'aşkı neden bilür

Bu bir belâdürür bunı şâhum çeken bilür

3.4.30. İzâkî

Mecmuada İzâkî başlıklı/mahlaslı 11 manzume geçmektedir. Bunların 9'ı gazel, 1'i Tarzî'ye yapılmış 5 bendlik tahmis ve 1'i de rubaidir. En erken 16. yüzyıl en geç 17. yüzyıl şairi olduğu söylenebilir. İzâkî tarafından Bâkî'ye 33a'da Şiirin Kafiyesi, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazıldığı düşünülmektedir. İçli tarafından İzâkî üzerine yapılmış bir çalışmada tüm şiirler mevcuttur.⁵⁶ İzâkî'nin hayatı hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Bağdatlı şairlerin şiirlerinden örnekler sunulan *Kâsımî Mecmuası*'nda, şairin kendi hattıyla yazdığı şiir mecmuasında ve Hisâlî'nin nazire mecmuasında şair hakkında bilgi bulunmaktadır. İzâkî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 49- İzâkî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / هـ	5	Türkçe	010a	010a	İçli, a.g.m., 2017. s. 183
1	Gazel	Lam / ل	5	Türkçe	010a	010a	İçli, a.g.m., 2017. s. ,183-184
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	008b	008b	İçli, a.g.m., 2017. s. 181
1	Gazel	Nun / ن	5	Türkçe	009b	009b	İçli, a.g.m., 2017. s. 182
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	009a	009a	İçli, a.g.m., 2017. s.182
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	010b	010b	İçli, a.g.m., 2017. s. 184
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	009a	009a	İçli, a.g.m., 2017. s. 181
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	009b	009b	İçli, a.g.m., 2017. s. 183
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	033a	033a	İçli, 2017. a.g.m., s. 186. Bâkî'ye; Şiirin Kafiyesi, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. İzâkî'ye de yazılmış olabilir.
1	Rubai	Nun / ن	2	Türkçe	011a	011a	İçli, a.g.m., 2017. s. 185
1	Tahmis	Rı / ر	5	Türkçe	010b	011a	İçli, a.g.m., 2017. s. 184-185

⁵⁶ İçli, 2017, a.g.m.

Şiirlerin matlaları:**[8b]**

Sevdā-zede-i muḥabbet oldum

Pā-māl-ı belā vü miḥnet oldum

[9a]

Dildiler dām-ı belā-yı ‘aşka pā-bend olmağı

Terk-i şıḥḥat eyleyüp derd ile ḥursend olmağı

[9a]

Cān fedā-yı cilve-i naḥl-ı melāḥat-bār-ı yār

Dil ḥarāb-ı Türk-tāz-ı gāmze-i ḥün-ḥ^vār-ı yār**[9b]**

Şu deñlü olmışam mu ‘tādı derd-i ‘aşk-ı cānānuñ

Ki adın añmadan müstağniyem ‘ālemde dermānuñ

[9b]Āh u feryādum uyardı baḥt-ı ḥ^vāb-ālūdımı

Şükr kim gördüm cemāl-i şāhed-i maḥşūdımı

[10a]

Düşdi bir od şu ‘le-i şevķüñle cism ü cānuma

Çaldı iş şimdengirü çeşm-i sirişk-efşānuma

[10a]

Öldüğümden derdile ol bī-vefā gāfil degül

Şükr kim cān virdüğüm cānāna bī-ḥāşıl degül

[10b]

Dil gam-ḥaṭṭ-ı lebūñden Maḥzenü’l-Esrārdur

Göz cemālūñ pertevinden Maṭla ‘u’l-Envārdur

[10b-11a]

Gülşene pây-ı şevk ile şubh deminde varı gör
 Güllere hoşnevâyile nâğme iden hezârı gör
 Seyr-i fezâ-yı deşt idüp nüzhet-i merğzârı gör
 Dîde-i 'ibret aç dilâ rûh-fezâ bahârı gör
 Faşl-ı bahâra kıl nazar kudret-i Kirdkârı gör

[11a]

Dil gamze-i cân-şikâra kurbân olsun
 Cân gîsû-yı müşk-bâra kurbân olsun
 Tenhâne dil ü cânım İzâkî cümle
 Nem var ise Zülfikâre kurbân olsun

[33a]

Hayâlûñ hâtır-ı vîrâna geldi
 Ğamuñ halvet-serâ-yı câna geldi

3.4.31. Kabûlî

Mecmuada Kabûlî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. Şiirler, 16. yüzyıl şairlerinden olup asıl adı İbrahim olan Kabûlî üzerine yapılan doktora tezinde⁵⁷ görülmüştür. Kabûlî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 50- Kabûlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / •	5	Türkçe	049a	049a	Erdoğan, a.g.t., s. 717
1	Gazel	Rı / ˆ	4	Türkçe	034a	034a	Erdoğan, a.g.t., s. 590. Gazel; yapılan çalışmada 7 beyit olup matla beyiti yoktur.

⁵⁷ Mustafa Erdoğan, *Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı [İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin]*, Doktora Tezi, Ankara: 2008.

Şiirlerin matlaları:**[34a]**

Bahā-yı devlet-i dünyā degüldür üstüvār ey dil
Sarāy-ı ‘işreti her kim yapar evvel büzer āhir

[49a]

Mürgān-ı mürgzār ki mergüle-senc ola
Şahn-ı çemen mişāl-i serāy-ı sipenc ola

3.4.32. Kerîmî

Mecmuada Kerîmî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Kerîmî mahlaslı 3 şair bulunmaktadır. Kerîmî mahlaslı şairlerin divanlarına⁵⁸ ulaşamadığından şiir bulunamadı. Kerîmî’ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 51- Kerîmî’nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	045a	045a	

Şiirin matlası:**[45a]**

Şi’rüm leţāfetle güyā ki āba beñzer
Alçaklığı ile gönli lîk türāba benzer

3.4.33. Keşfi Beg

Keşfi başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Keşfi Beg mahlaslı 1 şair bulunmaktadır. Edirne’de doğduğu söylenen Keşfi mahlaslı

⁵⁸ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 16. 06. 2018.] Kerîmîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

şairin divanına⁵⁹ ulaşamadığı için şiire rastlanmadı. Keşfi Beg'e ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 52- Keşfi Beg'in Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Kaf / ق	5	Türkçe	015a	015a	

Şiirin matlası:

[15a]

Mihrâb u dü ebrûn olalı kıble-i 'uşşâk

Ka'be-i harem muhteremûn tavfına müştâk

3.4.34. Lâmiî Çelebî

Mecmuada Lâmiî Çelebî başlıklı/mahlaslı 1 kıta geçmektedir. Şiir başlıksız olarak verilmiştir. Tespitlerimiz doğrultusunda şiire ulaşılmıştır.

16. yüzyıl divan edebiyatının mesnevi şairi olarak bilinen şairin şiiri, *Lâmiî Çelebî Divanı*'nda⁶⁰ görülmeyip *Latîfî Tezkiresi*'nde⁶¹ rastlanmıştır. Lâmiî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 53- Lâmiî Çelebî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Kıta	Rı / ر	2	Türkçe	014a	014a	İsen, a.g.e., s. 277. Lâmiî Çelebî'nin şiiridir.

Şiirin matlası:

[14a]

Mu'teberdür cihânda dün u denî

Dâ'imâ zillet üzre ehl-i hüner

⁵⁹ <http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 16. 06. 2018.] Keşfi Bey ile ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

⁶⁰ H. Burmaoğlu, *Lâmiî'î Çelebî Dîvânı*, Doktora tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırması Merkezi, Erzurum: 1983.

⁶¹ Mustafa İsen, *Latîfî Tezkiresi*, Akçağ Yay. Ankara: 1999.

3.4.35. Makâlî

Mecmuada Makâlî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Bu şiir 36a da aynı şair tarafından tekrarlanmıştır.

16. yüzyıl divan şairi olan Makâlî'nin şiiri Ahmet İçli tarafından yapılan çalışmada⁶² rastlanmıştır. Makâlî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 54- Makâlî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	008b	008b	Aynı şairin şiiri olarak 36a'da tekrarlanmıştır.
1	Gazel	Rı / ı	5	Türkçe	036a	036a	8b'de aynı şairin şiiri olarak tekrarlanmıştır.

Şiirin matlası:

[8b]

Bir âfitâb-ı hüsne gönül mühr bestedür

Haqqâ ki baht-ı yâver vü tâli' hücestedür

3.4.36. Merâmî

Mecmuada Merâmî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Merâmî mahlaslı 1 şair bulunmaktadır. Şairin *Divanı*⁶³ olduğu söylenmekle beraber esere ulaşılammıştır. Merâmî'nin aynı vezin, Şiirin Kafiyesi ve kalıpla 'Abdî'ye nazire yazdığı düşünülmektedir. Tersî durum da söz konusu olabilir. Merâmî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 55- Merâmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Zeyn / ı	5	Türkçe	040b	040b	

⁶² Ahmet İçli, Makâlî'nin Yeni Şiirleri, **Geçmişten Günümüze Manisa**, Cilt 2, 2018. s. 1249.

⁶³“İncinur Atik Gürbüz, ‘Merâmî’,<http://www.turkedebiyatiisimlersozluğu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 18. 06. 2018] Merâmî ile ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

Şiirin matlası:**[40b]**

Benüm derd-i derūnum ol perī bilmem nedür bilmez

Meger Allah u a'lem ğam nedür ādem nedür bilmez

3.4.37. Mesîhî

Mesîhî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. yüzyılda yaşayan şairin şiiri, *Mesîhî Divanı*'nda⁶⁴ görülmüştür. Mesîhî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 56- Mesîhî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / °	5	Türkçe	046b	046b	Mengi, a.g.e., s. 264

Şiirin matlası:**[46b]**

Süzile āh ideydüm ħadden eger ziyāda

Kuşlar kebāb olaydı döne döne havada

3.4.38. Mevcî

Mecmuada Mevcî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. *Mevcî Divanı*'nın⁶⁵ varlığı belirtilmekle birlikte 17. yüzyılda yaşayan şairin divanına halen ulaşamadı. Şairin mecmuadaki şiiri, *Beliġ Tezkiresi*'nde⁶⁶ görülmüştür. Mevcî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 57- Mevcî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Ye / ı	5	Türkçe	084a	084a	Abdulkadiroġlu, a.g.t., s. 393

⁶⁴ Mine Mengi, **Mesîhî Dîvânı**, Atatürk Kültür Merkezi Yay. Ankara: 2014.

⁶⁵“Yunus Kaplan, ‘Mevcî, Defterdar Mehmed Paşa’<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com/> kaynağından” faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 17. 06. 2018.] Mevcî ile ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

⁶⁶Abdulkerim, Abdulkadiroġlu, (haz.) **İsmail Belġ, Nubetü'l-Asar Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr**, AKMB Yay. Ankara: 1999.

Şiirin matlası:**[84a]**

Ser nüvişt-i 'âşık-ı taḥrîre ḥâcet ḳalmadı

Derd-i şüret baġladı taşvîre ḥâcet ḳalmadı

3.4.39. Muhibbî

Mecmuada Muhibbî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 16. yüzyıl şairlerinden Kanuni Sultan Süleyman'ın şiiri, *Muhibbî Divanı*'nda⁶⁷ görülmüştür. Muhibbî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 58- Muhibbî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Ye / ı	5	Türkçe	051b	051b	Ak, a.g.e., s. 1676

Şiirin matlası:**[51b]**

Ḥalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi

Olmaya devlet cihânda bir nefes şıḥḥat gibi

3.4.40. Muhyî

Mecmuada Muhyî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Muhyî mahlaslı 10 şair bulunmaktadır. Yapılan çalışmalara⁶⁸ bakıldı; ama hangi Muhyî olduğu tespit edilememiştir. Muhyî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 59- Muhyî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ı	5	Türkçe	038b	038b	

⁶⁷ Coşkun Ak, *Muhibbî Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay. Ankara: 1987.

⁶⁸ Mustafa Arslan, *Muhyî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı*, Doktora Tezi, Ankara: 2006.

[http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//kaynagından faydalanılmıştır. \[Erişim Tarihi: 17. 06. 2018.\]](http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//kaynagından%20faydalanılmıştır.%20[Erişim%20Tarihi:%2017.%2006.%202018.].) Muhyîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

Şiirin matlası:**[38b]**

Ben şanurdum kıocaldıkda bu gönlüm yeñile

Yine gör seyri ki bir mehveşi sevdi yenile

3.4.41. Nâdirî

Mecmuada Nâdirî başlıklı/mahlaslı 1 kaside geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 16. yüzyıl şairlerinden Nâdirî'nin bu kasidesi, üzerine yapılan doktora tezinde⁶⁹ görülmüştür. Nâdirî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 60- Nâdirî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Kaside	Elif / l	37	Türkçe	005b	007b	Külekçi, a.g.t., s.104-106

Şiirin matlası:**[5b-7b]**

Te'âlallâh zihî şâm-ı surûr encâm-ı ğam-fersâ

Ki oldı mazhar-ı esrâr-ı sübhânellezî isrâ

3.4.42. Nefî

Mecmuada Nefî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. 17. yüzyılın önemli şairlerinden Nefî'nin asıl adı Ömer'dir. Erzurumlu olduğu söylenen şairin şiiri, *Nefî Divanı*'nda⁷⁰ görülmüştür. Nefî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 61- Nefî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Mim / ç	7	Türkçe	075b	075b	Akkuş, a.g.e., s. 319

⁶⁹ Numan Külekçi, *Ganî-zâde Nâdirî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserler Dîvânı ve Şeh-nâmesinin Tenkitli Metni)*, Doktora Tezi, Erzurum: 1985.

⁷⁰ Metin Akkuş, *Nefî Dîvânı*, Akçağ Yay. Ankara: 1993.

Tablo 61- Nefî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	R1 / ج	5	Türkçe	041b	041b	Akkuş, a.g.e.,s. 296

Şiirlerin matlaları:

[41b]

Ne tende cānile sensiz ümîd-i şîhhat olur
Ne cān bedende ğam-ı firkatüñle rāhat olur

[75a-75b]

Bahār olsa yine seyr-i gülistān olduĝun görsem
Güzel seyr eylemek ‘uşşāka āsān olduĝun görsem

3.4.43. Nevî

Mecmuada Nevî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. 16. yüzyılın önemli şahsiyetlerinden Nevî mahlaslı şairin asıl adı Yahyâ'dır. Şairin şiirleri, *Nevî Divanı*'nda⁷¹ görülmüştür. Nevî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 62- Nevî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ◦	5	Türkçe	086a	086a	Tulum-Tanyeri, a.g.e., s. 366
1	Gazel	Zeyn / ج	5	Türkçe	036b	036b	Tulum-A. Tanyeri, a.g.e., s. 248-249

Şiirlerin matlaları:

[36b]

Kaşuñ hilâlidür gözümüzde hayâlümüz
Zülf ü ruhuñ ğamıyla geçer mâh u sâlümüz

⁷¹ Mertol Tulum ve Ali Tanyeri, *Nevî Divânı* haz. Murat Karavelioĝlu. (Metin Bankası Projesi), 1977.

[86a]

Mihnet şebinde âteş-i dil dūd-ı āhile

Kūy-i nigāra seyre çıkar şeb-külāhile

3.4.44. Nigârî

Mecmuada Nigârî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 16. yüzyılda yaşamış Nigârî mahlaslı şairin şiirine, Lâtîfî Tezkiresi'nde⁷² ulaşılmıştır. Nigârî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 63- Nigârî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Nun / ū	5	Türkçe	048a	048a	Canım, a.g.t., s. 137

Şiirin matlası:

[48a]

Beni sen hecr-i meyānuñla nizār eylersin

Gizleyüp kaşlarınıñ nūnını zār eylersin

3.4.45. Nihânî

Mecmuada Nihânî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. İbrahim Çelebi olarak bilinen Edirneli şairin şiiri, yapılan çalışmada⁷³ görülmüştür. Nihânî'nin hayatı hakkında bildiklerimiz sınırlı olmakla birlikte 17. yüzyıl şairlerindedir. Nihânî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 64- Nihânî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Zeyn / ū	5	Türkçe	041a	041a	Kaplan, a.g.m., s. 1288

⁷² Rıdvan Canım, *Lâtîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ [İnceleme Metin]*, AKM Yay., Ankara: 2000.

⁷³ Yunus Kaplan, *Nihânî (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 5/4 Fall 2010. Şiirin çalışmadaki yeri: s. 1288.

Şiirin matlası:**[41a]**

Biz sâkin-i meyhâne-i peymâne-keşânuz

Biz ser-zede-i hâk-i reh-i pîr-i muğânuz

3.4.46. Nizâmî

Mecmuada, Nizâmî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 15. yüzyılda yaşadığı söylenen şairin şiiri Lâtîfî Tezkiresi'nde⁷⁴ görülmüştür. Nizâmî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 65- Nizâmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Ye / ı	5	Türkçe	038b	038b	Canım, a.g.t., s. 520

Şiirin matlası:**[38b]**

Sâkiyâ sağar-ı billûra dök ol yâkûtı

Ki tenûñ kuvvetidür rûh-ı revânuñ kütü

3.4.47. Ömrî

Mecmuada Ömrî başlıklı/mahlaslı şairin tekrarlanmış 2 şiiri dışında (83b, 84b'de; 83a, 85b'de) 14 manzumesi geçmektedir. Bunlardan 11'i gazel, 2'si kaside, 1'i de Şeyhülislâm Yahyâ'ya yapılmış beş bendlik bir tahmistir. Vücûdî tarafından Ömrî'nin 3 gazeline (90b, 85b, 83a) Şiirin Kafiyesi, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazıldığı düşünülmektedir. Tersî durum da söz konusu olabilir.

Klasik Türk edebiyatında 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Ömrî mahlaslı 2 şair bulunmaktadır. Ömrî mahlaslı şairlerin divanı⁷⁵ ele geçmediği için hangisine ait olduğu

⁷⁴ Rıdvan Canım, *Lâtîfî, Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ [İnceleme Metin]*, Ankara: AKM Yay. 2000.

⁷⁵ <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 18. 06. 2018.] 'Ömrî'lerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

üzerinde fikir beyan edilememiştir. Ama Diyarbakırlı Ömrî olma ihtimali üzerinde durulmuştur.

Ömrî'nin çalışmaya esas mecmuamızda ve diğer mecmualarda tespit edilen yeni şiirleri Ahmet İçli tarafından bilimsel bir makale olarak hazırlanmaktadır. Çalışma yayım aşamasındadır. Ömrî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 66- Ömrî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Elif / ا	5	Türkçe	085a	085a	
1	Gazel	He / ه	5	Türkçe	083b	083b	Aynı şaire ait olarak 84b'de tekrarlanmıştır.
1	Gazel	He / ه	5	Türkçe	084b	084b	Aynı şaire ait olarak 83b'de tekrarlanmıştır.
1	Gazel	He / ه	5	Türkçe	085a	085a	
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	083a	083a	Aynı şaire ait olarak 85b'de tekrarlanmıştır.
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	085b	085b	Aynı şaire ait olarak 83a'da tekrarlanmıştır.
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	082a	082a	
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	087b	087b	
2	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	093b	093b	
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	084a	084a	
1	Gazel	Ye / ي	6	Türkçe	090a	090a	
1	Gazel	Zeyn / ز	5	Türkçe	081b	081b	
1	Kaside	Nun / ن	36	Türkçe	091a	093a	
1	Kaside	Rı / ر	38	Türkçe	088a	090a	
1	Tahmis	Rı / ر	5	Türkçe	082a	082b	Şeyhülislam Yahyâ'nın gazeli için bkz. R. Ertem, a.g.e., s. 69.

Şiirlerin matlaları:

[81b]

'Uşşâka dilâ ney gibi bir sâz bulunmaz
Ney gibi daği 'aşkıyla dem-sâz bulunmaz

[82a]

SİNEME 'aşk okun uran kaşlar gibi yâ mıdur
'İşve vü nâz u girişme yoksa istignâ mıdur

[82a-82b]

Gözüm her şeb gamuñla şubha dek seyr-i nücüm eyler
 Yüzüm üzre müjem hünābile derdüm ruķum eyler
 Gönül küncinde şeb tā her seher cemī‘ humūm eyler
 Gelür mihmān-ı gam cāna şeb-i miħnet hücūm eyler
 Gönül zembūrveşiñler ne bāl eyler ne mūm eyler

[83a]

Dutdı cihānı na‘ra vü feryādımız bizüm
 Āfāka çıkdı velvele-i dādımız bizüm

[83b]

Bu ne zülf-i ħam-be-ħamdur bu ne kākül-i şikeste
 Dil ü cānı firķatuñla ol ider şikeste beste

[84a]

Öldü reh-i ‘aşkuñla ten تن اكثير ħācet ķalmadı
 Şöyle şābit oldıkim tebdīre ħācet ķalmadı

[85a]

Ey māh nice bir ide ħamzeñ cefā baña
 Yetmez-i derd-i ‘aşkuñ efendi belā baña

[85a]

Didiler em ħayālinle lā‘l-i şab‘ı ħasteye
 İtme nihān ger verüp şerbetü’l la‘lün isteye

[87b]

Şanmañ ħubār-ı ħařı-ı ruħ-ı nevresdedür
 Āb-ı ħayāt la‘l-ı lebūnden ķekidedür

[88a-90a]

‘Arz-ı hüsn eyledi çün âleme şâh-ı hâver
Şubh dem def‘-i zalâm eyledi çarh-ı ahzâr

[90a]

Ey gönül çün yiyessin yok yere dünyâ gamını
Bâri çek bir gül-i ter dilber-i ra‘nâ gamını

[91a-93a]

Bir dem ki mihr kılmış idi çehresin nihân
Şeb-burqa‘ını rüyına çekmişti âsumân

[93b]

Cân teşne-i zülâl-ı bî-la‘l-i yârdur
Dil mübtelâ-i turrâ-i zülf-i nigârdur

[93b]

Ey ğubâr-ı hatt-ı hüsnüñ hatt-ı reyhân iledür
.....⁷⁶ zülf-i perîşân iledür

3.4.48. Örfî

Mecmuada Örfî başlıklı/mahlaslı 25 Farsça şiir geçmektedir. Bunlardan 7’si gazel, 2’si kaside, 16’sı rubaidir.

Klasik Türk edebiyatında 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Örfî mahlaslı 1 şair bulunmaktadır. Şairin şiirleri yapılan çalışmalarda⁷⁷ tespit edilememiştir. İran’da yaşadığı söylenen Örfî olabileceği gibi tespit edilen yeni bir Örfî de olabilir. Bu şairin şiirlerine ulaşılamadı. Örfî’ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

⁷⁶ Silik olduğundan okunamadı.

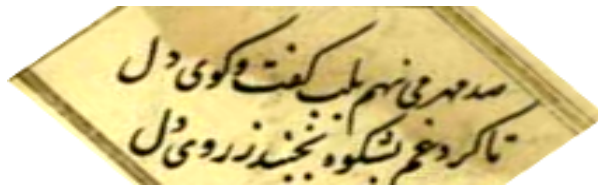
⁷⁷“<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=773>“kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 18. 06. 2018.] ‘Örfîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

Tablo 67- Örfî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

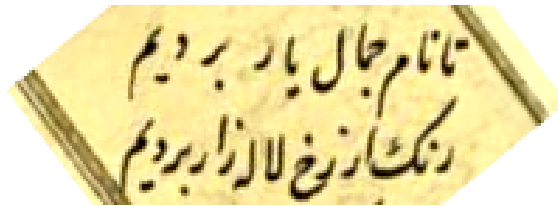
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / هـ	5	Farsça	017a	017a	
1	Gazel	Lam / ل	5	Farsça	016a	016a	
1	Gazel	Mim / م	10	Farsça	032a	032a	Müzeyyel gazeldir.
1	Gazel	Mim / م	5	Farsça	016a	016a	
1	Gazel	Nun / ن	5	Farsça	016b	016b	
1	Gazel	Vav / و	5	Farsça	016b	016b	
1	Gazel	Ye / ي	7	Farsça	017a	017a	
1	Kaside	Mim / م	20	Farsça	027a	027b	
1	Kaside	Rı / ر	50	Farsça	019b	022a	
2	Rubai	Dal / د	2	Farsça	017b	017b	
2	Rubai	Dal / د	2	Farsça	018a	018a	
1	Rubai	Mim / م	2	Farsça	017b	017b	
1	Rubai	Mim / م	2	Farsça	019a	019a	
1	Rubai	Rı / ر	2	Farsça	019a	019a	
1	Rubai	Şın / ش	2	Farsça	018a	018a	
1	Rubai	Te / ت	2	Farsça	017b	017b	
2	Rubai	Te / ت	2	Farsça	018b	018b	
2	Rubai	Te / ت	2	Farsça	019a	019a	
1	Rubai	Ye / ي	2	Farsça	018a	018a	
1	Rubai	Ye / ي	2	Farsça	018b	018b	
1	Rubai	Zeyn / ز	2	Farsça	018b	018b	

Şiirlerin matlaları:

[16a]

[16a]

[16b]

خوش آن ساعت که میرقی طلقت میریدار من
تغافل از تو می بارید و حسرت می کیدار من

[16b]

اینک رسید و عهد کشتا و نقاب کو
فرستیم مادر یکه صبح آفتاب کو

[17a]

خیز و شراب حسیبم زان قد علوه سازده
روی بروی عشوه کن دست نیت نازده

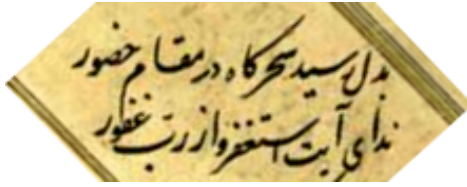
[17a]

چندم ای ناله سحر بکشی
هر دم ز آتش دگر بکشی

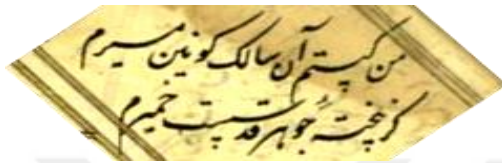
[32a]

بر تارک ارباب قاترک کلام
در صفا اصحاب صفائش حصیرم

[19b-22a]

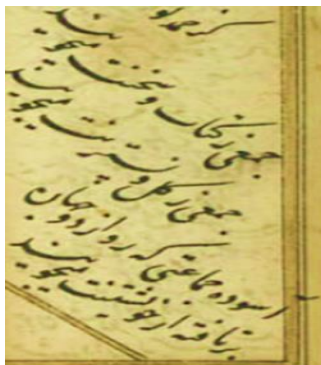
[27a-27b]

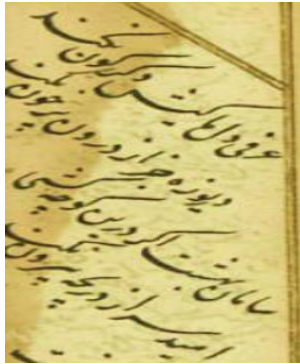
[17b]

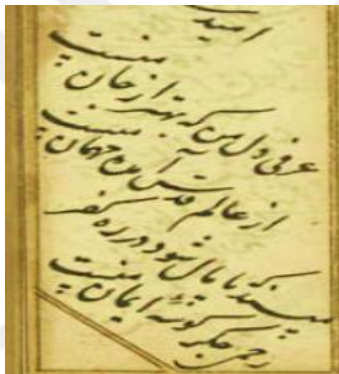
[17b]

[17b]

[17b]

[18a]

[18a]

[18a]

عزنی تو کجا بعشق سجانده سوسه
 کودل که بسی پست دیوانه سوسه
 پروانه نمی شود مگر لیکه بوز
 تا تهی شیوه پروانه سوسه

[18a]

عزنی بدرای و دم پسر دی بفرش
 دیروزه کن و چهره زردی بفرش
 خدو انجرا ز خویش و بگردی بفرش
 ستر تا سر خویش بر روی بفرش

[18b]

عزنی در معرفت کشودن مایه
 خود گفتن هم خودت شنودن مایه
 پس دار دل از دل شهباز و ز آیت
 تو روز خدیبه عشودن مایه

[18b]

ای شوق تو چون چست دیدار دراز
 دی با ی طلب کوتر رفت دراز
 بو عشق تنگت یار بر آید کند
 فرصت کم و غم کوتر کار دراز

[18b]

از وصل نمان ماکه غار نمانیت
 انجام کسی ندید و آغار نمانیت
 درد دست شد هم محو بکدی که مرا
 هم دست طلب کرد و نشان باز نمانیت

[18b]

رای سما که رسنما مردی پست
 صد راه پیش ره که ز کردی پست
 با درد تو پیش بستم پست
 بی نستی درد تو کم مردی پست

[19a]

عنی کوه سحر کن جای کوه نیست
 توفیق رفیق هر تنگ وصل نیست
 هر پناه که هست یوسفی روی پست
 صاحب نظری لیک بهر فاعل نیست

[19a]

انم که بی عادت موش کیم
 که هر دو جهان با دوشه شود کیم
 کوه جام حمت که با این تنگ طرف
 اندازد کوشش تو را موش کیم

[19a]

بروانگند زیارت نور از دور
 زان شمع بودینه من غیرت طور
 عشق من و پروانه هم که ماند
 من شعله رسیده زدم او که ماند

[19a]

عنی شب عبد باد چه پیش افرو پست
 می نوشش طرب کن که چین دم رو پست
 این تویش شکست و از ما پست
 می نوشش که تو به من عدت از پست

3.4.49. Rahmî

Mecmuada Rahmî başlıklı/mahlaslı 4 gazel geçmektedir. 16. yüzyılın önemli şahsiyetlerinden *Bursalı Rahmî Divanı*'nda⁷⁸ görülmüştür. Rahmî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 68- Rahmî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ٥	5	Türkçe	037b	037b	Erdoğan, a.g.e., s.274
1	Gazel	Mim / ٤	5	Türkçe	042b	042b	Erdoğan, a.g.e., s. 236
1	Gazel	Rı / ٢	5	Türkçe	042b	042b	Erdoğan, a.g.e., s. 185
1	Gazel	Ye / ٤	5	Türkçe	046a	046a	Erdoğan, a.g.e., s. 277

Şiirlerin matlaları:

[37b]

Esb-i nâzı ile cihâmı seyr ider bir anda
Şehsüvârum yalnız yügrük geçer [gün] meydânda

[42b]

Yâr ebrûsı 'arağ-rîz zirâ olsa hoş-ter gösterür
Zâğlansa nitekim şemşîr cevher gösterür

[42b]

Miyânuñ müya teşbîh eylemekde kîl ü kâl etdüm
Hilâle beñzedüp ebrûlaruñ egri hayâl etdüm

[46a]

Âhumdan âsmâna yir yir tarâka düşdi
Nergis gibi her encüm göz açdı bağa düşdi

⁷⁸ Mustafa Erdoğan, *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, Ankara: 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78354/divanlar.html> [Erişim Tarihi: 19. 06. 2018.]

3.4.50. Resmî

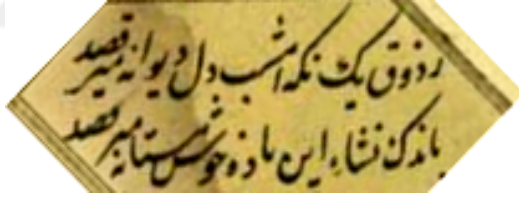
Resmî başlıklı/mahlaslı 1 Farsça gazel geçmektedir. Şiirin Kafiyesi, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı, Akdesî'ye nazire yazılmış ihtimalini ortaya çıkarır. Aksi durum da söz konusu olabilir. Resmî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Klasik Türk edebiyatında 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış 4 Resmî mahlaslı şair bulunmaktadır. Resmî mahlaslı şairlerin divanlarına⁷⁹ ulaşamadığı için şiir bulunamadı. Mecmuada geçen Resmî isimli/mahlaslı şair, döneminde yaşamış Fars şairi olabildiği gibi tezkirelerde adı bilinmeyen Türk şairi de olabilir Resmî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 69- Resmî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Dal / د	5	Farsça	022b	022b	

Şiirin matlası:

[22b]

3.4.51. Revânî

Mecmuada Revânî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. Bu şiir, 87a da aynı şairin şiiri olarak tekrarlanmıştır. 16. yüzyılda yaşamış şairin bu şiiri, *Revânî Divanı*'nda⁸⁰ görülmüştür. Revânî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

⁷⁹ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 19. 06. 2018.] Resmîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

⁸⁰Ziya Avşar, *Revânî Divanı*, Ankara: 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0> [Erişim Tarihi: 19. 06. 2018.]

Tablo 70- Revânî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Vav / و	5	Türkçe	081a	081a	Avşar, a.g.e., s. 361. Aynı şairin şiiri olarak 87a'da tekrarlanmıştır.
1	Gazel	Vav / و	5	Türkçe	087a	087a	Aynı şairin şiiri olarak 81a'da tekrarlanmıştır.

Şiirin matlası:

[81a]

N'ola dirlerse saña dil-ber-i ra'nādur bu

Hele dirler bañada 'āşık-ı şeydādur bu

3.4.52. Rûhî

Mecmuada Rûhî'nin şiirleri genellikle art arda gelmiş olup bir sonraki şiir için “velehu” ibaresi kullanılmıştır. Mecmuada, Rûhî'ye ait 22 manzume geçmektedir. Bunların 21'i gazel, 1'i de terkeb-benddir. Terkeb-bendi divanda 17 bend, mecmuada ise 13 benddir.

16. yüzyıl şairlerinden Rûhî'nin bu şiirleri, *Rûhî Divanı*'nda görülmüştür.⁸¹ terkeb-bendin ardından gelen 7 beyitlik bir şiir bulunmaktadır. Bu şiir terkeb-bendin devamı olabileceği gibi başka bir şaire ait güzel bir tespit de olabilir. Rûhî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 71- Rûhî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Cim / ج	5	Türkçe	079a	079a	Ak, a.g.e., s.363-364
1	Gazel	Elif / ا	5	Türkçe	050a	050a	Ak, a.g.e., s.339
1	Gazel	Elif / ا	5	Türkçe	080a	080a	Ak, a.g.e., s.315
1	Gazel	Elif / ا	5	Türkçe	080b	080b	Ak, a.g.e. s.337
1	Gazel	Ha / ح	5	Türkçe	078b	078b	Ak, a.g.e., s. 369
1	Gazel	Ha / ح	5	Türkçe	078b	078b	Ak, a.g.e., s. 373
1	Gazel	He / ه	5	Türkçe	079a	079a	Ak, a.g.e., s.935

⁸¹ Coşkun Ak, *Bağdath Rûhî Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Yay. (Merkez Kütüphane), Bursa: 2001.

Tablo 71- Ruhî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri

Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Hı / خ	5	Türkçe	078a	078a	Ak, a.g.e., s.374-375
1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	Türkçe	026b	026b	Ak, a.g.e., s. 758-759
1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	Türkçe	076a	076a	Ak, a.g.e., s.746
1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	Türkçe	076b	076b	Ak, a.g.e., s.746
1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	Türkçe	077b	077b	Ak, a.g.e., s. 707
1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	5	Türkçe	078a	078a	Ak, a.g.e., s.742
1	Gazel	Kef-Gef-η/ ك	7	Türkçe	076b	077a	Ak, a.g.e., s. 721-722
1	Gazel	Lam / ل	5	Türkçe	050b	050b	Ak, a.g.e., s.787
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	079b	079b	Ak, a.g.e., s. 847-848
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	079b	079b	Ak, a.g.e., s.830
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	080a	080a	Ak, a.g.e., s.823-824
1	Gazel	Rı / ر	8	Türkçe	048b	048b	Ak, a.g.e., s. 578
1	Gazel	Zeyn / ز	5	Türkçe	014a	014a	Ak, a.g.e., 2001, s. 594
1	Gazel	Zeyn / ز	5	Türkçe	014b	014b	Ak, a.g.e., s. 592
1	Terkib-Bend	Elif / ا	13	Türkçe	053a	058a	Ak, a.g.e. s. 189-195

Şiirlerin matlaları:

[14a]

Şanmañuz cevri felekden acıyup āh dirüz
Zevk idüp çekdügimüz cevri den Allah dirüz

[14b]

Faqr-ile gerçi ki biz sākin-i beytül-hazenüz
Yücedür mertebemüz mālīk-i mülk-i suhanuz

[26b]

Hü deyü olsam yeridür sine-çäk
Hây meded gam beni kıldı heläk

[48b]

Bir şehirde kim hâl bilür âdemi yokdur
Hâl ehlinüñ eglenmesinüñ 'âlemi yokdur

[50a]

'İbret göziyle 'âleme şol kimse kim baқа
Baқduқca gözine görine 'âlem-i beқā

[50b]

Bezmimüz küşe-i gam hemdemimüz derd ü melâl
Bāde-i miñnet ile sāğarımız mālāmāl

[53a-58a]

Ol gevher-i yektā ki bulunmaz aña hemtā
Gelmez şadef-i kevne bir öyle dürr-i yektā

[76a]

Pīrehen bār-ı girāndur aña uymaz bedenüñ
Berk-i gülden megerey gonçe ola pīrehenüñ

[76b]

Cān u dil hükmine neyler atılup peykānuñ
Dostum hükmi nedür bir iki қātре қанuñ

[76b-77a]

Sāqiyā faşl-ı hazān itdi cihānı dil-teng
İdevüz meygedeye cāre budur kim āheng

[77b]

Güller açıldı gelüñ zevқin idüñ dir bāğuñ
Şubһ-dem itdügi feryād budur ırmağuñ

[78a]

Ġoncatur la' lūñ dimiřsin yāra berk-i gül yüzüñ
Āferiñ ey dil hemīře böyle rengīndür sözüñ

[78a]

Yılda bir kere ider seyr-i gülistān gül-i surħ
İntizār ile ider bülbüli nālān gül-i surħ

[78b]

Çeřm-i pür-hūnum gibi mecliste ҡan ađlar ҡadeħ
Güyyā olmiş giriftār-ı leb-i dilber ҡadeħ

[78b]

Bir 'āřıķa ki hūn-ı ciđerdür ğıdā-yı rūħ
Yıllarla içse 'aynına gelmez mey-i řabūħ

[79a]

Ey dāĝ-ı miħnetüñ ser-i erbāb-ı iħtiyāc
Olmaz esīr-i derd ü ğamuñ řālib-i 'ilāc

[79a]

Bir tāze dāĝ yağdı bugün yār-ı sīneye
Müħr urdı řāh kendü eliyle ħazīneye

[79b]

Eylesem ҡaddümi ħāk-ı ҡādemüñ itmegeħam
Benden evvel düşer üstine ħasedden sāyem

[79b]

Gelüñüz řubħa-i řād-dāne-i elden şalalum
Varalum pīr-i ħarābatdan irřād alalum

[80a]

Döner gülzâr-ı gamda dembedem dolâbveş başum

Ayağına aķar ol serv-ķaddüñ Şu gibi yaşum

[80a]

Ĥabbezâ ey âbrü-yı meclis-i Şâh u gedâ

Merĥabâ ey cân-ı ‘âlem yoluña cânlar fedâ

[80b]

Gerçi evvel leb-i la‘linden irür câna Şafâ

Őoñra ammâ ĥaĥı sevdâsına düşmek ne bela

3.4.53. Rüşdî

Mecmuada Rüşdî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. 17. yüzyıl Şairlerinden Sahĥâf Rüşdî'nin Şiiri, *Rüşdî Divanı*'nda⁸² görölmüŐtür. Rüşdî'ye ait Şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 72- Rüşdî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiğı Yer	Açıklama
1	Gazel	Nun / ü	7	Türkçe	033b	033b	Ekici, a.g.t., s. 210-211.

Şiirin matlası:**[33b]**

Mestüm o deñlü bâde-i seyr-i cemâlden

Kim yok mecâlüm içmege câm-ı viŐâlden

3.4.54. Şânî

Mecmuada Şânî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında, 15. ve 17. yüzyıllara ait Şânî mahlaslı 6 Şair bulunmaktadır. Şânî mahlaslı Şairlerin

⁸² Hatice Ekici, *Sahĥâf Rüşdî ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: 2006.

divanlarına⁸³ ulaşamadığı için mecmuada geçen şiir örneğinin hangi Şânî'ye ait olduğu konusunda fikir beyan edilememiştir. Şiir Şânî'nin yeni şiiri de olabilir. Şânî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 73 - Şânî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ٠	5	Türkçe	045a	045a	

Şiirin matlası:

[45a]

Tennür-ı sînem içre bağrum kebâba beñzer
Bezm-i ğamuñda eşküm rengîn şarâba beñzer

3.4.55. Sıdkî

Mecmuada Sıdkî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında, 16. ve 17. yüzyıllara ait Sıdkî mahlaslı 8 şair bulunmaktadır. Sıdkî mahlaslı şairlerin divanlarına⁸⁴ ulaşamadığı için mecmuada geçen şiir örneğinin hangi Sıdkî'ye ait olduğu tespit edilememiştir. Sıdkî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 74- Sıdkî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Ayn / ع	6	Türkçe	025b/k	025b/k	

Şiirin Matlası:

[25b]

Ey şîpihr-i nübüvete maţla´
Nazm-ı tezyîl-i da´vete maţta´

⁸³ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 19. 06. 2018.] Şânîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

⁸⁴ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 19. 06. 2018.] Sıdkî mahlaslı şairler için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

3.4.56. Sunî

Mecmuada Sunî başlıklı/mahlaslı 3 gazel geçmektedir. Art arda gelen 2 gazel *Gelibolulu Sunî Divanı*'nda⁸⁵ görülmüştür.

16. yüzyıl şairlerinden Sunî'nin 43b'de geçen gazeli, "Yine meclisde sâkî cām-ı gerdân olduğın görsem/Şafâlar bahş idüp gün gibi ruhsâr olduğın görsem" ise kime ait olduğu tespit edilememiştir. Şiir, Sunî mahlaslı şairlere ait olabileceği gibi Gelibolulu Sunî'nin yeni şiiri de olabilir. Sunî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 75- Sunî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	043b	043b	
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	047a	047a	Yakar, a.g.e., s. 117-118
1	Gazel	Ye / ي	5	Türkçe	047a	047a	Yakar, a.g.e., s. 122

Şiirlerin matlaları:

[47a]

Tâ ki sen âfetle araya fûrkat düşdi

Dil ü cāna yine ey dost bir âfet düşdi

[47a]

Gerçi Yūsuf güzelüm hūsn ile sultān oldu

Demler oldu bu cihān başına zindān oldu

3.4.57. Şâhî

Mecmuada Şâhî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında Şâhî mahlasıyla şiirler yazan 7 şair bulunmaktadır. 15. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Şâhî mahlaslı şairlere⁸⁶ bakıldı; fakat mecmuada geçen gazele ulaşılamadı. Bu gazel 87b'de

⁸⁵ Halil İbrahim Yakar, *Gelibolulu Sunî Divanı* Ankara: 2018.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57257,gelibolulu-sunidivanipdf.pdf?0> [Erişim Tarihi: 19. 06. 2018.]

<http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 20. 06. 2018.] Sunî mahlaslı şairler için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir. Tezkireler kaynakçada verilmiştir.

⁸⁶ <http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com/> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 21. 06. 2018.] Şâhîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

de aynı şaire ait olarak tekrarlanmıştır. Gazel Şâhî mahlaslı şairlerden herhangi birinin yeni şiiri de olabilir. Şâhî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 76- Şâhî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	R1 / ٥	5	Türkçe	081a	081a	87b'de aynı şaire şiiri olarak tekrarlanmıştır.
1	Gazel	R1 / ٥	5	Türkçe	087b	087b	81a'da aynı şaire şiiri olarak tekrarlanmıştır.

Şiirin matlası:

[81a]

Sünbülün yanunca her sū çeşm-i dil-culār mıdur
Yâ kemend ile tütülmüş vahşî ahūlar mıdur

3.4.58. Şemî

Mecmuada Şemî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Şemî mahlasıyla şiirler yazan 3 şair bulunmaktadır. 16. yüzyılda yaşamış Şemî'lerle ilgili yapılan çalışmalara⁸⁷ bakıldı; fakat mecmuada geçen gazele ulaşılamadı. Şiir, bu şairlerden herhangi birinin yeni şiiri olabilir. Şemî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 77- Şemî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	R1 / ٥	5	Türkçe	052a	052a	

Şiirin matlası:

[52a]

Be-ḥūnîdür gözün sākī ki bağrumdan kebāb ister
Döküp nâ-ḥaḫ yere kânum gözüm yaşın şarāb [ister]

⁸⁷ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 21. 06. 2018.] Şemî'lerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

3.4.59. Şeyhülislâm Yahyâ

Mecmuada Yahyâ başlıklı/mahlaslı 3 gazel geçmektedir. Bunlardan Şeyhülislâm Yahyâ'ya ait 1 gazel, *Yahyâ Divanı*'nda⁸⁸ görülmüştür.

17. yüzyıl şairlerinden Ankaralı Şeyhülislâm Yahyâ'ya Ömrî tarafından bu gazele (82a-82b) tahmis yapılmıştır. Diğer gazeller Taşlıcalı Yahyâ'ya aittir. Yahyâ'ya ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 78- Şeyhülislâm Yahyâ'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Rı / ى	5	Türkçe	086a	086a	Ertem, a.g.e., s. 69

Şiirin matlası:

[86a]

Gelür mihmân-ı gam câna şeb-i mihnet hücum eyler

Gönül zenbürveş iñler ne bâl eyler ne mûm eyler

3.4.60. Tarzî

Mecmuada Tarzî başlıklı/mahlaslı 4 Farsça gazel geçmektedir. 16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Tarzî mahlaslı 3 şair bulunmaktadır. Mecmuada Mevlânâ Tarzî mahlaslı şairlerin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Mecmuada Tarzî isimli/mahlaslı şair, döneminde yaşamış Fars şairi olabildiği gibi tezkirelerde adı bilinmeyen Türk şairi de olabilir. Şiirler Tarzî mahlaslı şairlerden herhangi birinin yeni şiiri olabilir. Tarzî mahlaslı şairler için tezkirelerin⁸⁹ ilgili yerlerine bakılabilir. Tarzî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 79- Tarzî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / •	10	Farsça	024a	024b	
1	Gazel	Mim / ى	8	Farsça	023b	023b	

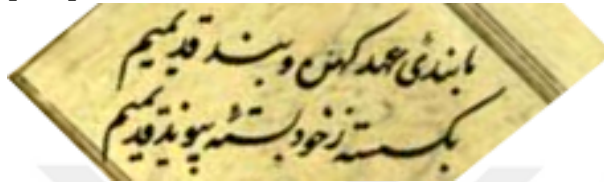
⁸⁸ Rekin Ertem, *Yahyâ Dîvânı*, Akçağ Yay. Ankara: 1995.

⁸⁹ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 17. 06. 2018.] Tarzîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

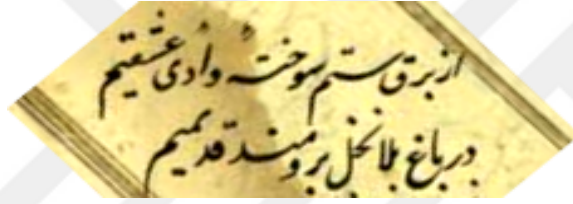
Tablo 79- Tarzî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Mim / م	9	Farsça	023b	024a	
1	Gazel	Te / ت	5	Farsça	024b	024b	

Şiirlerin fotoğrafları:

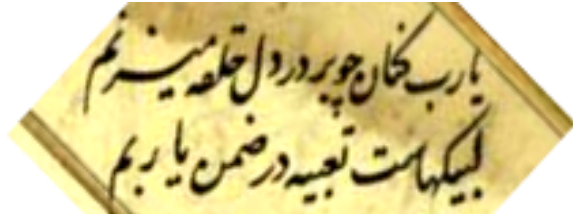
[23b]

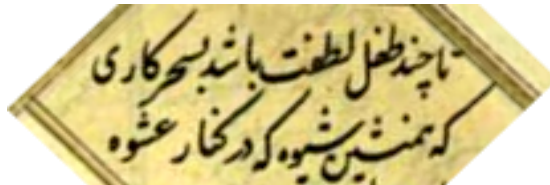
[23b-24a]

[24a-24b]

[24b]

3.4.61. Taşlıcalı Yahyâ

Mecmuada Taşlıcalı Yahyâ'ya ait 2 gazel geçmektedir. 16. yüzyıl şairlerinden Yahyâ'nın şiirleri *Yahyâ Divanı*'nda⁹⁰ görülmüştür. Yahyâ'ya ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 80- Taşlıcalı Yahyâ'nın Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	050a	050a	Çavuşoğlu, a.g.e., s. 452
1	Gazel	Rı / ر	5	Türkçe	039b	039b	Çavuşoğlu, a.g.e., s. 315-316

Şiirlerin matlası:

[39b]

Tır-i hicrânından ölmüş niçe biñ şeydâsı var
 Kâra[lar] geymiş kemân ebrûlarınıñ yası var

[50a]

İki kat oldı vücûdum kôcadum kat kâldum
 Melekü'l-mevt selâmını egildüm aldum

3.4.62. Ubeydî

Ubeydî kelimesi 'Abidî olarak da okunmaktadır. Mecmuada, 16. yüzyıl şairlerinden Ubeydî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Şiire, *Ubeydî Divanı*'nda⁹¹ ulaşılmıştır. Ubeydî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 81- Ubeydî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ه	5	Türkçe	041b	041b	Ünlü, a.g.t., s. 178

⁹⁰ Mehmet Çavuşoğlu, *Yahyâ Bey Dîvânı, (Tenkidli Basım)* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. İstanbul: 1977.

⁹¹ Şahabettin Ünlü, 'Ubeydî (Hayatı-Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni), Doktora Tezi, İstanbul: 1991.

Şiirin matlası:**[41b]**

Dime cānā yine aġyār-ile şoġbet etme

Seni sevsün diriseñ aña naşīhat etme

3.4.63. Ulvî

Mecmuada Ulvî başlıklı/mahlaslı 3 gazel geçmektedir. 16. yüzyıl şairlerinden Derzi-zâde Mehmed Çelebî olarak bilinen Derzi-zâde Ulvî'nin, mecmuada geçen şiirleri *Ulvî Divanı*'yla⁹² karşılaştırılmış olup tüm şiir örneklerine ulaşılmıştır. Ulvî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 82- Ulvî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ˆ	5	Türkçe	040a	040a	Çetin, a.g.t., s. 497
1	Gazel	Rı / ˆ	5	Türkçe	044a	044a	Çetin, a.g.t., s. 244-145
1	Gazel	Rı / ˆ	5	Türkçe	047b	047b	Çetin, a.g.e. s.289

Şiirlerin matlaları:**[40a]**

Dirîġā seyl-i eşküm cūy-bār olmaġda gitdükçe

Benüm servüm ġas u ġāra kenār olmaġda gitdükçe

[44a]

Belāsını şaçumuñ pāy-māl olandan şor

Uzunluġuñ gicenüñ ġaste-ġāl olandan şor

[47b]

Şehā kūyuñda gönüm kim gedā-yı müstemendüñdür

Erenler ġaġķķı baş u cāna ġalmaz ġalmaz bir levendüñdür

⁹² İsmail Çetin, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni)*, Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ: 1993.

3.4.64. Vahdetî

Mecmuada Vahdetî başlıklı/mahlaslı 1 tahmis geçmektedir. Bu şiir, Bâkî'ye tahmis yapılmıştır. 16. yüzyıl şairlerinden Vahdetî'nin bu şiiri, *Dimetokalı Vahdetî Divanı* üzerine yapılan yüksek lisans çalışmasında⁹³ rastlanmıştır. Vahdetî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 83- Vahdetî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Tahmis	Mim / ʿ	5	Türkçe	077a	077b	Öztürk, a.g.e., s.30-31

Şiirin matlası:

[77a-77b]

Hamduli'llâhki dilâ mazhâr-ı fehm-ârâyam
 Evc-i rif'atda Hümâ gibi semen-sîmâyam
 Kâf-ı vahdetdebu dem sâkin-i bî-pervâyam
 N'ola dehr içre nişânum yoğise 'Ankâyam
 Ne 'aceb seyl gibi çağlamasam deryâyam

3.4.65. Vehbî

Mecmuada Vehbî başlıklı/mahlaslı 1 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında Vehbî mahlasıyla şiirler yazan 3 şair bulunur. 16.ve 17. yüzyıllarda yaşamış Vehbî mahlaslı şairlere⁹⁴ bakıldı; hangisi olduğu tespit edilememiştir. Şiir, Vehbî mahlaslı şairlerden herhangi birinin yeni şiiri olabilir. Vehbî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 84- Vehbî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	He / ʾ	5	Türkçe	049b	049b	

⁹³ Yılmaz Öztürk, *17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Dîvânı'nın Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: 2006.

⁹⁴ <http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 22. 06. 2018.] Vehbîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

Şiirin matlası:**[49b]**

Geh dāğ u gehī sāgar-ı cānān elümüzde

Eksük deñüle bir gül-i ḥandān elümüzde

3.4.66. Veysî

Mecmuada Veysî başlıklı/mahlaslı 2 gazel geçmektedir. Klasik Türk edebiyatında Veysî mahlasıyla şiirler yazan 2 şair bulunur. 17. yüzyılda yaşamış Veysî mahlaslı şairlere ait divana⁹⁵ ulaşamadığı için hangisi olduğu tespit edilememiştir. Veysî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 85- Veysî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Elif / ı	5	Türkçe	051a	051a	
1	Gazel	Elif / ı	5	Türkçe	052b	052b	

Şiirlerin matlaları:**[51a]**

Āh kim olsa gerek pūşiş-i tābūt-ı fenā

Ḥil'at-i pādişeh ü ḥırqa-i peşmīn-i gedā

[52b]

N'ola dergāhuña sürsem cebīnüm māh-tābāsā

Ḳapuñ gördüm felekden yüz çevürdüm āftābāsā

⁹⁵ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 22.06.2018.] Veysîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

3.4.67. Vücûdî

Mecmuada Vücûdî başlıklı/mahlaslı 8 gazel geçmektedir. 83a'daki şiir 85b'de aynı şairin şiiri olarak tekrarlanmıştır. Vücûdî üzerine bugüne kadar akademik çalışma⁹⁶ olmadığı içi şiirlere ulaşamadı. Bu şiirler Vücûdî mahlaslı şairlerden herhangi birinin yeni şiiri de olabilir.

Vücûdî'nin bazı şiirleri (83a, 85b, 90b), Ömri'nin aynı kafiyedeki şiirlerine yakın yerde olduğu için nazire olabilir.

16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Vücûdî mahlaslı 4 şair bulunmaktadır. Mecmuada geçen Vücûdî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir. Vücûdî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 86- Vücûdî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Be / ب	5	Türkçe	086b	086b	
1	Gazel	He / هـ	5	Türkçe	083b	083b	
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	083a	083a	Aynı şairin şiiri olarak 85b'de tekrarlanmıştır.
1	Gazel	Mim / م	5	Türkçe	085b	085b	aynı şairin şiiri olarak 83a'da tekrarlanmıştır.
1	Gazel	Vav / و	5	Türkçe	084b	084b	
1	Gazel	Ye / يـ	5	Türkçe	090b	090b	'Ömri'nin Şiirin Kafiyesi, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Kimin kime yazdığı belli değildir.
1	Gazel	Zeyn / ز	5	Türkçe	075a	075a	
1	Gazel	Zeyn / ز	5	Türkçe	090b	090b	
1	Gazel	Zı / ظ	7	Türkçe	074b	075a	

Şiirlerin matlaları:

[74b-75a]

Oğusañ gülşen-i ma'nîde bülbül gibi ger vâ'iz

Virürdüñ şevkle 'aşkuñ kitâbuñdan haber vâ'iz

⁹⁶ <http://www.turkedebiyatilismlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 23. 06. 2018.] Vücûdîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

[75a]

Biz bülbül-i bâğ-ı ruḥ-ı ḥübân-ı cihānuz

Biz nâzır-ı envâr-ı gül-i gülşen-i cānuz

[86b]

İçmiyor bezm muḥabbetde ṭolu peymāne hep

Anuñiçün kūy-ı yâre gelmiyor mestāne hep

[83a]

Göklere çığdı nāle vü feryādımız bizüm

İşitmedi felekde o meh-dādımız bizüm

[83b]

Ola tār ı ğamıla beste yine bu dil şikeste

Yā ne künc firḩatunıda nice bir şikeste-beste

[84b]

Bu ne ḩaş ne göz [ne] ğamzene ḩaba baḩışdurur bu

Bu ne şīvedür ne ‘işve ne ‘aceb revişdurur bu

[90b]

Kimi dünyā ğamını yer kimi ‘uḩbā ğamını

Ben iki ‘āleme virmem hele ..ğamını

[90b]

Şehr-i suḩanda olsa n’ola iştiḩāmuz

Vaşf-ı ‘izār yār iledür iftiḩārimuz

3.4.68. Yümnî

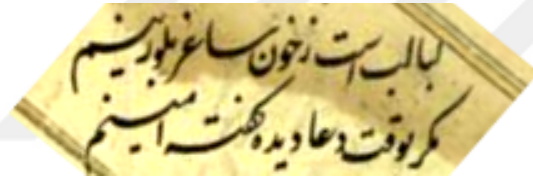
Mecmuada Yümnî başlıklı/mahlaslı 1 Farsça gazel geçmektedir. Yümnî ile ilgili yapılan çalışmalarda⁹⁷ şiir tespit edilememiştir.

16. ve 17. yüzyıllarda yaşamış Yümnî mahlaslı 6 şair bulunmaktadır. Mecmuada geçen Yümnî'nin hangisi olduğu konusunda fikir beyan etmek güçtür. Mecmuada geçen Yümnî isimli/mahlaslı şair, döneminde yaşamış Fars şairi olabildiği gibi tezkirelerde adı bilinmeyen Türk şairi de olabilir. Yümnî'ye ait şiir aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 87- Yümnî'nin Mecmuada Bulunan Şiiri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Mim / م	5	Farsça	023a	023a	

Şiirin Matlası:

[23a]

3.4.69. Zâtî

Mecmuada Zâtî başlıklı/mahlaslı 2 manzume bulunmaktadır. Bunlardan 1'i gazel 1'i de matladır. İsimsiz olarak geçen şairin matlası tarafımızdan tespit edilmiştir.

16. yüzyıl Zâtî'si olarak bilinen şairin şiirleri, *Zâtî Divanı*'nda⁹⁸ görülmüştür. Zâtî'ye ait şiirler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 88- Zâtî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Gazel	Be / ب	5	Türkçe	036b	036b	Tarlan, a.g.e., s. 72.

⁹⁷ <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com//> kaynağından faydalanılmıştır. [Erişim Tarihi: 24. 06. 2018.] Yümnîlerle ilgili geniş bilgi için tezkirelerin ilgili yerlerine bakılabilir.

⁹⁸ Ali Nihad Tarlan, *Zâtî Dîvânı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. İstanbul: 1967.

Tablo 88- Zâtî'nin Mecmuada Bulunan Şiirleri							
Şiir Sayısı	Nazım Şekli	Şiirin Kafiyesi	Birim Sayısı	Yazıldığı Dil	Başladığı Yer	Bittiği Yer	Açıklama
1	Matla	Ye / ی	1	Türkçe	058b	058b	Tarlan, a.g.e., s. 452. Zâtî'ye aittir.

Şiirlerin matlaları:

[36b]

Gönlümüzden toğmaz iseñ bu seher ey âfitâb
 Top-ı âhum bu toköz kat kal'ayi eyler harâb

[58b]

Gerçi kim miqdârda kendüm hemân erzen gibi
 Dağlar var yüregümde her biri hırmen gibi

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

4.1. METİN

Bu bölümde fihriste geçen bilgiler doğrultusunda metin okumaları verilmiştir.

Şiir No: 1

Şiirin Başlığı : Tetimme

Mahlas : Āzerī

Nazım Türü : Kıt'a

Kalıbı : mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün

[1a]

1. Cān-baḥş kelāmuñ feraḥ-efzā kelimātuñ
Olduñ meger ol çeşme-i ḥayvāna müşāhib
2. Tuḡrā-keş-i dīvān-ı felek merteb-i Maḥmūd
K'oldı kalemi naḥl-ı berümend-i me'ārib
3. Bām-ı felege sāye şalur kâşr-ı celāyi
Āvızeleri gün gibi raḥşende vü şākıb
4. Baḥr-ı keremi cūş u ḥurūş eylese eyler
Mūr u megesi ġarḳa-ı deryā-yı mevāhib
5. Olsa dem-i cān-baḥşına bir laḫza muḳārin
Lā-büd ola her derde devāy imiş 'aḳārib
6. Şāhā benem ol micmere gerdān-ı belāgat
Müşkīn nefesimden tolu etrāf [u] cevānib

7. Ben kişver-i nazm içre şeh-i mülk-sitānem
Olursa 'uṭārid n'ola dīvānuma kātib
8. Bıkr olmağla zāhir olan zāde-i ṭab'um
Pūşide kelāmumda 'arūsān-ı 'acāyib
9. Her beyti ġarībāne gezer ġūşe-be-ġūşe
İtdi bu kaşidem yine izhār-ı ġarāyib
10. Ben mürşid-i erbāb-ı kemālem ki öñümde
Oldı şu'arā cām-ı suḡan içmege tā'ib
- [1b]**
11. Mānend-i sipihr ey şeh-i gerdün-ı sa'adet
Gıtdükçe 'ulüvv üzre ola sende merātib
12. Sihr itdi yine Āzeri-i nādire-perdāz
Mu'ciz okunursa suḡan-ı pāk-ı münāsib
13. Eş'ār-ı revān baḡşıma meyl it ki disünler
İskender imiş oldı ḡayāt ābına ṭālib
14. Āteş gibi pür-süz u ciger-düz kelāmum
Polād ise de ḡāṭıruñı eyleye zā'ib
15. Şüret viremez ḡacle nişinān-ı ma'ānı
Mir'āt-ı dili kapladı zengār-ı meşāyib
16. Tā kim yana ḡürşid-şifat meş'ali māhuñ
Her şeb ola tā bende feleklerde kevākib

17. Ruḥsāruñ ide şafḥa-i gerdūnı ziyāver
Şem‘-i emelūñ ola Şüreyyā gibi şākıb
18. Bir bezm-i felek-sāza karīn ol ki felekde
Her gıce añā Zühre-i zehrā ola tālīb

Şiir No: 2

Şiirin Başlığı	: Kaşīde-i ‘Ālī Efendi ⁹⁹
Mahlas	: ‘Ālī
Nazım Türü	: Kaside
Kalıbı	: fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[1b]

1. Niçe bir kadrümi mīzān-ı kadir ide hebā
Niçe bir ‘ayşumı telḥ eyleye zehr-āb-ı fenā
2. Niçe bir āyine-i ṭab‘umı şad-pāre kıla
Darbet-i seng-i belā zaḥm-ı leked-küb-ı cefā

[2a]

3. Niçe bir ḥāṭırumı teng ide şad mıḥnet ü derd
Ola her ‘użvuma ‘arız niçe biñ renc ü ‘añā
4. Sīne pür-āteş ü ten ğarḳa-i seyl-āb-ı sirişk
Dīde ḥun-bār u ciğer sūḥte-i nār-ı belā
5. Oḳ yılını gibi cünbişler idüp dik dik atar
Nabz-ı cünbānuma el urmağa ḳorḳar ḥükemā

⁹⁹Aksoyak, *a.g.e.*, s. 332-336. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

6. Derd ü ğam cismümü¹⁰⁰ zerd itdügi yetmez midi kim
Oldı pür cüş-ı derūnumda bihār-ı şuġrā
7. Dil-i efsürde ne dem ğālib ider balġamumı
Pür olur hūn-ı siyāhıyla süveydā sevdā
8. Āb u āteşle pür olmış göricek anı tabīb
Didi kārūreme kandil-i şebistān-ı fenā
9. Dil harāretde beden lerzededür Şām u seher
Dā'imī olmasa ger anı şanurdum hummā
10. Üstühānum şayılır za'f-ı kemālin bulmuş
Zerd-i lāġar tenümi şandı¹⁰¹ gören kāh-rübā
11. Gelmedi bencileyin ğuşşa-keş-i māder-zād
Hāzret-i Ādeme hem-bister olaldan Hāvva
12. Bu kadar derd ü belā renc ü 'anādan soñra
Ne belādur ki çeken 'azlile envā'-ı cefā
- [2b]
13. Ey felek hep bu havādiş senüñ aşāruñdur
Oldı devründe mu'allā füşeħādan süfehā
14. Ne revā her birisin münkerü'l¹⁰²-bāl idesin
'Andelibān-ı gülistān-ı cināndur şu'arā

¹⁰⁰ cismüm: ismüm

¹⁰¹ şandı: didi

¹⁰² münker: sünkesir

15. Niçe raġbetde idi bilme misin ol avme
Hace-i her d ser Amed-i mutar-ı Hud
16. uru efsne gibi anursinsen earı
Ek-i emini idersn blegnu icr
17. uarnu varamaz ehl-i riy pyesine
Baı irise gge niteki necm-i uar¹⁰³
18. Hamd li'llh ki ben ol avme sipeh-slram
Nm-ı 'Al bana tev-i ref' olsa sez
19. Szlerm gevher  ben bar-i hner gvvı
Lk hkkk-i gher-senc-i cihn¹⁰⁴ n-bn
20. Ser-be-ser mve-i nal-i alemm hm degl
Seng-i a'n atmada n-pute olan n-perv
21. Bende-i mcrim-i meddh-ı reslu'llham
Nazm-ı pkmde bulunur nie bin hamd  en
22. Rz u eb ge-i b-temi virmem felege
am yimem derdile am ua yisem ub u mes
- [3a]**
23. Ne ayak bell ne ba bezm-i mey-i devletde
Rtbe-i zrile bl bir olupdur zr

¹⁰³ uar: ara

¹⁰⁴ cihn: zemn

24. Şahş-ı bî- t̄ālî 'a ğam fark-ı Şüreyyâda karîn
Merd-i hoş t̄ab 'a¹⁰⁵ olur taht-serâ taht-serâ
25. Râst- diller elif-i pâ gibi pâ-mâl-i cihân
Lâm-ı illâ gibi geç-revleredür istiṣnâ
26. Lîk mevzûn olamaz serv-i dil-ârâ-mânend
Naḥl-i cevz olsa eger hem-ser-i burc-i cevzâ
27. Vaḥşet-âbâd-i fenâ kalbûme râḥat yiridür¹⁰⁶
Tek baña her ḥar-ı nâ-dân dimesün çün çerâ
28. Pûte-i nâr-ı belâ kâlideliden¹⁰⁷ zerûmi
Ḥâlden olmadı ḥâlî nefes-i kâlu belâ
29. Kalemüm siḥr-i 'adû raġmınadur gûyâ kim
'Arz ider mu'cize Fir'avn'a 'aşâ-yı Muşâ
30. Gülşen-i dehrde bir verde göñül virdüm kim
Naġme-i bülbül-i gûyâları dir vâveylâ
31. Dîde cāmında ruḥı pertevi ke'l-ḥamri bike's
Eşk-i çeşmümde ḥaṭı 'aksi ke-naḫşin fi'l-mâ
32. Gülşen-i vaşlı şafâsıdur anuñ faşl-ı bahâr
Nâr-ı hicrâna sebep şîve-i¹⁰⁸ bârid sermâ

¹⁰⁵ t̄ab 'a: bahta

¹⁰⁶ yiridür: virür

¹⁰⁷ liden: âḥir

¹⁰⁸ şîve: mîve

[3b]

33. Çeşmümüñ ‘aynını me’vâ idecek hıẓr¹⁰⁹ haṭı
Gözlerüm yaşı ider āb-ı ḥayātı icrā¹¹⁰
34. ‘Aşk bir bādiye-i hā’iledür ābı sirişk¹¹¹
Devḥadur yolları nev-bāvesi seng-i ḥārā
35. Bitürür hāki giyā yirine zehr envā’ın
Yağdurur toprağa sem nem¹¹² yerine¹¹³ ebr-i semā
36. Ne bahārında ṭarāvet ne hezārında ṭarab
Ne şimārında ḥalāvet ne zülālinde şafā
37. Ne gülistānı müzeyyen ne ḥıyābānı¹¹⁴ laṭf
Ne fezā dil-keş ü ḥaḍrā ne hevā rūḥ-efzā
38. Zehr-i ḳahr eyledi pejmürde bahār-ı keremin
Bitmedi zerrece ḥākinde anuñ mihr-i giyā
39. Beni bir devre yitişdürdi ki toğmaz güneşi
Beni bir ‘āleme ṭuş itdi ki eyyām-ı recā
40. Ḥayretümden geh uram ellerümi bögrüme ben
Hey’etüm heykel-i miḳrāza döner ser-tā-pā
41. Kesilür rişte-i efkārüm o ḥayretle hemān
İderin ülfet-i dünyādan o dem ḳaṭ’-ı recā

¹⁰⁹ hıẓr: ahzar

¹¹⁰ icrā: imā

¹¹¹ sirişk: serāb

¹¹² nem: itdügü

¹¹³ yerine: andağı. ‘her’ sözcüğü mecmuada bulunmamaktadır.

¹¹⁴ Metinde “خیوان” şeklinde yazılmıştır.

42. Çekmedüm meclis-i ünsüñde senüñ cām-ı murād
Sürmedüm zevk ü şefāñı bire fāsıd dünyā

[4a]

43. Diye ‘Ālī gibi kaç kāmile mālîksin sen
Ki añā dūn u deniler gibi eylersin ezā
44. İhtiyāt itme misün Hālik-i feyyāzından
Yā hicāb etme misün ma‘rifetinden maḥzā
45. Ayuñ on dördü gibi fazl u kemāl üzre iken
Gösterürsün anı noḡşānile mānend-i Sühā
46. Oldı derd ehline Kānun-ı Şifā her suḡanı
Tāze cān buldı sözinden niçe marzā ferzā
47. Bu mıdur ‘illeti şad derde giriftār idesün
‘Āḡıbet bulmaya bir derdine bir¹¹⁵ derde devā
48. Hāk-ı zilletde anuñ gibi güher zāyi‘ ola
Bu ne bīhūde taşarruf bu ne yañlış ma‘nā
49. Elli yıl geçti fenā cāmını Cāmī çekeli
Keyf ü kemmin güm idüp neş’e-i nazm u inşā
50. Tā ki benbende-ḡadem¹¹⁶ başdı fenā ‘ālemine
İtdi iḡyā anı mānend-i kitāb-ı iḡyā
51. Āb-ı ḡayvānile devr eylese dūlāb-ı felek
Az olur böyle iki devḡa bula neşv ü nemā

¹¹⁵ bir: biñ

¹¹⁶ ḡadem: ayak

52. Lık heyhāt kıdem-i bahr meşiyet kânı
Böyle gevherlere bahş eyleye envā '-ı bahā

[4b]

53. Anlaruñ kıdri du 'ā gibi yücelsün şeb ü rüz
İdelüm şubḥ u mesā cānib-i Ḥallāk'a du 'ā
54. Kāmilüñ kıdri bilinmedügi noķşān kem ola
'İlmini artura devletlülerün bār-ı Ḥudā

Şiir No: 3

Şiirin Başlığı : Velehu¹¹⁷

Mahlas : 'ĀLĪ

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

1. Tekellüfāt-ı vücūd olsa cümleten meslüb
Ḳomaya dāmenüm elden muḥabbet-i maḥbüb
2. Hevāya münķalib eylerse zerre zerre ecel
Ḥayāl-ı 'aşķa cüdā olmaya serāy-ı ķulüb
3. Cesedde rūḥ zebānda tekellüm olsan ihān
Ḥadīs-i 'aşķile ālāyişüm gören diye ḥüb
4. Bu i'tikādumı terk itmezen Ḥudā ḥaķķı
Olursa cān resen-i zülf-i yāriyle maşlüb

¹¹⁷Aksoyak, *a.g.e.*, s. 88-89. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

5. Hezār edā-yı¹¹⁸ gülistān-ı ‘aşk iken gönlüm
‘Adem varaqları kılmışdı gülleri maḥcūb
 6. Şabā yirine çemende vezān idi nefesüm
Müjemden özge bulunmazdı şaḥn-ı bāğda carūb
 7. Şikeste idi ser-ā-pā selāsil-i enhār
Nühüfte idi daḥı mihr ü meh olan iki ṭub
 8. Bir özge ‘āleme irmişdi ḥimmetüm ḳademi
Ne dilde keşf-i ḥicāb u ne tende setr-i ‘uyūb
- [5a]**
9. Gözüm yaşı gibi pāk idi zāhir ü bāṭın
Ne mağfired şuyı mevcūd idi ne çirk-i zünüb
 10. Çü kendü kendüme itdüm ne çāre baña göñül
Metā’-ı ḳalbümü yaşumla eyledüm ma‘yūb
 11. Vücūd naḥli geçüp kārgāh-ı himmetden
Getürdi çihre-i zerdüm nümüne-i zer-kūb
 12. Elümle cāme-i kirpāsum eyledüm kirbās
Ḳumāş-ı surḥına ṭapdum dü çeşmümün iki ṭop
 13. Sezā budur ki bu deñlü ‘uyūbı setri ḳılam
Libās-ı ‘aşk şebātıyla dil ola mergūb
 14. Yolum bu vech ile pāk eylesem ki müjgānum
Ġubār-ı rāh-ı ḥarābāta ideler cārūb

¹¹⁸ edā: şaḥn

15. Hevā-yı ‘aşkile zerrātum eyleyüp ber-bād
 Kılam bu yoklğumı varlğum gibi maħsüb
16. Yaşum zemīne vü āhum sipihre ġālīp ola
 Gözime görine ser-cümle huşķ u ter maġlūb
17. Hicābı kıalmaya hiç zāhirümle bātınumuñ
 Giyem libāsumı ehl-i riyā giyer maķlūb
18. Bir elde sübhā bir elde piyāle-i bāde
 Dilümde zıkr-i Hudā dilde mihr-i şeh-r-āşūb
- [5b]**
19. Ta‘alluķāt-ı edebden ħalāş ola¹¹⁹ dāmen
 Gülünc olam ile ser-pā-bürehne vü meczūb
20. Zamān eden ġam-ı cānāneden şikāyet ile
 Her üstühān şuna sultān-ı ‘aşķa bir mektūb
21. Sa‘ādet-i ezelī işte böyledür ‘Ālī
 Ki cümle ‘uzvuñ ola tīġ u ħaçere mensūb
22. Hemīşe ‘aşķ-ı nazifüñ nefeste pinhān it
 Kühen-serāy-ı vücūduñda olsun ol mektūb

¹¹⁹ ola: da

Şiir No: 4

Şiirin Başlığı : Kaşide-i Nâdirî Çelebî Sellemullâh¹²⁰

Mahlas : Nâdirî

Nazım Türü : Kaside

Kahbı : mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün

[5b]

1. Te 'âlallâh zihî şâm-ı surûr encâm-ı gam-fersâ
Ki oldı maẓhar-ı esrâr-ı sübhânellezi isrâ
2. Felek maĥv eyleyince âl tamğasını ĥürşîdüñ
Zemînüñ zıll-ı maĥrûṭisi çekdi 'anberîn tuğrâ
3. Zer-i pür-tâb-ı mihri bozdı çün kim dirhem-i necme
Miĥekk-i şâma urdı anı bir bir nâkid-i dünyâ
4. Gül-i mihrüñ gül-âbın aldı 'âlem dîg-i ĥâk içre
'Aceb mi olsa ser-püş-ı felekde kaṭreler peydâ
5. Tağıtdı bād-ı şarşar ĥırmîni ĥürşîd-i raĥşânı
Kevâkib şanma itdi her yire bir dânesin ilķâ
6. Yanup mihr âteşinden kâğıd-ı rûz oldı ĥâk ister
Eşer ĥaldı henüz âteşden anda cā-be-cā ammâ

[6a]

7. Siyeh semmür idi zülmet beyâzı cā-be-cā encüm
Ne ĥâletdür bu kim gizlendi anda beyza-i beyzâ

¹²⁰ Kûlekçi, *a.g.t.*, s.104-106. Yapılan çalışmada 74 beyit bulunmaktadır. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

8. Temevvücden toğundı bir şadef hārāya hırd oldı
Tağıldı lücce-i gerdün içinde lü'lü'-yi lālā
9. Niķāb itdi arūs-ı hāveri ruhsārına zülfin
Velī her halkasından zāhir oldı ol ruḥ-ı zībā
10. Ser-ā-pā kırş-ı mihri maḥv idüp dendān-ı encümle
Şihābı rāḥat-ı dendān idindi tārem-i vālā
11. Semā' içre saçup eşk-i nücümü şāl-püş oldı
Fırāk-ı Şemsile gerdün olup hem-ḥāl-i Mevlānā
12. Çıkārdı cāme-i dībā vü muṭallāsın-ı destār
Felek āheng-i ceng itdi zırh-püş oldı ser-tā-pā
13. Aķup afyon-ı şeb toḥm-ı nücüm oldı perākende
Güneş bir kelle-i ḥaşḥaş idi dehr eyledi ifnā
14. Degül mihr ü şafāk ğaltān olunca fark-ı pür-nürü
Taşup iķlīm-i Şām'ı tutdı ḥün-ı Ḥāzret-i Yaḥyā
15. Sevādı sūre-i ve'l-leylaña zerrīn niķaṭ encüm
Şafāk ser-süredür kim eylemişler surḥile imlā
16. Çıkup la'lı tutuķdan Leylī-i meh-rū-yı müşkīn bu¹²¹
Dimāğ-ı Kays-ı çarḥı eyledi āşüfte-i sevdā

[6b]

17. Bozuldı ḥayme-i zer-baft-ı ḥān-ı ḥāveristānı
İrince ḥayl-i aḥşām itdi müşkīn ḥānesin ber-pā

¹²¹ bu: mū

18. Çalınca mühr-i mihri uğradı kıahr-ı Süleymāna
Sipihr oldu meger kim dīv-i şāma maḥbes-i mīnā
19. Felek tāk-ı zerīn terk itdi İbrāhim-i Edhemveş
Derūnında ‘aceb mi eylese nūr-ı siyeh beydā¹²²
20. O şebdür maḥla‘ü’l-envārı mi‘rāc-ı Hudavendī
O şebdür maḥzenü’l-esrār-ı ḥalvet-ḥāne-i İsrā
21. Ol aḥşām oldu ser-tāk-ı nübüvvet şāhibü’l-mi‘rāc
O hengām oldu sultān-ı rusūl hem-şoḥbet-i Mevlā
22. Şeh-i eyvān-ı ‘izzet tācdār-ı taḥt-ı ḥatmiyyet
Ser-efrāz-ı سحر سار ابدار الملك ev ednā¹²³
23. Dirāḥşān gevher-i ‘ibret-nümā-yı dürc-i maḥbūbı
Fürüzān aḥter-i zulmet-zedā-yı burc-ı isti‘lā
24. Medār-ı ḥilḳat-ı ālem bahār-ı tıynet-i ādem
Süvār-ı ‘arşa-yı tārem emīrū’l-meclisi [ḡabrā]
25. Ḥabīb-i ḥazret-i ‘izzet ṭabīb-i ‘illet-i zillet
Kefīl-i raḥmet-i ümmet delīl-i cennetü’l-me’vā
26. Ḥatā-püşende-i müznib ‘atā-baḥşende-i tā’ib
Emān-ı maşrıḳ u maḡrıb emīn-i Yeşrib ü Baḥḥā
- [7a]**
27. Cenāb-ı Aḥmed-i mürsel imām-ı zümre-i ekmel¹²⁴

¹²² beydā: me’vā

¹²³ Yapılan çalışmada geçen şekli:

Ser-efrāz-ı musaḥḥar sāz-ı dār mülk-i ev ednā

¹²⁴ ekmel: kümmel

Mufaşşal-sāz-ı her mücmel rumūz-āmūz-ı her dānā

28. O sulţān-ı bülend-eyvān-ı iklīm-i risālet kim
Livāü'l-ḥamd ile 'ālemleri fetḥ itdi sertāpā
29. 'İzār-ı mehveşi pertev-nümā-yı nūr-ı Rabbānī
Zebān-ı dil-keşi gevher-feşān-ı künz-i lā-yüfnā
30. Ğubār-ı dergehi kuḥlū'l-cilā-yı dīde-i encüm
Ṭınāb-ı ḥar-gehi silkü'l-le'al-i gerden-i ḥavrā
31. Benānı ḥālet-i miftāḥ-ı cennetden peyām-āver
Dehān-ı noḡta-i ğayb-ı hüviyyetden ḥaber-fermā
32. O şāhuñ sikkesi mühr-i nübüvvet ḥuṭbesi Kır'ān
Müşerref anlaruñla naḡd-i dīn ü cāmī'-i dünyā
33. Şufūf-i āl u eşḥābı suṭūr-ı ḥüccet-i millet
İmāmetde vücūd-ı pākı gūyā mühr ile imzā
34. Şalup ferr-i şehen-şāhı idince iki şaḡ¹²⁵ māhı
Olup zerrīn naḡāre itdi bāng-ı şevketin i'lā
35. Kebüter beyzasiyle ḥaşmını def' itdi ğār üzre
Melek dīv-i racīmī necmile ṭard eyledi gūyā
36. Mişāl-i ebr-i raḥmet dehri teşrīf itdüğü sā'at
Mecūs āteşlerin bārān-ı fazlı eyledi itfā

¹²⁵ Mecmuada “شفاق” yazılmıştır. Ancak vezne uydurmak için “şak” okunmuştur.

[7b]

37. Yıkıldı tāk-ı kaşrı dūr olup sehm-i sa‘ādetden¹²⁶

Şiir No: 5

Şiirin Başlığı : Kālendī

Mahlas : Hekīmī¹²⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[8a]

1. Yana cānum tende ey rüy-ı revānum bir şu vir
Kırdı sākī harāretten dehānum bir şu vir
2. Teşneyem āb-ı hayātuñ leblerinden isterem
Ey dudağı havz-ı Kevşerde nişānum bir şu vir
3. Terli terli havf iderler itmegi āb-ı nūş
Ben içerem aķarak çeşmümde ķanum bir şu vir
4. Bađla ‘ömrüm bāđına la‘l hayātuñ çeşmesün
Solmasun tek güllerüñ tāze fidānum bir şu vir
5. Şıgayup aķ kolların Kevşer bulsadan kām-yāb
Al bu zerrin kāse-[y]i ey nev-cevānum bir şu vir
6. Ey Hekīmī hıç şabır ider mi mecrūh olan şusuzluđa
Yandı dil bişdi ciger tuţuşdı cānum bir şu vir

¹²⁶ “sa‘ādetden” mısrasıyla meş yapılmıştır.

¹²⁷ Metin içerisinde redifli kelime “ş” harfi yazılmamış olup tarafımızdan eklendi. 6. beyitte olan ilk mısra vezine uymamaktadır.

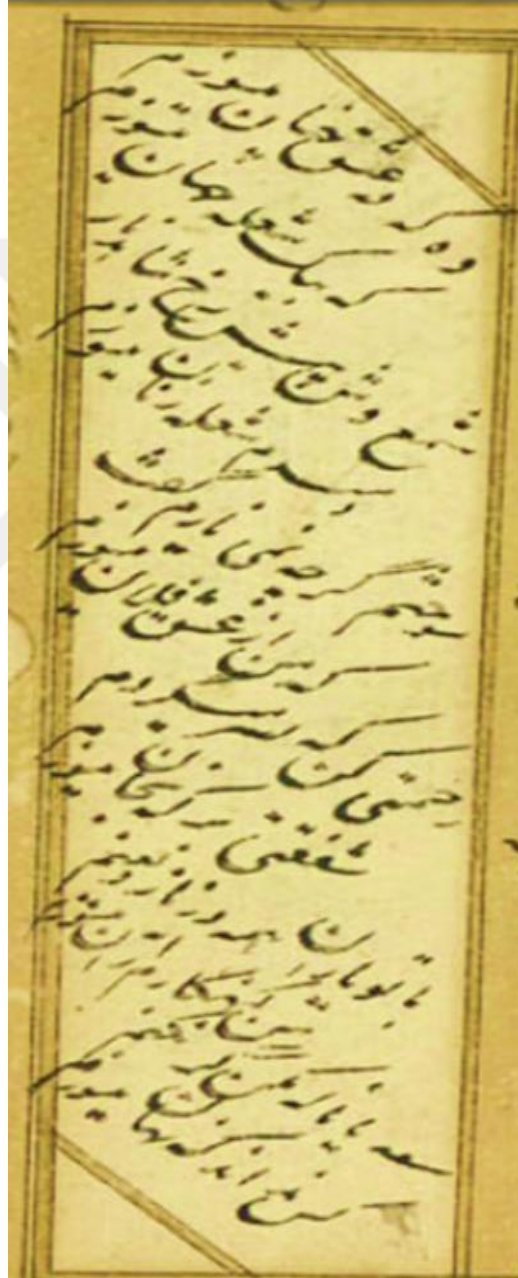
Şiir No: 6

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kahbı :

Şiir No: 7

Şiirin Başlığı : Maḳālī¹²⁸

Mahlas : Maḳālī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

[8b]

1. Bir āfitāb-ı hüsne gönül mühr bestedür
Hāḳḳā ki baht-ı yāver vü ṭālī' ḥucestedür
2. Göz degdi ḥāl-i 'arızına cümle ehl-i dil
Şimdi nazar o hindü-yı āteş-perestedür
3. Ursun gerekse seng-i cefā urmasun gerek
Mir'āt-ı kalb-i 'aşık-ı bī-dil şikestedür
4. Yā Rāb ne ṭurfe bāğ-ı leṭāfetdür ol 'izār
Sünbül demed demed dürgül-i deste destedür
5. Cān ey Maḳālī çākeridür ayağın ṭurur
Sultān-ı 'aşḳ taht-ı dil üzre nişestedür

Şiir No: 8

Şiirin Başlığı : Li-muḥarririhī¹²⁹

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/mefā'ilün/fe'ülün

1. Sevdā-zede-i muḥabbet oldum
Pā-māl-ı belā vü miḥnet oldum

¹²⁸ İçli, *a.g.m.*, 2018. s. 1249. Aynı şairin şiiri olarak 36a'da tekrarlanmıştır.

¹²⁹ İçli, *a.g.m.*, 2017. s.181, 182, 182, 183, 183,183-184,184, 184-185,185.

2. İl hişşe alur görünce hālüm
Ser-çeşme-i ‘ayn-ı ‘ibret oldum
3. Bīgāne-şi‘ār yār elinden
Der-mānde-i fikr-i ülfet oldum
4. Sen ğayrile çek şarāb-ı ‘işret
Ben ser-hoş-ı cām-ı hasret oldum
5. Reşk āteşine yanup İzākī
Pervāne-i şem‘-iġayret oldum

Şiir No: 9

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[9a]

1. Dildiler dām-ı belā-yı ‘aşka pā-bend olmağı
Terk-i şihhat eyleyüp derd ile hursend olmağı
2. Deşt-i ‘aşkā düşmege sevdā-yı zülf-i yāriile
Ārzü eyler gönül Mecnūna mānend olmağı
3. Yeg bilür āsūde olmağdan şafā-yı vaşl ile
Tīg-ı hicrānile dil per-kend per-kend olmağı
4. Fazl-ı hağdan bilmişüz ‘ālemde‘ömr-i cāvidān
Rişte-i cān tār-ı zülf-i yāre peymend olmağı

5. Yeg bilür 'arîf İzākī dāver-i devr olmadan
Bende-i hāk-i der-i merd-i hıred-mend olmağı

Şiir No: 10

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

1. Cān fedā-yı cilve-i naḥl-ı melāḥat-bār-ı yār
Dil ḥarāb-ı Türk-tāz-ı ğamze-i ḥün-ḥ^vār-ı yār
2. Şöyle ser-mest-i şarāb-ı şevḳ-i 'aşkam bilmezem
Kānadur bezm-i maḥabbet kādatur āş'ār-ı yār
3. Şanma kim hüşyār olur añlar 'azāb-ı düzahı
Rind-i ser-mest-i şafā-yı neş'e-i didār-ı yār
4. Bī-vefālîk defterinden maḥv olur resm-i cefā
Üstüvār olsa eger 'aşkum gibi ikrār-ı yār
5. Ey İzākī öldüm ifşā-yı şikāyet kılmadum
Cānuma kār eylemişken ḥançer-i āzār-ı yār

Şiir No: 11

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

[9b]

1. Şu deñlü olmuşam mu'tādı derd-i 'aşḳ-ı cānānuñ
Ki adın añmadan müstağniyem 'ālemde dermānuñ

2. Ne hāletdür bu āyā haste-i ‘aşkuñ mezākında
Zülāl-ı vuşlatuñdan fark olunmaz zehr-i hicrānuñ
3. Ben ol dīvāne-i ‘aşk-ı bütān-ı şūh u şengem kim
Yanumda farkı yokdur Ka‘be ile deyr-i tersānuñ
4. Hālāş olmağ diler mi ‘ākil olsa sevdüğüm hergiz
Giriftār-ı kemend-i tār-ı zülf-i ‘anber-efşānuñ
5. Olup rüsvā-yı ‘ālem bir büt-i tersā-yı ‘aşkından
Şikest itdüñ İzākī nām u nengin ehl-i ĩmānuñ

Şiir No: 12

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Āh u feryādum uyardı baht-ı h‘āb-ālūdımı
Şükr kim gördüm cemāl-i şāhed-i maqşūdımı
2. Dīnümü küfre değışdüm bir büt-i tersā için
Bir bilüp bāzār-ı ‘aşkında¹³⁰ ziyān u sūdımı
3. Dürr-i eşküm cevher-i cānum müheyyā kılmışam
Gelse pāy-ı yāre iş‘ār itmege mevcūdımı
4. Secde itmem her büt-i tersāya deyr-i ‘aşkda
Kāfirem bir bilmesem maqşūdımı ma‘būdımı

¹³⁰ ‘aşkında: hakkında

5. Kesmem ümmîdüm İzākī rū'yet-i dîdârdan
Ye's odı ger yandırıp nâ-bûd iderse bûdımı

Şiir No: 13

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün

[10a]

1. Düşdi bir od şu'le-i şevküñle cism ü cānuma
Kaldı iş şimdengirü çeşm-i sirişk-efşānuma
2. Ağlamağda hālümü dildāre imdād it gönül
Dem-be-dem hun-ı cigerden dīde-i giryānuma
3. Yār eger 'uşşāka cevır itmede yektā ise
Bār-ı gām çekmekde ben de fāyıkam aqrānuma
4. Künc-i gāmda hem-demüm āh-ı ciger-süz olup
Şādlık gelmiş degüldür külbe-i aḫzānuma
5. Mihribān olmaz İzākī yār-ı sengīn-dil baña
Ger eşer hecrinde imdād etmese efğānuma

Şiir No: 14

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün

1. Öldüğümden derdile ol bī-vefā gāfil degül

Şükür kim cān virdüğüm cānāna bī-hāşıl degül

2. Ey gül ağyārı sirişküme seyle virmez şanma kim
Baħr tuğyān eyleyince ħār uħas ħāyil degül
3. Sen teraħħum eylemezsen yoksa ey nā-mihribān
Şanma kim cellād-ı çeşmüñ katlūme māyil degül
4. Terk iderdüm küy-ı yāri ta'ne-i ağyārdan
Ġayret-i mihr ü maħabbet neyleyin kāyil degül
5. Ey İzākī şīve-i ma'şūķ u istilā-yı 'aşķ
Ger budur rüsvā-yı 'ālem olmamak ķābil degül

Şiir No: 15

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

[10b]

1. Dil ğam-ħaṭṭ-ı lebüñden Maħzenü'l-Esrārdur
Göz cemālūñ pertevinden Maṭla'u'l-Envārdur
2. La'l-i nābūn ħasretinden ķatre-i ħūn-āb-ı dil
Sālik-i silk-i vefāya Sübħatü'l-Ebrārdur
3. Ey gönül dāmān-ı pākin vaşf idersem gül gibi
Her sözüme erbāb-ı 'aşķa Tuħfetü'l-Ebrārdur
4. Laħza laħza yād-ı dendānuñla iş'ār itdüğüm
Ķatre ķatre gözlerümden gevher-i şevvārdur

5. Şi'r-i dil-sūzum İzākī yāre te'sīr itmede
Her biri derd ehline bir Mazharu'l-Ās'ārdur

Şiir No: 16

Şiirin Başlığı : Velehu¹³¹

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Tahmis

Kalıbı : müfte'ilün/mefā'ilün/müfte'ilün/mefā'ilün

1

Gülşene pāy-ı şevk ile şubḥ deminde varı gör
Güllere hoş¹³² nevāyile nāgme iden hezārı gör
Seyr-i fezā-yı deşt idüp nüzhet-i mergzārı gör
Dīde-i 'ibret aç dilā rūḥ-fezā bahārı gör
Faşl-ı bahāra kıl nazar kudret-i Kirdkārı gör

2

Şāh-ı bahār eyleyüp 'arşa-i bāgı ḥaymegeh
Oldı şükūfeler sipeh ol sipehe gül oldı şeh
Kapuḳulu gibi kamu giydi benefşe şeb-küleḥ
Tāc-ı ḥarūs şanma kim gülşeni kıldı cilvegeh
Baş çıkardı ḥakden Kisri-i tācdārı gör

3

[11a]

Şubḥ deminde gülşene kıldı güzer Mesīḥveş
Çeşm-i darīr-i nergise şaldı nazar Mesīḥveş
Kālīb-ı bāga rūḥdan virdi ḥaber Mesīḥveş
Mürde-i bāgı gör nice zinde ider Mesīḥveş
Kudret-i Ḥaḳka nāzır ol mu'ciz-i cūybārı gör

¹³¹ İzākī'nin Tarzî'ye yapmış olduğu tahmistir.

¹³² hoş: boş

4

Oldı yine dem-i şabā laḥlaḥa-sāy-ı bŭstān
 Rūḥ bağışlar ādeme şimdi şafā-yı bŭstān
 Reşk-i dem-i Mesīḥdür bŭy-ı hevā-yı bŭstān
 Bāğ-ı behişte ta'n ider şimdi fezā-yı bŭstān
 Qo hele zŭhd ü t̄a'ati bāde-i ḥoş-gŭvārı gör

5

Şimdi sipihr-i ma'niye mihr-i mŭnevverem diyen
 Şā'ir-i nŭkte-perver ü merd-i suḥan-verem diyen
 Sözde İzākīyā bugün mālīk-i efserem diyen
 T̄arzī-i nŭkte-sencile nazmda hem-berem diyen
 T̄arz-ı kelāma kıl nazar ṭab'-ı suḥan-gŭzārı gör

Şiir No: 17

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : İzākī

Nazım Türü : Rubai

Kalıbı : Ahreb

Dil gānze-i cān-şikāra ḳurbān olsun
 Cān gīsū-yı müşk-bāra ḳurbān olsun
 Tenhāne dil ü cānum İzākī cümle
 Nem var ise Zŭlfikāre ḳurbān olsun

Şiir No: 18

Şiirin Başlığı : Fiğānī¹³³

Mahlas : Fiğānī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün

[11b]

1. Kaşuñ yanındağı hālũñ degildür ey meh-rũ
Sitāredür ki¹³⁴ olupdur hilāle hem-pehlũ
2. Şemīm-i kākũlũñ almış¹³⁵ nesīm gülşende
Dimiş ki sũnbũle sende emānet olsun bũ
3. ‘Arağdan dan eyledi çũn dāmenini zũlfũñ ter
Dutar kurutmağā nār-ı ‘izāruña karşı
4. Diyār-ı dilden eger kim geçerse peykānuñ
Di-cāna uğrasun elbette¹³⁶ ey kemān-ı ebrũ
5. Fiğānī yaşuñı dök rũz ı hecr-i dildāre¹³⁷
Ağ akça kara gün için durur meşeldür bu

¹³³ Cankurt, *a.g.t.*, s.70, 49.

¹³⁴ ki: kirar

¹³⁵ almış: añmış

¹³⁶ elbette: kaşı ya

¹³⁷ dildāre: zũlfinde

Şiir No: 19

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Fiğānī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilātü/mefā'īlü/fā'ilün

1. 'Aşk illerinde şāh-ı belānuñ penāhıyuz
Mecnün gibi diyār-ı ğamuñ pādişāhıyuz
2. Etrāfumuz alursa n'ola leşker-i belā¹³⁸
Ĝam pādişāhınuñ güzelim bār-gāhıyuz
3. Dutdı cihānı şa'sa'a-i nūr-ı 'aşkımuz¹³⁹
Derd ü belā feleklerinüñ mihr ü māhıyuz
4. Mecnün gibi esīr-i ğam olaldan ey göñül
Dīvānelik vilāyetinüñ pādişāhıyuz
5. Sīnemde yandı nār-ı¹⁴⁰ belādan çerāğ-ı 'aşk
Pīr-i ğamuñ Fiğānī bugün tekye-gāhıyuz

Şiir No: 20

Şiirin Başlığı : Hālīlī¹⁴¹

Mahlas : Hālīlī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

[12a]

1. 'Āşıka dil-rübāmı eksük olur
Ehl-i derde belā mı eksük olur

¹³⁸ belā: fenā

¹³⁹ 'aşkımuz: şevkimüz

¹⁴⁰ nār: dāğ

¹⁴¹ Baştuğ s. 139-140

2. Gülşen-i hüsne o gönçe-lebün
Bülbül-i hoş-nevâ mı eksük olur
3. N'ola yâr olmaz ise ol yüzi gül
Baña bir meh-likâ mı eksük olur
4. Ben ölürsem belâ[y]ile ey dil
Yâre bir mübtelâ mı eksük olur
5. Ne sorarsın Hâlîlî ağladuğum
Yâr ile mâcerâ mı eksük olur

Şiir No: 21

Şiirin Başlığı : İshâk Çelebî¹⁴²

Mahlas : İshâk

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fâ'ilâtü/mefâ'ilü/fâ'ilün

1. Mecnün gam-ı muhabbet i 'aşkı neden¹⁴³ bilür
Bu bir belâdürür bunu şâhum çeken bilür
2. Var ey ümîd-i vaşl iden¹⁴⁴ ol dil-firîbden
Ol bî-vefâyı sen ne bilürsün seven bilür
3. Cāndan şağın muhabbeti sırrın dime¹⁴⁵ kim ol
Her kişiye dinür mi ne lâzım bilen bilür
4. Ne yirdeyin ne gökde gamuñla ne çekdüğüm

¹⁴² Yıldırım, *a.g.t.*, s. 101.

¹⁴³ neden: ne

¹⁴⁴ iden: uman

¹⁴⁵ dime: dilâ

Kim bilmez ise yiri gögü yaradan bilür

5. İshāk Hakk bilür ki cemāl-i nigārsuz
Gönlüm bihişti küşe-i beytü'l-ḥazen bilür

Şiir No: 22

Şiirin Başlığı : Kaşide-i Fuzûlî¹⁴⁶

Mahlas : Fuzûlî

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün

[12b]

1. Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlara şu
Kim bu deñlü dutuşan odlara kılmaz çäre şu
2. Āb-gündur günbed-i devvār rengi bilmezem
Yamu hîṭ olmuş gözümden günbed-i devvāre şu
3. Zevk-i tīguñden 'aceb yok olsa gögsüm¹⁴⁷ çāk çāk
Kim mürür ilen biraķur raḥneler dīvāre şu
4. Vehmlen söyler dil-i mecrūḥ peykānuñ sözin
İhtiyāṭ ilen iķer her kimde olsa yara şu
5. Şuya virsün bāğ-bān gül-zārı zaḥmet çekmesin
Bir gül açılmaz yüzüñ tek virse miñ gül-zāre şu
6. Oḥşada bilmez gubārımı muḥarrir ḥaṭuña
Ḥāme tek baķmaķdan inse gözlerine ķara şu

¹⁴⁶ Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, *a.g.e.*, s. 31-32. Divanda 29 beyit olup 4., 14., 21. beyitleri bulunmamaktadır. Metnin yayımlanmış hali ile beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

¹⁴⁷ gögsüm: gönlüm

7. ‘Ārızuñ yādıyla nem-nāķ olsa müjgānım n’ola
Zāyı‘ olmaz gül temennāsiyle virmek h̄āre şu
8. Ğam günü itme dil-i bīmārdan tīguñ dirīĝ
Ĥayrdur virmek қaranĝu¹⁴⁸ gecede bīmāre şu
9. Ben lebūñ müştāķıyım zūhhād Kevşer t̄alibi
Nitekim meste mey içmek hoş gelür hüş-yāre şu
10. İste peykānın gōñül hecrinde şevķim sākın it
Şusuzum bir kez bu şāhrada benimçün ara şu
- [13a]**
11. Ravza-ı kūyuna her dem durmayup eyler güzār
‘Āşık olmuş ĝālibā ol serv-i hoş-refitāre şu
12. Şu yolun ol kūydan topraĝ olup dutsam gerek
Çün raķībümdür dahı ol kūya қoyman vāre şu
13. Dest-būsi ārzūsından ger ölsem dostlar
Kūze eyleñ topraĝum zūnuñ anuñla yāre şu
14. Serv-ser-keşlik қılır қumrı niyāzından meger
Dāmenin duta ayaĝına düşe yalvara şu
15. İçmek ister bülbulūñ қanın meger bir rengile
Gül budāĝınuñ mizācına gire қurtare şu
16. T̄inet-i pākini rüşen etmiş¹⁴⁹ ehl-i ‘āleme
İktidā қılmış tarīķ-i Aĥmed-i Muĥtāra şu

¹⁴⁸ қaranĝu: karañu

¹⁴⁹ etmiş: қılmış

17. Seyyid nev' i beşer deryâ-yı dürr-i ıştîfâ
Kim sepüpdür mu' cizâtı âteş-i eşrâre şü
18. Kılmağ için tâze gül-zâr-i nübüvvet revnâkın
Mu' cizinden eylemiş izhâr seng-i hûre şü
19. Mu' cizi bir baħr-i bî-pâyân imiş 'âlemde kim
Yetmiş andan biñ biñ âteş-hûne-i küffâre şü
20. Hâyretile barmağın dişler kim ister istimâ'
Barmağından virdüğüñ şiddet günü Enşâra şü
- [13b]**
21. Dostı ger zehr-i mâr içse olur âb-ı hayât
Huşmı şü içse döner elbette zehr-i mârâ şü
22. Eylemiş her kaçreden biñ baħr-i rahmet mevc-hîz
El şunup urgaç vuzû için gül-i ruşşâre şü
23. Hâk-i pâyine yetemdir 'ömürlerdür muttaşıl
Başını taşdan taşâ urup gezer âvâre şü
24. Zerre zerre hâk-i der-gâhına ister şala nûr
Dönmez ol der-gâhdan ger olsa pâre pâre şü
25. Zîkr-i na'tin virdine dermân bilür ehl-i haţâ
Eyle kim def'-i humâr için içer mey-hûre şü
26. Yâ Habîba'llâh yâ Hayrû'l-beşer müştâkıñam
Eyle kim leb-teşneler yanup diler hem-vâre şü

27. Sensin ol baħr-i kerāmet kim Şeb-i Mi' rācda
Şeb-nem-i feyzüñ yetürmiş sâbit ü seyyāre şu
28. Çeşm-i hür-şiddeden her dem zülāl-i feyz iner
Hācet olsa merķādüñ tecdīd iden mi' māre şu
29. Bīm-i dūzāh nār-i ğam şalmış dil-i sūzānuma
Var ümīdüm ebr-i iħşānuñ sepe ol nāre şu
30. Yümn-i na'tüñden güher olmuş Fuzūlī sözleri
Ebr-i Nisāndan dönen tek lü'lü-i şeh-vāre şu

[14a]

31. H'āb-ı ğafletden olup bīdār olanda rüz-i ħaşr
Eşk-i¹⁵⁰ ħasretten dökende dīde-i bīdāre şu
32. Umduğum oldur ki maħrūm olmayam dīdārdan¹⁵¹
Çeşme-i vaşluñ vire bu¹⁵² teşne-i dīdāre şu

Şiir No: 23

Şiirin Başlığı : Kıt'a¹⁵³

Mahlas : -

Nazım Türü : Kıta

Kalıbı : fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

1. Mu'teberdür cihānda dūn u denī
Dā'imā zillet üzre ehl-i hüner

¹⁵⁰ eşk: hāb

¹⁵¹ dīdārdan: rüz-i ħaşr

¹⁵² bu: ben

¹⁵³ İsen, *a.g.e.*, s. 277. Lāmî Çelebî'nin şiiiridir.

2. Hāl-ı ‘ālem mişāl-i deryādur
Gevher-i pāk zīr ü cīfe zeber

Şiir No: 24

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

Her kimüñ kim yoğ cihānda bir muvāfiğ hem-demī

Āh kim zāyı‘ geçer hem rüzgār-ı hem-demī

Şiir No: 25

Şiirin Başlığı : Rūhī Bağdādī¹⁵⁴

Mahlas : Rūhī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. Şanmañuz cevr-i felekden acıyup āh dirüz
Zevğ idüp çekdügimüz cevrden Allah dirüz
2. Tālib-i Ka‘be-i taḥkīğ olan āzādelere
Gösterüp rāh-ı ḥarābātı budur rāh dirüz
3. Her gedā kim ola gencīne-i ‘aşka mālik
Biz begüm ‘ālem-i ma‘nīde aña şāh dirüz
4. Ol iki āyine¹⁵⁵ kim¹⁵⁶ ‘arız-ı¹⁵⁷ dildārdadur¹⁵⁸

¹⁵⁴ Ak, *a.g.e.*, 2001, s. 594.

¹⁵⁵ āyine: ruḥ

¹⁵⁶ kim: ki

¹⁵⁷ ‘arız: şem‘

¹⁵⁸ dildārdadur: cihān-ārādur

Birine mihr-i münevver birine mäh dirüz

5. Qānde bir vech-i ḥāsen kim görürüz ey Rūḥī¹⁵⁹
İrmezüz çeşmimizi añā nazar-gāh dirüz

Şiir No: 26

Şiirin Başlığı : Velehu¹⁶⁰

Mahlas : Rūḥī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[14b]

1. Faqr-ile gerçi ki biz sākin-i beytū’l-ḥāzenüz
Yücedür mertebemüz mālīk-i mülk-i suḥānuz
2. Kimi çekmez bizi ḥalkūñ kimi el üzre tutar
Dost yanında gülüz çeşm-i ‘adūya tikenüz
3. Geh ğam-ı firqate geh zevk-i¹⁶¹ vişāle irerüz
Gāh ğam-nāk oluruz anuñcün gāh şenüz
4. Severüz la‘l-i lebiyle ruḥın ol serv-ḳadūñ
Mā’il-i ğonçe-i bī-ḥār degül nesterenüz
5. Uğramaz yanımuza kimse perī-rūlardan
Meger ey Rūḥi şanurlar bizi kim Ehrimenüz

¹⁵⁹ Divanda, 5. beyit metin içinde olmayıp dipnotta verilmiştir. Müellif bu beyitin ‘M’ nüshasında olduğunu belirtir. Divandaki beyit:

Gösterüp fakra nazar kılmazuz ey Rūḥī biz
Nefsini añlayana ‘ārif-i billah dirüz

¹⁶⁰ Ak, *a.g.e.*, s. 594, 592.

¹⁶¹ zevk: genc

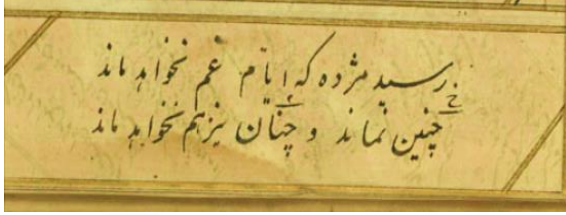
Şiir No: 27

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla/Farsça¹⁶²

Kalıbı :

Şiir No: 28

Şiirin Başlığı : Ğazel-i Keşfi Beg

Mahlas : Keşfi

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/mefā'ilü/mefā'ilü/fe'ülün

[15a]

1. Mihrāb u dü ebrūñ olalı kıble-i 'uşşāk
Ka'be-i harem muhteremūñ tavfina müştāk
2. Hürşid-i cemālūñ ger anı kılmaya rüşen
Mānend-i şeb-i tîre qalurdı siyeh āfāk
3. Āşüfte-i zülf-i siyehūñ sünbül-i cennāt
Ālüfte-i tarz-ı nîgehūñ nergis-i ahdāk
4. Ser-menzil-i 'uşşāk dil-figār idi küyuñ
Halk eylemedün 'ālem-i kevni dahı hallāk

¹⁶² Beyit yatay bir şekilde yazılmıştır.

5. Vaşf-ı yem-i şânından edâ olmaya kaçtre
Keşfi ne kadar eylese ol baırde igrāk

Şiir No: 29

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla/Farsça

Kalıbı : -

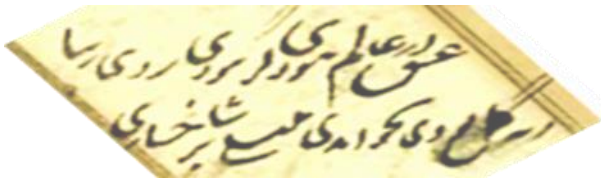
Şiir No: 30

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 31

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 32

Şiirin Başlığı : Merhûm Ğazî Girây Hân Fermâyed¹⁶³

Mahlas : Ğazâyî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/mefâ'îlü/mefâ'îlü/fe'ülün

[15b]

1. Bîçâre gönül hâlini dildâra disünler
Ğam tîĝi çeker yarduĝını yâra disünler
2. Deşt-i ĝam ara lâle gibi baĝrımı yaĝup
Ķan aĝladıĝum lâ'l-i şeker bâra disünler
3. 'Âşık kişinuñ âh-ı seĝergâhı yamandur
Benden varup ol şüh-ı sitemkâra disünler
4. Zülfî ĝamından hâlim eger şorsa o dildâr
Mâtem-zededür giydi bugün Ķara disünler
5. Hicrân dikenî dâmenümi aldı Ğazâyî
Raĝm etmese de ol gül-i bî-hâra disünler

Şiir No: 33

Şiirin Başlığı : -

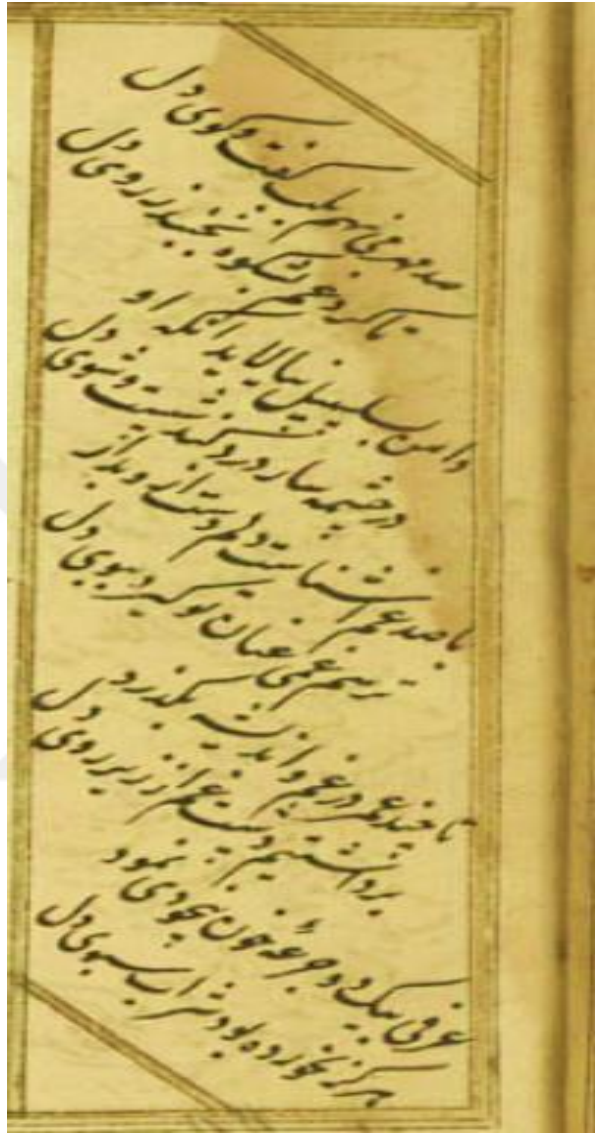
Mahlas : 'Örfî

Nazım Türü : Gazel/Farsça

¹⁶³ İçli, 2018. *a.g.m.*, s. 79.

Kalibi :-

[16a]

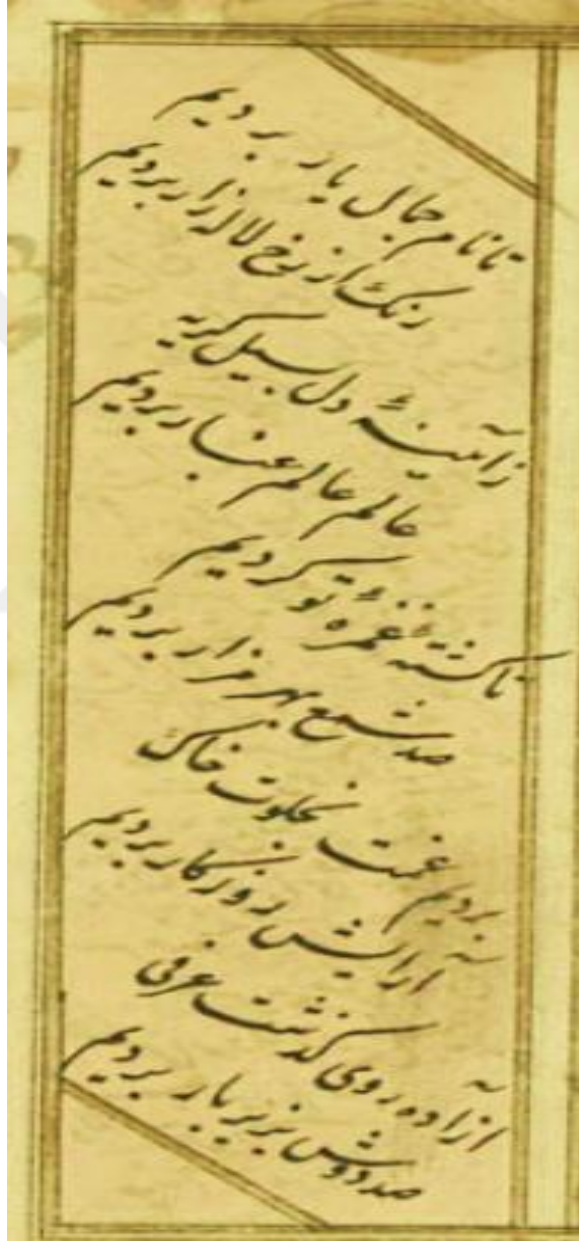
Şiir No: 34

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 35

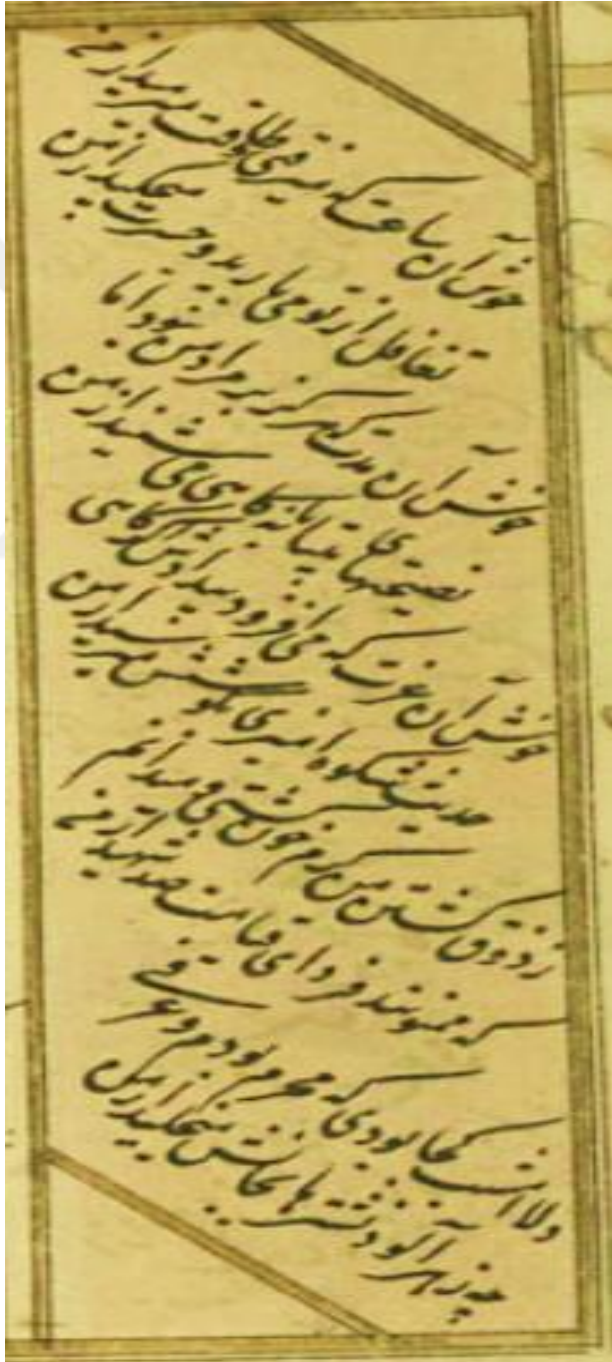
Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[16b]

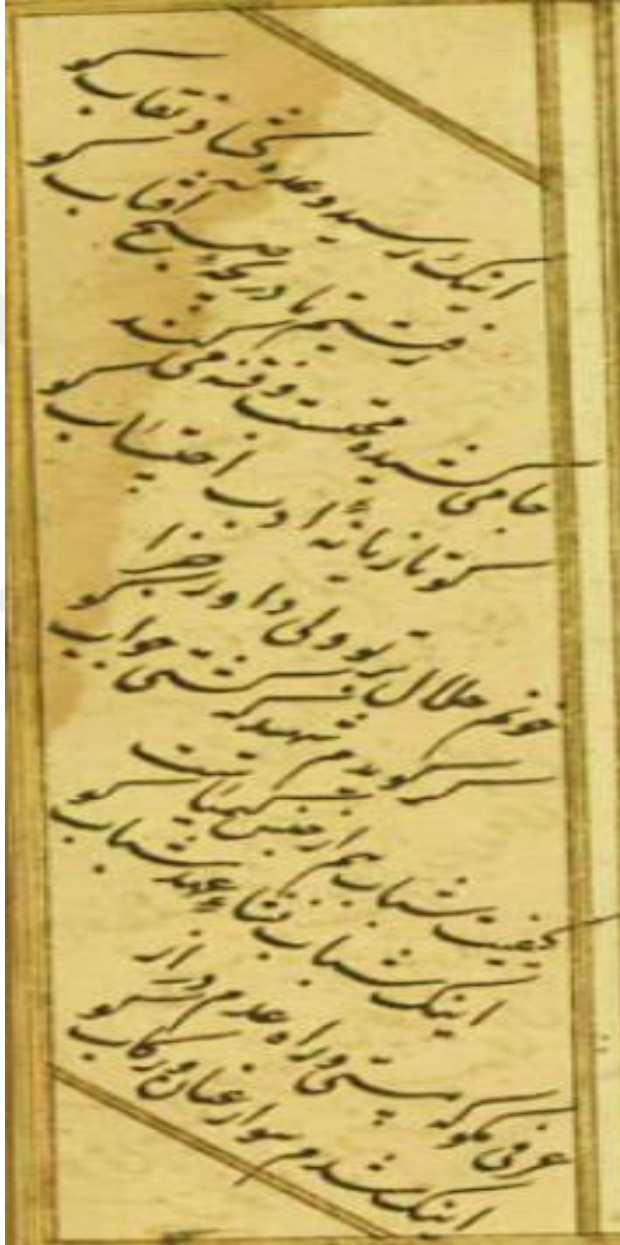
Şiir No: 36

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 37

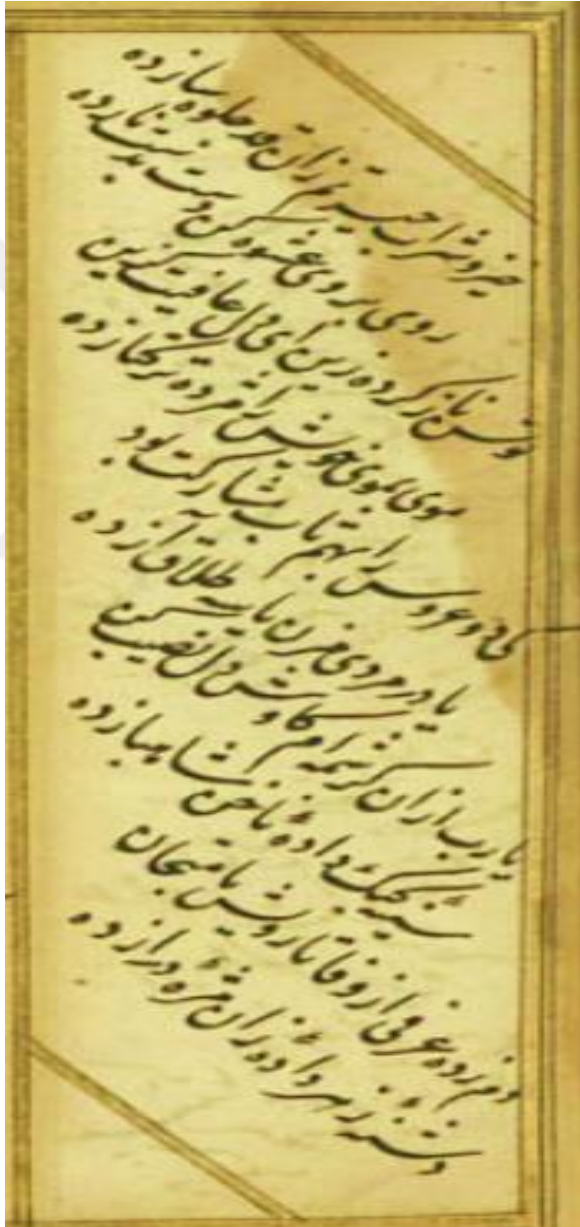
Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[17a]

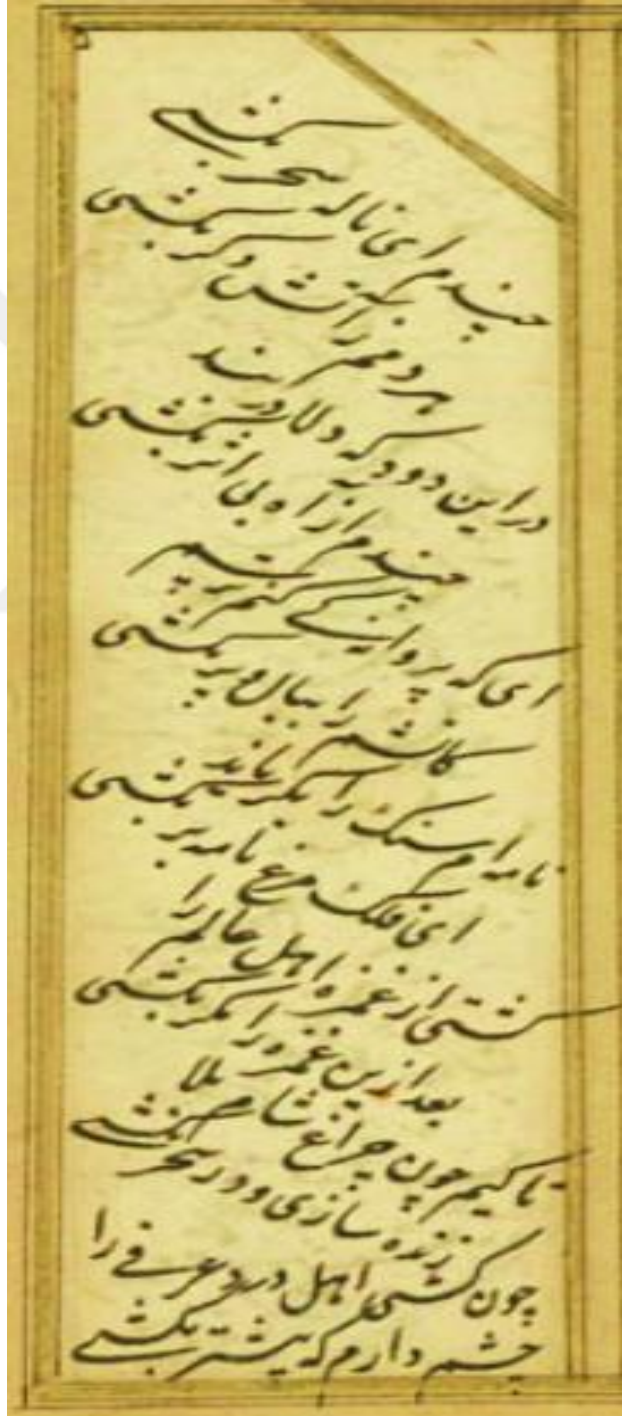
Şiir No: 38

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 39

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı :

[17b]

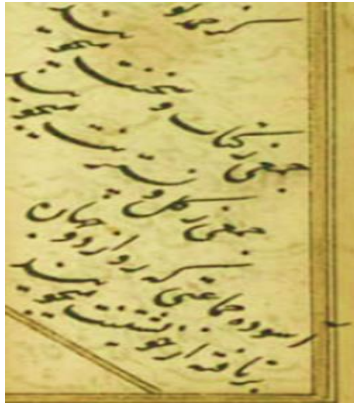
Şiir No: 40

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

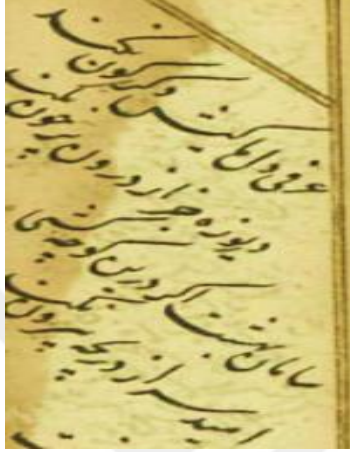
Şiir No: 41

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

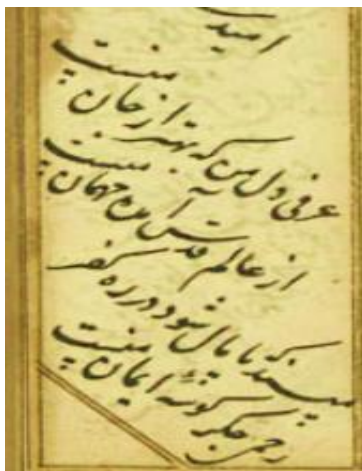
Şiir No: 42

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 43

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

[18a]

Şiir No: 44

Şiirin Başlığı : -

Mahlas :-

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 45

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 46

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 47

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfî

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

[18b]

Şiir No: 48

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 49

Şiirin Başlığı : -

Mahlas :-

Nazım Türü :Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 50

Şiirin Başlığı : -

Mahlas :-

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 51

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

[19a]

Şiir No: 52

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 53

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 54

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Örfî

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 55

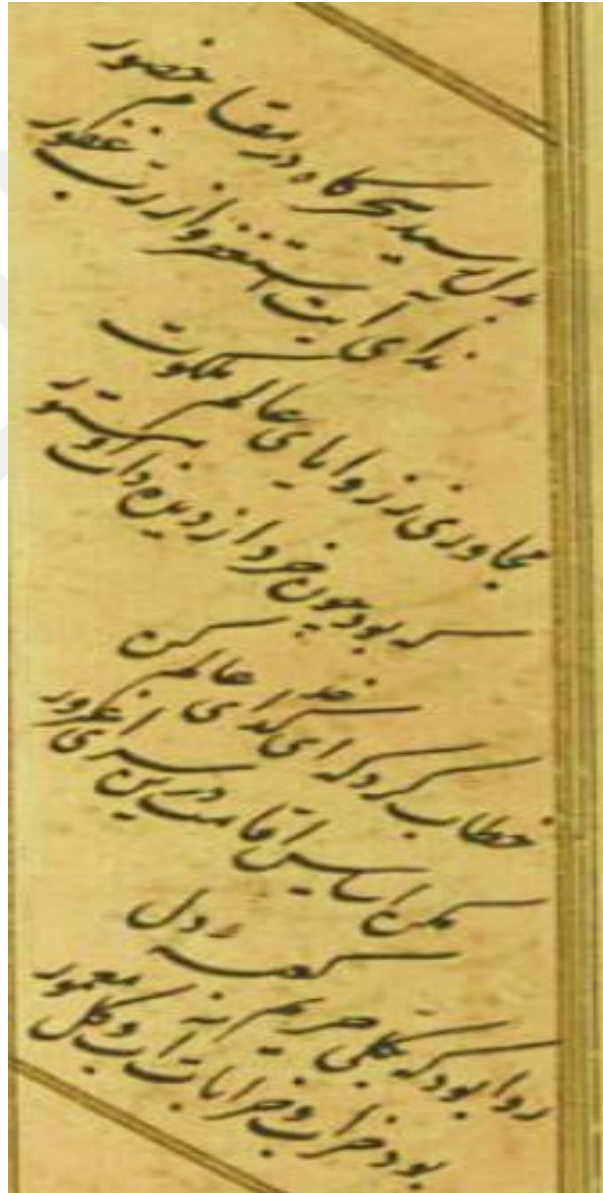
Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Kaside/Farsça

Kalıbı : -

[19b]

موی حور و قصور از قصور نیست
 بیخ نیست که پیش تو در مقام قصور
 مراد دل تو نزدیک بلکه در دل نیست
 ولی چه سود که پیشی بغایت از دل دور
 کزت ز این رخسار زین بر سر
 هر آنکه نظر لطف اشوی منظور
 و کز فراتر از این بجز
 نوی فرین اسرار غیب را بجز

[20a]

حکیم عقل که استاد بارگاه دین است
 رو انداز که در کار کل بود مزدور
 اگر ز غوغای غیبی نشود روزگار
 جهان چو صبح منور گوی بود حضور
 بصورتی که نود و نه اعضاء این آدم
 عجب که در یقین است که این کند دم
 بخیر خیال مزدوری بیدی بکار
 نزار موای مخالف فرج دل بکار

عصیان بر برون از پست بکنند
 بجای عصیان با مال چون انکور
 کز قلم انکور دیوان دولت از دست
 نوشته اند بوی قلم بر این منشور
 بسط روی این منظره کبر
 پس از تصرف آن ساز عقل کور
 که جمع منظره صبح است کور
 چو دست در ورق روزنامه

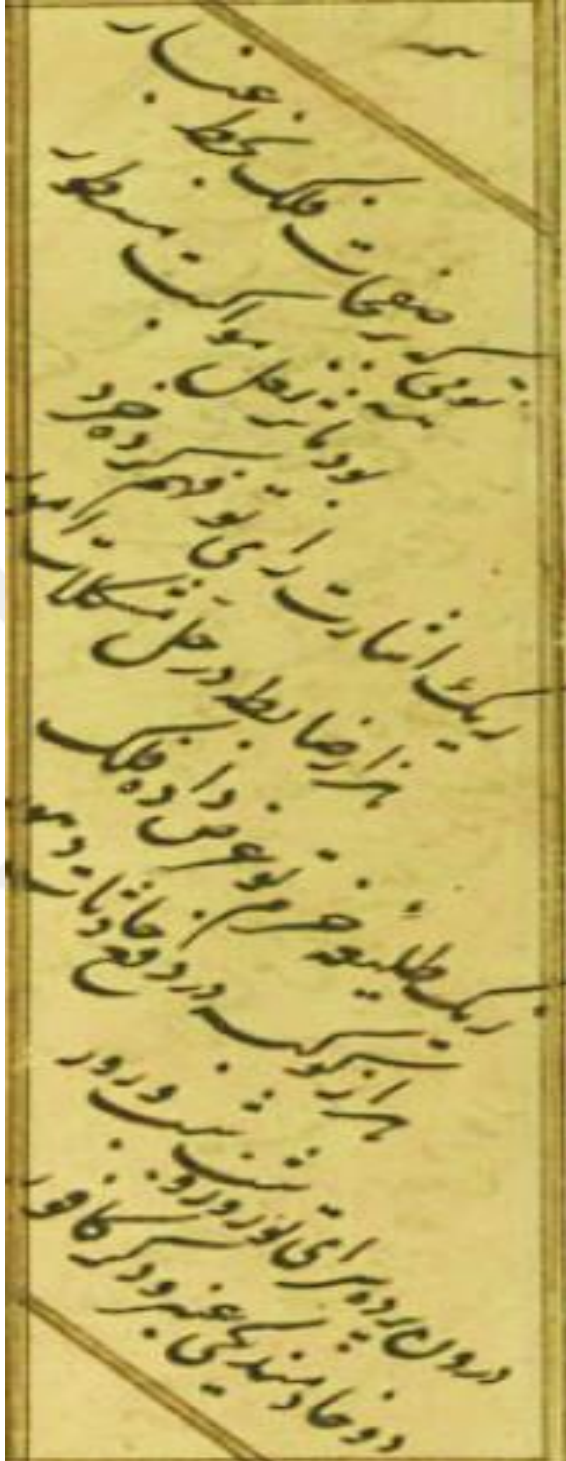
حضرت ملک آن بانی محاسن را
 مکنون عرصی در حسابگاه نشور
 سعادت ازلی و شقاوت ابدی
 دوایت اندر اوراق آسمان
 تو خود نمیکستی اندیش برین صانع
 ز کیم غیب که می آورد بصدور ظهور
 که گشت بجناب خوب و خوب با
 عنان عزم شمال ز نام سیر دور

که بافت این قصبه کبریا تقابست
 که دوخت این عیب چو جادو بر قدر نور
 که آفریدو که پرورد در شکر
 ز آب باک و جودی چو لولو
 چنین حدیث که آن برده و از زمین
 کرده است روان صد هزار
 ز مهرهای سفید و سیاه
 که نظر او در عقود سنین و یک سوره

21a]

صفات حضرت دانش گزین کریمین ازین
 سواد کرده ملک بر بیاض دیده و
 مساعدید بیاضش در سماج دین
 تا ز بی بی بیت در سماج طور
 ز شام رحم او دور خصم را نام
 ز عدل شامل او هر حکمت
 ز بی نقود کلام ز اعجاب کبر
 ز بی غیب ازین ز انوار در دور

[21b]

مصحف فلك بحضرت
تونی که برین عمل
بود ما بر عمل
بود ما بر عمل
ریک اشارت ربی
بازضا بطدر حل
دا فلک
ریک طبیعه
باز کوکب در دوغ
درول کرده امی نور و نور
دو حادیندی بی بر کافور

بدان سبب که در اینیه اسم از ذکر
 بعد عدل نو و او بعد شدن
 ز خوف ضعیف صدای نویستند ظاهر
 علامت بر جان در عبودیت باور
 ز خاک نفس کجاں به سحر باد بر
 اگر روح خلقت سید باهل
 را احتمال بیان نو عاجز ندعو
 زانند اوصاف تو قاصر ندو

[22a]

محافل فی نوا الودکان عصیان را
 باب نوبه و سیرت من کرد
 بیگ نوبه مردان از انجمنان برکت
 دولت زیبا جهان شاخ و ساق
 که در زمان نواهنک می کرد بجای
 ز کوی مصطفی ستم ساز زده بنور
 ز روی عدل چشم تباران روی
 از آن سبب است در جهان سحر
 بیست عدل برده جلالت است
 بیگ که زیبا بهشت است بهجور

مکتب
 مکتب پرده برایت ندیده چون
 سپندم که ندیدم موم سرخا برور
 مزار سید که دست تو تا بهم گفتن
 ندیدم این بو الی انقدر از جور
 مخطاط طبع من آن بجزر کامل
 کز و بدیدند اندر بس طاعت کور
 کلر خان از لب
 نمیند با حسن کس بر کس محمود
 بود در سبیل سیر ایش بر کس محمود
 جمال عابد نو چون لاله باد در میان
 دل شود نو چون غنچه باد در میان

Şiir No: 56

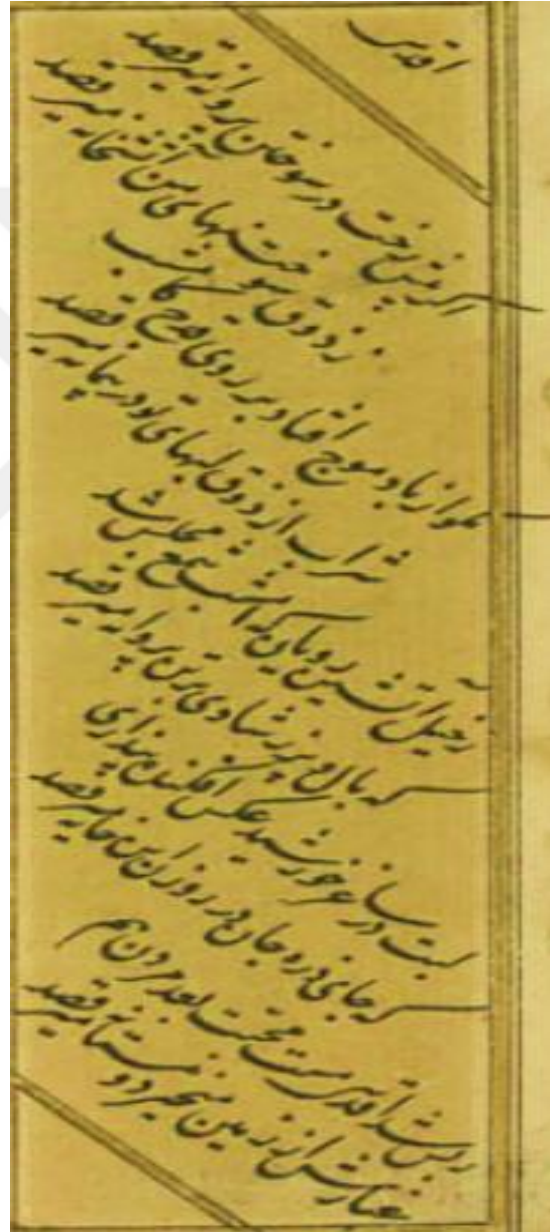
Şiirin Başlığı : Aḳdesī

Mahlas : Aḳdesī

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[22b]

Şiir No: 57

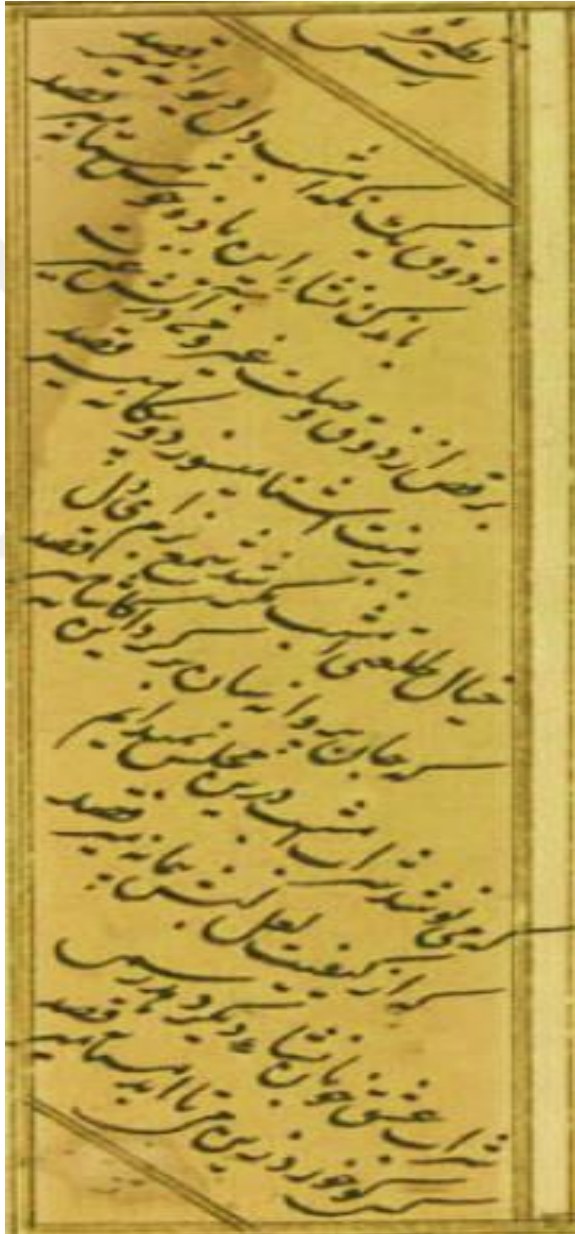
Şiirin Başlığı : Nazîre-i Resmî

Mahlas : Resmî

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[22a]

Şiir No: 58

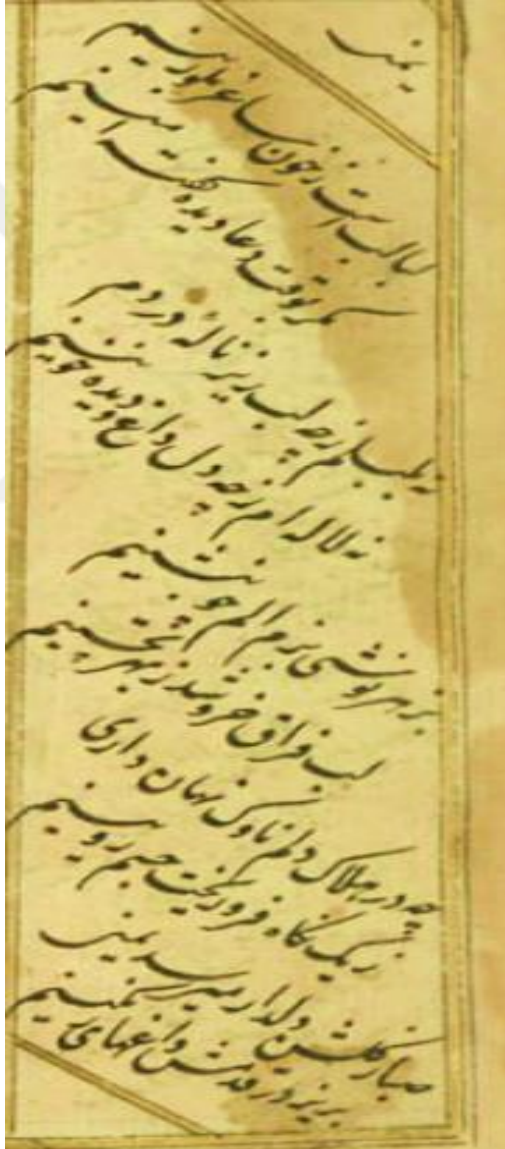
Şiirin Başlığı : Yümnî

Mahlas : Yümnî

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[23a]

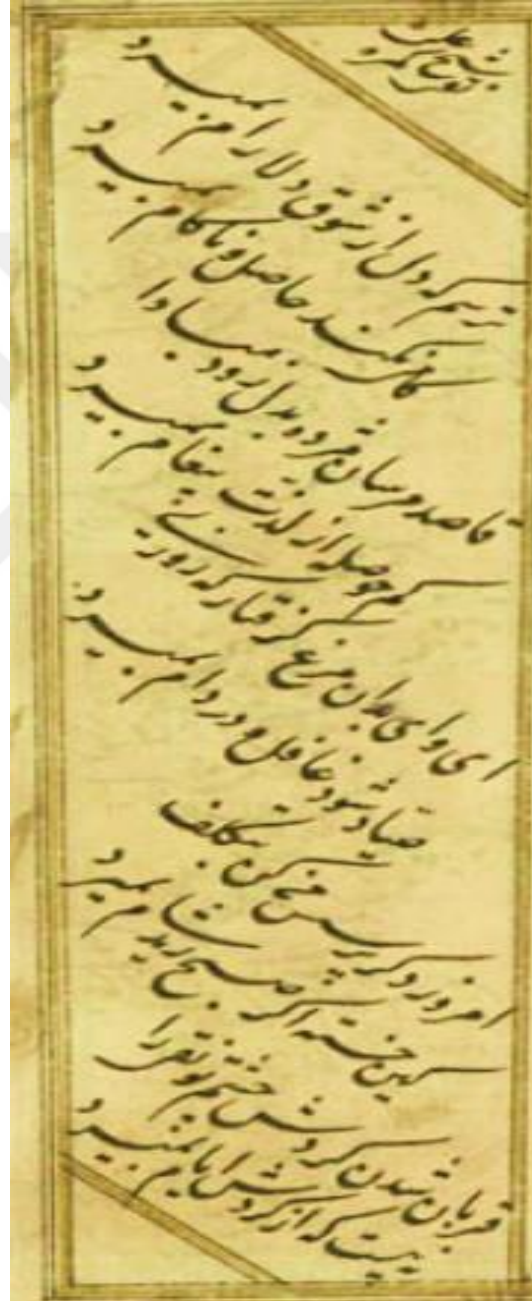
Şiir No: 59

Şiirin Başlığı : Şeyh 'Alī Naqī

Mahlas : Naqī

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı :

Şiir No: 60

Şiirin Başlığı : Mevlânâ Tarzî Sellemullâh

Mahlas : Tarzî

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 61

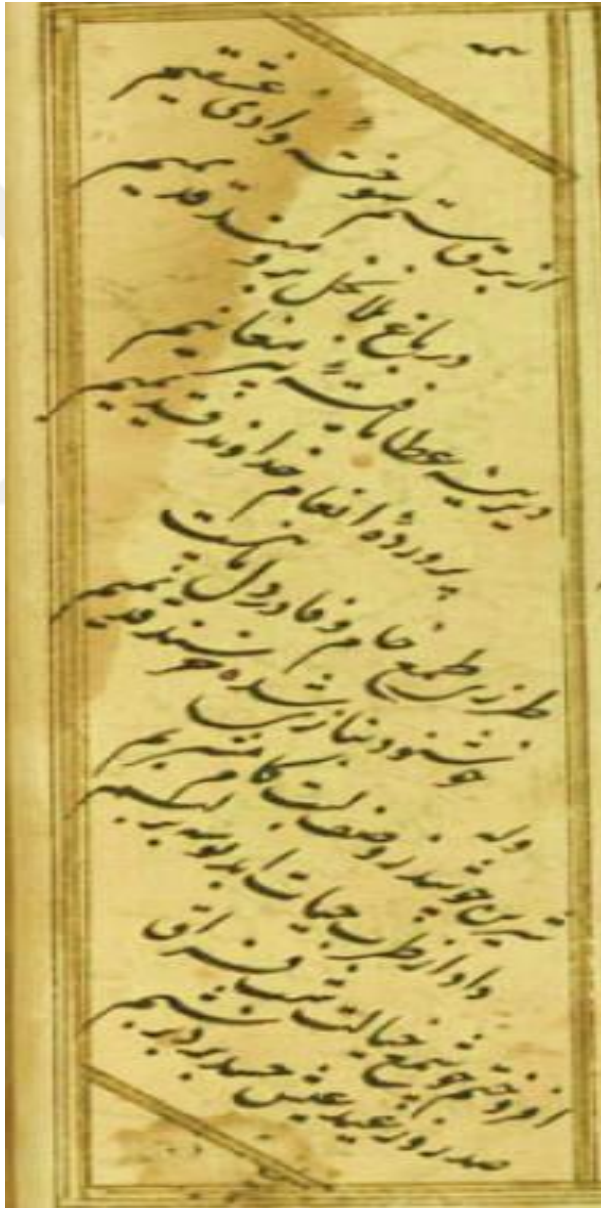
Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Tarzī

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[23b]

Şiir No: 62

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Tarzī

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[24a-24b]

Şiir No: 63

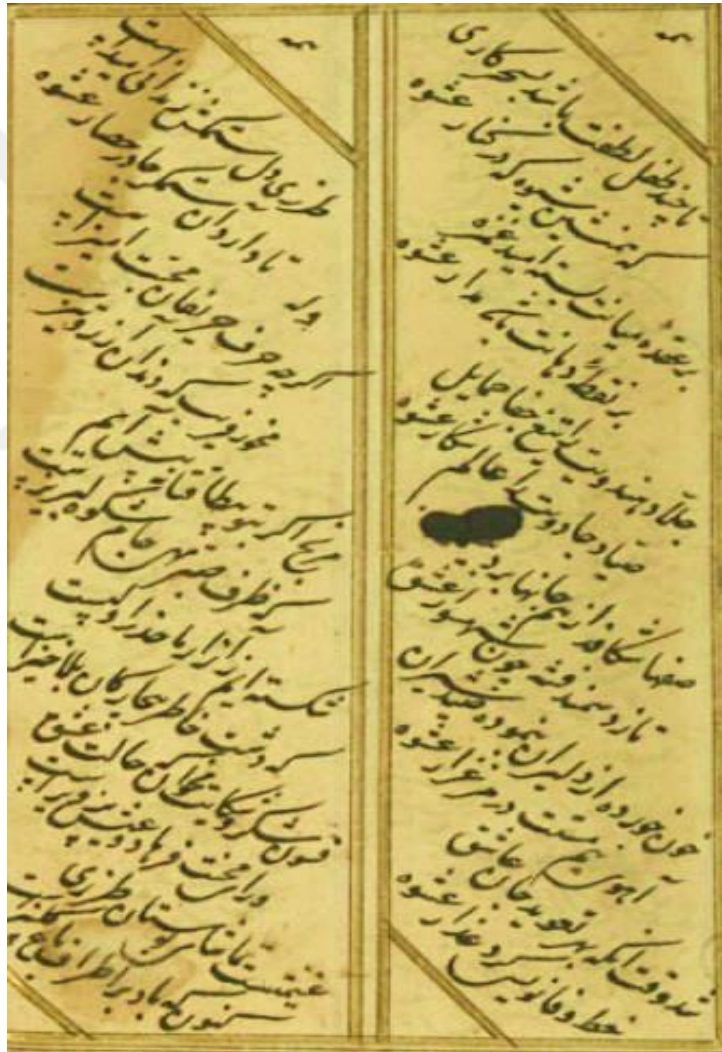
Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Tarzī

Nazım Türü : Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[24b]

Şiir No: 64

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Şıdkı¹⁶⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe' ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

[25b]

1. Ey şipih-r-i nübüv-vete maṭla'
Nazm-ı tezyıl-i da'vete maḳṭa'
2. Āb-ı havz-ı şefā'ate menba'
Hevl-i maḫşerden ey Ḥabīb-i Ḥudā
3. Āstin-i hidāyetüñde olan
Bize şer'-i şerīfūñ eyle refīḳ
4. Setr-i işyān ümmete bürḳa'
Ki ola rāh-ı ḫaḳīḳate enfa'
5. Sensin ey faḫr-i enbiyā vü rüsul
Dergehüñdür selāmete mecma'
6. Çāh-ı ğamdan ḫalāşa Şıdkıyā
Eyle ḫal-i hidāyete mesma'

¹⁶⁴ Mecmuada, satırlar karışık bir şekilde verilmiştir.

Şiir No: 65

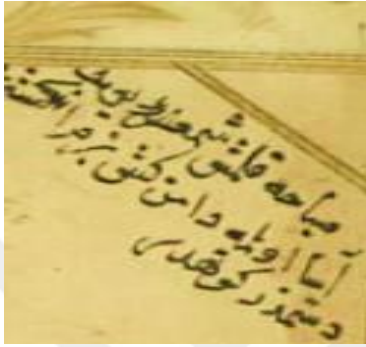
Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred¹⁶⁵

Kalıbı : -

[26a]

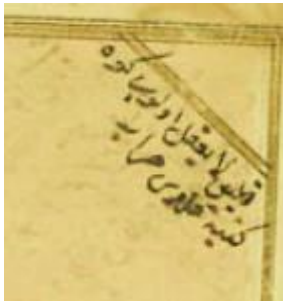
Şiir No: 66

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred¹⁶⁶

Kalıbı : -

¹⁶⁵ Bu sayfada olan müfredin yazıları karışmış olup anlam verilemedi. Derkenarda bulunmaktadır.

¹⁶⁶ Bu sayfada olan müfredin yazıları karışmış olup anlam verilemedi.

Şiir No: 67

Şiirin Başlığı : Ğazel-i Rūhī¹⁶⁷

Mahlas : Rūhī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[26b]

1. Hūdeyü olsam yeridür¹⁶⁸ sīne çāk
Hāy meded ğam beni kıldı helāk
2. Baht¹⁶⁹ nedür baht-ı müsā‘id nedür
Āhır olur çün yerimüz zīr-i hāk
3. Ölmeyeyin bitmeyeyin neyleyim
Nice bir etsün beni ğam derd-nāk
4. Pāk gelüp pāk gider gül gibi
Kime virilse ezeli ‘aşk-ı pāk
5. Rūhī[y]i öldürmege kaçd eylesen¹⁷⁰
Ger ğarazuñ rūh ise Rūhī fedāk

¹⁶⁷ Ak, *a.g.e.*, s. 758-759. Basılı divanda 7 beyittir.

¹⁶⁸ yeridür: demidür

¹⁶⁹ baht: taht

¹⁷⁰ eylesen: itmeden

Şiir No: 68

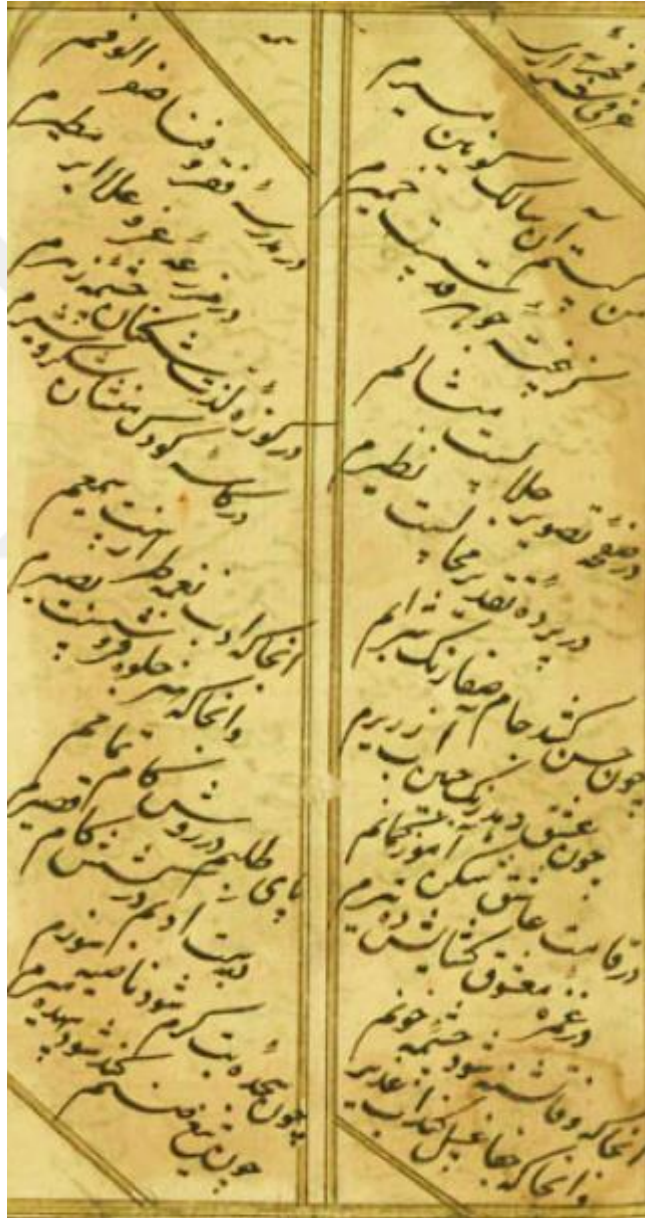
Şiirin Başlığı : Fahriye-i 'Örfî Şirâzî

Mahlas : 'Örfî

Nazım Türü : Kaside/Farsça

Kalıbı : -

[27a]

Şiir No: 69

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred

Kalıbı : mef'ülü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ülün

[31b]

Bu hüsn-ile çün nāragire ol büt-i tersā

Dūzaḥda olan ehl-i hevā bī-keder olsun

Şiir No: 70.

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred

Kalıbı : mef'ülü/mefâ'ilü/mefâ'ilü/fe'ülün

Mâlik olacağsan o güher-pāreye āḥir

Ey nār-ı ceḥennem saña şad müjdeler olsun

Şiir No: 71

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred

Kalıbı : fe'ilātün/mefâ'ilün/fe'ilün

Müjde ey mâlik dūzaḥ ki senüñ

Cennet etdi ceḥennemüñ mevlâ

Şiir No: 72

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred

Kalıbı : fe'ilātün/mefâ'ilün/fe'ilün

Nūr ı 'İsîle perveriş bulmış

Etdi bir zāt-ı pâki saña 'aḫâ

Şiir No: 73

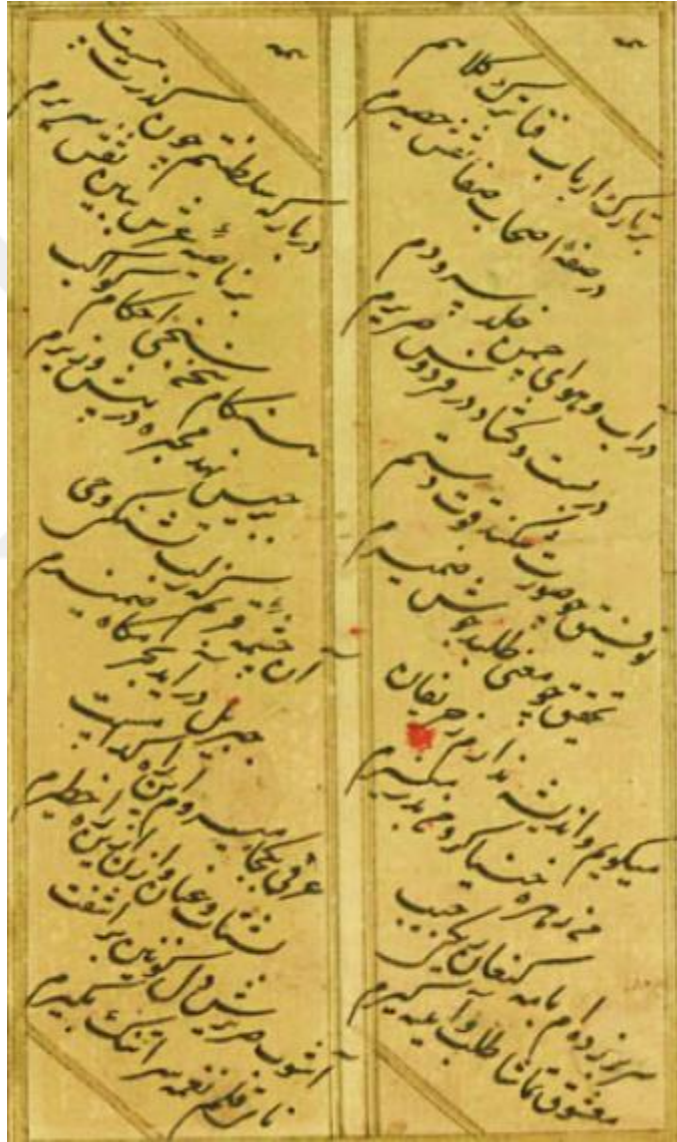
Şiirin Başlığı : Tetimme

Mahlas : 'Örfi

Nazım Türü : Müzeyyel Gazel/Farsça

Kalıbı : -

[32a]

Şiir No: 74

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/fe'ülün

[32b]

Ya gelmez nā'ili bezm-i kemālūñ

Zebān-ı dil bilen rind-i hāmūşı

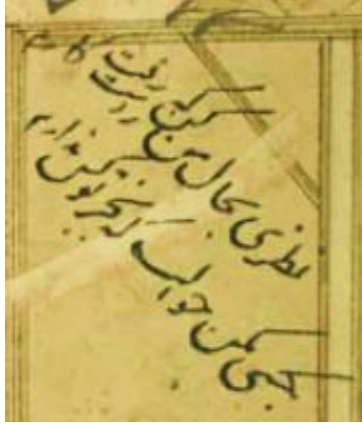
Şiir No: 75

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla/Farsça

Kalıbı : -

Şiir No: 76

Şiirin Başlığı : Bâkî¹⁷¹

Mahlas : Bâkî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ'îlün/mefâ'îlün/fe'ülün

[33a]

1. Göñül şevk-i ruhuñla yana geldi
Cemâlüñ şem'ine pervâne geldi
2. Hâm-ı zülfüñ ki devr eyler yañağüñ
İrem tãvüsıdur cevläna geldi
3. Gelüp kâfir saçüñ ruhsâruñ üzre
Yüzüñ nürın görüp imâne geldi
4. Dil-i pür-ğün baña bezm-i ğamuñda¹⁷²
Leb-â-leb bir tolu peymâne geldi
5. Zebün olmaz 'acüz-ı dehre Bâkî
Bu meydâne begüm merdâne geldi

Şiir No: 77

Şiirin Başlığı : Li-muğarririhî

Mahlas : İzâkî¹⁷³

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ'îlün/mefâ'îlün/fe'ülün

1. Hâyälüñ hâtır-ı vîrâna geldi
Ğamuñ halvet-serâ-yı câna geldi

¹⁷¹ Küçük, *a.g.e.*, s. 410.

¹⁷² ğamuñda: ezelden

¹⁷³ İçli, 2017. *a.g.m.*, s. 186. Bâkî'ye; kafiye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. İzâkî'ye de yazılmış olabilir.

2. Göñül pervâneveş bezm-i gamuñda
Ezelden şem‘-i şevke yana geldi
3. Gerüp sîne sinân-ı gamzeñe dil
Maḥabbet rezmine merdâne geldi
4. Bu gülşende göñül bir gül gamından
Hezārān derdile efgāna geldi
5. İzākī baş eger mi şāh-ı dehre
Şu kim devrāne dervīşāne geldi

Şiir No: 78

Şiirin Başlığı : Rüşdī¹⁷⁴

Mahlas : Rüşdī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

[33b]

1. Mestüm o deñlü bāde-i seyr-i cemālden
Kim yok mecālüm içmege cām-ı vişālden
2. Erbāb-ı ‘aşk ḥāline bir kerre ‘aķıl nazār
Ḥālā geçilmez oldu begüm ‘arz-ı ḥālden
3. Gāh-ı ümīd-i lutf ile geh bīm-i ķahr ile
Oldum helāk keş-me-keş-i iḥtimālden
4. Ben ‘andelībe ‘āşık-ı şābit-ķadem dimem
Zīrā ki bir nihāle konar bir nihālden

¹⁷⁴ Ekici, *a.g.t.*, s. 210-211. Yapılan çalışmada 13 beyittir.

5. Mihr-i ruḥuñla bezmimizi rüşen eyledüñ
Hüsünüñ hemîşe saḳlasun Allah zevâlden
6. Gerdün-ı düne itme şaḳın ‘arz-ı ihtiyâç
Minnetle içme şunsa da cām-ı hilâlden
7. Aḥsenet ṭab‘-ı Rüşdî-i şîrîn yabâne kim
Pür-zîver itdi nazmını ḥüsn-i maḳâlden

Şiir No: 79

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Ḳabûlî¹⁷⁵

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ’îlün/mefâ’îlün/mefâ’îlün/mefâ’îlün

[34a]

1. Bahâ-yı¹⁷⁶ devlet-i dünyâ degüldür üstüvâr ey dil
Sarây-ı ‘işreti her kim yapar evvel büzer¹⁷⁷ âḥir
2. Sa‘âdet şeh-süvârân-ı cihânda pâydar olmaz
Semend-i himmete¹⁷⁸ her kim biner evvel iner âḥir
3. Ḥaṭuñ geldi vefâ kılmak gerek şimden girü cânâ
Virür¹⁷⁹ çün bâğ-ı âlemde şecer evvel şemer âḥir
4. Ḳabûlî unudılmaz söylenür vaḳtiyle âşâruñ

¹⁷⁵ Erdoğan, *a.g.t.*, s. 590. Gazel; yapılan çalışmada 7 beyit olup matla beyiti yoktur.

¹⁷⁶ behâ: esâs

¹⁷⁷ büzer: yıkar

¹⁷⁸ himmet: ‘izzet

¹⁷⁹ virür: irür

Cihānda añılur çünkim¹⁸⁰ peder evvel püser āhir

Şiir No: 80

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Kıta

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[34b]

1. Rind-i ser-pāy-ı bürehne ola.....¹⁸¹
Ne belādur bu kadar bār-ı taḥammül ber-ser
2. Aḥmaḳ oldur ki ola meşğalesi ‘aḳliyyāt
Ḳāl ü ḳāl evveli vü aḫiri yokdan ne çıkar
3. Felsefiyyāt ile ger bu ‘alī-i vaḳt olsañ
Rağbet etmez yine bir kimse saña zerre kadar

Şiir No: 81

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Maḳālī¹⁸²

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

[36a]

1. Bir āfitāb-ı ḫüsne göñül mühr bestedür
Ḥaḳḳā ki baḫt-ı yāri vü ṭālī‘ḫucestedür

¹⁸⁰ çünkim: bunda

¹⁸¹ Yazılar silik olduğundan dolayı okunamadı. 35. yaprak bulunmamaktadır.

¹⁸² İçli, *a.g.m.*, 2018. s. 1249. 8b’de aynı şairin şiiri olarak tekrarlanmıştır.

2. Göz degdi hâl-i 'arızına cümle ehl-i dil
Şimdi nazar o hindü-yı âteş-perestedür
3. Ursun gerekse seng-i cefâ urmasun gerek
Mir'ât-ı kalb-i 'âşık-ı miskîn şikestedür
4. Yâ Râb ne turfe bâğ-ı melâhatdur ol 'izâr
Sümbül demed demeddür gül-i deste destedür
5. Cân ey Maqâlî çâkeridür ayağın turur
Sultân-ı 'aşk taht-ı dil üzre nişestedür

Şiir No: 82

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bâkî¹⁸³

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün

1. Tutsa câm-ı bâde-i gül-günı verd-i ter gibi
Sâ'id-i sâkî olur şâh-ı gül-i ahmer gibi
2. Sâkiyâ 'aks-i 'izâruñdan fûrûğ-ı câm-ı mey
Rüşen eyler bezmi hürşid-i ziyâ-güster gibi
3. Murğ-i cânı şöyle beñzer itmek isterler şikâr
Ol kara gözler süzildi iki şâhînler gibi
4. Cüy-bâr-ı eşküm içre çihre-i zerdüm benüm
Görinür âb-ı revân içinde nîlüfer gibi

¹⁸³ Küçük, *a.g.e.*, s. 410-411.

5. Şad hezārān nev-bahār olsa bu fānī bāğda
Bir gül-i bī-ḥār açılmaz Bāḳiyā sāğar gibi

Şiir No: 83

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Nev'ī¹⁸⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

[36b]

1. Kaşuñ hilālidür gözümüzde ḥayālümüz
Zülf ü ruḥuñ ğamıyla geçer māh u sālümüz
2. Çıkmaz beyāza defter-i¹⁸⁵ âmālümüz daḥı
Her sīm-ten ğamıyla ağardı şaçalumuz
3. Kem pīşemüz ḥayāl-i miyān u dehān-ı yār
Evşāf-ı zülf ü kāmēt-i diller kemālümüz
4. Olduğ egerçi za'file ğāyetde bī-mecāl
Kūy-i nigāra¹⁸⁶ varmamağa yok mecālümüz
5. Şol deñlü itdi Nev'ī-yi kaşuñ ğamı nizār
Gözlerde kaldı za'file ancak ḥayālümüz

¹⁸⁴ Tulum-Tanyeri, *a.g.e.*, s. 248-249.

¹⁸⁵ defter: deñer

¹⁸⁶ nigār: cüvān

Şiir No: 84

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Zātī¹⁸⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Gönlümüzden toğmaz iseñ bu seher ey āfitāb
Top-ı āhum bu toğuz kat ƙal‘ayi eyler ƙarāb
2. Şubh gibi¹⁸⁸ rüşen olup gün toğardı dil başuma
Ben yaturken hōcreme gelseñ seher ey āfitāb
3. Pür-hevādur başumı kes ƙubbe-i eflāke at
Ey perī hāmmāmda tut ki uçurduñ bir ƙabāb
4. Çarh gördi ayağun altında hāk olmuş zemīn
Döndi reşkinden didi yā leytenī küntü turāb
5. Turma ey Zātī günüñ toğdı temāşā it yūri
Ol nigāruñ yine ref‘ olmuş cemālinden niƙāb

Şiir No: 85.

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Emrī¹⁸⁹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[37a]

1. Cevher-i¹⁹⁰ ‘aşkuñ dilümde var iken şemşīrveş

¹⁸⁷ Tarlan, *a.g.e.*, s. 72. Basılı divanda 7 beyittir.

¹⁸⁸ gibi: veş

¹⁸⁹ Saraç, *a.g.e.*, s. 139. Metnin yayımlanmış hali ile mısra, bend yönünden farklılık göstermektedir.

¹⁹⁰ cevher: gevher

Ey kemān-ebrū neden yabana atmak tırveş

2. Halka halka oldı ‘aşıklar şaçuñ bahşinde dün
‘Ākıbet biri birine girdiler zencırveş
3. ‘Arşa-i ‘aşk içre¹⁹¹ tır-endāz-ı āhum oynadur
Barmağında halka-i gerdūnı bir zihgırveş
4. Gīsū-yı müşgīnūñe alınmış āhū gözlerūñ
N’eylesün dām-ı belā¹⁹² bend eylemiş naḥçırveş
5. ‘Aql u fikr¹⁹³ ü dil belā gārında şan aşhāb-ı Kehf
Nefs-i Emrī anlaruñ ardıncadur kıtmırveş

Şiir No: 86

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Āzerī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı :fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilātün/fā‘ ilün

1. Olma sengīn-dil ki ‘āşık āh u zār eyler şaқın
Tır-i āhından ḥazer kıl taşa kār eyler şaқın
2. Dostum sūz-ı nihānı ‘aşkı inkār eyleme
Dāğ-ı ḥūn-ālūdını dil āşikār eyler şaқın
3. Şimdilik gül gibi ra‘nālanma kim bād-ı fenā
‘Ākıbet evrāk-ı ‘ömrūñ tār u mār eyler şaқın

¹⁹¹ ‘aşk içre : ‘aşkuñda

¹⁹² belā: każā

¹⁹³ fikr: cān

4. Kāvline tūrmaz deyü ta' n eyleme cānānına
Gūş idüp aġyār ile kavlu qarār eyler şaķın
5. Āzerī şalmış durur ardınca murġ-ı himmeti
Şāhbāz-ı cān-şikār ile şikār eyler şaķın

Şiir No: 87

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Helākī¹⁹⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ülün

[37b]

1. Kim görse dil-i zārumı cānsuz beden içre
Şanur ki ġarīb ölüsü yatur kefen içre
2. Cān çıkmadın ey rūh-ı revānum cesedümden
Pehlūya çekem gül¹⁹⁵ ki seni pīreheñ içre
3. Kūrtarımadum dāmenüñi dest-i 'adūdan
Ey ġonca-dehen gül gibi kıldıñ diken içre
4. Şerh eylemege başlasa dil kışsa-i 'aşkuñ
Hengāme üşer başuma her encümen içre
5. Kūyuñda ġam-ı hecride 'ömrini geçürdi
Ġurbet elemin çekdi Helākī vañan içre

¹⁹⁴ Çavuşoġlu, *a.g.e.*, s. 127.

¹⁹⁵ gel: mi

Şiir No: 88

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Raḥmī¹⁹⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Esb-i nāzı ile cihānı seyr ider bir anda
Şehsüvārum¹⁹⁷ yalñuz¹⁹⁸ yügrük geçer [gün] meydānda
2. Diller olmuşdur derūnum işte şerḥ itmege
Mūylar kim görünür bu sīne-i sūzānda
3. Mışr-ı ḥüsnüñ şām-ı zülfüñ gören ey Yūsuf-cemāl
Görmedüm didi nazīrūñ milket-i ‘Osmānda
4. Āsitānuñda semend-i la‘lūñ eşkümler benüm
Şan şafaqla mäh-ı nevdür çarḥ-ı ser gerdānda
5. Qalbūññ āyīnesin tutmuş yine jeng-i melāl
Ḥaṭṭ-ı zuhūr¹⁹⁹ itdi meger Raḥmī ruḥ-ı cānānda

¹⁹⁶ Erdoğan, *a.g.e.*, s.274. Gazel, 4. beyit farklıdır. Bu beyit, gazelin farklı varyantı olduğu gibi 6. beyiti de olabilir. Divandaki yeri:

Ān-ı ḥüsnüñ safha-i rūyuñda ey yār-ı ‘azīz

Süre-i Yūsuf gibidür güyyiā Kur’ānda

¹⁹⁷ Şehsüvārum: yaluñı

¹⁹⁸ yalñuz: gibi

¹⁹⁹ zuhūr: ḥüsn

Şiir No: 89

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Āzerī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/ mefā'ılün/mefā'ılün

[38a]

1. Muṭī'üz her ne dirseñ emrüne fermān-pezīrüz biz
 abul eyle apuñda boynı bağlu bir esīrüz biz
2. Bizi beñzemeñüz fenn-i belāda ays u ferhāda
 Bize hem-tā bulunmaz fennimüzde bī-nazīrüz biz
3. Cevāniken aėardı mūy-ı sersevdā-yı zūlfüñle
 Büküldi addümüz bār-ı ėamuñla Şimdi pīrüz biz
4. Rakībā dest-i luf-iyār yapmış albimüz mukem
 Yıılmaz seng-i ta'nuñdan binā-yı kār-gerüz biz
5. Bizi ol māh-peyker itleriyle hem-fāl etmez
 Anuñçün ĥalk içinde Āzerī ĥūr u ĥaīrüz biz

Şiir No: 90

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Ālī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

1. Yed-i beyzā ki seyrān eyleyenler nūrdur dirler
 Baanlar sīneñe āyine-i billūrdur dirler

2. Görenler sîne-i mecrûhum üzre sîne-i yâri
Şarılmış yâre bî-şan merhem-i kâfûrdur dirler
3. Hârâbât-ı muğâna gerçi çokdan varmadık ammâ
İşitdük biz erenlerden katı ma'ûmûrdur dirler
4. Kayırmaz emse mest-i 'aşk olanlar la'l-ı cânânı
Kişi mestâne neylerse begüm ma'zûrdur dirler
5. Hârâbâtılığıyla şöyle şöhret bulmuşuz 'Âlî
Kazâyıyla olursak hastede ma'hmûrdur dirler

Şiir No: 91

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Muhyî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilün

[38b]

1. Ben şanurdum kocaldıkda bu gönlüm yeñile
Yine gör seyri ki bir mehveşi sevdi yeñile
2. Nice bir 'aşk-ı cüvânân ile bu rüsvâlık
Sende bir pâre hele ey dil-i şeydâ yeñile
3. Şığa bazularuñı şun'-ı Hudâyı görelüm
Şaqlama sâ'id-i sîminüñi cânâ yeñile
4. Dilberâ tîzce oñulsun deriseñ yârelerüm
Merhem-i sînemi sen kendü elüñle yeñile

5. At bağışlar aña her kim ki nazîre dirise
Yine bir tâze gâzel söyledi Muhyî yeñile

Şiir No: 92

Şiirin Başlığı : Tetimme

Mahlas : Nizâmî²⁰⁰

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilün

1. Sâkiyâ sâgar-ı billûra dök ol yâķütı
Ki tenüñ kuvvetidür rûh-ı revânuñ ķütı
2. Zeķanüñ çâhı ne sâhirdür eyâ zühre-cebîñ
Ki şuya iletür ve şusuz getürür Hârûtı
3. Habs-i tenden dili ķurtar ne revâdur ki ola
Murġ-ı lâhûtı esîr-i ķafes-i nâsûtı
4. Şîvesinden ĥattınuñ oldı muĥaķķaķ bu kim
Şülüşî deñlü degül ĥüsn-i ĥaķ-ı yâķütı
5. Kaşlaruñ yayı firâķıyla Nizâmî ger öle
Ĥasret oķlarına şandûķa ola tâbütı

²⁰⁰ Canım, *a.g.t.*, s. 520.

Şiir No: 93.

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bākī²⁰¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ılün/mefā‘ılün/mefā‘ılün/mefā‘ılün

[39a]

1. Beter buldum dil-i dīvāneyi her cend pend itdüm
Şaçuñla bend idüp āhır giriftār-ı kemend itdüm
2. Hādīs-i tār-ı zülfünden faķīthe bir sü‘āl itdüm
Cevāba ķādir olmadı herīfi endbend itdüm
3. Fūrūğ-ı şu‘le-i dāğum güneşden tāb-nāk oldı
Duĥān-ı āteş-i āhum felekden ser-bülend itdüm
4. Gice şem‘i ruĥuñ şevķinde birkaç beyti yandurdum
‘Aceb ĥüb u dil-efrüz itdüm²⁰² anı²⁰³ dil-pesend itdüm
5. Sözüm Bākī kemālin buldı vaşf-ı nev-cevānumla
Özüm luţf-ı suĥanda hem-dem-i²⁰⁴ pīr-i Ĥocend itdüm

²⁰¹ Küçük, *a.g.e.*, s. 308, 439.

²⁰² itdüm: eyledüm

²⁰³ anı: ĥoş

²⁰⁴ dem: ser

Şiir No: 94

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bākī²⁰⁵

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Nice yıldur deşt-i ğamdur cān-ı maḥzūnuñ yiri
Ey saçı Leylā virildi baña Mecnūnuñ yiri
2. Qāmetüñ ‘aksi düşerse ṭān mı eşk-i çeşmüme
Bāğda āb-ı revānuñdur serv-i dil-cūnuñ yiri
3. Bir ḥuzūrum vardur kūyuñda olmağdan şehā
‘Arz olınsa almazam baña Ferīdūnuñ yiri
4. Kūyına varsa ‘aceb mi dil-berüñ gāhī raqīb
Cennet idi bir zamān İblīs-i mel‘ūnuñ yiri
5. Dirhem-i eşküm dükenmez nice demdür Bākīyā
Ḥāk-i cismümdür meger kim māl-i Qārūnuñ yiri

Şiir No: 95

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Ālī²⁰⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[39b]

1. Tāze dil-ber sevse ‘āşık eski derdin tāzeler

²⁰⁵ Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

²⁰⁶ Aksoyak, *a.g.e.*, s.708.

Tâzeler keyfiyyetin erbâb-ı ‘aşkuñ tâzeler

2. İllerüñ göñlin dürüp devşürmek için âl ile
Şive-kârum geh bozar dül-bendini geh tâzeler
3. Bir kadeh meydür şarâbı²⁰⁷ terk-i ser sermâyesi
Hvâceler ‘aşkuñ metâ‘in yok yire endâzeler
4. Kaçdı dil şeh-bâzı benden kondı nahl-i kıddüñe
Nâle şanma aña karşı eylerin âvâzeler
5. Rû-siyehler hâmeveş şimdi dil uzatsa ne gam
Vaqt ola ‘Âlî sözüñ altun kalemle yazalar

Şiir No: 96

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Yahyâ²⁰⁸

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilün

1. Tır-i hicrânından ölmüş niçe biñ şeydâsı var
Kara[lar] geymiş kemân ebrûlarınıñ yası var
2. Âh kim ahvâlümüz varduqça düşvâr olmada
Derdümüzden derdi yok dildâruñ istiğnâsı [var]
3. Zerre gibi pâymâl olmaqdur evvel pâyesi
Her kimüñ dünyâda bir mihr-i cihân-ârâsı var

²⁰⁷ şarâb: dü‘âlem

²⁰⁸ Çavuşoğlu, *a.g.e.*, s. 315-316. Taşlıcalı Yahyâ’dır. Divanda 7 beyittir. Bazı mısralarda redif ve eklerin yazılmadığı görüldü. Bunlar köşeli parantez içinde gösterildi.

4. Şenliği yok bir h̄arāb-ābād imiş dünyā-yı dūn
Her nefes²⁰⁹ bir derdi her gün bir ğam-ı ferdāsı [var]
5. Şi‘r-i Yahyā gevher-i tīġ-i zebān-ı hālīdūr
Sözlerinūñ h̄āleti da‘vāsınūñ ma‘nāsı [var]

Şiir No: 97

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Ulvi²¹⁰

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘īlün/mefā‘īlün/mefā‘īlün/mefā‘īlün

[40a]

1. Dirīġā seyl-i eşküm cūy-bār olmağda gitdükçe
Benüm servüm h̄as u h̄ara kenār olmağda gitdükçe
2. Karar itmez o meh ğam-h̄āneme bir lahza geldükçe
Anuñçün ‘aql u şabrum bī-karar²¹¹ olmağda gitdükçe
3. ‘Aceb kimdür benüm māh-ı neve teşbīh iden cismüm
Öper²¹² olmağda dāyım ben nizār olmağda gitdükçe
4. Müyesser olmadı gitdi vişālūñ şehrine irmek
Ceres gibi işüm feryād u zār olmağda gitdükçe

²⁰⁹ nefes: seher

²¹⁰ Çetin, *a.g.t.*, s. 497. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

²¹¹ karar: firār

²¹² öper: bedr

5. Öper²¹³ eller²¹⁴ ayağũñ manşıb-ı ā'lāya irmekde²¹⁵
Velī²¹⁶ 'Ulvī ayaqlarda ğubār olmağda gitdükçe

Şiir No: 98

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Dervīşī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

1. Cihānda gerçi kim bī- mihr olur meh-pāreler dirler
Senüñçün tīg-i cevriile cigerler pāreler dirler
2. Yine cānile dil ğamzeñ ucundan kan bıçağ oldu
Meded şāhum anı şemşīr-i tīrũñ āralar dirler
3. Kime şorsam dilā hāşiyet-i pehlū-yı cānānı
Şifādur sīne-i mecrūha anı şāreler dirler
4. Şafā kesb eyleyüp nūr-ı Hudāya sa'y iden diller
Tarīķ-i ka'be-i kūy-ı nigāra vāralar dirler
5. Kenār-ı baħr-ı vuşlatdan ümidũñ varsa Dervīşī
Bu bir deryā durur hergiz görünmez kāralar dirler

²¹³ öper: büt

²¹⁴ eller: eyler

²¹⁵ irmekde: yir

²¹⁶ velī: dil

Şiir No: 99

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Abdī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

[40b]

1. Ne hüsne mālīk olmuş ol perī ādem nedür bilmez
Hele bāğ-ı cemālin görmeyen ‘ālem nedür bilmez
2. Derūnum derd-i hicrānile pür-hūn oldu didüm em
Dem-i vaşlına dil yāruñ irince demnedür bilmez
3. Açar tīg-i ğamı sīnemde yāra üstüne yāra
Benüm bu cism-i mecrūhum dağı merhem nedür bilmez
4. Cefā eyler baña gördükçe kaṭ‘an hiç raḥm etmez
Beni öldürdi bu cevri ü sitem dersem nedür bilmez
5. Şafā var şanma cām-ı Cemde ‘Abdī derd-i ser çoğdur
Şarāb-ı la‘l-ı yāri nūş idenler ğam nedür bilmez

Şiir No: 100

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Merāmī²¹⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

1. Benüm derd-i derūnum ol perī bilmem nedür bilmez
Meger Allah u a‘lem ğam nedür ādem nedür bilmez

²¹⁷‘Abdī’ye kafiye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Tersî durum da söz konusudur.

2. Şu deñlü qabilmiş ol şāh-ı hüsni nāz u istiğnā
Müşevveş ehl-i ‘aşkuñ hāli hep müphem nedür bilmez
3. Cihānda ey dil-i şeydā hele ben bildügüm bu kim
Dem-i vaşlına yāruñ irmeyen ‘ālem nedür bilmez
4. Niṭāk-ı ‘iffet içre ṭākatın ṭāk itmeyen ‘ārif
Dem-i vaşlına nā-maḥrem ü maḥrem nedür bilmez
5. Qābul u redd-i a‘dādan Merāmī olmuş āzāde
Düşelden vādi-i ‘aşq içre medḥ ü zem nedür bilmez

Şiir No: 101

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Nihānī²¹⁸

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

[41a]

1. Biz sākin-i meyhāne-i peymāne-keşānuz
Biz ser-zede-i ḥāk-i reh-i²¹⁹ pīr-i muğānuz
2. Biz diñlemezüz gulğulesin bülbül-i bāguñ
Biz murğ-ı hoş elḥān gülistān-ı cinānuz²²⁰
3. Geh maḥrem-i ‘irfān gehī hemdem-i sulṭān
Geh ḥāk-i kef-i pāy gedāyān-ı cihānuz

²¹⁸ Kaplan, *a.g.m.*, s. 1288.

²¹⁹ reh: kef

²²⁰ cinānuz: cihānuz

4. Sehm-i gam atılsa ne kadar kavş-i kazādan
Meydān-ı rızāda aña cānile nişānuz
5. Öñ şoñ irerüz menzil-i maqşūda Nihānī
Çün rāh-ı muḥabbetde bugün rāh-revānuz

Şiir No: 102

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bākī²²¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

1. Rūşen ola tā işigüñe varmağa rāhum
Yil mūmlarını yaqdı gice şu'le-i āhum
2. Hem-reng-i peleng itdi beni kūh-ı belāda
Cismümde ser-ā-pā görinen devā²²² siyāhum
3. Luṭf eyle iñen kullaruña cevri çok etme
Āh eylesün kimseye cevr²²³ eyleme şāhum
4. Dilde saña 'arz itmege aḥvālümü gūyā
Kābrümdeki ḥāk üzre biten tāze giyāhum
5. Bākī dilemez dehr-i denī salṭanatın dil
Yār işiginüñ ḥizmetidür devlet ü cāhum

²²¹ Küçük, *a.g.e.*, s. 298-299.

²²² devam: dāğ

²²³ cevr: zulm

Şiir No: 103

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Nef'ī²²⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ilün/fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

[41b]

1. Ne tende cānile sensiz ümīd-i şıḥhat olur
Ne cān bedende ğam-ı firqatüñle rāḥat olur
2. Ne çāre var ki firākuñla eglenemem bir dem
Ne ṭālī'im meded eyler vişāle fırsat olur
3. Ne şeb ki kūyuña yüz sürmesem o şeb ölürüm
Ne ğün ki kāmetiñi görmesem kıyāmet olur
4. Dil ise gitdi kesilmez hevā-yı aşkuñdan
Naşihat eyledüğimce beter melāmet olur
5. Yine²²⁵ bu ṭālī'ile derdi Nef'ī-i zāruñ
Ne şūḥu sevse mülāyim didikçe āfet olur

Şiir No: 104

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Ubeydī²²⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

1. Dime cānā yine aġyār-ile şoḥbet etme
Seni sevsün diriseñ aña naşihat etme

²²⁴ Akkuş, *a.g.e.*, s.296.

²²⁵ yine: nedir

²²⁶ Ünlü, *a.g.t.*, s.178.

2. Her ne hālet ki zuhūr eyleye dilberdendür
Kimseye anuñiçün buğz u ‘adāvet etme
3. Ğayra²²⁷ meyl eylemezsin diyü yemīn eyler ise
Mümteni‘dür inanup aña hamākat etme
4. İhtiyār elde olaydı diridüm saña gönül
Hūblar zümresine hīç muḥabbet etme
5. Çünkü bunlarda ‘Ubeydī ğarazuñ var senüñ
Ehl-i ‘arz²²⁸ olmadum [diyü] nedāmet etme

Şiir No: 105.

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bāķī²²⁹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

[42a]

1. Berfüñ eritdi bād-ı şabā bağrı yağını
Yağdı çemende lālenüñ²³⁰ altun çerāğını
2. Gül-şende [lāle] şanma ‘araķ-rīz²³¹ olur çemen
Bir āl dest-māl ile silmiş yañağını

²²⁷ ğayra: ḥayra

²²⁸ ‘arz: dil

²²⁹ Küçük, *a.g.e.*, s.402-403. Divanda 8 beyit olarak geçmektedir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır. Bazı mısralarda yazarın redifi yazmadığı görüldü. Bunlar köşeli parantes içinde gösterildi.

²³⁰ lālenüñ: nergisüñ

²³¹ rīz: nāk

3. Odlar yaqardı başına mürğün çemende gül
Şeb-nem şuvarmayaydı seherden kulağını
4. Yıllar durur ki [şem'-i] ruhuñ şevkine²³² mehüñ
Hakkāk-i dehr çarha tutar şeb-çerāğını
5. Mestāne şoydı ol²³³ mehi Bākī geçen gice
Nāzüklik ile çözdü mukaddem kuşāğını

Şiir No: 106

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Kıtā

Kalıbı : fe'ilātün/mefā'ilün/fe'ilün

1. Gel 'Irāq-ı 'Arabda tutma makām
Umma andan şağın qarār u beqā
2. Bu cihān bir harābe menzildür
Qondı göçdi hezār mīr-i levā
3. Mā-ı cārīde ki habāb gibi
Nice biñ çetri kıldı nā-peydā
4. Hāk-i Bağdādda zīn olan şeceri
Naql-ı hurmā şunur gördün ammā
5. Tuğlardur ki qaldı menzilde
Çekilüp gitdi leşker-i hulefā

²³² şevkine: reşkine

²³³ ol: o

Şiir No: 107

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Raḥmī²³⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

[42b]

1. Yār ebrūsı 'araḳ-rīz olsa hoş-ter gösterür
Zāḡlansa nitekim şemşīr cevher gösterür
2. 'Aḳs-i la'lüñ sākīyā sāḡarda seyr itsem n'ola
Bir 'aceb āyīnedür rüḡ-ı muşavver gösterür
3. Ğāfil olma māh-ı nevden gāh lu'bet-bāz-ı dehr²³⁵
Ḥalkı her nev'ile oynatmaḡa²³⁶ çenber gösterür
4. Bülbülün kanı tutup gülşende gül bīmārdur
Ḥār faşşād oldı kan almaḡa neşter gösterür
5. Raḥmīyi nālān idüp aḡyārı şād eyler felek
Ṭūṭī-i gūyā dururken zāḡa şekker gösterür

Şiir No: 108

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Raḥmī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün/mefā' ilün

1. Miyānuñ müya teşbīh eylemekde kīl ü kāl etdüm
Hilāle beñzedüp ebrūlaruñ egri ḡayāl etdüm

²³⁴ Erdoḡan, *a.g.e.*, s. 185, 236.

²³⁵ dehr: çārḡ

²³⁶ oynatmaḡa: unutmāḡa

2. Başında devleti varmış fenā deşinde Mecnūnuñ
Seng-i Leylāyı buldum kellesinden bir sıfāl etdüm
3. Ta‘āla’llah ne hāletdür²³⁷ gelüpdür sūre-i Yūsuf
Ruḥuñ yādıyla her Muşhaf ki açdum anda fāl etdüm
4. Aristo lāl olup açmadı ağzuñ ey Mesīhā-dem
Kitāb-ı ‘ilm-i ihyāda lebūñden bir su’āl etdüm
5. Ma‘ārif ehli geymezmiş kabā-yı atlas-ı şāhī
Anuñcün Raḥmiyā ben de libāsum köhne şāl etdüm

Şiir No: 109

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Ālī²³⁸

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[43a]

1. Ğarķ-ı baḥr-ı ğama cām-ı mey-i gül-gün olsa
Leb-i dilberde²³⁹ şafā-yı tarab-efzūn olsa
2. Qalbimüz açsa unutdursa ğam efsānesini
Gül-i ḥandān gibi bir kāse gül efsūn olsa
3. Ğonca-lebler ruḥ-ı gülgūnını ‘arz itdükçe
Dil-i aşüftenüñ aḥvālı diĝer-gūn olsa

²³⁷ hāletdür: ḥikmetdür

²³⁸ Aksoyak, *a.g.e.*, s.1110-1111.

²³⁹ dilber: deryā

4. Sevmezim [mā] hāşıl ol 'ākıllı kim faşl-ı bahār
Güller açılrsa ol açılmasa maħzūn olsa
5. Niçe yüz biñ dil-i sevdā-zedem olsa 'Ālī
Kāşkī her biri bir āfete meftūn olsa

Şiir No: 110

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

1. Açılmaz tāli'üm her kanda gitsem hayret encāmum
Ezel bezminde yā Rab bilmezem kimlerle hem-cāmum
2. Qazā ğaddāresin çekmiş felek cellādı çün gördüm
Rızā gerdānını teslim idelden hayl-i bī- kāmum
3. Ğubār-ı hāk-i pāyın çün şabā kaldurdu baş üzre
Benüm başumda devlet yok anuñçün hāk-i aqdāmum
4. Vücūdum göz göz etdüm ta'anağ yāriyle ğam çekmem
Döküp dürdāne-i eşküm hümā şaydına bir dāmem
5. Bozup cemī'yetüñ ma'nāsın aldum ol elif kıddī
Baña ağyār lā diyer ben [ise] ğod elif lāmem

Şiir No: 111

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Şun İ²⁴⁰

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün

[43b]

1. Yine meclisde sâkî cām-ı gerdân olduğın görsem
Şafâlar bahş idüp gün gibi ruhsâr olduğın görsem
2. ‘İzāruñ gül gül olsa cām-ı mey ref‘-i hicāb etse
Açılrsa gül gibi ol gonce hazān olduğın [görsem]
3. Şafâyile yine yüz gösterüp mir’ât-ı ruhsârı
Cihānda ol perî bir gün nümāyān olduğın [görsem]
4. Hādeng-i gamze ki cānlar virürdüm ey kemān ebrū
Gelüp bir kez derūn-ı dilde mihmān olduğın [görsem]
5. Şularmış ‘iyd-i edhāda dem-i ‘uşşākla kūyın
Yetişem aña Şun İ ‘iyd-i kırbān olduğın görsem

Şiir No: 112

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. Bağladum anuñ için dīde-i nā-bīnāyı
Görmeyem gayr ile tā kim o melek-sīmāyı

²⁴⁰ Bazı mısralarda yazarın redifi yazmadığı görüldü. Bunlar köşeli parantes içinde gösterildi.

2. Dem degüldür görinen belki dil-i hūninüm
Dīde tākına gelür görmege sen ra' nāyı
3. Ayaguñ tozını ayırma gözümnden cāna
Görsün ol baht-siyeh bir iki gün dünyāyı
4. Bulunur dīde görünmez şanema hīç gubār
Ruħuñ üzre göricek ol haṭṭ-i 'anber-sāyı
5. Etme şekvā bu kadar nāz ile istiğnādan
Göresin haṭṭı gelince hūsn-i²⁴¹ istiğnāyı

Şiir No: 113

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Fuzūlī²⁴²

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

[44a]

1. Perīşān halkı-ı 'ālem āh ü efgān itdügümdendür
Perīşān olduğum halkı perīşān itdügümdendür
2. Ten-i zārımda aşk-ı derd gün günden füzün olmak
Yeten bī-derdile tedbīr ü dermān itdügümdendür
3. Kaçan rüsvāy olurdum kıan yudup şabr idebilseydüm
Melāmet çekdüğüm bī-hüde efgān itdügümdendür

²⁴¹ Şair matlada “حسن” kelimesini kullanmıştır. Bu şairin mahlası olabileceği gibi güzellik manasında kullanılmış bir kelime de olabilir.

²⁴² Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, *a.g.e.*, s. 180. Divanda 7 beyittir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

4. H̄aṭā senden degül cismim okuñdan bī-naşīb olsa²⁴³
H̄abāb-i eşk-i gül-gün içre pinhān itdügümdendür
5. Fuzūlī ih̄tilāṭ-i merdüm-i ‘ālemden ikrāhım
Perīveşler ḥayālin mūnis-i cān itdügümdendür

Şiir No: 114

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Ulvī²⁴⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ilün/fe‘ilātün/mefā‘ilün/fe‘ilün

1. Belāsını şaçumuñ pāy-māl olandan şor
Uzunluğuş gicenüş ḥaste-ḥāl olandan şor
2. Ğamuñla lāle-şıfat yutduğum ciger-i kanın
Derūnı toptolu ḥasret²⁴⁵ ü melāl olandan şor
3. Bilür mi zāğ u zağan ḳadrini şeker lebüñüş
Sen anı tūṭı-i Şırın-maḳāl olandan şor
4. Ḥayāt virdüğini teşne cāna la‘lūñ ki āh
Dem-ā-dem içdüğü ab-ı zülāl olandan şor
5. Firāḳ-ı lezzetin ancak bilür dil-i ‘Ulvī
Vişāl-i zevḳın esİR-i vişāl olandan şor

²⁴³ olsa: olmak

²⁴⁴ Çetin, *a.g.t.*, s. 244-145. Divanda 6 beyittir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

²⁴⁵ ḥasret: ḥüzn

Şiir No: 115

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Fevrî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilün

[44b]

1. Kendü miqdâruñdan ey dil herkesi a‘lâ gözet
Zerre[y]i mihr münevver kaçre[y]i deryâ gözet
2. ‘Âkıl iseñ kimseye itme haķâretle nazâr
Şırça[y]ı gevher bil ey dil serçe[y]i ‘anķa gözet
3. Merd iseñ merdâne baķ mûra Süleymân añlayup
‘Ârif iseñ her gedâ-yı bî-kesi Dârâ gözet
4. Meskenüñ sa‘y ile kūy-ı meskenet kıl ey gönül
Mertebeñ eflâkdan biñ mertebe a‘lâ gözet
5. ‘Aşķ içinde genc-i lâ yufnâ dilersen Fevriyâ
Her neye olsa ķanâ‘at eyle istiğnâ gözet

Şiir No: 116

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Ârifî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fâ‘ilâtün/mef‘ülü/fâ‘ilâtün

1. ‘Aşķuñ oduyla bağrum yanmış-kebâba beñzer
La‘luñ ğamı[y]la yaşum rengin şarâba beñzer

2. Seng-i dilümle cānā iki gözüm yaşışan
Açar şuya kırılmış bir āsiyāba beñzer
3. Mir'āt-ı kalbe bak gel ey yār-ı pāk-sīret
Ma' müresin cihānuñ gör kim hārābe beñzer
4. Aldanma yāruñ ey dil ser-çeşme-i lebine
Āb-ı hayāt şanma maḥzā şarāba beñzer
5. Ehl-i ḥaḳīkat olğıl ey ' Ārifî gözün aç
Bu 'ālem-i ḥayālāt rüya-[y]ı ḥ'ābe beñzer

Şiir No: 117

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Kerīmī²⁴⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı :mef'ülü/fā'ilātün/mef'ülü/fā'ilātün

[45a]

1. Şi' rüm leṭāfet-ile güyā ki āba beñzer
Alçaqlığı ile gönli līk türāba beñzer
2. Miḥnet ocağı içre bağrum kebāba döndi
Kıanlu yaşum gözümde rengin şarāba beñzer
3. Her bir şanem ḥayālı birle bu ḥāne-i dil
Şüretleri görünür deyr-i hārāba beñzer
4. Seyl-āb-ı eşküm üzre tülāb-ı çarḫı gör ki
Āb üstine yapılmış bir āsiyāba beñzer

²⁴⁶Arifi'ye; kafiye, redif ve kalıp bezerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Tersî durum da söz konusudur.

5. Bu 'ālemüñ sebātı yoǵdur Kerīmī bir dem
Cümle şafāsı bunuñ bir laǵza h'yāba beñzer

Şiir No: 118

Şiirin Başlıǵı : -

Mahlas : Şānī²⁴⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı :mef'ülü/fā'ilātün/mef'ülü/fā'ilātün

1. Tennūr-ı sīnem içre baǵrum kebāba beñzer
Bezm-i ğamuñda eşküm rengīn şarāba beñzer
2. Derdā o oǵlaruñla vīrāne sīnem ey yār
Yer yer sūtünü qalmış şehr-i ħarāba beñzer
3. Meydān-ı 'aşq içinde qanına şuşayana
Şemşīr-i ābdāruñ bir içim āba beñzer
4. Deşt-i belāda cānā āhum yeliyle bu çarĥ
Bād ile devr idici bir āsiyāba beñzer
5. Devr-i kamerde Şānī ruĥsār-ı mihrlle yārüñ
Gün gibi yaǵdı ħalkı bir āfitāba beñzer

²⁴⁷ 'Arifī'ye; kafiye, redif ve kalıp bezerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Tersî durum da söz konusudur.

Şiir No: 119

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : H̄ayretī²⁴⁸

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/mefā'ılün/mef'ülü/mefā'ılün

[45b]

1. Ne āteş ü bād ü ne āb ü gil idüm cānā
Sen serv-i hevā-baḥşa ben māyil idüm cānā
2. Daḥi gili Feḥāduñ olmamış idi taḥmīr
Ben-vādī-i²⁴⁹ ḥayretde²⁵⁰ pā-der-gil idüm cānā
3. 'Ālemde henüz adı yād olmadın engūruñ
Ḥūmhāne-i vaḥdetde ben kanzil idüm cānā
4. Leyliye henüz²⁵¹ Mecnūn olmamış [i]di meftūn
Ben vādī-i ḥayretde lā-ya'ḳil idüm cānā
5. 'Aşḳ eyledi āvāre ben H̄ayretīyi yoḳsa²⁵²
Her ḥizmete cānile müstā'cil idüm cānā

²⁴⁸ Çavuşoğlu-Tanyeri, *a.g.e.*, s.133.

²⁴⁹ vādī: rāh

²⁵⁰ ḥayretde: meşāḳkatde

²⁵¹ henüz: daḥı

²⁵² yoḳsa: yoḳsa

Şiir No: 120

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Behiştî²⁵³

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ‘ilātün/ fâ‘ilātün/ fâ‘ilātün/fâ‘ilün

1. ‘Āşık-ı şeydâ gibi²⁵⁴ giydüm melâmet bürdesin
Küyuñı terk eylemek yokdur meger öldürdesin
2. Tâze tâze lâle-ğadlerle gönül handân iken
Ne’ylere ben gülşenüñ birkaç gül-i pejmürdesin
3. Zâhidâ inşâf ide mâhbûb u meyden el çeküp²⁵⁵
Neyle dem-sâz eylesün ‘âşık dil-i âzürdesin
4. Pâdişâh-ı ‘âlem-i kalb olalı ol zâlimüñ
Nice biñ zulm-i düriştin gördüñ aña hurdesin
5. Nice yıllardur ki²⁵⁶ ölmüşdür Behiştî cevri
Defter-i ‘uşşâkuñ ey şeh yoklamazsun mürdesin

²⁵³ Aydemir, *a.g.e.*, s.455. Metnin yayımlanmış hali ile mısra yönünden farklılık göstermektedir

²⁵⁴ şeydâ gibi: âvârenüñ. “گ” vezne daha uygun olacağından “gibi” şeklinde okunmuştur.

²⁵⁵ Divandaki şekli:

Ger nüvâzişler irişmezse şadâ-yı çengden

²⁵⁶ ki: biñ

Şiir No: 121

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Raḥmī²⁵⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/ fâ'ilâtün/mef'ülü/fâ'ilâtün

[46a]

1. Āhumdan āsmāna yir yir ʔarāka düşdi
Nergis gibi her encüm göz açdı bağa düşdi

2. Ḥaddūn²⁵⁸ ḥayāli ile bāğ içre eşk-i çeşmüm
Serv ayağına ey gül şu gibi ağa düşdi

3. Çeşmüm²⁵⁹ ḥayāl-i fānūs cān anda şem'a beñzer
Miḥnet şebinde āhum od gibi yağa düşdi

4. Çün kur'a şaldı şūfī hūr ile geldi Kevşer
Maḥbūb u bāde ey dil ehl-i mezāka düşdi

5. Ol şem'-i ruḥ vişālin aḡyāra yandıraldan²⁶⁰
Ḥāk ister oldı Raḥmī nār-ı firāka düşdi

Şiir No: 122

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Ḥabībī²⁶¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/fâ'ilün

1. Kaşlaruñdan gördi rūḥum²⁶² ḡurre ḡarrālanmaḡı

²⁵⁷ Erdoḡan, *a.g.e.*, s. 277.

²⁵⁸ ḥaddūn: ḡaddūn

²⁵⁹ çeşmüm: Cismüm

²⁶⁰ [Erdoḡan, s. 277]-ol

²⁶¹ Canım, *a.g.t.*, s. 186.

²⁶² rūḥum: māhum

Şaçlarıñdan öğrenür sünbül muṭarrālanmađı

2. Leylī-i zülfüñ beni zencīre bir dem çekmese
Gösterirdüm şevk ile mecnūna²⁶³ şeydālanmađı
3. Hüb mihmāndur ḥayāl-ı yāre istiḳbāl idüñ
Tiz çıkuñ ey cān u dil ḳavil aç oyālanmađı
4. Sen dilāralıḳ yolın ‘ālemde bünyād etmeseñ
‘Ālemüñ mecnūnı bilmezdi dilāralanmađı
5. Vaşf-ı ḥüsnünde Ḥabībī okusuñ rengīn ḡazel
Bülbül-i ḡüyā ḳosun ‘ālemde şeydālanmađı

Şiir No: 123.

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Ḥayālī²⁶⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātün/mef‘ülü/fā‘ilātün

[46b]

1. Sūzum sirāyet etse Mecnūn-ı nā-murāda
Ḳuşlar kebāb olaydı başındağı yuvāda
2. Naṭ-ı zemīnde oldum ferzānesi cihānuñ
Ferzīn olur oyunda süre süre piyāde
3. N’idüġini cihānuñ fehm it ḥabāb-ı meyden
Yazmış bu nükte-yi Cem cām-ı cihān-nümāda

²⁶³ mecnūna: maḥbūbı

²⁶⁴ Tarlan, *a.g.e.*, s. 252.

4. Zāhīde²⁶⁵ künc-i mescid mesken baña harābāt
Taqdīr böyle kılmış nem var benüm orada
5. Bir yayını çeküpdür ‘aşkuñ Hayālī şöyle²⁶⁶
Kim aña nisbet oldu kavş-i kızağ kepāde

Şiir No: 124

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Mesihī²⁶⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātün/mef‘ülü/fā‘ilātün

1. Sūzile āh ideydüm hadden eger ziyāda
Kuşlar kebāb olaydı²⁶⁸ döne döne havāda
2. Ferzāne idüm evvel sen şāh öñünde rūhum
Nerrād-ı dehri gör kim²⁶⁹ sürdi baña piyāde
3. İkbāl lā-bekādur kalbini²⁷⁰ şüretüñ gör
Mersümdur bu ma‘na cām-ı cihān-nümāda
4. Çeke çeke gamını kıddüm kemāna döndi
Āh ol kaşı helālum²⁷¹ itdi beni kepāde
5. Ta‘līm-i ‘aşk ideydüm Ferhāde ger Mesihī
Kıomazdı iki taşı ‘ālemde bir arada

²⁶⁵ zāhīde: zūhhāda

²⁶⁶ şöyle: ey meh

²⁶⁷ Mengi, *a.g.e.*, s. 264. Hayālī’ye; kafiye, redif ve kalıp bezerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Tersî durum da olabilir.

²⁶⁸ olaydı: olurdu

²⁶⁹ gör kim: āhır

²⁷⁰ kalbini: ‘aksini

²⁷¹ helālum: kemānum

Şiir No: 125

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Şun'î²⁷²

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/fe'ilün

[47a]

1. Tā ki sen āfetle araya fūrkat düşdi
Dil ü cāna yine ey dost bir āfet düşdi
2. Bir iki gün garażum 'uzlet idi dünyādan
Künc-i 'uzlet baña bu tūşe-i²⁷³ hasret düşdi
3. Sürdi gam şāhı beni hecr ü elem şehrinden
Dostlar şimdi 'adem mülkine rıhlet düşdi
4. Seni görür yine mir'āt-ı cemālinden anuñ
Şanma ey dost ki bir gayre muḥabbet düşdi
5. Şun'î bir hūb sever Şehr-i Sitānbul içre
Gelibolıdan aña şimdi ferāgat düşdi

Şiir No: 126

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Şun'î

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ilātün/ fe'ilātün/ fe'ilātün/fe'ilün

1. Gerçi Yūsuf güzelüm ḥüsn ile sulṭān oldı

²⁷² Yakar, *a.g.e.*, s. 117-118, 122. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

²⁷³ tūşe: köşe

Demler oldu bu cihān başına zindān oldu

2. Hoş yaluñ yüzlü vefā ıssı degül mi kılcı
Ey gönül girdi benüm koynuma 'üryān oldu
3. Kangı ābdāl ki terk eyledi tācın şūfī
'Ālem içre başın açuğ başına sultān oldu
4. Cür'aveş sākī diller döke yire qanımızı
Lebin ışıрмаğıla şanki hemān qān oldu
5. Şeh-i Süleymāna irişmez çü²⁷⁴ sözi Şun 'inüñ
Tutalım nazımla bu 'aşırda Süleymān oldu

Şiir No: 127

Şiirin Başlığı : Ğazel-i Bākī²⁷⁵

Mahlas : Bākī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/fe'ülün

[47b]

1. Ruhuñ berg-i gül-i sīr-āba beñzer
Leb-i la'lüñ şarāb-ı nāba beñzer
2. Fūrūğ-ı dāğ-ı 'aşkuñ sīnem üzre
Şu 'ā'-i mihr-i 'ālem-tāba benzer
3. İşigüñ Mescid-i Aqşāya mānend
Yüzüñ kıble qāşuñ mihrāba beñzer

²⁷⁴ çü: se

²⁷⁵ Küçük, *a.g.e.*, s.172-173.

4. Ser-i zülf-i siyeh-kāruñ şeb-i tār
‘İzāruñ pertevi meh-tāba beñzer
5. Cihān efsānedür aldanma Bākī
Ġam u şādī hayāl-i h^vāba benzer

Şiir No: 128

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Ulvi²⁷⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ılün/mefā‘ılün/mefā‘ılün/mefā‘ılün

1. Şehā kūyuñda gönñlüm kim gedā-yı müstemendüñdür
Erenler haqqı baş u cāna qalmaz bir levendüñdür
2. Gülinden bülbülinden²⁷⁷ gülşenüñ ‘uzlet viren halka
Cemāl-i dil-pesend güle nihāl-i ser-bülendüñdür
3. Sevüp her bir sitem-kārı şikāyet etme²⁷⁸ t̄ali‘den
Seni rüsvā-yı ‘ām²⁷⁹ iden ey dil kendü kendüñdür
4. Cefā taşın atup incinme yār itdükçe düşmānı
Gerek dögsün gerek sögsün gönñül hoş tut efendüñdür
5. Nazar kııl Ulviye şāhā kapuñda bunca yıldur kim
Ġarībüñdür faķırüñdür kuluñdur derd-mendüñdür

²⁷⁶ Çetin, a.g.e. s.289.

²⁷⁷ bülbülinden: gülbeninden

²⁷⁸ etme: kıılma

²⁷⁹ ‘ām: ‘ālem

Şiir No: 129

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bākī²⁸⁰

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

[48a]

1. Göñül dāğ-ı gamuñla sīnede bir şem' uyandurmış
Çırāğ-ı aşka bir garrā kıızıl altunı yandurmış
2. Göñüller naq̄din almış yār girmiş halka-i zikre
Bir iki derd-mend āvāre'-yi varmış tolandurmış
3. Dimeñ Mecnūna gelmiş 'āķıbet Leylāden istiğnā
Belā-yı aşk o ser-gerdānı cānından uşandurmış
4. Görüp²⁸¹ saķka-yı hicrān teşne-dil şahrāda Mecnūnı
Ecel peymānesin şunmuş hayāt ābına kandurmış
5. Bu gün Bākīye ol āfet vişālin va'deler kılmış
Yalanlar söylemiş miskīni gerçekden inandurmış

Şiir No: 130

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Niğārī²⁸²

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

1. Beni sen hicr-i miyānuñla nizār eylersin

²⁸⁰ Küçük, *a.g.e.*, s. 234-235. 49. yaprak 48.yapraktan önce gelmiştir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra beyit ve istinsah yönünden farklılık göstermektedir.

²⁸¹görüþ: bulup

²⁸² Canım, *a.g.t.*, s. 137.

Gizleyüp kaşlarınıñ nūnını zār eylersin

2. Nāz idüp şol iki hāluñ birsen gizleme kim
Nāzuñı sen beni yandırmağa²⁸³ nār eylersin
3. Gösterüp eyleme şol çeşm ü kadd ü rā kaşñu
‘Āşığa ‘arz-ı cemāl etmege ‘ār eylersin
4. Çeşm ü hālın idüp ey zülf ‘i izārında nihān
Dār-ı dünyāyı bu miskīnūñe tār eylersin
5. Göricek hāl-i Nigārī lebi altında revān
Emrinūñ yaşını ey dīde bñār eylersin

Şiir No: 131

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Rūhī²⁸⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/mefā‘ilü/mefā‘ilü/fe‘ülün

[48b]

1. Bir şehirde kim hāl bilür ādemi yoқdur
Hāl ehlinūñ eglenmesinūñ ‘ālemi yoқdur
2. Bir kimseye mi hāl-i dili şerh idebilmem
‘Ālemde yaḥūd hāl bilür kimse mi yoқdur.
3. ‘Āşık ne kadar ‘aşk elemin çekse şafādur
Gönlünde hemān²⁸⁵ dehr-i dünyeden gamı yoқdur

²⁸³ yandırmağa: öldürmege

²⁸⁴ Ak, *a.g.e.*, s. 578. Gazelin 5. beyiti sadece bu çalışmada geçmektedir. Divanda 7 beyittir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

²⁸⁵ hemān: hele

4. Ey²⁸⁶ ‘aşka düşen derdüñe dermān bulımazsın
Şemşir-i belā yāresinüñ merhemi yoğdur
5. Bir şūh-ı mesīhā-dem ile yār olıgör kim
Zāyi ‘ geçirür ‘ ömrün o kim hemdemi yoğdur
6. Bir sīnemi vardur ki anı yağmaya ‘aşkuñ
Bir dīdemi vardur ki ğamuñdan²⁸⁷ ğamı yoğdur
7. Al cānumı bir būse ‘atā it diyü gördüm
Hiç söylemez ol ğonca ki²⁸⁸ ğüyā femi yoğdur
8. Eksüklüğini bilmiş imiş Rūhīye söyleñ
Yetmez²⁸⁹ mi bu²⁹⁰ eksüklüği kim dirhemi yoğdur

Şiir No: 132

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

Āh kim derd ü elem cānıma kār eyledi kār
Yārdan ayrılalı ‘aqlımız aldı efkār
Fülk-i dil baħr-ı firağ engine şalmışdur
Sāhıl-i vuşlata irsek yine görünse kenār

²⁸⁶ ey: ayā

²⁸⁷ ğamuñdan: a‘mādan

²⁸⁸ ol ğonca ki: muğbeçe

²⁸⁹ yetmez: bitmez

²⁹⁰ bu: ol

Şiir No: 133

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Adlī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : müfte‘ilün/mefā‘ilün/müfte‘ilün/mefā‘ilün

[49a]

1. Hıyf ola pīr-i nā-tüvān mürteşī-i cihān ola
Vaşf-ı tama‘la her zamān mübtezel-i zamān ola
2. Añla şü hāl ile kizb ile cem‘-i mällar
Muşlime vü vebälla ‘āleme dāsītān ola
3. Hıağ götüre o zālīmi kim ide çok mezālīmi
Hetk ide ‘ırz-ı ‘ālemi cāhil.....²⁹¹ ola
4. Gelse çok ötmese gurāb etmese ‘ālemi harāb
Korşum o beççe-i ‘uqāb irişe yelşovan ola
5. ‘Adlī ‘adl-perveriz dāver-i dād-güsteriz
Bu sözi añla söylerüz añlaya nüktedān ola

Şiir No: 134

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Kabūlī²⁹²

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

1. Mürgān-ı mürğ zār ki mergüle-senc ola

²⁹¹Anlam çıkmadığı için boş bırakıldı.

²⁹² Erdoğān, *a.g.t.*, s. 717. ‘Adlī’ye kafīye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Bazı mısralarda kelime eksikliği bulunmaktadır. Bunlar köşeli parantez içinde gösterildi.

Şahn-ı çemen mişāl-i serāy-ı sipenc ola

2. Sağ ola bir kişi de ele sāgar almaya
Her ne içerse içine renc ü fürenc ola
3. Sultān-ı Mışr-ı²⁹³ [hüsñ] melāḥat odur ki 'anuñ
Ḥurşid ile şu 'ā '-ı ruḥı pençe penc ola
4. 'Ākil ki degme kayd ile dil-beste olmaya
La-büd esīr-i silsile-i pür-şikenc ola
5. Āḥir ḥarāb olur yıkılur ḥāne-i dili
Anuñ ki ey Ḳabūlī ruḥ-ı yāri genc ola

Şiir No: 135

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Vehbī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/mefā'īlü/mefā'īlü/fe'ülün

[49b]

1. Geh dāğ u gehi sāgar-ı cānān elimüzde
Eksük deñüle bir gül-iḥandān elimüzde
2. Girmezse ele dāmenüñ ey serv-i ser-efrāz
Gül gibi yine çāk-i girībān elimüzde
3. İsterseñ eger büse-i cān-baḥşuña kıymet
Naḳd-ı dil ü cān ey şeh-i ḥübān elimüzde

²⁹³ mışr: mülk

4. Geh an dokeriz dideden  gah durr-i nab
Olsa ne ‘acep durr ile mercan elimuzde
5. Hak-i adem-i yare nisar etmege Vehbi
Var eşk gibi bin durr-i altan elimuzde

iir No: 136

iirin Balı : -

Mahlas : Baki²⁹⁴

Nazım Turu : Gazel

Kalbı : fa‘ilatun/fa‘ilatun/fa‘ilatun/fa‘ilun

1. Dil giriftar- bel dil-ber hevyi n‘eylesun
Dame dumez yirlere onmaz humayı n‘eylesun
2. Ka‘inatun seyr iden nan afa-yı camdan
afha-i Ayine-i ‘alem-numayı n‘eylesun
3. Gnlun egler nale-i zincr ile mecnun- ‘ak
Name-i ‘ud u ada-yı eng  nayn‘ eylesun
4. Mubtela-yı ‘akunn dermandan istinası var
Derdune mu‘tad olan diller devayı n‘eylesun
5. Halk- ‘alem Bakiya guyında²⁹⁵ yarun haste-hal
Bir tabib andan bu denlu mubtelayı n‘eylesun

²⁹⁴ Kuuk, *a.g.e.*, s. 328-329.

²⁹⁵ guyında: ‘akında

Şiir No: 137

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Yahyā²⁹⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[50a]

1. İki kat oldu vücūdum kıcadum kat kıaldum
Melekü'l-mevt selāmını egıldüm aldum
2. Ma‘rifet mīveleri egdi vücūdum tılın
Rā gibi hayretile baır-i kemāle tıaldum
3. Ağarup gün gibi müstağrak-ı envār oldum
Sāyeveş yüz kıarasın rüy-ı zemīne çaldum
4. Rüzgārile dü-tā oldu nihāl-i bedenüm
Āhır-i māh gibi gāyetile alçaldum
5. Cānum²⁹⁷ aşlına rücū‘ ide gibi ey Yahyā
Pır olup gerdenümi cānib-i hāke şaldum

Şiir No: 138

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Rūhī²⁹⁸

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

1. ‘İbret göziyle ‘āleme şol kimse kim beķā
Baķduķca gözine görine ‘ālem-i beķā

²⁹⁶ Çavuşoğlu, *a.g.e.*, s. 452. Taşlıcalı Yahyā’ya aittir.

²⁹⁷ cānum: rūhum

²⁹⁸ Ak, *a.g.e.*, s.339.

2. Ser-menzil-i beķāya irişmez şu kimse kim
Rāh-ı talebde eylemeye cismini fenā
3. Bezm-i řafā ķuruldı řalā oldı 'işrete
Ey řālibān-ı ķām-ı mey-i 'ařķ eş-řalā
4. İrmez degül Cenāb-ı Hāķa ādem irişür
Ammā be-şart-ı ān ki ola²⁹⁹ terk-i māsivā
5. Dergāh-ı Hāķķa ola dilerseñ taķarrubuñ
Hāķķ-ı cihāndan ülfeti ķat' eyle Rūhiyā

şiir No: 139

şiirin Başlığı : -

Mahlas : Belīgī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün

[50b]

1. Dilimüz añlayamaz řūfi bizüm āl ehli
Bī-zebān söyleşelüm varise bir hāl ehli
2. Sałtanat faķrile faķr etmek imiř 'ālemde
Ne bilür ķadrin anuñ memleket ü māl ehli
3. Vazgel 'aķli ile sen yār olamazsın ey dil
Ehlivār bařķa anuñda behī abdāl ehli
4. Cān-ı cānān yolına virmede ihmāl itmese

²⁹⁹ ola: ide

İremez menzil-i maşşūdına ihmāl ehli

5. Her dem ālile Belġġi öper ol serv ayaġın
Görmedüm ħūn-ı sirişkem gibi bir āl ehli

Şiir No: 140

Şiirin Başlıġı : -

Mahlas : Rūġġ³⁰⁰

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. Bezmimüz kūşe-i ġam hemdemimüz derd ü melāl
Bāde-i miġnet ile sāġarımız mālāmāl
2. Öldürürdi bizi ġam kūşe-i miġnetde eger
Dil-i ġam-dīdeyi şād etmese ümmīd-i vişāl
3. Nice ħāl-i dilümi ‘arz ideyin ħizmetüñe
‘Arz-ı ħāle güzelüm olmayacak bende mecāl
4. Dün didüñ bezmüme ħāzır niçün olmaz ‘uşşāk
Nedür ey şūġ-ı cefā-cū yine bu emr-i muġāl
5. Rūġiyā derd ü ġam-ı dehr zebūn itdi bizi
Vāy eger irmez ise luţf-ı Ĥudā-yı müte‘āl

³⁰⁰ Ak, *a.g.e.*, s.787. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

Şiir No: 141

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Veysī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[51a]

1. Āh kim olsa gerek pūşîş-i tābūt-ı fenā
Hil‘at-i pādişeh ü hırķa-i peşmīn-i gedā
2. Bir bahāya şatılur dest-i ecelden āhīr
Zer-nişān efser-i şāhān u külāh-i fuķarā
3. Bir olur külbe-i dervīş ile ķaşr-ı şāhī
Āteş-endāz olıcaķ şā‘iķa ķahr-i Hūdā
4. Süpridi bād-ı hevā cānımuza kār etti
Saña ķaldı işimüz ey Kerem ıssı mevlā
5. Veysī hāste dile ķudret-i nuţuk etme dirīĝ
Ol zamān ki ola dem-beste zebān-ı büleĝā

Şiir No: 142

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bāķī³⁰¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Gerçi ĝāyet mestdür ol nergis-i hūn-rīzler
Ķatı geķkindür velī ol ĝamze-i ser-tīzler

³⁰¹ Kūçük, *a.g.e.*, s. 153-154.

2. Sen yatarsın mesned-i hüsn üzre h̄āb-ı nāzda
Gerçi³⁰² uyutmaz fiğān u nāle-i şeb-h̄īzler
3. Yağdılar dil kişverin cev̄r ile tālān itdiler
Dil-berān-ı şūh u şehir-āşūb u şūr-engīzler
4. Meclis-i ‘aşkuñda çengī Zühre deffāf āfitāb
N’eylesün raqş itmesün mi zerre-i nāçīzler
5. Ğam degül Bākī iñen açılmasa ol gül‘izār
Ser-girān olurlar ekşer ğonca-i nev-h̄īzler

Şiir No: 143

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Muḥibbī³⁰³

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[51b]

1. H̄alk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıḥḥat gibi
2. K̄o bu ‘ıyş u ‘işreti çünkim fenādur ‘ākıbet
Yār-ı bākī ister iseñ olmaya t̄ā‘at gibi
3. Olsa k̄umlar sağ ışınca ‘ömrüñe ḥadd ü ‘aded
Gelmeye bu şīşe-i çarḥ içre bir s̄ā‘at gibi
4. Saltanat didükleri ancak cihān ğavġāsıdur
Olmaya baḥt u sa‘adet dünyede vaḥdet gibi

³⁰² gerçi: ḥalkı

³⁰³ Ak, a.g.e., s.1676.

5. Ger hüner³⁰⁴ itmek dilersen ey³⁰⁵ Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet maqâmı gūşe-i ʿuzlet gibi

Şiir No: 144

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Fuzûlî³⁰⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefʿülü/mefâʿilü/mefâʿilü/feʿülün

1. Ey gül ne ʿaceb silsile-i müşg-i terüñ var
Vʿey serv ne hoş cān alıcı ʿişvelerüñ var
2. Öldürdi³⁰⁷ beni acı sözün tünd nigāhuñ
Ey naḥl-i melāḥat ne belā telḥ berüñ var
3. Ol seng dile nāle-i zārum eşer etmiş
Ey dil saña bu ḥavf³⁰⁸ yeter tā eşerüñ var
4. Çün gamze ile baḫduḡuña baḡrın ezersin
Her kime ki baḫmazsıñ anuñla nazaruñ var
5. ʿAşk ehline ol māh Fuzûlî nazar itmiş
Sen hem özüñi göster eger bir hünerüñ var

³⁰⁴ hüner: ḥuzür

³⁰⁵ ey: iy

³⁰⁶ Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, *a.g.e.*, s.167-168. Basılı divanda 7 beyittir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır

³⁰⁷ öldürdi: acıtdı

³⁰⁸ ḥavf: zevk

Şiir No: 145

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Şem‘î

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün

[52a]

1. Be-hünûdür gözüñ sâķī ki bağrumdan kebâb ister
Döküp nâ-ħaķ yere ķānum gözüm yaşın şarâb [ister]
2. Seni hūblar arasında anuñçün ihtiyâr etdüm
Ķul olmaz degme bir şāha gōñül ‘ālī-cenâb ister
3. Güzellük āsimānunda hilâl-ebrû güzeller çok
Ayuñ on dördine beñzer gōñül bir āfitâb [ister]
4. Niçe zühd ü niçe takvâ giderseñ bilmezem şūfî
Bahâr eyyāmı gül devri benüm gōñlüm şarâb [ister]
5. Şarâb-ı la‘l dilberden içüp ķanmaķ diler her dem
Niçe dīvānedür Şem‘î görüñ āteşden āb [ister]

Şiir No: 146

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bâķî³⁰⁹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fâ‘ilâtü/mefâ‘ilü/fâ‘ilün

1. Çıķdı metâ‘-ı hūsn ü melâħat behālara
Hep nâz u şivedür şatılan mübtelālara

³⁰⁹ Bâķî mahlaslı şairlere ait olabileceği gibi Bâķî mahlaslı şairin yeni şiiri de olabilir.

2. Giydüñ bu gice nâz u leṭâfet libâsını
Öpdür toyunca dâmenüñi mübtelâlâra
3. ‘Āşık odur ki istemeye büse-i kenâr
‘Aşk olsun eyle kâni‘ ola merḥabâlâra
4. Maḥbûb odur ki mâlik-i baḥr-ı kemâl olup
Şi‘r okuya sefîne şûna âşinâlâra
5. Güftâr-ı yâr vaşfını Bâkî gibi daḥı
Kâdir mi var zamânedede ḥüsn-i edâlâra

Şiir No: 147

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Veysî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün

[52b]

1. N’ola dergâhuña sürsem cebînüm mâh-tâbâsâ
Kapuñ gördüm felekden yüz çevürdüm âftâbâsâ
2. Açılma nâmeveş her gördüğüñ nādâna yañluşdur
Yazılma herkese ey ḥaṭṭ-ı reyḥānum kitâbâsâ
3. Felekden güş-mâl-ı gam görüp zâr oldılar dây’im
Şular kim el sözüne uydılar çeng ü rebâbâsâ
4. ‘Abeş söz söyleme fikr-i daḥik it onda bir söyle
Öğütme ḳalbüñe her ne gelürse âsyâbâsâ
5. Başum kühî bedahşân-ı diyâr-ı gamdur ey Veysî
Çıkar ḥünâb-ı eşküm pâre pâre la‘l-ı nâbâsâ

Şiir No: 148

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bākī³¹⁰

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ülü/fā'ilün

1. İtdi şikār gönlümi bir şūh-ı şeh-levend
Müjgānı tır ü kaşı kemān tırrası kemend
2. Telh-i şarāb-ı guşşa-i devrānı def' ider
Şīrīn lebin dehānuma alsam nitteki qand
3. Her dūna şāh-ı gül gibi meyl itme dostum
Düşmez giyāha hem-ser ola serv-i ser-bülend
4. Bu cism-i zerd ü zār u nizārile nice bir
Yanam firākuñ āteşine nitelim sipend
5. A'dā yanuñda hırrēm u hāndān u şād-mān
Bākī gamuñda zār u dil-efgār u derd-mend

Şiir No: 149

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Rūhī³¹¹

Nazım Türü :Terkīb-Bend

Kalıbı : Mef'ülü/mefā'ülü/mefā'ülü/fe'ülün

1

[53a]

1. Ol gevher-i yektā ki bulunmaz aña hemtā

³¹⁰ Küçük, *a.g.e.*, s. 121. Divanda 6 beyittir.

³¹¹Ak, *a.g.e.* s. 189-195. Divanda 17 bend bulunmaktadır. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve bend sayıları yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

Gelmez şadef-i kevne bir öyle dürr-i yektā

2. Ol zāt-ı şerīfe yaraşur da‘vi-i himmet
Kim oldı ne dünyā añā maqşūd ne ‘uqbā
 3. Kim derk ider āhır³¹² k’ola zātına ma‘lūm
Remz-i kütüb-i medrese-i ‘ālem³¹³ ile bālā
 4. Ol zāhidüñ ağlar yer ü gök hāline yarın
Kim içmeye destinden anuñ cām-ı muşaffā
 5. Bir nođtadadır³¹⁴ sırrı didi çār kitābuñ
K’ol çardadır sırr-ı kütüphāne-i eşya
 6. Ol noğta benem didi dönüp remzini seyr it
Ya‘nī ki benem cümle-i esmāya müsem mā
 7. Çün hişşe imiş kışşadan ehl-i dile maqşūd
Maqşūd nedür añla bil ey ‘ārif-i dānā
 8. Hep mađlaţadur lağlağa-i zāhir u bāţın
Bir noğta imiş aşl-ı suhan evvel ü ahır
 9. Ey şahib-i kudret kanı inşāf u mürüvvet
Rindān-ı mey-aşāma niçün olmaya şefkat
- 2**
1. Kısmetleri dirseñ ezeli cevri ü cefādur
Cevri ola niçün zevk ü şafā olmaya kısmet

³¹² āhır: anı

³¹³ ‘ālem: ‘ilm

³¹⁴ noğtadadır: noğta durur

[52b]

2. Dirseñ ki bugün eylemeyen yarın ider zevk
Çok mı iki gün bendelerüñ eyleye 'işret
3. Hâcetlerimiz kâdir iken kılmaya haşıl
Salmağ keremüñden bizi ferdâya ne hâcet
4. Nâçâr çeker halk bu muhnetleri yoksa
Âdem kara tağ olsa getirmez buña tākāt
5. Hâlüñ kime açsañ saña dir hikmeti vardır
Öldürdi bizi âh bilinmez mi bu hikmet
6. Bihûde dönüp neyler ola başımız üzre
Halkuñ bu felek didügi dolab-ı meşakkat
7. Bihûde yeter döndi hemân terkinini kılsa
Kim 'aksine devr eylemeden yegdi yıkılsa

3

1. Çerhün ki ne sa'dinde ne nahsinde³¹⁵ bekā var
Dehrüñ ki ne hâşında ne 'âmında vefâ³¹⁶ var
2. Aldanma anuñ sa'dine nahsinden alınma
Nahsinde dime miñnet ü sa'dinde şafâ var
3. Meyl etme bunuñ hâşına 'âmından üşenme
Âmında dime hişset ü hâşında 'atâ var
4. Cehd eyle hemân gayr eline bakmaya³¹⁷ gör kim

³¹⁵ nahsinde: mañsinde

³¹⁶ vefâ: aña

³¹⁷ bakmaya: bulmayı

Benden ne saña fâ'ide senden ne baña var

[54a]

1. Egninde görüp gayrilerün atlas u dîba
Gam çekme ki egnümde benüm köhne 'abâ var
2. Geç cümle bu efkârdanü 'ârif-i vaqt ol
Ser-geşte bil anı ki başında³¹⁸ bu hevâ var
3. Ferdâ elemin çekme mey iç bak ruh-ı hûba
'Âşıqlara ferdâda dahı va'd-i vefâ³¹⁹ var
4. El virse şafâ fırsatı fevt eyleme bir dem
'Âlem³²⁰ aña degmez ki cefâsın çeke âdem
5. Giryen kopar ey h'âce meger kim cigeründen
Kim çıkdı ciger pâreleri çeşm-i teründen

4

1. Biñ girye idersün seni âhır ayırurlar
Ferzend ü zen ü tañtana-i sîm ü zeründen
2. Bu mülk-i fenâya ki 'ademden sefer³²¹ itdün
Süduñ nedür ancağ anı bilseñ seferünden
3. Yok çıkmağa gönlün der-i dünyâ-yı deniden
Billâhi dahı³²² hoşnud mısın yoksa yeründen

³¹⁸ başında: serinde

³¹⁹ vefâ: liqa

³²⁰ âlem: dünyâ

³²¹ sefer: güzer

³²² dahı: di

4. Bu mezbeleden böyle³²³ güzār eyleyü gör kim
Bād üstüne³²⁴ ğubār irmeye tā reh-güzerüñden
5. Sīmīle zeri kendüñe kat kat siper itdün
Merg okını geçmez mi şanursın siperüñden

[54b]

6. ‘Aql adın añup kendüñi teklīfe bırakma³²⁵
Dīvāne olup ref^c kılam³²⁶ kııl üzerüñden
7. Ey h^vāce eger kim sen iseñ ‘ākīl ü dānā
Şeydāluğı biñ ‘aqla deġişmez dil- şeydā

5

1. Vardum seherī tā‘at için mescide nāġāh
Gördüm oturur halka olup bir nice gümrāh
2. Girmiş kemer-i³²⁷ vahdete almış ele tesbīh
Her birisinüñ vird-i zebānı çīl ü pencāh
3. Didüm ne şoyarsuz³²⁸ ne alursuz ne virürsüz
K’aşlā dilüñüzde ne nebī var ne hod Allah
4. Didi biri kim şehrimüzüñ hākīm-i vakti
Hayr etmekiçün halka gelür mescide her gāh
5. İhsānı ya pencāh ya çildür fuqarāya
Şabr eyle ki demdür gele ol mīr ü felek-cāh

³²³ böyle: şöyle

³²⁴ bād üstüne: bir zerre

³²⁵ bırakma: düşürme

³²⁶ kılam: anı

³²⁷ kemer: kimisi

³²⁸ şoyarsuz: satarsuz

6. Geldüklerini mescide bildüm ne içündür
Yüz döndirüp andan didüm ey kavm oluñ āgāh
7. Sizden kim ırāğ oldı ise Hakkā yağındur
Zīrā ki dalālet yolıdur gitdügüñüz rāh
8. Tahkık-i bu kim hep işüñüz zerķ ü riyādur
Taķlīddesüz tā‘atüñüz cümle hebādur

6

[55a]

1. Dünyāda denīlerden idersin talib-i³²⁹ kām³³⁰
Ey hām-ı tama‘ niceye dek bu tama‘-ı hām
2. Bir nā-hulfi³³¹ cübbe vü destār ile görseñ
Eylersin anuñ cübbe vü destārına ikrām
3. Naķşın çıkarup eylemedin zātını ma‘lūm
Başlarsın aña eylemege faķrıñı i‘lām
4. Cerrār diyü virmez olur Tañrı selāmın
Şerminden ider eylese³³² bir³³³ habbece in‘ām
5. Vay ger³³⁴ ölesin³³⁵ hırķada nāmuñ ola dervīş
Mülhid diyü yandurmağa eyler seni iķdām

³²⁹ talib: tama‘

³³⁰ kām: hām

³³¹ nā-hulfi: ādemi

³³² eylese: itse

³³³ bir: saña

³³⁴ vay ger: sen er

³³⁵ ölesin: olasın

6. Yazuķ saña kim eylesin hırş u ıtama´dan
Bir cübbe için kendüni ´ālemlere bed-nām
7. Yoķ sende ķanā´at gözüñ aç olduğı oldur
Rızkuñ irişür yoķsa³³⁶ eger řubķ gerek řām
8. Et loķması lāzım mı ıoyurmaz mıseni nān
Zehr olsun o loķma k´ola pes-mānde-i dūnān

7

1. Ebnā-yı zamānuñ ıtalebi nām u niřāndur
Her biri taşavvurda fulān ibn-i fulāndur
 2. Güftāra gelüp söylese ol³³⁷ cehl-i mürekkeb
Zu´mınca veli her biri bir ķuıb-ı zamāndur
- [55b]**
3. Erbāb-ı ĥired zerre ķadar mu´teķid olmaz
Ol mürşide kim mu´teķid-i bī-ĥiredāndur³³⁸
 4. Taķlīd ile seccāde niçin olmiş oturmış
Taĥķıķde ammā ĥar-ı bigsiste-´ināndur
 5. Dirmiř baña keşf oldı hep esrār-ı ĥaķıķat
Vallāh yalandur sözi billāh yalandur
 6. Kendüñden irāguñ dūřüp ardına yorulma
K´ol³³⁹ bī-ĥaberüñ gitdüği yol řann u gümāndur

³³⁶ yoķsa: saña

³³⁷ söylese ol: söylemeler

³³⁸ ĥardāndur: ĥaberāndur

³³⁹ k´ol: ol

7. Ey tālib-i tahkīk eger var[i]se derkūñ³⁴⁰
Güş it bu sözi kim haber-i bī-ḥaberāndur
8. Zinhār unut³⁴¹ bildigüñi düşme ‘ināda
Bir pīre yetiş³⁴² kim iresin sırr-ı ma‘nāda³⁴³

8

1. Şüretde n’ola zerre isek ma‘nīde yūḥuz
Rūḥu’l-ḳudsūñ Meryeme nefḥ itdügi rūḥuz
2. Peymāne-i ḥurşīdle her şabah³⁴⁴ iderüz ‘ıyş
‘İsā ile peymāne-keş-i lāy-ı³⁴⁵ şabūḥuz
3. İtdükse şarāb içmemege tevbe güzelsüz
Şābit-ḳademüz tevbemüz üstinde nuşūḥuz
4. Mār ise ‘adū biz yed-i beyzā-yı Kelīmüz
Ṭūfān ise dünyā ğamı biz geşti-i Nūḥuz

[56a]

5. Molla oḳusun medresede şerḥ-i maṭāli‘³⁴⁶
Metn-i ḳadeḥi şun bize biz ehl-i şürūḥuz
6. Şūfī bizi sen cism göziyle göremezsın
Aç cān gözini görk ibizi³⁴⁷ biz³⁴⁸ nice³⁴⁹ rūḥuz

³⁴⁰ derkūñ: ‘aḳluñ

³⁴¹ unut: unudup

³⁴² yetiş: yapış

³⁴³ ma‘nāda: mi‘āda

³⁴⁴ şabah: dem

³⁴⁵ lāy: cām

³⁴⁶ maṭāli‘: me‘ānî

³⁴⁷ bizi: eyle

³⁴⁸ biz: nazar

³⁴⁹ nice: ne

7. Pür³⁵⁰ gūlara leb-beste görünmekdeyüz ammā
Rindān Mesihā-deme vü miftāh-ı fütūhuz
8. ‘İsī-laķab u Rūhi-demü Hıẓr-ḥayātuz
Deryā-yı şıfat içre nihān gör ki ne zātuz

9

1. Dünyā talebiyle kimisi ḥalkuñ emekde
Kimi oturup zevķile dünyāyı yemekde
 2. Yoķ derdüñe bir çāre ider mīr ü gedāda
Sen çekdüğüñ ālāmı gerek³⁵¹ şaķla gerek³⁵² de
 3. Ā‘yān-ı cihāndan kerem umma anı şanma
Āşār-ı ‘atā ola ne pāşāda ne bekde
 4. Muṭbaḥlarına ac varan ādem degenek yer
Derbānları var göz ḳapuda el degenekde
 5. Bir devrde geldük bu fenā ‘āleme biz kim
Āşār-ı kerem yoķ ne beşerde ne melekde
 6. Ağyār vefādan dem urur yār cefādan
Ādemde vefā olmaya vü ola köpekde
- [56b]**
7. Evc-i felege başdı ḳadem cāhile cāhil
Erbāb-ı kemālūñ yeri yoķ zīr-i felekde

³⁵⁰ pür: bed

³⁵¹ gerek eger

³⁵² gerek: eger

8. Yārab bize birer bulunup himmet ider mi
Yoğsa günimüz böyle felāketle giçer mi

10

1. Āyā nice bir devr ide bu çār ‘anāşır
Kim añā ne evvel ola ma‘lūm ne āhır
2. Gāh eyleyeler ‘ālem-i tefrīdde seyrān
Gāhī olalar ‘ālem-i terkībde sāyır
3. Tefrīdde çār ola vü nāçār ola devri
Terkībe gelince se-mevālid ola zāhir
4. Bu cümle mezāhirden ola mu‘teber insān
İnsānuñ ola cümle tufeyli bir³⁵³ mezāhir
5. Nefsini bilenler getüre Hālika īmān
Bilmezlere īmān getürenler diye kāfir
6. Kāfir ki yerin duzeğ ider cehlden eyler
Çün cehl haqīkatde ola küfr-i‘aceb-sır
7. Dünyā vire cāhillere el kāmīl olanlar
Ayağda kalup³⁵⁴ olmayalar ḥabbeye kādir
8. Çün cehldedür zevk kemāli nidelüm biz
Kāl ehli şafā eyleye ḥālī nidelüm biz

³⁵³ bir: bu

³⁵⁴ kalup: kala

11

[57a]

1. Şūfî ki riyā[y] ile ide kendüyi mevşūf
Evķāt-1 şerîfi ola taķlîd ile maşrūf
2. Minberde ĥāṭîb ola vü maḥfelde mu'arrif
'Ār eylemege olduđına cehlile ma'rūf
3. Āyîne-i ħalbini kūdūret ide tîre
Ruşenleri feyz-i Ḥaķile olmaya mekşūf
4. Cān u dilinüñ mehzūmi³⁵⁵ olmaya pür-nūr
Dā'im biri maḥşūf ola anuñ biri mekşūf
5. Cem 'i kütüb itmekle ne mümkin ola vāķıf
Esrār-1 Ḥudāya ki ola mürşide mevķūf
6. Zātında ki āşār-1 kemāl olmaya ḥardur
Yā şāl-1 siyeh egnine giymiş ya yeşil şūf
7. 'Ālemde ki kāmîl çeke ġam zevķ ide cāhil
Yerden göge dek yūf baña ger dimezsem³⁵⁶ yūf
8. Çün Ḥaķ diyeni eylediler zūlmile ber-dār
Bāṭıl söze āġāz idelüm biz daḥı nāçār

12

1. Yūf ḥārına dehrüñ gül ü gülzārına hem yūf
Aġyārına yūf yār-1 cefā-kārına hem yūf

³⁵⁵ mehzūmi: revzenesi

³⁵⁶ mehzūmi: revzenesi

2. Bir 'ıyş ki mevķūf ola keyfiyyet-i ħamra
'Ayyāşına yūf ħamrına ħammārına hem yūf

[57b]

3. Zā-ķıymet olunca nidelüm cāh u celāli
Yūf anı şatan dūn uĥārī dārına hem yūf
4. Çün ehl-i vücūduñ yeri şahrā-yı 'ademdür
Yūf ķāfile vü ķāfile-sālārına hem yūf
5. 'Ālemdeki bengīler ola vāķıf-ı esrār
Ĥayrānına yūf anlaruñ esrārına hem yūf
6. 'Ārif ki ola müdbir ü nādān ola muķbil
İkbāline yūf 'ālemüñ idbārına hem yūf
7. Çarĥ-ı felegūñ sa'dine vü naĥsine la'net
Kevkeblerinüñ şābit ü seyyārına hem yūf
8. Çün ola³⁵⁷ ĥarām ehl-i Ĥaķa dūnye vü 'uķbā
Cehdiyle ne 'uķbā ola ĥātırda ne dūnyā

13

1. Virdük dil ü cānile rızā ĥükm-i ķazāya
Ĥam çekmezüz uĥrasaķ eger derd ü belāya
2. Devr eylemedük yer ķomaduk bir nice yılda
Uyduk dil-i dīvāneye dil uydı hevāya

³⁵⁷ ola: oldu

3. Olduğ nireye³⁵⁸ varduğise ‘aşka giriftār
Alında gōñül bir şanem-i māh-liķāya
4. Bađdāda yoluñ düşse ger ey bād-ı seher-hız
Ādābile var hizmet-i³⁵⁹ yārān-ı řafāya

[58a]

5. Rūhīyi eger bir řorar ister bulunursa
Dirlerse buluřduñ mı o bī-berk ü nevāya
6. Bu maşla‘-ı³⁶⁰ ğarrāyı oķı ebsem ol andan
Ma‘lūm olur aĥvālimüz erbāb-ı vefāya
7. Hālāki biz üftāde-i hūbān-ı Dımıřķuz
Ser-ĥalka-i rindān-ı melāmet-keşt-i ‘ařķuz

şiir No: 150

şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Dil ki āh idüp yatur zincīr-i zūlf-i yārda
Mürge beñzer kim fiġān eyler dehān-ı mārda
2. řām-ı firķatde řaçuñ endīřesi[y]le āh kim
Kaldı řūrīde gōñül devr-i dırāz efkārda
3. Bāġ-ı ĥüsn içre nihāl rāst-ı ķāmet çoķ velī

³⁵⁸ nireye: ne yere

³⁵⁹ hizmet: ĥidmet

³⁶⁰ maşla‘: maşta‘

Bî- nihāyet istikāmet var ad-i dil-dārda

4. Tūfî gibi hayretüm artar zebānum lāl olur
Şüretüm gördükçe ol āyine-i ruhsārda
5. Ol ki cān-perver demi 'İsāya virmiş gizlemiş
Şerbet-i 'yahyu'l-'izām'³⁶¹ ol la'l-ı şeker-bārda
6. Dur-ı eşk-i çeşmüm asa pāyuña al dostum
Reng ü āl olmaz bilürsün 'āşık-ı dīdārda
7. Bezm-i ayār içre gördüm yārı dün giymiş yeşil
Nitekim bir gönçe-i hamrā miyān-ı hārda

Şiir No: 151

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Gazel³⁶²

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

[58b]

1. Seni bu an-ı hüsñile Hudā bir reşk-i hür etmiş
Cemālün pertevinden āfītāb-ı ğar-ı nūr etmiş
2. Şu deñlü var leāfet sende ey rūh-ı muşavver kim
Şanasın rūh-ı udsī şekl-i Yūsufdan zuhūr [etmiş]
3. Femün açılmadun nazikligünden gösterür lü lü
azā şarrāfi la'lün haasun gūyā billür etmiş

³⁶¹ Kuran'-ı Kerim'de ruhları anlatan bir ayettir.

³⁶² Bazı mısralarda redifin yazılmadığı görüldü. Bunlar köşeli parantez içinde gösterildi.

4. Ser-ā-ser nürsın gün gibi yoǧdur zerrece ‘aybuñ
Letāfetde seni cān gibi ĩzed bī-kuşūr etmiş
5. Yüz yine cān gözile kılmaga nezzāre Mūsī var
Ser-i küymı ol meh ‘āşık-ı dīdāre tūr etmiş

Şiir No: 152

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Müfred

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

Ĥatıñ içre göreyüm āyīne-i rūyuñ didüm
Didi ol mihrü baķılmaz gicede āyīneye

Şiir No: 153

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla³⁶³

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

Ĥut idinmişdür bizi mūr-ı ecel erzen gibi
Kim taşır zīr-i zemīne dāne-i hırmen gibi

³⁶³ Kalyon, *a.g.t.*, s. 1168. Derūnī’ye aittir.

Şiir No: 154

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün

Kühkendür bu cihân aña felek hırmen gibi
Şan yığılmışdur yatur halk-ı cihân erzen gibi

Şiir No: 155

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla³⁶⁴

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün

Gerçi kim miqdârda kendüm hemân erzen gibi
Dağlar var yüregümde her biri hırmen gibi

Şiir No: 156

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Matla

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilâtün/fâ' ilün

Ṭotalım yığduñ cihân mālın begün erzen gibi
Ṭağıdur bād-ı ecel bir gün anı hırmen gibi

³⁶⁴ Tarlan, *a.g.e.*, s. 452. Zâtî'ye aittir.

Şiir No: 157

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Gazel³⁶⁵

Kalıbı : mef'ülü/mefâ'îlü/mefâ'îlü/fe'ülün

[59a]

1. Enfās-ı bahār irdi niķāb-ı gül açıldı
Hūn beste iken ğonce gibi ğöñül açıldı
2. Hoş-bu nefes-i bād-ı şabā geldi dimāğa
Var ise yine ol girih-i kākül açıldı
3. Gülşende ğam-ı zülf-i nigār ile yaturken
Giysūlarını çözdü hevā sūnbül [açıldı]
4. Mey cāmını nūş eyledi ol yār-ı gül endām
Āteş gibi āl oldu yüzi gül gül [açıldı]
5. Nezzāre-i yārile dilā rāz-ı nihānuñ
Ağyāra gerek ağla gerekse gül açıldı

Şiir No: 158

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

1. Hatt-i beyāza çıkdı etrāf-ı ruh gülfāndan
Kāfir oldu şanki Rūmuñ hıttası İslāmdan

³⁶⁵ Bazı mısralarda redifin yazılmadığı görünmüş olup köşeli parentez içine alınmıştır.

2. 'Arızuñda ol ھاٲٲ-1 Şeb bũ nedũr didũm didi
Rũma gelmiş nãmedũr Şimdi sevãd-1 Őãmdan
3. Vechden ھا̄riç deyũ ھاٲtuñ ne bilsũn ھاٲtımı
Añla muşhaf nidũgũñ ol 'anberin erķãmdan
4. Őũret-i dildãre baķ ma'nĩ yũzũnden gũr ھاٲtın
Her ķara cãhil ki itmez Őubħi-farķ aħŐãmdan
5. Rũħdur la'luñ kenãrında ھاٲtuñ rũħãyeti
Cãn alur ھاŐretle ammã 'ãŐıķ-1 nãķãmdan

Şiir No: 159

Şiirin BaŐlıĝı : -

Mahlas : Emri³⁶⁶

Nazım Tũrũ : Gazel

Kalıbı : mefã'ĩlũn/mefã'ĩlũn/mefã'ĩlũn/mefã'ĩlũn

[59b]

1. Gũrũp ben zerre-i ķodı hilãlin mãh-1 raħŐãna³⁶⁷
GũneŐden ھاvlı barmaķ çekdi³⁶⁸ eٲrãf-1 gũlistãna
2. SiriŐķũm naķdinũñ bilmez ĥisãbın gerçikim gerdũn
Yaķup Şem'-i mehi her gice encũmden dũker dãne
3. Ğam-1 la'lũñle ķabrũmde Şu deñlũ aĝlayam ķanlar³⁶⁹
Dũne seng-i mezãrum baħr içinde Őãħ-1 mercãna

³⁶⁶ Saraç, *a.g.e.*, s. 253.

³⁶⁷ raħŐãn: tãbãn

³⁶⁸ çekti: ٲutdı

³⁶⁹ lar: kim

4. Tıtuı yuıine ğavvāsuñ kıoyup³⁷⁰ tuzlu Şular deryā
DiŐuñ kıoyup eger geıver arayu ğirse ‘ummāna
5. Tūrāb³⁷¹ olsam ğubārum³⁷² za ‘ferānıveŐ sūrĥ ola Emrī
SiriŐkūmden ten-i zerdūm Őu deñlü boyarum³⁷³ kıana

Şiir No: 160

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Cinānī³⁷⁴

Nazım Tūrū : Tesdis/mūtekerrir

Kalıbı : mef‘ūlü/mefā‘īlü/mefā‘īlü/fe‘ūlūn

1

Ĥalkuñ ne ‘aceb ĥikmet olur ‘aķidle ĥalli
Her ĥāle mūnāsib ğorinūr cūmle miĥalli
Eyler kimisi fikr-i teraķķī vū te‘allī
ĜelmiŐ kimine ‘ālem-i sūflīde tecellī³⁷⁵
Ĥallāķ-ı cihān ‘āleme kılduķda tecellī
Her Őey’i birer ĥālle kıılmıŐ mūtesellī

2

OlmıŐ kimisi cūmle cihān mūlkine sultān
Başında ğam-ı taņtana-i Őevket-i dīvān
Ammā kiminūñ kıudreti yok mūflis ũ devrān³⁷⁶
Her birisi ĥālince yine ĥurrem ũ ĥandān

³⁷⁰ kıoyup: kıoyar

³⁷¹ tūrāb: ğubār

³⁷² ğubārum: tūrābūm

³⁷³ boyarum: boyadum

³⁷⁴ Okuyucu, *a.g.e.*, s. 277-279.

³⁷⁵ tecellī: tesellī

³⁷⁶ virān: ‘uryān

[60a]

Ḥallāk-ı cihān ‘āleme kılduḡda tecellī
Her şey’i birer hālle kılmış mütesellī

3

Olmış kimisi mīr ü kimi şahne vü kādī
Ġavġāsı olur derd ü belā-yı mütekādī
Ḥālen³⁷⁷ şorar olsañ yine müstaķbel ü māzī
Her birisi hālinden olur řākir ü rāzı
Ḥallāk-ı cihān ‘āleme kılduḡda tecellī
Her şey’i birer hālle kılmış mütesellī

4

Geymiř kimisi cāme-i zer-beft ü zer-endūd
Peřmīne ġiyer kimi ġezüp faķrile merdūd
Ḥırmān iledür kimi kimi vāřıl-ı maķřūd
Ḥıķmet bu ki her biri yine hālīne ḡořnūd
Ḥallāk-ı cihān ‘āleme kılduḡda tecellī
Her şey’i birer hālle kılmış mütesellī

5

Erbāb-ı ġınā devlet ü iķbāl ile maġrūr
Eřřāb-ı hūner fażl u kemālātīle mesrūr
Zūhhāde Cınānī ḡarem-i cennet ile ḡūr
‘Uřřāķa řadā-yı ney ü āvāze-i řanbūr
Ḥallāk-ı cihān ‘āleme kılduḡda tecellī
Her şey’i birer hālle kılmış mütesellī

³⁷⁷ hālen: līkin

Şiir No: 161

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘İlmī³⁷⁸

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[60b]

1. Tıtdı ol deñlü sefer hâtırası dilde karar
Ki gelür hâtıra her lahza hemân terk-i diyâr
2. Vâr şevküm o kadar bâdiye-peymālīga kim
Gül-i ter gibi gelür pâyime vâdıdeki hâr
3. Meyl ile kehl gelür dâde-i hûn-ı³⁷⁹ efşâna
Râh-ı ğurbetde hevâyile kopan hâr u ğubâr
4. Merkezâsâ nice bir bilemeyen dâ’ire mi
Yine tolaşmayayın dehri mişâl-i pür-kâr
5. Bümveş niceye dek sâkin-i vîrâne olam
Bâğ-ı dehri niye seyr itmeyeyin bülbülvâr
6. Şâhbâz-ı hünerem ma‘rifetimdür iki bâl
Âşiyândan ne için itmeyeyin ‘azm u şikâr
7. Çünkü şâbit kadem olmağda sitârum yokdur
İmtihâna olayın bir nice müddet seyyâr
8. Yâ idüp hamd olam mağşad ile hem-hâne

³⁷⁸ Aldemir, *a.g.t.*, s. 262-266. Yapılan çalışmada 38 beyit olup 12., 29., 30., 31. beyitleri yoktur. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılık göstermektedir.

³⁷⁹ hûn: hân

Yā bu ḥasretle gidenlerle bulam ḳurb-ı civār

9. Yügrük at³⁸⁰ kendüyimin artura gelmiş çünküm
Tevsen-i himmetüm itse n'ola her semte güzār

10. Vaṭanumdan nice bir ola metā'im kāsīd
Görine ḥalkā der-i ma'rifetüm bī-miḳdār

[61a]

11. Bulunur pençe-i hüner gerçi her engüştümde
Yine bezm-i ḡama nāliyle benüm müsīkār

12. Neyile neşv ü nemā buldı nihāl-ı ḳalemüm
Ki virür şaḥibine semm-i zarar meyve vü bār

13. Mā-mür rāḥ görünür gözüme şekl-i devāt
Vireli kilik-i bedi'im baña ḥāmiyet mār

14. Fī'l-ḥaḳīḳa ṭuracaḳ yer midür ol kişver kim
Geçmeye anda³⁸¹ ḥazef narḥına³⁸² nazm-i³⁸³ şehvār

15. Ne belādur ki saña pā-bend ola zer-i kefş³⁸⁴
Ser ki³⁸⁵ ḳayd-ı 'azīm ola bahā-yı³⁸⁶ destār

16. Ḳanı ḡurbet ki eger bī-ser u pā-seyr itsek
Ne ider³⁸⁷ ṭa'na saña kimse ne söyler³⁸⁸ bī-'ār

³⁸⁰ at: it

³⁸¹ anda: ide

³⁸² nerhat: yerine

³⁸³ nazm: dürr

³⁸⁴ [Aldemir s. 263]- ki, 'fıkr' kelimesi metinde yoktur.

³⁸⁵ ser ki: başka bir

³⁸⁶ behāy: ḳaba

³⁸⁷ ider: kıllur

³⁸⁸ söyler: dirler

17. Ne olur gözle görür 'aybuñı bir kimse senüñ
Ne gelür yanuña hălüñden ider istifsār
18. Cüyveş³⁸⁹ kal hareket tā olasin rüşen-dil
Gül-i maqşüd saña göstere her dem dīdār
19. Etme bir yirde ikāmet ki nihāl-i gülşen
Sākin olmakla çeker bād-ı huzāndan āzār
20. Ne şafādur ki 'alāyıkdan olup āzāda
Mütevekkil olasin tevsen-i tevfiqa³⁹⁰-süvār
- [61b]**
21. Ben iderdüm anı olmasa ayağum bāğı
Rişte-i 'atıfetüm hākim-i 'ālī-mikdār
22. Şāhib-i aşl u neseb fahr-i haseb Me'mün Bey
İftihār-ı ümerā zübde-i a'yān-ı kibār
23. Ol bülend ahter ü 'ālī neseb ü rüşen-rāy
Ol felek rütbe-hümāyün fer ü hurşīd işār
24. 'İzzet ü kadr zamānında bülend-āvāze
Zāt-ı pür-haşmeti devrinde girān-māye vaqār
25. Ne anuñ rütbe-i hālātına imkān-ı füşül
Ne anuñ³⁹¹ fazl u kemālātına imkān-ı şümār

³⁸⁹ cüy: āb

³⁹⁰ tevfiqa: maqşūde

³⁹¹ ne anuñ: nih-i

26. Gül-i³⁹² rengini kilid-i dür-i gencine-i fehm
Gerçi kim dide-i a' dāya görünür mismār
27. Şāhđan berg-i şüküfe gibi kim hāke düşer
Dest-i zer-bağşı ider sīm-sehāyı īşār
28. Kimki çıkmazsa anuñ dā'ire-i hükünden
Derd-i āsibe aña olmaz anuñ gibi hişār
29. Kimi gördümse ider medh-i şifātun ezber
Kimi buldumsa kalur nām-ı şerif tekrār
30. Sebze-zār dil-i aħbābı ider tāze vü ter
Ebr-i luṭfi idicek üstüne bir kerre güzār
- [62a]**
31. Yağmağa ħarman-ı 'ömrini 'adunuñ besder
Nār-ı ħahrandan eger zerre ħadar ħopsa şarāb
32. Ser-ferāz³⁹³ saña³⁹⁴ 'arz eyleyeyin aħvālum
Gelmesün āyine-i ħātıra ammā ki ħubār
33. Niçe yoldur ki der-i devletiñüñ çākerim
Dönmedi maḳşadum üzre felek-i kec-reftār
34. Şimdi bir hālete varum ki berāber görünür
Gözüme rāhat-ı iḳbāl ile renc-i idbār
35. Baña şimdengirü teşrifi gerekmez dehrüñ

³⁹² gül: kil

³⁹³ ser-ferāz: şehriyāra

³⁹⁴ saña: sikke

Sīm ü zer virmegi lāzım degül itmek ızhār

36. Penbe-i zaḥm-ı ten-i zārıma besdür-cāme
Bī'aded dağlarum elde yeterdür dinār
37. Hevesüm ḳalmadı taḥşılüne cāh u ḳadrüñ
İsterüm³⁹⁵ kim³⁹⁶ baña³⁹⁷ tekmıl-i³⁹⁸ ma'ārif ola kār
38. Bī-sebāt olduğını devlet-i dünyā bildüm
Şimdi virdüm³⁹⁹ taleb-i ma'rifet Allah'a ḳarār
39. Var ümidüm saña ruḥşat deyü iḥsānuñda
İdesün ḥāme-i gevher-raḳamuñ 'anber-bār
40. 'İlmī-i ğam-zede her yirde du'ā-gūyuñdur
Yine ol bende-i maḥliş yine ol ḥıdmet-kār
- [62b]**
41. Mihr-i tā gāh ṭulū' eyleye vü gāh-ı ğurüb
Müte'ākıb bula tā⁴⁰⁰ leyl ü nehār istimrār
42. Neyyir-i zātuñ ola kevkebe-baḥş-ı aḥbābuñ
Sāye-i 'atıfetüñde olalar şükr-güzār

³⁹⁵ isterüm: cehdüm

³⁹⁶ kim: oldur

³⁹⁷ baña: ola

³⁹⁸ tekmıl: taḥşıl

³⁹⁹ virdüm: itdüm

⁴⁰⁰ tā: bu

Şiir No: 162

Şiirin Başlığı : Kaşide-i Bâkî Efendî⁴⁰¹

Mahlas : Bâkî

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilün

1. İtdi şehri şeref-i maqdem-i Sulţân-ı cihân
Reşk-i bâğ-ı İrem ü gayret-i gül-zâr-ı cinân
2. Şād-mân oldu bu gün devr-i kühen-sâl yine
Vuşlat-ı Yûsuf ile niteki pîr-i Ken‘ân
3. Rûşen oldu açılıp dîde-i Ya‘kûb-ı emel
Demidür menzil-i ‘işret ola Beytû’l-aḥzân
4. Ol zamân irdi ki biñ şevkile tāvûs-ı neşât
İde şahn-ı ḥarem-i bâğ-ı cihânda cevlan
5. Mehçe-i râyet-i manşûr-ı cihân-efrûzı
Maṭla‘-ı şubḥ-ı zaferden yine oldu tâbân
6. Umaruz kim bulına Ka‘be-i maḥşûda vüşûl
Geçdi çün devlet ile yirlü yirine erkân
7. Devlet iḳbâl kı lup eyledi tâli‘ yârî
Ḥâşılı üstümüze döndi sipîhr-i gerdân

⁴⁰¹ Küçük, *a.g.e.*, s.7-11. Divanda 60 beyittir.

[63a]

8. Nice dem derdile dem-beste alup ona-ıfat
Barumuz delmi idi minet-i hr-ı hicrn
9. Hmd li'llh ki vil-i eh-i ferhunde-hıl
albmz adı yine niteki verd-i hndn
10. Gher-i kn-ı kerem nad-i hyt-ı 'lem
Rhdur cismi cihn milketine hkmi revn
11. Hfız-ı dn-i av hm-i er'-i Nebev
Ty '-i emr-i Hd tb '-i na-ı ur'n
12. Hsrev  Cem- 'azamet dver-i Hkn-savet
Belki e kem ul Cem 'abd-i hiri Hkn
13. Dver-i devr-i zamn h Sleymn [ol] zamn⁴⁰²
Yz srer py-i semendine mlk-i devrn
14. h-ı Cemd-hem Hsrev-i hrd- 'lem
Ser  ser-dr-ı ser-efrz-ı seltn-i zamn
15. Tc-drn-ı cihn sye-nin-i 'lemi
Ser firzn-ı memlik yolına ser-bzn
16. Gher-i tc-ı zysıyla memlik ren
Hner-i 'adli cilsıyla cihn pr-leme'n
17. Hrem-i adrine bir gnbed-i zer-kr felek
Ana bir t-ı muraa' kemer-i kh-ken

⁴⁰² zamn: kim

[63b]

18. Āteş-i şu'le-i şemşîr-i cihân-tâbından
Küfr ü ilhād kütüb-hānesin itdi sūzān
19. Tāc-dārā başına teng ola tāc-ı Dārā
Ĥizmet-i⁴⁰³ ĥāk-i derūñ bilmez ise rif'at u şān
20. Felek-i saltānatuñ seb'a-i seyyāresidür
Kām-kārā o yedi ser-'alem-i nūr-efşān
21. Eyledi leşger-i mansūruñ o bayraqlar ile
Vādī nuşret ü deşt-i zaferi lāle-i sitān
22. Ġāzīler pāy-i semendin yine ĥinnāladılar
Ĥūn-ı a'dāy-ı dem k'eylediler seyl-i revān
23. Top idüp kellelerin 'arşada tīguñ dā'yim
Düşmen-i dīni bu üslūba kıllur ser-gerdān
24. Luţf-ı Ĥaqqile bu gün oldu eyā kān-ı kerem
Bir nice fazl senüñ şān-ı şerīfüñde 'ayān
25. 'Adl ü dād-ı 'Ömer ü şıdķ u şafā-yı Sıddīķ
'İlm ü 'irfān-ı 'Alī ĥilm ü ĥayā-yı 'Osmān
26. Saña Kisrāyi 'adāletde mu'ādil tıtsam
Fazladur sende olan devlet-i dīn ü imān
27. Ser-i a'dāy⁴⁰⁴ boyar kıana dem-ā-dem kıılıcuñ
Anlara ĥalk anuñ'çün didiler sürĥ-serān

⁴⁰³ ĥizmet: ĥidmet

⁴⁰⁴ a'dāy: a'dāñ

[64a]

28. Ravza-i dīn ü çemen-zār-ı şerī'at olalı
Maţar-ı luţfuñ ile milket-i rūh⁴⁰⁵ ābādān
29. Menzīl-i zendeķā vü mecmā'ı ilhād olalı
Şarşar-ı ķahruñ ile hıţta-i Īrān vīrān
30. Maĥv olupdur ser-i şemşīr-i cihān-gīrūñ ile
Levh-i 'ālemde olan naķş-ı đalāl u tuġyān
31. Halk rāĥatda seĥābı keremuñ feyzinden
Belī uyĥū getirür řab'a hevā-yı bārān
32. Bāreka'llāh zehī Pādişeh-i 'ādī kim
Şarķdan ġarba deġin buldı cihān emn ü emān
33. Levĥaşa'llāh zehī salţanat-ı ķāhire kim
Ķāfdan Ķāfa cihān cümle muţī' fermān
34. 'Arşa-i medĥ ü şenānuñ bulımaz pāyānın
Peyk-i endīşe eger biñ yıl olursa pūyān
35. Oldı medĥ-i⁴⁰⁶ suĥan-ārāñ ile şī'r-i Bāķī
Rif'at-i pāyede hem-sāye-i nazm-ı Selmān
36. Īrdi Selmāna sözi şī'ri kemālin buldı
Luţfuña ķaldı eyā ĥüsrev-i şāĥib-dīvān
37. Baĥr-i nazm iġre bu ġün dürr-i girān-māye iken

⁴⁰⁵ rūĥ: rūm

⁴⁰⁶ medĥ: vaşf

Ḥāk-i zilletde alupdur nitekim gevher-i kn

[64b]

38. Ḥkden aldur ey dver-i dn-perver kim
Nushadur cmle ser--py Ḥads ur'n
39. Her seer t ki ncm zre niym- ebden
ıkara tg-i cihn-grini mihr-i rahn
40. ılıcun stn ola niteki tg-i hrid
Sye-i salnатуnda ola sde cihn

iir No: 163

iirin Balg : Velehu

Mahlas : Bk⁴⁰⁷

Nazım Tr : Kaside

Kalıbı : mef'l/f'ilt/mef'l/f'iln

1. Hengm- eb ki kngre-i ar- asmn
Zeyn olm idi u'lelenp em'-i atern
2. Ḥyl-i kevkib ire yanup me'al-i amer
an- semda ren idi rh- keh-ken
3. Dest urm idi kil-k-i ihba debr-i ar
uqr-nvs-i hkm-i Ḥudvend-i ins  cn
4. Bezm-i felekde urm idi Zhre sza eng
'Ay u afda hrrem  hndn u d-mn

⁴⁰⁷ Kk, *a.g.e.*, s. 3-6. Basılı divanda 42 beyittir.

5. Bu çarh-ı çenberīde tūtop devr uşūlini
Deffāf-ı mihr kılmış idi çihresin nihān
6. Bir tīg-i zer-niřān ile girmişdi ‘arşaya
şemşir-bāz-ı ma‘reke-i řaħn-ı āsmān
7. Tedbīr-i mu‘zamāt-ı umūr-ı cihān içün
Yaħmıřdı řem ‘i fikret-i Bircīs-i nūkte-dān

[65a]

8. Bālā-yı çarh-ı heftūme Keyvān-ı künhe-sāl
Oturmıř idi niteki Hindū-yı pīl-bān
9. Āyā bu zīb ü zīnet-i ‘ālem nedür diyü
‘İbret göziyle nāzır iken dehre nāgehān
10. Etrāfa řaldı řa‘řa‘ asın gūře gūře mihr
Oldı ufukda mühr-i Süleymān gibi ‘ayān
11. Kıldı bu ħāli dīde-i ‘ibret müřāhede
Tıydı bu sırrı ‘ākıbetü’l-emr gūř-ı cān
12. Kim bu nizāmı virmedi ‘ālem sarāyına
İllā ki yūmn-i devlet-i řāh-ı cihān-sitān
13. Bālā niçin-i mesned-i řāhān-ı tāc-dār
Vālā-niřān-ı ma‘reke-i ‘arşa-i Keyān
14. Cemşid-i ‘ayş ü ‘işret ü Dārā-yı dār u gīr
Kisrī-i ‘adl ü re’fet ü İskender-i zamān
15. Sultān-ı řarķ u ğarb řehenřāh-ı baħr u ber

Dārā-yı dehr Şāh Süleymān-ı kām-rān

16. Ol şeh-süvār-ı memleket-i ‘adl ü dād o⁴⁰⁸ kim
Atı oñince olsa revā hüsrevān revān
17. Ser-keşlik itdi emrine beñzer peleng-i çarh
Zincir ile getürdi yine keh-keşān keşān

[65b]

18. Şāhib-vücūd-ı memleket-i luṭf u cūd o kim
Mebzül h̄vān-ı luṭfına maḥşül-i baḥr u kān
19. Müştāk b̄y-ı h̄ulkına ‘aṭṭār-ı nev-bahār
Muḥtāc dest-i himmetine h̄vāce-i ḥazān
20. Devründe kimse cev̄r ü sitem-gerden ağlamaz⁴⁰⁹
Bī-şer‘ ider iderse eger çeng ü ney fiğān
21. ‘Adluñ katında cev̄r ü sitem dād-ı Keykubād
Luṭfuñyanında h̄ışmu kerem kahr-ı Qahramān
22. Tīguñ ‘adem diyārına rüşen tarıkdur
A‘dā-yı dīni ṭurma kılıçdan geçür hemān
23. Deryā-mişālī ‘askerüñ içre ‘alemlerüñ
Feth ü zafer sefīnesine açdı bād-bān
24. Minḳārına dilerse alur çarhı dāne-vār
‘Anḳā-yı Qāf-ı ḳadrüne bir ṭu‘medür cihān

⁴⁰⁸ [Küçük, s. 6]-o

⁴⁰⁹ ağlamaz: inlemez

25. Çevgân urupdur aña ezel dest-i himmetüñ
Ol gün bu gün durur ki döner gūy-ı āsimān
26. Bāğ-ı şenā vü gül-şen-i medhūñde mürğ-i dil
Bu nazm-ı rūh-bağışı okur şu gibi revān
27. Cān olmayaydı ol dehen ey şūh-ı dil-sitān
Niçün olurdu cān gibi ya dīdeden nihān
- [66a]**
28. Ruhsāruñ üzre tırralar olmuş girih girih
Gūyā Hicāza bağladılar Şāmiyān miyān
29. Görsün nihāl-i serv-i şānav ber-ıırāmuñı
Ayruğ çemende beslemesün bāğ-bān bān
30. La'lüñ hayāli hoşka-i hātırda var iken
Yāqūt-ı nāba olmamış idi mekān kān
31. Kıldı sücūd haddüñe karşı gül ü semen
İtdi kıyām kāmētüñe serv-i büstān
32. Tutdı cihānı pertev-i hüsnuñ güneş gibi
Toldı şadā-yı aşkuñ ile kāh-Kün fe-kān
33. Āfākā⁴¹⁰ çıkdı velvele-i 'arşa-i zemīn
İndi zemīne gulgule-i āsimāniyān
34. Bākī-şifāt ne bülbül-i rengīn-edā gele
Ne ola tal'atüñ gibi ferhunde gül-sitān

⁴¹⁰ āfāk: eflāk

35. Hüsnuñ güliyle bāg-ı cihān gül-şen-i İrem
Her sū hezār bülbül ü şad gūne dāstān
36. Der-gāh-ı Hākka yüz tūalum ber-mezīd ola
Cāh u celāl ü salṭanat-ı baht-ı cāvidān
37. Şem‘-i bekāñı bād-ı fenādan nigāh ide
Dāmān-ı ‘avn u ‘işmet-i dārende-i cihān

[66b]

38. Bezmüñde baht sākī vü iqbāl hem-nişīn
Cām-ı sipihr sāgar-ı pülād-ı zer-nişān

Şiir No: 164

Şiirin Başlığı : Velehu⁴¹¹

Mahlas : Bākī

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. Perde-i şām olıcağ mihre niķāb-ı ruhsār
Zāhir oldı gözüme hey’et ebrū-yı nigār
2. Āfitāb üzre meger hāme-i dest-i kudret
Çekdi bir med nitekim hācib-i rüy-ı dildār
3. Kāmerüñ altına yā şafha-i eflāk üzre
Rā yazupdur kalem-i şun‘ı Celīl ü Cebbār
4. Bir güneş yüzlü firākında felek hasretile
Var ise hançere düşdi nitekim ‘āşık-ı zār

⁴¹¹ Küçük, *a.g.e.*, s. 66-68. Basılı divanda 41 beyittir.

5. Mevsim-i 'ayş u ʔarabdur şeb-i 'îd irdi diyü
Muṭrib-ı çarḥ eline aldı yine⁴¹² mūsikâr
 6. Gūyiyâ ḥāzır olur irte şalât-ı 'îda
Dāl tâcın başına geydi sipihr-i ğaddâr
 7. Keh-rübâ sübḥasın aldı ele çarḥ-ı sālūs
Ḥalka cevır eylemeden ya'nî ider istiġfâr
 8. Dehr bir şāḥ-ı sipend urdı felek micmerine
Meh-i nev şanma şafaḳda görinen zād⁴¹³ ü nizâr
 9. K̄ara yaḳlaşdı şeb irdi diyü keştî-i hilâl
Bād-bân açmış ider sür'at ile 'azm-i kenâr
- [67a]**
10. Çizmege dā'ire-i şemse-i māhı felege
Aldı üstād-ı zamân destine zerrîn pergâr
 11. Māhı şayd imek içün baḥre şalup kullābun
Meh-i nev ṭutdı meger sâḥil-i deryâda karar
 12. Māh-ı nev dām kurup dökdi kevākib erzen
Umaruz ola⁴¹⁴ yine 'ayş u şafâ mürġi şikâr
 13. K̄odı bir pâre yaḥı t̄aş-ı zer-endüda felek
Şıvâra tâ Ramazân teşnelerin saḳḳâ-vâr

⁴¹² yine: meger

⁴¹³ zād: zerd

⁴¹⁴ ola: k'ola

14. Eşeridür görinen urdı mihekk-i şāma
Şatıcağ şayrafî-i dehre felek bir dīnār
15. Bāmdan düşmedi dilā taşt-ı meh-i nev bu gice
Güft vü gūy ile pūr olsa n'ola şeh̄r ü bāzār
16. Urđı çevgān-ı zeri gūy-ı zümürüd-gūna
Meh-i 'ıd oldı yine tevsen-i gerdūna süvār
17. Kamerī yaqalu bir hūb ser-ā-ser geydi
Ola tā bezm-i Hūdāvende felek hıdmet-kar
18. Vāriş-i 'ilm-i Nebī Hazret-i Kādī-zāde
Efzāl-i ehl-i zamān eşref-i eşraf u kibār
19. Füşehā vü bülegā bezmine mīr-i meclis
'Ulemā vü fużalā zümresine şāh-süvār

[67b]

20. Bu 'Alī-ḥikmet ü Hātem-kef ü Nu'mān-mezheb
Muşafā-hulḳ u Mesīhā-dem ü Yūsuf-dīdār
21. Māh-ı nev mīl-i zer almış ele kehhāl-şıfat
İşiginden çeke tādīde-i gerdūna ğubār
22. Eline girmek için fazl-i h'vān-ı keremi
Meh-i nev destin açar niteki şahş-ı cerrār
23. Sīne-i āyīne-sīmāsına beñzerdi eger
Şafha-i māh-ı şeb-efrūzda olmasa ğubār
24. Ne 'aceb fazlına nā-dān eger inkār itse
İtdi mi Aḥmed-i Muhtāra Ebū Cehl ikrār

25. Güneşüñ zerre kadar kadrine nokşān gelmez
Eylese nūr-ı cihān-tābını huffāş inkār
26. Ne şeref cāh ile ger olsa zamānen sābık
Gül-i ter şoñra gelür gül-şene evvel ḥas u ḥār
27. Bir olur mıydı bu gün kıymet-i ehl ü nā-ehl
Nāķıd-ı çarḥ eger eylese teşḥīş-i ‘ayār
28. Şadr-ı ‘ālīye geçürse n’lo nā-dānı felek
Dā’imā nāķışı a‘lāya çıkarur mi‘yār
29. Ezelī böyledür āyīn-i sipihr-i ğaddār
Ki gülüñ ḥ‘āb-gehi ḥār ola ḥāruñ gül-zār

Şiir No: 165

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bāķī⁴¹⁵

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[68a]

1. Sāḥil-i baḥr-i ‘Adendür meger eṭrāf-ı çemen
Dest-i mihr anuñ içün oldu bugün gevher-çīn
2. Ğoncaveş bāğ-ı belāda nice bir ḥāşıl ola
Girih-i ḥāṭır u teşvīş-i dil ü çīn-i cebīn

⁴¹⁵ Küçük, *a.g.e.*, s.70-72. Basılı divanda 37 beyittir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra, beyit yönünden farklılık göstermektedir.

3. Bāğa ‘azm eyle yürü tırma ki şahın-ı gül-şen
Cân-fezâdur nitekim meclis-i maḥdüm-ı güzîn
 4. Menba‘-ı mekremet ü luḫf Meḫemmed Çelebi
Vāhib-i faẓl u ‘aṫā şāhib-i ‘izzet ü temkîn
 5. Bāğ-ı kâdrinde anuñ şahın-ı sipîhr ü encüm
Bir çemendür ki saçılmış⁴¹⁶ aña berg-i nesrîn
 6. Kef-i kân ḫāşiyetinden görüp iḫsân nic’ olur
Yırlere geçdi ḫayâdan utanup genc-i defîn
 7. Def‘-i Ye‘cüc-ı ğama işigidür sedd-i sedîd
Men‘-i ceşş-i eleme der-gehidür ḫışn-ı ḫaşîn
 8. Nisbet olınsa eger faẓlına zannum bu kim
Menzil-i vehmedür mu‘teḫad-ı ehl-i yakîn
 9. Defter-i devletine miḫver-i eflāk ḫalem
Ḫâtem-i ḫadrine bu günbed-i fırûze nigîn
 10. Ḫabza-i ḫudretine ḫavs kemân-ı Rüstem
Nāvek-i re’yine per şeh-per-i Cibrîl-i emîn
- [68b]**
11. Meclis-i ‘işretine bâde şafaḫ bâdiye çarḫ
Nuḫl encüm meh ü ḫurşîd iki cām-ı zerrin
 12. Ğoncaveş ṫab‘ pes-i perde-i ‘uzletde seḫer
Sâkin olmışdı ser-efgende vü dil-teng ü ğamîn

⁴¹⁶ saçılmış: dökilmiş

13. Mülhim-i gayb gönül āyinesin karşı tutup
Eyledi tūṭī-i cāna bu kelāmı telkīn
14. Ruḥuña beñzer idi āyine olsa rengīn
Öykünürdi lebūñe la'l olaydı şīrīn
15. Secde kıldı göricek māh kasañ mihrābın
Bilmeyen şöyle ḥayāl eyledi kim ola cebīn
16. Kime kīn etdi yine çīni var ebrūlaruñuñ
Olmış ol çeşm-i gāzālāneleruñ āhū-yı Çīn
17. Dil-i āşūfte-şıfat cevri ile pā-mālitme
Hindū-yı ḥalka-be-gūşuñdur o zūlf-i miskīn
18. Ḥūn-ı dil şanma görünenleri müjgānumda
Dīde gül-zār-ı 'izāruñdan olupdur gül-çīn
19. Ebr-i nīsān gibi bu kilik-i güher-bārına
Eyledi gūş-ı cihānı şadef-i dürr-i şemīn
20. Gerden-i dehre yine silk-i cevāhir taqđum
Riştēdür ma'nī-i bārīk ü güher lafz-ı güzīn
- [69a]
21. Ser-verā şī'r degül nuṭk-ı Mesīhādur bu
Ṭotalum gayrīler eş'arı ola siḥr-i mübīn
22. Ne 'aceb ger ola bu nazm-ı revān rūḥ-efzā
Ki senūñ midḥat-ı cān-perverūñe oldı karīn
23. Ḥāşıl ey kān-ı kerem irdi bu gün ol dem kim

Eşer-i ‘ātıfet ü luṭf zuhūr ide hemīn

24. Lāyık-ı devlet ü şāyeste-i iḳbāl oldur
Çalmaya Bākī-i bī-çāre melūl ü ğamġīn
25. Söz temām oldu niyāz eyleyelüm der-gāha
İşidüp diye feleklerde melekler āmīn
26. Nitekim māşiṭa-i dehr ‘arūs-ı çemenūñ
Çihresin eyleye ārāyiş-i zīb ü tezyīn
27. Luṭf ṭab‘ ehline ola nitekim ḫālet-bāḫş
Çihre-i dil-ber ü şi‘r-i ter ü āvāz-ı⁴¹⁷ ḫazīn
28. Ḥūr-sīmālar ile şöyle pūr olsun ḫaremūñ
Görüp īmāna gele anı şanem-ḫāne-i Çīn
29. Şöyle eş‘ār-ı güher-bār oḳına anda⁴¹⁸ revān⁴¹⁹
Cān u dilden ide Ḥassān aña yüz biñ taḫsīn
30. ‘Andelībān-ı ḫoş-elḫān-ı gül-īstān-ı şenā
İdeler medḫūñ ile ḫoş naġamāt-ı rengīn

⁴¹⁷ Metinde sondaki “ı” yazılmamıştır.

⁴¹⁸ anda: aduña

⁴¹⁹ revān: kim

Şiir No: 166

Şiirin Başlığı : Velehu Berāy Hātem

Mahlas : Bākī⁴²⁰

Nazım Türü : Kasīde

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[69b]

1. Zer ü gevherle kı lup zīver-i efser hātem
Zīb ü zīnetde geçer hem-ser-i Kayşer hātem
2. Nāmile tutdı cihān mülkin olursa tãñ mı
Mālik-i Cām-ı Cem ü tãc-ı Sikender hātem
3. Meş‘al-i māhdur ol gevher-i şeb-tāb meger
Geçinür çenber-i gerdünile hem-ser hātem
4. Faşş fırûze⁴²¹ ne hoş yaraşur anda seyr it
Oldı bir tütüye güyākafes-i zer hātem
5. İdüp elmāsdan āyīne vü zerden şāne
Gösterür halka yine şīve-i duhter hātem
6. Tã ki bennā-yı kader yapıdı sa‘adet kaçırın
Oldı ol tãk-ı felek-rif‘ate manzar hātem
7. Halkadur devr-i kadeh la‘l şarāb-ı rengin⁴²²
Rind-i mey-h‘āreye hoşdur tolu sāgar hātem
8. Reşk-i la‘l-i leb-i dil-dār kurutmuş kanın

⁴²⁰ Küçük, *a.g.e.*, s. 44-48. Basılı divanda 57 beyittir.

⁴²¹ fırûze: pîrûze

⁴²² rengin: gül-gûn

N'ola ger böyle za'îf⁴²³ olsa vü lâgar hâtem

9. Cismine na'l kesüp farķına bir dâğ urmuş
Var ise sevdi meger yâr-ı sitem-ger hâtem
10. Vādî-i aşka düşüp taze cevân sevdi meger
Bükdi kıaddin nitekim pîr-i mu'ammer hâtem

[70a]

11. Hâsret-i la'l-i leb-i yârile tahsîl itmiş
Ten-i lâgar kıad-i çenber ruķ-ı aşfer hâtem
12. Nusħa yazdursa 'aceb olmaya bādâm üzre
Teb-i hicrâna 'ilâc eylemek ister hâtem
13. Tavķ-ı zerrîn taķınup yine kıazıtmuş kaşın
İhtiyâr eylemiş üslûb-ı Kıalender hâtem
14. Bu gül-istânda yiter 'ârife bir gül çünkim
Taķınur farķına bir dâne gül-i ter hâtem
15. Beyza-i tã'ir-i devletdür o dürr-i şeh-vâr
Âşiyân şeklini bağlarsa n'ola ger hâtem
16. Göz kıulağ oldu ser-â-ser gözedür âfâķı
Bulalı kıurb-i vezîr-i şeh-i kışver hâtem
17. Gözüñ üstinde kıaşuñ var dimesdi kimse dağı
İdeli kıizmet-i⁴²⁴ Pâşâ-yı dil-âver hâtem

⁴²³ za'îf: naħîf

⁴²⁴ kıizmet: kıidmet

18. Kerem-i keff-i güher-pāşa ‘Alī pāşādan
Buldı zerrīn-kemer ü tāc-ı mücevher hātem
19. Eli ihsān u ‘atā mevcin urur deryādur
Ne ‘aceb ger ola ğarķ-ı zer ü gevher⁴²⁵ hātem
20. Baħr-i eltāf-ı keremdür keff-i gevher-pāşı⁴²⁶
N’ola gird-āb-şıfat olsa müdevver hātem
21. Nice deryā diyemem keff-i güher-rīzine kim
Anda ğavvāş-şıfat buldı güherler hātem
- [70b]**
22. Burc-ı devletde iki⁴²⁷ eylese peydā ne ‘aceb
Hey’et-i mäh-ı nev ü şüret-i aħter hātem
23. Dürr-i sır-ābile gör gül-bün-i engüşinde
Jāle düşmiş gül-i nesrīne ne beñzer hātem
24. Ser-verā mümlayup ism-i şerīfüñ şaķlar
Kā’inātı ne ‘aceb kılsa musahħar hātem
25. Tavķ-ı fermāne çeküp gerden-i teslīmlerin
Nice āzādeleri eyledi çāker hātem
26. Felek engüşterī-i kadrüñe pīrūze nigīn
Kıpladı nāmuñ ile ‘ālemi yek-ser hātem
27. Görinür naķş-ı nigīninde sevād-ı mührüñ
Devletüñ barmağına mäh-ı münevver hātem

⁴²⁵ gevher: zīver

⁴²⁶ pāşı: baħşı

⁴²⁷ iki: eli

28. Yazdı hoş āyet-i Nūn ve'l-Ḳalem engüştünde
Ne midād istedi ne ḥāme ne mıstar ḥātem
29. Şeref-ı nām-ı şerīfünden olursa ḥālī
Bulmaz raġbet-i ḥalḥāl-i kebūter ḥātem
30. Bang-i⁴²⁸ āfāka virür⁴²⁹ nefḥa-i 'ūd u 'anber
Meclis-i devletüne olalı micmer ḥātem
31. Zār u ser-geşte-i tās-ı ġam idüp düşmenüñüñ
Pençe-i bahtın ider beste-i şeş-der ḥātem
- [71a]**
32. Dest-i ḳahrüñdan eger sille tokınsa görünür
Dīde-i düşmenüne ḥalka-i ejder ḥātem
33. Görür eltāfuñla maşlaḥat-ı tıġı u ḳalem
Bitürür ḳahrüñ ile ḥizmet-i⁴³⁰ ḥānçer ḥātem
34. Var ise irdi der-i luḥfuña şey'lillāhe
K'eylemiş kāselerini pür-zer ü zīver⁴³¹ ḥātem
35. Fetḥ-i bāb-ı keremi her ki ḳapuñdan bilmez
İhtiyācı eline ḥalka-i her der ḥātem
36. Şol ḳadar irdi hedāyā şeref-i medḥüñle
Ki benān-ı ḳalemüm oldı ser-ā-ser ḥātem

⁴²⁸ ḥānuñ: nāmuñ

⁴²⁹ virir: şalar

⁴³⁰ ḥizmet: ḥidmet

⁴³¹ zīver: gevher

37. Tuḥfe-i bezmüñ için bu ğazel-i rengīnüm
levḥ-i zerrīne yazup eylesün ez-ber ḥātem
38. Eylesün ‘ayş ı ḥayāl-i leb-i dil-ber ḥātem
Cām-ı zerrīn ile çeksün mey-i aḥmer ḥātem
39. Şekl-i ḥāl ü dehenüñ ḥātem-i fīrūze⁴³² nigīn
Cām-ı zerrīnile çeksün mey-i aḥmer ḥātem
40. Gerçi nazūklık ile ağızın arar engüştüñ
Dimez ammā dehenüñ sırrını gizler ḥātem
41. Ten-i şad-pāre ki şekl-i kafes-i zer-gerdür
Dağlar dilde olupdur aña yir yir ḥātem
- [71b]**
42. Ḥasret-i la‘l-i lebüñ bağırını pür-ḥūn itmiş
Dāğ yakmağa kōmiş gögsine aḥger ḥātem
43. Dehen-i teng-i dil-āvīzinebeñzer bulsa
Ḥāl-i müşgīnile ger ḥaṭṭ-ı mu‘anber ḥātem
44. Düşse āyīnesine pertev-i nūr-ı ḥaddüñ
Vire ḥūrşīd-i cihān-tāb gibi fer ḥātem
45. Sinemüñ dāğı ile cism-i dü-tā-yı zerdüm
Kıldı engüşte belāya beni bir zer ḥātem
46. Şararup miḥnetile beñzi kızarmış çeşmi
Var ise baḥt-ı siyeh-kāruma ağlar ḥātem

⁴³² fīrūze: pīrūze

47. La' l dil-dār gibi ola mı ḥandān yāḳūt
Dehen-i yār gibi ḳamı suḥanver ḥātem
48. Bī-'aded ḥātem ile tapuña geldi Bākī
Ki nice Rūm ḥarācına deger her ḥātem
49. Ḳoma ayakda bu maşnū' u muraşsa' nazmı
Elde ḥoş yaraşur ey Āşaf-ı saf-der ḥātem
50. Bulmaz dā'iresin bu güher-i nā-yābuñ
İtmesün bir daḥı bu devrde zer-ger ḥātem
51. Ḥātem-i nazma bu gün kimse bu ḥükmi viremez
Nice müfsidler ider gerçi müzevver ḥātem
- [72a]
52. Bedel olmaz buña zīrā ki senüñ nāmuñadur
Ṭutamaz mühr-i Süleymān yirin āḥer ḥātem
53. Tā bu eyvān-ı muraşsa' kemer-i 'ālīde
Ṭaḳa engüşt-i hilāle meh-i enver ḥātem
54. Mesned-i şadr-ı vezāretde ser-efrāz olasın
Ḳıla teslīm şehenşāh-ı muzaffer ḥātem

Şiir No: 167

Şiirin Başlığı : Berāy-ı H'āce-i Pādişāh-ı 'Ālem-penāh⁴³³

Mahlas : Bākī

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

1. Hürşid öñünde şu'lelenür mäh-ı nev müdām
Güyā ki şem'a karşı görünür kenār-ı cām
 2. Cām-ı hilālî hep bilece gördiler bu şeb
Halk-ı cihāna kıldı Hudā rüzeyi harām
 3. Kibrîtinî degürdi şafāk nārına hilāl
Tā kim çerāğ-ı mähî yakup ref'ola zālām
 4. Müy-ı sefid halkasını çarh-ı pîre-zen
İsterdi dağı eyleye halk-ı cihāna dām
 5. Çarh-ı 'acūze bağlanup altunlu çenberin
Bir nev-'arūs gibi ider nāz ile hırām
 6. Yā nāhunı görindi felek bir pelengdür
K'olmuşdur aña kal'a-i cefā künām⁴³⁴
- [72b]**
7. Yā defter-i sipihrede re'y-i residdür
Deyn-i şiyāmı halk edā itdiler tamām
 8. Zerrîn devāt mäh-ı nev altun kalem şihāb
Erkāmdu nücüm u felek defter-i şiyām

⁴³³ Küçük, *a.g.e.*, s.59-62. Basılı divanda 37 beyittir.

⁴³⁴ kinām: maqām

9. Behrām eline h̄ançer alup kaşd ider yā h̄od
A‘dā-yı dīn ü düşmen-i İslāma İntikām
10. Cirm-i kamer hilāl ile ‘ayn-ı ‘Alī yazar
‘İd-i şerīfe irmek içün kağr ü ihtirām
11. Nāreñcdür şarardı güneşden yanı disem
Olurđı bu mülāhaza hem bir h̄ayāl-i h̄ām
12. İllā ki māh-ı ‘īda bu sözler ba‘iddür
Erbāb-ı ‘aql öñünde haķīkat budur kelām
13. Peyk-i zamāne zer teberin dūşına alup
İrgürđi H̄vāce h̄izmetine⁴³⁵ ‘iddan peyām
14. Ol fāzıl-ı zamāne lebt̄b-i h̄abīb-i h̄alk
Ol ‘ārif-i yegāne edīb-i bülend-nām
15. Bābā Efendi h̄azreti kim h̄āk-i pāyine⁴³⁶
Gökden hilāl iki bükilüp virür selam
16. Devrān içinde aña bu gün māh-ı nev gibi
Kimdür ki kağdin itmeye vaķt-i selām lām
- [73a]**
17. Münkād emr ü nehyine eşhāb-ı i‘tibār
Ednā işāretine zevi’l-ihtirām rām
18. Bāzū-yı sa‘yı gerden-i maķşūda şalmadın

⁴³⁵ h̄izmet: h̄idmet

⁴³⁶ [Küçük, s. 59]-Bābā Efendi h̄azretleri kim h̄āk pāyine

Şemşîr-i 'azmi olmadı hem-ḥ^vābe-i niyām

19. Şemşîr-i ihtimāmına nisbet kelîl ü künd
Ger tîğ-i Kāhramān ola ya ḥod hüsām-ı Sām
20. Envār-ı mihri birle münevver cebîn-i şubḥ
Enfās-ı ḥulķı birle mu'atṭar meşām-ı şām
21. Fażl-ı fezāsı içre bu eflāk bî-ķarār
Evc-i hevāda yidi mu'allāķ döner ḥamām
22. Bir cîs işigi ḥākine olurdı çihre-sāy
Olmasa ger cibāh-ı efāzıldaizdiḥām
23. Deryā-yı 'ilme dūr gibi ğavvās olanlara
Virđi zamāne ḥizmeti silkinde intizām
24. Keff-i yem-i yemîni nem-i cūdın itse feyż
Bārān yirine dürr ü güher yağdurur ğamām
25. Gün gibi başı göklere irdi şu kimsenüñ
Kim zerre deñlü eyledi şānında ihtimām
26. Āyînedür ki şüret-i iķbāl-i gösterür
Şaḥn-ı sarāy-ı devleti ferşinde her ruḥām
- [73b]**
27. Dehre devām-ı devletidür ğāyetü'l-münā
Çarḥā beķā-yı 'izzetidür münthehe'l-merām
28. Ey Ḥ^vāce-i yegāne senüñ āsitānuña
Bāķi kemîne bende geķer kemterîn ğulām

29. Hāk-i derūñ sücūdın ider bir fütādedür
Luṭf eyle dest-gīri ol itsün biraz kıyām
30. Ser-rişte-i murādı n'ola elde bulsa ol
Ḥabl-i metīn-i 'ahdüñe kılmışdur i'tiṣām
31. Gerdün-ı dūna eylemez ol 'arz-ı ihtiyāc
Ṭapuñ ṭururken eyleye mi minnet-i li'ām
32. Luṭfuñ zülālin eyle 'atā teşne-dillere
Ey menba'-ı mekārim ü ser-çeşme-i kirām
33. Ḥatm oldı söz du'ā-yı cemīlūñ maḥallidür
K'ola raḥīk-i cām-ı şenā 'anberīn ḥitām
34. Dürr-i du'ālı zeyn idelüm tā ki yaraşa
Sāk-ı mesāk-ı 'adline⁴³⁷ ḥalḥāl-i ihtişām
35. Hem-vāre tā ki edhem-i zerrīn-sitām-ı çarḥ
Na'l-i zer ile eyleye bu 'arşada ḥırām
36. Devrān muṭī' u gerdiş-i gerdün be-kām-ı dil
Ecrām rām devlet ü iḳbāl müstedām

⁴³⁷ 'adline: midḥata

Şiir No: 168

Şiirin Başlığı : Fuzûlî⁴³⁸

Mahlas : Fuzûlî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün

[74a]

1. Yoluñda cân virem kimi derūnumda 'alāmet var
Şehid-i tîğ-i 'aşk olmağa gönümde şehādet var
2. Döküldi gözlerüm yaşı nazar kılmaduñ ey meh-rū
Düşüptür yılduzum⁴³⁹ meger⁴⁴⁰ sitāremde nuhūset [var]
3. Beni gel öldürüp kırtar belādan çünkü ey hunī
Ne sende merḥamet şefkat ne bende şabra tākāt [var]
4. Efendim pâdişāhımsınkime varup idem şekvā
Baña çok cevr ü zulm etdüñ saña senden şikāyet [var]
5. Gedā-yi 'āleme sultān ü sultānı gedā eyler
Şarāb-ı 'aşk-i dil-berde Fuzûlî özge ḥālet [var]

⁴³⁸Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, *a.g.e.*, s.162-163. Bazı mısralarda redifin yazılmadığı görüldü. Bunlar köşeli parantezde gösterildi. Metnin yayımlanmış hali ile beyit sıralanışı yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

⁴³⁹ yılduzum: ılduzum

⁴⁴⁰ meger: düşkün

Şiir No: 169

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Fuzûlî⁴⁴¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün

1. Zihî zātuñ nihân ü ol nihândan mā-sivā peydā
Bihār-i şun‘uña emvāc peydā қа‘r nā-peydā
2. Bülend ü pest-i âlem şâhid-i feyz-i vücūduñdur
Degül bî-hüde olmak yoğiken arz u semā peydā
3. Kemāl-i hikmetüñ izhâr-i kudret kıлмаğa etmiş
Ġubâr-i tîreden âyine-i gîti-nümā peydā
4. Dem-â-dem aqs alur mir‘ât-i ‘âlem kahr u luţfuñdan
Anuñ‘çün geh küdüret zâhir eyler geh şafâ peydā
5. Gehî toprağa eyler hikmetüñ biñ meh-liķâ pinhân
Gehî şu‘uñ kıtur toprağdan biñ meh-liķâ peydā

[74b]

6. Cihân ehline tâ esrâr-ı ‘ilmüñ qalmaya mahfî
Ķalıpdur hikmetüñ küffâr içinde enbiyâ peydā
7. Nişân-i şefkatüñdür kim olur izhâr-i hamdüñ‘çün
Fuzûlî tîreţab‘undan kelâm-i cân-fezâ peydā

⁴⁴¹ Akyüz, Beken, Yüksel, Cunbur, *a.g.e.*, s. 167-168.

Şiir No: 170

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Vücūdī⁴⁴²

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

1. Oğusañ gülşen-i ma'nide bülbül gibi ger vā'iz
Virürdüñ şevkle 'aşkuñ kitābundan haber vā'iz
2. Dil-i vīrānede genc-i muḥabbet bulmağ isterseñ
Derūnuñda gerekdür olmaya buğz⁴⁴³ u keder vā'iz
3. Bize ḥuld u sağar efsānesün meclisde 'arz itme
Ki vaşl-ı hicr-i cānāndur bize ḥuld u sağar vā'iz
4. Dirinse kim zamāne ḥalkuna etmez sözüüm te'şir
Eger'ilmüñle 'āmil olsuñ eylerdi eşer vā'iz
5. Hüner ehlinde ğam eksik degildür bezm-i 'ālemde
Olaydı gerğamuñ olurdu sende bir hüner [vā'iz]
6. Nice şabr eylesün senüñ cefā-i ṭa'n-ı ağıyāra
Ma'ārif sebze-zārunda nihāl-i pür şemer vā'iz
7. La'lī-i suḥanla gūyıya-ı deryā-ı 'irfānum
Hevā-i 'aşkla her bir sözümdür bir güher-i vā'iz

⁴⁴² Bazı mısralarda redifin yazılmadığı görüldü. Bunlar köşeli parantezde gösterildi.

⁴⁴³ Metinde “بعض” yazılmaktadır. Anlam gereği “buğz” okundu.

[75a]

8. Ya cām-ı dil-güşādür elde ya bir gönca-ı ra'nā
Hele vaşfuñda oldı gül gibi bu şi'r-i ter vā'iz
9. Dem-ā-dem rüy-ı zerdile sirişkün'arz ider yāra
Şunarsan gösterür gayra Vücūdī sīm u zer [va'iz]

Şiir No: 171**Şiirin Başlığı** : Velehu**Mahlas** : Vücūdī**Nazım Türü** : Gazel**Kalıbı** : mef'ülü/mefā'ılü/mefā'ılü/fe'ülün

1. Biz bülbül-i bāğ-ı ruḥ-ı ḥübān-ı cihānuz
Biz nāzır-ı envār-ı gül-i gülşen-i cānuz
2. Biz ki girerüz ḥalvete vü mescide gāhı
Biz meykedede cür'a-keş-i pīr-i muğānuz
3. Feth itmedeyüz 'uḳde-i eşkāl-ı cihānı
Miftāḥ-ı der-i genc-i ma'ānī vü beyānuz
4. Ki mūr şıfat ḥūr u ḥaḳrüz göze ammā
Geh taḥt-ı ma'ārifde Süleymān-ı zamānuz
5. Biz gūşe-i ḥumḥāne-i vaḥdetde Vücūdī
Rindān-ı mey-āşām ile peymāne keşānuz

Şiir No: 172

Şiirin Başlığı : Nef'î⁴⁴⁴

Mahlas : Nef'î

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün

1. Bahār olsa⁴⁴⁵ yine seyr-i gülistān olduğun görsem
Güzel seyr eylemek 'uşşāka āsān olduğun görsem

[75b]

2. Letāfetden görünse āsimānuñ 'aksi her yerde
Çemende başka bir ālem nümāyān olduğun görsem
3. Kızarsa gül gül olsa tāb-ı meyden rüy-ı cānānuñ⁴⁴⁶
Ruḥ-ı cānānı hem gül hem gülistān olduğun [görsem]
4. Baḳup geh sīne-i cānāna geh cām-ı mey-i nābe
Dil-i dīvāne berr ü bahre sultān olduğun [görsem]
5. Şafādan birbirinüñ sīnesin çāk etse dilberler
Güzeller mest olup dest ü girībān olduğun [görsem]
6. Yine rez-duḥterin peydā idüp 'azm-i kenār etsem
Ġamuñ ḥātırdā nā-peydā vü pinhān olduğun [görsem]
7. Muḥaşşal böyle bir gün görmeden ölürsem ey Nef'î
Felek ben ölmeden hākile yeksān olduğun [görsem]

⁴⁴⁴Akkuş, *a.g.e.*, s. 319. Bazı mısralarda yazarın redifini yazmadığı görülmüş olup köşeli paratez içine alınmıştır.

⁴⁴⁵ olsa: erse

⁴⁴⁶ cānānuñ: hūbānın

Şiir No: 173⁴⁴⁷

Şiirin Başlığı : -

Mahlas :-

Nazım Türü : Matla

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

Sözün şarrâf ol senden sorılmadın sükût eyle

Kulak iki vü dil birdür iki işide bir söyle

Şiir No: 174

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Bâkı⁴⁴⁸

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ılātün/mefā'ilün/fe'ilün

1. Sâkıyâ cām-ı mey ne hoş gül olur
Eline kim alursa bülbül olur
2. Dir gören tâze dâğı sīnemde⁴⁴⁹
Ne güzel kırmızı kıranfül olur
3. Ğam-ı zülfüñle dūd-ı āh-ı kebūd
Lâcüverdī laṭīf sünbül olur
4. Rişte-i zülf-i⁴⁵⁰ dil-bere tolaşan
Beste-i bend-i zülf ü kākül olur

⁴⁴⁷ Şiir derkenarda bulunmaktadı. Şiirin yanında okunamayan iki satırlık yazı bulunmaktadı.

⁴⁴⁸ Küçük, *a.g.e.*, s.199.

⁴⁴⁹ başumda: sīnemde

⁴⁵⁰ zülf: mūy

5. Bākīye āb-ı vaşluñ irmez ise
 Āteş-i hecrile yanur kül olur

Şiir No: 175

Şiirin Başlığı : Emrī⁴⁵¹

Mahlas : Emrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : Fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[76a]

1. Ruḥuña beñzedügiyçün gül-i āl
 Eli üstinde tutar anı nihāl
2. Lebleri vaşfını işitdi meger
 Kendüzinden şavudı āb-ı zülāl
3. Ağlaya ağlaya yaşum çıkarup
 Qondı göz ḥānesine şāh-ı ḥayāl
4. Boynın egmezdi gelüp qarşuñda
 ‘Āşık olmasa ger ebrūña hilāl
5. Öykünürmiş lebine ey Emrī
 Bulıcaq cām-ı şarābı ele āl

⁴⁵¹ Saraç, *a.g.e.*, s.178-179.

Şiir No: 176

Şiirin Başlığı : Rūhī⁴⁵²

Mahlas : Rūhī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. Pirehen bār-ı girāndur aña duymaz bedenüñ
Berk-i gülden meger⁴⁵³ ey ğonçe ola⁴⁵⁴ pïrehenüñ
2. Lebi yādıyla haṭ-ı sebzine yāruñ naḫar it
Haṭı var bāde-i gül-rengile seyr-i çemenüñ
3. Yār meydāna girüp zülfini çevgān itmiş
Günidür ey dil-i sevdā-zede serden giçenüñ
4. Cevheri olmayana virme ayağuñ tozunı
Bī-başıret ne bilür kıymet-i ḫāk-i ḫademüñ
5. Rūḫiyā genci yeter bekledüñ inşāf oldı
Çıḫalum seyrine şimden-girü şahn-ı bāğuñ

⁴⁵²Ak, *a.g.e.*, s.746. Divandaki 4. ve 5. beyitlerle mecmuadaki beyitler uyuşmamaktadır. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

4. beyitin divandaki yeri:

Kesme cevlānuñı Mecnūn gibi bu meydānda

Girdbād-ı reh-i şahrā-yı fenā olsa tenüñ

5. beyitin divandaki yeri:

Rūḫiyā ḫaṭ‘-ı ‘adū ṭab‘uña noḫşañ virmez

Bildürür rütbeñi erbāb-ı kemāla suḫanuñ

⁴⁵³ meger: gerek

⁴⁵⁴ ola: senüñ

Şiir No: 177

Şiirin Başlığı : Velehu Eyzen

Mahlas : Rūhī⁴⁵⁵

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[76b]

1. Cān u dil hükmine neyler atılup peykānuñ
Dostum hükmi nedür bir iki kâtre kanuñ
2. Dilini kesmeye bed-gūlaruñ inşāf mıdur
Haçerüñ ey büt-i dil-cū neye bekler yānuñ
3. Ben kimem kim çeksin katlüme tīg u haçer
Ġarazuñ bağrumı delmekse yeter müjgānuñ
4. Tālib-i la‘l-i leb-i yarı sen ey dil göresin
Dürr ü yāķūtile bir gün pür olur dāmānuñ
5. Kūşe-i ğamda revā mı unutulmaķ Rūhī
Tab‘-ı derrākile ma‘lūmı iken dünyānuñ

Şiir No: 178

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁵⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. Sākiyā faşl-ı hazān itdi cihānı dil-teng

⁴⁵⁵ Ak, a.g.e., s.715.

⁴⁵⁶ Ak, a.g.e., s. 721-722.

İdevüz meygedeye çäre budur⁴⁵⁷ kim āheng

2. ‘Āķibet dönse gerek berk-i ĥazāna yüzimüz
Bir iki gün içelüm bāri şarāb-ı gül-reng
3. Yok beķā kimseye Bokrāt da olsañirişür
‘Ömr-i ķārüresine dest-i kazādan⁴⁵⁸ yine⁴⁵⁹ seng
4. Dāĥil-i silsile-i ehl-i maķāmāt olmaz
İtmeyen ķadd-i ser-efrāzını ĥam niteki çeng
5. ‘Aşķile hemdem olan kimsede olmaz⁴⁶⁰ nāmūs
Bādeden vir ĥaber ey şūfī ne nāmūs ve⁴⁶¹ ne neng

[77a]

6. Vādī-i ‘aşķa giren kimse gerek tīr-endāz
Yoksa⁴⁶² her kūşede vardur nice biñ şīr u peleng
7. Zerd olur çehresi ‘āşīķ⁴⁶³ olanuñ dirse nigār
Şaķın ey Rūĥī murādı saña urmaķdur reng

⁴⁵⁷ budur: odur

⁴⁵⁸ kazādan: ĥavādisden

⁴⁵⁹ [Ak, s.722]-yine

⁴⁶⁰ olmaz: neyler

⁴⁶¹ [Ak, s. 722]-ve

⁴⁶² yoksa: yoĥsa

⁴⁶³ ‘āşīķ: derdi

Şiir No: 179

Şiirin Başlığı : Ğazel-i Bākī Tahmīs-i Vaḥdetī⁴⁶⁴

Mahlas : Vaḥdetī/Bākī

Nazım Türü : Tahmis

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1

Ḥamdulī’llāhki dilā mazhār-ı fehm-ārāyam
 Evc-i rif’atda Hümā gibi semen-sīmāyam
 Ḳāf-ı vaḥdetde⁴⁶⁵ bu dem⁴⁶⁶ sākin-i bī-pervāyam
 N’ola dehr içre nişānum yoğise ‘Anḳāyam
 Ne ‘aceb seyl gibi çağlamasam deryāyam

2

Menem ol āyine-i ḳudret-i⁴⁶⁷ zāt-ı yek-tā
 Menem ol vāḳıf-ı esrār-ı rumūz-ı esmā
 Menem ol maṭla‘-ı⁴⁶⁸ envār-ı ilāha a‘lā⁴⁶⁹
 Göze gösteremez ise tañ mı beni her ednā
 Ki nazār fark idecek mertebeden a‘lāyam

3

Mū-be-mūzātumı tebdīl ideli Ḳur‘āna⁴⁷⁰
 İrmişem meretebe-i besmele-i Raḥmāna
 Rū-be-rū nāzırum envār-ı ruḥ-ı cānāna
 İltifāt eylemezem zerre ḳadar nādāna
 Āsmān-ı hünere mihr-i cihān-ārāyam

⁴⁶⁴ Öztürk, *a.g.e.*, s.30-31.

⁴⁶⁵ vaḥdet: ḳurbet

⁴⁶⁶ bu dem: bugün

⁴⁶⁷ ḳudret: ḥikmet

⁴⁶⁸ maṭla‘: mazhār

⁴⁶⁹ a‘lā: Mevlā

⁴⁷⁰ ḳur‘ān: furḳān

4

[77b]

Gösterelden yüzini baña cemāl-i⁴⁷¹ ma'nā
 Kılca gelmez gözüme kıl-ı maḳāl-ı⁴⁷² süfehā⁴⁷³
 Burınup⁴⁷⁴ şāl u 'abāyı idüben terk-i ḳabā
 Şüretā gerçi gedā şeklin urındum ammā
 Mesned-i memleket-i ma'rifete dārāyam

5

Vaḥdetī şüret-i şekl-i beşer-i ekremde
 Gelmişüz aḥsen-i taḳvime dem-i ādemde
 İbn-i Meryem geçinüp vāsıta-i ḥātemde
 Bāḳiyā dīn-i⁴⁷⁵ Muḥāmməd haḳiçün 'ālemde
 Dem-i cān-baḥşile nazm içre bugün 'İsāyam

Şiir No: 180

Şiirin Başlığı : Rūḫī⁴⁷⁶

Mahlas : Rūḫī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

1. Güller açıldı gelün zevḳin idün dir bāguñ
 Şubḫ-dem itdügi feryād budur ırmağün
2. Faşl-ı gülde mey ü maḥbübile 'ıyş itmeyiceḳ
 Zevḳin itdüm dimesün bir kişi⁴⁷⁷ bāguñ rāguñ

⁴⁷¹ cemāl:kelām

⁴⁷² maḳāl: ḳāl

⁴⁷³ süfehā:cühelā

⁴⁷⁴ burınup: urınup

⁴⁷⁵ dīn: nūr

⁴⁷⁶ Ak, *a.g.e.*, s. 707.

⁴⁷⁷ bir kişi: inşāf mı

3. Bunca kim merhem urur jāle arası opmaz
‘Aceb ey lāle kimūñ odına yanmıř dāguñ
4. İster⁴⁷⁸ o⁴⁷⁹ servūñ ayađı ozuna yūz sūre āb
Pāye-i rıf‘at umar fikrini gōr alađuñ
5. Rūhiyā kūnci yeter bekledūñ inřāf oldu
ıkdılar seyrine řimdengirū řađn-ı bāguñ

şiir No: 181

şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁸⁰

Nazım Tūri : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātūn/fā‘ilātūn/fā‘ilātūn/fā‘ilūn

[78a]

1. Ğoncadur la‘lūñ dimiřsin yāra berk-i gūl yūzūñ
Āferiñ ey dil hemiře bōyle rengīndūr sōzūñ
2. āre ne ozup ozup geldi ğubārı hađđ-ı yār
Ađlamađ vađtı degūl ey eřm-i giryān a gōzūñ
3. Sen ne cāy-ı pāksın ey Ka‘be-i kūy-ı hađıb
Kim ulū‘l-ebřāra kuđl-ı nūr-bađř olmiř ozuñ
4. Vařf-ı la‘l-i yārile ři‘rūm řekerden atludur
Sōyle ey tūđi-i řirīn-kār var ise sōzūñ
5. Gōzyařın dōkdūke arturdı cefā vū cevri yār
Rūhiyā aliřmadı ğitdi o mehle yılduzuñ

⁴⁷⁸ ister: izter

⁴⁷⁹ o: ol

⁴⁸⁰ Ak, *a.g.e.*, s.742.

Şiir No: 182

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁸¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. Yıldı bir kerre ider seyr-i gülistān gül-i surḥ
İntizār ile ider bülbüli nālān gül-i surḥ
2. Subḥ-dem def‘-i ḥumār itmek için gülşende
Bülbül-i zāra şunar cām-ı hezārān gül-i surḥ
3. Giceler var ise gülşende yatupdur⁴⁸² seheri
Taḳınur başına ol ḡonca-i ḥandān gül-i surḥ
4. Bādeden gül gül açıldıḡça ruḥ-ı rengīni
Bezm-i meyde alınup oldı perīşān gül-i surḥ
5. Bülbül olduḡsa n’ola her güle mā’il degülüz
Yeter ey Rūhī saña⁴⁸³ ‘arız-ı cānān gül-i surḥ

Şiir No: 183

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁸⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[78b]

1. Çeşm-i pür-ḥünüm gibi mecliste ḡan aḡlar ḡadeḥ

⁴⁸¹ Ak, *a.g.e.*, s.374-375.

⁴⁸² yatupdur: yatur kim

⁴⁸³ saña: bize

⁴⁸⁴ Ak, *a.g.e.*, s. 373.

Güiyā olmuş giriftār-ı leb-i dilber kadeh

2. Arturur zevkin şafāsın artuğ⁴⁸⁵ eyler ādemüñ
Ey gül-i ter görmedüm la'luñ gibi bir ter kadeh
3. Başum üzre yiri var gül gibi bezm-i bādede
Gelse ol⁴⁸⁶ sākī-i gül-ruhsār⁴⁸⁷ elinde ger⁴⁸⁸ kadeh
4. Mihr-i 'ālem-tāba ğarrālukda sākī ta'n ider
Neş'e-i mey olsa başında elinde zer-kadeh
5. Lebleri devrüñde yāruñ şanma 'aqluñ cem' olur
Rūhiyā gitdükce eyler ādemi ebter kadeh

Şiir No: 184

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁸⁹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün

1. Bir 'aşıka ki hūn-ı cigerdür ğidā-yı rūh
Yıllarla içse 'aynına gelmez mey-i şabūh
2. Dem-beste koyma gönlimüzi bezm-i 'aşkda
Şun sākīyā piyāleye şāyed bula fütūh
3. Dürc-i murād-ı dürri ele girmege gerek
Ġavvāş-ı baħr-ı 'aşkuña 'ālemde 'ömr-i Nūh
4. Huşyār olunca şū yirine bāde mi içer

⁴⁸⁵ ertuğ: ğālib

⁴⁸⁶ ol: o

⁴⁸⁷ ruhsār: çehre

⁴⁸⁸ ger: her

⁴⁸⁹ Ak, *a.g.e.*, s. 369.

Mest olsa şūfī biñ kez ider tevbe-i naşūh

5. Şanma şarāba meyl ide Rūhī-i haste-ḥāl⁴⁹⁰
Olmışdur [aña]ğuşsa-i la'luñ ğidā-yı rūh

Şiir No: 185

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁹¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilätü/mefā'ilü/fā'ilün

[79a]

1. Ey dāğ-ı miñnetüñ ser-i erbāb-ı ihtiyāc⁴⁹²
Olmaz esīr-i derd ü ğamuñ t̄alib-i 'ilāc
2. Bāzār-ı 'aşq mihr-i cemāluñdan aldı germ
Sensin metā'-ı ḥüsne viren gül gibi revāc
3. Mihr-i ruḥuñdan eyleme ḥālī derūnımı
Lāyık degül ki Ka'be-i 'aşq ola bī-sirāc
4. Zāhid ümīd-i luṭf ider ammā revā degül
Mihmān-ı ḥān-ı⁴⁹³ şefkātuñ ola o gözi ac
5. 'Ālem kemāl-ı luṭfuña muḥtācdur ne ğam
Rūhī iderse dergehüñe 'arz-ı ihtiyāc

⁴⁹⁰ ḥāl: dil

⁴⁹¹ Ak, *a.g.e.*, s.363-364.

⁴⁹² ihtiyāc: 'aşka t̄ac

⁴⁹³ [Ak, s. 363]-Ḥān

Şiir No: 186

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁹⁴

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

1. Bir taze dağ yaqdı bugün yār-ı sīneye
Mühr urdı şāh⁴⁹⁵ kendü eliyle hāzīneye
2. Dāğum kārāsı üzre degül қаtre қаtre қan
Mercāndur⁴⁹⁶ ki zīb virür her 'anberīneye
3. Çeşmümde қanlu yaşımı gören bi'aynidür
Engüri mey қonıldı şanur āb-gīneye
4. Dilde vişālı fikrini buldı sevindi cān
Müflis gibi ki şataşa nāgeh defīneye
5. Çeşmi dile hādengini gönderse Rūhiyā
Beñzer o қāfire ki oқ atar Medīneye

Şiir No: 187

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁴⁹⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilātün/fe'ilün

[79b]

1. Eylesem қaddümi hāk-ı қādemüñ itmege⁴⁹⁸ hām
Benden evvel düşer üstine hāsedden sāyem

⁴⁹⁴ Ak, *a.g.e.*, s.935.

⁴⁹⁵ şāh: geldi

⁴⁹⁶ mercāndur: mercān durur

⁴⁹⁷ Ak, *a.g.e.*, s. 847-848. Basılı divanda 8 beyittir. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

⁴⁹⁸ İtmege: almağa

2. Felegũñ sağfını bir āhile yandurmayıcak
Sũziş-i ‘aşđdan ey dil dem urur mı ādem
3. Yüzine gülse gülũñ n’ola çemende şebnem
Beslemişdür anı bir gonca iken tıfl-mişāl
4. Bir yeşil yaprakile ādeme evvel⁴⁹⁹ bulısur
Başıcak gonca-i ter şahn-ı gülistāna kadem
5. Çarđ döndükce o mihr-i keremũñ ey Rũhĩ
Zıll-ı luş başımızdan umaruz olmaya kem

Şiir No: 188

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rũhĩ⁵⁰⁰

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātũn/fe‘ilātũn/fe‘ilātũn/fe‘ilũn

1. Gelũñüz şubha-i şād-dāne-i elden şalalum
Varalum pĩr-i ĥarābatdan irşād alalum
2. Elimüz almamak inşāf degıldür nice bir
Pāymāl-ı ġam-ı hicr olup ayakda kılalum
3. Terk-i nāmüsdadur çũnki şafā-yı vāĥdet
Şĩşe-i nengimüzi sağf-ı sipihre çalalum
4. ‘Aşđ baĥrine tıalan buldı dür-i mađşũdı
Ne durursuzgelũñüz biz de o baĥra tıalalum

⁴⁹⁹ ādeme evvel: şāh-ı bahāra

⁵⁰⁰ Ak, a.g.e., s.830.

5. Dehenüñmiş turalum kıatil-i cân ey Rühî
Göze⁵⁰¹ görünmiyecek⁵⁰² kıanını kimden alalum

Şiir No: 189.

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rühî⁵⁰³

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ'ılün/mefâ'ılün/mefâ'ılün/mefâ'ılün

[80a]

1. Döner gülzâr-ı gamda dem-be-dem dolâbveş başum
Ayağına aķar ol serv-ķaddüñ şu gibi yaşum
2. İşıgi taşı 'ayb itmeñ yanumdan eksik olmasa
Ĝarîbem dostlar oldur reh-i 'aşķ iķre yoldaşum
3. İki saķr eylemiş baķtum ķara olduĝunuñ şerhin
Yazan levķ-i cebînumde görinen şanmañuz ķaşum
4. Ayaĝuñ [topraĝın] kūyuñda hün-âlūd idüp her dem
Çeker kuķlu'l-cevâhir yerine çeşm-i güher-pâşum
5. Kıılıclar yaĝdurursa başuma aĝyâr ey Rühî
Tarîķ-i 'aşķdan çıkmam⁵⁰⁴ eger bilsem gider başum

⁵⁰¹ göze: yirde

⁵⁰² görünmiyecek: degül

⁵⁰³ Ak, *a.g.e.*, s.823-824.

⁵⁰⁴ çıkmam: gitmem

Şiir No: 190

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁵⁰⁵

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Hâbbezâ ey âbrû-yı meclis-i şâh u gedâ
Merhâbâ ey cân-ı ‘âlem yoluña cânlar fedâ
2. Alsa idi lezzet-i keyfiyyet-i cân-bahşuñı
Ayaguñ toprağını eylerdi zühd ehli gıdâ
3. Zevkimuz var mâ’ilüz keyfiyyet-i cân- bahşuña
İsterüz kim başımızdan olmasun bir dem cüdâ
4. Başdadur dâ’im dilberüñ⁵⁰⁶ gül gibi ammâ zâhidüñ
Görmeyüp lâyıq seni çeşmine ẖvâr itmiş Hudâ
5. Geldüñ ihyâ eyledüñ bezm-i şafâda Rūhiyâ
Merhâbâ ey rûh-ı şânî yoluña cânlar fedâ

Şiir No: 191

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Rūhī⁵⁰⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[80b]

1. Gerçi evvel leb-i la‘linden irür câna şafâ
Soñra ammâ ẖatı sevdâsına düşmek ne belâ

⁵⁰⁵ Ak, *a.g.e.*, s.315.

⁵⁰⁶ dilberüñ: yerüñ.

⁵⁰⁷ Ak, *a.g.e.* s.337.

2. Öldürüp kanımıza şanma bulaşdırmış elin
Bizi öldürdüğine destine yakmış hımnā
3. Nedür ol zülf-i girih-gīr⁵⁰⁸ o müselsel kākül
Kılca noqşānları yoq biri birinden a‘lā
4. Dirler ölmüş gam-ı hicrūñle yoluñda ağıyār
Var ümīd ki yalan ise dağı gerçek ola
5. Gelse haţţī bizi kırtursa belādan diridük⁵⁰⁹
Rūhıyā geldi haţţī oldı belā üzre belā

Şiir No: 192

Şiirin Başlığı : Emrī⁵¹⁰

Mahlas : Emrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ılün/mefā‘ılün/mefā‘ılün/mefā‘ılün

1. Senüñ fülful beñüñ varsa benüm dāğ-ı siyāhum var
Senüñ sünbül şaçüñ varsa benüm de dūd-ı āhum var
2. Senüñ fıraķuñda⁵¹¹ mişkīn sāye-bān varsa kākülden
Benüm de dūd-ı dilden āsumāni bār-gāhum var
3. Senüñ başuñda ey meh gün gibi tāç-ı⁵¹² zerüñ⁵¹³ varsa
Benüm de şu‘le-i nār-ı muħabbetden kelāmum var

⁵⁰⁸ girih-gīr: mu‘anber

⁵⁰⁹ Gazel, bkz. Ak, s. 337. 5. beyit mecmuadaki beyitten farklıdır.

Divandaki şekli:

‘Aş idüp fırşatı fevt itmeye gör ey Rūhī
Bir karar üzre bilürsin ki degüldür dünyā

⁵¹⁰ Saraç, *a.g.e.*, s.116.

⁵¹¹ fıraķuñda: başuñda

⁵¹² tāç: zer

⁵¹³ zerüñ: efserüñ

4. Senüñ müjgān-ı çeşmüñden var ise leşkerüñsaf şaf
Benüm de yir yüzün tatar sirişkünden sipāhum var
5. Senüñ kerbün⁵¹⁴ var[i]se dîdem⁵¹⁵ ey dîde-i Emrî
Benüm de süzile dilden gelür çoķāh u vāhum var

Şiir No: 193

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Revānî⁵¹⁶

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün

[81a]

1. N'ola dirlerse saña dil-ber-i ra' nādur bu
Hele dirler bañada 'āşık-ı şeydādur bu
2. Her denīnūñ sözine uyma beni itme helāk
Olma mağrūr begüm hüsñüñe dünyādur bu
3. Kimi ağlar kimi iñler kimi feryād eyler
Bilmezem kūy-ı vücūdumda⁵¹⁷ ne ğavġādur bu
4. Baķamaz kimse güneş yüzine gözler ķamaşur
Görenūñ⁵¹⁸ 'aklı gider özge temāşādur bu
5. Vaşf-ı hüsñüñde⁵¹⁹ gören şi'r-i Revānîdir kim⁵²⁰
Bāġ-ı cennetdeaçılmış gül-i zībādur bu

⁵¹⁴ kerbün: kandan

⁵¹⁵ dîdem: sirişküm

⁵¹⁶ Avşar, *a.g.e.*, s. 361. Aynı şairin şiiri olarak 87a'da tekraralanmıştır.

⁵¹⁷ vücūdum: habībüm

⁵¹⁸ görenūñ: kişinūñ

⁵¹⁹ görenūñ: kişinūñ

⁵²⁰ kim: didi

Şiir No: 194

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Şāhī⁵²¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

1. Sünbülün yanunca her sū-çeşm-i dil-cūlar mıdur
Yā kemend ile tutilmiş vahşī ahūlar mıdur
2. Yaylardur kim qurılmış aşılı her gūşdan
Yā gāzabla çekdigün⁵²² peyveste ebrūlar mıdur
3. Gözlerüñdür kaşlaruñ küncinde yatmış bir taraf
Yā bir eyvān içre düşmiş iki cādular mıdur
4. Baş çıkarmış her taraf güller midür faşl-ı bahār
Yā fenā kūyunda hāk olmuş perī rūlar mıdur
5. Bilmezem Şāhī senün yāruñdur ancak tünd-hū
Yoğsa hūblar cümlesi [ya] böyle bed-hūlar mıdur

Şiir No: 195

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Hālīfe⁵²³

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

[81b]

1. Sünbülün yanunca ey meh çeşm-i dil-cūlar mıdur
Yā gönül sihr etmegiçün iki cādular mıdur

⁵²¹87b' de aynı şaire şiiri olarak tekrarlanmıştır.

⁵²²Metinde “چ” sesinin noktaları ve “ك” sesinin çizgileri eksik olduğu için bizim tarafımızdan okundu.

⁵²³Şāhī'ye kafiye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yapılmıştır.

2. Zülfdür yâ haţţ-ı reyhân ‘arızuñ devrindeki
Yoksa “ve’l-leyl” âyetin şerhin kılan mûlar mıdur
3. Çâkerüñdür gerd-i ruhsâruñda mesken eyleyen
Yâ kenâr-ı ka‘bede bir nice hindûlar mıdur
4. Mâh-i nev mi yâ muqavves kaşlaruñ mihrâbıdur
Yâ gönüller kıblesi yâ tâk-i ebrûlar mıdur
5. Ey Halîfe şi‘rdür yâ nazm yâ sihr-i helâl
Yâ cevâhirden düzülmüş ‘ıkd-ı lü’lular mıdu

Şiir No: 196

Şiirin Başlığı : ‘Ömrî

Mahlas : ‘Ömrî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/mefâ‘ilü/mefâ‘ilü/fe‘ülün

1. ‘Uşşâka dilâ ney gibi bir sâz bulunmaz
Ney gibi daği ‘aşkıyla dem-sâz bulunmaz
2. Dünyâda perî-liķâ güzel çok ammâ.....
Bu hüsnile bir dilber-i mümtâz bulunmaz
3. ‘Aşık-bâzlığa çün heves itdüñ o bilinmez
Ey dil saña bir buncılayın bâz bulunmaz
4. Cân riştesini bend idici beline muhkem
Bir böyle gönül alıcı fuzâz bulunmaz
5. ‘Ömrî kıdd-i servîne göre bâğ-ı iremde
Dirsem n’ola bir nahl-i ser-efrâz bulunmaz

Şiir No: 197

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[82a]

1. Sīneme‘aşk okun uran kaçlar gibi yā mıdur
‘İşve vü nāz u girişme yoksa istiğnā mıdur
2. ‘Ārızuñ mı yā celālūñden kızarmış ruhlaruñ
Bāğ-ı hüsñüñde açılmış yā gül-i ra‘nā mıdur
3. Görinin hüsñüñde zülfin gerekir kemmīyā
Ābda bitmiş ya iki süñbül-i garrā mıdur
4. Serv-i қadduñ mı şalan sāye cihāna ey perī
Yoksa bāğ-ı cennet-i a‘lāda ki tūbā mıdur
5. ‘Ömrī-i meftūn idüp dil mülkini tārāc iden
Nergis-i cādū mıdur yā gamze-i..... mıdur

Şiir No: 198

Şiirin Başlığı : Gazel-i Yahyā Tahmīs-i ‘Ömrī⁵²⁴

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Tahmīs

Kalıbı : mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün/mefā‘ilün

1

Gözüm her şeb gamuñla şubħa dek seyr-i nücūm eyler

Yüzüm üzre müjem hūñābile derdüm ruқūm eyler

⁵²⁴ Bu tahmis, Şeyhülislam Yahyâ'nın şiirine yapılmıştır. Şeyhülislam Yahyâ'nın gazeli için bkz. Ertem, *a.g.e.*, s. 69.

Gönül küncinde şeb tâ her seher cemî' humûm eyler
 Gelür mihmân-ı gam câna şeb-i miḥnet hücûm eyler
 Göñül zembürveşîñler ne bâl eyler ne mûm eyler

2

Enîs it kendüñe ey dil hemân bir derd-i ra'nâyâ
 Dem-â-dem ibn-i vaqt ol kıl ferâgat fikr-i dünyâyı
 Kanâ'at köşesinde pîşe idüp tab'-ı 'ankâyı
 Cihânda rind odur uğratmayıp âlâm-ı dünyâyı
 [82b] Muvâfık yâr ile bir küşededef'-i gumûm eyler

3

Göñül mürgün nice bend itmeyem zülfine ol yâruñ
 Meşâmın dem-be-dem eyler mu'atṭar bu dil-i nâruñ
 Çün olmaz kıymeti zülfî yanında müşk-i Tâtâruñ
 Nice cân virmeyem büy-ı dil-âvizîne dil-dâruñ
 Müşerref eyledikçe bezmi tebşîr-i kadûm eyler

4

Ser-i zülfüñ dutan.....⁵²⁵ diller nâ-ümîd olmaz
 Şahâ zülf-i siyeh-kâruñ gibi 'ömr-i medîd olmaz
 Egerçi muşḥaf-ı ḥüsnüñ gibi fâl-ı sa'îd olmaz
 Ḥatt-ı ruḥsârınuñ sevdâsın isedil ba'îd olmaz
 Biraz da Çîni görsün çok zamândur seyr-i Rûm eyler

5

Şarâb-ı 'aşk-ı yâr-ı meh-liqâdan ey dil-i rüsvâ
 Kime kim şundu bir câm eyledi pîr-i muğân ihyâ
 N'ola mest-i mudâm-ı 'aşk olursa 'Ömrî-i şeydâ
 Ta'ayyünden ḥalâş olmaz bu bezmüñ hemdemî Yaḥyâ
 Ḥabâb-ı sâğar-ı şahbâ gibi maḥv-ı rüsûm eyler

⁵²⁵ Okunamadı.

Şiir No: 199

Şiirin Başlığı : -

Mahlas :-

Nazım Türü : Matla

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

Ne sipāhī ne beg ol şöhrete inkār eyle

Yürü dīvāne gönül ‘aqluña timār eyle

Şiir No: 200

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī⁵²⁶

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

[83a]

1. Dutdı cihānı na‘ra vü feryādımız bizüm
Āfāka çıkdı velvele-i dādımız bizüm
2. Bu cism-i zerd-i zār-ı nizārı hayāl idüp
Hergiz getürmedüñ dilüñe yādımız bizüm
3. Dil teşne olmağıyla şehā midḥat-i lebüñ
Şu gibi oğuruz odur evrādımız bizim
4. Sīnemde şanma şerḥalarımduz ‘ayān olan
Biz ehl-i ‘aşkuz öldürür isnādımız bizüm
5. İlhām-ı feyz-i ḥazret-i ‘ālī cenābdur
‘Ömrī tarīk-i şī‘rde üstādımız bizüm

⁵²⁶ Bu gazel aynı şaire ait olarak 85b’de tekrarlanmıştır.

Şiir No: 201

Şiirin Başlığı : Vücūdī⁵²⁷

Mahlas : Vücūdī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilātü/mefā'īlū/fā'ilün

1. Göklere çıktı nāle vü feryādımız bizüm
İşitmedi felekde o meh-dādımız bizüm
2. Mihr-i muḥabbet ile şenāsı o mehveşüñ
Olsa n'ola zamīme-i evrādımız bizüm
3. Kayd itmeseydi defter-i 'uşşāka nāmımız
Bī-diller içre bilmez idi adımız bizüm
4. Bāğ-ı cihānda itdüñ efendi hezār zār
Bir dem açılmadı dil-i nā-şādımız bizüm
5. Oldı Vücūdī tā ezelī künc-i ğamda çün
'Aşğ āteşine yanmağa mu'tādımız bizüm

Şiir No: 202

Şiirin Başlığı : Vücūdī⁵²⁸

Mahlas : Vücūdī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mütefā'ilün/fe'ülün/mütefā'ilün/fe'ülün

[83b]

1. Ola tār ı ğamla beste yine bu dil-i şikeste
Yā ne künc-i firḫatuñda nice bir şikeste-beste

⁵²⁷ Bu şiir, Ömrünin şiiriyle kafiye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire olma ihtimali vardır. Bu gazel aynı şairin şiiri olarak 85b'de tekrarlanmıştır.

⁵²⁸ Aynı saire ait olarak 84b'de tekrarlanmıştır.

2. N'ola mest-i cām 'aşkum gül ü sünbülün gamı[y]la
Gör bu resm eşigünde yaçaçak ser-şikeste [beste]
3. Görinür açılsa yāruñ n'ola ger bahār hüsni
Yine sünbül ü benefşe tabak içre deste deste
4. Ese ger nesīm-i lütfi açā gonce-i ümīdi
Eşer ide feyz-i ma'nī dil ü tab'a ceste ceste
5. N'ola eylese Vücūdī bizi bāde-i muhabbet
Seni neşesile beste beni derdi ile haste

Şiir No: 203

Şiirin Başlığı : 'Ömrī⁵²⁹

Mahlas : 'Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mütefā' ilün/fe'ülün/mütefā' ilün/fe'ülün

1. Bu ne zülf-i ham-be-hamdur bu ne kākül-i şikeste
Dil ü cānı firkatuñla ol ider şikeste beste
2. Lebün ile bağrımız hün sözüñ itdi cām-ı meftün
Beni gamzeñ mağbün gözün itdi tab'-ı haste
3. Yüzünü muşavver itmek olur idi levh-i dilde
Bu dile gubār-ı hüsnuñ eger olmasa[ydı] şüste
4. Bugün ol meh-i tamāmuñ yüzini felekde gördüm
N'ola ger sitārem üksek⁵³⁰ ola tāli'um huceste

⁵²⁹ Bu şiir, Vücudî'nin şiiriyle kafiye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire olma ihtimali vardır.

⁵³⁰ 'اوگسگ' öksen de okunabilir.

5. N'ola vaşf-ı hüsnuñile ğazel-i hayāl-ı 'Ömrī
Tağılıp cihāna yer yer oqınursa habbe-ceste

Şiir No: 204

Şiirin Başlığı : Mevcī⁵³¹

Mahlas : Mevcī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilātün/fā' ilün

[84a]

1. Ser-nüvişt-i 'āşık-ı taħrīre hācet kalmadı
Derd-i şūret bağladı taşvīre hācet kalmadı
2. Āh-ı 'āşıkdan hāzer şimdengirü olmaz müfīd
Kevni yaqdı minnet-i te'şīre hācet kalmadı
3. Nev-civānum 'aşkuñ irşād eyledi 'aşıkları
Oldılar maqşūda vāşıl pīre hācet kalmadı
4. Yār elinden bir töl peymāne çekdüm hū'ābda
Kaldı bākī neşvesi ta'bīre hācet kalmadı
5. 'Āşıkāne cünbişüñden Mevciyā ol meh-liķā
Añladı hāl-i dilüñ taħrīre hācet kalmadı

⁵³¹ Abdulkadiroğlu, *a.g.t.*, s. 393.

Şiir No: 205

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī⁵³²

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Öldi reh-i ‘aşkuñla ten..... hācet kalmadı
Şöyle sâbit oldıkim tedbîre hācet kalmadı
2. Kaşd-ı canā gerçi şalduñ birçeşm ey.....
Gelmedin cān sebkat idi yere hācet kalmadı
3. Hamdulillāh cezbe-i ‘aşkum seni cezb eyledi
Ey perī kayd-ı ğam-ı teşhîre hācet kalmadı
4. Hâtır-ı virānesinüñ ta‘ne-i dildârdan
Öyle ma‘mūr oldukim ta‘mîre hācet kalmadı
5. ‘aķıbet olan ‘Ömrī menba‘itme kim
..... ‘arz eyledi ta‘zîre hācet kalmadı

Şiir No: 206

Şiirin Başlığı : Vücūdī

Mahlas : Vücūdī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mütefā‘ilün/fe‘ülün/mütefā‘ilün/fe‘ülün

[84b]

1. Bu ne kaş ne göz [ne] ğamzene kaba baķışdurur bu
Bu ne şivedür ne ‘işve ne ‘aceb revişdurur bu

⁵³² Bu şiir, Mevcî'nin şiiriyle kafiye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire olma ihtimali vardır. Kimin kime yazdığı belli değildir.

2. Yine şafha-i hasende gören ol haṭ ile ḥālī
Didi dest-i kudretile çekilen naḳışdurur bu
3. Baña naḳd-ı cānı vir kim vireyüm metā‘-ı vaşlı
Deyü ben.....eyler ne alışverişdurur bu
4. Dil-i nā-tüvānı yaḳdı sīne dāğ nār-ı hecre
Bu ne dāğdur ne āteş bu nice yaḳışdurur bu
5. Göricek o serv-i ḳadd-i şu gibi göñül Vücūdī
Aḳar ayağına ṭurmaz ne belā aḳışdırur bu

Şiir No: 207

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī⁵³³

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mütefā‘ilün/fe‘ülün/mütefā‘ilün/fe‘ülün

1. Bu ne zülf-i ḥam-be-ḥamdur bu ne kākül-i şikeste
Dil ü cān-ı firḳatuñla ol ider şikeste beste
2. Lebūñ ile bağırmuz ḥūn sözüñ itdi cām-ı meftūn
Beni ğamzeñ ile mağbūñ gözūñ itdi ṭab‘-ı ḥaste
3. Yüzüñi muşavver itmek olur idi levḥ-i dilde
Dilime ğubār-ı ḥaṭṭuñ eger olmasa [ydı] şüste
4. Bu gün ol meh-i tamāmuñ yüzini felekde gördüm

⁵³³ 83b’de aynı şairin şiiri olarak tekrarlanmıştır.

N'ola ger sitārem üksek⁵³⁴ ola tāli'um huceste

5. N'ola vaşf-ı hüsnuñile ğazel-i hayāl-ı 'Ömrī
Tāġilup cihāna yer yer oqınursa hābbe-ceste

Şiir No: 208

Şiirin Başlığı : 'Ömrī

Mahlas : 'Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

[85a]

1. Ey māh nice bir ide ğamzeñ cefā baña
Yetmez-i derd-i 'aşkuñ efendi belā baña
2. Naḥl-ı nihāl-i tūbā ve bāġ-ı behişt hep
Ey ḥā'ce saña ḳadd-i ruḥ-ı elibbā baña
3. Neyler bu dīde küḥl-ı şıfāhānı ey perī
Besdür ğubārı ḥāk-i rehūn tūt [i] yā baña
4. Meydān-ı 'aşḳa pāyını merdāne baş göñül
Aḥir deminde dimeye ol bī-vefā baña
5. 'Ömrī yazılmasaydı ezel levḥ-i dilde ger
Olur mı idi derd ü belā āşınā baña

⁵³⁴ “اوگسگ” öksen de okunabilir.

Şiir No: 209

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : müfte‘ilün/mefā‘ilün/müfte‘ilün/mefā‘ilün

1. Didiler em hayālinle lā‘l-i ṭab‘ı ḥasteye
İtme nihān ger verüp şerbetü’l la‘lün isteye
2. Zülfüñ ucundan ey perī bunca şalındı ḥaṭrum
Degmedi ‘aşıkuñ olan yanuñda iki destine
3. Yandı ğamuñla nice yıl bister-i ğamda dil varup
Söylemedüñ nedürür bu ḥāl-i dilüñ o ḥasteye
4. Ğonce-i la‘liñi görüp kākülüñile kayd olup
Gelmedi bir güşād-ı delķ bu dil-i zār-ı besteye
5. ‘Ömrī ḥumār-ı ‘aşķile geçmez idi eger varup
Bāde-i la‘l-ı nābuñı şunsañ o dil şikesteğe

Şiir No: 210

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī⁵³⁵

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilätü/mefā‘ilü/fā‘ilün

[85b]

1. Dutdı cihānı na‘ra vü feryādımız bizüm
Āfāķa çıķdı velvele-i dādımız bizüm

⁵³⁵ 83a’da aynı şairin şiiri olarak tekrarlanmıştır.

2. Bu cism-i zerd ü zār-ı nizārı hayāl idüp
Hergiz getürmedüñ dilüñe yādımız bizüm
3. Dil teşne olmağile şehā midḥat-i lebün
Şu gibi oğuruz budur evrādımız bizüm
4. Sīnemde şanma şerḥalarımduz ‘ayān olan
Biz ehl-i ‘aşkuz öldürür üstādımız bizüm
5. İlḥām-ı feyż-i ḥazret-i ‘ālī cenābdur
‘Ömrī ṭarīḳ-i şî‘rde üstādımız bizüm

Şiir No: 211

Şiirin Başlığı : Vücūdī⁵³⁶

Mahlas : Vücūdī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

1. Göklere çıkdı nāle vü feryādımız bizüm
İşitmedi felekde o meh-dādımız bizüm
2. Mihr-i muḥabbet ile şenāsı o mehveşüñ
Olsa n’ola zamīme-i evrādımız bizüm
3. Kayd itmeseydi defter-i ‘uşşāka nāmımız
Bī-diller içre bilmez idi adımız bizüm
4. Bāğ-ı cihānda itdüñ efendi hezār-zār
Bir dem açılmadı dil-i nā-şādımız bizüm

⁵³⁶ ‘Ömrī’nin şiirine kafiye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Kimin kime yazdığı belli değildir.

5. Oldı Vücūdī tā ezeli künc-i gamda çün
‘Aşq âteşine yanmağa mu‘tâdımız bizüm

Şiir No: 212

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Nev‘î⁵³⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fâ‘ilätü/mefâ‘ilü/fâ‘ilün

[86a]

1. Miḥnet şebinde âteş-i dil dūd-ı āhile
Kūy-i nigāra seyre çıkar şeb-külāhile
2. Gitmez hevā-yı zülfi daḥı geldi ḥaṭṭ-ı yār
İrdüm bu kara günlere baḥt-ı siyāhile
3. Yārüñ sitāresi nice gāyet⁵³⁸ bülend olur
Kulluk ider işigüñe hürşid mähile
4. Dildārsuz ‘aceb mi gönül itmese qarār
Olurqararı memlekettüñ pādişāhile
5. Nev‘î vişālin ister iseñ uyma zülfine
Kim ādem oğlu cennete girmez günāhile

⁵³⁷ Tulum-Tanyeri, *a.g.e.*, s. 366.

⁵³⁸ gāyet: katı

Şiir No: 213

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Yahyâ⁵³⁹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefâ'ılün/mefâ'ılün/mefâ'ılün/mefâ'ılün

1. Gelür mihmân-ı gam cāna şeb-i miḥnet⁵⁴⁰ hücüm eyler
Göñül zenbürveş⁵⁴¹ inler ne bāl eyler ne mūm eyler
2. Ḥaṭṭ-ı sevdāsınuñ ruḥsārın etse dil ba'îd olmaz
Biraz da Çîni sarâyından⁵⁴² çoğ oldı⁵⁴³ seyr Rûm [eyler]
3. Cihānda rind odur uğratmayup ālām-ı dünyâyı
Muvâfık yârile bir kûşededef⁵⁴⁴ -i ğumūm [eyler]
4. Nice cān virmeyim bü-y-ı dil-āvîzine dil-dāruñ
Müşerref eyledikçe bezmi tebşîr-i ḳadūm eyler
5. Ta'ayyünden ḫalāş eyler⁵⁴⁴ bu bezmüñ hemdemi Yahyâ
Ḥabāb-ı sāğar-ı şahbâ gibi maḥv-ı rüsūm eyler

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : 'Ālî⁵⁴⁵

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe'ılātün/fe'ılātün/fe'ılātün/fe'ılün

[86b]

1. Ağlaruz şunḫa degin derdile⁵⁴⁶ bimār mıyuz

⁵³⁹ Ertem, *a.g.e.*, s. 69. Şeyhülislam Yahyâ'dır. Bazı mısralarda yazarın redifi yazmadığı görülür. Bunları köşeli parantes içinde gösterdik.

⁵⁴⁰ miḥnet: firḳat

⁵⁴¹ zenbûr: zünbûr

⁵⁴² sarâyından: görsün

⁵⁴³ oldı: zamandır

⁵⁴⁴ eyler: olur

⁵⁴⁵ Aksoyak, *a.g.e.*, s. 785.

⁵⁴⁶ derdile: hecr ile

Dökerüz göz yaşını derde giriftâr mıyuz

2. Rûyuña âyinedür yaşumuzuñ katreleri
Niçe yüzden saña biz 'âşık-ı didâr mıyuz
3. Dehenüñ varlığumuz yoklığa tebdîl itdi
Hâtıruñda 'acebâ noқта kadar var mıyuz
4. Lām olup qadd-i raqıbüñ bizi yârile görüp
Bilmezüz ol har-ı lâ-yefheme biz bâr mıyuz
5. Deşmeñe gamzelerin seyr iderüz şan'atile
Devletüñde güzelüm nâzır-ı nuzzâr mıyuz
6. Şi'rümüz şafhalarn 'anber ü kâfûr itdük
'Âliyâ söyle ya biz hem-ser-i 'Attâr mıyuz

Şiir No: 215

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Vücūdî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ' ilâtün/fâ' ilatün/ fâ' ilâtün/fâ' ilün

1. İçmiyor bezm muhabbetde tolu peymâne hep
Anuñiçün küy-ı yâre gelmiyor mestâne hep
2. Dökülen eşk-i gam endühun ile dideden
Beñzerdüler ey peri peykerdür 'ummâne hep
3. Almadı bûy-ı muhabbet bu gül-i gülzârdan
İtdügi feryâdı oldu bülbülüñ yâbâna hep
4. Şol kadar kan ağladum 'aşkuñ beyâbânında kim

Döndi şahrâlar ser-â-ser lâle-i nu 'mâna hep

5. Bilinürdisözde Vücüdî herkesün
 Qâbil olsa..... mekteb-i 'irfâna hep

Şiir No: 216

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Hâyâlî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fâ 'ilâtün/fâ 'ilâtün/fâ 'ilâtün/fâ 'ilün

[87a]

1. Meskenüm..... kanâ 'at olalı şifâ gibi
 Kimseye baş egmedüm mihr cihân ârâ gibi
2. N'ola sen meyl eylemezsen ey şeker-leb 'aşıka
 Acı tatlu 'azab gibi ü helvâ gibi
3. Yüz urursa ben kara bāzūrular baht-ı siyâh
 Qol şalam boyuna bāruñ zülf-i anbersâ gibi
4. Servveş azâde olsa kamed-i..... diyâr
 Meyve sîne her tarafından el şunar hürmâ gibi
5. Bir ayakda iki 'âlem mülkini seyrân ider
 Ey Hâyâlî var mı hem-dem-i bâde hamrâ gibi

Şiir No: 217

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Revānī⁵⁴⁷

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

1. N’ola dirlerse saña dil-ber-i ra‘nādur bu
Hele dirler bañada ‘āşık-ı şeydādur bu
2. Her dennüñ sözine uyma beni itme helāk
Olma mağrūr begüm ħüsnüñe dünyādur bu
3. Kimi ağlar kimi iñler kimi feryād eyler
Bilmezem kūy-ı ħabbümde ne ğavġādur bu
4. Baqamaz kimse güneş yüzine gözler kamaşur
Görenüñ⁵⁴⁸ ‘aqlı gider özge temāşādur bu
5. Vaşf-ı ħüsnüñde⁵⁴⁹ gören şi‘r-i Revānīdür kim⁵⁵⁰
Bāġ-ı cennetde açılmış gül-i zībādur bu

⁵⁴⁷ 81a’da tekrarlanmıştır. Metnin yayımlanmış hali ile mısra ve beyit yönünden farklılıklar bulunmaktadır.

⁵⁴⁸ görenüñ: kişinüñ

⁵⁴⁹ ħüsnüñde: haddüñle

⁵⁵⁰ kim: didi

Şiir No: 218

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Şāhī⁵⁵¹

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

[87b]

1. Sünbülün yanunca her sū-çeşm-i dil-cūlar mıdur
Yā kemend ile tütülmüş vahşī ahūlar mıdur
2. Yaylardur kim kırılmış aşılı her gūşda
Yā ğazabla çekdigün peyveste ebrūlar mıdur
3. Gözleründür kaşlarun küncinde yatmış bir taraf
Yā bir eyvān içre düşmüş iki cādular mıdur
4. Baş çıkarmış her taraf güller midür faşl-ı bahār
Yā fenā kūyunda hāk olmuş perī rūlar mıdur
5. Bilmezem Şāhī senün yāruñdur ancak tünd-ñū
Yoksa hūblar cümlesi [ya] böyle bed-hūlar mıdu

Şiir No: 219

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü /mefā‘ilü/fā‘ilün

1. Şanmañ ğubār-ı haṭṭ-ı ruḥ-ı nevresdedür
Āb-ı hayat la‘l-ı lebünñden çekidedür

⁵⁵¹ 81a’da tekrarlanmıştır.

2. Eyles mi meyl teşne gönül āb-ı kevşere
Cānā nebāt-ı la'ı-ı lebūnden çeşidedür
3. Billāh serūnde kākül-i müşginūñ ey perī
Bir sebzedür hevā-yı serūñle demidedür
4. Dil şol kadar gamuñla edinmiş muhabbeti
Ger öldürürseñ ey gül-i ter.....remidedür
5. Şañma egildüm ermeğe naqd-i 'Ömrī ben
Yoñ bār-i 'aşq yār ile qaddüm hamededür

Şiir No: 220

Şiirin Başlığı : Kaşde-i 'Ömrī⁵⁵²

Mahlas : 'Ömrī

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilātün/fe' ilün

[88a]

1. 'Arz-ı hüsn eyledi çün āleme şāh-ı hāver
Şubḥ dem def'-i zālām eyledi çarḥ-ı aḫzar
2. Çār tāk-ı felegi yine serāpā döşedi
Cümleten sündüs-i istebrāḫ u gülgün-ı seyr
3. Şu'le-i meş'ale-i çarḥ-ı zümrüd-fāmı
'Aks-i nūr ile nihān eyledi şem'-i hāver
4. Cünd-i şāh gice ilgār idüben bozdı seḫer

⁵⁵² 90. yaprak 89. yaprak'dan önce gelmiştir. Bu kasidenin devamı 89a, 89b ve öncesinde gelen 90a'da da 2 beyit bulunmaktadır. Bunlar sıraya konuldu.

Çeçüben şāh-ı habes tahtına oldu dāver

5. Geçdi çün devletile taht-ı serīr-i felege
Eyledi bezl-i cihān halkına zerr-i cā'fer
 6. Kalmış iken fülk-i dil şāl-ı murakka' içre
Aña bir hil'at-ı biñ reng ile verdi zīver
 7. Hak-i çarha çü süvār oldu gezdüp etrafı
Bir otağūñ ögine uğruyiben kıldı güzer
 8. Gördi bir yar ki 'ālī mişāl-i eflāk
Heft olursa ol otağa felek olmaz hemser
 9. Yüzi üzre girüp ol bāргеhe gördi dilā
Mesned-i şadr-ı vezāretde oturmuş bir er
 10. Ne vezīr olki der-i devlet-i iqbālinde
Hizmetin itmede aşaf gibi yüz bin çāker
- [88b]**
11. Bu kadar rütbe-i a'lāda iken mihr-i münīr
Dergeh-i devletine oldu gulām-ı kemter
 12. Şanma kim şu'le-i hūr hazret-i hüsrev yaşeb
Şem'-i 'adliyle ziya şaldı cihāna bir bir
 13. Dutdı dünyayı dilā şıyt u şedāyı 'adlī
Midhatin bülbül-i tab'im n'ola etse ezber
 14. Devr-i 'adlinde Süleymān-ı zamān eyleyemez
Mūr-ı bī-çārelere çeşm-i haķāretle nazar

15. Cenge girse görinürrüz-ı veġā addüñle
Dīde-i düşmen-i bedbahta mişāl-i haydūr
16. Şafder-i ehl-i veġā āşaf-ı ‘ālī midār
Şāhib-i tıġ u alem sām-ı nermān peyker
17. Her açan olsa süvār esb-i şabā reftāra
Alsa destine dilā nīzesini çün ejder
18. Ufu-ı çarda şanmañ şafa ol serdārı
orısından göricek ħink-i felek an derler
19. Çünki evvel seferüñ fethile meşhūr oldu
Ĥüsrev-i fātih olursuñ n’ola şāyestevir
20. Ey şeh-i zübde-i serdār-ı mülük-ı devrān
Vey emīr-i vüzerā ‘āil ü dāniş-perver

[89a]

21. Dut yüzüñ apıya Baġdād’a teveccüh eyle
Yüri öġüñce senüñ luf-ı Ĥudādur ne.....
22. Sen vezīr olalı ey aşaf-ı ‘ālī himmet
Buldı iya yeñiden tat-ı Süleymān yekşer
23. Devlet ü haşmetker arşu beraber senden
Pāyen-i mertebede dāver ü darā kemter
24. Seni seyr etmek iün ħayl-i melek sulānum
Feth-i bāb eylediler çar-ı felekde şuşder

25. Sen sen ol dāver-i dārā-yı cihān ara kim
Nem-i cūduñla şitā fazlı cihān tāze vü ter
26. El ucıyla ala bezl itdügün in‘ām u senā
.....şöhre-i ‘ām olan oleyler
27. Ol ser-efrāz-ı şeh-i mün‘im-i ‘ālī şānuñ
H‘ān-ı in‘āmına bu taş-ı felek bir lenger
28. Şanma gör şa‘şa‘a-i mühr-i saḥā vü keremin
Zer kalemlemlerle debīr-i felek eyler defter
- [89b]**
29. Gerçi şāyeste degildi bu perişānılığla
Medḥ-i pākuñ bu kadar muḥtaşar etmek dil-i ter
30. Benem ol tūḥī-i gūya-yı cihān perver kim
Düşsem āyīne-i ruḥsāruña bir kez mazhar
31. Nağme-i medḥuña āğāz idicek ṭab‘um ola
Nefesüm mu‘ciz-i ‘İsā... selmānum kevşer
32. Çıkarup medḥuñ için maḥzene-i ṭab‘umdan
Düzeyim rişte-i elfāzıma dur u gevher
33. Serverā eger nazār luṭfuñ eşer verse baña
Ḥāk-i cismüm ola iksīr ide manzūr mı zer
34. Söz-ı dırāz oldı yeter aç eliñi ey ‘Ömrī
İt du‘ā devletine cümleten oldur Bihter
35. Ne kadar kim dolaşup gerdiş-i çarḥ-ı devvār

Meh ü encümle vire kendüye zîb ü zîver

36. Tâ ki her rûz bu kâh-ı felek eyvânında
Yağa gāv-ı felegûnâteş-i hür

[90a]

37. Devletün şem'-i fûrûzân olup eylesün dâ'im
Mihr-i hâver gibi afâkı ser-â-ser enver

38. Şadr-ı dîvân-ı hükümetde ser-efrâz olasın
Eylesün devr-i murâdınca bu çarh-ı ahtâr

Şiir No: 221

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : 'Ömrî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilâtün/fe' ilün

[90a]

1. Ey gönül çün yiyessin yoğ yere dünya gamını
Bâri çek bir gül-i ter dilber-i ra'nâ gamını
2. Bu büyüdükçe gamımı arturur ol tıfl meded
Ya nice bir çekeyim ol kad-ı bâlâ gamını
3. Dili bir tu'me ile eyledi göz hasbî emân
Çekmesün kâfir olan ol gözi şeydâ gamını
4. Elemin çekmek olur her ne ise gamze oğın
Çekemem doğrusı ol zülf-i semensâ gamını

5. İstimâ‘ eylemezem nidügi çün ey nâşih
Nice bir arturasın bu dil-i şeydâ ğamını
6. Şu kadar nâr-ı firâkuñla yanıpdur ‘Ömrî
Ey perî görse seni unuda ferdâ ğamını

Şiir No: 222

Şiirin Başlığı : Vücūdî⁵⁵³

Mahlas : Vücūdî

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilün

[90b]

1. Kimi dünyâ ğamını yer kimi ‘uqbâ ğamını
Ben iki ‘âleme virmem hele ğamını
2. Dün ü gün ehliyle zârile geçer o evkâtı
Kimse bilmez ki nedür bu dil-i şeydâ ğamını
3. Bülbülâsâ nedür ey dil yine bu nâlişler
Var ise çekmede gül-i ra‘nâ-ı ğamını
4. Şanma ey şūh-ı cihân mūhîd der mi deryâ
Hâl-i diliyle saña bir bir dir o derya ğamını
5. Ğam-ı ğubâr ile gönül olsa ne ğam alüde
Ey Vücūdî giderür neş’e-i şahrâ ğamını

⁵⁵³ ‘Ömrî’nin kafıye, redif ve kalıp benzerliğinden dolayı nazire yazılmıştır. Kimin kime yazdığı belli değildir.

Şiir No: 223

Şiirin Başlığı : Velehu

Mahlas : Vücūdī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilātün/fā‘ilün

1. Şehr-i suḥanda olsa n’ola iştihāmuz
Vaşf-ı ‘izār yār iledür iftiḥārımız
2. Bağ-ı cihanda baḥtum ü zaḥmet-i ma‘ānimüz
Neşr ile nazm oldı bizüm bergübarımız
3. Nādān yanında zerrece yoğise ḳadrimüz
‘Ārif ḳatında gün gibidür i‘tibārımız
4. Her ḥüb-ı rüy-ı görse sev iḥtiyārımız
Dirler sine ey dil elde degül iḥtiyārımız
5. Mest mi şabūḥ olalı dil-i Vücūdiyā
Ḥalkı uyutmaz oldı saḥrā-i zārımız

Şiir No: 224

Şiirin Başlığı : Ḳaşde-i ‘Ömrī⁵⁵⁴

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Kaside

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilātü/mefā‘ilü/fā‘ilün

[91a]

1. Bir dem ki mihr ḳılmış idi çehresin nihān
Şeb-burḳa‘ını rüyına çekmişti āsumān

⁵⁵⁴ 94. yaprak 93. yapraktan önce gelmiştir.

2. Şahn-ı semānı dutmuşdı cünd-ı mağribī
Hep intizār-ı maḳdem-i sultān-ı aḫterān
3. Nāgāh çıḳdı şa'şā'asın şaldı 'āleme
Fırūze tahta geḫti sa'ādetle kāmurān
4. Emr itdi 'ayş u 'işret için meclis-i ıarab
Kim 'işretiyle eyleye def'i ğam-ı cihān
5. Yerlü yerinde cümle dutup şābitü'l-ḳadum
Her biri hıżmeti kemerin itdi dermiyan
6. Dağıtdı zühre giysü-yi 'anber-meşāmını
Aldı elbette sāğarı ol dem içüp revān
7. Dest urdı sāz-ı 'işrete çün rakşa başladı
Ḳıldı derūn-ı 'āşık-ı nāşadı şadumān
8. Necm-i şa'ādet içre bakup 'ud-ı'anberin
Ĝāv-ı felek-i nişār şeh-i heftüm āsumān

[91b]

9. Sermest olduzülfi benefşesin
Meclisde itdi sünbüle sünbül gibi 'ayan
10. Cevzā ḳuşanmış idi miyanına zer kemer
Urunmuşdı başına bir tāc-ı hüsrevān
11. Geldi şecā'atiyle emirāne meclise
Ḳıldı letāfet ile o bezmi cinān-ı şām
12. Āyīne-i sipihr bakup gördi 'aksini

Geldi gurūra hükmini meh şandı cāvidān

13. Emr itdi karşı koymağa mihre sıpāhına
Lāf-ı şecā'at eyler iken anda nā-gehān
14. Meydāna dökdi rā'yet-i nüsret penāhını
Destinde tīg-i şāhika serdār-ı rūmiyan
15. Tākāt getürmedi dem-i su'bān tīgına
Bir demde Şām askerine virmedin emān
16. Bozdi şufūf-ı ceşşini zabt itdi milketin
Meydān-ı rezmi itdi kılıcıyla ğarq-ı kan
- [92a]**
17. Endişesinde kılmış iken dil bu.....
Nāgeh bu sırrı kıldı 'ayan hatıf-ı zamān
18. Kim budur ehl-i şayf-ı kalem menba'-ı seḫā
Gayret penāh-ı saltanat-ı şāh-ı kāmurān
19. Kim bu vezīr-i aşaf-ı 'ālī cenābdur
Hāmī-i dīn ḫāfız-ı mühr-i Murād Hān
20. Bildük dilā çü rütbesin ol 'ālī himmetüñ
Vaşf-ı şecā'atinde kalup ḫar u naqd-i cān
21. Medḫ it ḫişāl-i pākini bir hoş edā ile
Ey bülbül-i belāgat gülizār-ı dāsītān
22. Lāyık hezār cān ile medḫ eyleseñ eger
Kim olmaz muḫābil aña rüstem-i zamān

23. Görse şecā'atini eger qahr u hışmıyla
Şāni olurdı vaqt-i vegā aña qahramān
24. Şaf-ı hecāda gördi meger darb-ı tīgini
Rām oldu hükmine nice cebbār u ser-keşān

[92b]

25. Ma' ruf-ı ma' rifetde şecā'atde ser-fezā
Zātüñ gibi cihānda yoğ ey aşaf-ı zamān
26. Olurdı hüşe çinüñ eya nazım-ı suhan
Ger görse şî'r dil-keşüñi hayl-i şā' irān
27. Sensin cihānda kıdve-i ebāb-ı ma' rifet
Sensin bu kargāhda bir hīn nüktedān
28. Hıketde Cālīnus Felātun-ı ...
Destüñde kilik-i hikmet ider hükmini revān
29. Gördi şahā-i kef-i güher-pāşuñı meger
Qa'r-ı zemīne yetdi hacil oldu baħr-ı kān
30. Cüdüñ yanında hātem-i tay kemterin gedā
'Adlūñ katında nüş-ı revān oldu bī-nişān
31. Viridi cihāna ma' deletüñ şöyle intizām
Olmadı mālīk aña mülük-ı kebāniyan
32. Qoyma ayakda nazm-ı muraşsa' nizāmımı
Baş üzre yer qalur gül-i gülzār-i būsitān

[93a]

33. Nazmum gülini görse eger bŭy-ı luţfile
Reşkinden açmaz idi gülüñ düĥter-i cenān
34. Duymaz eger çeh tŭtŭ-i dil medĥin itmeden
‘Ömrŭ şenāy-ı medĥini şerĥ ile bir zamān
35. Bŭdār olunca tā ğiceler dŭde-i felek
Rŭşen lŭcce-i meş‘āle-i rāh-ı kehkeşān
36. Olsun hemişe devlet ũ iĥbāli pāy-ıdār
Dönsün murādı ũzre bu nühtāk-ı asitān

Şiir No: 225**Şiirin Başıĥı** : -**Mahlas** : ‘Aţāyŭ⁵⁵⁵**Nazım Türü** : Gazel**Kalıbı** : fe‘ilātŭn/mefā‘ilŭn/fe‘ilŭn**[93a]**

1. Ruĥlaruñ ile dil-fiĥār alınur
İki şāhidle bir ĥişār alınur
2. Sākŭya ŧolu şun ki anuñ ile⁵⁵⁶
Bŭse-i yar-ı alınur
3. Naĥd-i cānile müşterŭ olsam
ŧuyup ol şŭĥ-ı şŭve-kār alınur
4. ‘Arşa-i ğamda niceler şatılır

⁵⁵⁵ Karaköse, *a.g.e.*, s. 75. 93. yaprak 94. yapraktan sonra gelmiştir.⁵⁵⁶ Gazel, bkz. Karaköse, s. 497, 2. beyit farklıdır. Divandaki şekli:

Bir ĥadeĥ mey ŧolŭ bahāsıdır.

Sākŭyā bŭse-i niĥār alınur

Gāh olur kim nice şikār alınur

5. Ey ‘Aṭāyī gelürse⁵⁵⁷ naqş-ı murād
Şeş-der-i ‘ālem içre yar alınur

Şiir No: 226

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mef‘ülü/fā‘ilätü/mefā‘ilü/fā‘ilün

[93b]

1. Cān teşne-i zülāl-ı bī-la‘l-i yardur
Dil mübtelā-i ṭurrā-i zülf-i nigārdur
2. Cānā bu çarhı şanma ki beyhūde devr eder
Olahumile bī-ķarardur
3. Ḥayrān iden ğubār-ı ḥaṭṭuñdur bizi şehā
Yoḡsa ruḡuñda ḡāl u ḡaduñ-ı aşikār
4. Çekdi şiyam-ı firķāt-i Şām-ı ğamuñda dil
Rūz u vişāl-ı ‘īdüñ[i]çün intizārdur
5. ‘Uşşāk esāmisiyle şehā doldu defterüñ
‘Ömrī o defter içre meger derkenārdur

⁵⁵⁷ gelürse: olursa

Şiir No: 227

Şiirin Başlığı : ‘Ömrī

Mahlas : ‘Ömrī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilātün/fe‘ilün

[93b]

1. Ey ğubār-ı haṭṭ-ı ḥüsnüñ haṭṭ-ı reyḥān iledür
.....zülf-i perīşān iledür
2. Göriben nergisüñi kaniyla doldu dīdem
Dā‘imā merdüm-i ḥünḥāruñ işi ḳan iledür
3. Şahn-ı gülzārda çıḳup eyle münevver bāġı
Ya‘nī bāġ-ı iremüñ şöhreti ğilmān iledür
4. N’ola haṭṭuñla eger bulsa cemālüñ revnaḳ
Dīne icrā güzelüm āyet-i Ḳur‘ān iledür
5. Sūḥre eyler yüzine ḳarşu hilālın yaruñ
Küfr ider ‘Ömrī velī küfr ide imān iledür

Şiir No: 228

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : ‘Adlī

Nazım Türü : Gazel

Kalıbı : mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün

[94a]

1. O dilber ehl-i ‘aşḳa ḥançerin pertāb göstermiş
Açılmış sīnelerde yāreler ḥunāb göstermiş

2. Mu'allim bāb-ı 'aşkıdan bir varak göstermemiş yāre
Egerçi Gülistāndan aña hayl-i bāb göstermiş
3. Degül haç görinen ruhsār üzre kātib-i kudret
Kitāb-ı hüsni hūb olsun deyü i'rāb [göstermiş]
4. Hezārūñ āteşine şu sepilmiş halesi degmiş
Meger gülşende dīdārin gül-i sīrāb göstermiş
5. Bu gün 'āşıkıların başına gün doğdu yine 'Adlī
Seherden rüyin ol hūrşīd-i 'ālem-tāb [göstermiş]

Şiir No: 229

Şiirin Başlığı : Ğazel-i Fuzūlī Tahms-i Cevrī⁵⁵⁸

Mahlas : -

Nazım Türü : Tahmis

Kalıbı : mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

1

[94b]

Muḥabbet āteşinden kimse sūzān olmasun Ya Rab
Gözinden kimsenūñ her dem aķan ķan olmasun [Ya Rab]
Kimesne mübtelā-yı 'aşķ-ı cānān olmasun [Ya Rab]
Benüm tek hīç kim zār u perīşān olmasun [Ya Rab]
Esīr-i derd-i 'aşķ u dāğ-ı hicrān olmasun Ya Rab

2

N'ola her dem ciger ķanın dökersem dīde-i terden
Vefā bulmam giriftār olduğum şuḥ u sitem-gerden
Kıyas itmeñ keremdür gördüğüm her çeşmi kāfirden
Dem-ā-dem cevrler çekdüğüm bī-raḥm-i bütlerden

⁵⁵⁸ Ayan, *a.g.e.*, s. 358-359. 3. bendi 95a'da bulunmaktadır.

Bu kâfirler esîri biz⁵⁵⁹ Müselmân olmasun Ya Rab

3

‘Aceb mi ‘âlemi efsürde kılsa nâle-i sürdüm
Nazar itmez yolında hâke sürsem çehre-i zerdüm
Beni öldürmek ister bilürem ol nâz-perverdüm
Görüp endîşe-i katlümde ol mâhı budur derdüm
Ki bu endîşeden ol meh peşimân olmasun Ya Rab

4

Çekersem her ne deñlü cevri-i bî-pâyanın ol servüñ
Elümden tâ kıyamet şalmazın dâmânın ol servüñ
Görüp cismümde zaḥm-ı nâvek-i müjgânı ol servüñ
Çıkarmak etseler tenden çeküp peykânın ol servüñ
Çıkan olsun dil-i mecrûḥ u peykân olmasun Ya Rab

5

[95a]

N’ola râh-ı cefâda hâk idersem cism-i pâ-mâlüm
O yolda zâhir olursa şâhid maḥşûda aḥvâlüm
Vefâ vü mihrine tâlîb degüldür kalb-i meyyalüm
Cefâvü cevriyle mu‘tâdum anlarsuz n’olur hâlüm
Cefâsına ḥad ü cevriine pâyan olmasun Ya Rab

6

Dökerdüm hün-ı eşki şaydı yaruñ âl ile olsa
Virürdüm naḥd-ı cânı zevḳ-ı vuşlat mâlile olsa
Cefâsı kâşki her dem dil-i meyyalile olsa
Dimem kim ‘adli yok ya zulmi çok her hâlile olsa
Göñül mülkine iden ğayrı sultân olmasun Ya Rab

⁵⁵⁹ biz: bis

7

İdenler meskenin Cevrî-şıfat mey-ḥāne güncinden
 Olur Cemşid-i 'āl-menzilet mey-ḥāne güncinden
 Olup maḫşūda vāşıl 'ākıbet mey-ḥāne güncinde
 Fuzūlî buldı genc-i 'āfiyet mey-ḥāne güncinde
 Mübārek mülkdür ol mülk vīrān olmasun ya Rab

Şiir No: 230

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : müfred

Kalıbı : -

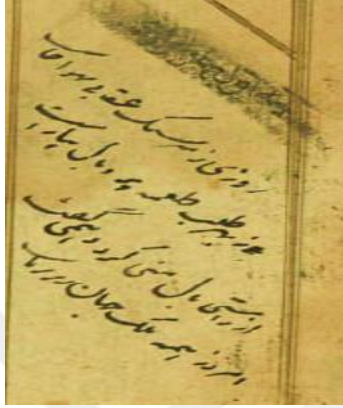
Şiir No: 231

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : -

Nazım Türü : Rubai/Farsça

Kalıbı : -

[95b]

Şiir No: 232

Şiirin Başlığı :

Nazım Türü : Kıtâ/Tarih⁵⁶⁰

Kalıbı : mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün

[96a-96b]

Tarih

Āsitāne-i sa'adetde Ocāğ-ı Rūşen çerāguñ baş ħalīfesi olan Hüseyin Efendi ħazretlerinüñ ihya itdügi altmış odasınıñ tārīhidur. sa'adet Ocāğ-ı Rūşen çerāguñ baş ħalīfesi olan Hüseyin Efendi

⁵⁶⁰ Bu kıta yazılış sebebiyle beraber iki sefer tekrar edilmiştir.

Kıta

1. Hüseyn ism-i Hasan sîret ... o şâhib-i hurûrî himmet
Ki Beytü'l-Mâl sa'y itmekdedür hâlâ kitabetle
2. Kapusın bu maqâmın kendü mâlıyla idüp tahtır
Güşâde itdi bâb-ı hüseneti dest-i sehâvetle
3. Didi bu mışra'ı ta'mîrine târîh için hatıf
Cedîd oldı bu dergâh-ı mu'allâ meyn-i

Şiir No: 233

Şiirin Başlığı : -

Mahlas : Müfred⁵⁶¹

Nazım Türü : -

Kalıbı :

⁵⁶¹ Harfler iç içe girdiği için okunamamıştır.

SONUÇ

Mecmualar, edebiyat araştırmacılarına dönemin beğenilen edebî metinleri, konuları, okuyucunun ihtiyacı olan estetik zevki hakkında bilgi verir. Bu yüzden mecmualar, yazıldıkları dönemin aynası konumundadır.

İzâkî Mecmuası, İran Şurâ Meclis Kütüphanesi 9810 numaraya kayıtlı olup 97 yapraktan oluşmaktadır.

Mecmuadan elde edilen bilgilerden hareketle İzâkî'nin 16.-17. yüzyılları arasında yaşadığı ve eserini bu tarihler arasında kaleme aldığı tahmin edilmektedir.

Mecmua üzerinde yapılan inceleme sonucunda sayfaların düzenli bir şekilde dizayn edilmediği, sayfalara iki farklı numara verildiği ve bu numaralandırmaların birbirini takip etmediği dolayısıyla müstensihin mecmuayı önceden planlayarak belli bir amaç doğrultusunda derlemediği anlaşılmaktadır.

Mecmuada İzâkî'ye ait 9 gazel, 1 tahmis ve 1 rubai bulunmaktadır.

Eserde 15. ve 17. yüzyıl arasında yaşayan ismi/mahlası belli olan 69 şairin şiirlerine yer verilmiştir. Bu şairlerden 2'si 15. yüzyılda 30'u 16. yüzyılda 9'u 17. yüzyılda yaşamıştır. Geriye kalan 28 şair ise bu yüzyıllarda yaşamış aynı mahlaslı şairlerden oluşmakta olup tam olarak kim oldukları tespit edilememiştir.

Mecmuada bulunan şiirlerin büyük çoğunluğunu gazeller oluşturmaktadır. Mecmuada farklı nazım biçimlerinde yazılmış 233 şiir vardır. Bu şiirlerden 40'ı Farsça'dır. Makâlî (1), Ömrî (2), Vücûdî (1), Şâhî (1) ve Revânî'nin (1) tekrarlanmış 6 şiiri haricinde mecmuada, toplamda 227 şiir geçmektedir.

Mecmuada ismi/mahlası belli 69 şairin 195 şiiri bulunmaktadır. Bu şiirler; 153 gazel, 15 kaside 2 kıta, 17 rubai, 1 terkeb-bend, 4 tahmis, 1 tesdis ve 2 matladan oluşmaktadır. Bu şiirlerin 33'ü Farsça'dır.

Geriye kalan 32şiirin ise şairlerin ismi veya mahlası belirtilmemiştir. Bu şiirler; 7 gazel, 2 kıta, 3 rubai, 11 müfred ve 9 matladan oluşmaktadır. Bu şiirlerin 7'si Farsça'dır.

İzâkî Mecmuası'nda geçen şiirlerin büyük bir çoğunluğunu basılı divanlarda ya da tezkirelerde karşılaştırma imkânımız oldu. İsmi/mahlası belli olan 69 şairden 42 şairin 115 şiiri divan ya da tezkirelerdeki şekliyle karşılaştırıldı. Şiirleri divan ya da tezkirelerde

geçen şairler şunlardır: Ubeydî (1), Rûhî (22), Bâkî (19), Behiştî (1), Cevrî (1), Cinânî (1), Emrî (4), Figânî (2), Fuzûlî (5), Nâdirî (1), ‘Âlî (6), Girây Hân (1), Hayâlî (1), Hayretî (1), Helâkî (1), İlmî (1), İshâk Çelebî (1), İzâkî (11), Kabûlî (2), Lâmiî Çelebî (1), Mesihî (1), Muhibbî (1), Nefî (2), Nevî (2), Atâyî (1), Nihânî (1), Rahmî (4), Revânî (1), Rüşdî (1), Sunî (2), Şeyhülislâm Yahyâ (1), Taşlıcalı Yahyâ (2), Ulvî (3), Vahdetî (1), Zâtî (1). Derûnî (1), Mevcî (1), Hâlîlî (1), Habîbî (1), Nigârî (1), Nizâmî (1), Makâlî (1).

Geriye kalan 112 şiire ulaşılamamıştır. Mecmuada, adı mahlası belli olan 31 şaire ait 80 şiir için ise -divanı elimizde bulunmadığı için- herhangi bir karşılaştırmada bulunulamadı. Bâkî, Sunî, Alî, Hayâlî’de bunlar arasındadır. Aşağıda başka kaynaklardan şiirlerini tespit edemediğimiz şairlerin tümü verilmiştir:

Abdî (1), Adlî (2), Akdesî (1/Far.), Arifî (1), Alî (1), Azerî (3), Bâkî (1), Belîğî (1), Dervîşî (1), Fevrî (1), Halîfe (1), Hayâlî (1), Hekîmî (1), Kerimî (1), Keşfi Beg (1), Merâmî (1), Mevlânâ Tarzî (4/Far.), Muhyî (1), Ömrî (14), Resmî (1/Far.), Sıdkî (1) Şânî (1), Sunî (1), Şâhî (1), Şemî (1), Şeyh Alî Nâkî (1/Far.), Vehbî (1), Veysî (2), Vücûdî (9), Yümnî (1/Far.), Örfî (25/Far.).

Geriye kalan 32 şiir ise ismi/mahlası belli olmadığı için hangi şairlere ait olduğu tespit edilememiştir. İncelememizde bu bilgiler, şair ve şiirlerin bulunduğu bölümde “Belirtilmemiş” yazarlar başlığında görülmektedir.

Bu çalışmada Akdesî ve Alî Nâkî gibi Farsça şiirler yazan şairler de bulunmaktadır. Bu şairlerin Farça şiirleri olduğu için döneminde yaşamış Fars şairlerden biri olabilirler. Türk edebiyatın bu mahlaslarda şairlere raslanmamıştır. Bu şairler Türk edebiyatına kazandırılmış yeni şairler olabilirler. Mecmuada, Ömrî, Vücûdî, Şeyh Alî Nâkî, Mevlânâ Tarzî, Akdesî, Bâkî, Alî, Hayâlî, Sunî gibi şairlerin de yeni şiirlerine ulaşılmıştır.

İncelemeye esas *İzâkî Mecmuası*’nda yeni ürünlerin ortaya çıkması bu ürünler sayesinde edebiyat tarihindeki -varsa- boşluğu doldurması bakımından önemlidir.

Edebiyat tarihi kitaplarımız daha edebî metinlerin üçte biri dahi latinize edilmemişken yazılmıştır. Gelineen noktada bir eski Türk edebiyat araştırmacısının eski metinleri günümüze kazandırması oldukça önemlidir. Ancak bu eserlere dönük çalışmalar, modern yaklaşımların haklı gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu boşluk anılan çerçeveye dönük bir çalışmayı da gerekli kılmaktadır.

KAYNAKÇA

- ABDULKADİROĞLU, A. (haz.) (1999). **İsmail Belîğ, Nubetü'l-Asar Li-Zeyli Zübdetü'l-Eş'âr**, Ankara: AKMB Yay.
- AÇIKGÖZ, N. (2017). **Riyâzü'ş-Şu'âra (Tezkiretü'ş-Şu'âra)**, Ankara.
- AK, C. (2001). **Bağdatlı Ruhî Dîvânı**, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yay. (Merkez Kütüphane) Basımevi. I. Cilt.
- AKKUŞ, M. (1993). **Nefî Dîvânı**, Ankara: Akçağ Yay.
- AKSOYAK, İ. H. (2018). **Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı**, Ankara. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>. [Erişim Tarihi: 10.06.2018.]
- AKYÜZ, K. BEKEN, S. YÜKSEL, S. CUNBUR M. (2000). **Fuzûlî Dîvânı**, Ankara: Akçağ Yay.
- ALDEMİR, K. (2015). **Süleymaniye Kütüphanesi Es'ad Efendi Bölümü 3424 Numaralı Şiir Mecmuası (Mecmu'a-i Kasa'id (52a-91a varak) (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)**, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- AVŞAR, Z. (2017). **Revânî Dîvânı**, Ankara. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0> [Erişim Tarihi: 18. 06. 2018.]
- AYAN, H. (1981). **Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni**. Erzurum: Atatürk Basımevi.
- AYDEMİR, Y. (2000). **Behiştî Dîvânı (Behiştî, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni**, Ankara: MEB Yay.
- AYDEMİR, Y. (2007). *Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler*, **Turkish Studies**. Volume 2/3.
- BURMAOĞLU, H. (1983). **Lâmi'î Çelebî Dîvânı**, Doktora Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırması Merkezi.
- CANIM, R. (haz.) (2000). **Latîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzemâ**, Ankara: AKMB Yay.

- CANKURT, G. Ç. (2015). **Fîgânî Dîvânı Gramatik İndeksi**, Yüksek Lisans Tezi, Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇAVUŞOĞLU, M. (1997). **Yahyâ Bey Dîvânı**, İstanbul Üniversitesi İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yay.
- ÇAVUŞOĞLU, M. TANYERİ, A. (1981). **Hayretî Dîvânı (Tenkidli Basım)**, İstanbul.
- ÇELEBİ, K. (2013). **Keşfü’z-Zünûn, An Esâmi’l Kütübi Ve’l-Fünûn** Cilt 5, (Tercüme: Rüştü Balcı) İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay.
- ÇETİN, İ. (1993). **Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânı’nın Tenkitli Metni)**, Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ.
- DİLÇİN, C. (1983). **Yeni Tarama Sözlüğü**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- EKİCİ, H. (2006). **Sahhaf Rüşdî ve Dîvânı’nın Tenkitli Metni**, Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERDOĞAN, M. (2008). **Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı [İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin]**, Doktora Tezi, Ankara.
- ERTEM, R. (1995). **Yahyâ Dîvânı**, Ankara: Akçağ Yay.
- GIYNAŞ, K. A. (2011). *Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası*, **Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**: S. 25: 245-250.
- GÜRBÜZ, M. (2011). **Biyografik Değer Bakımından Şiir Mecmuaları**, *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.
- İÇLİ, A. (2016). *Dâî Mahlaslı Şairler ve Seyyid Yahya Dâî/Poets With Pseudonym Dâî and Seyyid Yahya Dâî*, **turkish studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-**, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Kâmil Veli Nerimanoğlu Armağanı) Volume 11/15, Summer 2016, ANKARA/TURKEY.
- İÇLİ, A. (2018). Makâlî’nin Yeni Şiirleri, **Geçmişten Günümüze Manisa**, Cilt 2, s. 1249.
- İÇLİ, A. (2016). *Nigini Mecmuası ve Şiirlerinden Örnekler*, **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)**, 58, Erzurum 2017 129-157.

- İÇLİ, A. (2017). *İzâkî ve Şiirleri*, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi** 19, İstanbul 169-192.
- İÇLİ, A. (2018). *Mardinli Akli ve Manzum Mektubu*, **Journal of Turkish Language and Literature Volume:4 issue:3, Summer**.
- İPEKTEN, H. İSEN, M. TOPARLI, R. OKÇU, N. KARABEY, T. (1988). **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- İSEN, M. (1994). **Kühü'l-Ahbar'ın Tezkire Kısmı**, Ankara: AKMB Yay.
- İSEN, M. (1999). **Latifi Tezkiresi**, Ankara: Akçağ Yay.
- İzâkî, Mecmua, İslâmî Şurâ Meclisi Kütüphanesi (*Kitabhane-i Meclis-i Şurâ-yı İslâmî*) Sıra Nu: 9810, Kayıt Nu: 952753, Kitap Tanıtım Fiş Nu: 1337810, 1631, Tahran.
- KAFZÂDE, F. (2001). **Zübdetü'l-Eşâr**, Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi: 22 Sel.
- KALPAKLI, M. (1991). **Fevri Dîvânı Şiirinin Edisyonunda Bilgisayar Kullanımı Metoduna Giriş ve Fevri Dîvânı'nın Elektronik Formu**, Doktora Tezi, İstanbul.
- KALYON, A. (2011). **Peşteli Hisâlî Metâli'ü'n-Nezâ'ir (II. cilt) İnceleme-Metin**, Doktora Tezi, Ankara.
- KAPLAN, Y. (2010). *Nihânî İbrahim Çelebî Dîvânı Nihani (İbrahim Çelebi) ve Gazelleri*, **Turkish Studies international Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic** Volume 5/4 Fall 2010.
- KARADAĞ, S. (2011). **Millî Kütüphane 2860 Numaralı Şiir Mecmuası (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)**, Yüksek Lisans Tezi.
- KARAKÖSE, S. (2017). **Nev'î-zâde Atâyî Dîvânı** <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0> [Erişim Tarihi: 18.06.2018.]
- Kâsımî (1625). **Bahru'l-Maarif**, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi Seyfettin Özege Yazma Eser Koleksiyonu, ASL Mec 625.

- KAYA, B. (2003). **Hisali Hayatı-Eserleri ve Metaliü'n-Nezair” Adlı Eserinin Birinci Cildi: İnceleme-Metin**, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KILIÇ, A. (2012). **Mecmua Tasnifine Dair s. 75-96, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları 7 Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, İstanbul: Turkuaz Yay.
- KILIÇ, F. (2010). **Âşık Çelebi, Meşâ’irü’ş-Şu‘arâ**, İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yay.
- KÖKSAL, F. (2012). **Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP). H. Aynur (Dü.) içinde, Eski Türk Edebiyatı VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı (s.409-31)**, İstanbul: Turkuaz Yay.
- KÖKSAL, M. F. (2012). **Edirneli Nazmî, Mecma ‘u’n-Nezâ ‘ir**, Kültür Bakanlığı Yay.
- KURNAZ, C. (2011). **Divan Şiiri Şekil Bilgisi**. İstanbul: H.Yay.
- KURNAZ, C. AYDEMİR, Y. **Mecmualara Sorulması Gereken Sorular, Turkish Studies, International For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter**.
- KURNAZ, C. TATÇI, M. (haz.) (2001). **Nail Tuman, Tuhfe-i Nâ’ilî**. Ankara: Bizim Büro Yay.
- KUTLAR O. SABİHA F. (haz.) (2012). **Mehmed Tefrik, Kâfile-i Şu‘arâ**, İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yay.
- KUTLUK, İ. (düz.) (1989). **Kınâlızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü’ş-Şu‘âra**, (Cilt 2) Ankara: TTK Yay.
- KÜÇÜK, S. (2011). **Bâkî Dîvânı Tenkitli Basım**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.
- KÜLEKÇİ, N. (1985). **Ganî-zâde Nâdirî (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserler Dîvânı ve Şeh-nâmesinin Tenkitli Metni)**, Doktora Tezi, Erzurum.
- LEVEND, A. S. (1984), **Türk Edebiyatı Tarihi I**, Ankara: Türk Tarih Kurumu s. 166-167.
- MENGİ, M. (2014). **Mesîhî Dîvânı**, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.

- MÜSTAKİM ZÂDE S. S. (1928). **Tuhfe-i Hattâtîn**, İstanbul: Devlet Matbaası.
- OKUYUCU, C. (1994). **Cinânî, Hayatı, Eserleri, Dîvânı'nın Tenkitli Metni**. Ankara: TDK Yay.
- ÖZCAN, A. (1989). **Şakayıku 'n-Numaniye ve Zeylleri**, 5 cilt, Çağrı Yay.
- ÖZTÜRK, Y. (2006). **17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Dîvânı'nın Tenkitli Metni**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- PALA, İ. (2002). **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, İstanbul: L&M Yay.
- SARAÇ, Y. (2002). **Emrî Dîvânı**, İstanbul: Eren Yay.
- SEVİNDİK, H. **Bilinmeyen Bir Eser: Yümnî Dîvânı**, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi.
- SIDIKA TOPTAŞ E. (2014). **Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu 80/5 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuası: Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id (52a-128b) (İnceleme-Metin)**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- SOLMAZ, S. (haz.) (2005). **Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı**. Ankara: AKMB Yay.
- TARLAN, A. N. (1967). **Zâtî Dîvânı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon)**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.
- Tarlan, A. N. (1992). **Hayâlî Dîvânı**, Akçağ Yay. Ankara.
- TULUM, M. ve TANYERİ, A. (1977). **Nev'î Dîvânı**. (haz.) Murat Karavelioğlu. (Metin Bankası Projesi).
- TUNÇ, S. (2005). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1985 Numaralı Şiir Mecmuası*. **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, S. 18, Konya.
- ÜNVER, İ. *Çevriyazıda 'Yazım Birliği Üzerine Öneriler*, **International Periodical Fort he Languages, Literature and History of Turkish or Turkic** Volume 3/6 Fall 2008.
- YAKAR, H. İ. (2018). **Gelibolulu Sun'î Dîvânı**,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57257,gelibolulu-sunidivanipdf.pdf?0>(erişim
 [Erişim Tarihi: 19. 06. 2018.]

YILDIRIM, A. (1991). **İshâk Çelebî (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Edisyon Kritiği**, Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ.

YORULMAZ, N. (2011). **Şem'î Mucmu'ası (Çeviriyazılı Metin-İnceleme)**, Yüksek Lisans Tezi.

YÖNTEM, C. A. (1927). **Edebiyat Tedkiklerinde Mecmuaların Rolü**, *Hayat*: S. 45, s. 363-364.

<https://www.antoloji.com/askin-aldi-benden-beni-siiri/>

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78354/divanlar.html>

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com

<http://www.dilededebiyat.net/turk-edebiyati-tarihi/İslâmîyetin-etkisindeki-turk-edebiyati/divan-edebiyati/divan-siirinin-genel-ozellikleri/divan-sairleri/sami>

<http://www.turkoloji.hacettepe.edu.tr/tezler2.shtml>

http://akademik.semazen.net/author_article_print.php?id=1037

<https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-Projesi-Hakk%26%23305%3Bnda.htm>

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78354/divanlar.ht>

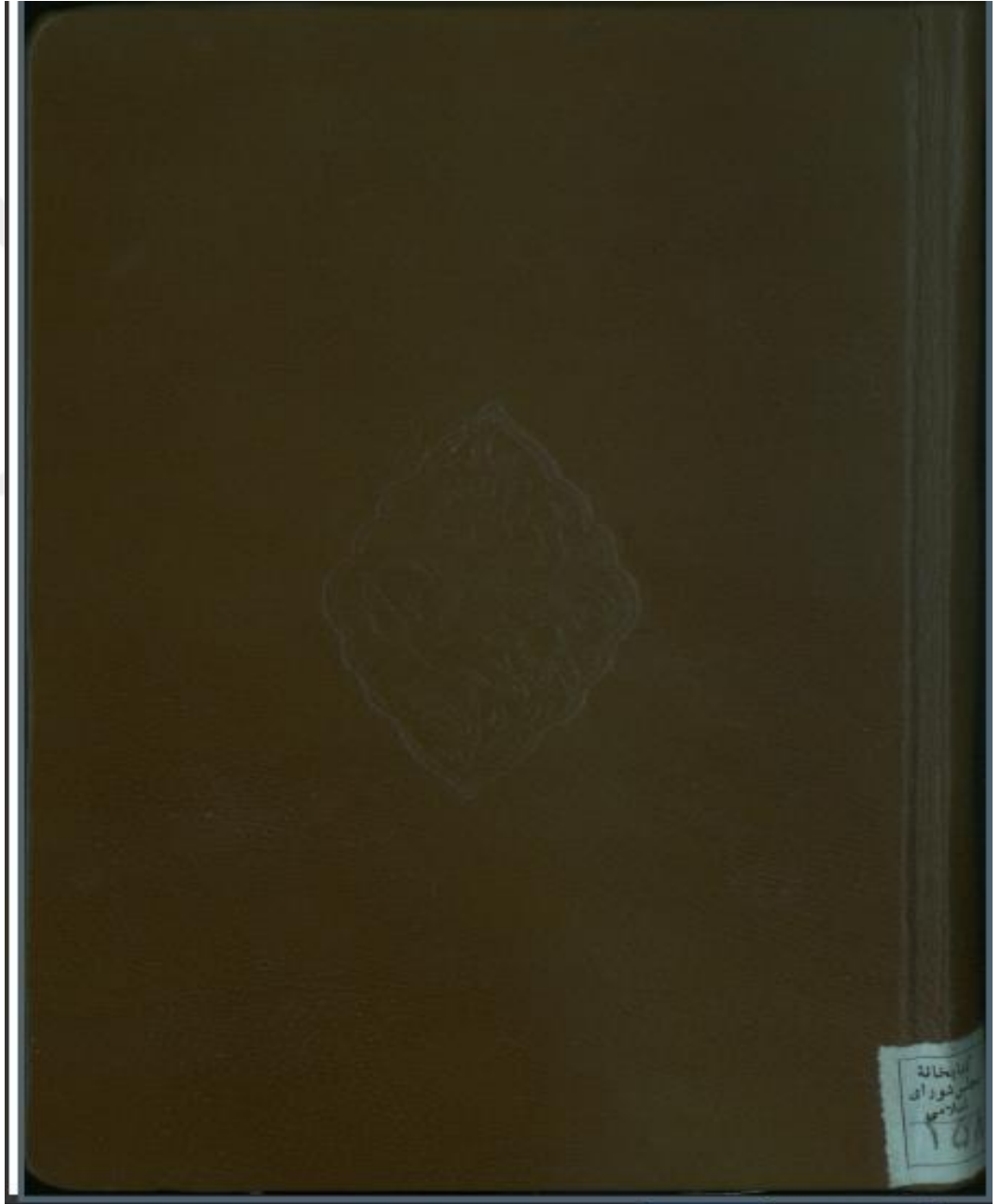
<http://www.osmanlicaturkce.com/>

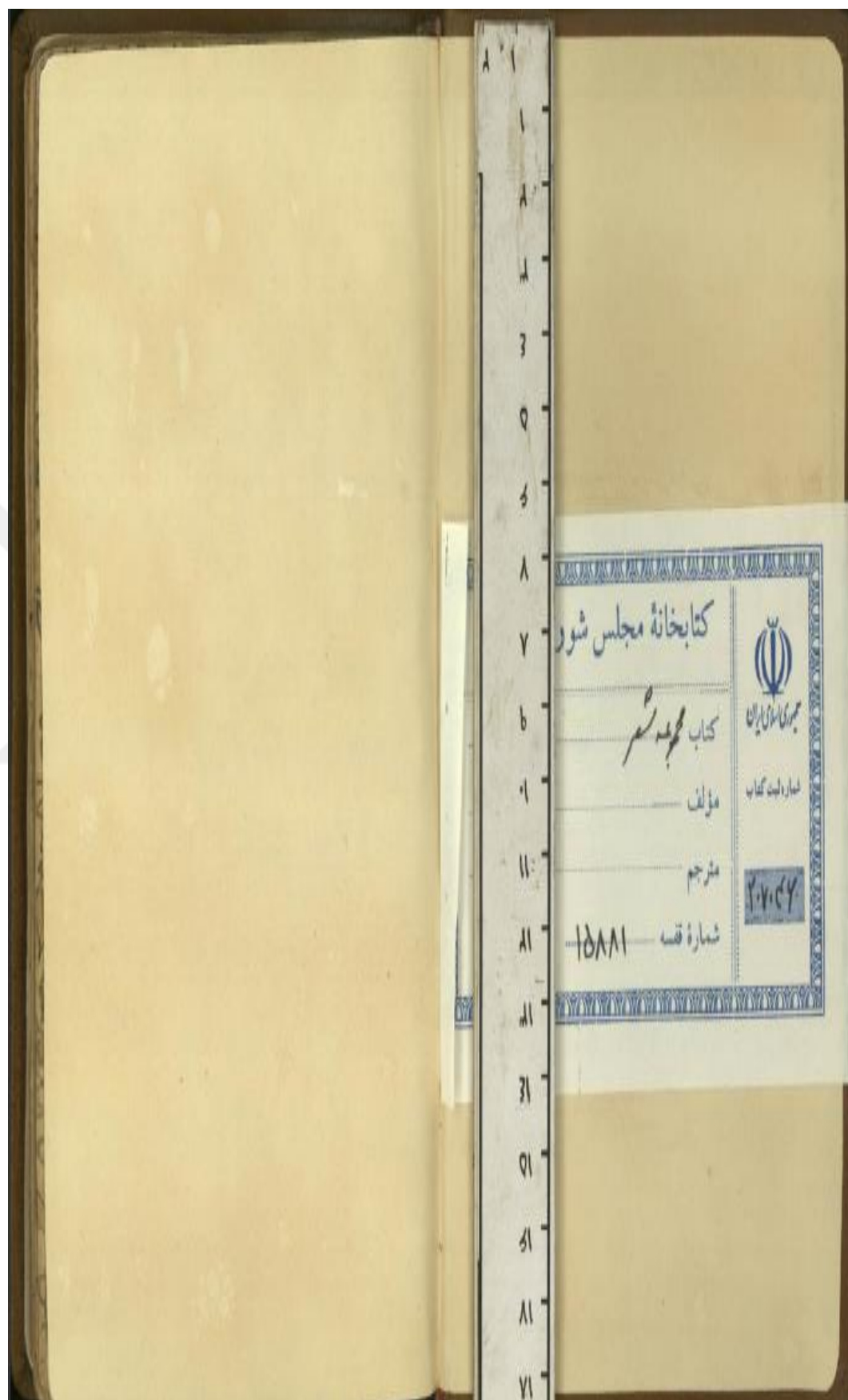
<http://lugatim.com/>

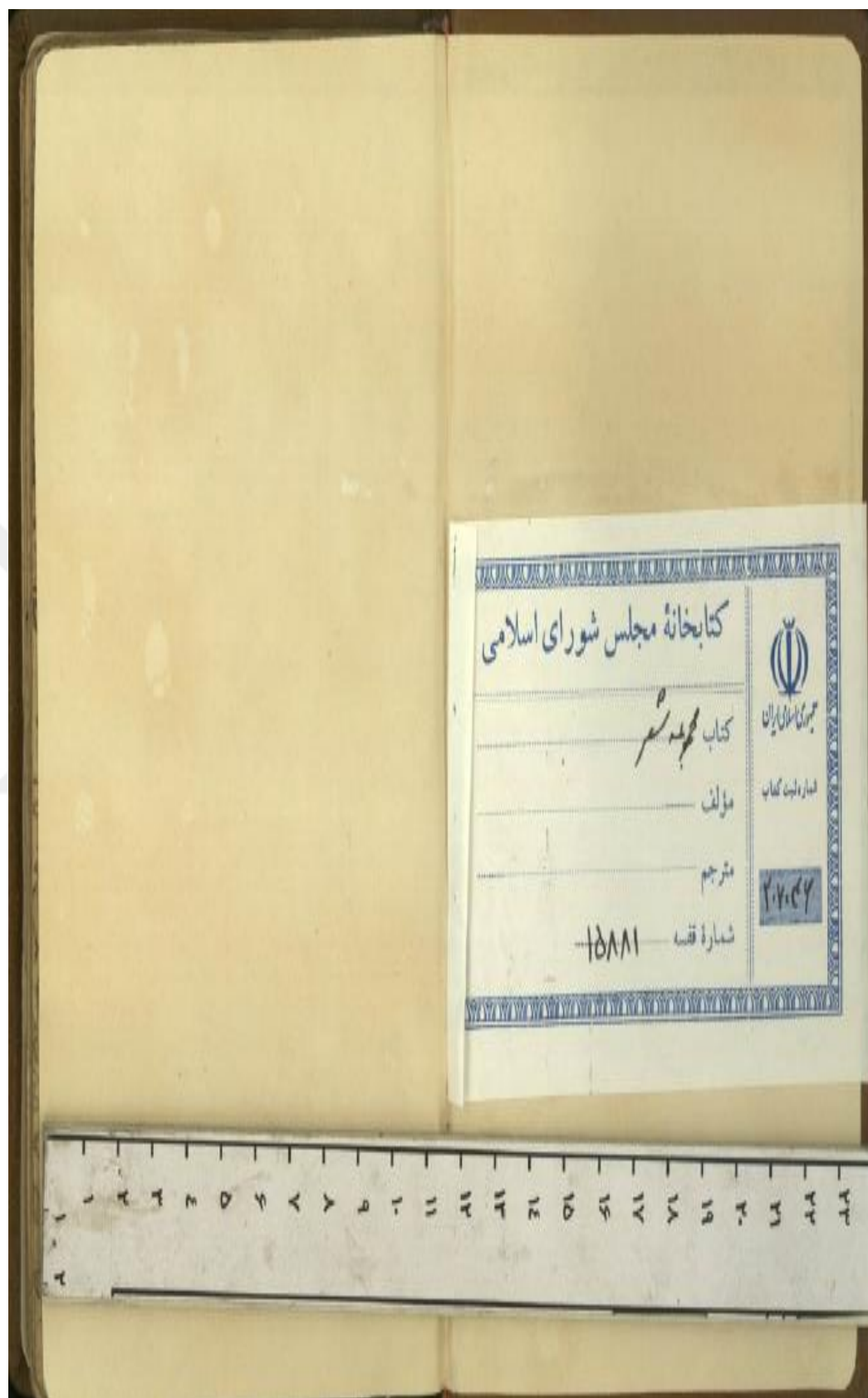
BEŞİNCİ BÖLÜM

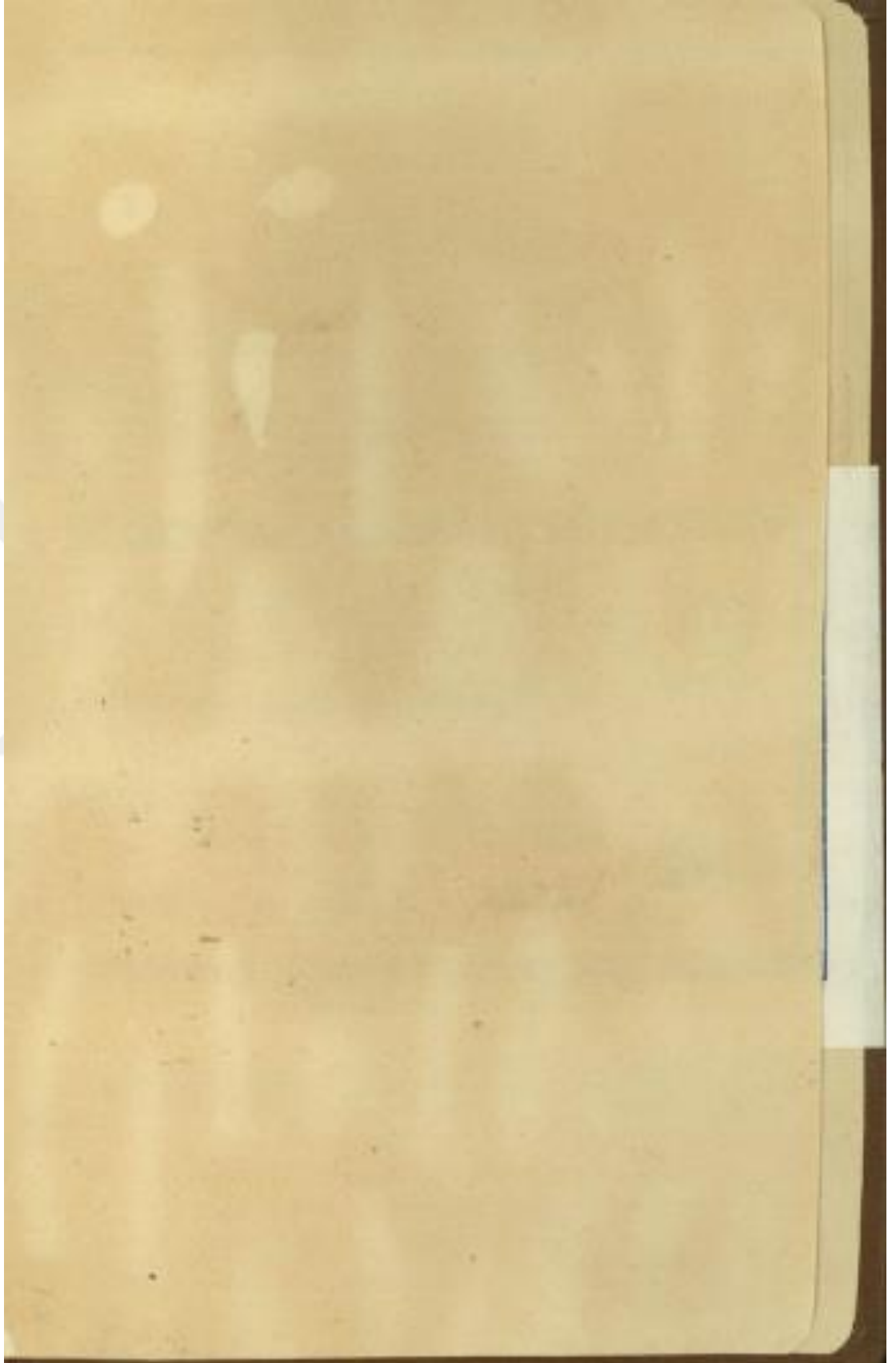
TIBKIBASIM

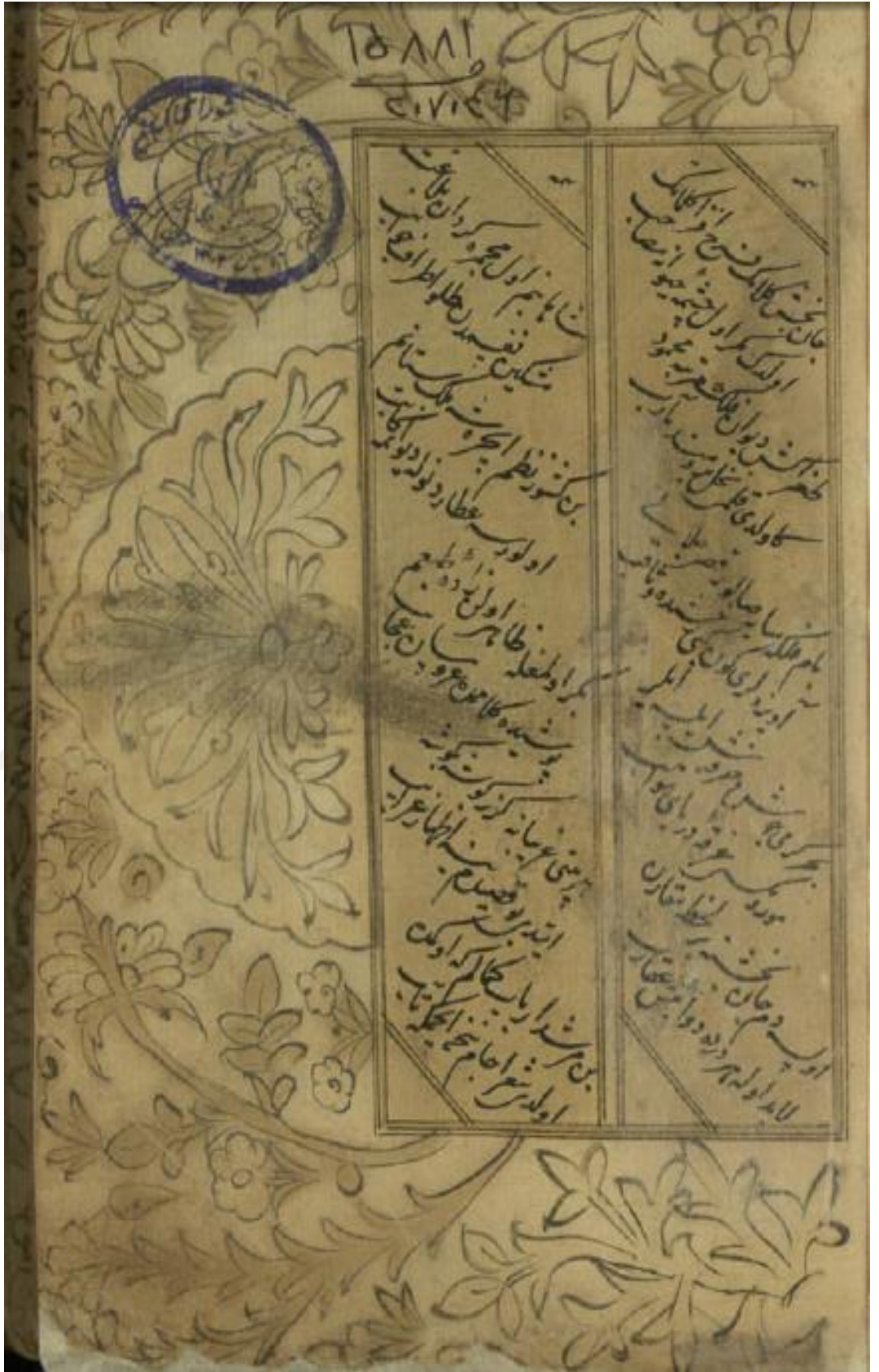
Bu bölümde danışmanım tarafından tedarik edilip getirilen eserin tıbkıbasımı verilmiştir. Tıbkıbasımı verilmeden önce “pdf” halindeki mecmua fotoğraf haline getirilip boyutları düzeltilmiş haliyle eklenmiştir. Yaprakların numarası sayfasının

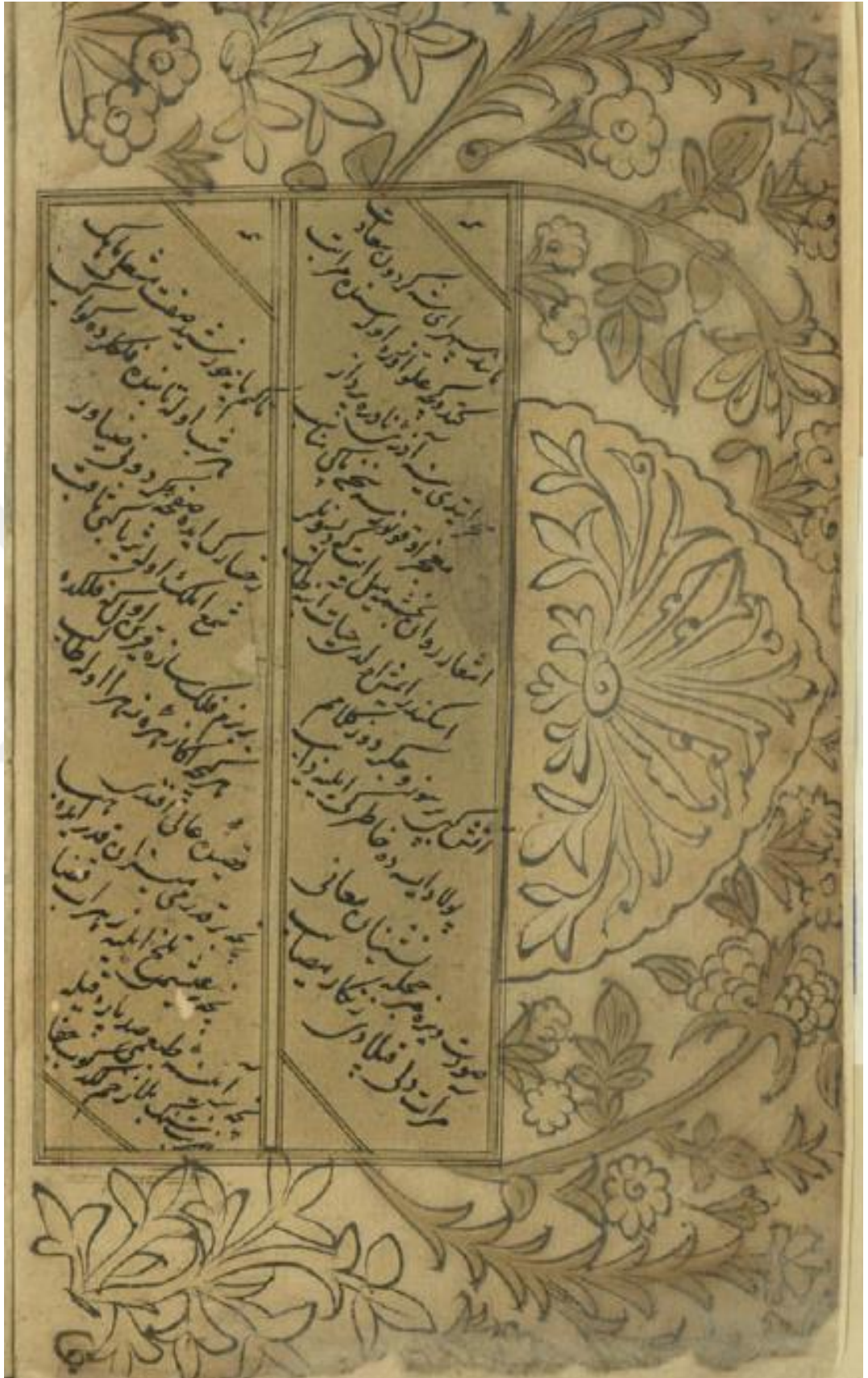

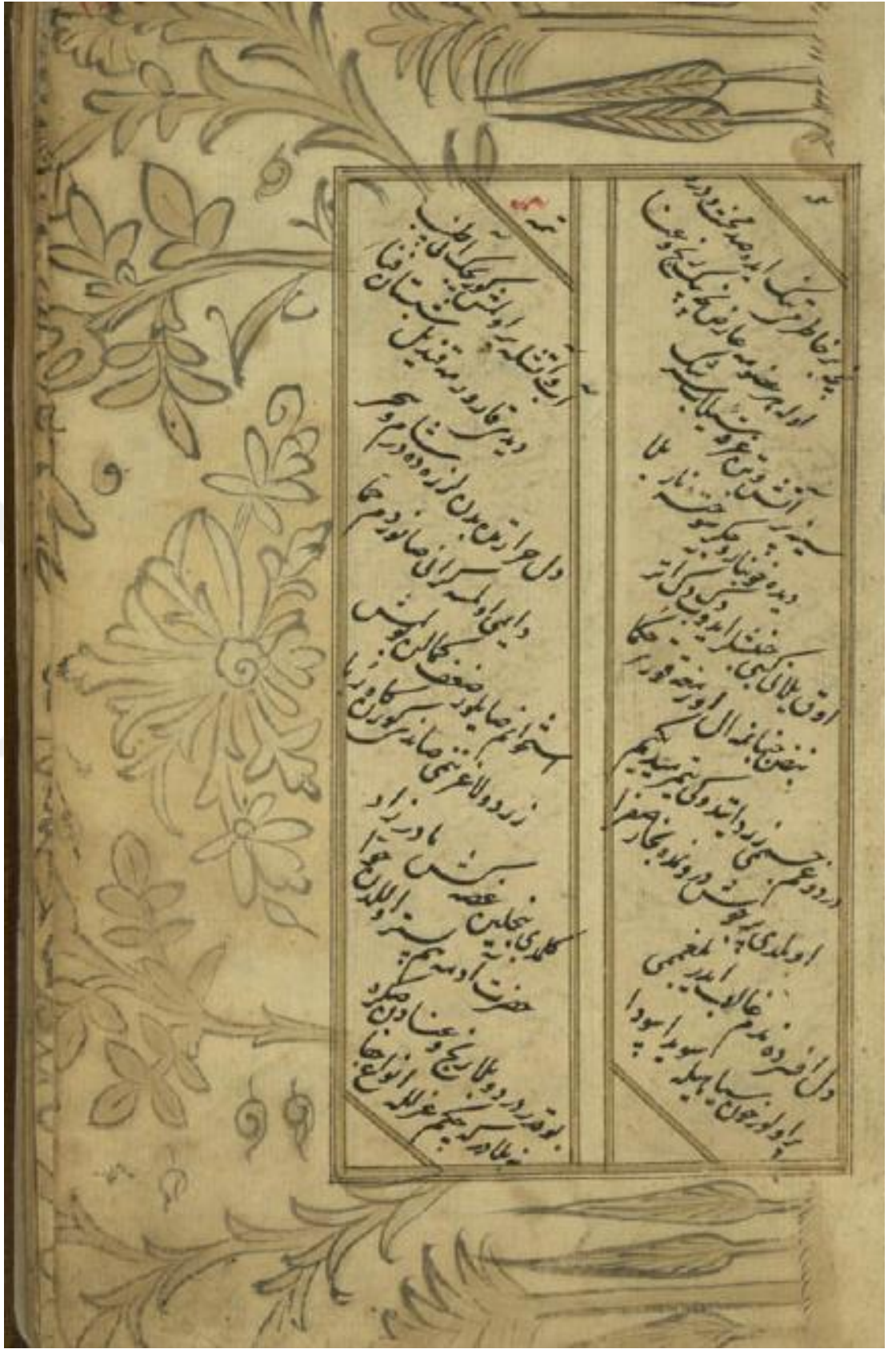

1a

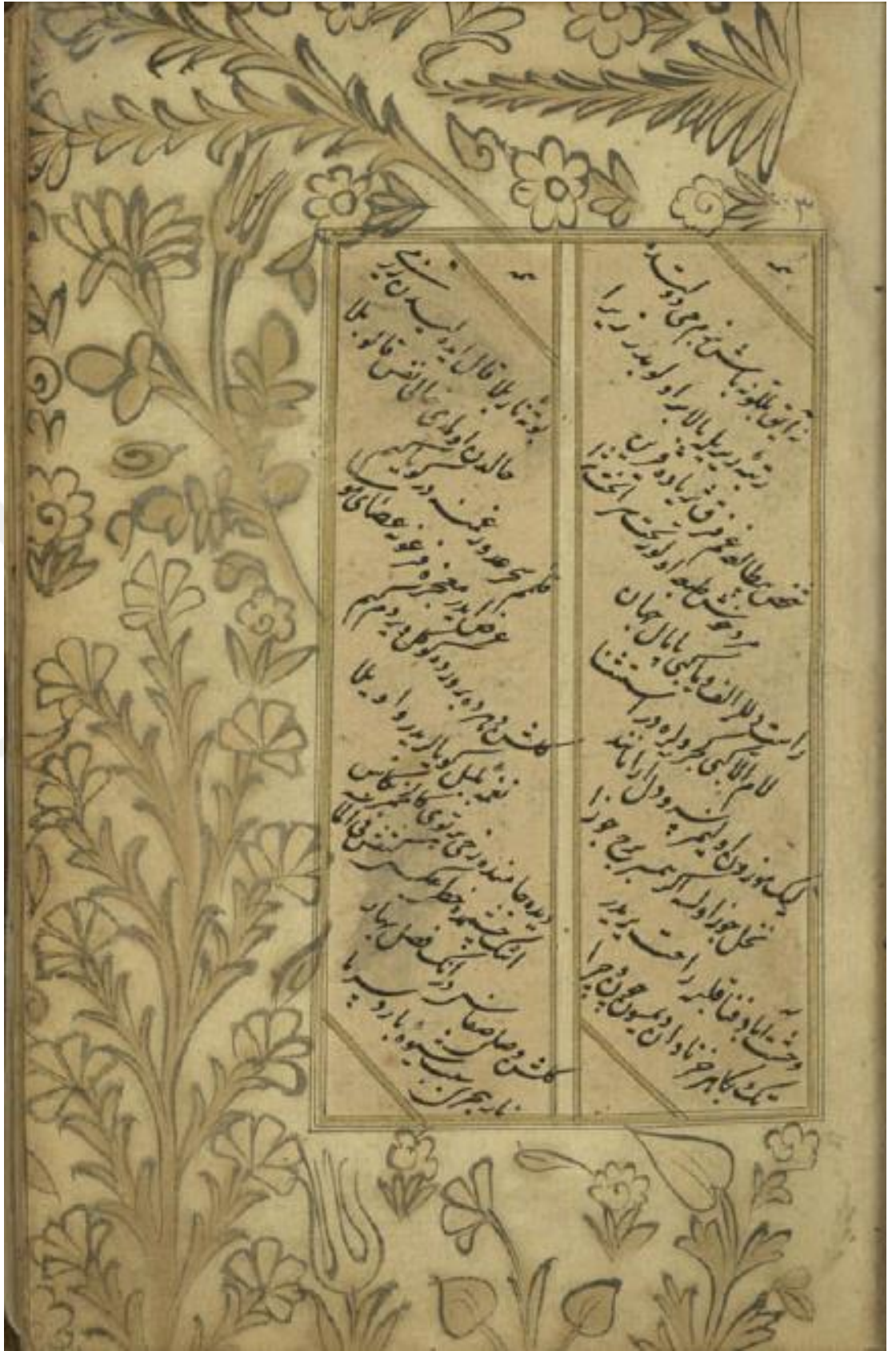

اوله بر خضومه عارضه چنگ
 آتش برین عین شمشیر
 دیده خونبار چو کوه
 کوه خنجر ایروین کوه
 اوق بلای بی او نه فور
 بنفشه ناله ال کوه
 در دو غم زرد آید کوه
 اولدی پوچش در دو غم
 دل افزده غم خالیب
 پادلو چون سیاه پیله

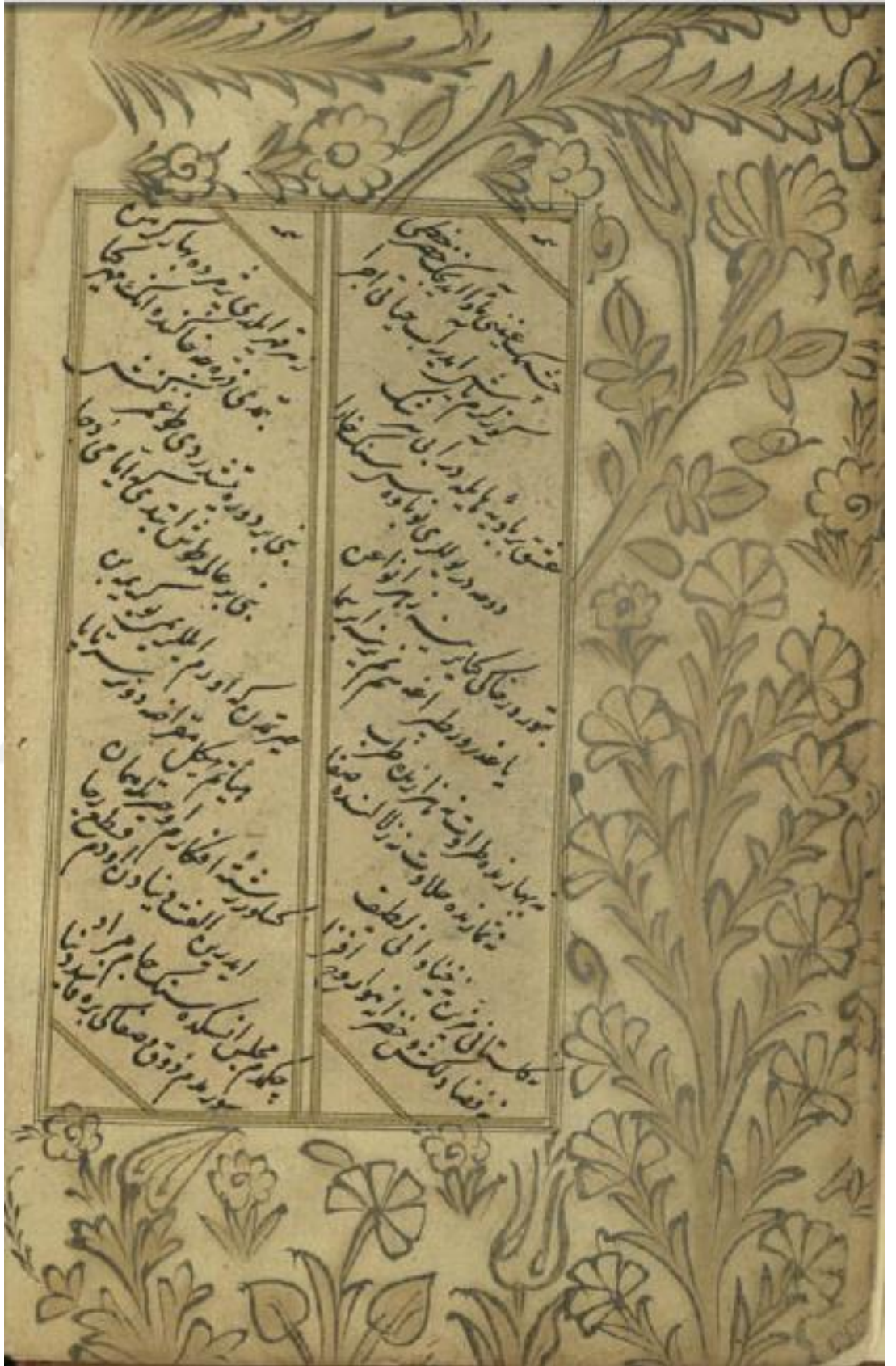
آتاشله اولوش چنگ
 دیدم قارور مدقذیل
 دل وارین بدن زرده درام
 دایمی اوله کوه
 استوانم ضعیف کمال
 زرد و لاغر می صاف کور
 کلدی بچلین غم
 حضرت اوده هم
 نوهر در دو غم
 غلامه کیم غم لاله

<p> بوته تارا قال ای سبک ناز حاله اولی عالی نفس قالو بلا کلیم هر دور غنچه در کوی کیم عرض ای معجزه در کوی کیم گلشن هر چه بود در کوی کیم نغمه بلبل کوی کیم دیو جاننده ز کوی کیم اشک چشمه خط کوی کیم گلشن و صاصا کوی کیم ناز بجز آن کوی کیم </p>	<p> ز این گلشن سبک ناز زین بریل بالاب او لویدر زیا نفس مطالع غم زین زیا مرد و نیش طبع او کوی کیم راست دل الف کوی کیم لام الای کوی کیم یک نور دل کوی کیم نخل جوار او کوی کیم دشت ایودن کوی کیم یک کباب خردان کوی کیم </p>
--	---

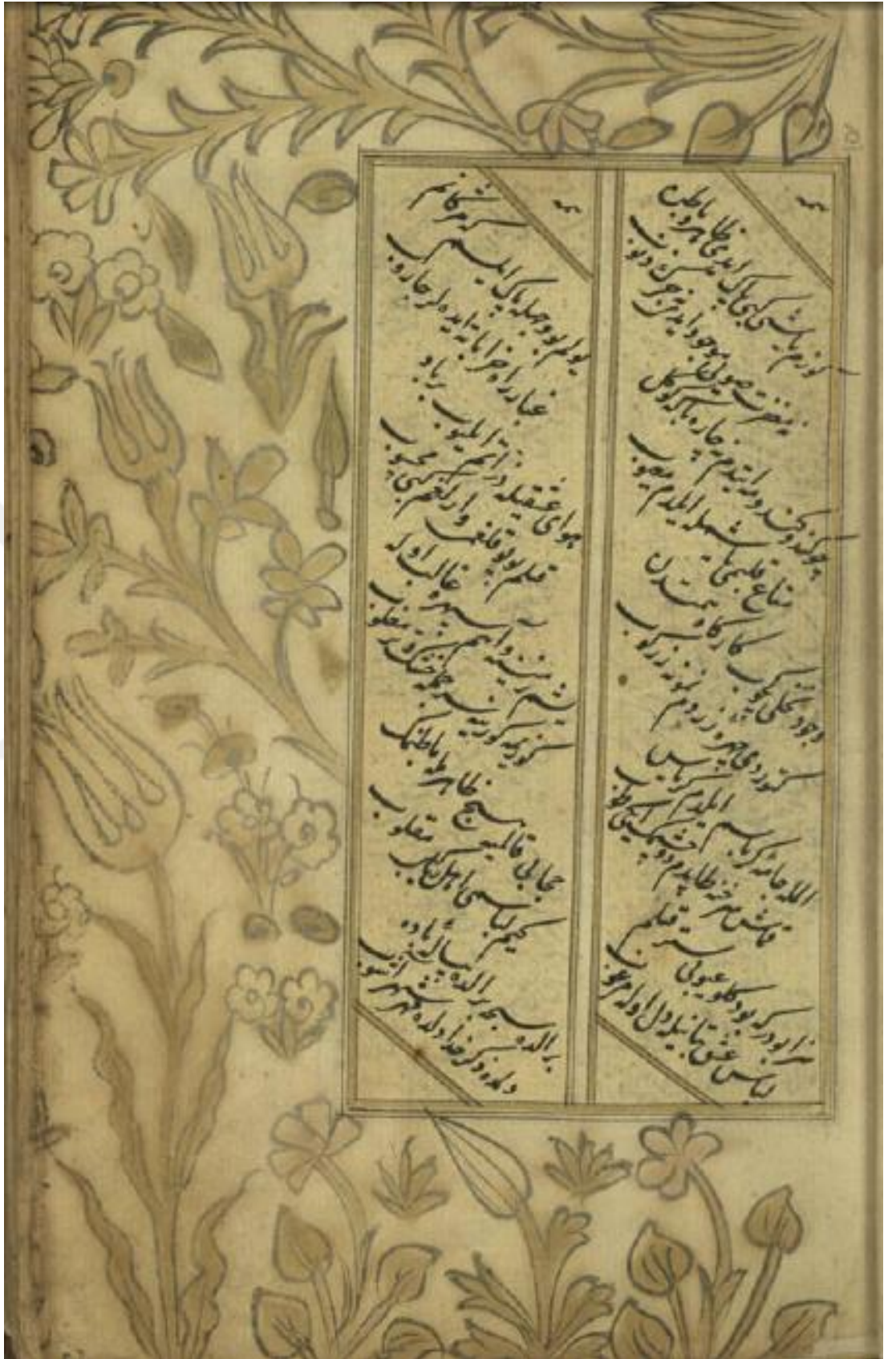
3a

4a

<p>نیم با عقاد می ترک اینمیر با حق او بود سبب جان رسن زین کوی عشق آیین کو کلم هزار او ای کلستان عدم در قدری قیلت در مسیابینم چیده در آن این نردن اوز که بو تو ذی ضحیا چون جا اسکل آنها شکر است ای سبب او اول این کوی نهنقه ایدرس بر اوز که حاله یه نندارم قدری نوله کشف جانت ننده پسر یوب</p>	<p>نیم انک قدری دعا کپی بو کسوتن بر ایدلم مسیح سبابان خاود جا کمالک قدری بکلمکی نقصان علمنی از نوره دو تلو لکن باز اوله کلفات بود اوله بکلمت تو باید دانم الدن محبت یوب بوا بقلب ایلر سپه نزه ذرا اجل خیال عشق جدار اوله سبب ای جسده بصوح زانده کلام انبان صبت عقیدت الایم کورن</p>
---	--

5a

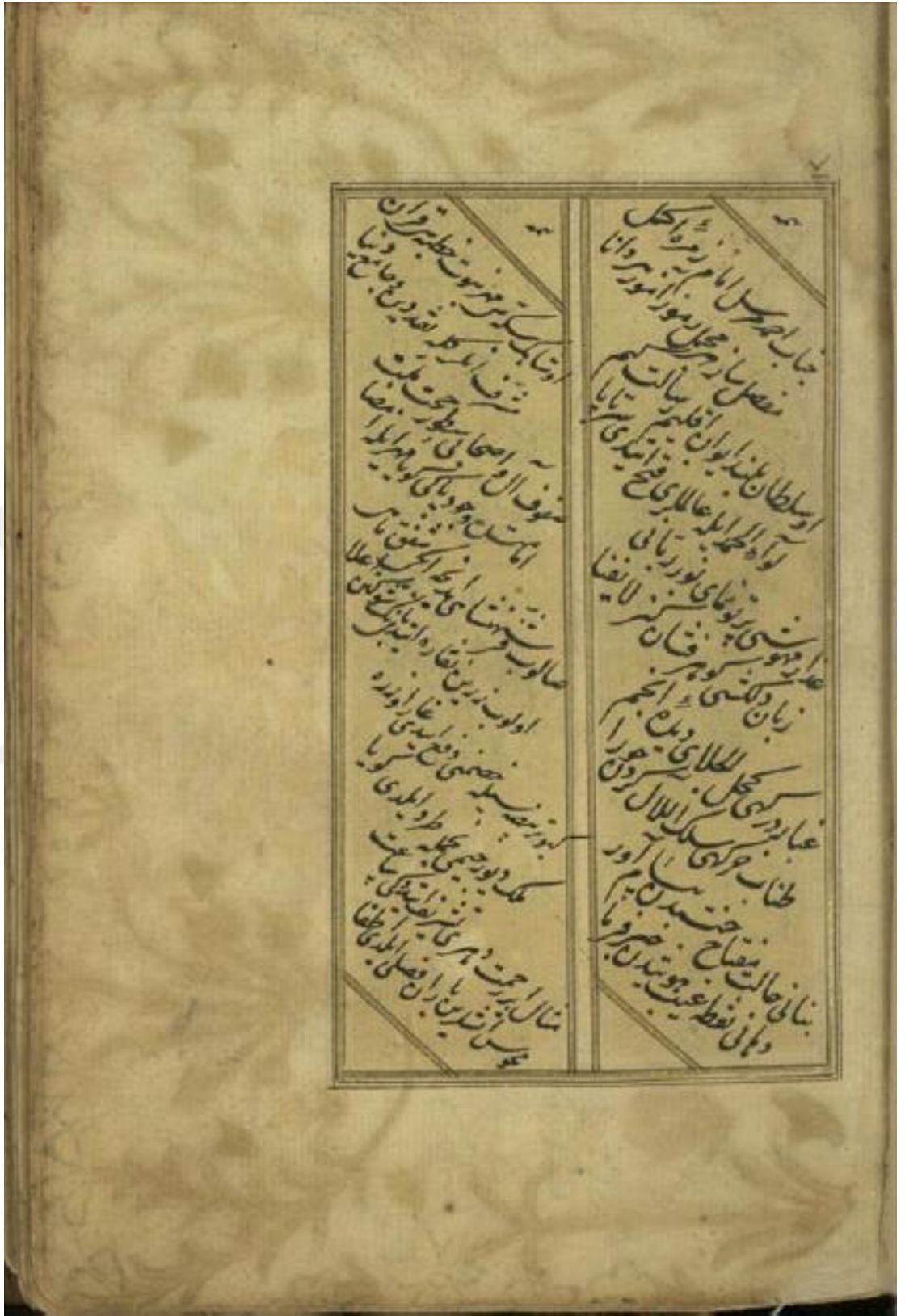
5b

6a

<p> اول خاتم اولدی سلطان جهان و پادشاه ایران و خلیفه ایشام ایزدی جهانگیر عالم و موری اوغدی حضرت سپهر اولدی که در دو پادشاهی فلک تاج برین کل ایزدی ابراهیم سوم دروند عجبی است و در او شمس مطلق الا او را معراج خوانند او شمس درخشان الا او را خلیفه خوانند اول خاتم اولدی سراج بوشهری و او شمس کام اولدی سلطان ارجل عالم </p>	<p> شاه یونان و قزاق و ترک و خلیفه سراج و سارا و اراک و الکلی او اولدی در زمان که در عربت نامی روح بود دوران ایشام اولدی روح او خلعت عالم سار و طوس سوار و صمد طاریم ابراهیم جیب حضرت غریب طیب الماوی کفیل حضرت ایت دلیل خطا پوشنده و نوب عطا شد و تا امان حق و مغرب ابرین بر و طبعا </p>
---	--

7a

Handwritten musical notation on aged paper, organized into two columns. The notation consists of rhythmic symbols (dots and vertical lines) placed above and below horizontal lines, with accompanying Persian text in various orientations.

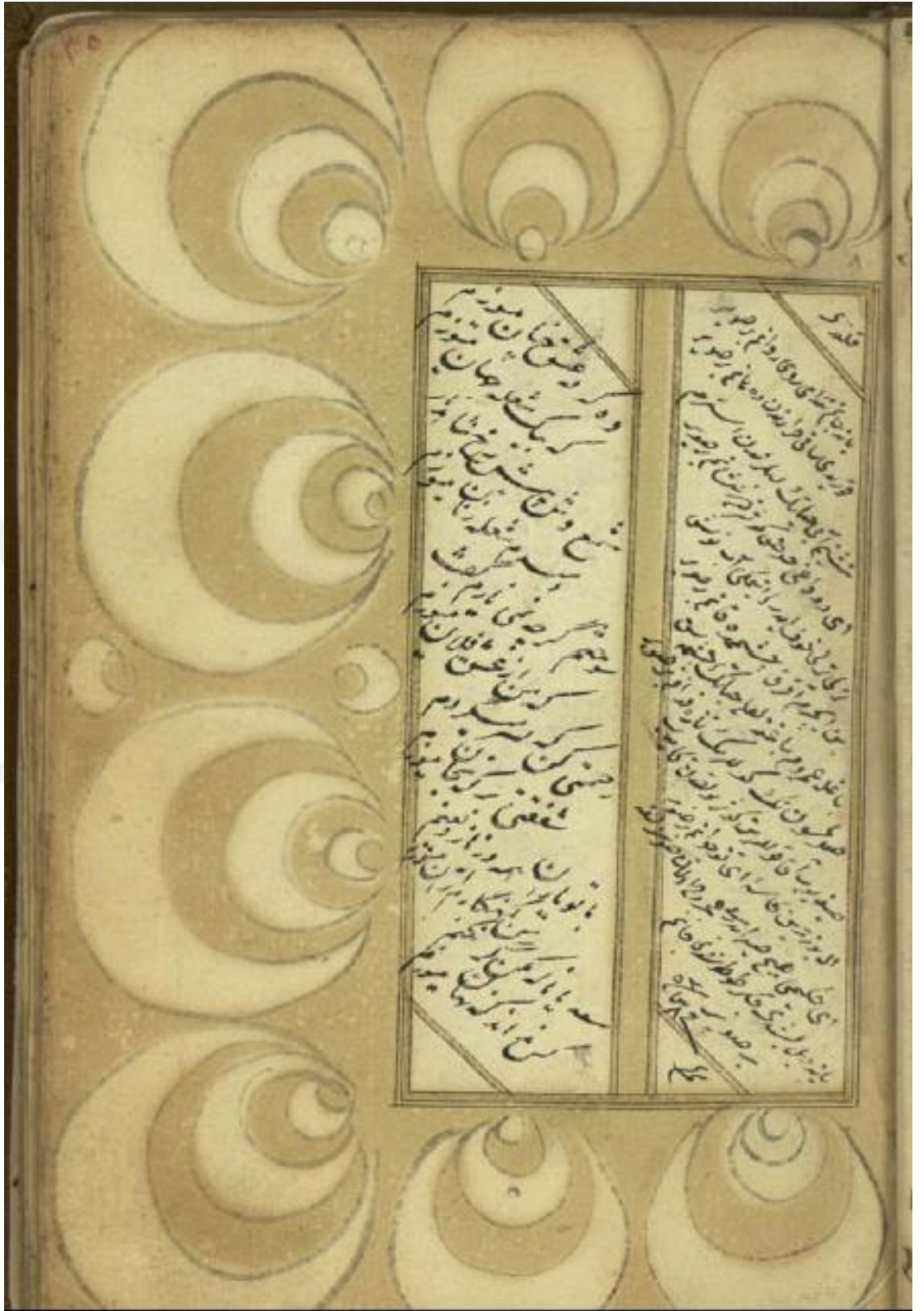
Right Column:

- Top: *نظمی طاهری و درلوب*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Bottom: *بسم الله الرحمن الرحیم*

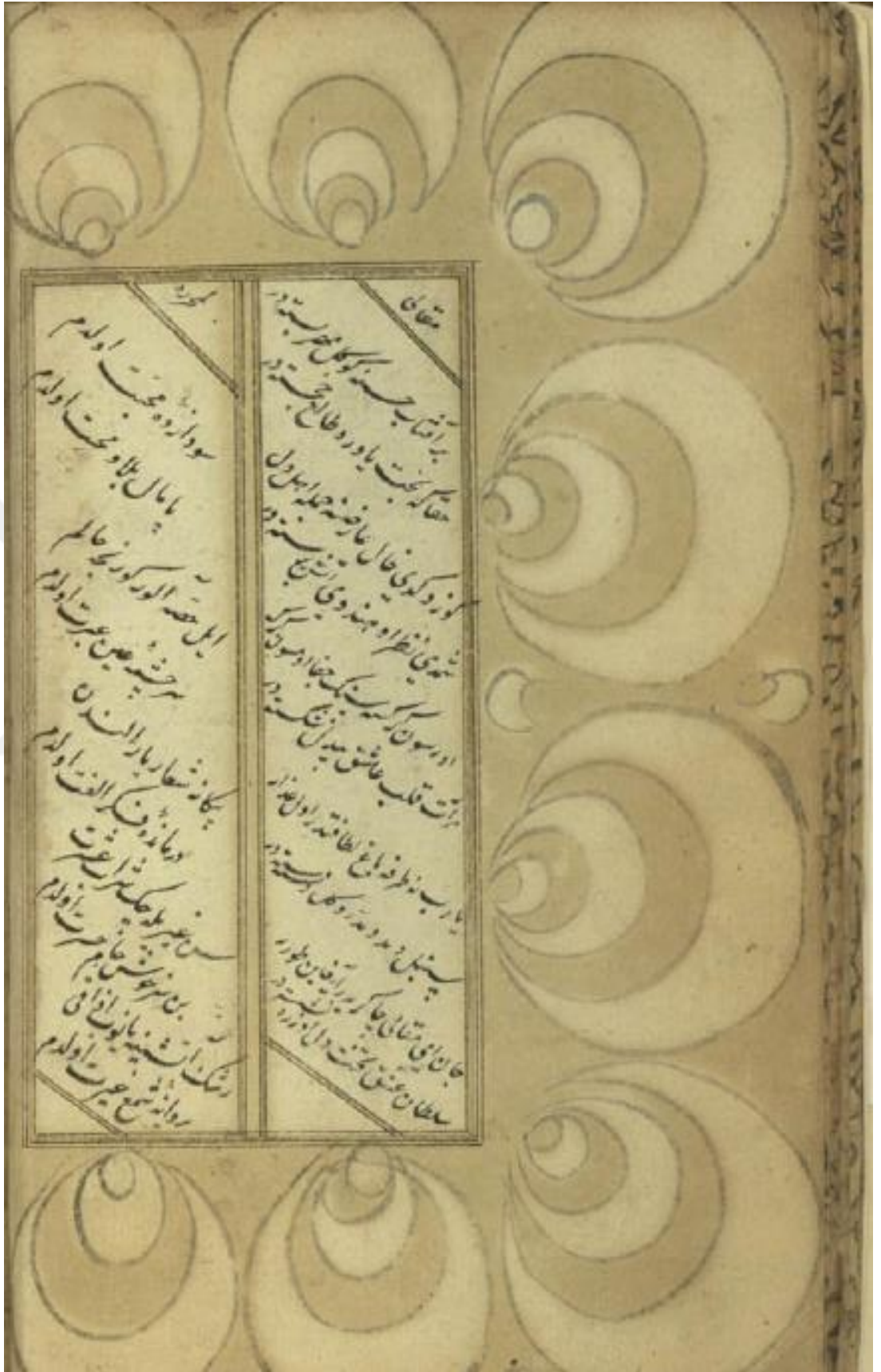
Left Column:

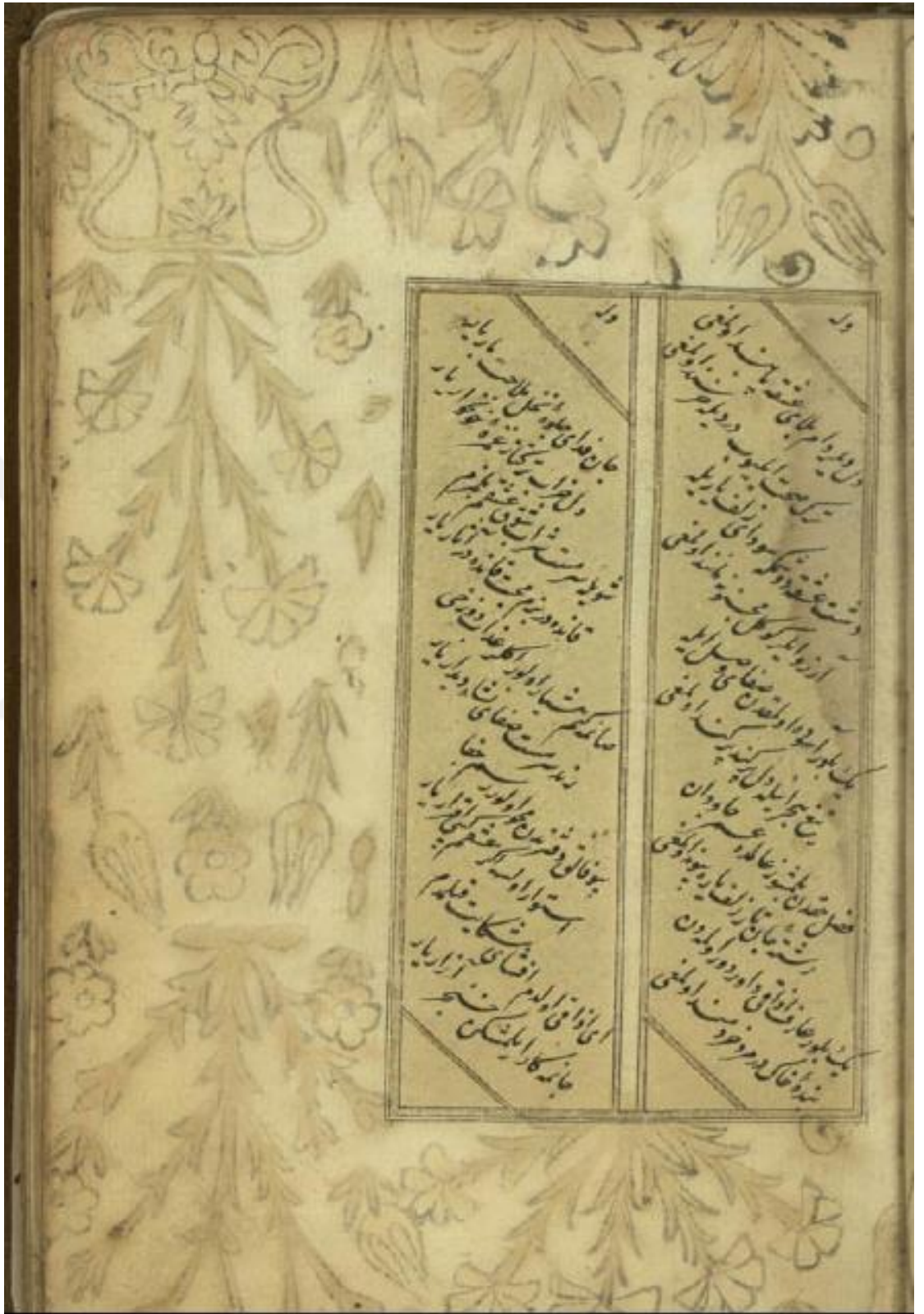
- Top: *نظمی طاهری و درلوب*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Below: *بسم الله الرحمن الرحیم*
- Bottom: *بسم الله الرحمن الرحیم*

7b

8a

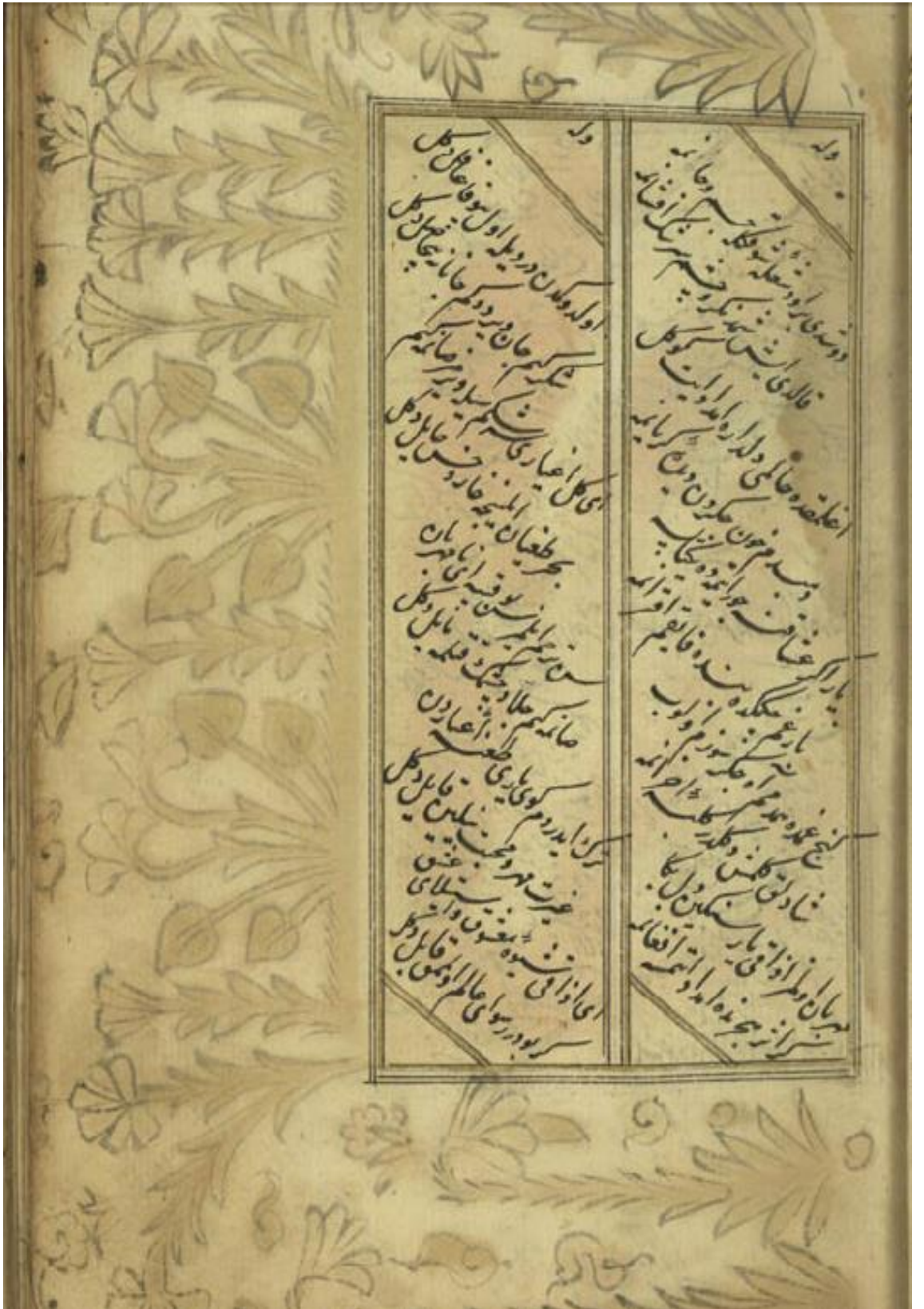

9a

9a

10a

دوستی بود سعادتمند
 قلای ایشان بود شکر
 اخلصه و عالمی دلدار
 بسد مومن مکرون
 بار اگر غنای
 بار هم ننگه
 کنج عمده بود علم
 نداشتن کلین
 مبربان اولم از اوقی
 سر از بجزده اید اتم

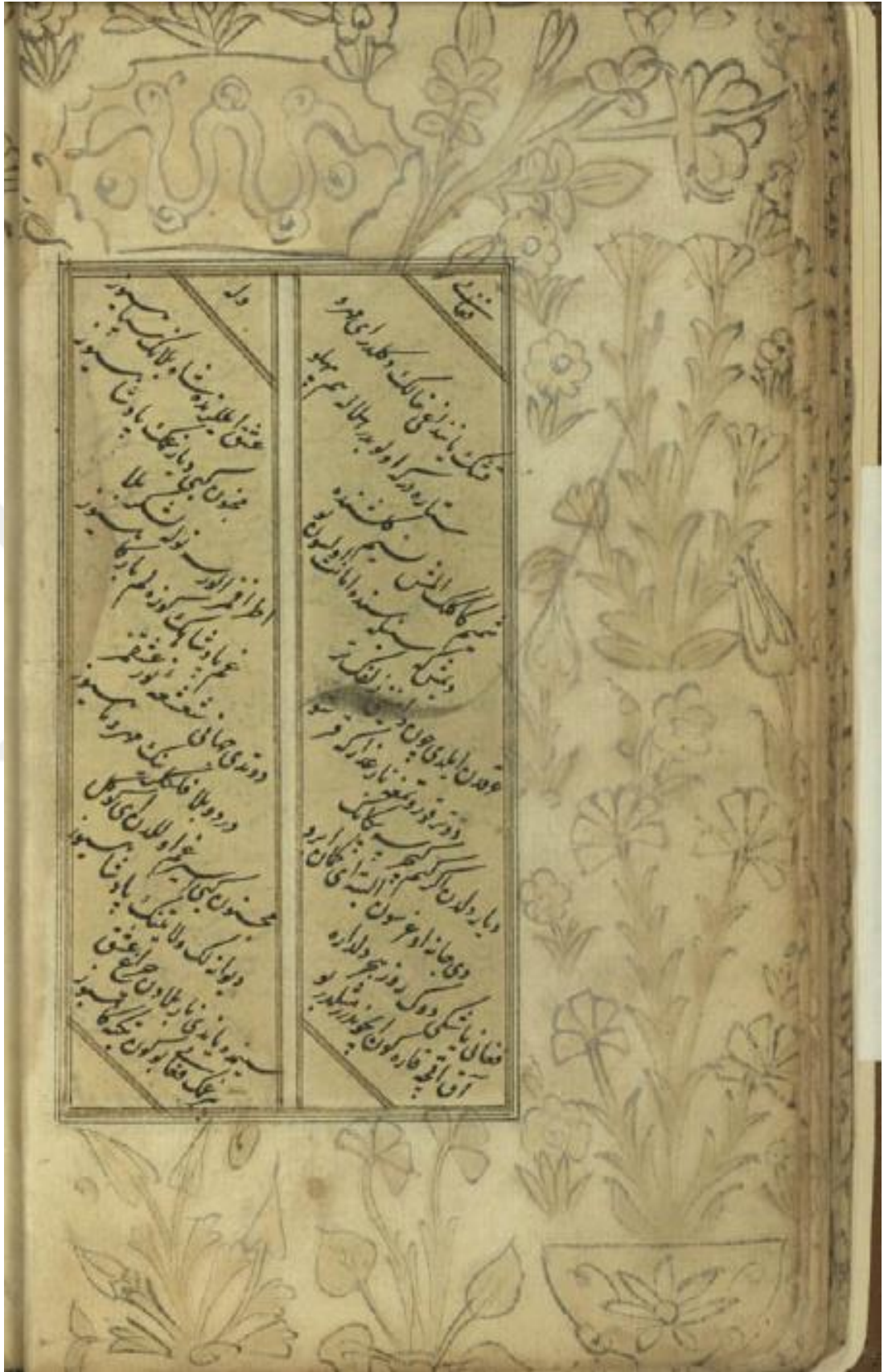
اولد وکلان در دیله اول
 شکر کیم جان بر دو کم
 ای کل اخباری شکر
 طغیان این خارد
 صانده کیم ملاد
 کزان ایدرم کوی
 غیت بود و محبت
 ای اذاتی نشسته
 کربودر سوای عالم

10b

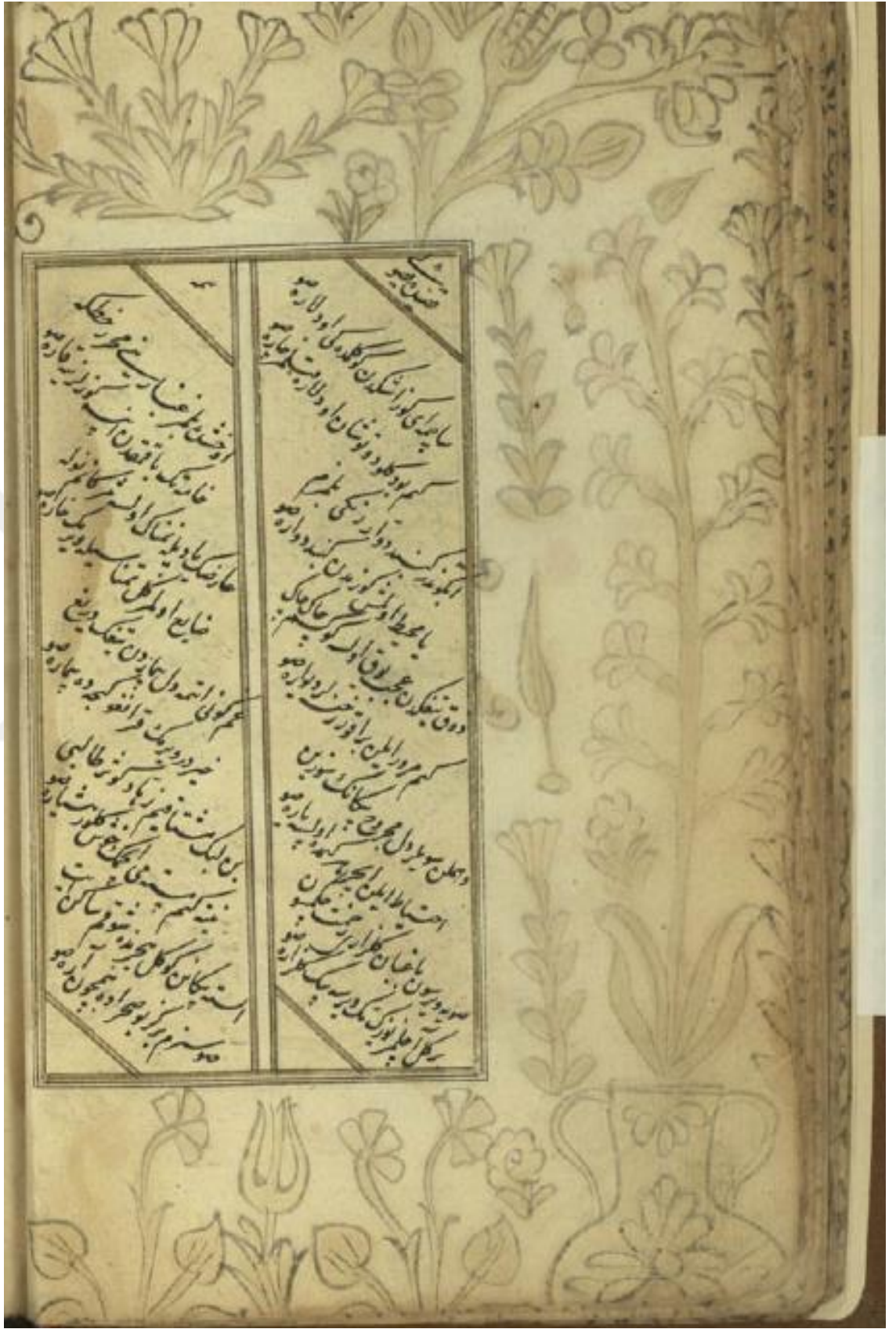
11a

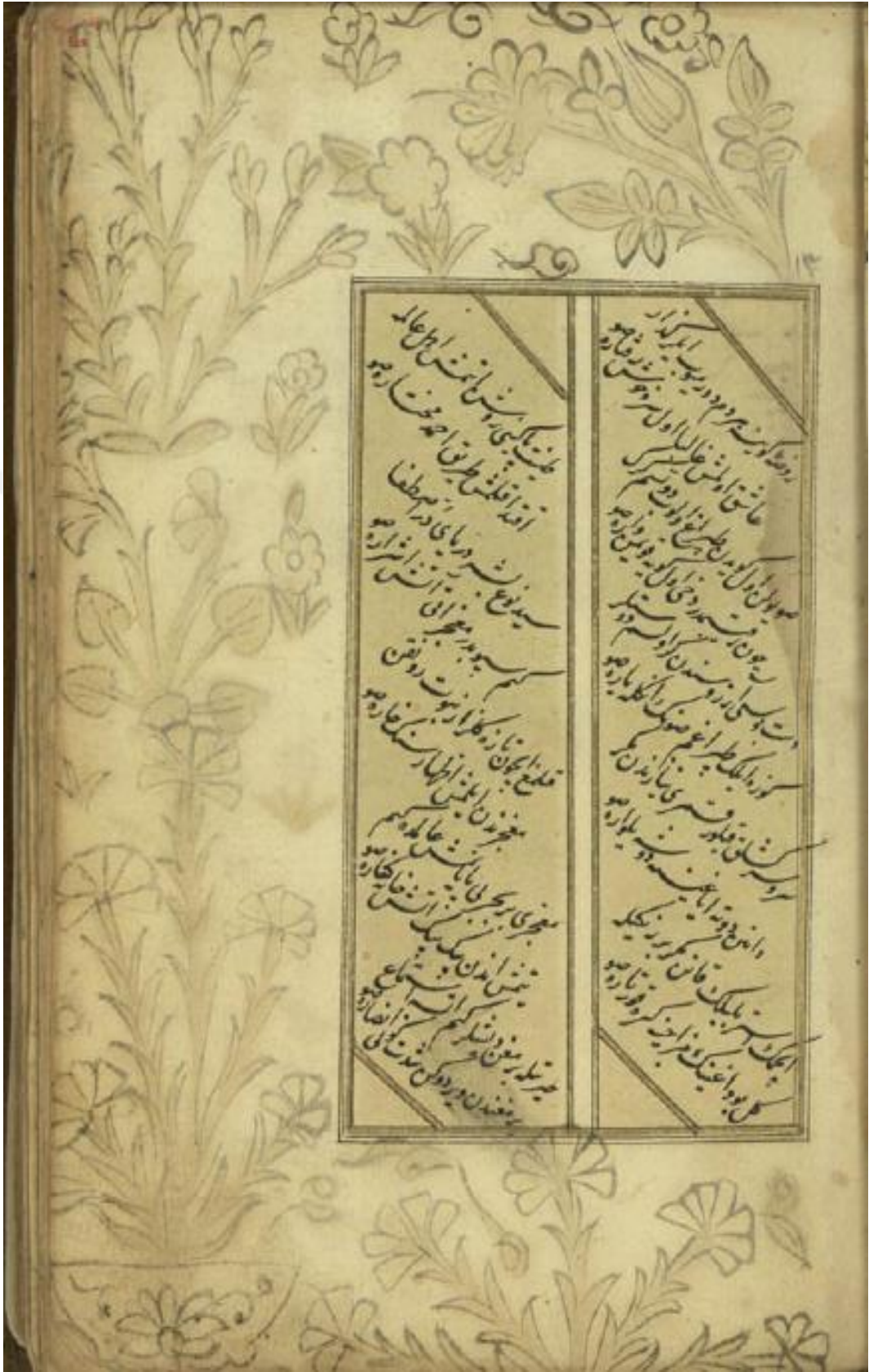
11b

12a

12b

13a

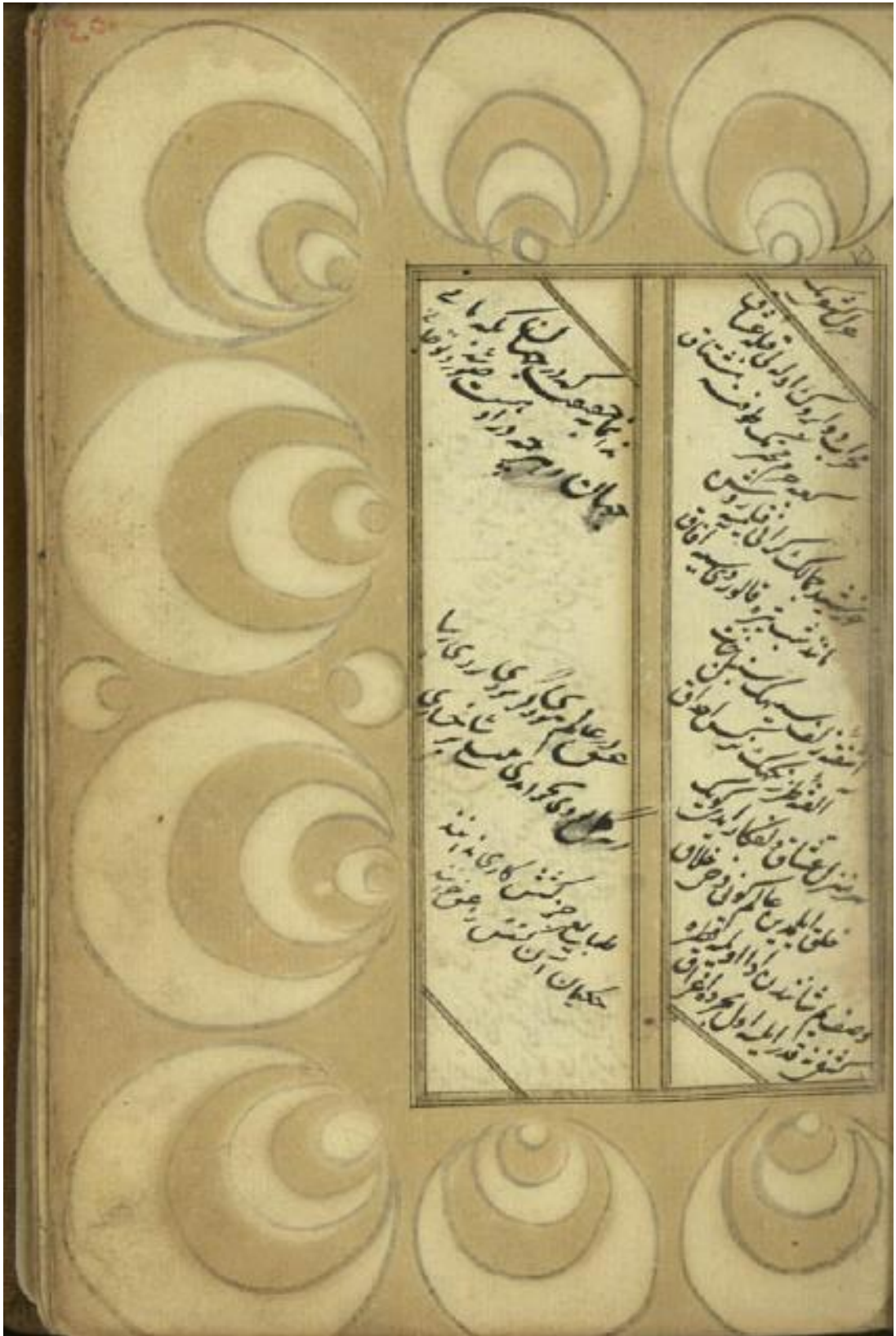

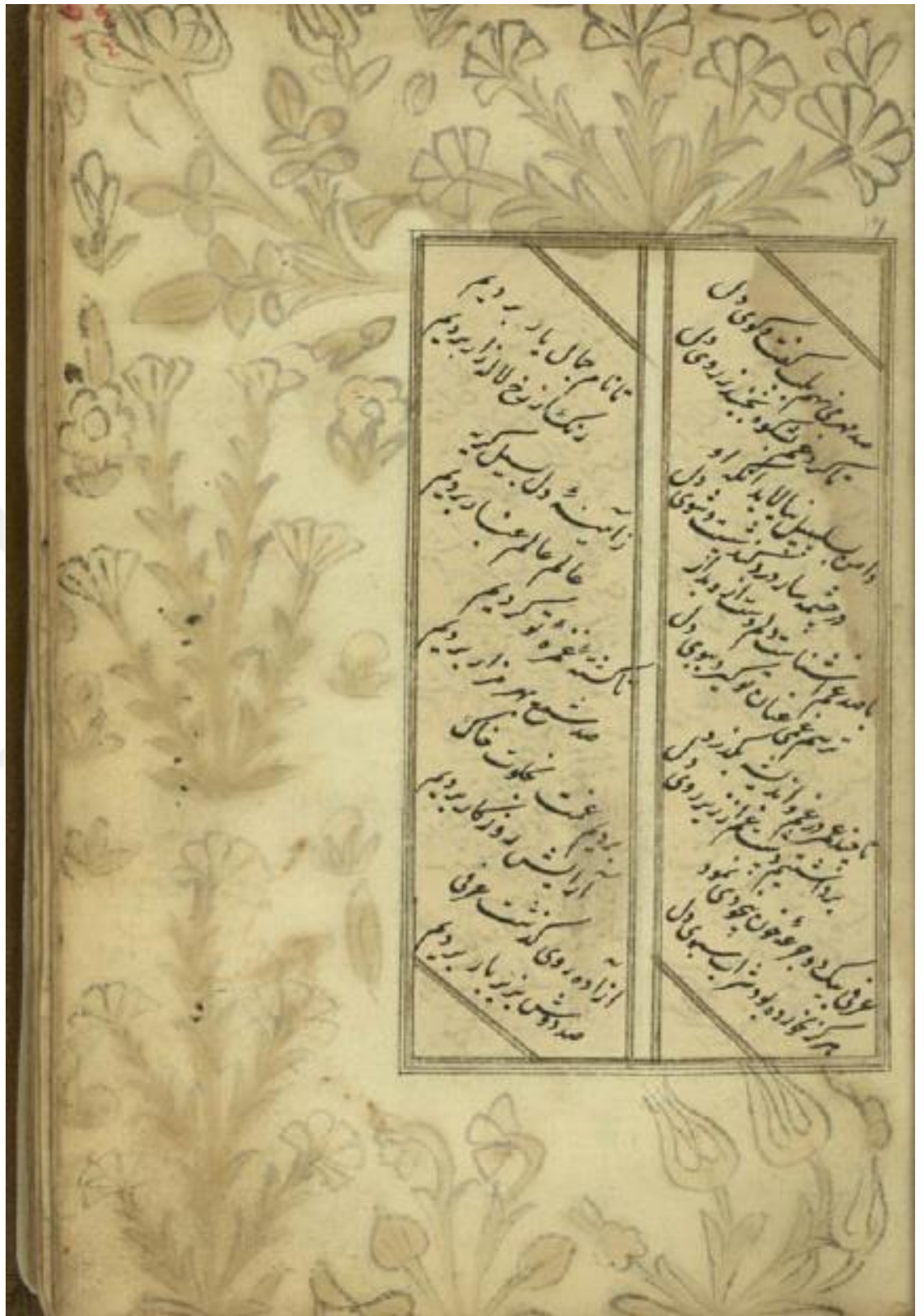
14a

14b

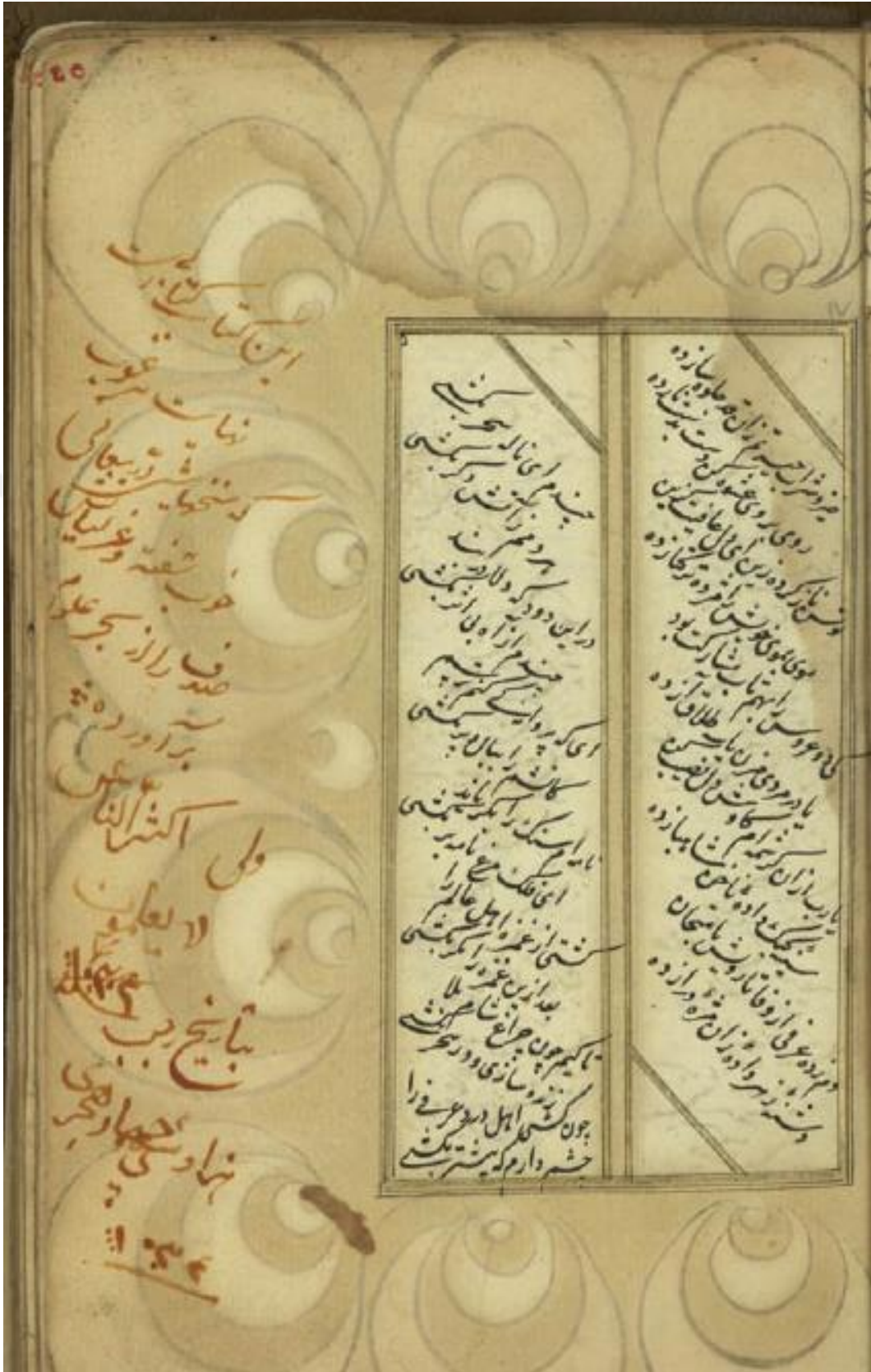
15a

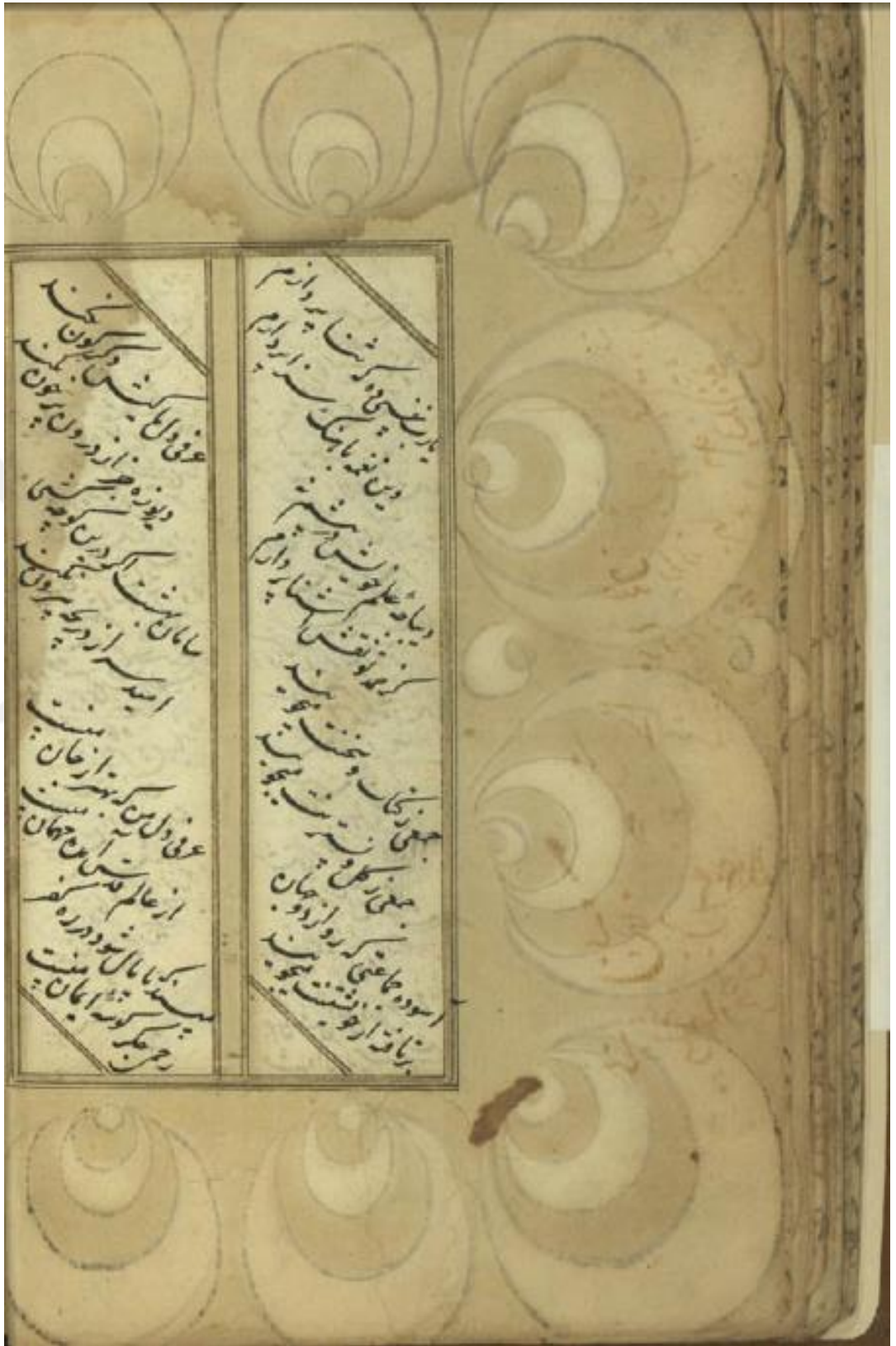
<p> ما نام جال یار بریدیم دیکت از رخ لاله زار بریدیم ز اینست دل بسیل کردیم عالم عالم عشق بریدیم باک نشسته غمزه تو کردیم صد شیخ هر هزار بریدیم بدیدیم غمت خلوت خاک آرایش روزگار بریدیم از آده روی که گشت عری صد دوش نیز بار بریدیم </p>	<p> مدینه بی نوم کت کوی دل باکره هم شکوه بخیز روی دل دامن بسیل نیالاید او در چشمه سار در کشت و شوی با صد عشق است لم سوز و باز زیم می افغان کو کبر روی دل با خنجر در و اندیشه کز روی دل برداشته بیست غم از روی دل غرق بکن در خون چو می نمود هرگز نواره بود سر بسبوی دل </p>
---	---

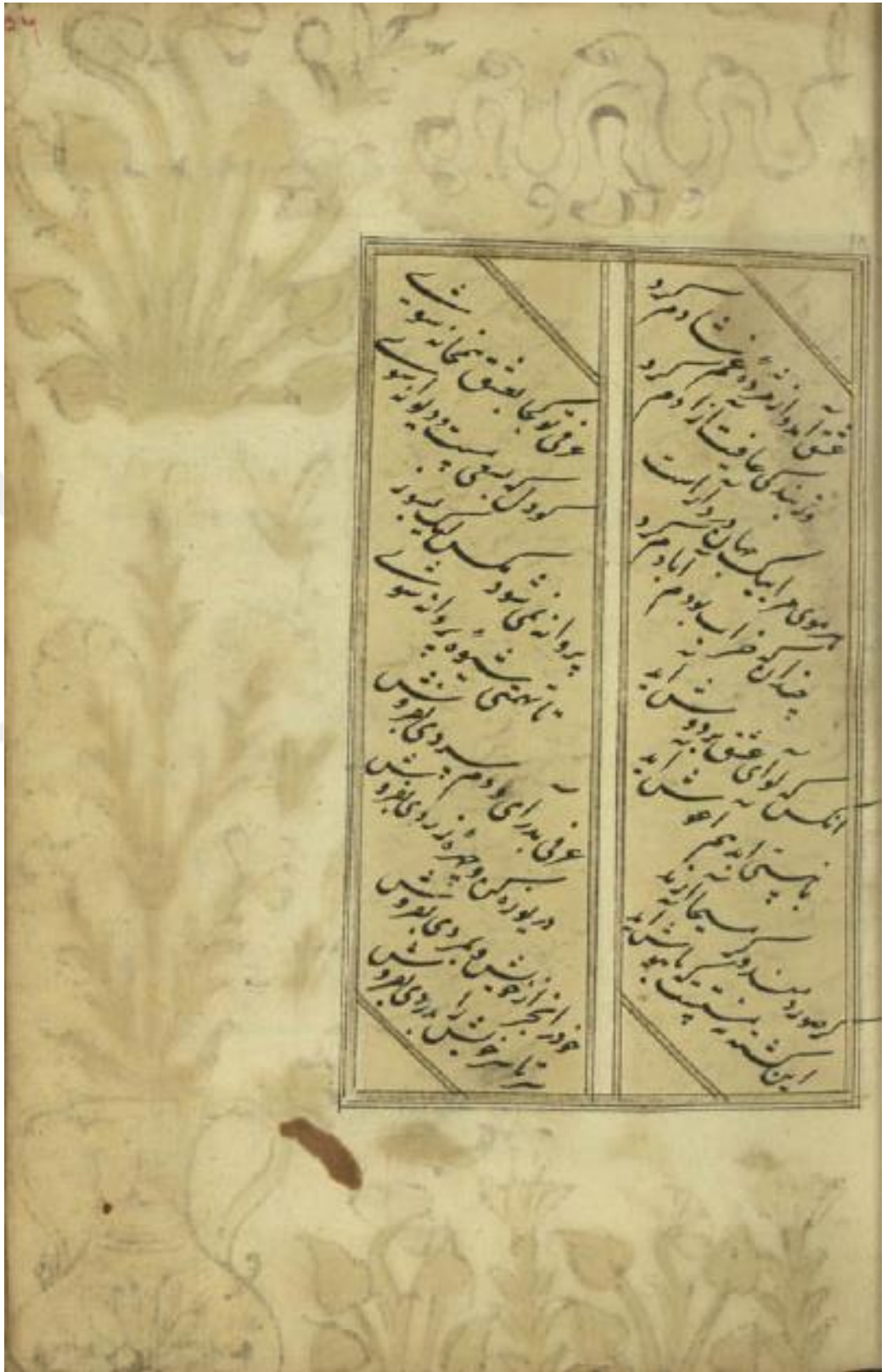
16a

17a

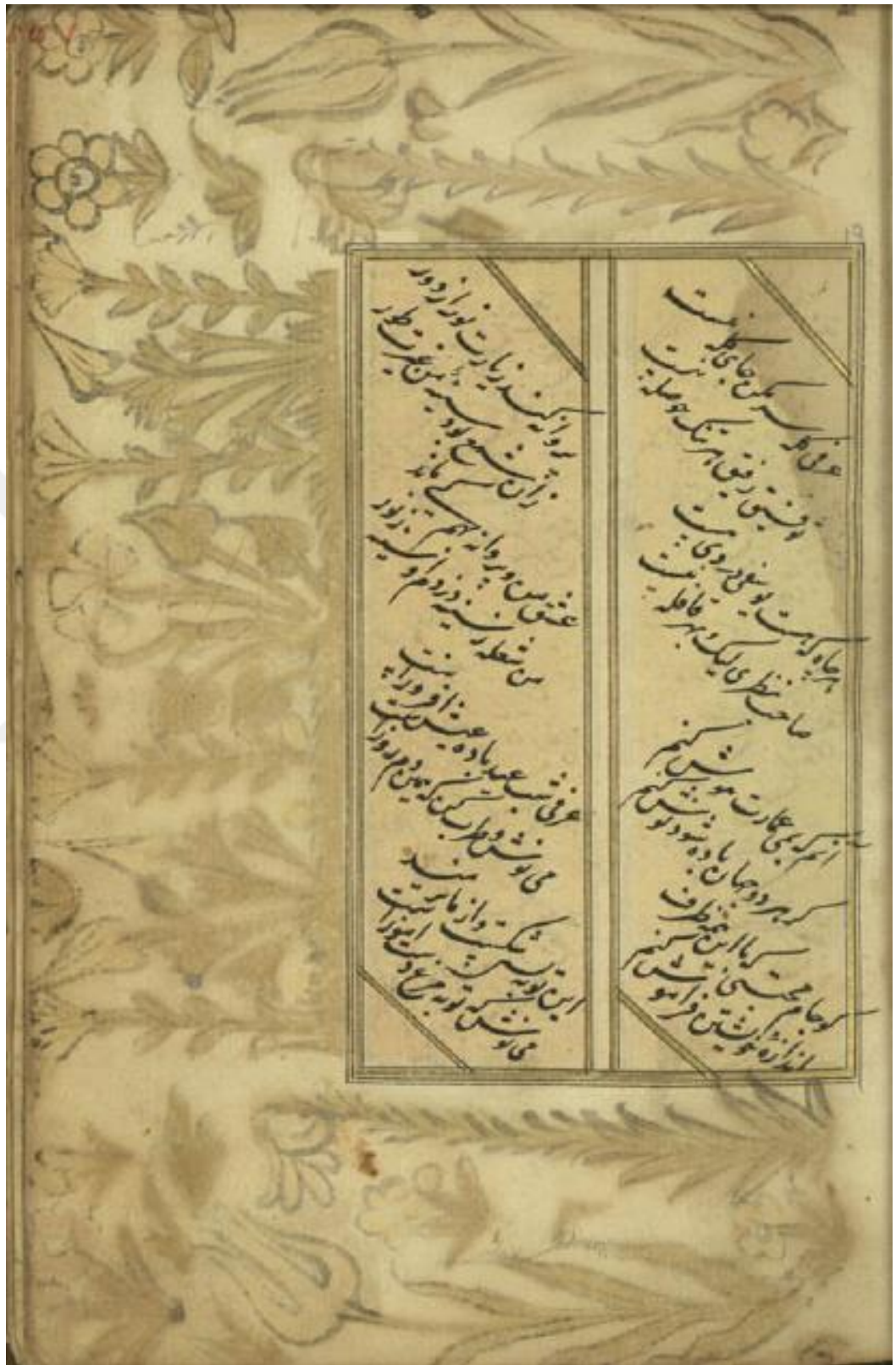

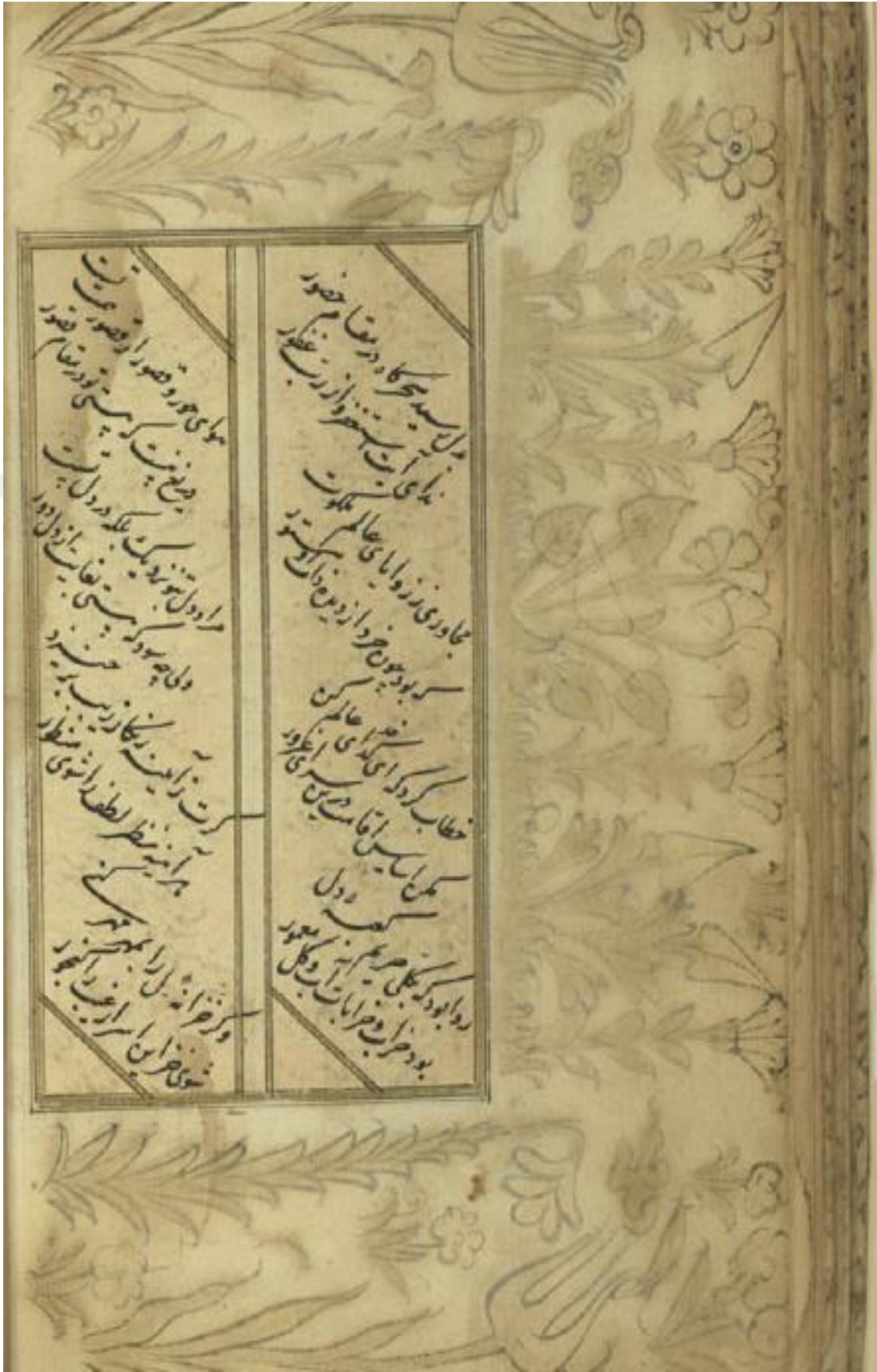
18a

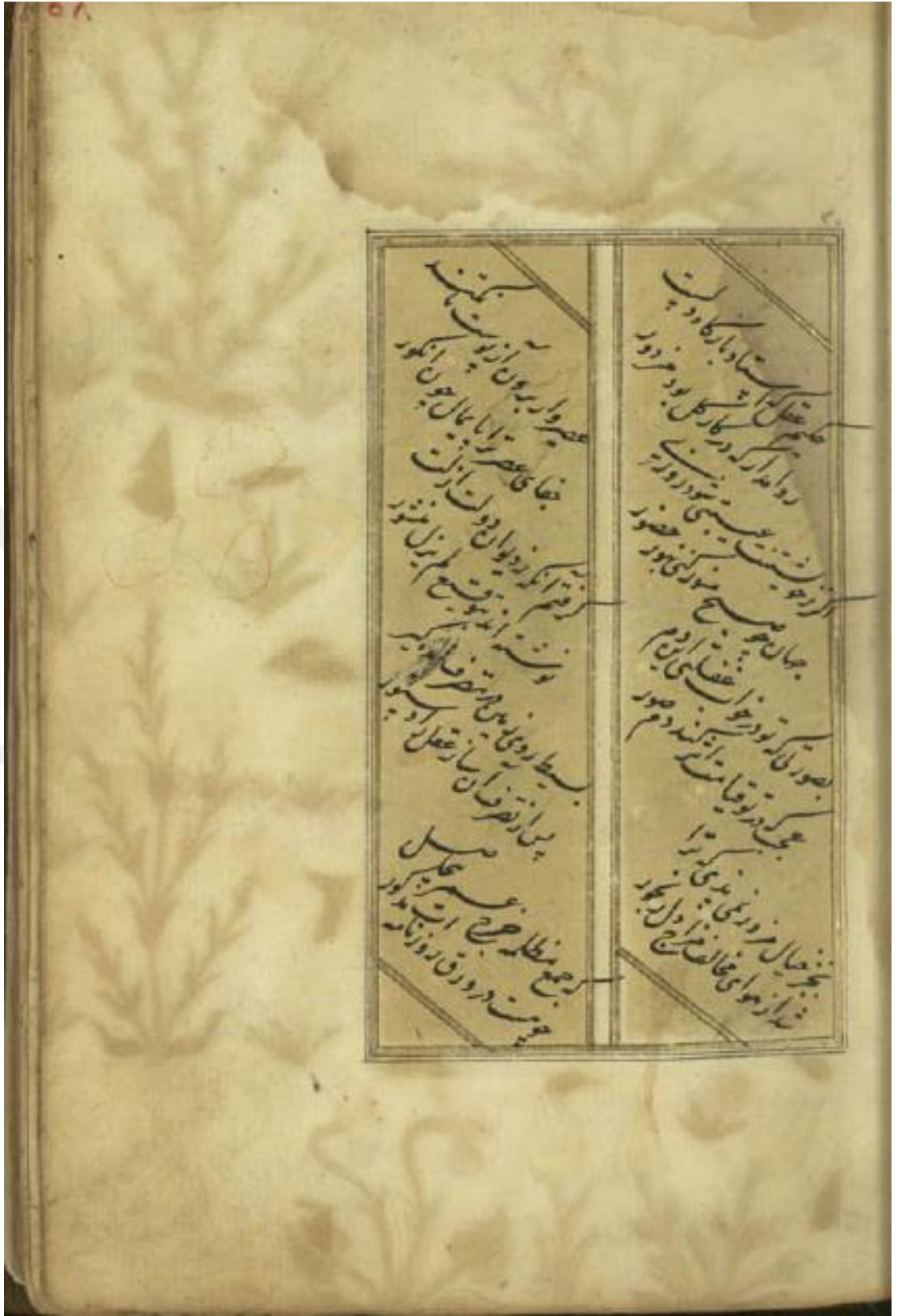
18b

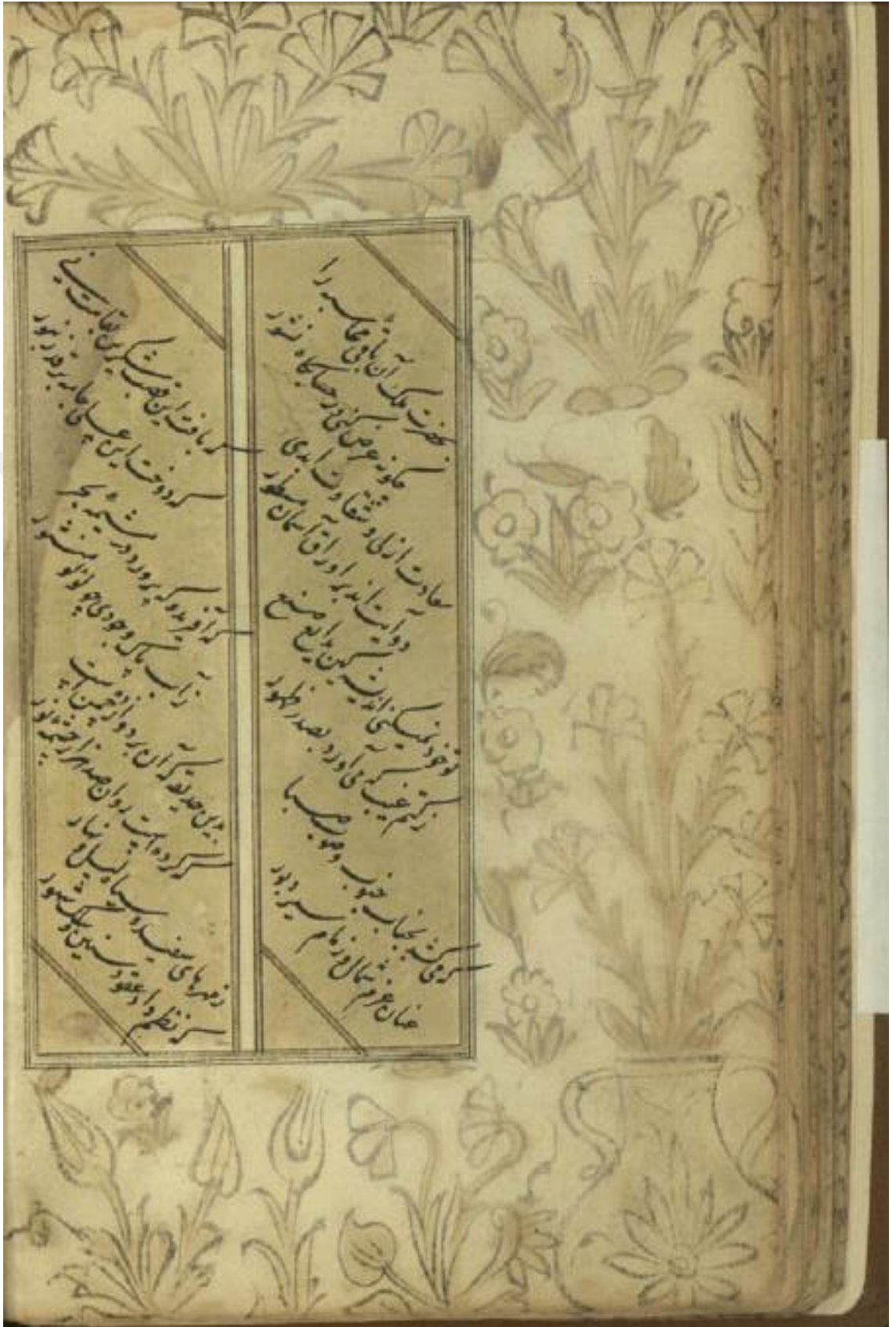
19a

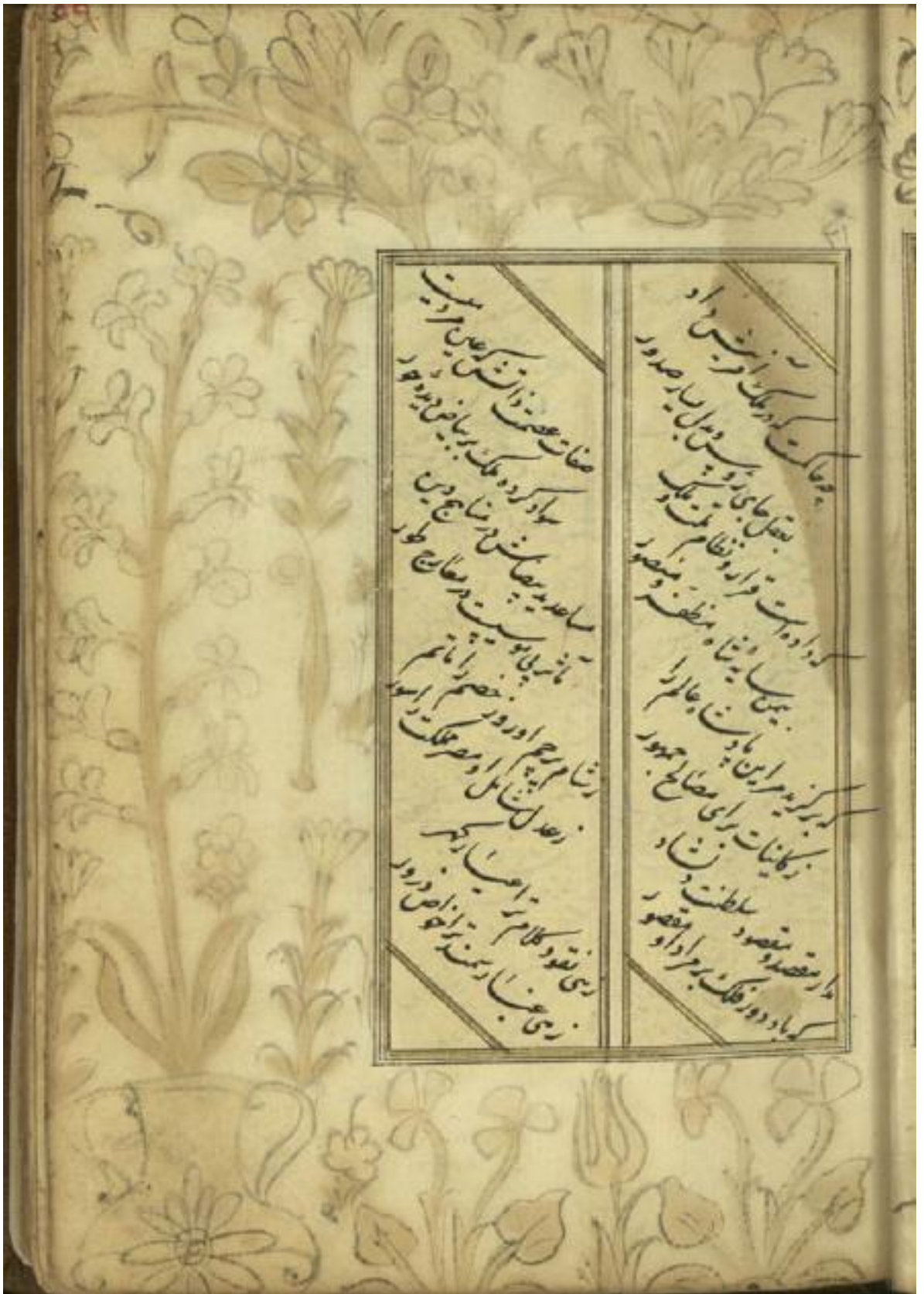

19b

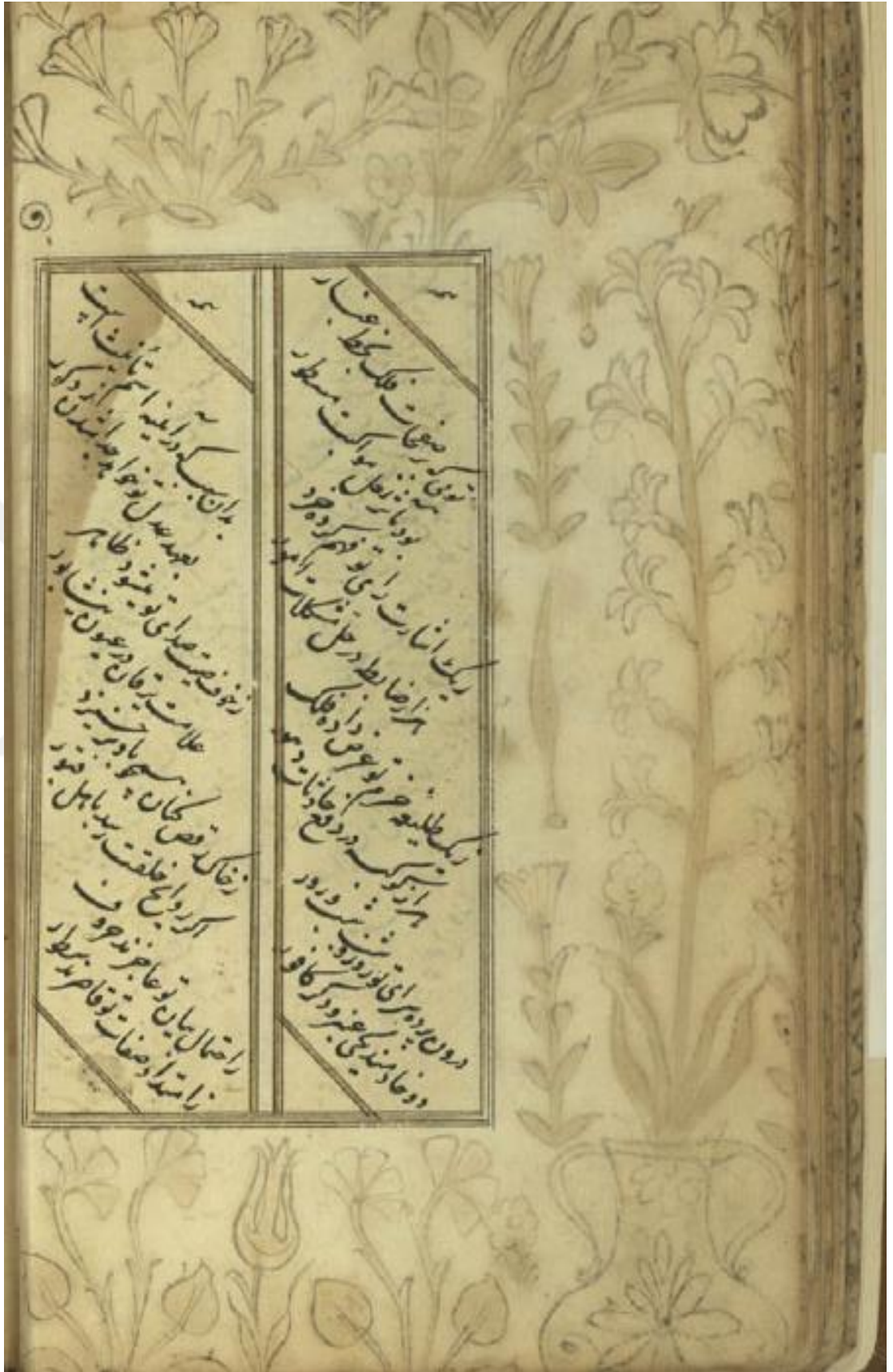
20a

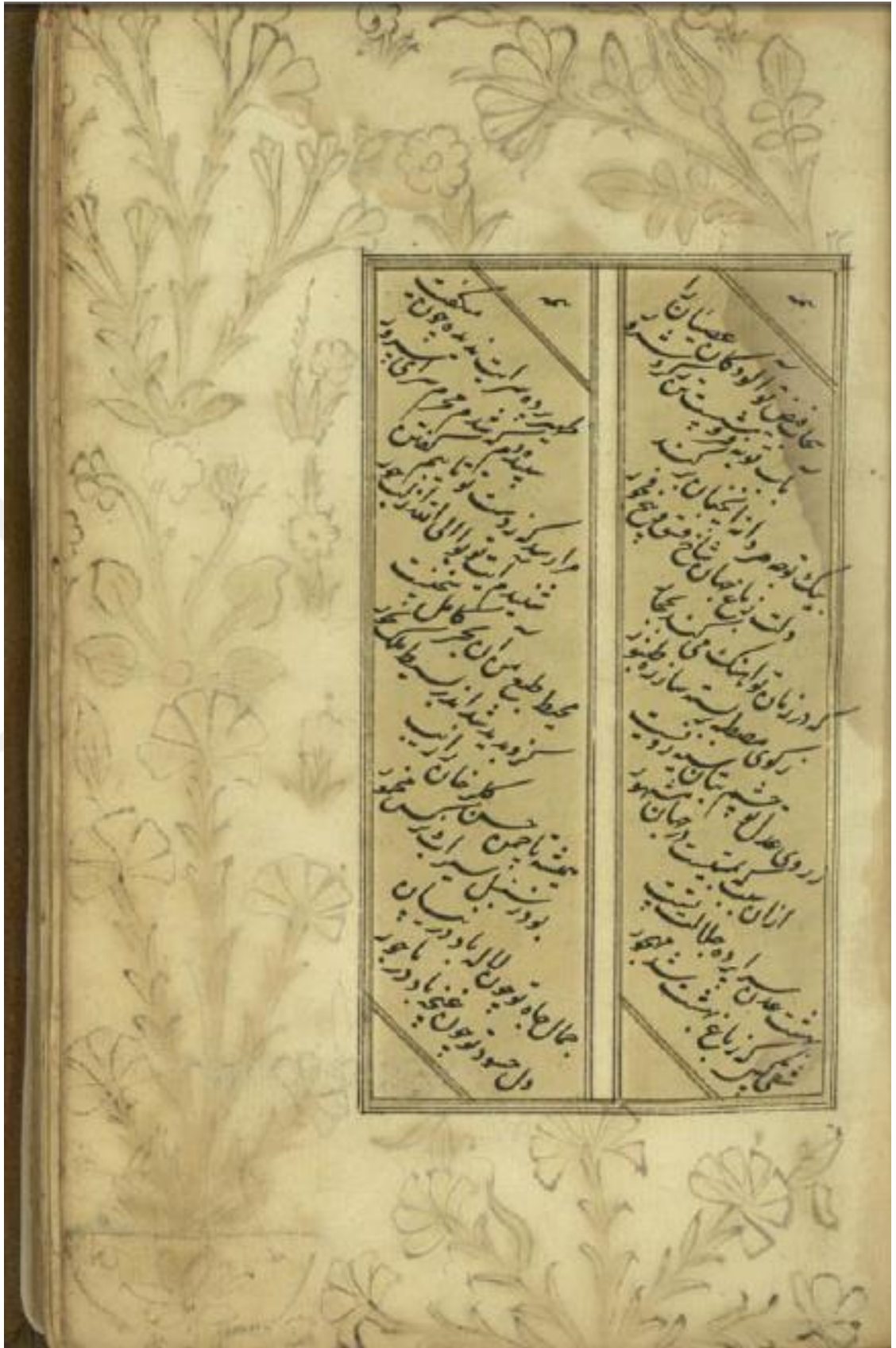

<p>صفحات حضرت دانش کوهین ازین سواد کرده ملک بریاغی دیوار ساعدید پیش در شایع دین تا بر پا بویست در شایع دین ز شام بریم اور در زخم را نام ز عدل شامل او مصر ملک است ز غیب ابراهیم ز اعیان کبر ز غیب ابراهیم ز اعیان کبر ز غیب ابراهیم ز اعیان کبر</p>	<p>بومالت کرد ملک ازین شایع بقل جایی برین دین بیاغی دیوار کرده است قرار و نظام بین سایدینا در نظام که بر کزیم این پادشاه محمود ز کانیات برای مصالح محمود ز کانیات برای مصالح محمود ز کانیات برای مصالح محمود ز کانیات برای مصالح محمود</p>
---	--

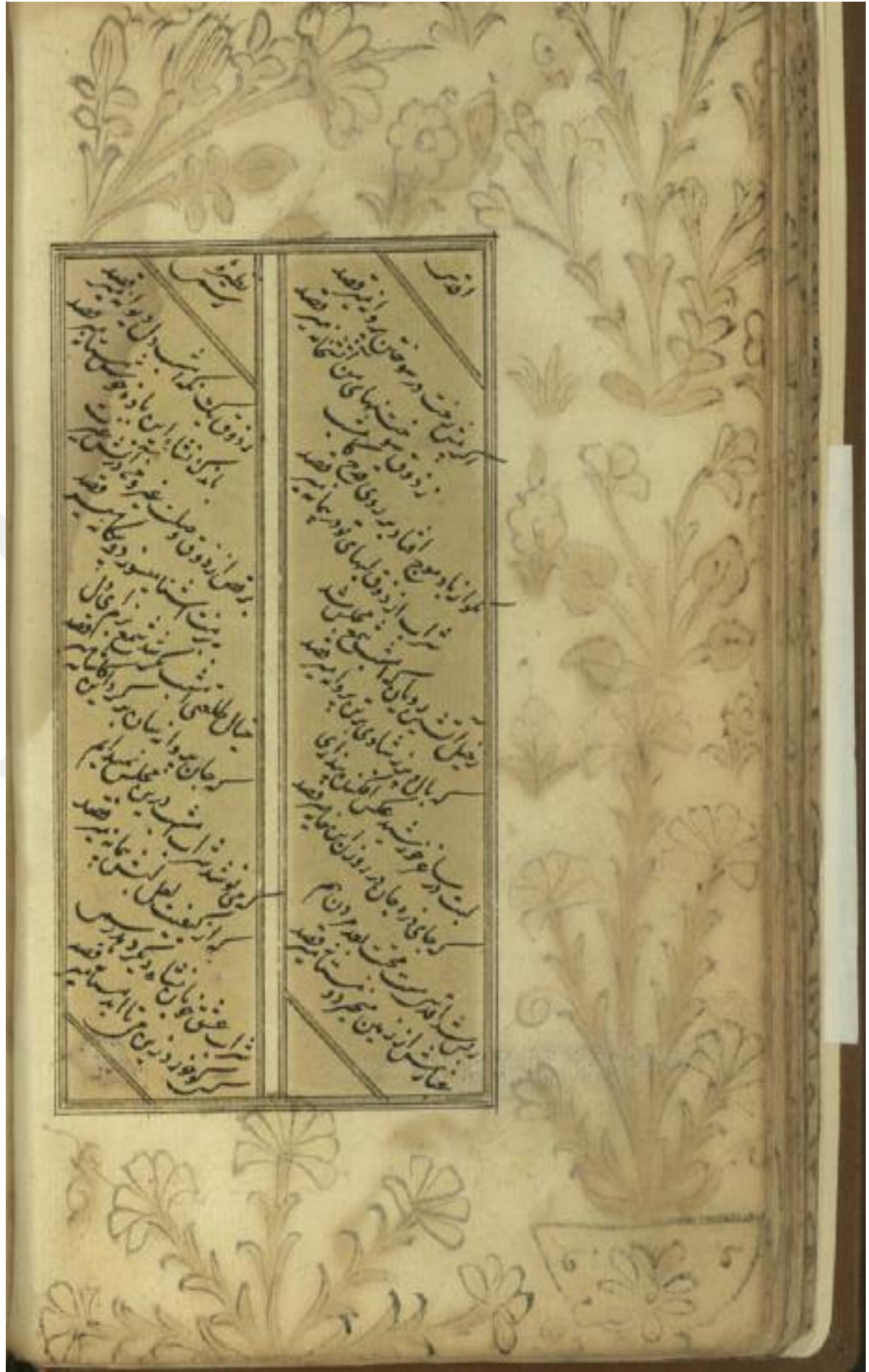
21a

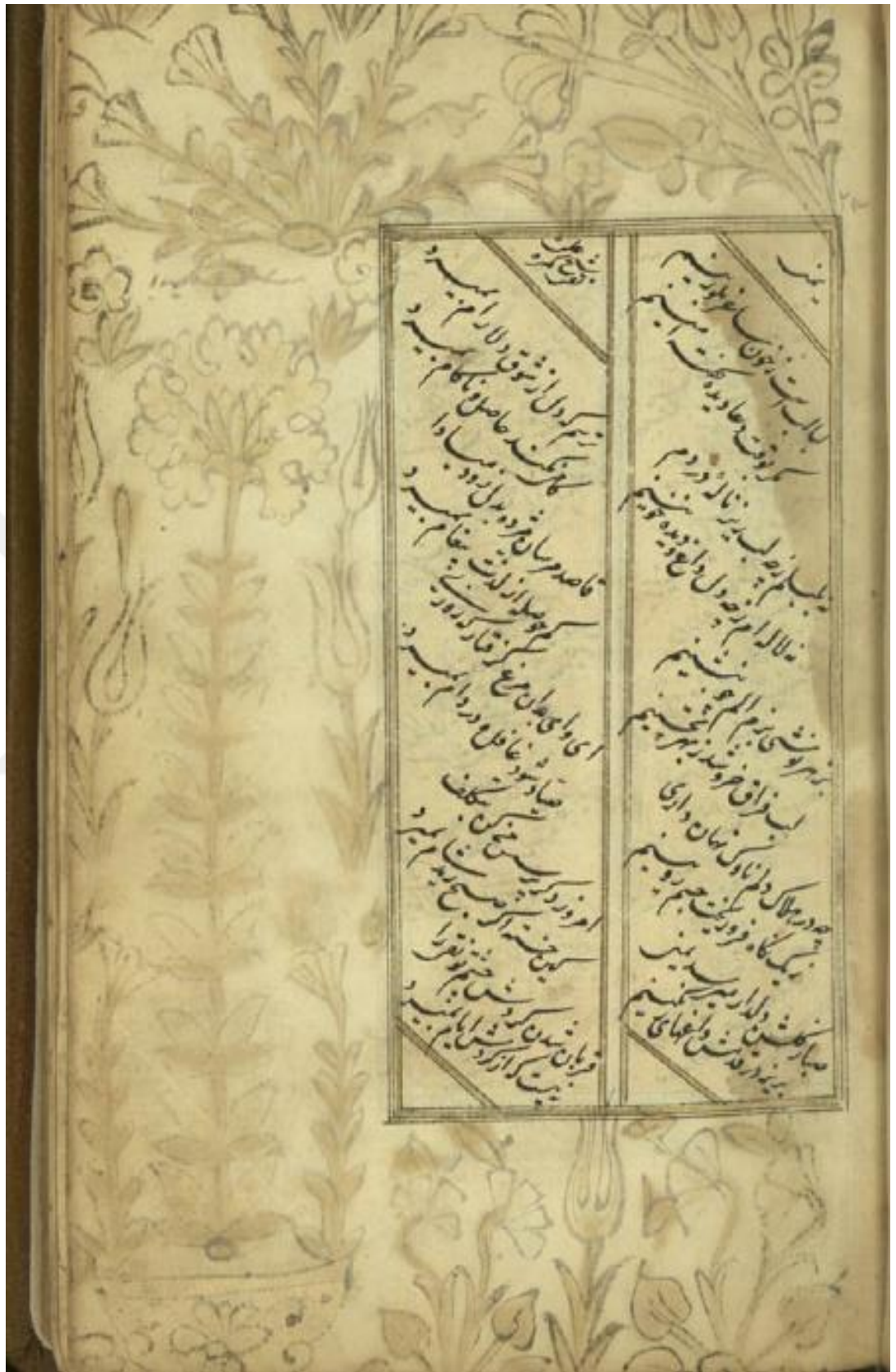

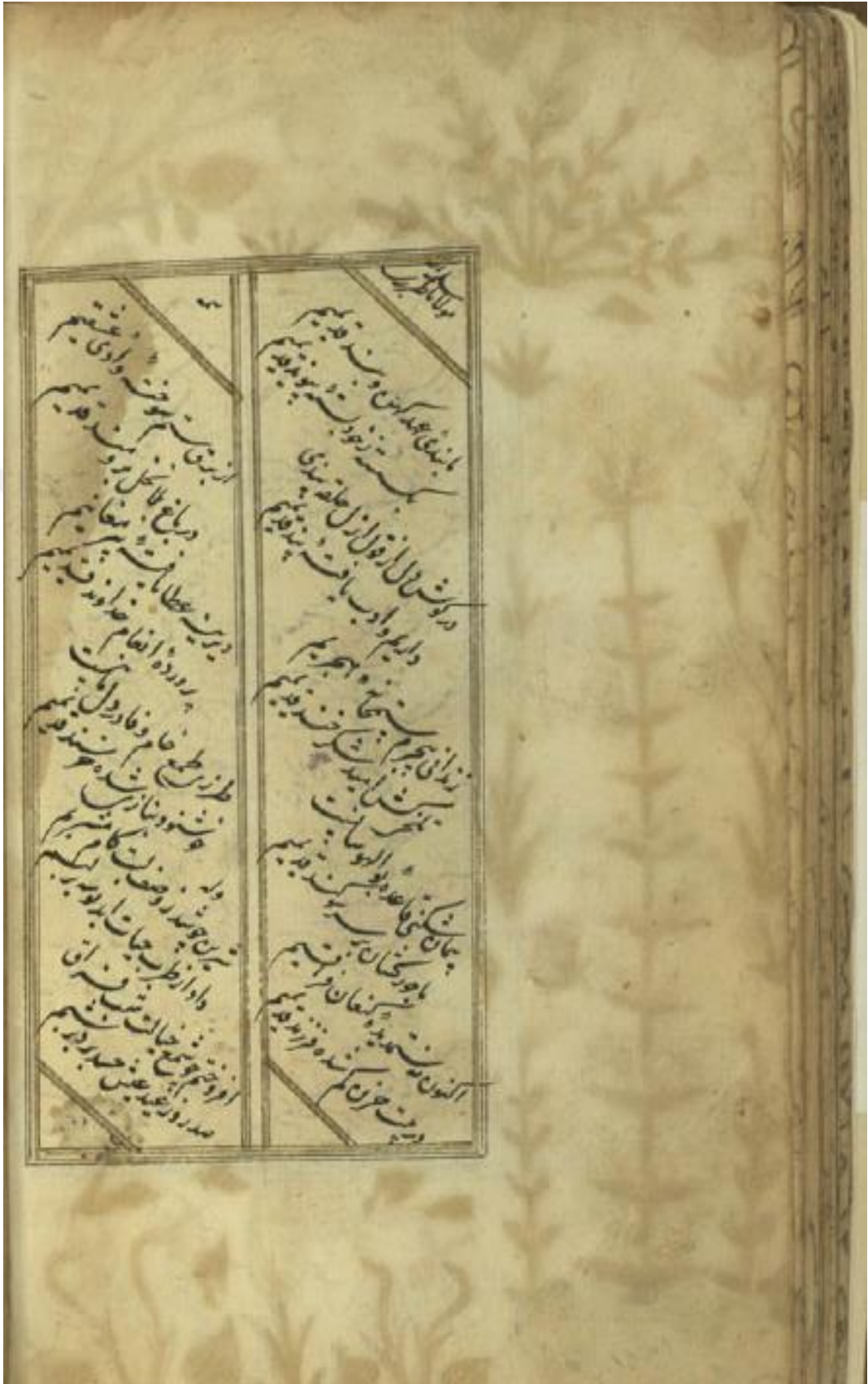
21b

22a

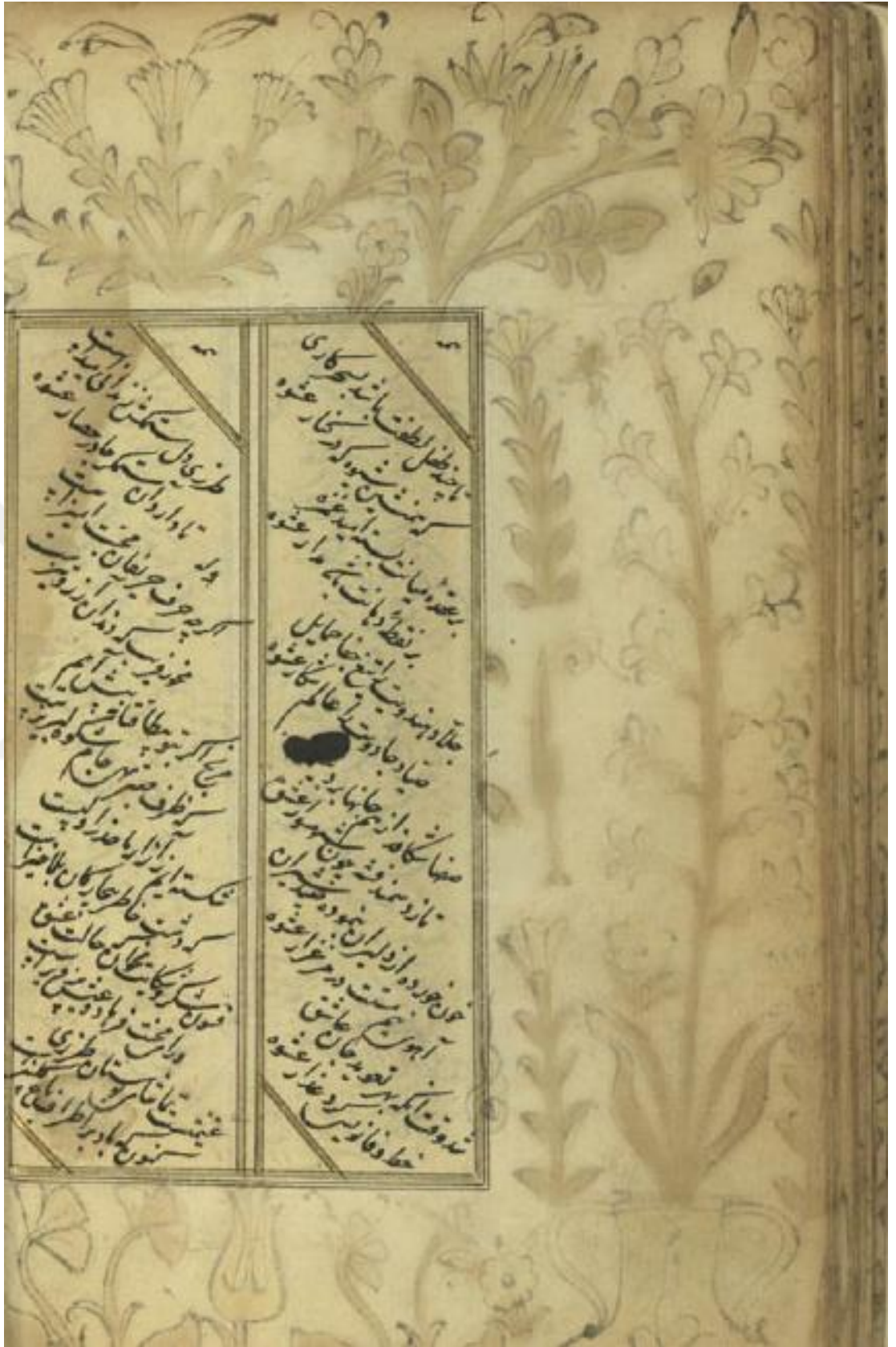

23b

24a

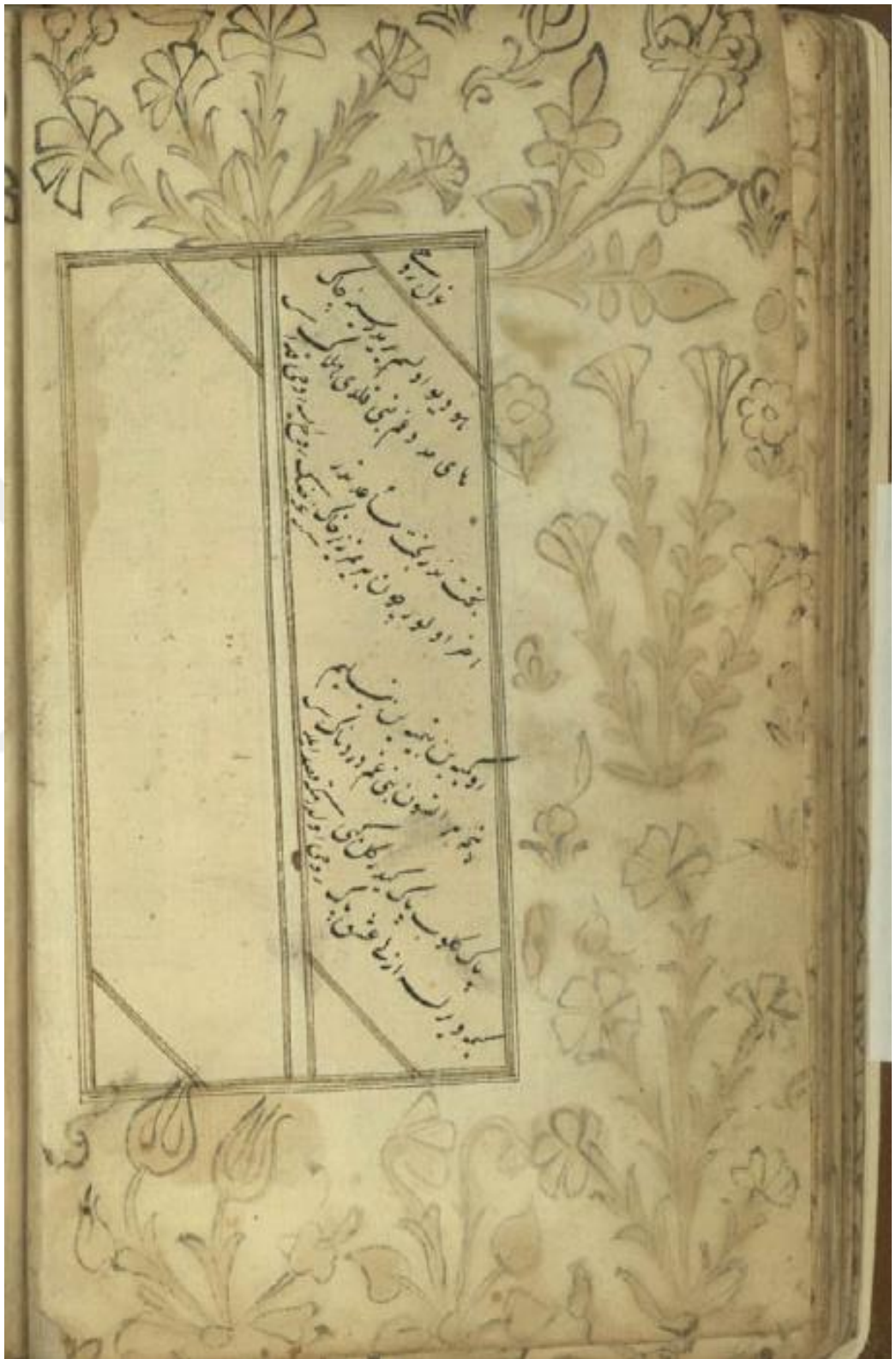
25a

25b

26a

26b

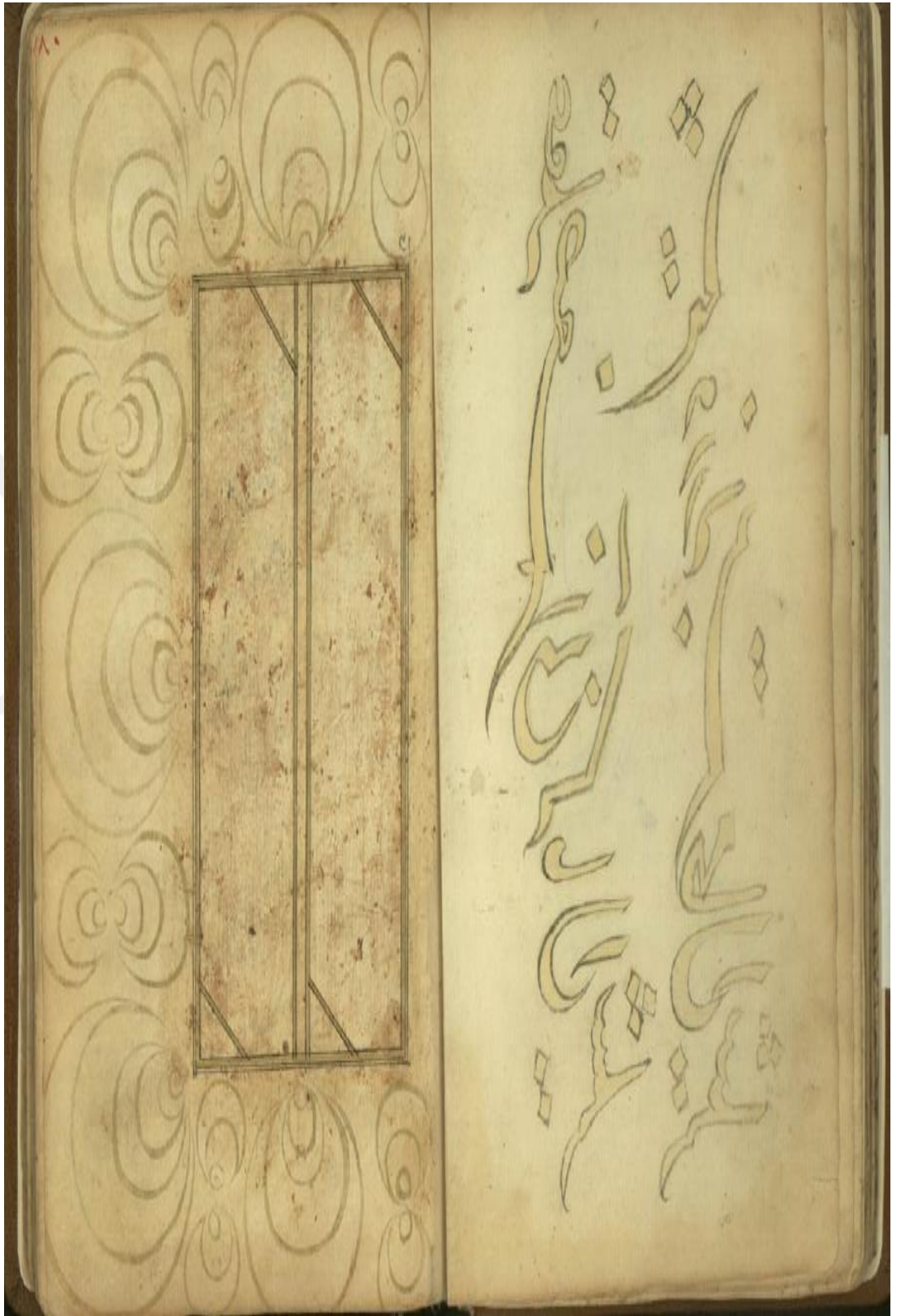
28a

28b-29a

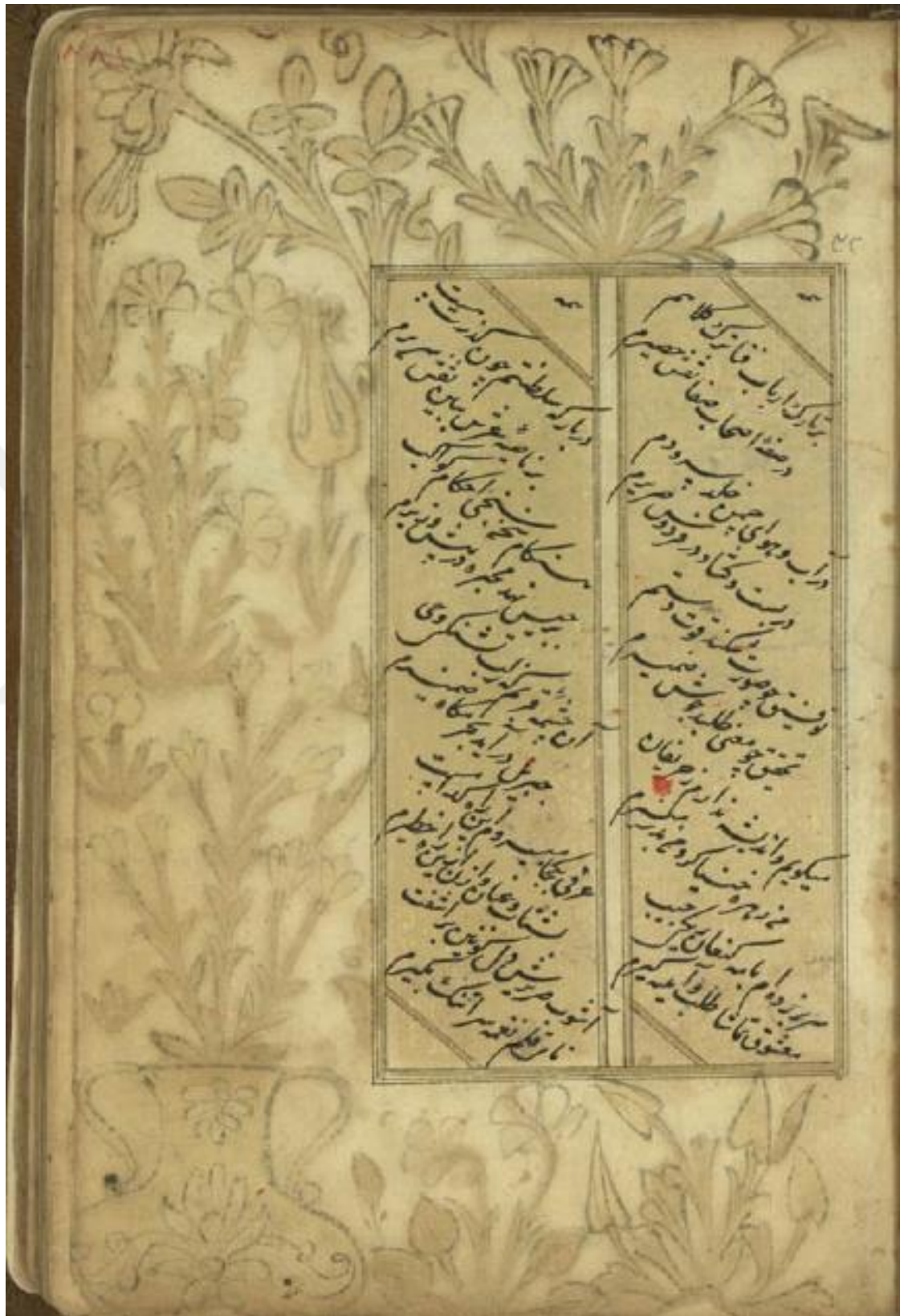
29b-30a

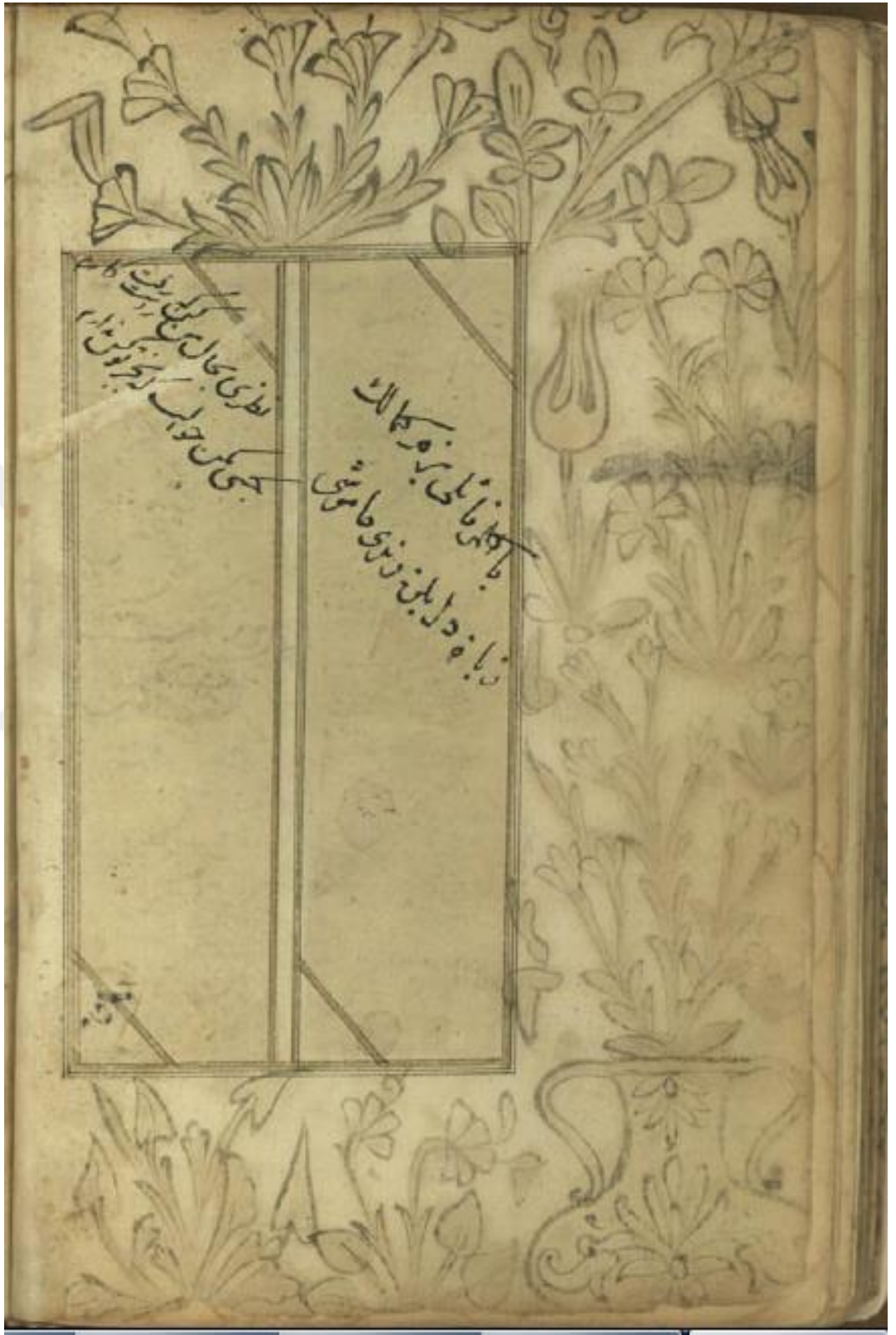
30b-31a

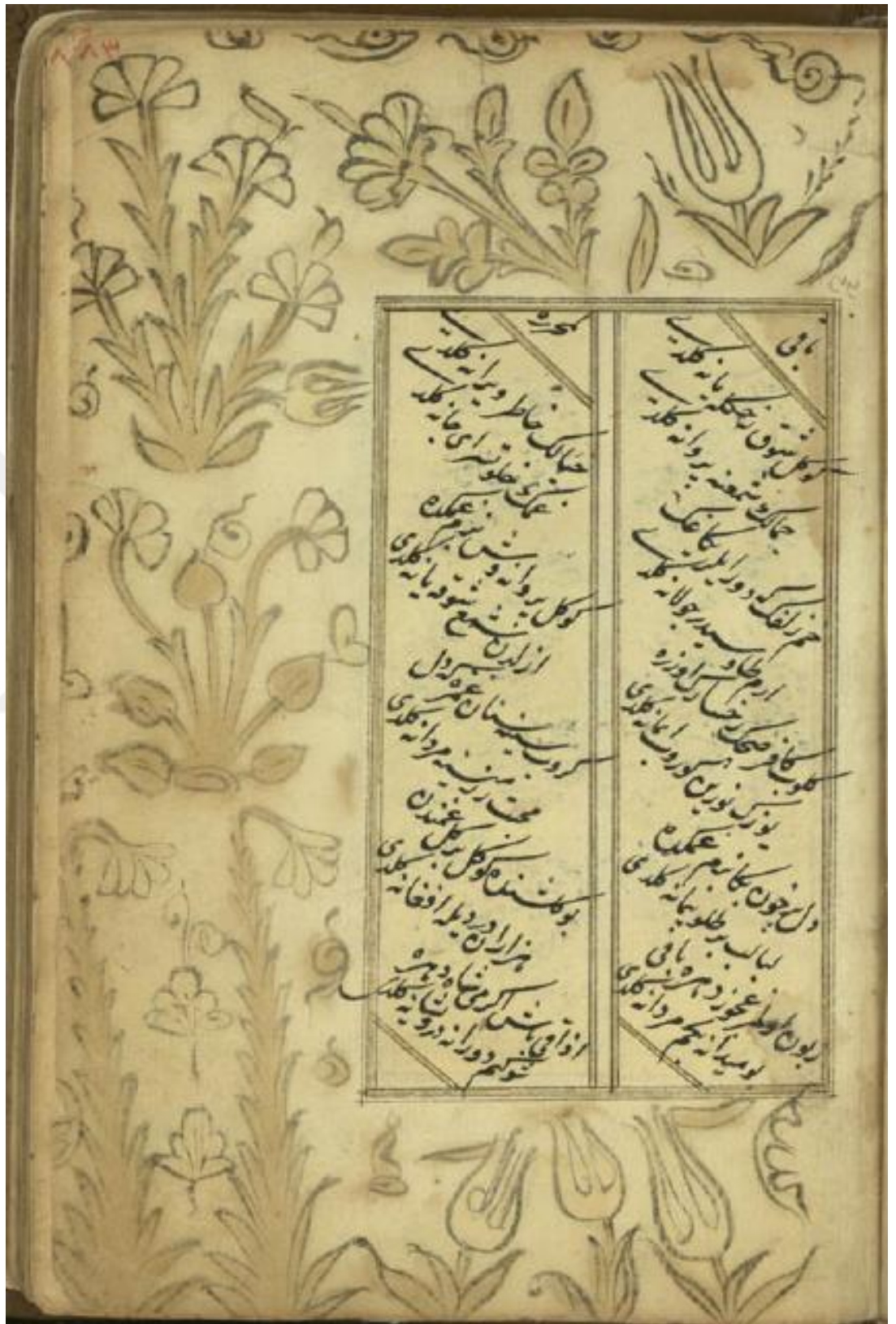
31b

32a

32b

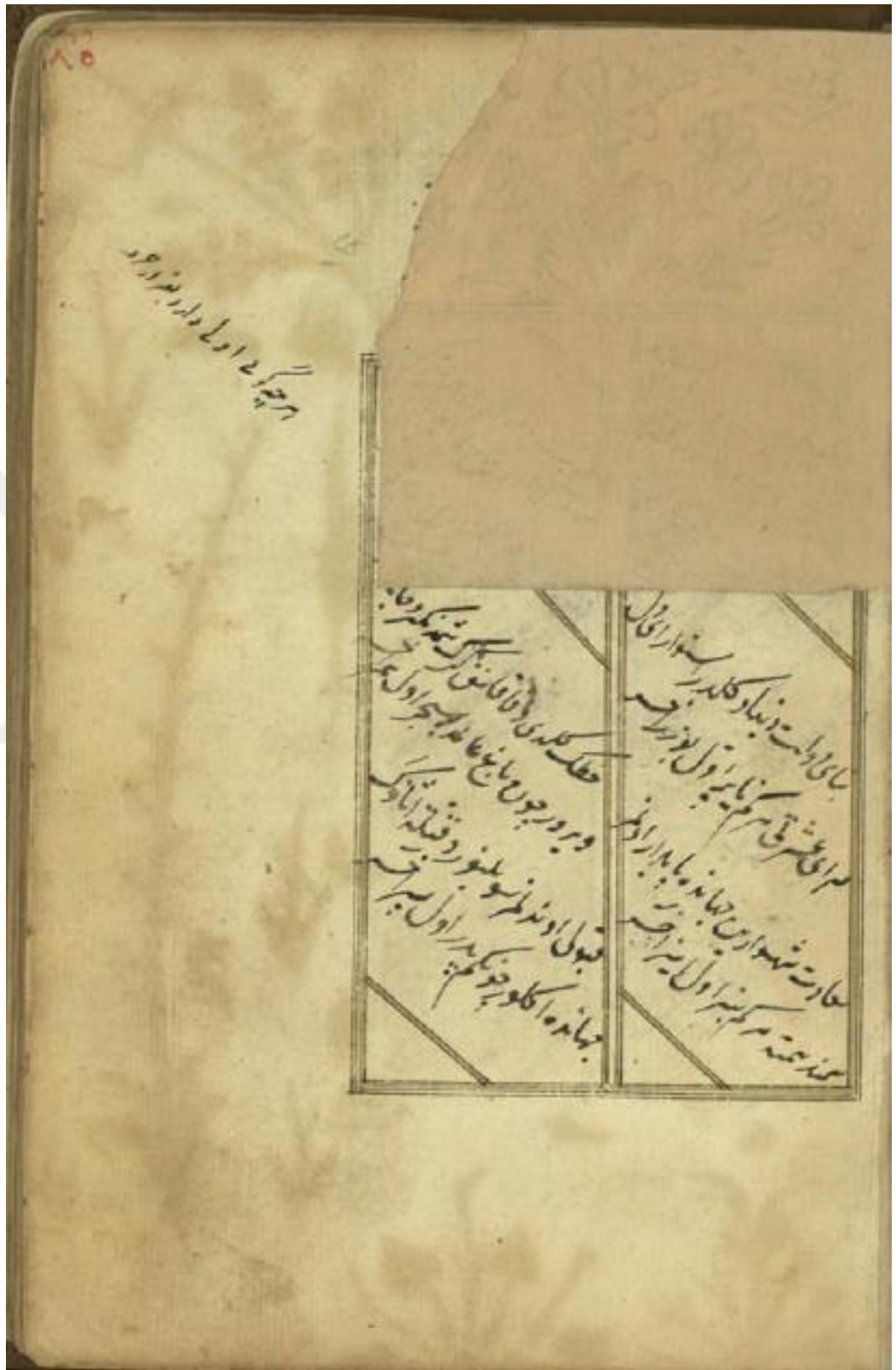

33a

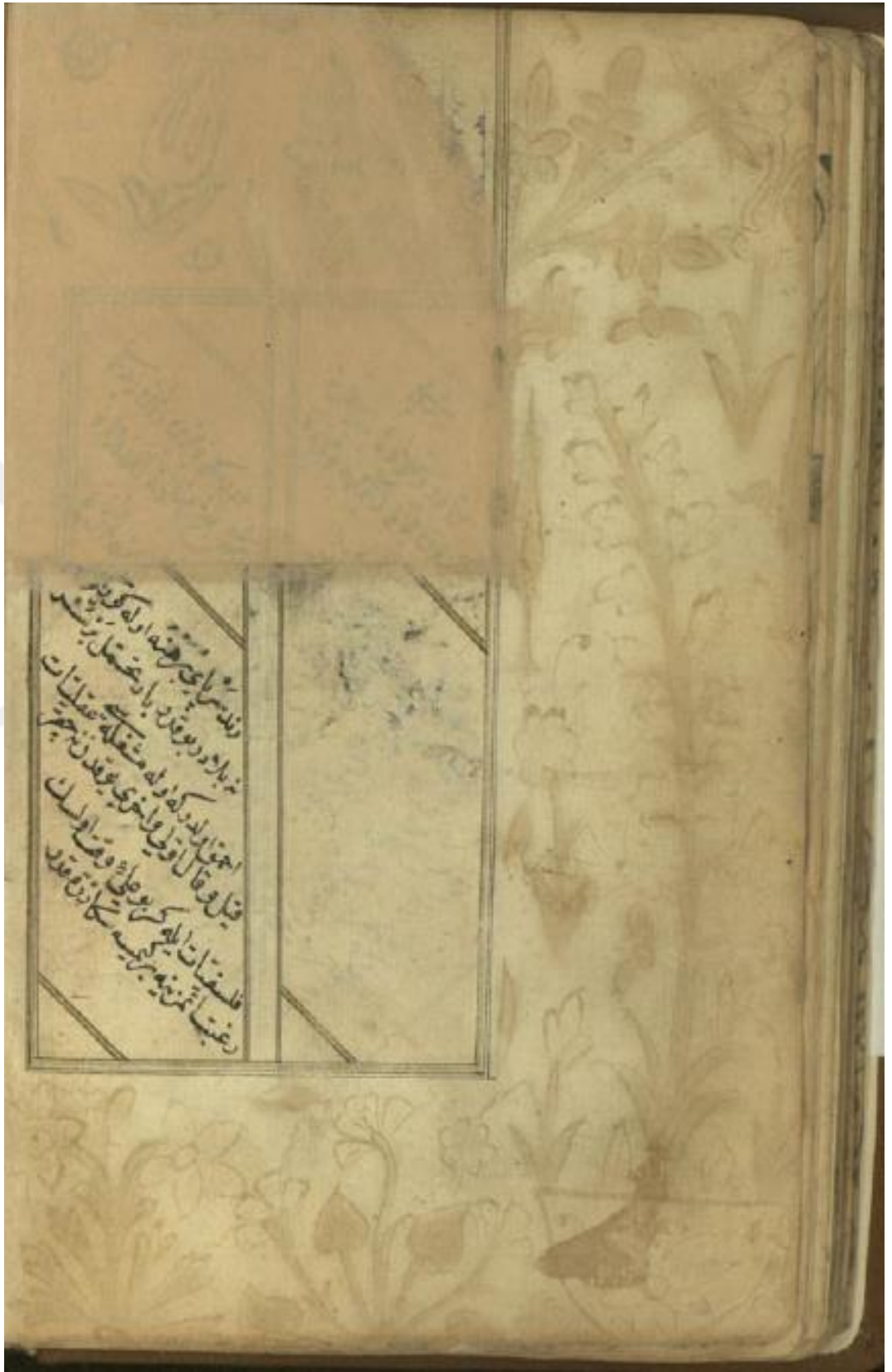

<p> مهر و کیلی بنویس درون لایه کلس منساره لند و لاره کوه و دونه از صندل نغس لجه مونس و ه جامه لاره لشدن طبع کزین نوزی بود بود از نوزی نوزی نغس </p>	<p> بر شیب منج لرو و لوه کلس منساره لند و لاره کوه و دونه از صندل نغس لجه مونس و ه جامه لاره لشدن طبع کزین نوزی بود بود از نوزی نوزی نغس </p>
--	---

33b

34a

34b

36a

۳۷

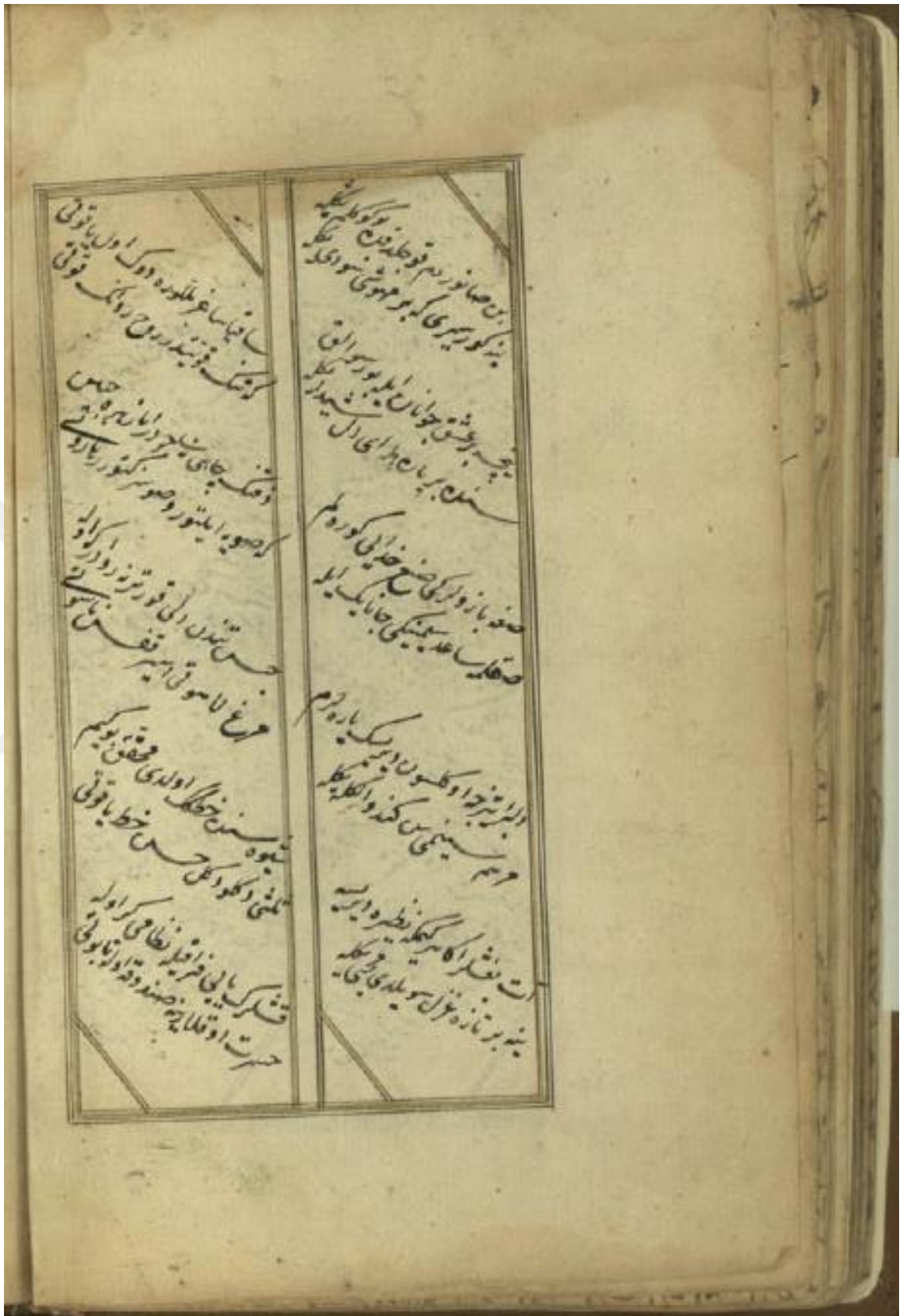
<p>صفتین اوله سکین اول کاشی او ذریه پیر آمدن خدایتی که ایله صفتین شمسوز نهانی عشق کاشی او آلودگی اول استکایه افع خون آلودگی اول استکایه شکیل کس کس غنا کیم عاقبت آوارق غمنا رویدایه نوب تونیه طوره دیو طوع ایله جان کوشاید اغیار اول اول وقت ادر حال شدر در کیم غم ن بهار جان کاشی ایله کیم</p>	<p>شش چشم غمگین دلمت اول کیم شش ای کمان برودن بیاید شش اول حلقه حلقه اوله شش عاقبت بری بیکور بیکور ایدر موهوشه ایدر بیکور شش ارمون حلقه کر اوله بیکور کسوی سبک ایله شش بیسون ادم بیاید کیم صفت عقل و فکر اول بیاید غم نفس موی اندر کیم</p>
---	---

37a

38a

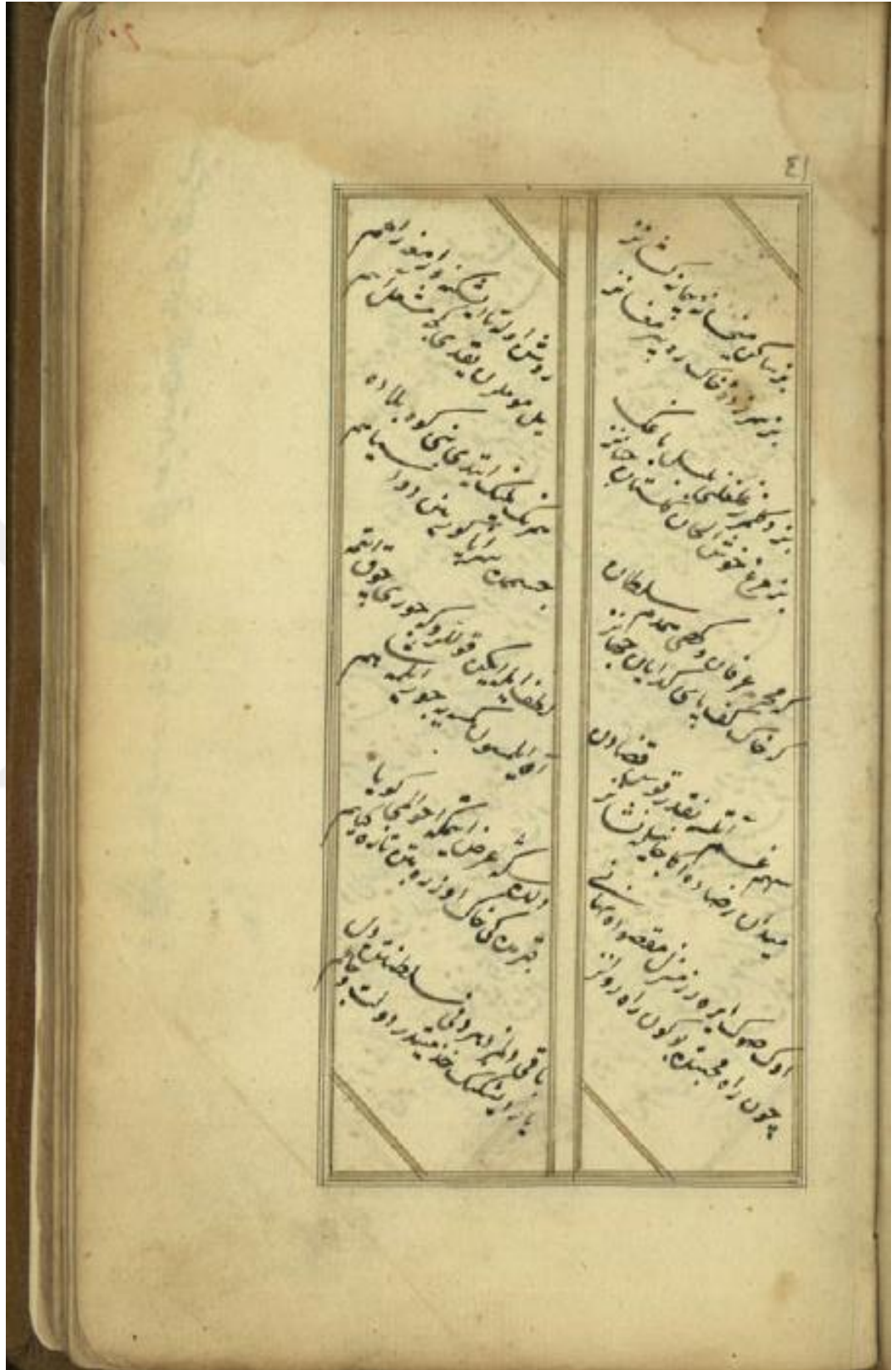

<p> چو بیلدر شنت مکر جان من و نکی ری ای صبی لیلی در لیدی که چو نیک ری نامک کسی دوشتر سکی ای صبی باغنت تب رو دکدر سر و دویک ری بر حضور دار در کوکیت و لغدن عرض الله الموم با که فرزند و نکی ری کونید در عیبی البرک کاهی قیب جفت ای دی بوزان ای صبی کونک ری شکم او کونید ای صبی خاک جسد کونم ای صبی </p>	<p> جز نولم دل دوی پر خیزندیم چو کله بند یو او کرفار کندی حیت تار لکلن فیه برول جوبه قادر اولادی حویغی نون فریغ شعله اغم کشان تاناک اولدی دغان آشن اسم کلدن بیزندیم کچو شمع رنگ شوقند بریح تو می بندام جیب خوب الفرو زیندم ای صبی سوزن ماتی جان بولدی صفت تو ای صبی اوزم لطف سخن عدم بر خیزندیم </p>
---	---

39a

<p> فاده دبر سوسه فانی تسلی در این مازو که یقین الیه حفظ مازو انگیزک کلک دور آرد و شکم چون شیوه کارم که بوزر او بکش که باز بر فوج بد شمشیری ترک سر سبایی نواج او شطک مساعن بوق بره انداز فاجدی دل شصاری بند فوندی فون ناراضه کافر شو ایدین آوزار رویه راجه و شندی دل ذراته دوشه آوز کاسوزک التون قلایه </p>	<p> بنیوانند از من بویک شمشیری فاده کلک کمان بود رنگ ماسی دار آه که بوم نوز در بوقه شو از ملن در دوران دردی بوق الکرک ماسی از کیه مای مال المقدرا اول ماسی هر یک دنیا ده بر هر جهان از کیه شکلی بوقی و نزل با برین ماسی بر نفس بود دردی هر کون بوقه دار شمشیر کویچ مغان طالبیدر سوز رنگ حاتی دعا سنگ ماسی </p>
--	---

<p> چهارم که بطریق اولی در سلسله تاریخ بود که در باره اینها نیز در غایت اول و بعد مدد استقامت آنی شایسته که در صورت اولی است شفا در سینه و در آنی ضاره صفا که سینه و در آنی ضاره طریق آنکه کوی شماره در کجا که وصله است که در بود در باره که در شماره </p>	<p> اینها نیز در غایت اول و بعد مدد استقامت آنی شایسته که در صورت اولی است شفا در سینه و در آنی ضاره صفا که سینه و در آنی ضاره طریق آنکه کوی شماره در کجا که وصله است که در بود در باره که در شماره </p>
---	---

بزبان منی نه چنانک نشتر
 بزور ز خاک رو به بر من نشتر
 ز غنچه لب با کلب
 ز دگر غنچه لب با کلب
 بزور منوش جان کستان جانز
 سلطان
 که هر عیان و کجی مدام
 که خاک کف پای کز این جانز
 قضاون
 آنم نقد تو سبک
 سهم غم که با جانز
 میدان رضاده آبا جانز
 اول صوک بره ز منزل مقصود آهانه
 چون راه جستن او کون راه روز

روشن اول تابشکته و امیراهم
 بل موطن نقدی که مشعل هم
 منک اشک اتیدی خنی که در بلا ده
 چو کورین دور
 جسمت سر کورین دور
 لطف ایلیکین قولدو که جور کی چون
 ای ایسول کسیر جور کیه هم
 که عرض ایسکه اولی کویا
 دلنم که خال او ز رو به من تازه بوم
 بجز من کی خال او ز رو به من تازه بوم
 باقی المیرا بر دلی سلطان اول
 بار اولنگ خدیویندر اولت بوم

41a

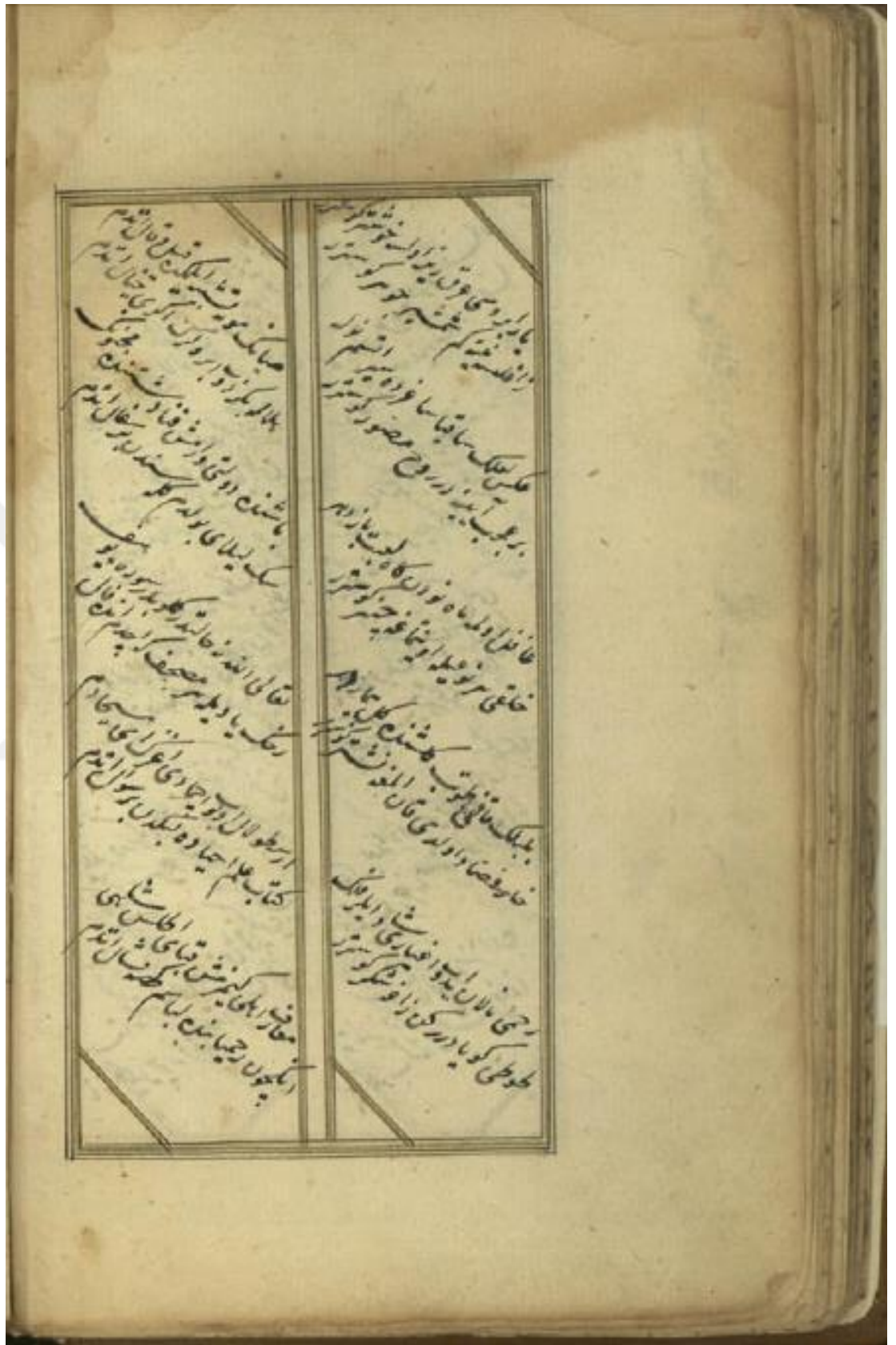
باید فخری روزهای ده ماه صحرایه قبیله بانی قضیه شیر

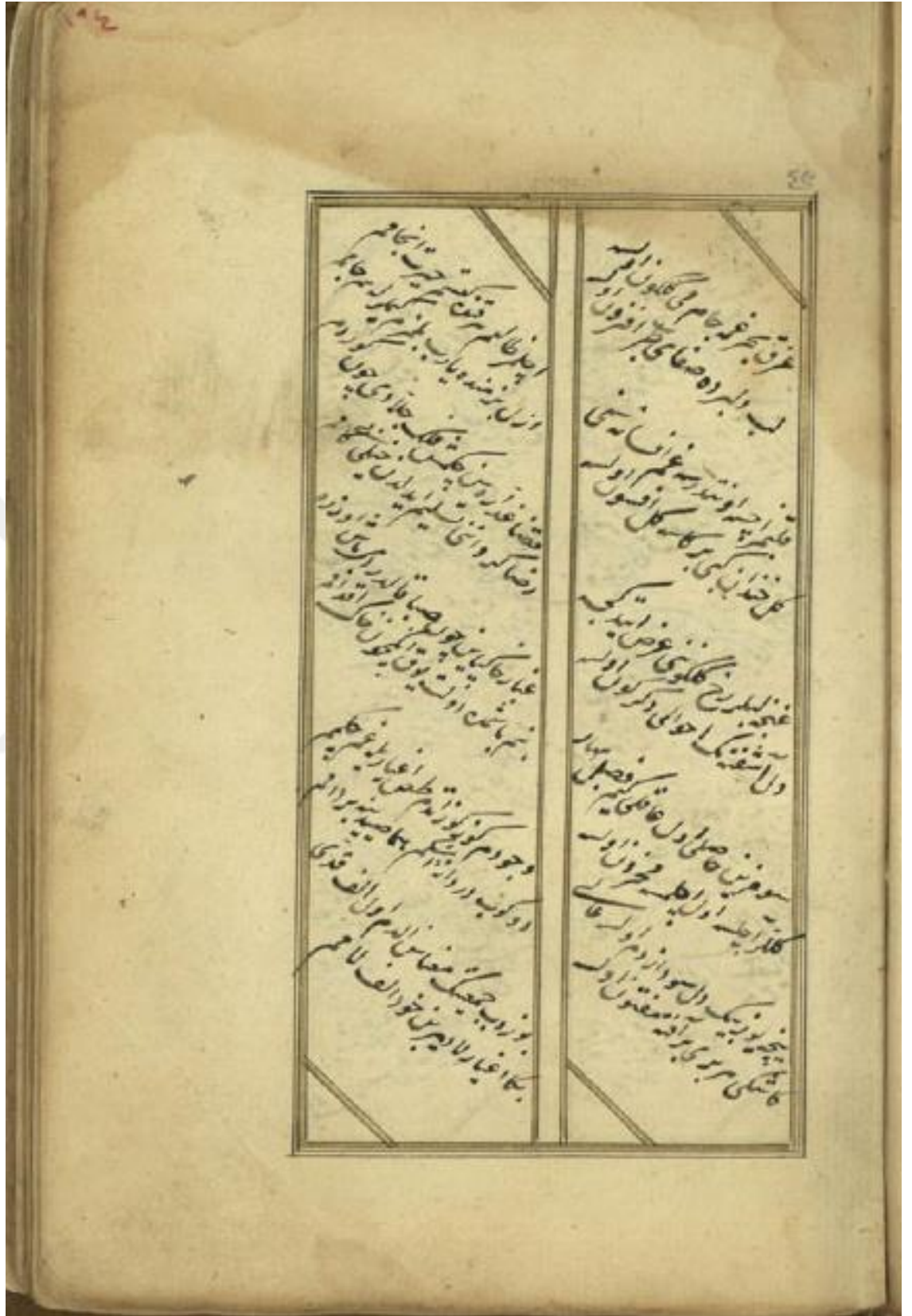
<p>ایمده جانیه اغیار صحت سی سوسون دیو کک</p>	<p>نوشته جانیه اغیار صحت نوجان بدین علم و فخر ادر</p>
<p>منه حالت کله طویله الیه کسه یه کچون بعضی و عدوت</p>	<p>نوجاره در کله فخر صحت نوطا علم دایره صاهر صحت</p>
<p>غیره میل الیه دویوهین منه غایب است او کاجان</p>	<p>نوشته کله کله یه نوکله فخری کله یه</p>
<p>اختیار الیه الیه الیه نوبل زره سینه یه صحت</p>	<p>نوشته کله کله یه نوکله فخری کله یه</p>
<p>چونکه بولکده عبیدی اهل عرض اولیم خدمت</p>	<p>نوشته کله کله یه نوکله فخری کله یه</p>

۴۴

<p>دو کله ارندی باد صبا لغوی باغنی باغنی چندین لاله کله التون چوانی کله عرق عین طونه مقام اوله اندن صفین قرار دین بو جهان بر خرابه منزه ر نوندی کوجوی خرابه لورا ماو جابین کی جاب کسکی پنج پیک چتری قلدی با پند حال بغداد دوزین اولان چتری خصله خرابه منزه ر کورن انا نونظر در کله قالدی منزه ر چکوب کندی شکر خفا</p>	<p>دو کله ارندی باد صبا لغوی باغنی باغنی چندین لاله کله التون چوانی کله عرق عین طونه مقام اوله اندن صفین قرار دین بو جهان بر خرابه منزه ر نوندی کوجوی خرابه لورا ماو جابین کی جاب کسکی پنج پیک چتری قلدی با پند حال بغداد دوزین اولان چتری خصله خرابه منزه ر کورن انا نونظر در کله قالدی منزه ر چکوب کندی شکر خفا</p>
--	--

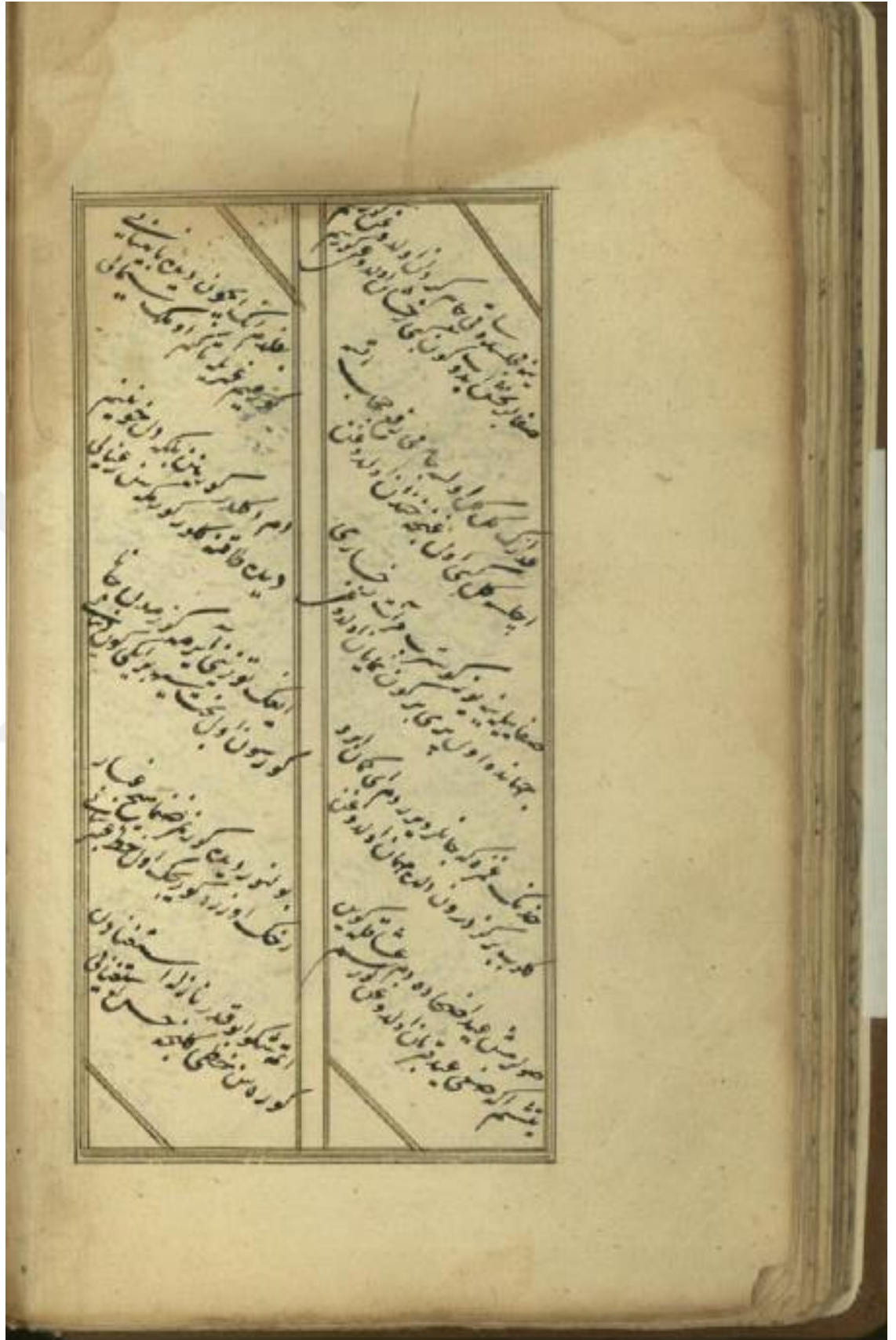
42a

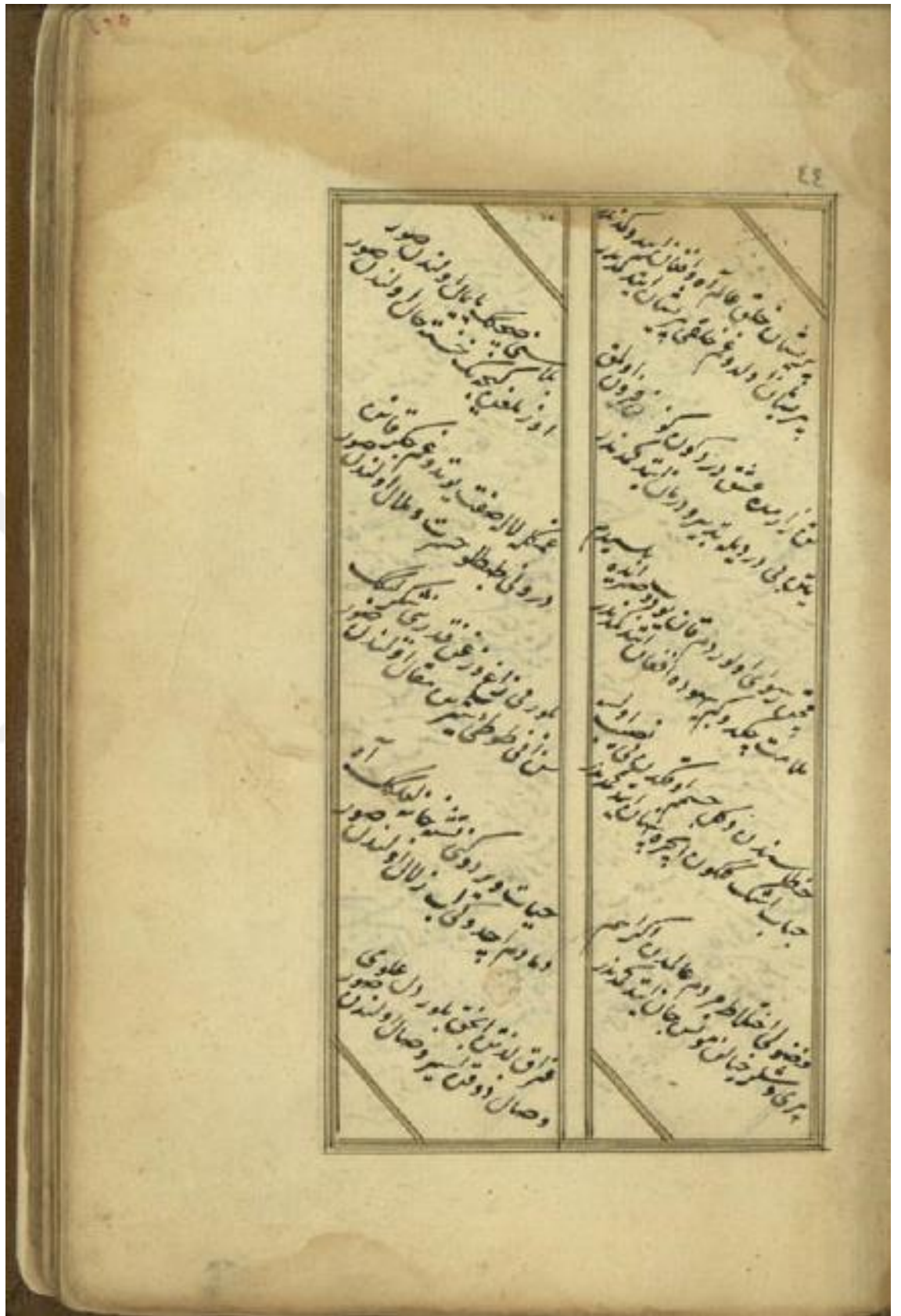

<p>۱۰۳</p> <p>عشق جز غیر تو جامی نگشود لب و لبر ده صفای بر افروز ای چرخ عالم تو کنش تیرت از لب زبند و یارب بلم سرورم عقلی جز تو نیست در علم غم قضا غدر زین کجاست خلی کل خندان بی برکات کل افسوس رضاکه و ای تسلیم بدین خوارم غنی لب و رخ گلویی غرض است عبارت کاین چو لب صبا فالدرد دل استغنی احوالی در کوی اول بیمباشن اولش یون بچو خاک سومین صلی دل عاقبتی کلا چله اول چله هر دو اول بهار چشمی بوزیک دل سو از دم اول کاشکی مری بوی بر آید مغفول اول</p>	<p>ای چرخ عالم تو کنش تیرت از لب زبند و یارب بلم سرورم عقلی جز تو نیست در علم غم قضا غدر زین کجاست خلی رضاکه و ای تسلیم بدین خوارم غبار کاین چو لب صبا فالدرد بیمباشن اولش یون بچو خاک وجودم کز تو زدم طمع و گوید در از آید هم با صید بر اتم بوزوب جمیعک مغاسب ادم اول بکا اغیار را ایدین نورالف لامم</p>
---	---

43a

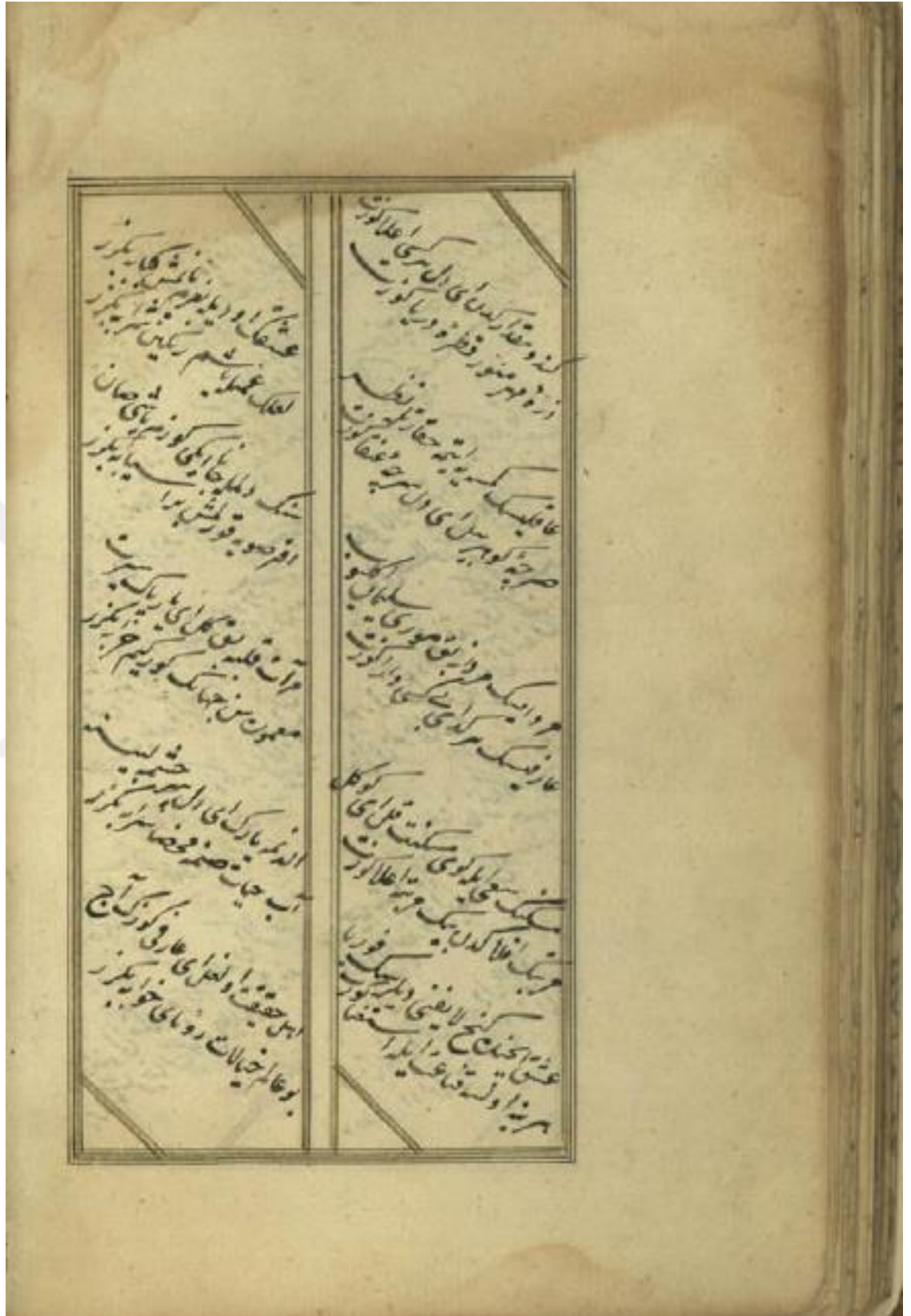

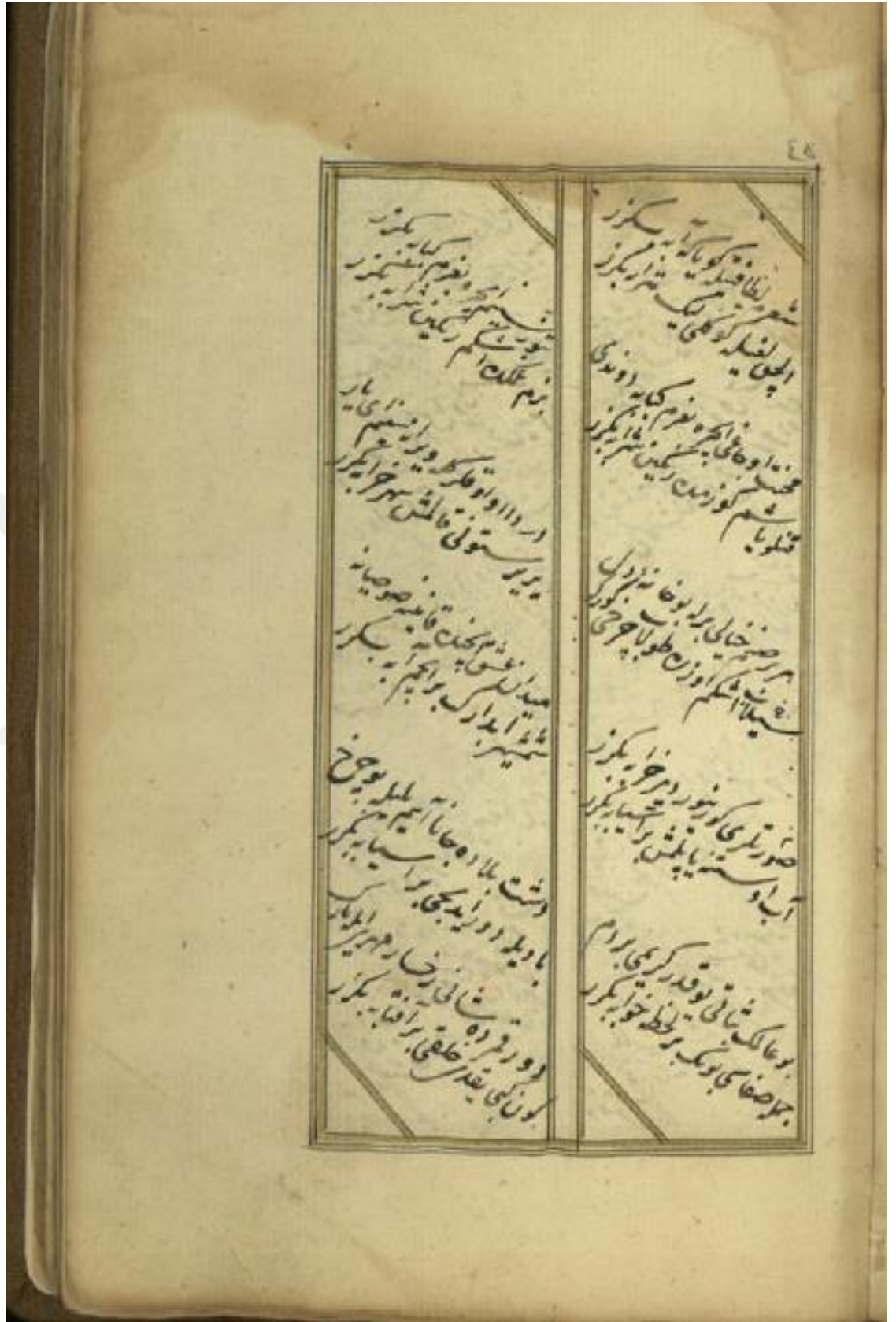

پریشان خلق عالم آه افغان سید و کشته
 بر زبان اولدوغم خلقی پریشان آید کور
 قنارین عشق در دکان کور اولغ
 یقین بی دردیله بیبر و دران آید کندن
 قنبر سولای اولور دم قان یوز کندن
 علامت چکده و کیم بوده افغان آید کندن
 خطک سندن دکل جسم او کله یالی
 جاب اشک گلگون ایچره پهلوان آید کندن
 فضولی اخلاط دم عالم دن آکر عم
 بر ای و کور جان آید کندن

با سخی صیقلک با مال اولندن صور
 اوز مغنی کیمیک نشته حال اولندن صور
 نمکلر لایصفت یونوغم کور قان
 درولی طبطلو حست و طلال اولندن
 کورنی زلف و زلف قدری کور
 سن آنی طوطی سیر منقار اولندن
 جیات و بر روی کوشه حایه صور
 دما دم اچدولی ب زلال اولندن
 فرق لندن ایچق بلور اول علوی
 وصال دوق سیر وصال اولندن

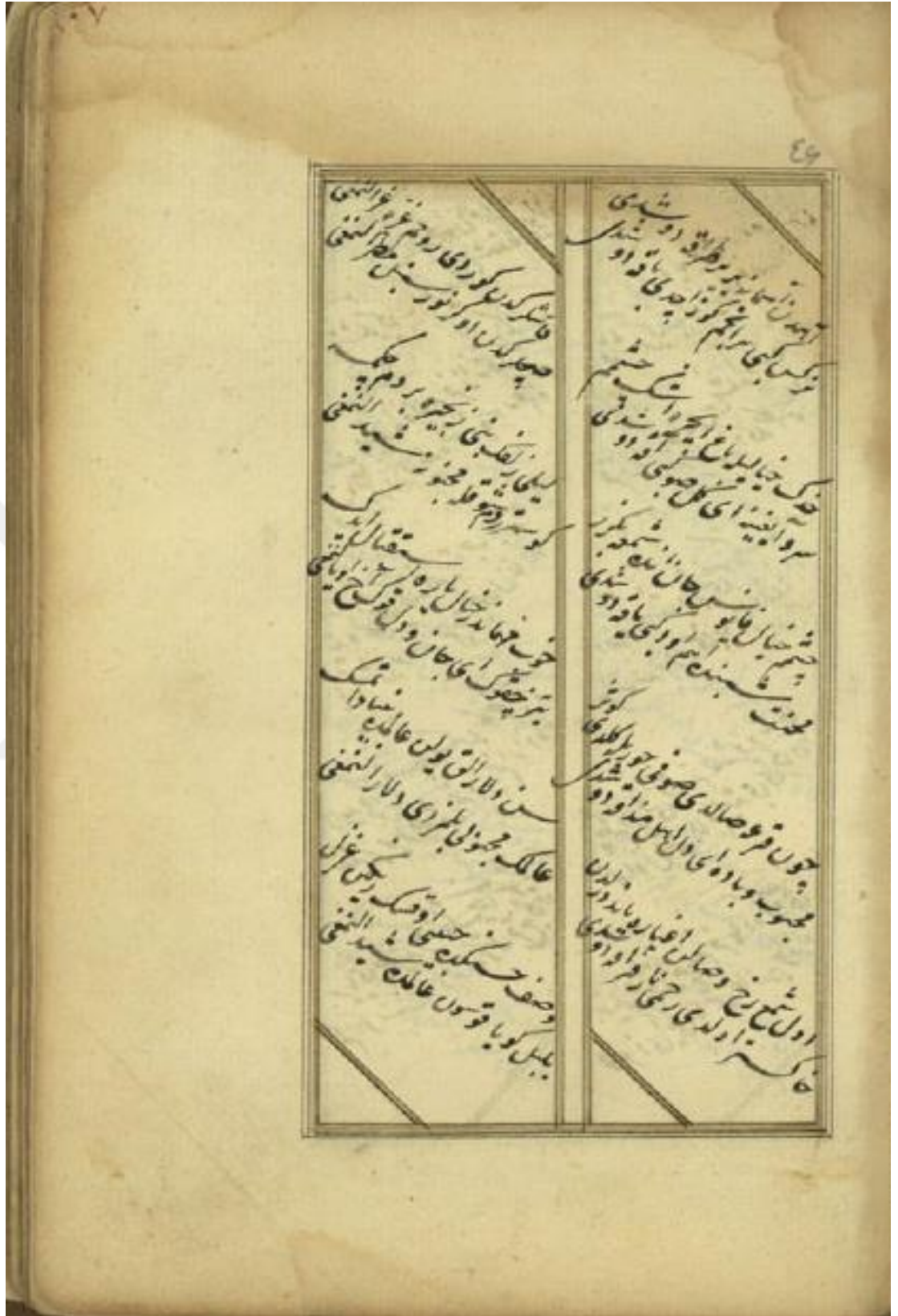
44a

<p>شعر لطیفه گو یا که بیکروز ایچون لطفه گو که یک تار بیکروز بنم نکلتم ام رکنین تریه بیکروز در د او تو طکره ویر این سیم ای یار سوتلی قالمش سر خایگز سیدل کس بر ایچم ای بکر داشت بلاه جانایم لیلک بوچرخ با دیله او ریدجی بر ای سبای بکر دور فرده شانی رخ ر مویر ای بکر کون ای بقدر خلقی بر افق بیکروز</p>	<p>شعر لطیفه گو یا که بیکروز ایچون لطفه گو که یک تار بیکروز بنم نکلتم ام رکنین تریه بیکروز در د او تو طکره ویر این سیم ای یار سوتلی قالمش سر خایگز سیدل کس بر ایچم ای بکر داشت بلاه جانایم لیلک بوچرخ با دیله او ریدجی بر ای سبای بکر دور فرده شانی رخ ر مویر ای بکر کون ای بقدر خلقی بر افق بیکروز</p>
--	--

<p> عالمی و با دو نایب و کل ایام حاکمان سن و سو و ششمین ایام ایام حاکمان و اخی کلای فریادک اولی مشیدی بن وادی جبرئیل در کل ایام حاکمان عالمی نور آدی با اولی ایام حاکمان خنجر و صدق بن قان زلی ایام حاکمان بیلی بیمنور مجنون اولی مشیدی بن وادی جبرئیل با عقل ایام حاکمان عشق الندی واره بن جبرئیل از خدمت جابر مشیدی ایام حاکمان </p>	<p> عالمی و با دو نایب و کل ایام حاکمان سن و سو و ششمین ایام ایام حاکمان و اخی کلای فریادک اولی مشیدی بن وادی جبرئیل در کل ایام حاکمان عالمی نور آدی با اولی ایام حاکمان خنجر و صدق بن قان زلی ایام حاکمان بیلی بیمنور مجنون اولی مشیدی بن وادی جبرئیل با عقل ایام حاکمان عشق الندی واره بن جبرئیل از خدمت جابر مشیدی ایام حاکمان </p>
---	---

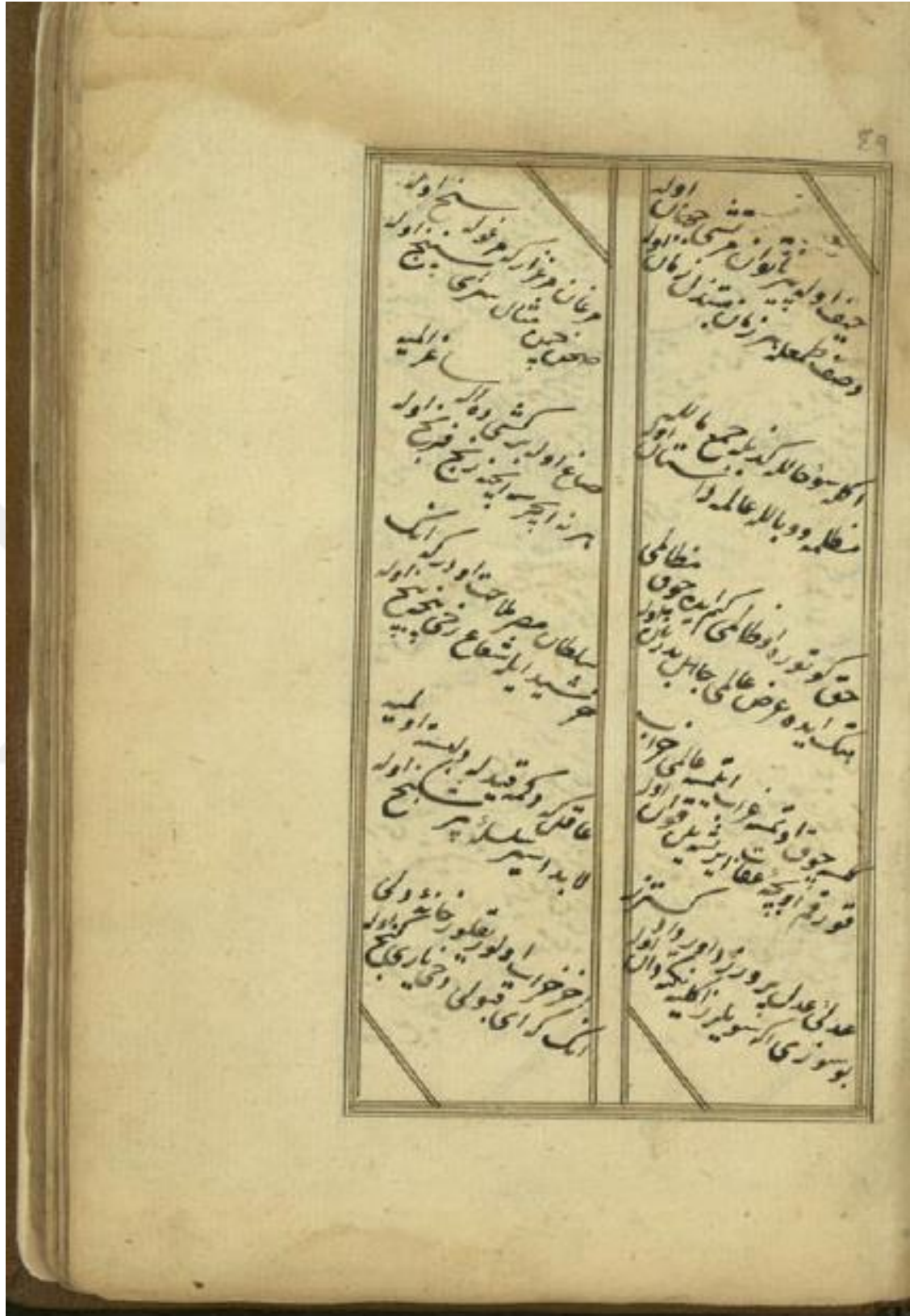
۴۵۰

این سخن است از سینه پورطوقه دو ششده
 نیکس گوی بر ایتم گو ز اجداد جاو او
 نیک خیا بدین ایچره ایچره سندی
 سر و اینیه ای کل صوبی آو او
 چشم خیال فایو سس جان اند سندی
 محنت سبند هم او بوی باو او
 چون فر وصاله صوفی تو بر کله
 محبوب و باده ای دل اهل منداو او
 اول سخن وصال افکار و باند در
 خاک تر اولدی رحمتی فر او او

فاش کردن کوردی روم غم غم غم
 صید کردن او از نور سبیل نظر النعمی
 بیای ز قطب بی ز خیمه بر دم چک
 کو ستر زدم قلم جو ز شید النعمی
 خوب همان در خیال باره بر ۳۰۰
 بر چو کوی جان و دل فرخ او بانی
 سن دلازلق بولن عالمه دا
 عالمک مجبولی بزمی دلازلق النعمی
 وصف حکیمه حسی او تک یکین غزل
 بیل کویا قوسون عالمک شید النعمی

46a

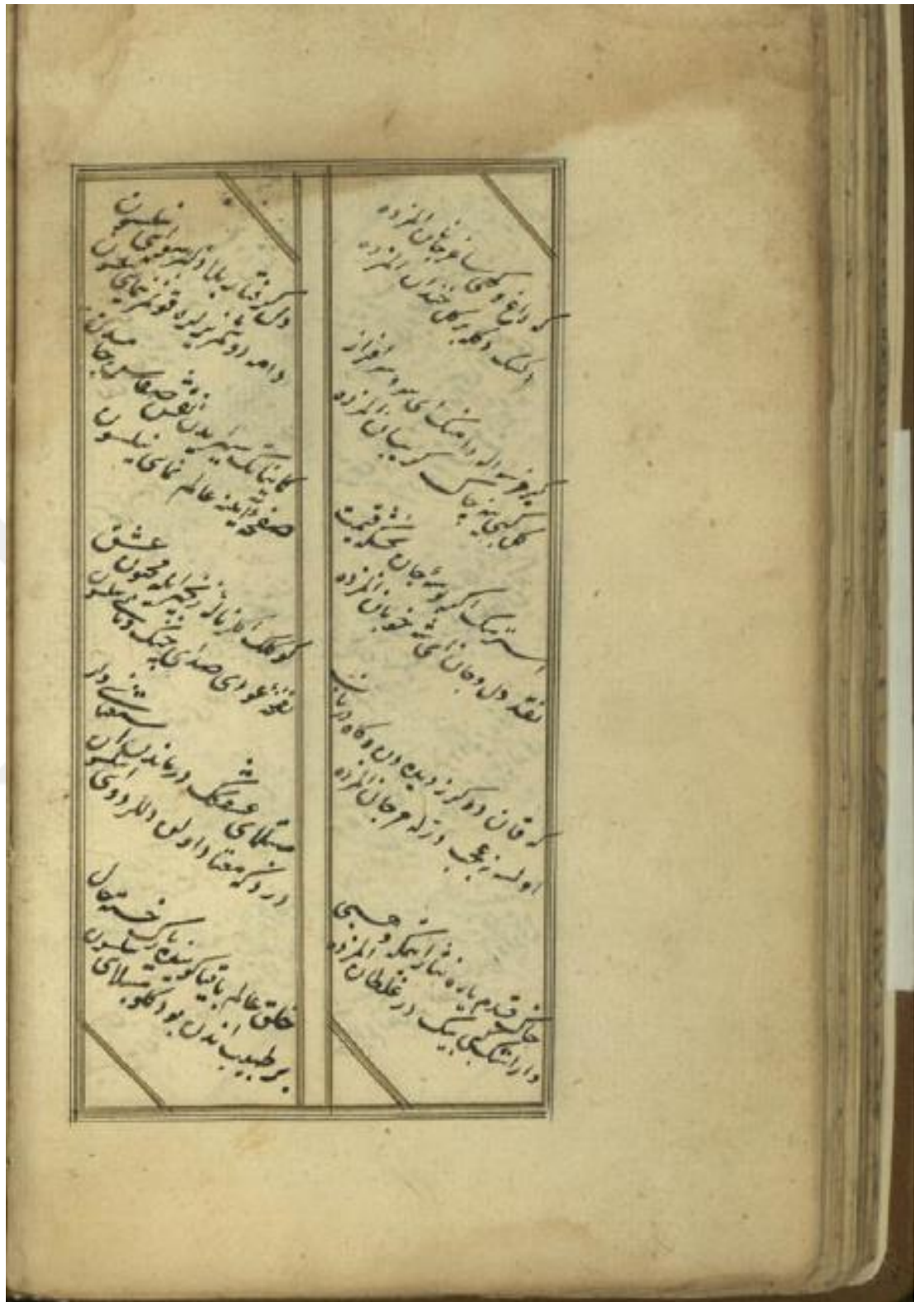
<p> کله زن بلبلندن کلشنگ عات دیوان جمال و بسندگر جمال بر بلند کردن سوب هر بر ستمکاری شکایت است ظالمون سخا زوای عالم بدین ای دل کشید حفاظتین او نیندازند که بیخوشانی کرک در کون کرک کوسون کول کوشن غم بیدر رفیق که رفیق که در دراز کرد نظر تن علوی پیا بیکدیگ پیا بیکدیگ غم بیدر رفیق که رفیق که در دراز کرد </p>	<p> علی ب لعل بک کل سیر بیکوز فروغ داغ عشق سینه اوزون شفاعت هم عالم تا بیکوز اینک سجد قضا پیمانند یوزن قنوق کجور بیکوز سوز زلف سیه کارکش تار عذار ک پر توی مهاب بیکوز جهان افسانه و الدنمه باقی غم و شادی خیال و خواب بیکوز </p>
--	--

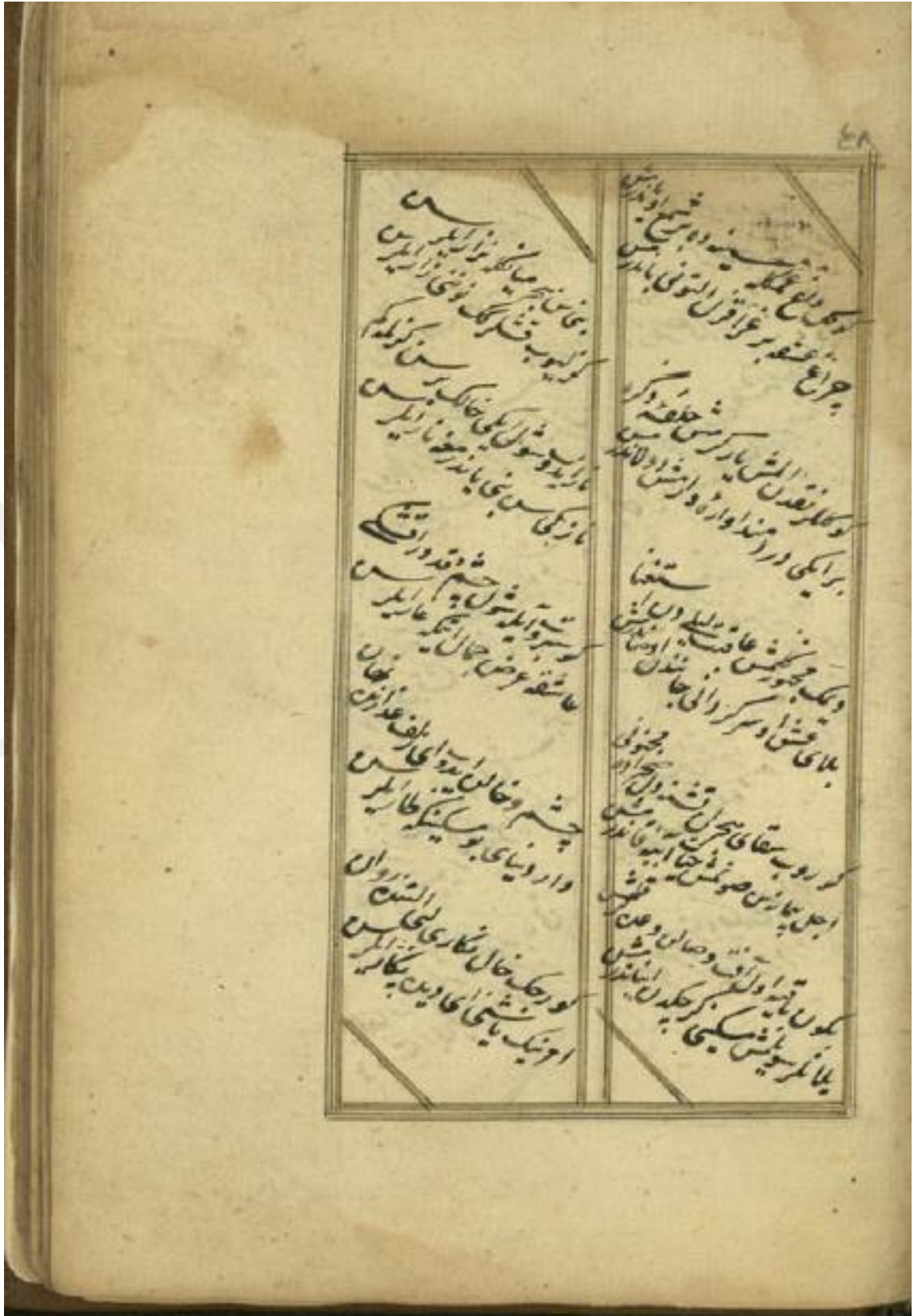
وصف طبعه بر زبان مستدل زبان
 حیف اول پیر یون مری جهان اول
 اول
 اکو سو حال که بد جمع مالیه
 نظایه و وبالله عالمه داستان
 نظامی
 حق کو تورا و طامی آید چون
 بتک ایده عرض عالی جاب بدین
 کلمه چون او کس غراب اینه عالی جواب
 قورقم او چه عفا ابر شین قول اول
 عدلی عدل پرورد او را اول
 بوسوزی که سویر اکلید که دان اول

مرغان هزار که مژده سنج اول
 صحن چین شال سری سنج اول
 صوغ اول بر شکی ده اول
 هر نه اچر ساجه زنج فرج اول
 سلطان مصر طاعت او در که اول
 هر شید ایل شعاع رخ پیچ اول
 عاقل که دگر قید له و لسته اول
 لابد اسپر سلسله پر سنج اول
 اخ خواب اولو یقین خاطر اول
 آنک که ای قبولی و حیاری سنج اول

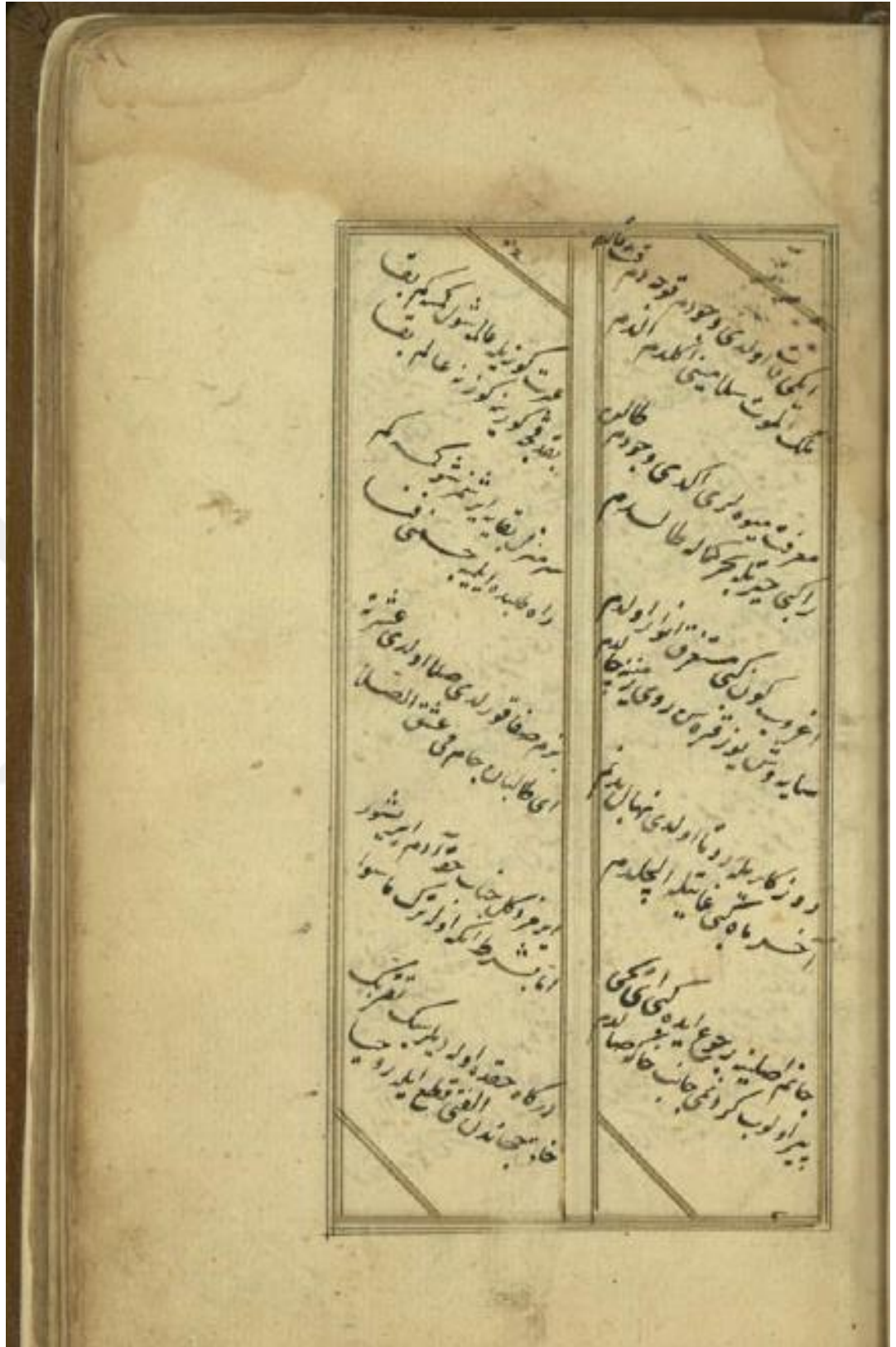
49a

49b

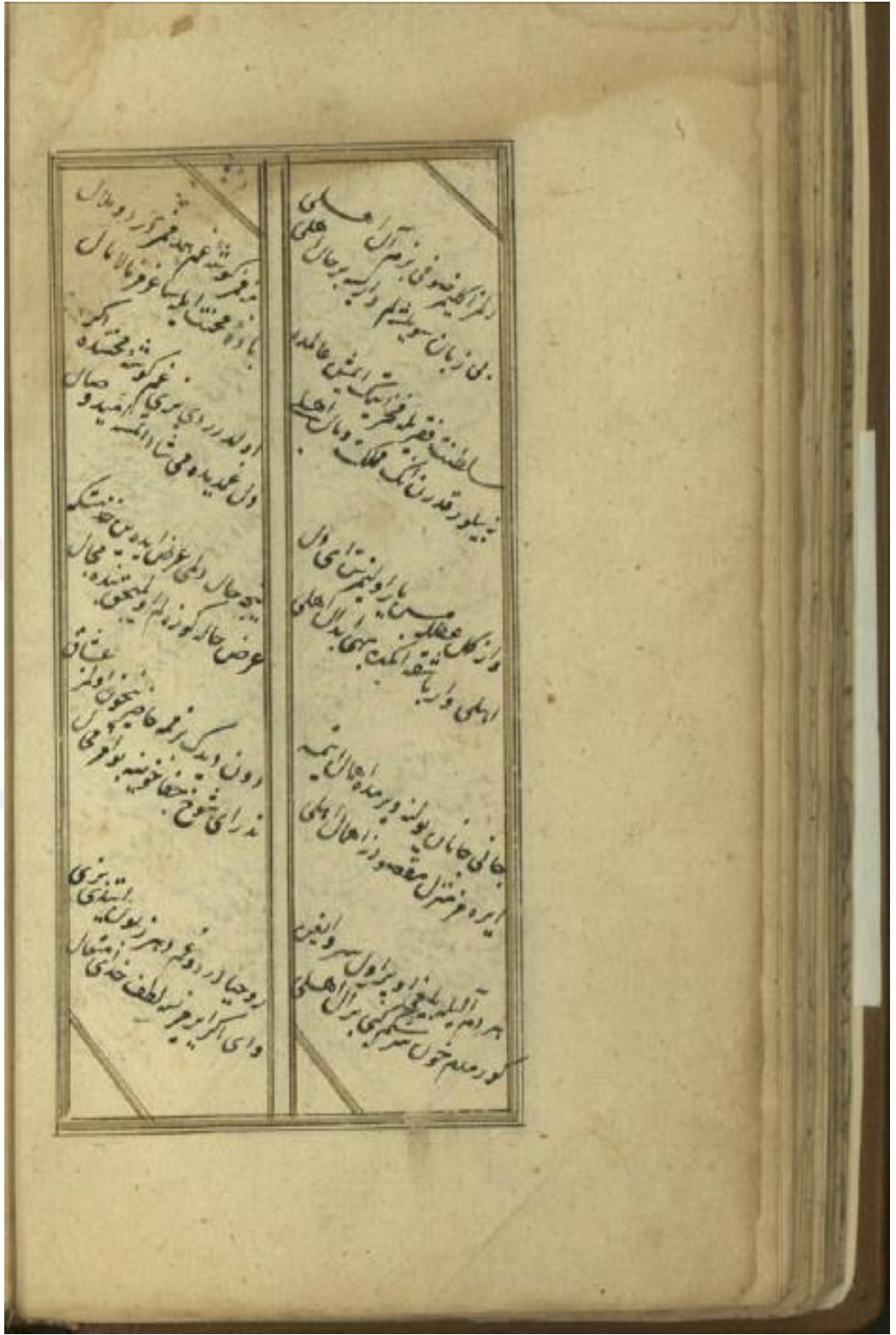

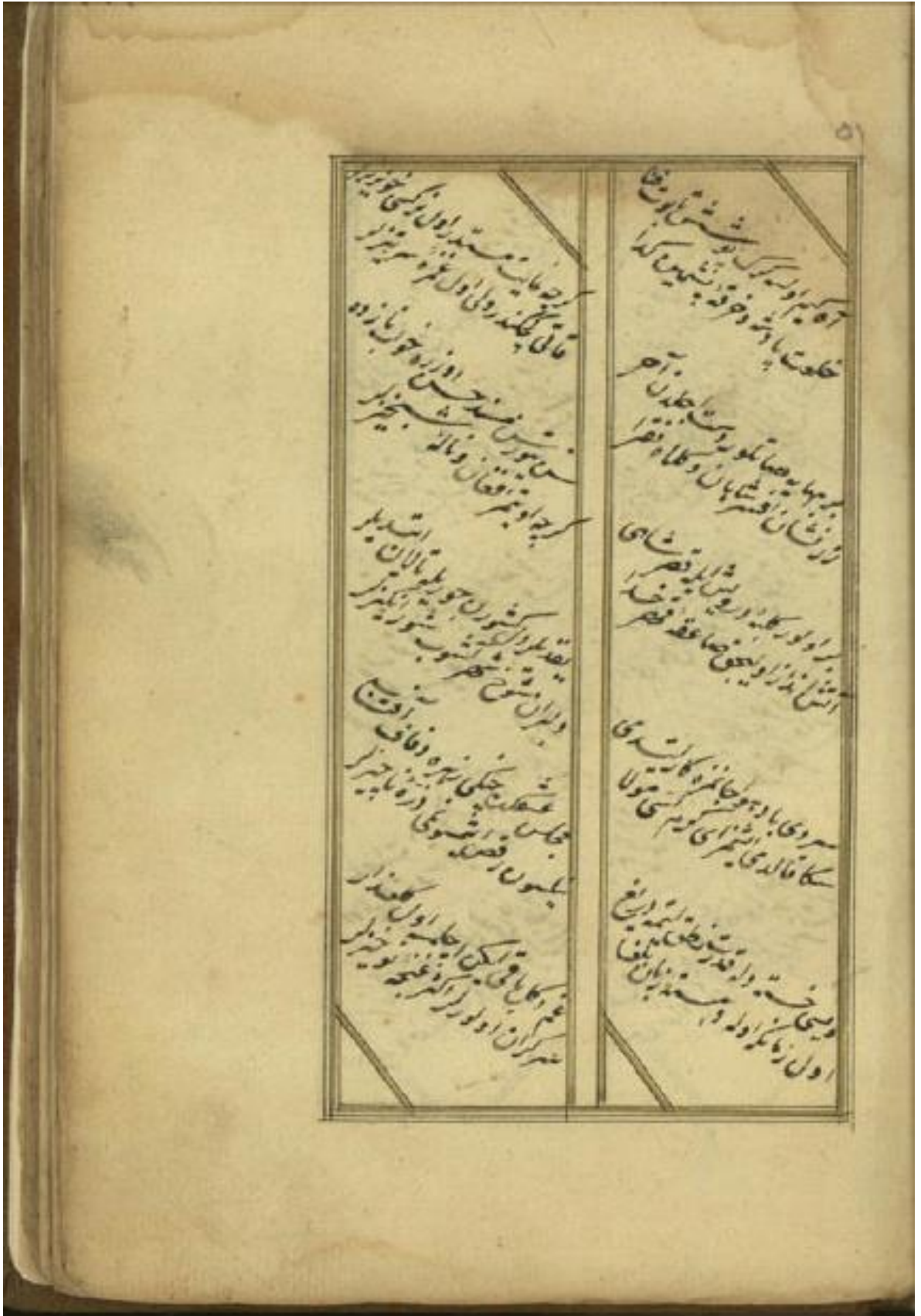
<p>مهرت کو نیک عالمی که کیم بفت بقدیر کوریز کوزر عالم بفت سوزن ز غایب ز شکر کیم راه عبده ایلیه جانی</p> <p>بزم صفا و رلدی صلا اولدی قشرب ای طالبان جامی عشق الصلا</p> <p>ایریم و کل جناب تو آدم ایریشور انباشط انکه اولورک ماسوا</p> <p>درگاه حقه اوله دیریک تقرب خاب جاندن فی طبع ایدر رو</p>	<p>ایلیان اولدی و تو دم قشرب کل کوش سلامی کلدم الدم طالبان معرفت میوه لری کدی وجودم رایجی حیرت کمال طالب دم انور اولدم اغرب کون کی مسوق منیر کلام سایه تن یوز قره بن روی زین کلام روزگار مکرده اولدی نهال بدم آخرد ماهی غایتکله چلدم کرامت خانم صلینه رجوع ایدیه کی کلامی بیرون اولوب کونجی جناب خار صلام</p>
--	---

50a

در آن کجاست ز من آن اهل
 بی زبان سویشم و ای بر حال
 لطفت فخری که این عالم
 بی یاور قدرش کجاست
 از کل عالم کجاست این
 اهل و ای کجاست
 جانی جانان یوز و پرده حال
 یاره منزل مقصود از حال
 هر دم به این کجاست
 کور مردم چون سر کجاست

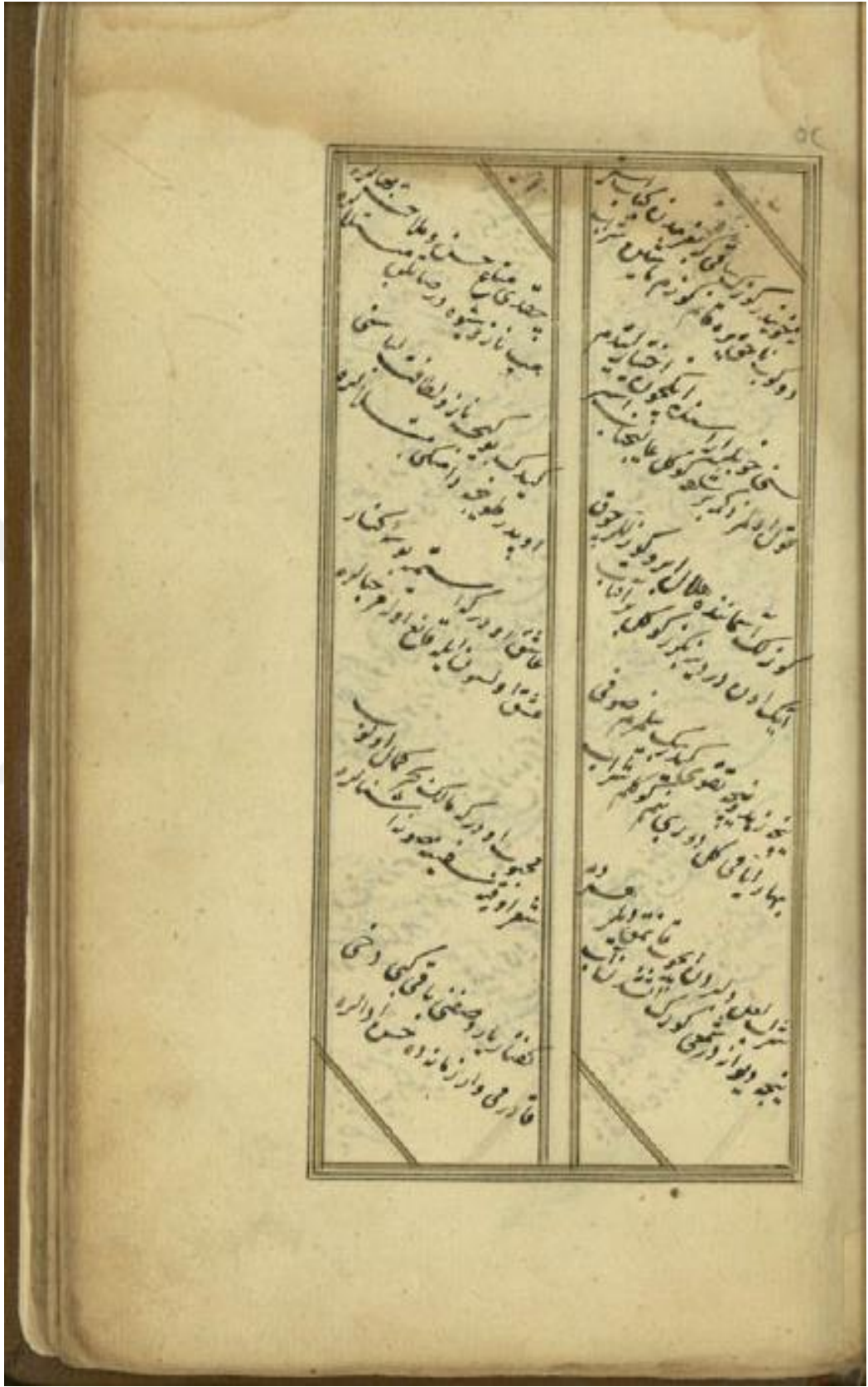
با او کوشه غم هم کرد
 با او محنت ایسا غم
 او دل دردی بری که
 دل غمیده می شاد
 بی حال دلی غم
 عوض حال کوزم
 دون دید که ز غم
 ندرای شوق جفا تو
 روحیاد در غم
 وای اگر بر من لطف

<p> که در جایست مستدر اول بوی او قالی بگنجد روی اول غم سر نیز سینه بپوشد حسن او زده حجاب زده که چه او بزم افغان و ناله بیخیز بقدیر دلگوشه کشورن جو بلیه بالان دلبران شرح هر سوب شور و کینیز عسکر جنگی نه به وفای او مجلس ارشد سوبی دره با پیر بلیسون رقص سوبی دره با پیر غم کبابی ایکن اچلیسه اول کلندار سر کران اولور از کمر غم نو نیز </p>	<p> آه که بیاورد که کرم ششتر است خلوت با او خود به تشنگین کدا بر به بهای صفا کور است جلدن آم نازشان او شهبان و طاه افرا در او و کعبه و ریح و یوسف اسناد از او یعنی صفا عقد فخر سر روی با دهن جانمزه کار شدی سکا فالده ای بزم ای کرم می مولا ویسی خسته در قدر وطن کیمه اریغ اول زانکه اوله در مستدر بان </p>
--	--

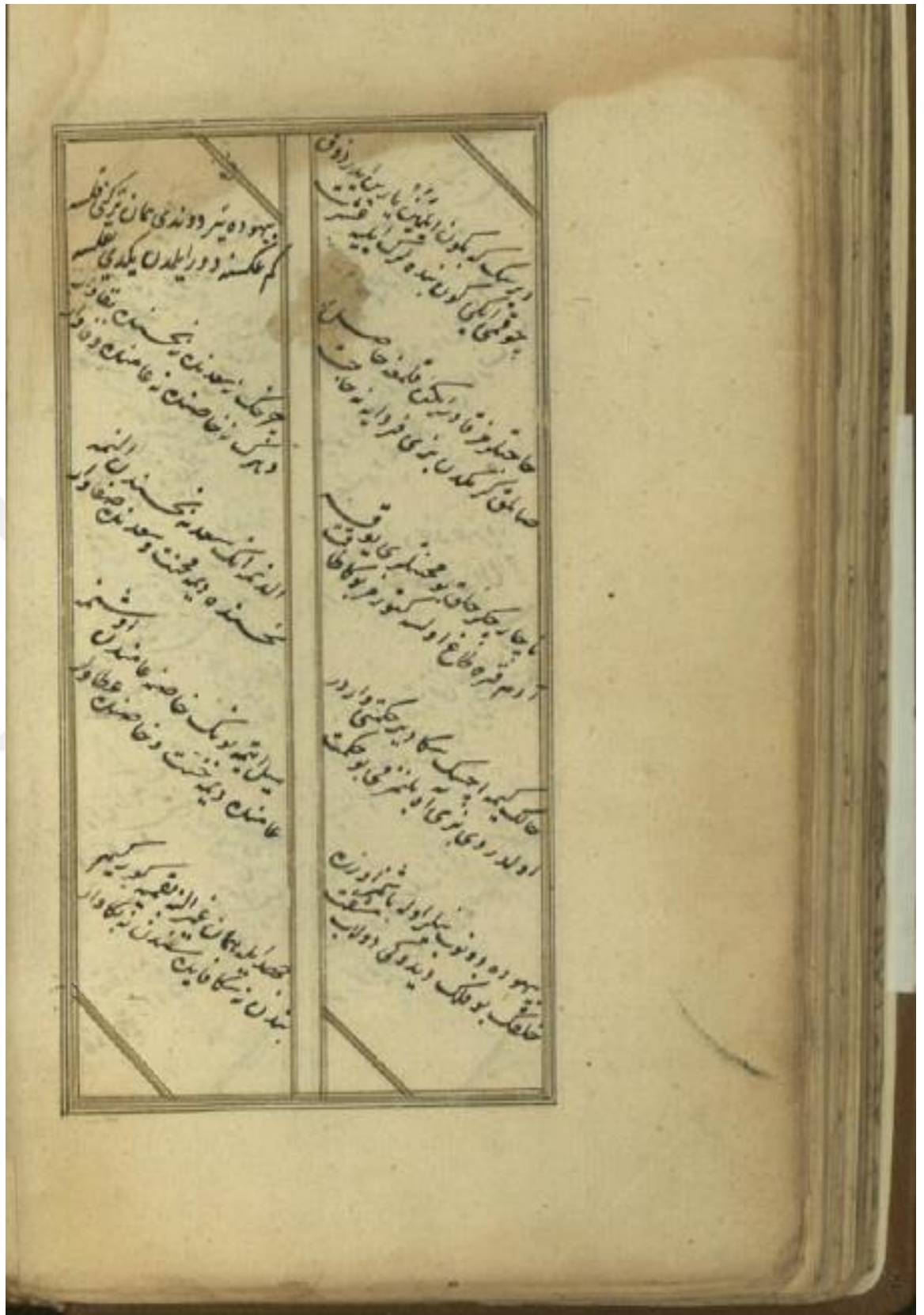
51a

<p>ای کله بیست و یک مسک بر کوه وی سوزد و توش جان بیج و سوزد ارکان اول در ای کله ای سوک کند خاک ای نخل ملاحه بی بلایج بر کوه وار اول کله از ناله زار بر ای کله ای اول کله بو توف بر ای کله چون غم بود نقد و غلبه چون اردن هر کله که بود کله نظر عشق الهی و اوع و فضولی نظر سن هم اوزنی کوه سر بر کوه</p>	<p>کله ای کله و غیره بر کوه اول کله ای کله ای کله قوه عیش و عشرتی تو کوه قله بار بانی استرزیگ او کله قله اول کله قوه ساقی کوه کوه کله بو سینه بیج او کله سلطنت دید و کوه ای کله اول کله ای کله ای کله کله ای کله ای کله اول کله ای کله ای کله</p>
--	--

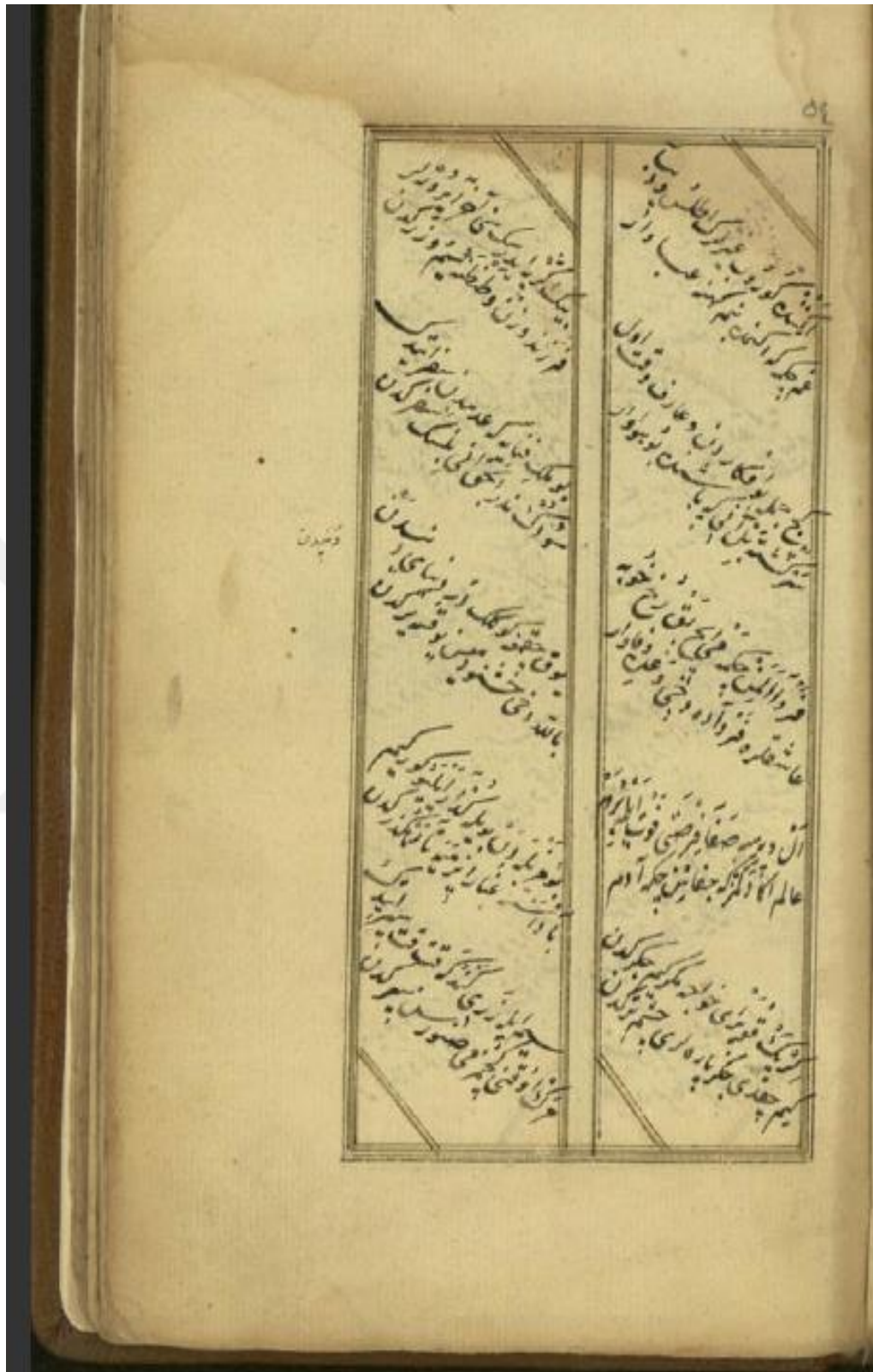

52a

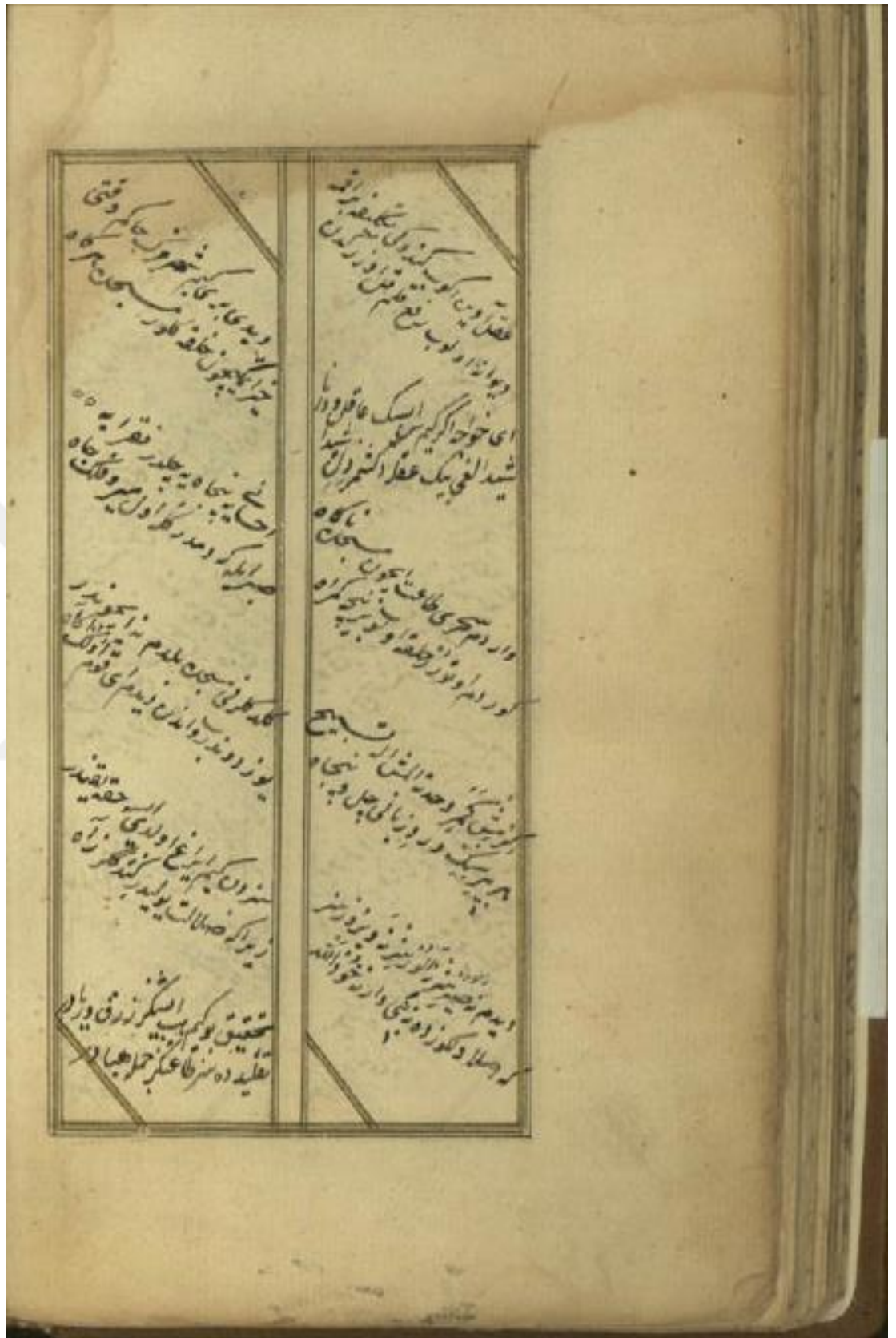
<p> ایندی شکار کو کلمی بر سر منگ آقا فیروز قاسمی کمان طوقی کند کلمی شرب قصه دورانی فرخ ایدر بیرون این راهی که ستم نیکو کند بر دو دنیاخ کلمی صید ایندو دو تنگی باو همسر اول سر دو بر بند با هم فرنگ آفت زیندگی اعدایانکنت خرم و خندان باقی نکان زار و افکار و در </p>	<p> نوز در کلمی سویم جسم ما با آسا چنگ کوردم کلکدن بو چوردم آخه نامه و شکر کور کلمی نادر کلمی بار کلمی خطنی بر کلمی کلمی کلکدن کوشمال کلمی کور کلمی زار و کلمی شو کلمی </p>
--	--

53b

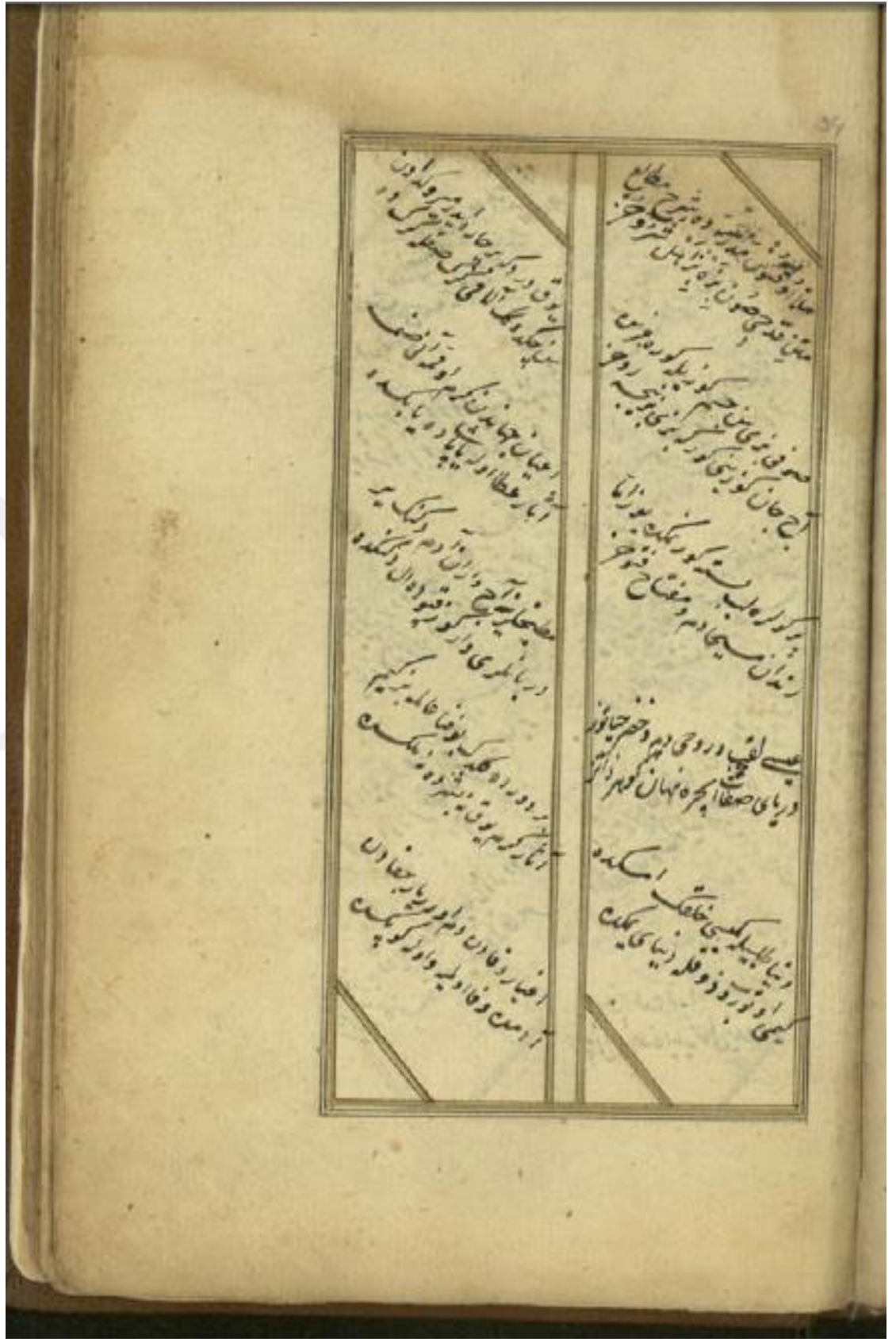
وین

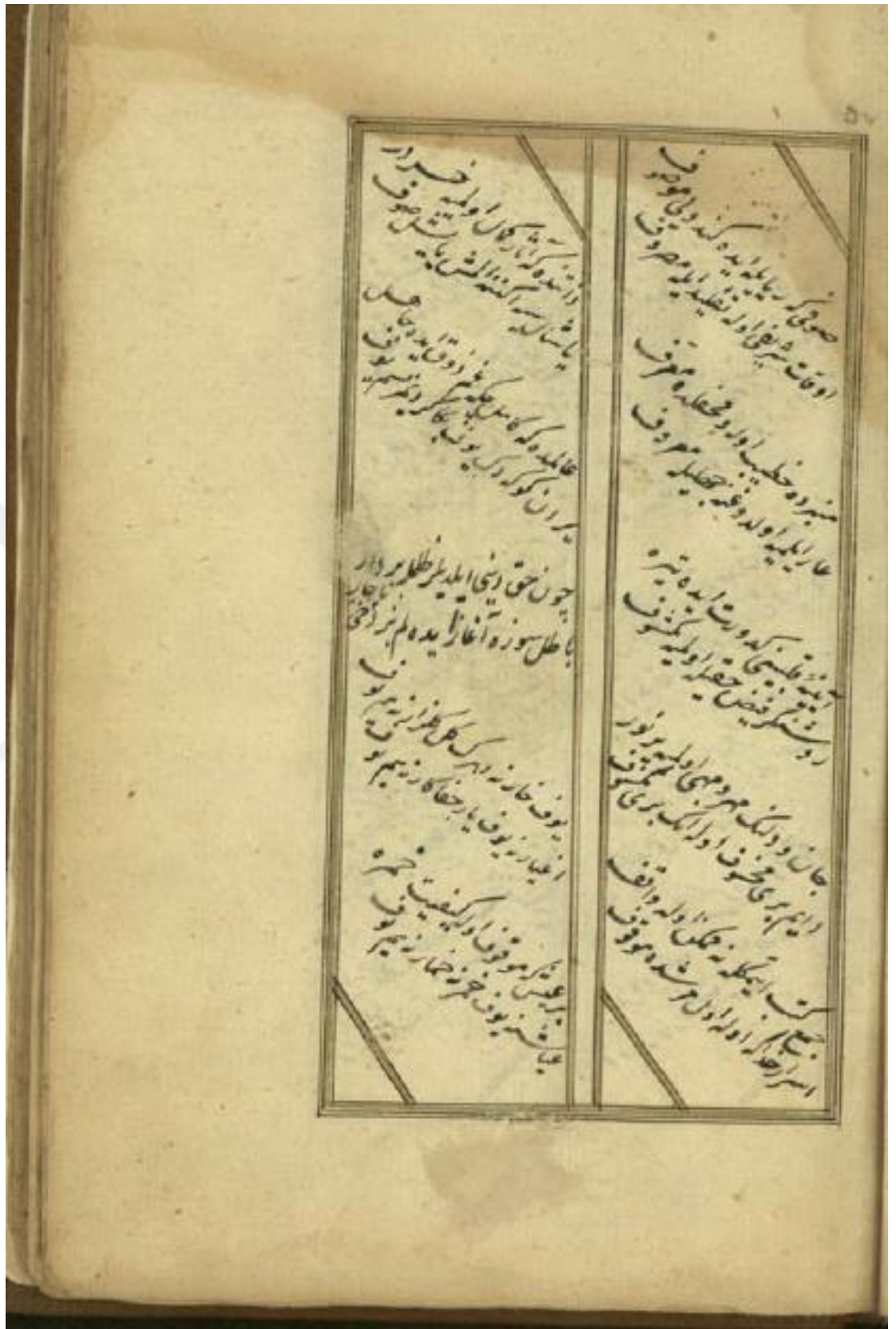
54b

<p>خبر یکدیگر چون خلف طور سبحان مکه</p> <p>احسان بیجا به چادر فقر ایاه</p> <p>صبر ایله که ومد رک اول میر و ملک</p> <p>کله کلونی سبحان مکه مکه</p> <p>یوز او بند بر اولدن ایلمی قوم</p> <p>سز اولن کیم ایلیغ اولدی</p> <p>زیر که صلاست یولیدر کله کلون</p> <p>تحقیق بو کیم ایلیک زرقی و یاز</p> <p>عقلده ده سز طالع کله کلون</p>	<p>عقل اوین اوب کله کلون تکلیف اولدی</p> <p>دیوانه اولوب سز قلم اولدی</p> <p>ای خواجه کیم اسک عاقول و دان</p> <p>شید لغی یک عقل انشیر اول</p> <p>سبحان</p> <p>وار دم حرمی طاعت ایچون سبحان</p> <p>کور ادم اولور طاعت او کور ایچون</p> <p>سبحان</p> <p>کله کلون کله کلون سبحان</p> <p>بر سز کله کلون و یاز ایچون سبحان</p> <p>ایلمی و صبر ایلیک و یاز سبحان</p> <p>که اسلام کله کلون و یاز سبحان</p>
---	---

<p> زنده اند و نوبت بدو گلی و دیگر عساده از پیره به پیشک ابره سس از پیره عساده صورتی که در زینت است مقصدی که خوانند روح القدس که می بیند و کی رود چنانچه در توحید هر صبح آمده در پیش عیسی علیه السلام چنانچه لای صبح بخواند اینک هم سرای که نو کوزل است ثبات قدم و زود بود استغفار و کور ما را همه عدو و دشمنان است طوفان است ایامی که در آن است </p>	<p> اول و حسن که معشایی خوانند تعلیم الیه که در پیش است تفسیره اما در کتب است این پیش که کشف اوله می است و الله بلا مذمور می باشد بلا مذمور کلمه غن از اهل و دو روز در پیش کاویل چنانکه کند و کی بول من و کاویل ای طالب تحقیق اگر در پاره زرین کوشش است بوزن که خبر است </p>
--	--

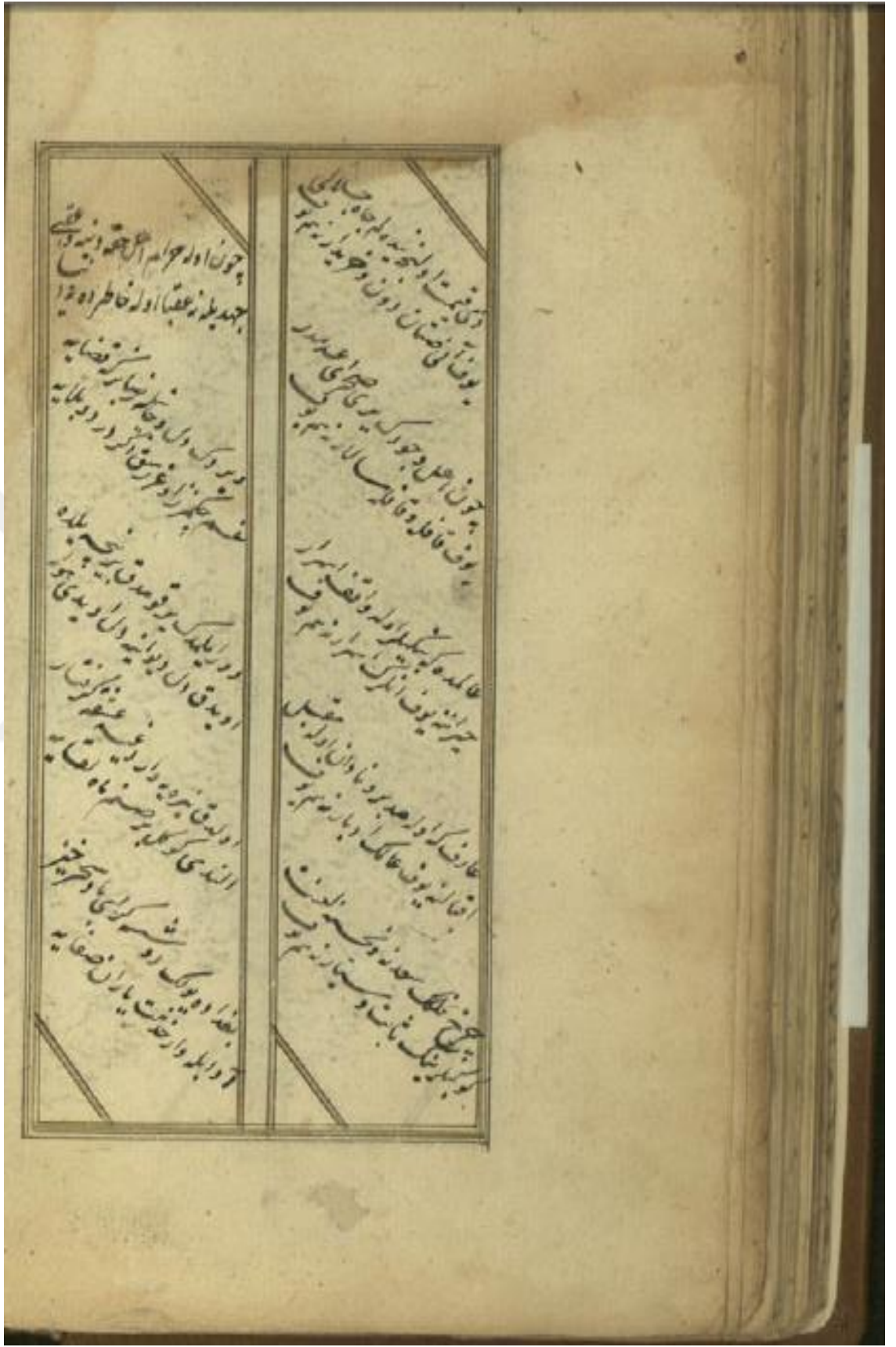

<p>روح پاک جسمی قدوس جا بوجا ارباب کمال کس بر کس یون ز بر فلک باد بر بره برار و انوب مستی یوسف کو بر یولید فلک کس چرمی بیا بیا بر او لید بوجا کیم کاندول اولد معلوم کاه دایله لر عالم نظر بید کاسی اولد لر کیم کیم بید تضرید ده جازول و ناچار اولد دوری کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم</p>	<p>و نه خطا بر دن او رستم ز کمال اولد جمله طفل بر خطا نفسی کس کس خافه ایمان بلورده ایمان کس کس کس کس کاه کس بدین روح ایله جملد لیل چون بصل حقیقت اولد لیل ایضا ویر جا بوجا ال کمال اولد ایضا قلوب اولد رجبیه قادر چون جملد در اوقی کس کس کس کمال ایضا ایله جالی کس کس کس</p>
--	---

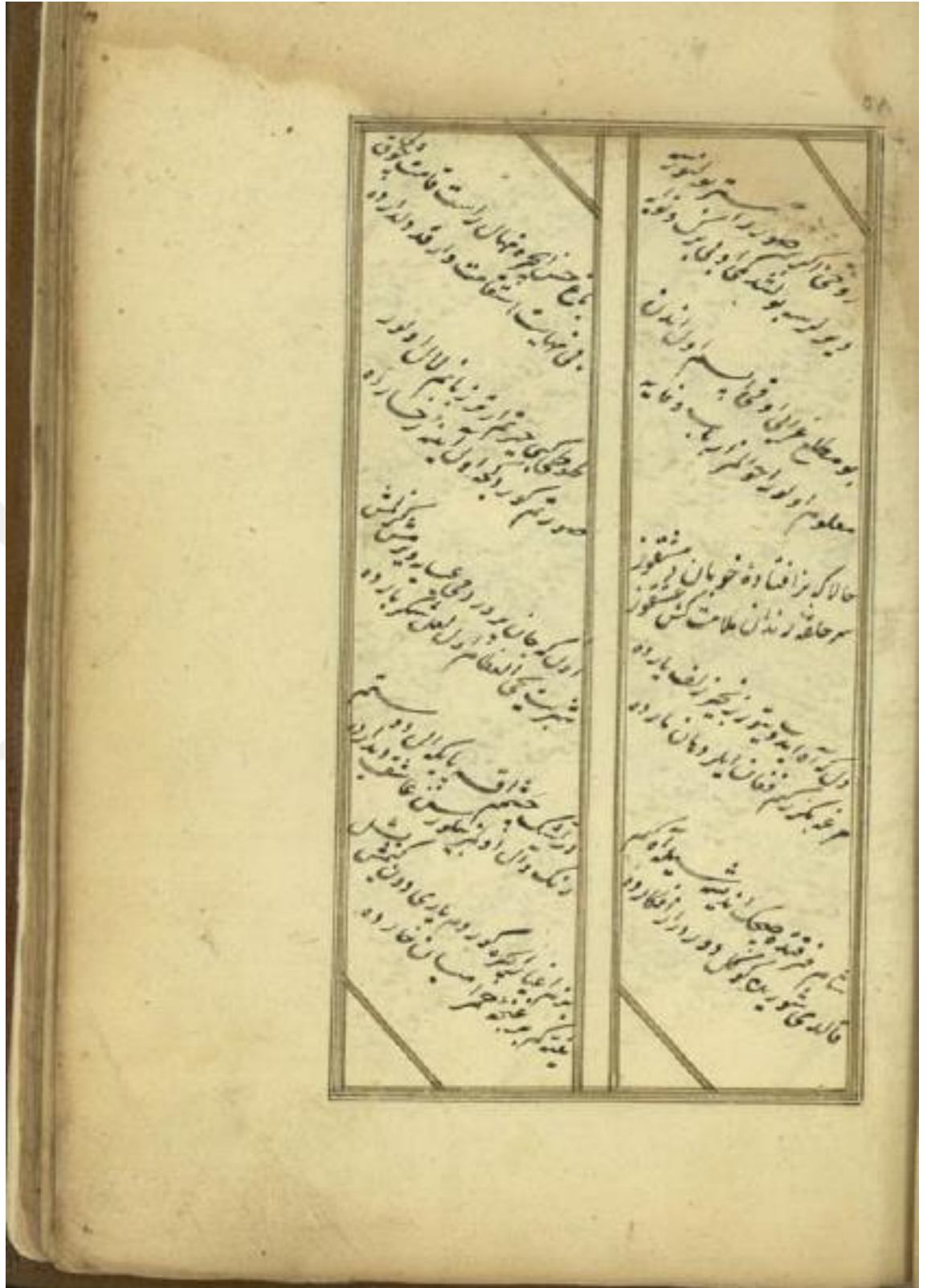
<p> در آنده که تا کمال اولیاد باشد که تا کمالش باشد عالمی که که کمالش را بداند در آن که که کمالش را بداند چون حق دینی اید بر طلب برادر باطل سوزده آغاز اید علم بر دشمن بیوف خارنه در کمال کمال ایثار بیوف یا جفا کاره بیم بیوف که موقوف او کیفیت بیوف که موقوف او کیفیت </p>	<p> صورتی که بر پایید کند در بی اوقات شریف اولیاد نظیر منبرده خطیب اولیاد و خطبه عاریکی اولیاد و غیره خطیب بیوف خطیبی که در وقت اید بیوف خطیبی که در وقت اید جان و دلک مهر و موی اولیاد دایم بر بیوف اولیاد که کتب ایچکه نه ممکن اولیاد اسرار اولیاد اولیاد اولیاد </p>
---	--

57a

در آن وقت او چندین بار به جامه مسلمان
 یوسف آن نستان در آن وقت در آن شهر بود
 چون اهل و جور که بر وی می کرد
 یوسف قافله قالیس از آن شهر بود
 عالمده که بسکله اوله واقف است
 جز آنکه یوسف از آن سر از آن شهر بود
 عارف که در حد بر دنیا دان اوله
 اقباله یوسف عالمک دبار از آن شهر بود
 چنانکه سندن و کسب و کسب
 کوی بیگ ثابت و سبب از آن شهر بود

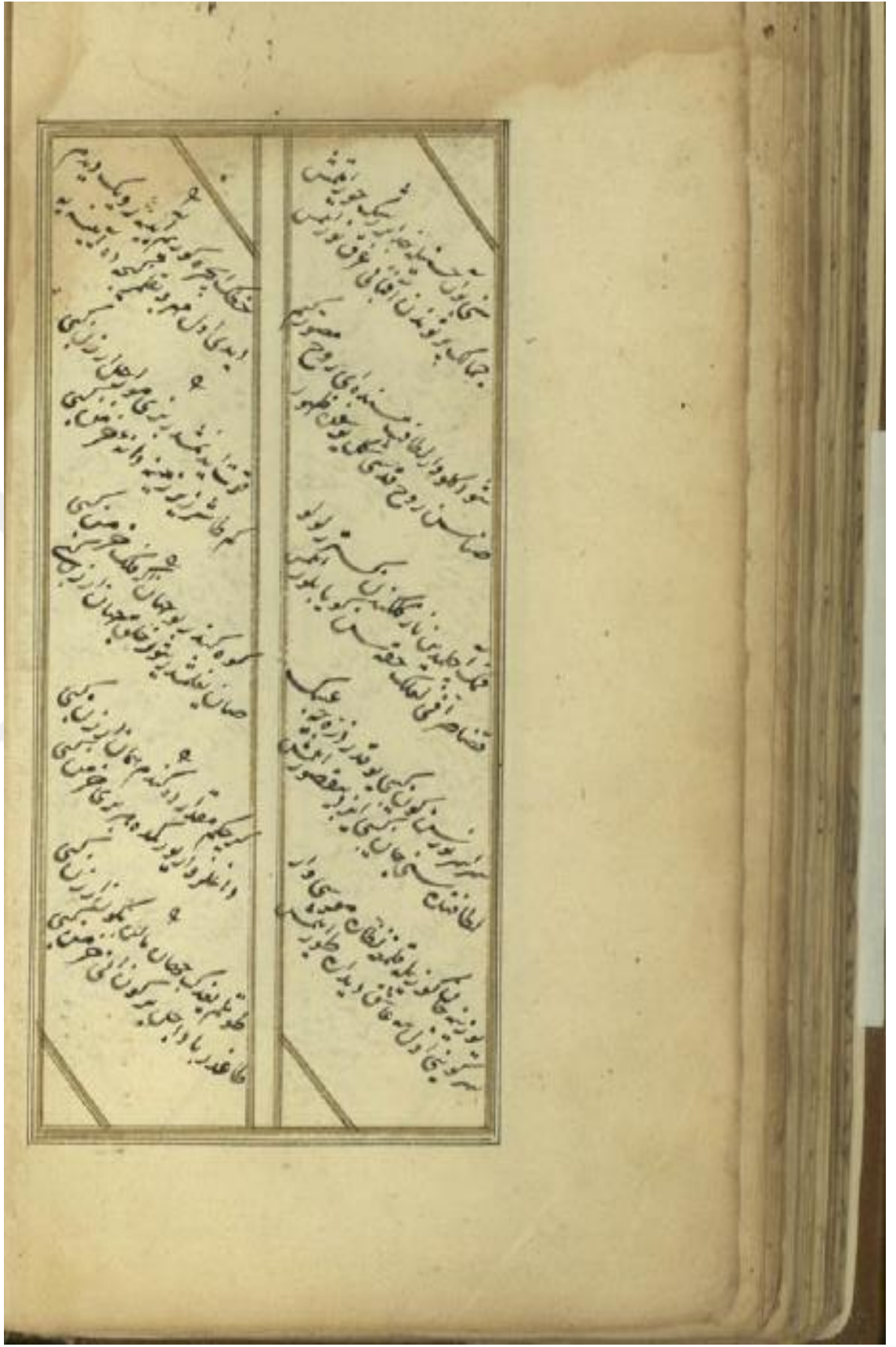
چون اوله جامه مسلمان
 بهندیده عقیبا اوله خاطر او
 یوسف در آن وقت در آن شهر بود
 یوسف در آن وقت در آن شهر بود
 او در آن وقت در آن شهر بود
 او در آن وقت در آن شهر بود
 او در آن وقت در آن شهر بود
 او در آن وقت در آن شهر بود
 او در آن وقت در آن شهر بود

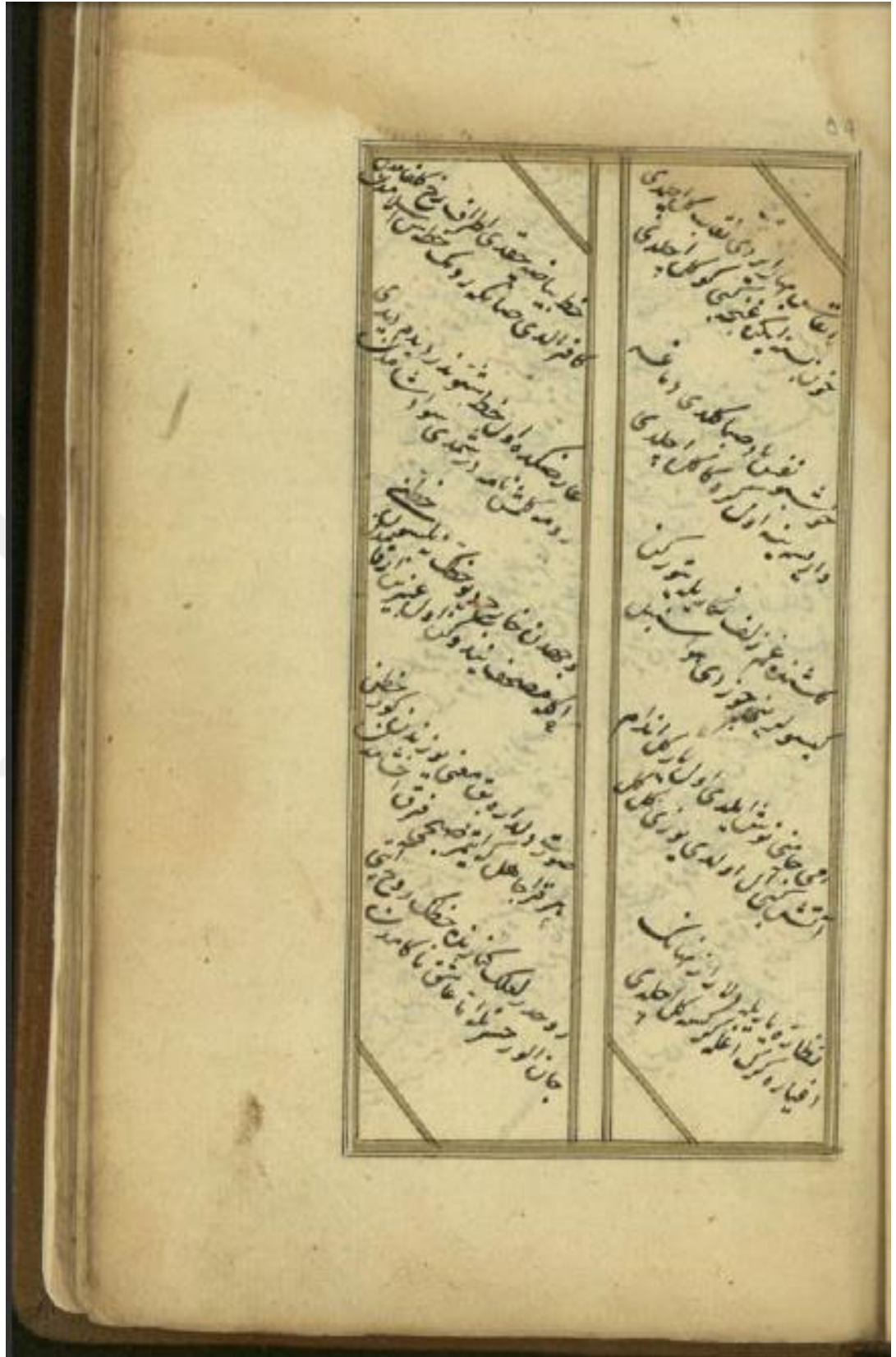

در حق او صورتی است که در صورت
 دیگر نیست بولشده که اولی بر دومی
 در بر لب اول و ثانی است اول اندن
 معلوم اول و ثانی است اول اندن
 حال که برافشاده خوبان در مشهور
 سر حلقه زندان علامت گشای مشهور
 اول که آید و نیز به غیر زلف بارده
 مگر بگویم در فغان ایله در خان بارده
 شام فرزند چنگیز است سیلو که کم
 قالدی کورین کورین دور از انظار ده

پنج حصه از جمله شمال راست قامت پان
 بی نهایت استقامت دارد که در ده
 کوه که بی خبریم از تو زبانم لال اولور
 صورتی که در ده اول اندن است بارده
 اول که جان بر در دهی سید و در کوش
 شربت بی انعام اول اندن سید بارده
 اول که خاقان با کمال است
 اول که خاقان با کمال است
 اول که خاقان با کمال است
 اول که خاقان با کمال است

58a

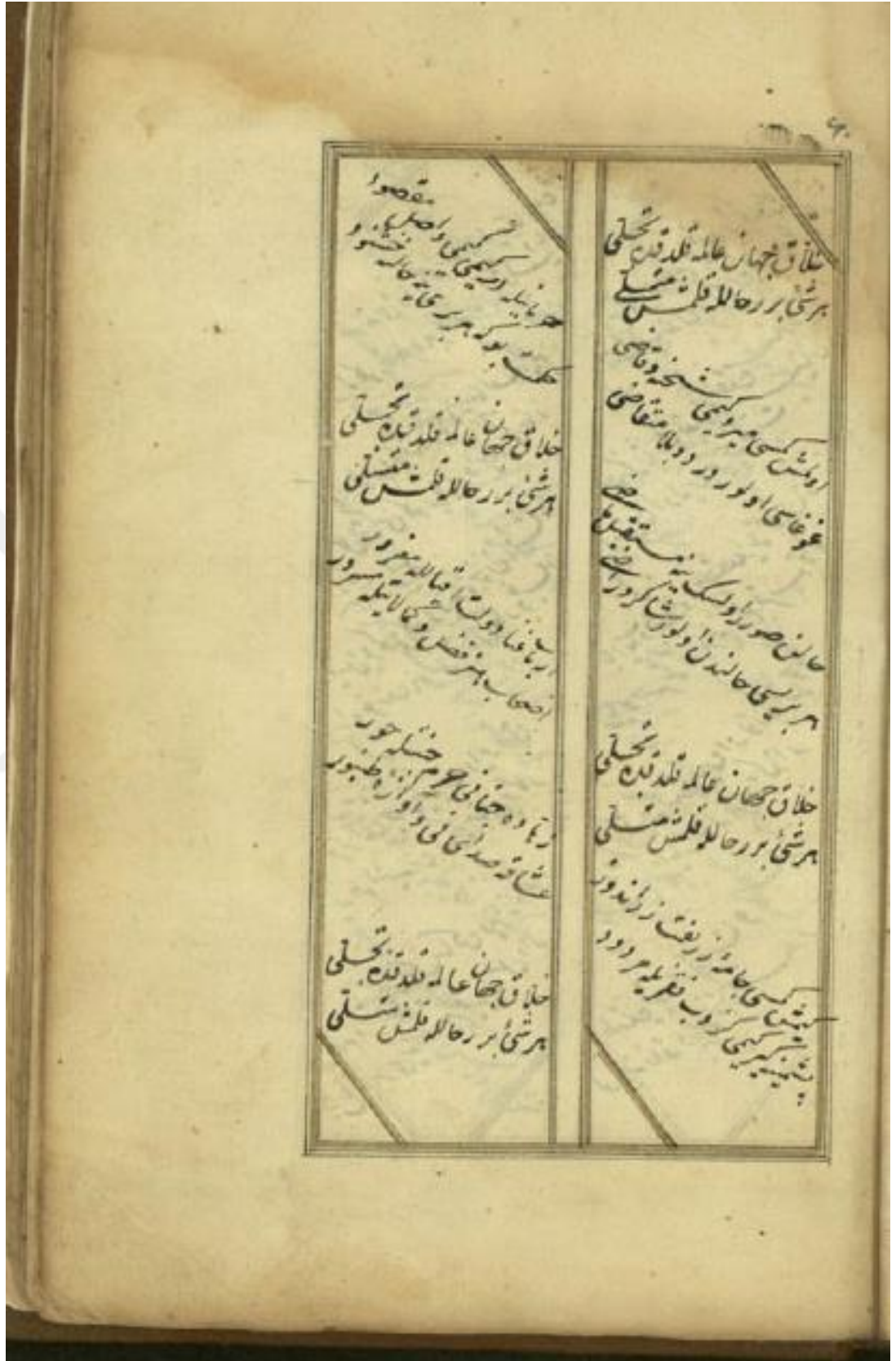

اقبال بهار دردی نقیب کل چندی
 تورا بسینه ایکن غنچه کوی کل چندی
 تو را بسینه ای صبا کدی دماغ
 کوشش تو سر کرا کل چندی
 دایه بسینه اول کرا کل چندی
 کاشند غم زلف کرا یله تورا کن
 کبسو لیه چو زاری هو سنبیل
 می جانی نوش ایلدی اول مار کل اندم
 آتش کبیر آل اولدی بوزی کل کل
 نظاره یایله اولار از نهانک
 اقیار اولر اعلی کوسه کل چندی

خط بیاضی حقدی اطراف روح کفایت
 کافر الدی صبا کرا رو کل خط سحر
 عارض کده اول خط شومند زیدیم دیدی
 روم کلشن نامه ارشدی سواش اولدی
 بو جعدن خارج بو خطک یلیسین
 اولو مصحف نیند اول اول غمیزن زفا
 سوز اولداریق معنی بوز نیند کور
 هر قرآن جاهل کبیر بجه فرق خشن
 روح در لعلک کانیمن خطک روح ای
 جان لور حسرتله تا حقی تا کاسد

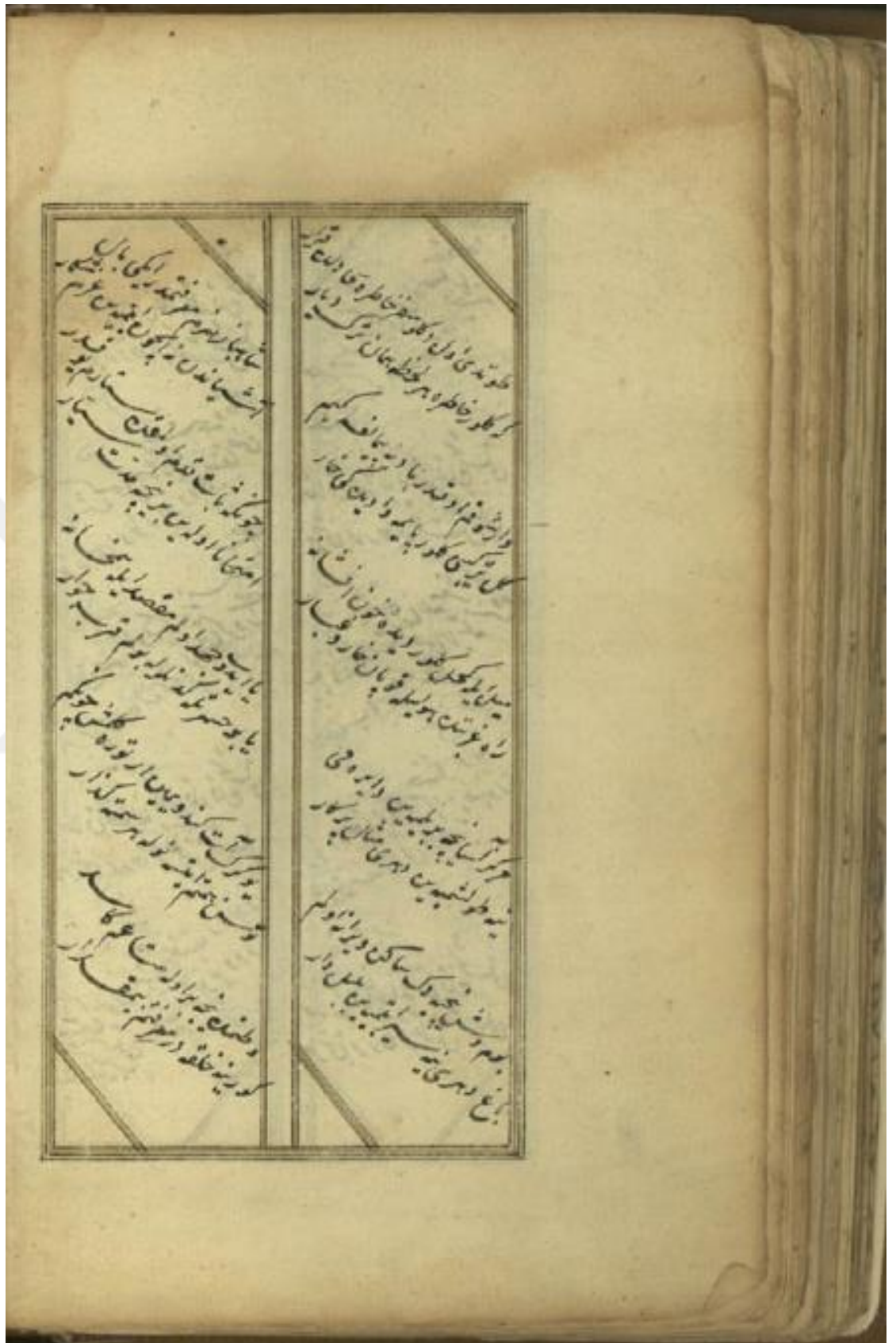
59a

<p>کوه درون زار تو دی هوا لعل کوشان تو ای بوق چکر کوشان هر حال مناسب کو نیز چو چشمتی ایلم کسی فکر تو می و نسلی کشت کند عالم سفلین تجلی</p>	<p>کوه درون زار تو دی هوا لعل کوشان تو ای بوق چکر کوشان هر حال مناسب کو نیز چو چشمتی ایلم کسی فکر تو می و نسلی کشت کند عالم سفلین تجلی</p>
<p>خلاق جهان عالم نلدن کی بر شای بر لاله گلشن مشلی اویش کی چه جهان کله سلطان باشک غم و غنچه شوت دیوان انا کت قدرتی بوق غنچه بر رویی حاجت نیز خرم و خندان</p>	<p>خلاق جهان عالم نلدن کی بر شای بر لاله گلشن مشلی اویش کی چه جهان کله سلطان باشک غم و غنچه شوت دیوان انا کت قدرتی بوق غنچه بر رویی حاجت نیز خرم و خندان</p>

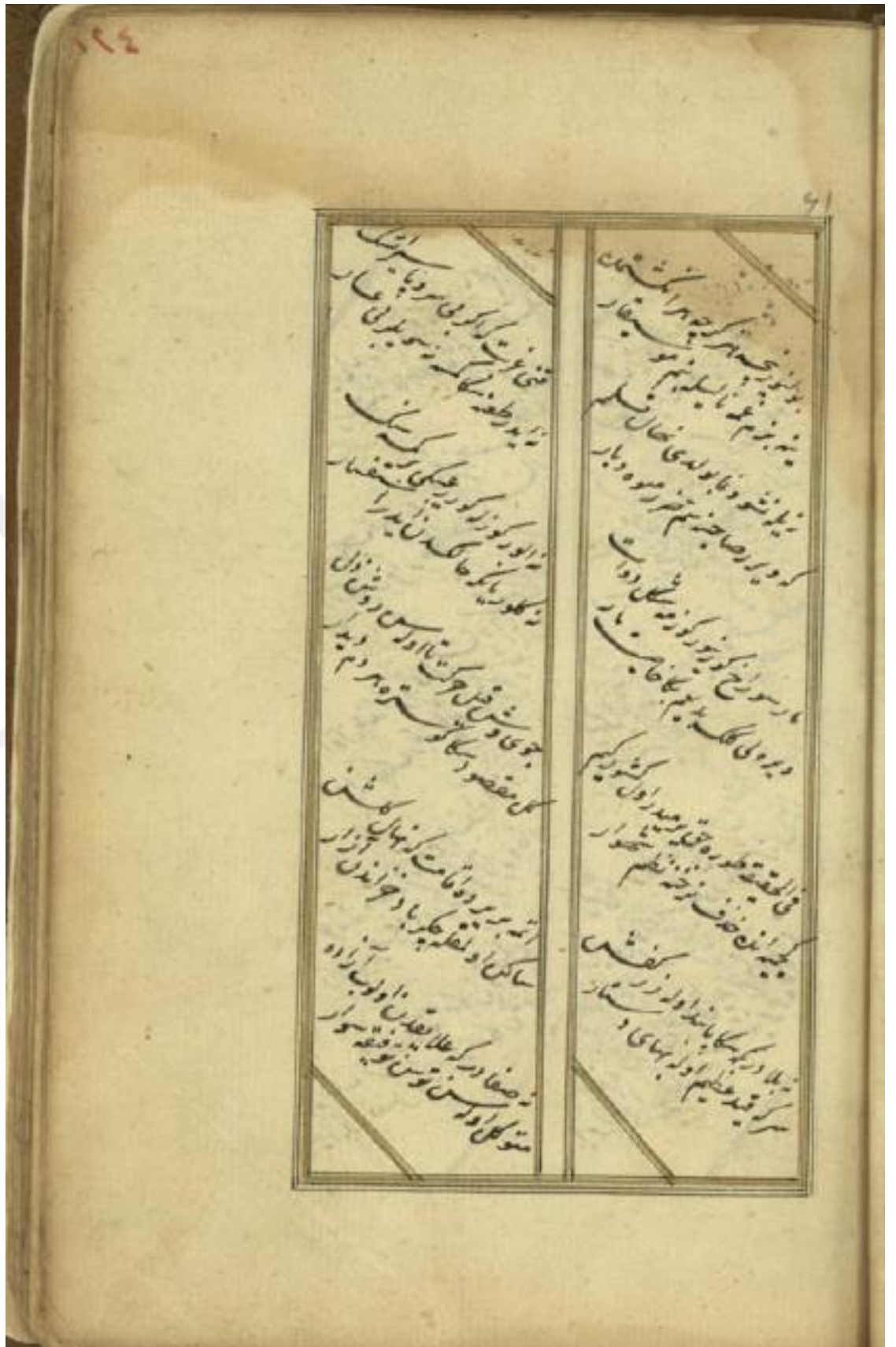

مقصود توسعه کسی و اصل هر چند در بعضی جاها حکمت بود که هر یک خلاق جهان عالم فلک برشی بر حاله فلک مشتمل	خلاق جهان عالم فلک برشی بر حاله فلک مشتمل خلاق کسی بر کسی غوغای او بود در دولت متقاضی عالم صورت و ملک هر یک حاله فلک مشتمل
خلاق جهان عالم فلک برشی بر حاله فلک مشتمل بر با فساد دولت اصحاب هر نفس رکوده جهانی مشتمل	خلاق جهان عالم فلک برشی بر حاله فلک مشتمل خلاق کسی بر کسی غوغای او بود در دولت متقاضی عالم صورت و ملک هر یک حاله فلک مشتمل
خلاق جهان عالم فلک برشی بر حاله فلک مشتمل	خلاق جهان عالم فلک برشی بر حاله فلک مشتمل خلاق کسی بر کسی غوغای او بود در دولت متقاضی عالم صورت و ملک هر یک حاله فلک مشتمل

60a

60b

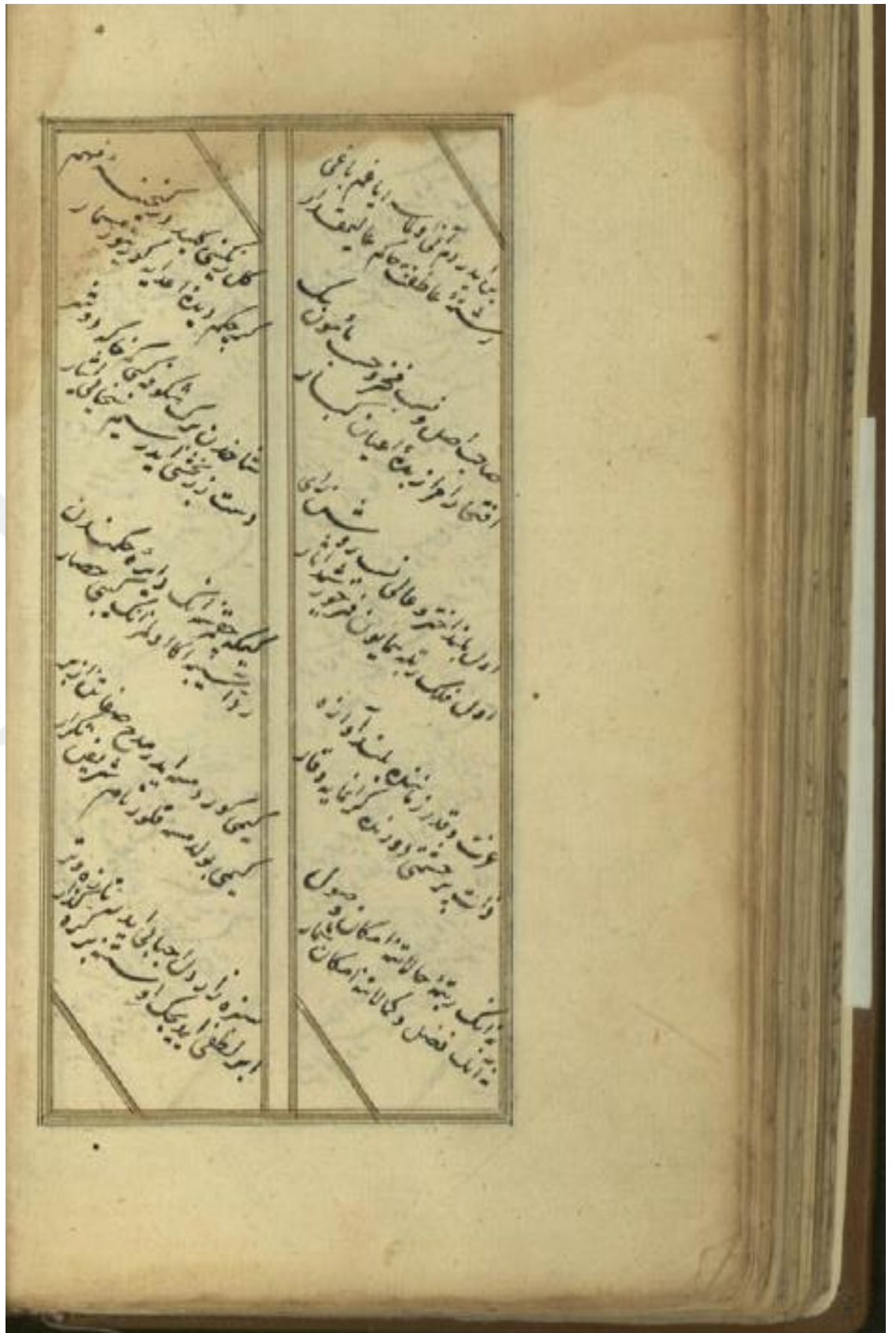

۶۱

۱۲۶

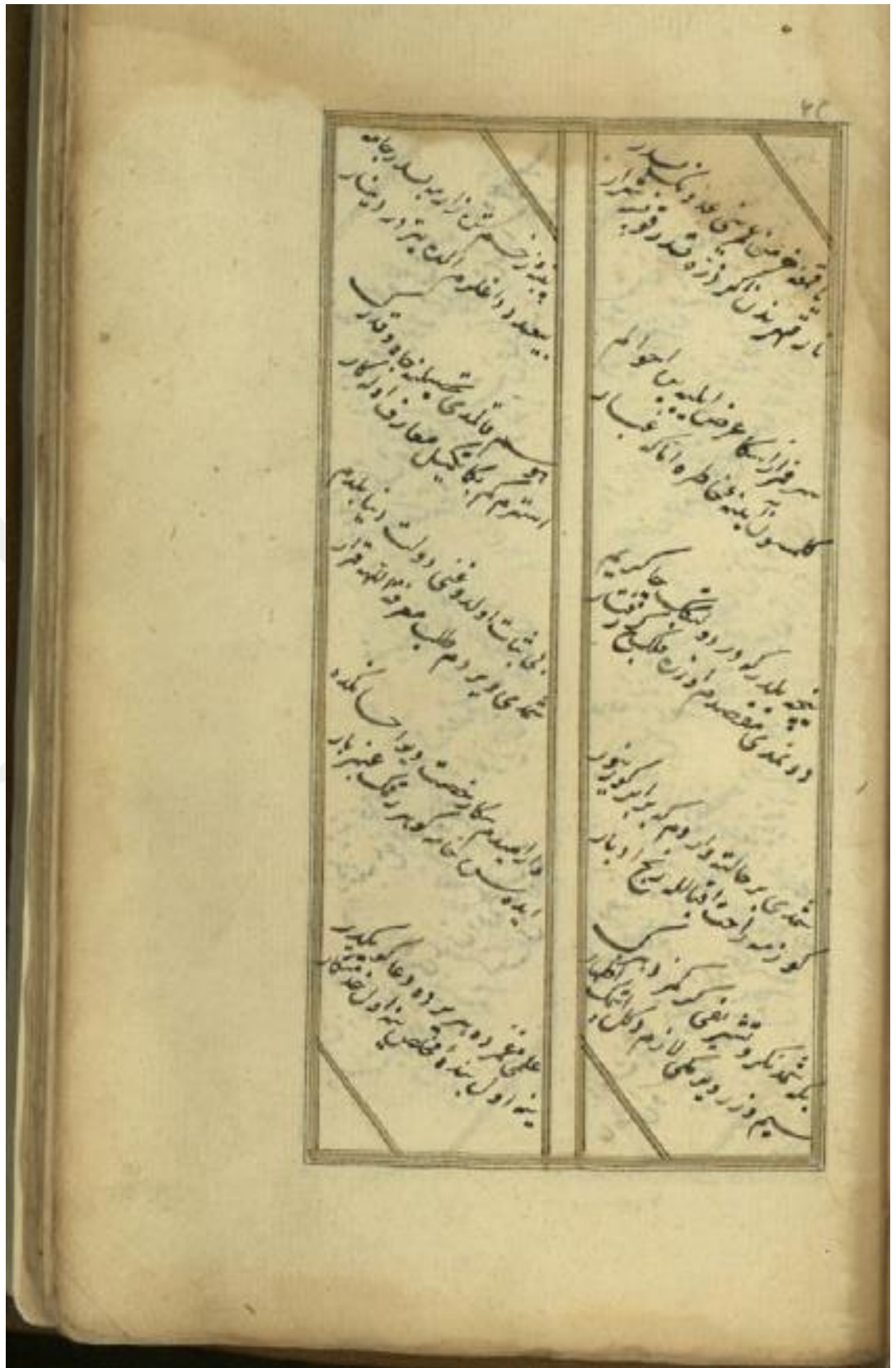
<p>بوی خوش که اگر بی سرو پا باید طوفان که ز سو بیلان تا اور کوز که در چوکی نه گور با که کندن آید را جویش قیل حرکت تا او کل مقصود سکا تو سر دم اتمه بر بر دو قامت که نهال ساکن او نظم چو باد خواندن نصفادر که عطا بعدن او متوکل او کس توست بویقه سوار</p>	<p>بوی خوش که اگر بی سرو پا باید طوفان که ز سو بیلان تا اور کوز که در چوکی نه گور با که کندن آید را جویش قیل حرکت تا او کل مقصود سکا تو سر دم اتمه بر بر دو قامت که نهال ساکن او نظم چو باد خواندن نصفادر که عطا بعدن او متوکل او کس توست بویقه سوار</p>
--	--

61a

61b

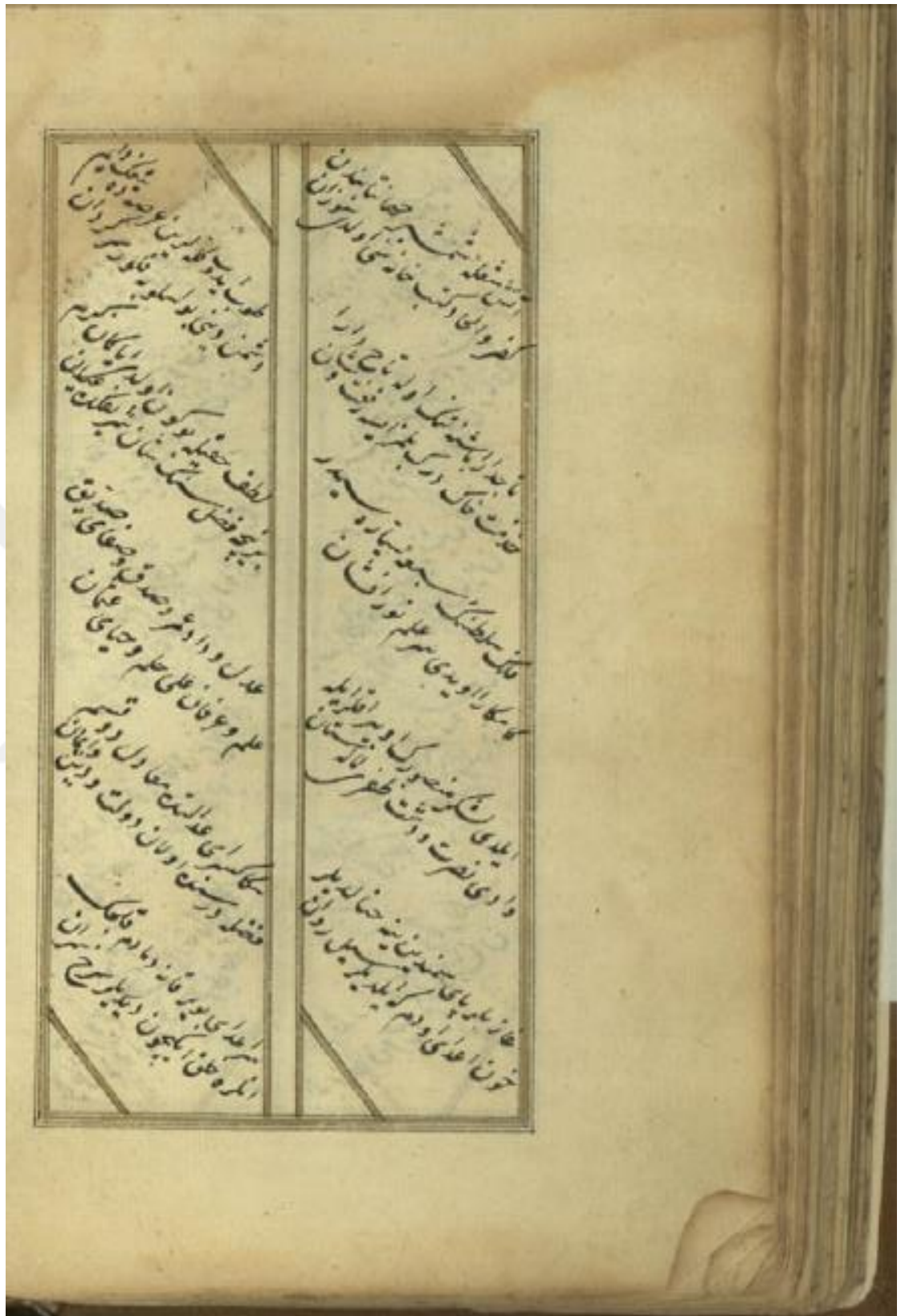
<p> کلمه بیکی بکشد در کتب که بکلمه این اعدیه کو تو رسما شناختن بر شکوهی از دست زبانی ایدر بیم خجالی کلمه بیکی در این کتب ردایه ای که اوله کتب بی کبھی کور دمساید مدح صفات کبھی بولد مسه قلمور نام شری سنه زار دل جبابی ایدر ابو لطفی ایدیک او سینه بر </p>	<p> بنام در آملی اوله ای با هم باغی رسنه عاقل حکم عالیقدر صاحب اصل و نسب فخر و حسن اقتدار او از بیع اعیان کب اول بلند است و عالی اول ملک ربه جایون فرج وقت و قدر زین بلند آوازه ذات پرستی او زین کز نایه و قار تا آنک ربه حاله امکان تا آنک فضل و کماله امکان </p>
---	---

62a

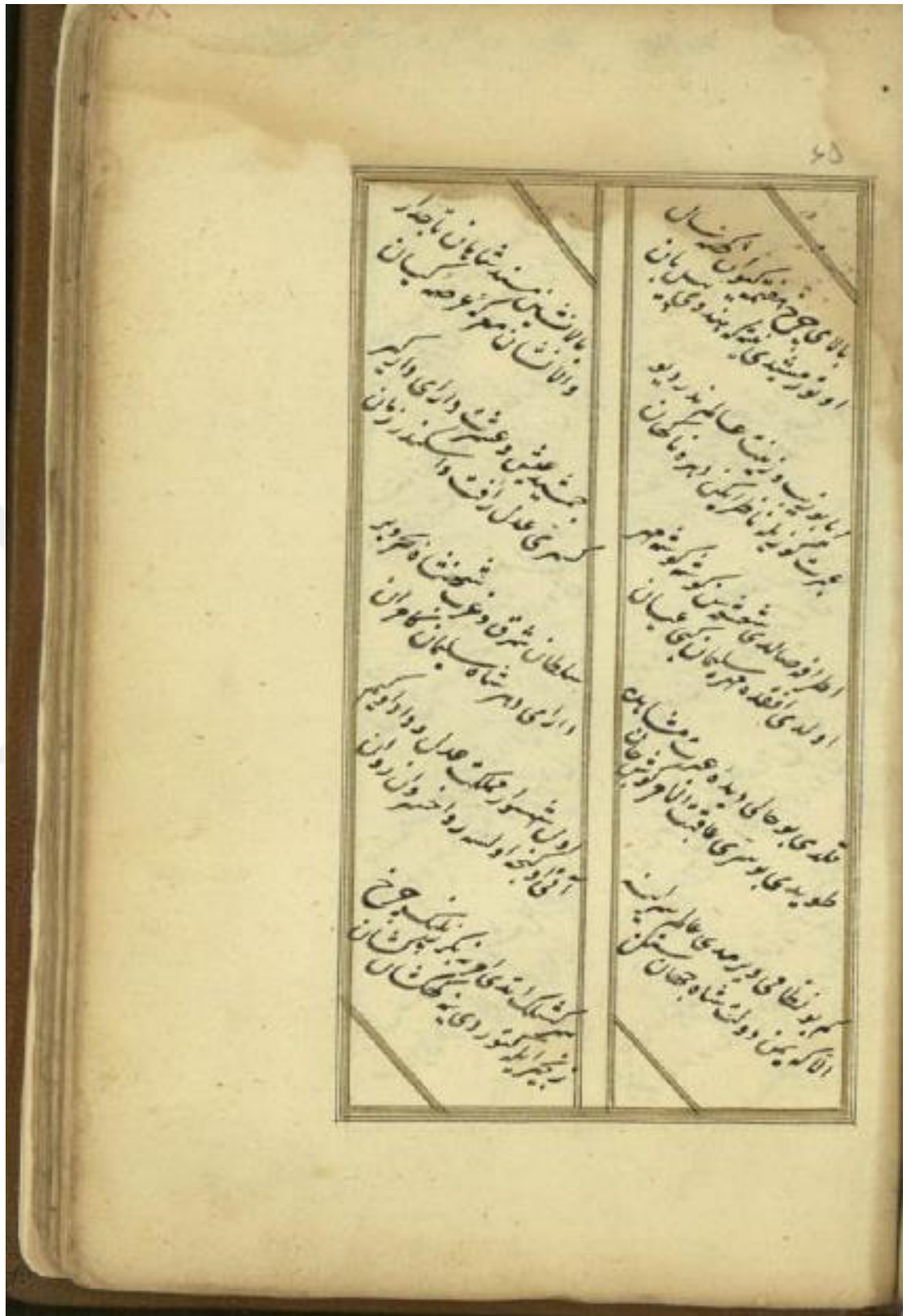
<p>روشن اولدی چو درمن بقدر و بعد منزل عشرت اولدیت اهر اول زمان بر یک شوقه طایس اید صحن جم باغ جھانده جوانان عجب زینت منصور جھان انور مطلع صبح ظفر دن نه اولدی ایمان ادر کیم بوز کعبه مقصوده وصول کعبه ای چون دولتیه لوی نیر کاران دولت ایمال نعلوب المدی طالع باری عاصلی دستمزه او دندم سر</p>	<p>مهر با کا طلوع ایلدی و کا و غروب سخاقت بوله نایلین و نهارا بیز ذاک اولد کولیم شمشاد سیاه ناطه صکت اولد لاکر کوزار نصیب باقی اندر رتبه می شخری سیرت مقدم سلطان جھان یک باغ ارم دیزت کوز ایتان شادمان اولدی بکون ادر کیم جھان وصلت بو غله نیه کیم بر کعبه ن</p>
---	--

<p> داود و دوزمان شاه سلیمان زان یوز سوریای تنبیه بلوک دوران شاه بهمشید چشم و در شمشیر علم سهر و در سر فر از سکا طیب زمان با جداران جهان سایه نشین علمی سهر و زان لاک بول و سهر باران کهنه نوح سبیل لاک روشن خنجر و کی جا سبیل جهان بر لکان حرم ندر ز کسند ز کار و کف اکبر کاف وضع هر کاه و شان </p>	<p> یوز و زشتیدی محبت خا بجان حمد نکه وصال شمه و خنده خصال قلم لاجدی نیلنگه در و خندان کچر کان کرم نقد حیات عالم روح و جسمی جهان حکمتی روان حافظ وین قوی مانی شرح نبوی طالع ام خدایان نص قرآن خنجر و تم عطفت داود و خاقان بلکان کم توی جم بد جوی خاقان </p>
---	---

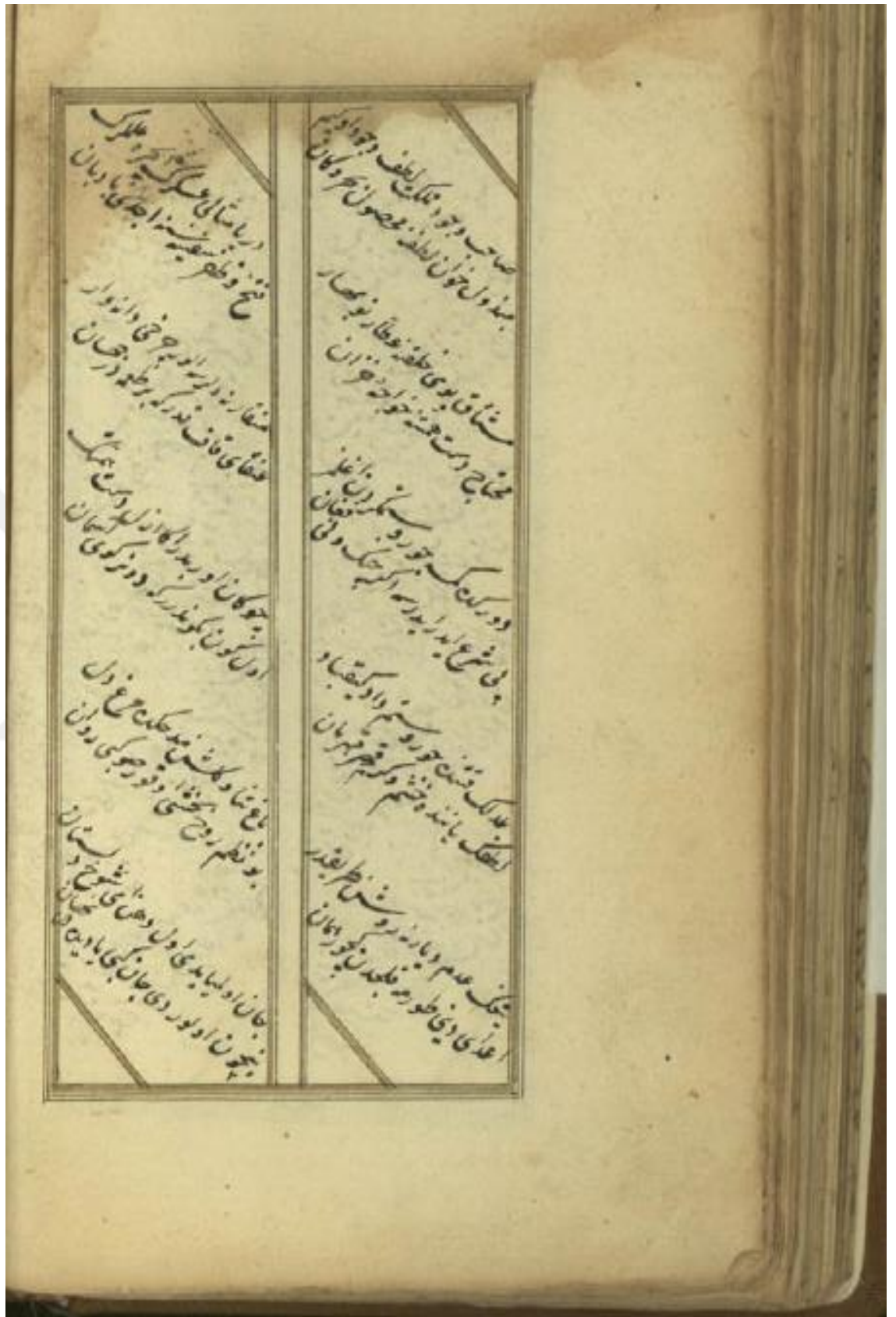
<p>روضة دین چمن از شریعت اولی مظهر لطفک ایوب ملک روح آبادان</p>	<p>روضة دین چمن از شریعت اولی مظهر لطفک ایوب ملک روح آبادان</p>
<p>قاندن قافو جهان جمله صلیح و فرمان عرصه صیح و شامک بو نیمه پیمان</p>	<p>میزان زندگی و صیح السی اولی هر صفر بزرگ ایوب خطه ایران و ایران</p>
<p>یک اندیشه اگر یک یک اول و سر پیمان اولدی صیح سخن از کله شتر باقی</p>	<p>چو اولدی شیرین چای کیم ایوب لوح عالم اول نقش ضلال و بیان</p>
<p>رفت با بدی بی نظم سلمان ابر روی سلسله سوزی شکر کمان بودی</p>	<p>خلق راحده سجا کیم فیضدن بی او بو کوز طبعه هوای باران</p>
<p>لطفک فالد عالمی صبر و صاحب دیوان هر نظم ایچره بکون در کز نامه ایکن</p>	<p>بارک اندزه بادشاه اولیم سر فتنه موبد کین بود بر جاسوسان</p>
<p>خان اولنده قاپودر نغمه گوهر هر نظم ایچره بکون در کز نامه ایکن</p>	<p>بارک اندزه بادشاه اولیم سر فتنه موبد کین بود بر جاسوسان</p>

<p> است او مشیدی گلک جهان به شرح طغرانی حکم خاوندش جهان بزم ملکه او مشیدی از سبزه چک بخش و صفاده هم خندان و دان بود چرخ خیزد به طوطو دور صوتی دقاف مهرش چو در حسن زمان بیخ زلف الی که رفتی و ضمیمه تهنیت از مهر صحن نهد بر عیال امور جهان همچون بافتندی مع کوی بر حسن و دان </p>	<p> فاکدن قالداریا دارین نور کیم نشو در جلد سوزای صیوت و قرآن بر سر باد نجوم او زرد نیام بشیدن جبهه تیغ جها کیرنی مهرش آن لنگل و سن او زیند کینغ نور شبیدن سایه سلطنتکده اوله آسوده جهان به کامت انکدره قصه آسمان زین او لشیدی شو نویسیج قرآن خنلی کول چو بنوس مشق صحن ساداره و دستم راه گلشن </p>
---	---

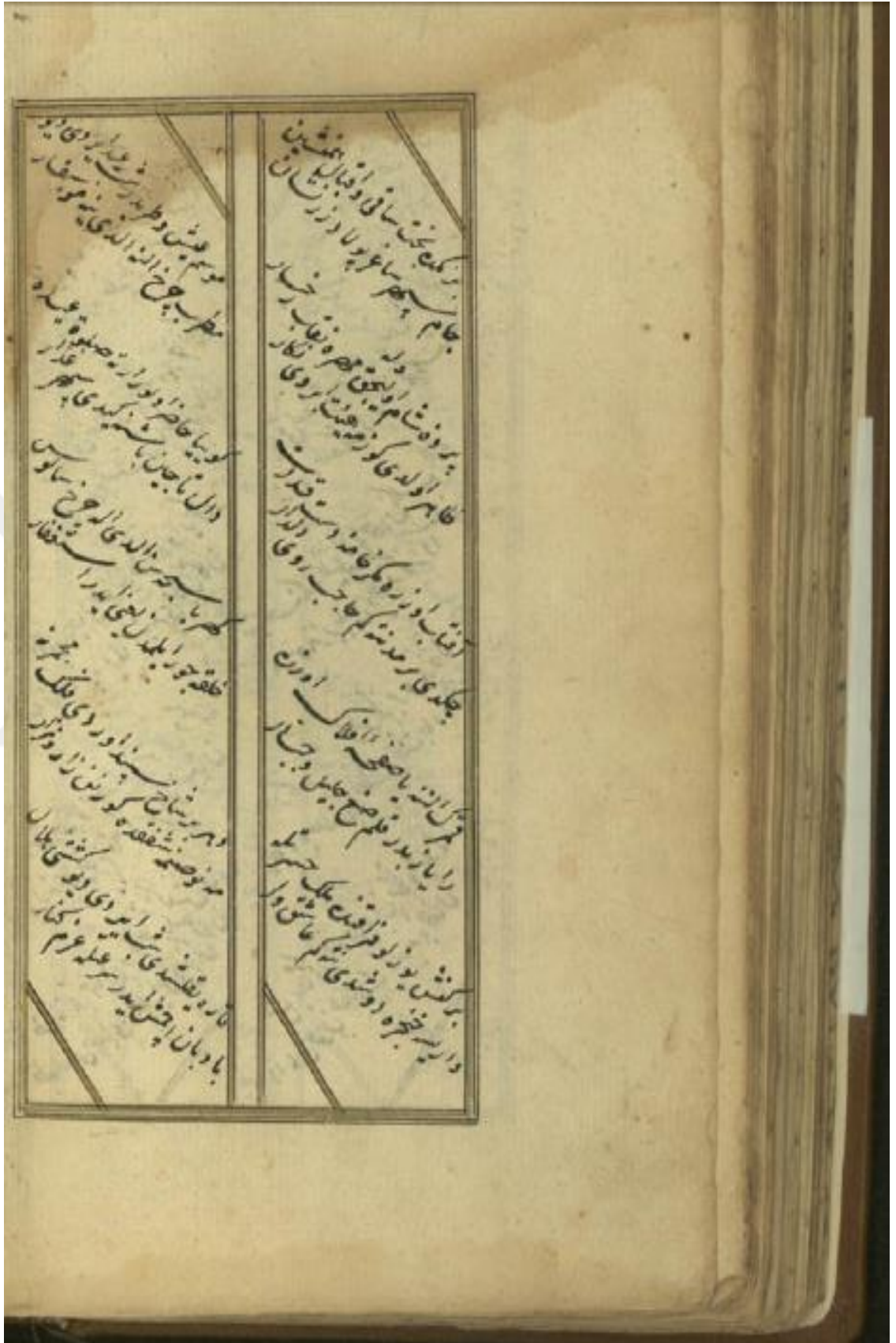
۴۵
 با لای چوچ به کون کون
 او نورشیدی زینکه بند و یکدیگر
 ابا بونیب و زینت عالم نذر دیو
 بخت کوزید ناظر کین لهر و نا کین
 اطراف و صالده شوشین کوشه کوشه مهر
 اولدی انقده مهره کان ای جان
 قلده بو حالی دیده عرس و مشایخ
 طوبی بوی بوسری قابی نام کوشین
 کیم بو نظامی و برمدی عالم سیرت
 انا کیمین دولت شاه جهان

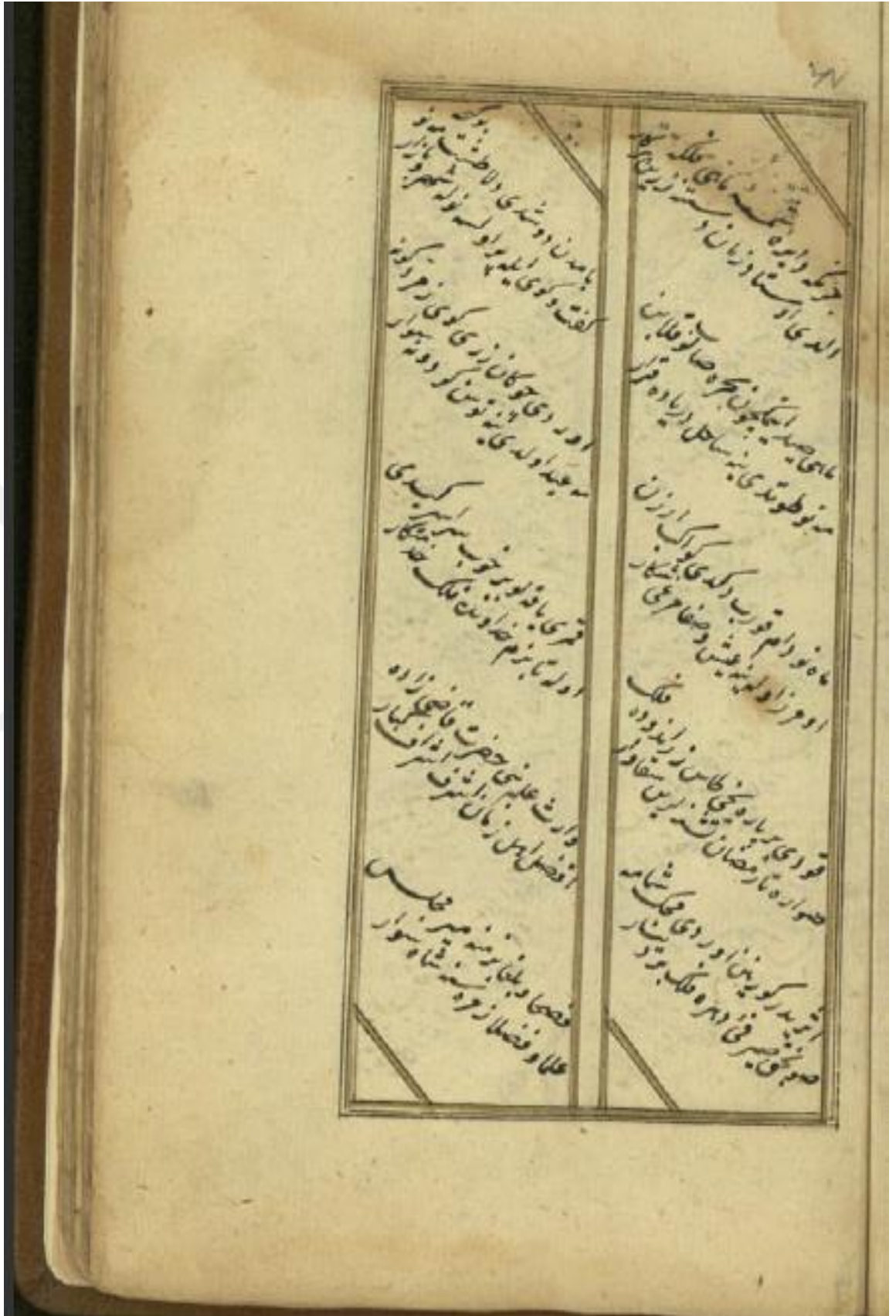
مالانستین بنده شایان با جبار
 و انانستین مهم کوه کوه کبان
 جیشیدین و عشق دارای و اکیس
 کسری عدل زلفت و کسند زلفان
 سلطان شرق و غرب شوشین کوشه کوشه مهر
 ادرای اهر شاه سلیمان کاموان
 اول شهباز ملک عدل و داد و کیم
 آتی بو کجه اولسه رو اختر و زلفان
 کیشک اندی و بیکر بیکر کوشین
 بیخبر کیم نوری بند کاشان

65b

<p>آقا بیخدی و لوله عصبه بین اندی زمینه غفله آسایان باقی صفت زبیل رنگین آوادا کل نه او اطلعک کجا فرخنده بختان حسنک کللیه باغجهان کلشن ارم هم سو زبیل و صد کوز دا از گاه حقه بر ز طویم بر فرید اوله جاه و جلال و لطفه بخت جاودان شیخ بقا کجا با رفاران نگاه اید امان کون عصمت دارند به جان</p>	<p>رنگ و رنگه نظر از اولش کور کویا جازه بعلد پور شاهیان میان کوسون نهال سر و صور خراجی ایرون چند بلسون باغیان بان لعلک خیالی حقه خاطر ده وارین یا قوت نایه و لما مشبده میکان کان قلدی جو خذک فر شوکل و سمن اندی قیام قاسم سر و بو سنان طوندی جهالی بر تو حسیکل کلشن طوندی صدی عشق بیک کون کلشن</p>
--	---

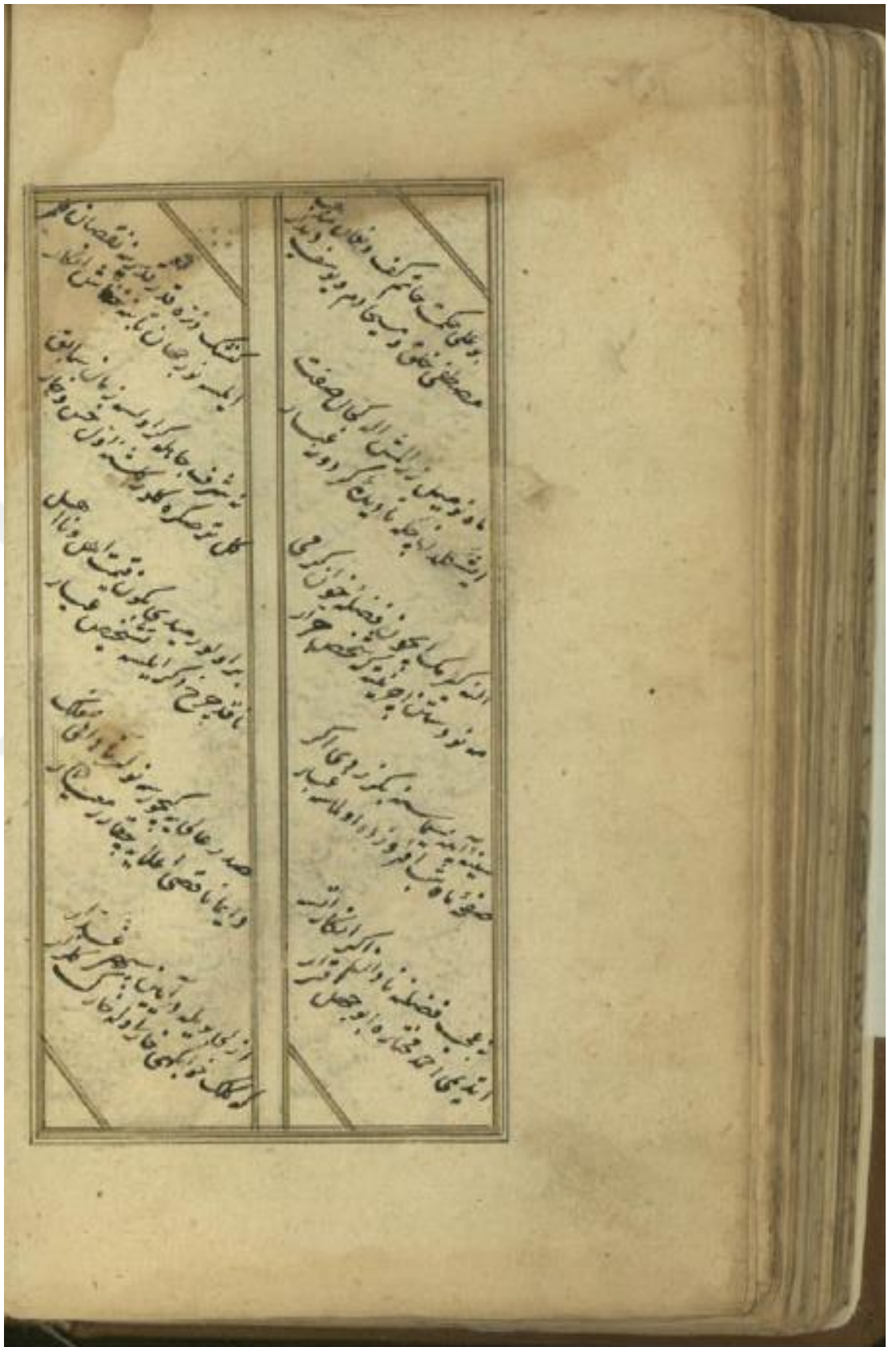

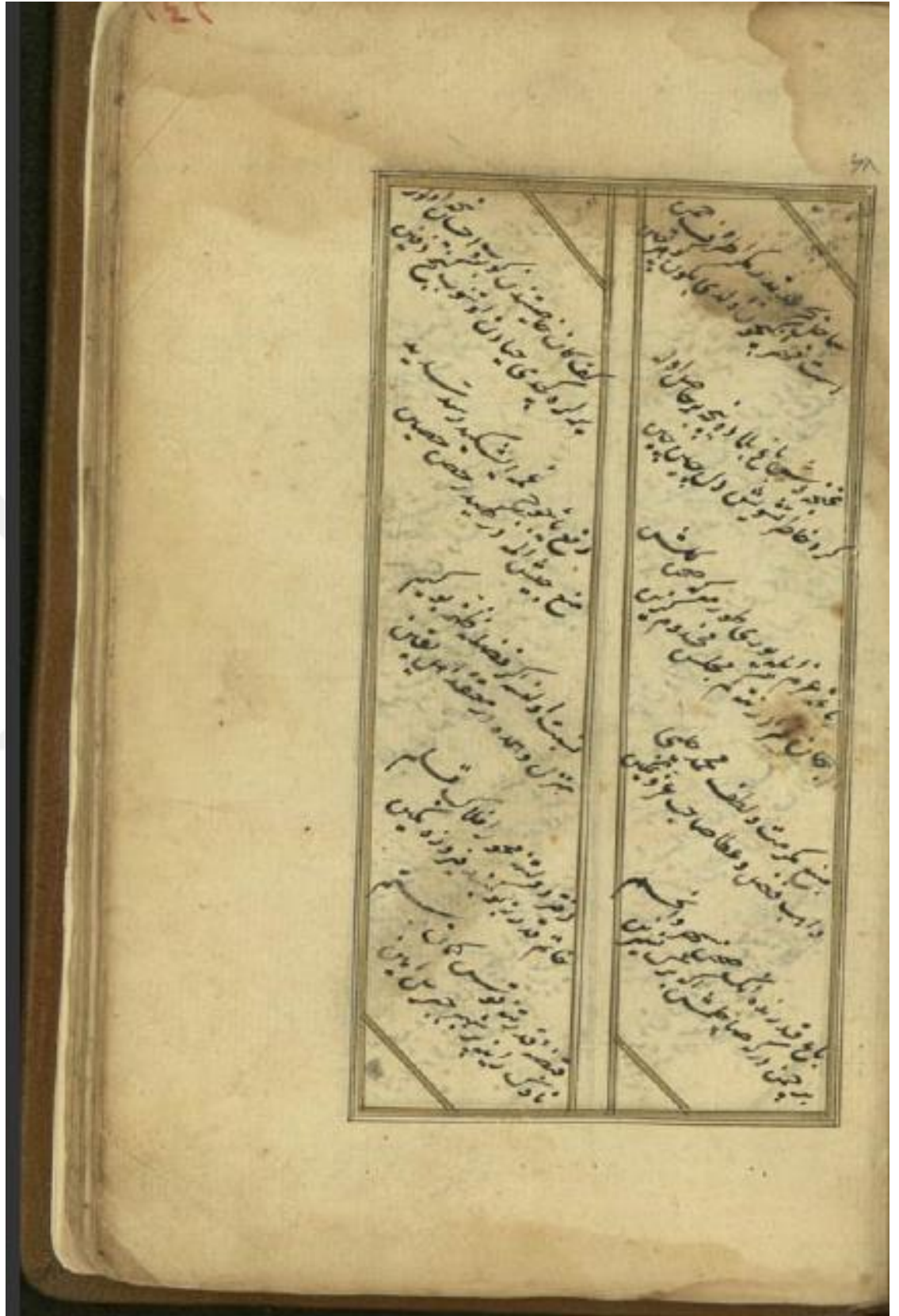
در کتب و ابواب کتب کتب کتب
 الدی اوستا در زبان دست زین کتب
 ماهی صید اینچون صحره صافلین
 بیو طوئدی بی ساهل دریا ده قمر
 ماه نوادم قوب دکدی کوبک اوزن
 او مرزا اولیو پیش و صفای کوبک
 قوددی بر باره بی کاس زیندوده
 سواره نار مضان کسب کسب
 ایزیدر کوبین اور دی کسب کسب
 صوبی کسب کسب کسب کسب

با آمدن دوستی دلا طریقت کسب
 گفت کوی لیلو کسب کسب کسب
 اور دی کسب کسب کسب کسب
 کسب کسب کسب کسب کسب
 قوری با کسب کسب کسب کسب
 اوله با کسب کسب کسب کسب
 وارث علی بنی حضرت قاضی کسب
 افضل اهل زمان کسب کسب کسب
 قضا و قضا کسب کسب کسب کسب
 علما و فضلا کسب کسب کسب کسب

67a

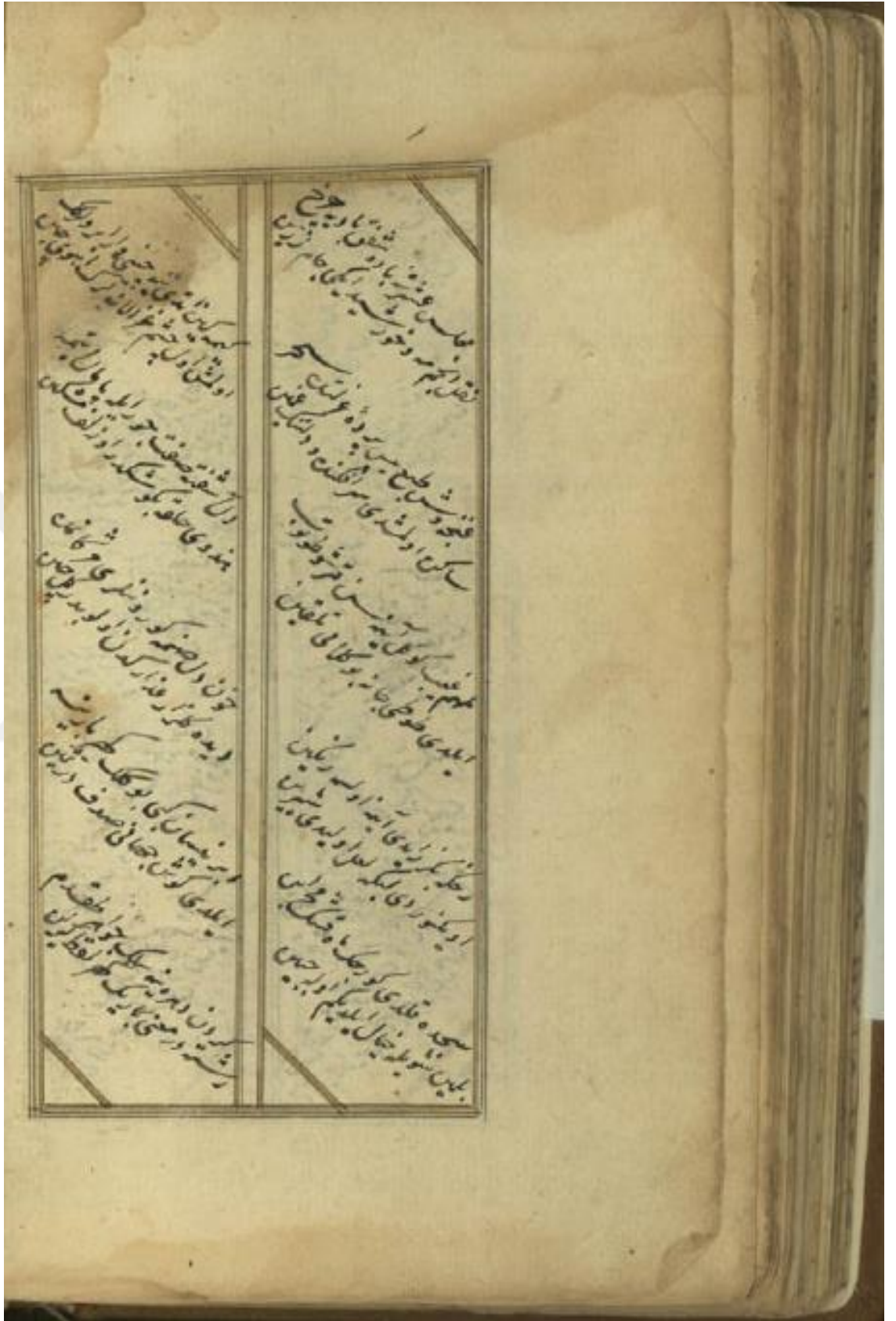
<p>و علی حکمت حاکم کف و فعال شکر مصطفی خلق و بیجا دم و یوسف دینار</p> <p>ماه زمینی برایش از کمال صفت ایشکله با جادو با این که در دست</p> <p>ان که یک همچون فضل چون کریمی مردستان چون که کتبی حراز</p> <p>سینه آید سینه بکر ز می اگر صفا ماه شب آفرود او الماسه بید</p> <p>بویب فضله با اولی اگر انکار اندکی انداخته ابو جیصل</p>	<p>کشتک زره قدر بند و نقصان ایلیسه نور جان با بنده طاش انکار</p> <p>بیشترت جاهد که اوله زبان سابق کلن ترسکه کله کشته اول حسن و عمار</p> <p>بر او لور عبیدی کونایت الهی و ناهیل تا قد جرح اگر ایلیسه شخص قیام</p> <p>صدر عالی بیچو سو نو لریا الی سنگ داینا ناضی علی بیچاره میبار</p> <p>از نما و یله آینه سحر فیکر له کلک نو بکلی خا و دل خا و کله</p>
--	--

68a

ما خلق کردیم هر که را از خاک و گل
 راست نظر بود چو آینه دل با خون پر
 غمزه در رخسار با آینه چو آینه دل
 که خاطر تشویش دل چو آینه چو آینه
 کاش که ز لب و زبانی ما در هر که
 با نغمه زبانی ما در هر که
 جان که از زلف تو در هر که
 دایب فضل و وفا صاحب غمزه چو آینه
 باغ نازده یک که در هر که
 آینه در هر که صاحب غمزه چو آینه

لطف کان جانمند کوی است اجتناب
 بزرگ کردی جانان او تو بیخ زین
 زلف با تو چو آینه کبیر رسد آینه
 فتح عیش از در حیدر حصن حصین
 نسبت اولی که از فضل نظر تو کم
 منزل و همه در محفل این آینه
 زلف او زلف تو چو آینه
 غمزه زلف تو چو آینه
 غمزه زلف تو چو آینه
 غمزه زلف تو چو آینه

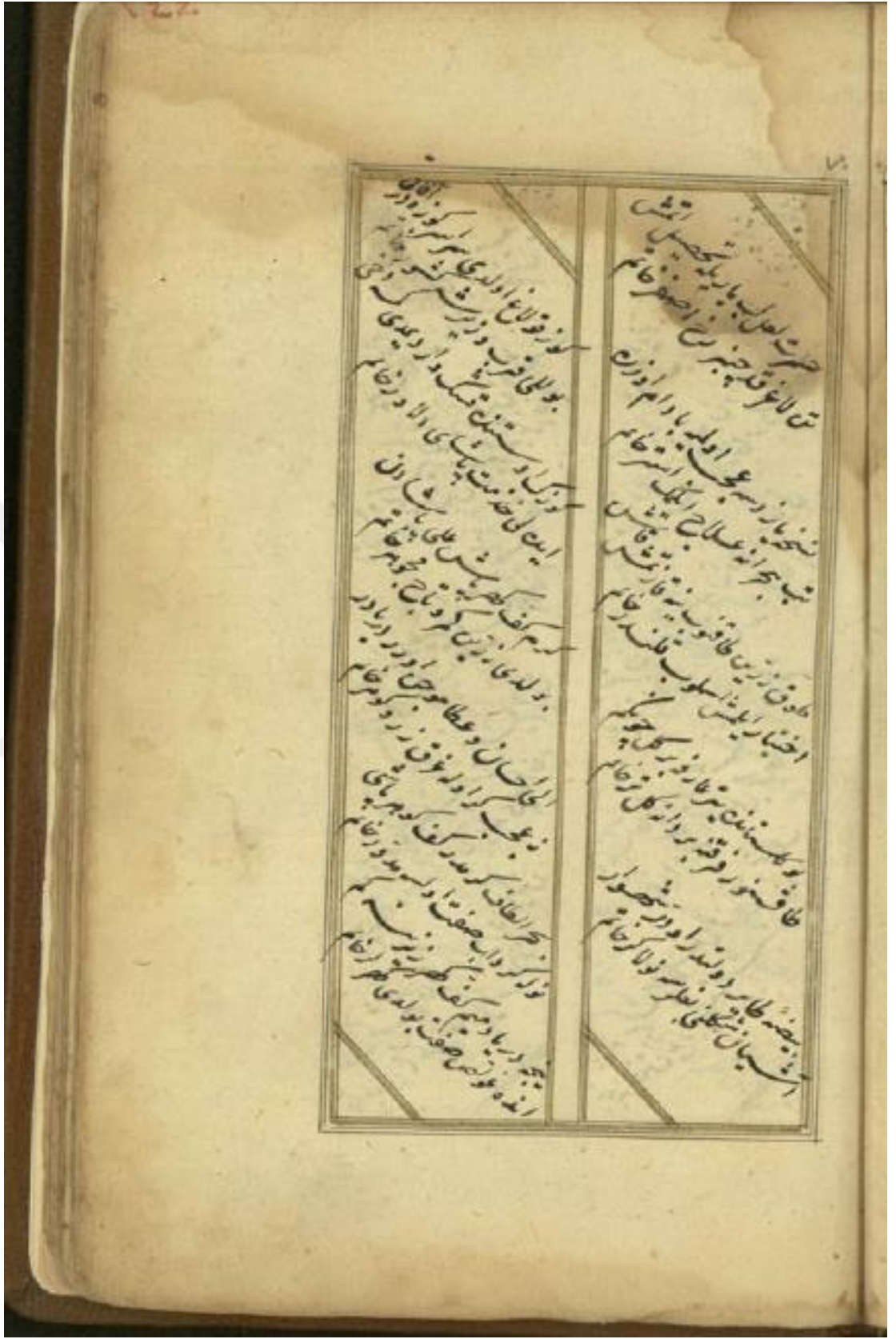
68b

<p> کیمین نمکی که در جیبی از برده اولش اول چشم از آن که از آن آن سفید صفت جو را به با مال بندوی حلقه بکشید و از لطف کن چون دل صغیر کرد و ز سر می گمان دیده که زار و زار کن او بود از نسیان کجا بود که کلمه ببارد ابلدی کوشن جانی صدف درین کبرون در بر من کجاست تو هم مقدم رشته در معنی با یک هم لفظ کون </p>	<p> مجلس و نشین با او چون نقد از هم بود و خور سید کجا جام زین طبع سیر شده از آن که اسکن اولش می سرگشت و انگیز غن در نسیان تو شو و تو ابلدی طوی جان به کمالی نایب رطل که زیدی آینه اوله رنگین او بکنواری لیکه لعل او لیدی کون سجده قلدی که بکشد و مشک بلین سوبله خیال ابلدی که او بیهوش </p>
---	--

<p> سوزش و سوزش و سوزش و سوزش طونم غیر از سوزش و سوزش بویب که در اول بویب سوزش که سوزش و سوزش و سوزش حاصل می‌گردد از سوزش و سوزش اثر عاقل و لطف و لطف و لطف لابق روت و سوزش و سوزش فایده باقی بجا و سوزش و سوزش سوزش و سوزش و سوزش و سوزش ایشدوب از سوزش و سوزش </p>	<p> سوزش و سوزش و سوزش و سوزش طونم غیر از سوزش و سوزش بویب که در اول بویب سوزش که سوزش و سوزش و سوزش حاصل می‌گردد از سوزش و سوزش اثر عاقل و لطف و لطف و لطف لابق روت و سوزش و سوزش فایده باقی بجا و سوزش و سوزش سوزش و سوزش و سوزش و سوزش ایشدوب از سوزش و سوزش </p>
---	---

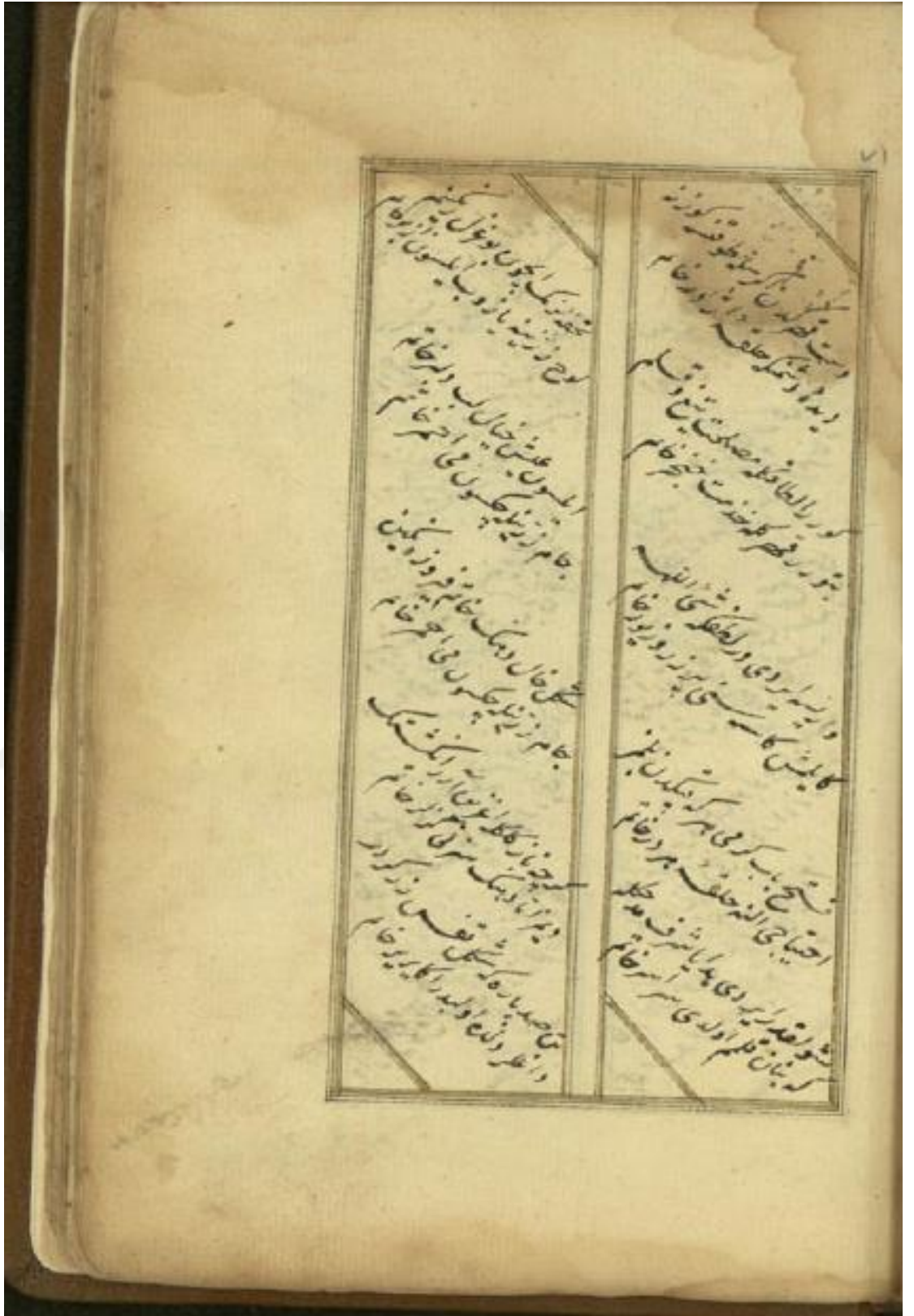
69a

<p>اولدی ای اول طاق اولک ز قورقون خانم تا که بنای طاق ایلی سجا قهر حلقه در دور شرح اعلی سحر زنده بخوار و بی تو شد رطل رشک اعلی لب دلدار قورقون خان فز کرد بو بیاضیف اوله والی خانم جنتی نعل کسوب قورقون خانم داریب سودی کیم بار وادی عشق او سوب نازه اول بولدی قین زخم بر منبر خانم</p>	<p>زرد و کوه لوت قلوب ز پور خانم زیب دیزشته بو بر همسر قیصر خانم تا مله خونده جان کلین اولور کلکی مالک جام جم و باج کدر خانم شعله ماه در اول کوه شیب بچو سحر کرد و اولدی قرض غیر و نوز شویش با بر زین اولدی کوطوی کویا قفس ایوب الماسن اینه وزیر کوسر ز خانقاهی شیوه دستر خانم</p>
--	---

<p> کوز قوناق اولدی ایسم کوز قوناق بولماق قوناق وزیر شکر شکر کوزیک دستن تشک دار دیدی این کی خدمت پستی ادا در خاتم کرم کف کف شکر علی شکران ولدی ایزین کرم و باج بوجوم الحاحان و عطا مویجان او در بار زنجب کرا اوله قون زرد کوم خاتم کرم الطاف کرم کف کوم خاتم کوز کوز اوب صفت اوله کوم خاتم کوز کوز اوب صفت اوله کوم خاتم کوز کوز اوب صفت اوله کوم خاتم </p>	<p> حضرت اعلیٰ باری باری تحصیل تن لاغونده چنبر رخ اصغر خاتم نغوزار دسب عجب اولدی با اولم دوزن تیب جوازه علاج ایمل شکر خاتم کادون زین قاقوب نغوزار شکر اختیار ایلیش سلوب قلم خاتم بو کلمه نغوزار زور کوم خاتم کافسوز قورقور دانه کل خاتم ایضاً کلمه اولم دوزن شکر ایسیان نغوزار نغوزار کوم خاتم </p>
--	--

70a

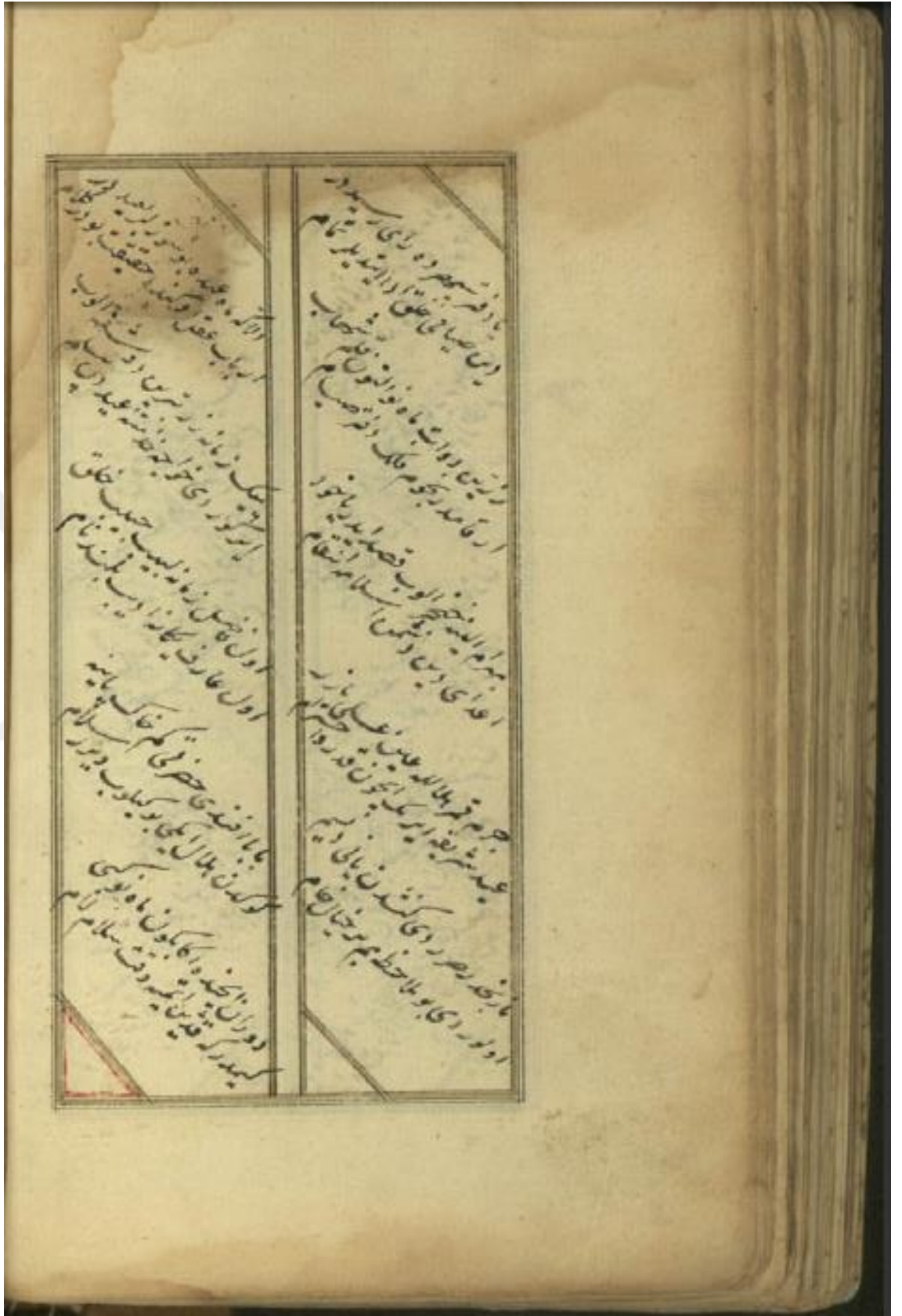

71a

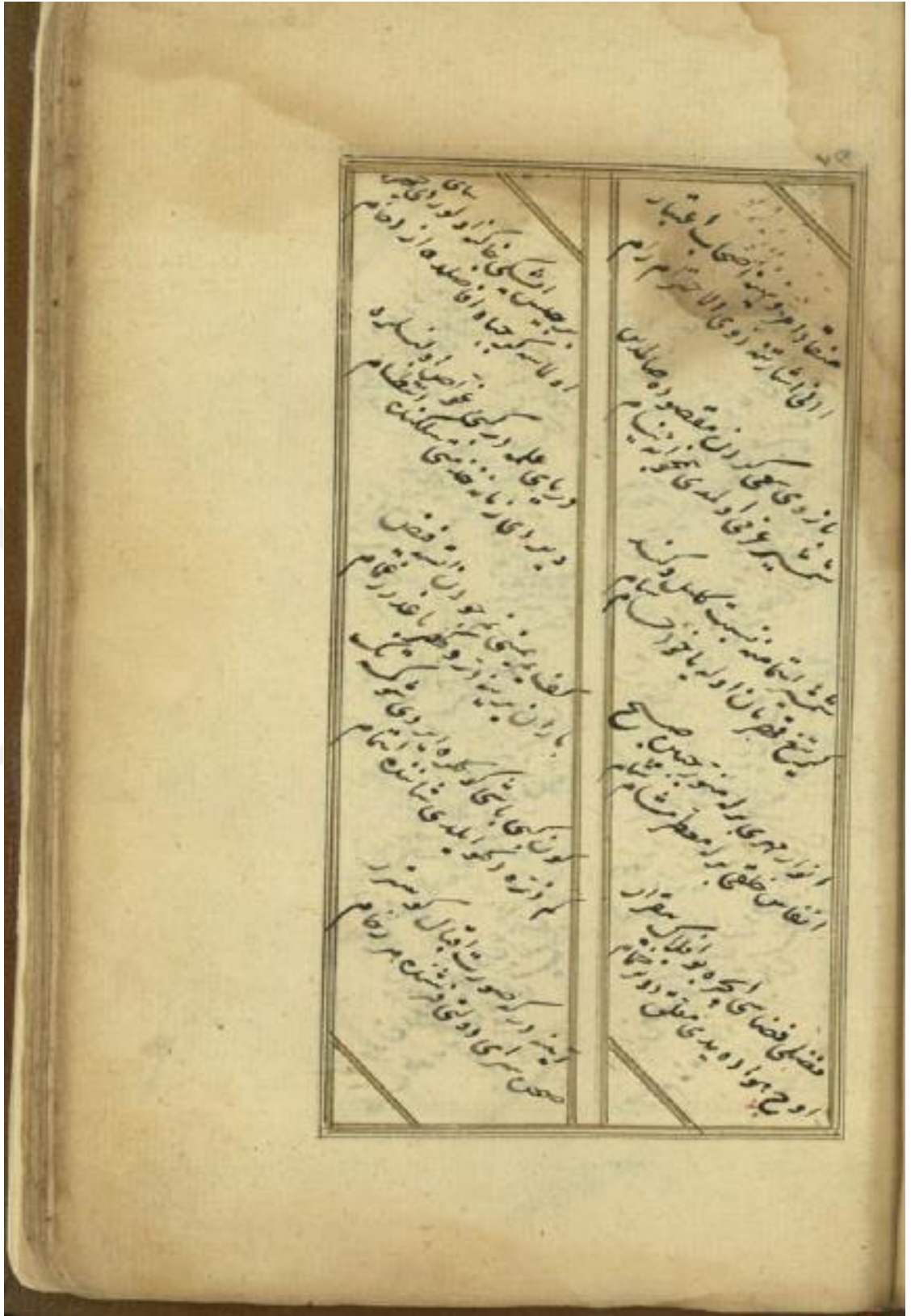
۷۰

<p>میدان دلمه کوه زکریا کسک ناکبار کوه قوخر بیجان یوزی افغانم</p> <p>عام حمالی سبب کوه کورایه یوزی خان جبار قله قندار و زه عام</p> <p>تا بویون مرتع کمر عالی بده طلقه امکت مالده انور خانم</p> <p>کیم چرخ مانی ایوب مرغ او کلکام کیم چرخ مانی ایوب مرغ او کلکام</p> <p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه استر که داغای یوزی جاده دام</p> <p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه</p> <p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه</p>	<p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه</p> <p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه</p> <p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه</p> <p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه</p> <p>موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه موی غنچه غنچه غنچه غنچه غنچه</p>
--	---

72a

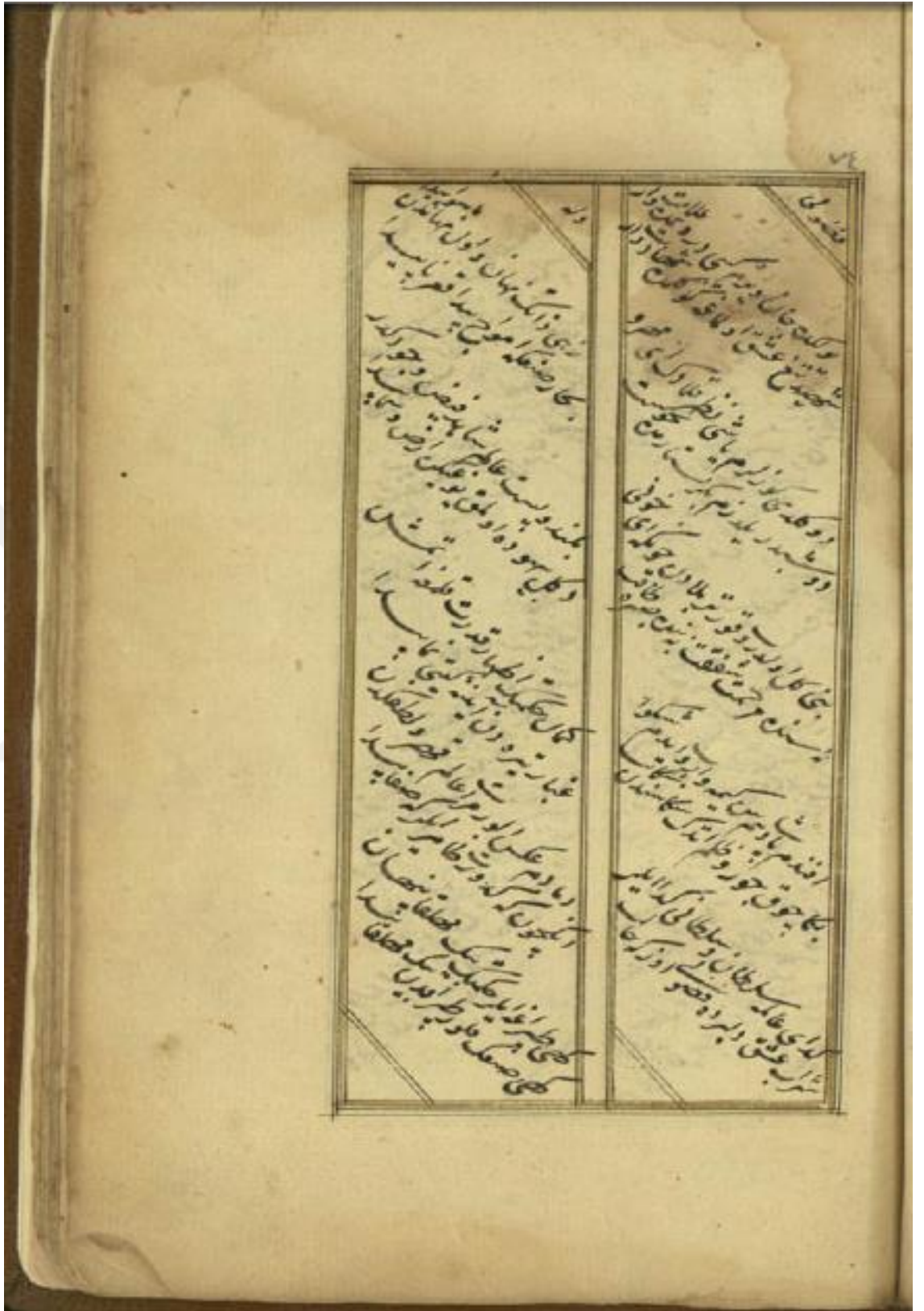

<p> با در شهر ده رای رسید این صیانتی خلق را ایندیله تمام زمین دولت ماه نوالنون ار قاملر بجوم ملک در صیب بیستم الفیض الوب فصله لیدر باجور اعدای دین دشمن اسلامه انتقام جرم قمر بلالک عدیب علی کرم عید شریفه ایریک پتون قدره کرم ماخذ رصردی کشدن یالی دیم اولور ای بو با حطیم موختال تمام </p>	<p> اوله ده عید بو سو زید ای باب عفر کندی حقیقت بودور ملک زما زور زمین اولور اولور ای حویقده نتمه عیدین اول خصل زما زید صیب خلق اول عارف یکانه ایب کین تمام بابا ازندی حضرتی کرم خاک پاییه گوکدن بلال ایجا بو کیلوب دیور دوران اینجه ایا کابون ماه بویکی کیندر که قدین ایتمه وقت سلام تمام </p>
---	--

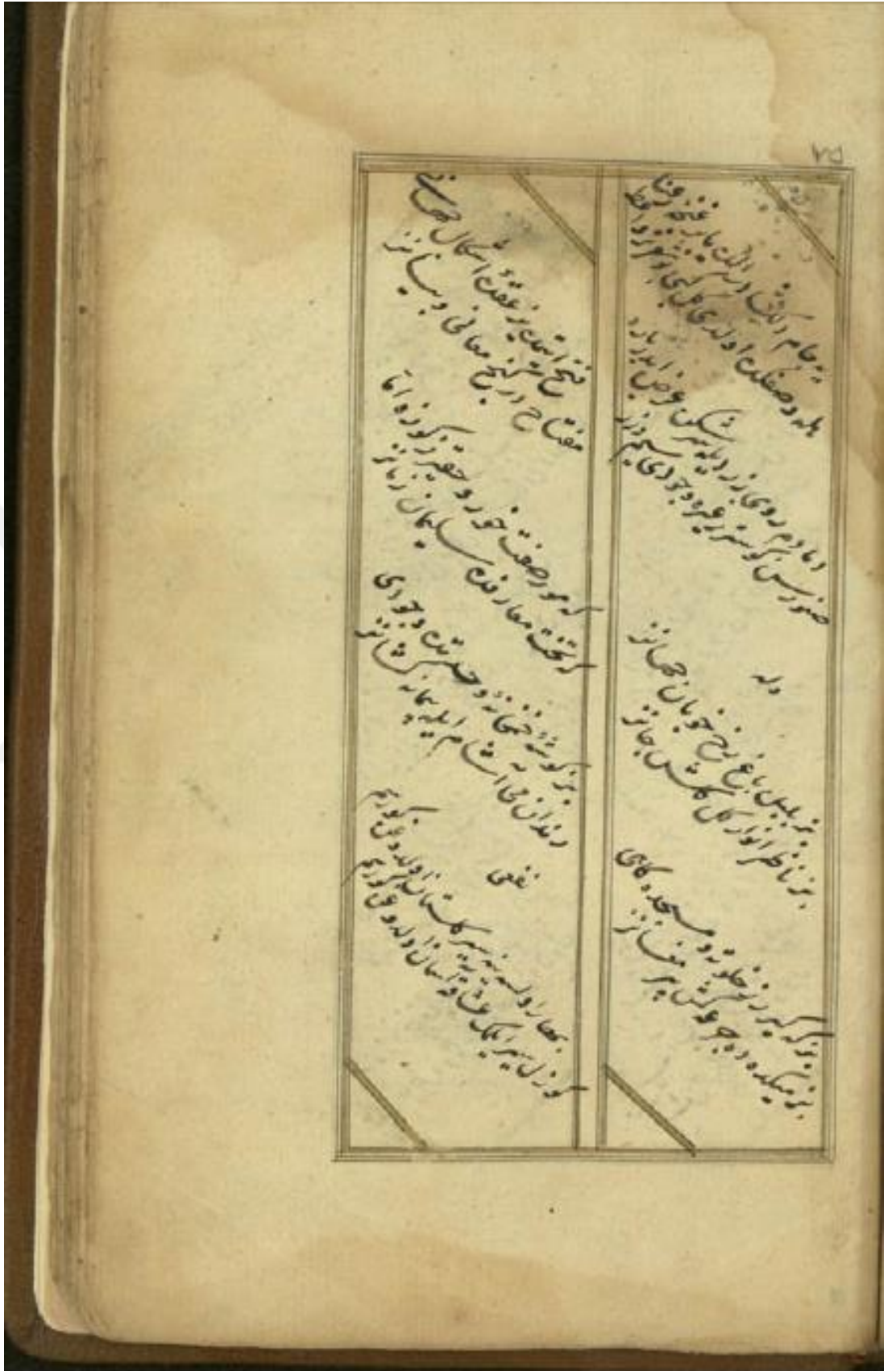

73a

<p> لطفک نظر ایلی عظم الشکر ای جان مکالمه و سپهر کرام ختم اولدی سوز دعا ای جملک که اول ریختن جام آب زردی زینا بدیم ای بی شکیم سابق مستن قدانه خصال جموده کمال اسم زینب نفس زینب ایلیه بو عرصه اول دوران قطع کردی که دون اجوام زلم و دولت باقیال </p>	<p> ای خواجه کجا نرسد شک استانکده باغی کسینه بنده کیم کیمین سلام خاک درک حوران بد بر قافه لطف ایله دستگیر عالی غنیم جین لبتین عهده کماله اقصا کله دون دوز ایله اول عرصه طایب طور رکن ایلیه جیب </p>
---	---

<p> چنان بینه تا سوار فلک فالینتی فلیدر فلک کفار بچند اینیاس نشان شفق کیم اولو رطهار چه کون قصولی نبر طبعدن کلام جانقر ایس دیوری سر کور فلک انوسک کشتن بنین بیلن کوی فلک پیرردن تو فلک شفق کجا بنین چو دل و پیر زده کج غیب بولع غلط درو ملکن کر کدر اولیای بیض و کدر و بزاد حله کوراف کسین مجلسین عرض که وصل بچرخانند ز زانده و سوز و غم ابر کیم زمان غطفه انم سوزیم تا نبر که غلکد عامل اولسک ای کوی از غم بیز ایندن تا اسکد اکلدر بریم عالمین اولدی کور فلک او کوردی اسندن بریم بیچو صبر المسون سبک صفای طعن ای غم معارف سبز و زار زین حال پر غم و غم لالی سخیل کویا در یای غم غم دوی غم کیم بر سوزند بر کیم و غم </p>	<p> چنان بینه تا سوار فلک فالینتی فلیدر فلک کفار بچند اینیاس نشان شفق کیم اولو رطهار چه کون قصولی نبر طبعدن کلام جانقر ایس دیوری سر کور فلک انوسک کشتن بنین بیلن کوی فلک پیرردن تو فلک شفق کجا بنین چو دل و پیر زده کج غیب بولع غلط درو ملکن کر کدر اولیای بیض و کدر و </p>
--	---

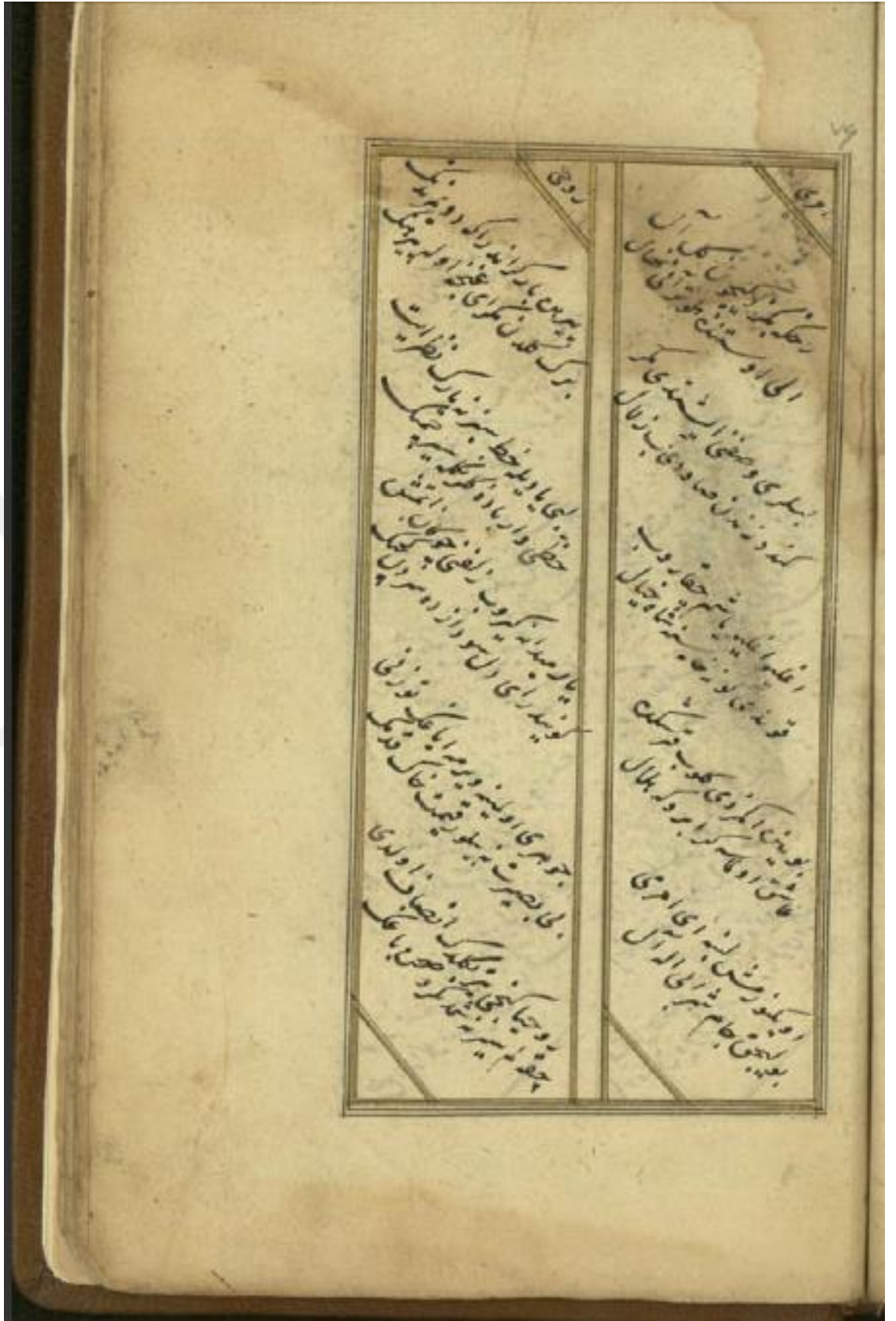

به نام اکتب اولاد که در کتب
 به دست خط اولاد که در کتب
 به نام اکتب اولاد که در کتب
 به دست خط اولاد که در کتب

در زمان شاهان و پادشاهان
 در زمان شاهان و پادشاهان
 در زمان شاهان و پادشاهان
 در زمان شاهان و پادشاهان

که در وقت معارف و در وقت
 که در وقت معارف و در وقت
 که در وقت معارف و در وقت
 که در وقت معارف و در وقت

که در وقت معارف و در وقت
 که در وقت معارف و در وقت
 که در وقت معارف و در وقت
 که در وقت معارف و در وقت

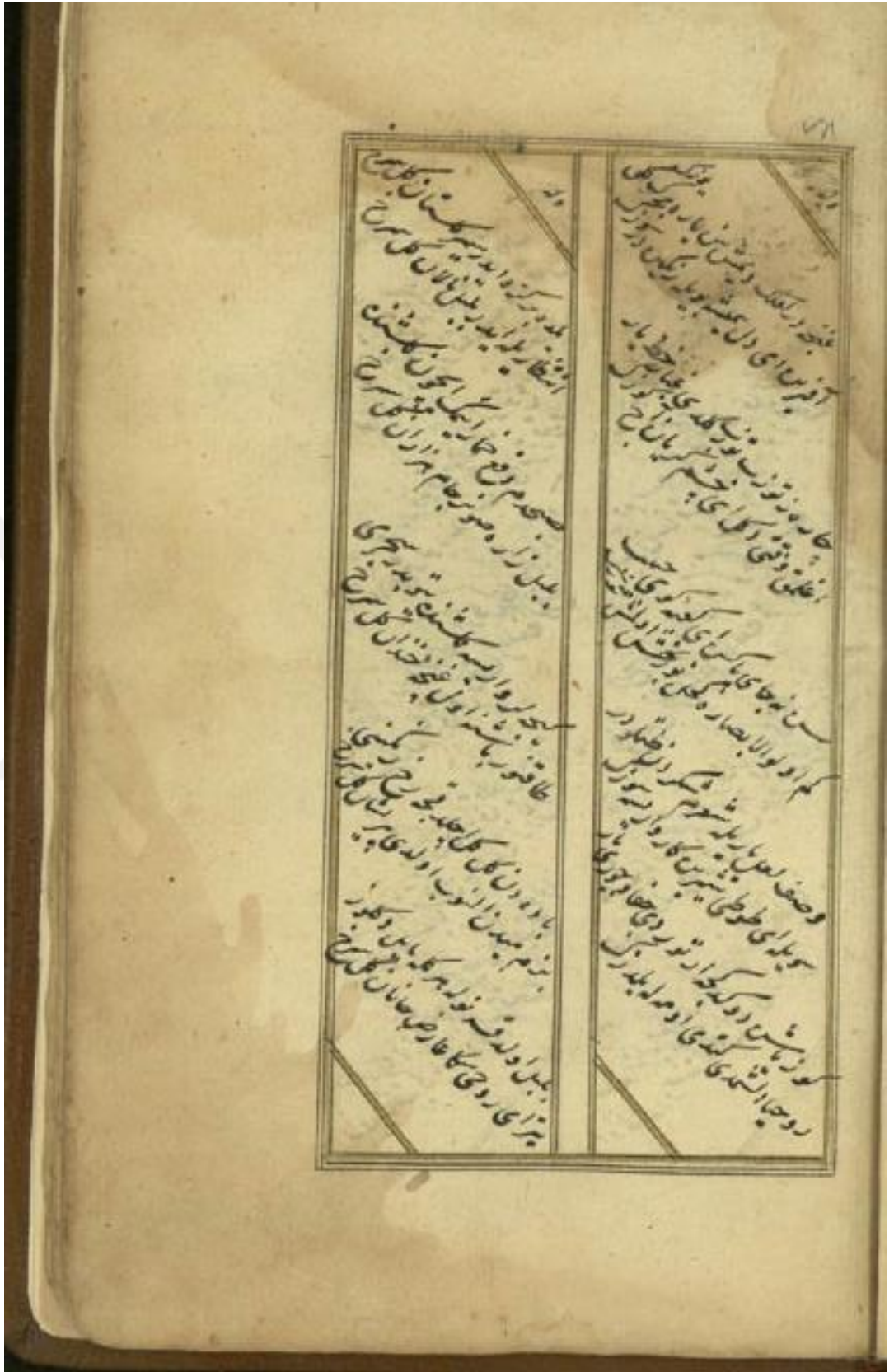
<p>روزی</p> <p>بهرین بار که از اندرگاه دو در میزد برک گداز میگردی با او لبه بودی خنجر با دین خط بنویسند خطی وار یاد او نگویید زلفی چون کمان با او میداند که خوب زلفی چون کمان کوبنداری دل سو راز ده سر پر جوهری او نیند و بر او با کعبه نوزنی با بصیرت بی یوسفی نیست خاک فو کعبه و در میان کعبه کعبه از صف اولی کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه</p>	<p>روزی</p> <p>را که بگذرد چون گل آن ای او شنیدن تو ترانی خصال بگری و صفی استغدی که کند زمین صاف و تاب ز حال اعلیٰ علی با شمع حجاب و لب فوندهای نوز عیب نشا و خیال کوبنداری دل سو راز ده سر پر جوهری او نیند و بر او با کعبه نوزنی با بصیرت بی یوسفی نیست خاک فو کعبه و در میان کعبه کعبه از صف اولی کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه</p>
---	--

76a

<p>منم اول واقف اسرار موزاسما منم اول مطلع انوار الاله کوزه که تنو زاید جایی مرادنا</p>	<p>فوانی عشق کزن که کرم دوستم کوشنده وار در کوه نزد اولود چه می غاشق اول کبر صفتین ای روحی حار ای کادو مخدر</p>
<p>که نظر فرق بین حکم و شبه این مویبوزا تنی بی بی باده کی قند ابو ششم مزه بسکه رجب روبر و ناظمم دزد قند نادان</p>	<p>زان امی بیسن و کوه جو کند که را مظهر فخر ربیم اوج رفعت کاجی سایه یاریم قاف و صفتین بودیم ساین کی پرواییم نوله ابر کجاست نم بو عجب تقایم</p>
<p>آسمان هنر و مظهر جهان آریم</p>	<p>نوعیب سبل کی چغله در پانیم</p>

77a

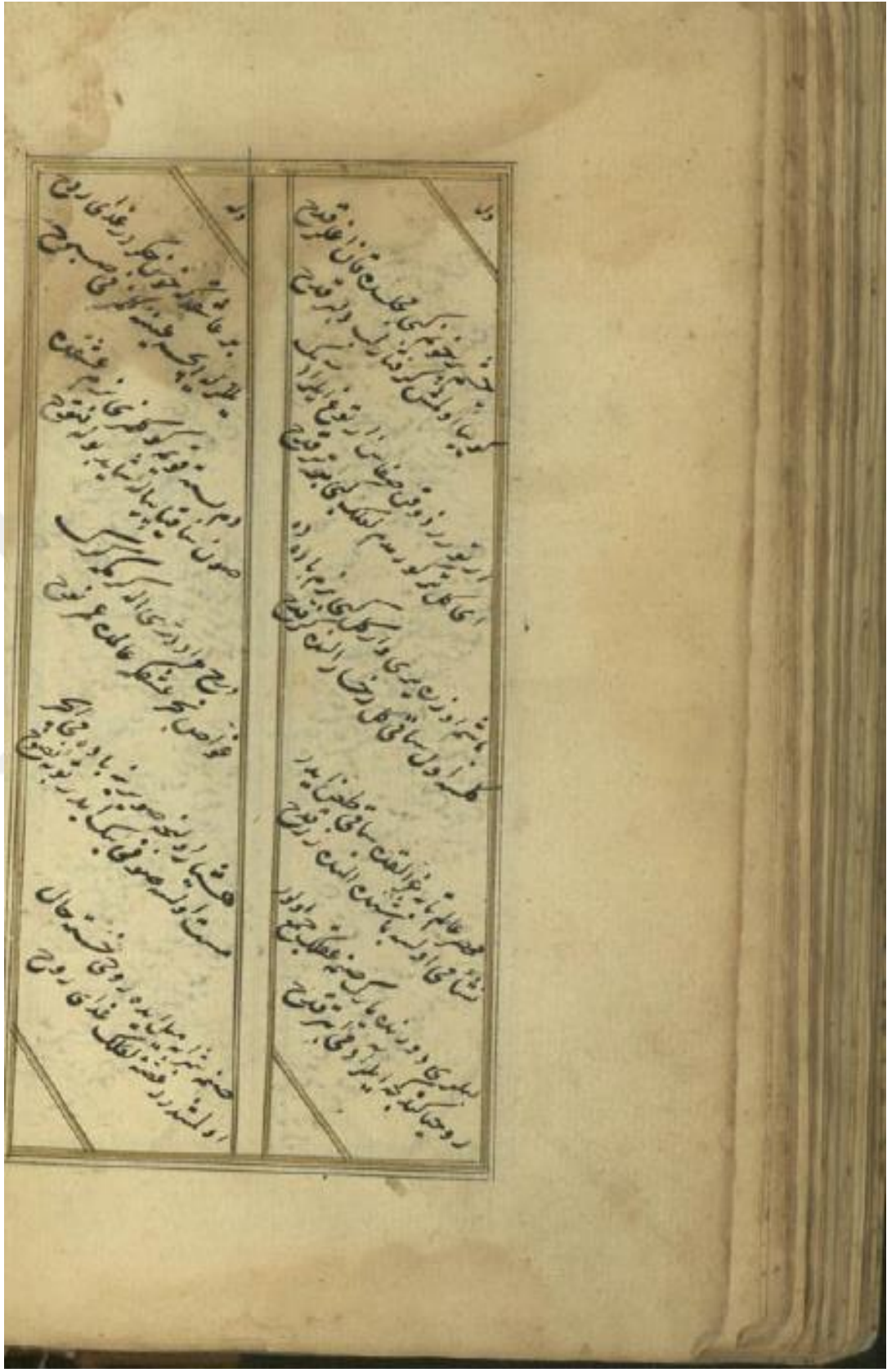
<p> در وقتی که در آن روزی که با حال منی منجمد بود که در آن وقت که در آن صبحم ایندی که در آن وقت که در آن فصل کرده می و در آن وقت که در آن از وقت ایندی که در آن وقت که در آن از وقت ایندی که در آن وقت که در آن عیب های که در آن وقت که در آن استم او سر که در آن وقت که در آن بایه رفت و در آن وقت که در آن در آن وقت که در آن وقت که در آن در آن وقت که در آن وقت که در آن </p>	<p> در وقتی که در آن روزی که با حال منی منجمد بود که در آن وقت که در آن صبحم ایندی که در آن وقت که در آن فصل کرده می و در آن وقت که در آن از وقت ایندی که در آن وقت که در آن از وقت ایندی که در آن وقت که در آن عیب های که در آن وقت که در آن استم او سر که در آن وقت که در آن بایه رفت و در آن وقت که در آن در آن وقت که در آن وقت که در آن در آن وقت که در آن وقت که در آن </p>
---	---

بوی کلمه
 آفرینش از دل بختی بوی کلمه در روز
 جامه ز نورب نور کلمه می خیزد بار
 زلفی و قی اکل می خیزد کرمیان حاج
 سن بوجای کسب ای کلمه کوی کلمه
 کم او لوالابصاره کلمه بوی کلمه
 وصف لعل بار کلمه شوم کلمه در
 بوی کلمه طوطی پیرین کار و کلمه
 کوز پاشن دو کلمه کوز پاشن کلمه
 روحی اشک کلمه ای او مملو کلمه

بوی کلمه
 کلمه در کوز و اید بوی کلمه کلمه
 اشک بوی کلمه بوی کلمه کلمه
 صبحی مریخ حار یک بوی کلمه کلمه
 بیل زار و صبحی مریخ کلمه کلمه
 کلمه کلمه و اید بوی کلمه کلمه
 طاقور کلمه کلمه اول کلمه کلمه
 باد و دن کلمه کلمه کلمه کلمه
 بزم میندن کلمه کلمه کلمه کلمه
 بیل و کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
 برای روحی کلمه کلمه کلمه کلمه

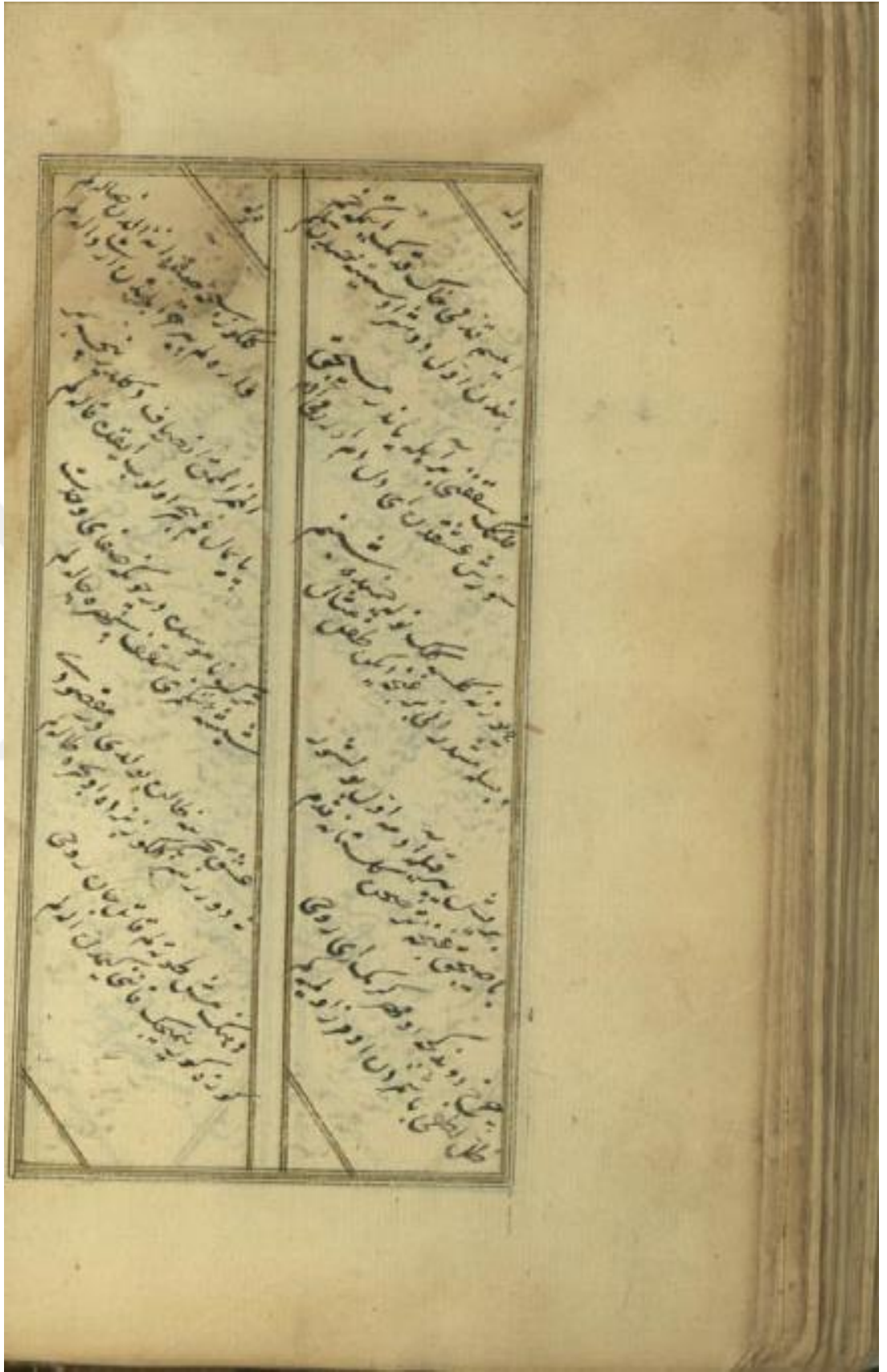
78a

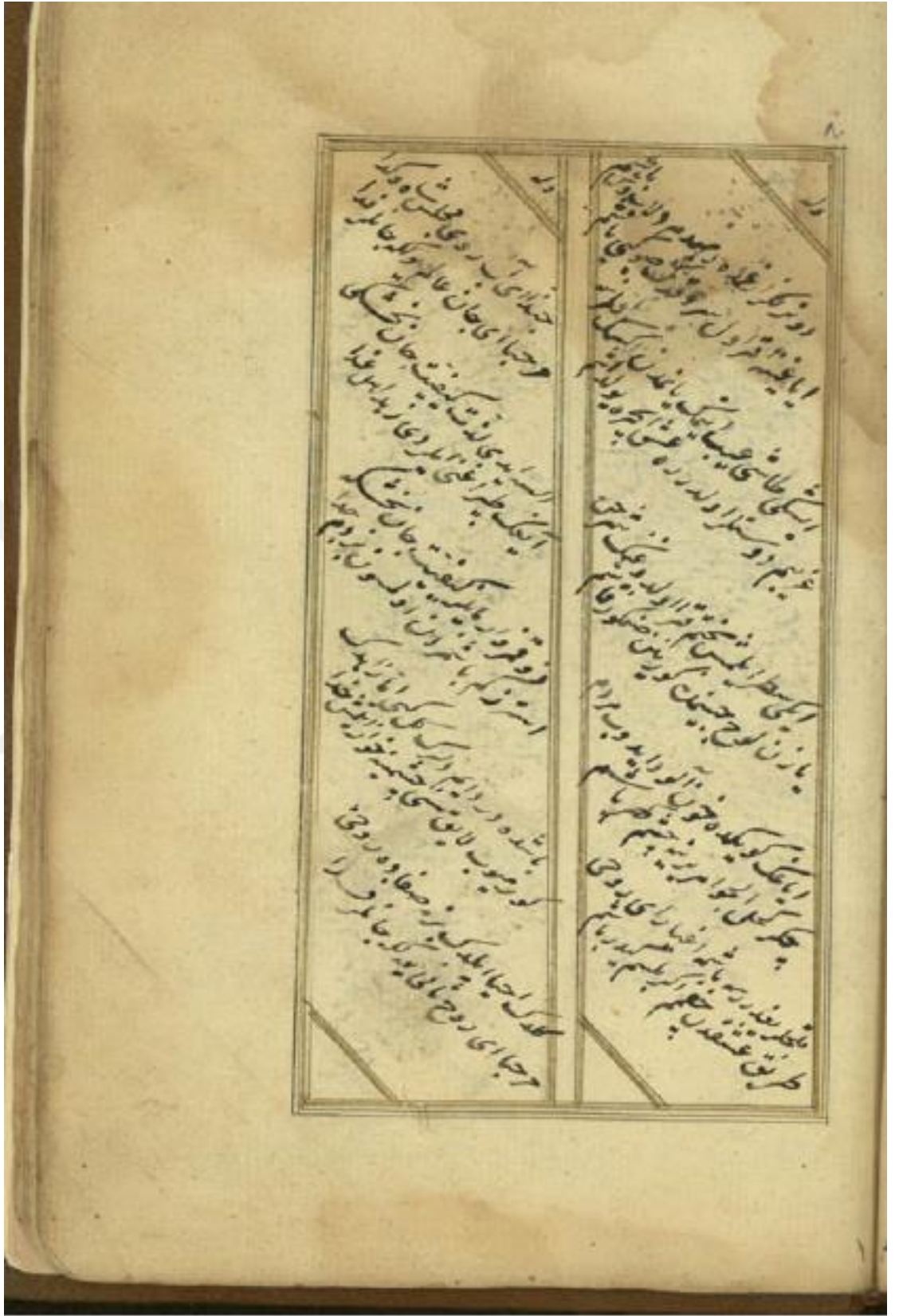

۷۹

<p>اولم اسپر در دو غلج علیح بزرگ عشق هم جا کدنگ اولدی کرم کی سن صنایع حسنه دیرن کل و درج مظهر بکدن المیه عالی درونجا باین دکلی که کعبه عشق اولدی ترح زاید امید لطف ایدر راه اولدی مهان خان شوق کل اولد کوزجی عالم کمال لطفه محبتا حدی نعم روحی بدیر در کله عرصه ابرج</p>	<p>بشانه دروغ باغدی کون پار کسینه مظهر اورای سنا چکنده اولدی خرم دروغ فریسی درت دکلی قطره جالنده که زیب دور و فریب چشمین فلو باجی کورن بعین دور انوری توکلدی صنوبر کیم دلتم وصال کلنری بولدی کونجی مفسر کج که صاننده اناک دنیای جرم دلنض کیمجی کوندر ابر و سب بجز اوله کفر که اولدی اوزمده سب</p>
--	--

79a

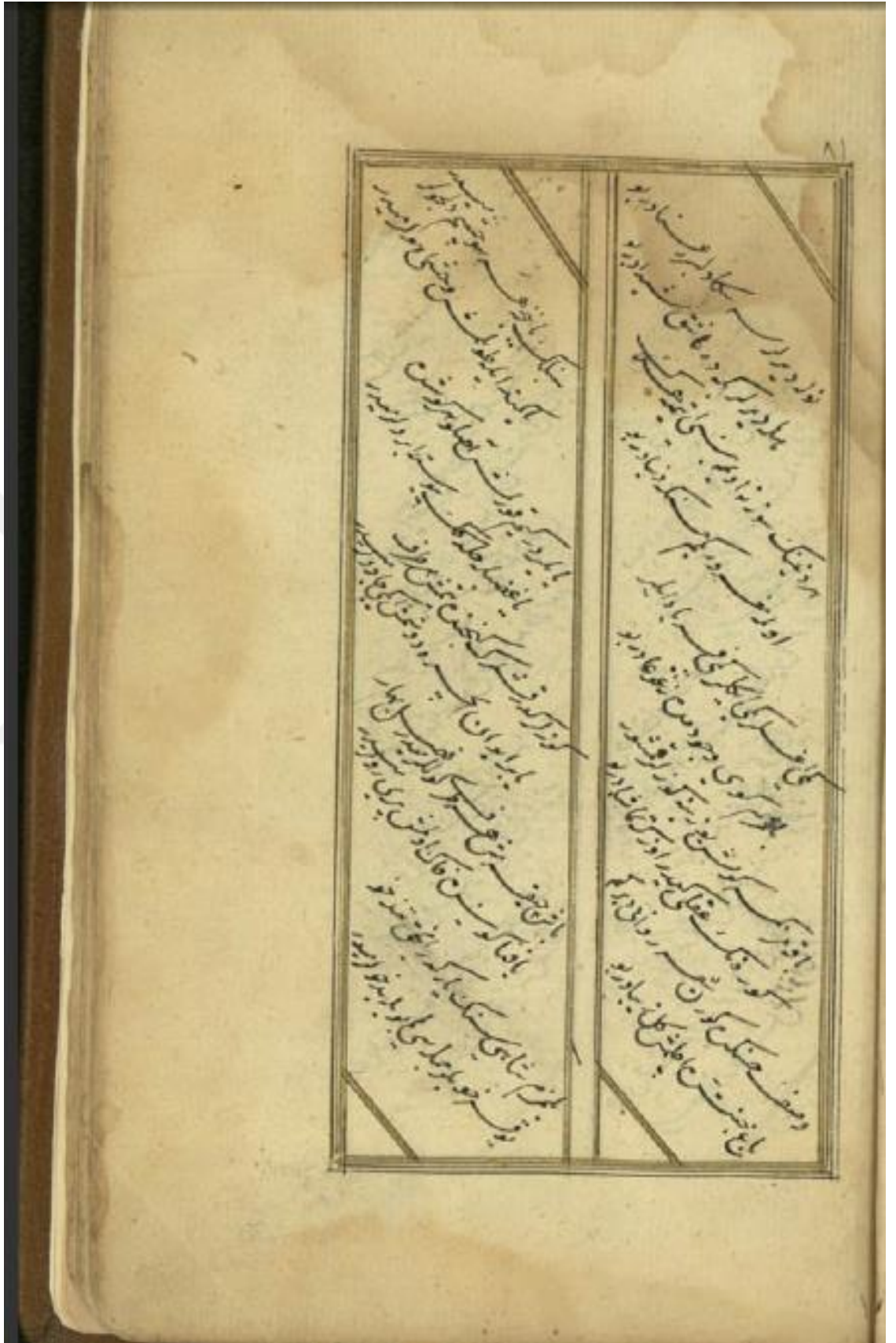

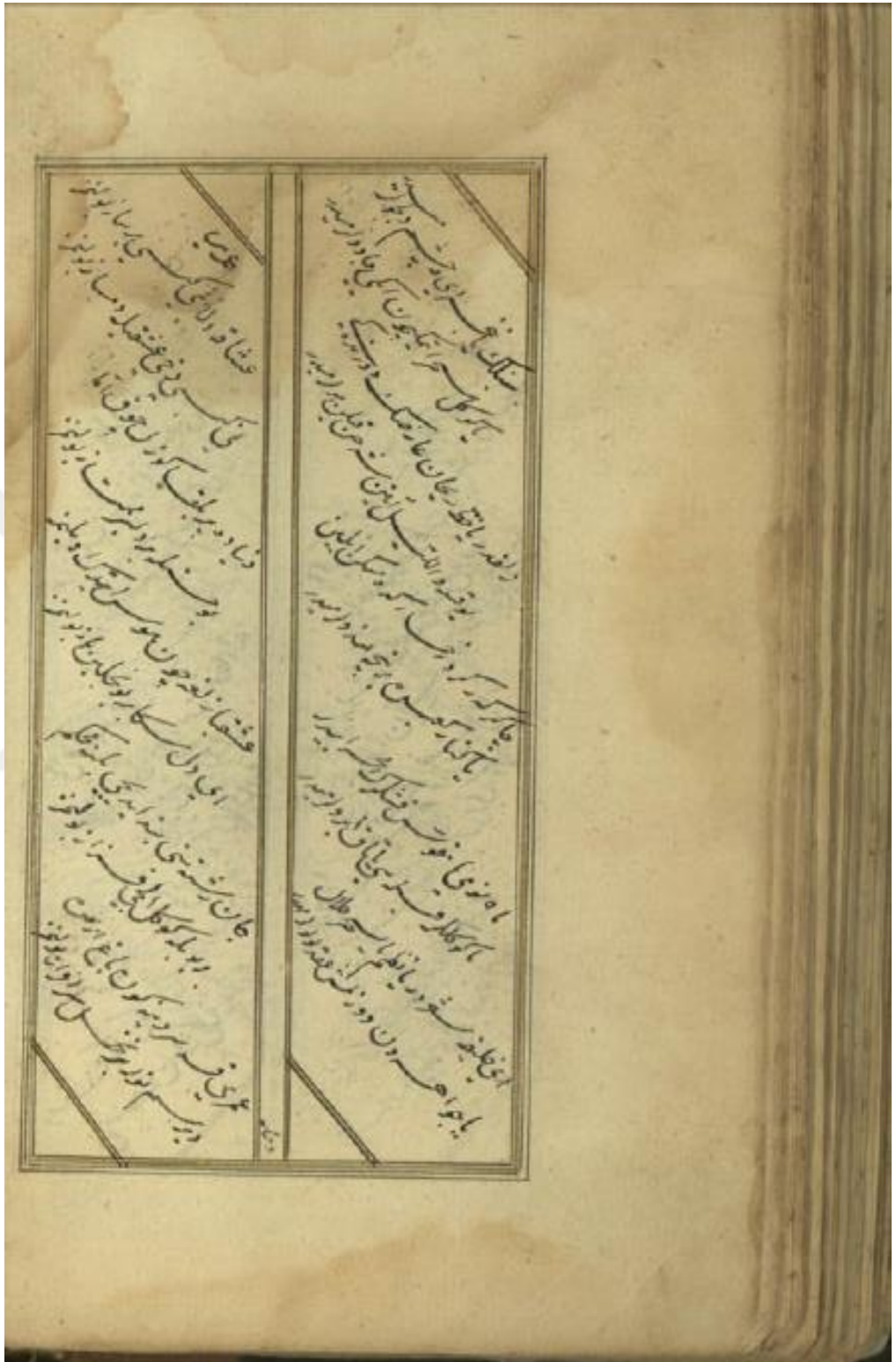
80a

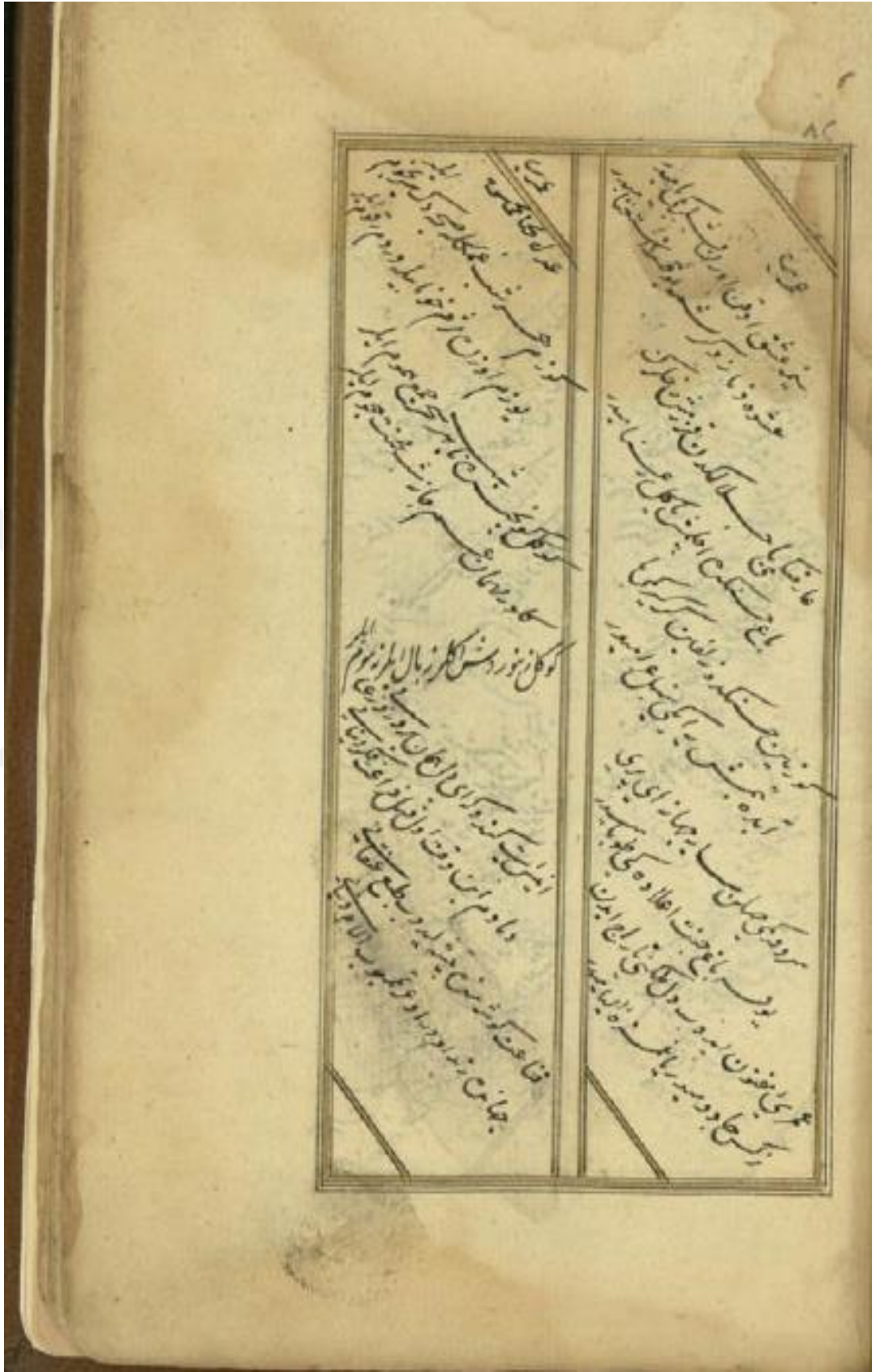
صالحه

<p>اوله اول الب العلقه زنا صفا صکره انا خط سو ارسته دو شک بیلا اوله لب قانز صم بو شد ریش الن بوی اوله روکنه رسته یا قش خفا بزار اول زلف کر و کرا و مسلسل کاکل فک تقصا لری یوق بوی بزندن اعلا اوله زلفش هم کرم بوی کلمه اعبار دار امید که بیان ایسه و جی کج اوله کله خطی بزنی فور مرسه بلا اوله ر و جیا کله ی خطی اولدی بلا اوله جی</p>	<p>اوله اوله اول الب العلقه زنا صفا صکره انا خط سو ارسته دو شک بیلا اوله لب قانز صم بو شد ریش الن بوی اوله روکنه رسته یا قش خفا بزار اول زلف کر و کرا و مسلسل کاکل فک تقصا لری یوق بوی بزندن اعلا اوله زلفش هم کرم بوی کلمه اعبار دار امید که بیان ایسه و جی کج اوله کله خطی بزنی فور مرسه بلا اوله ر و جیا کله ی خطی اولدی بلا اوله جی</p>
---	---

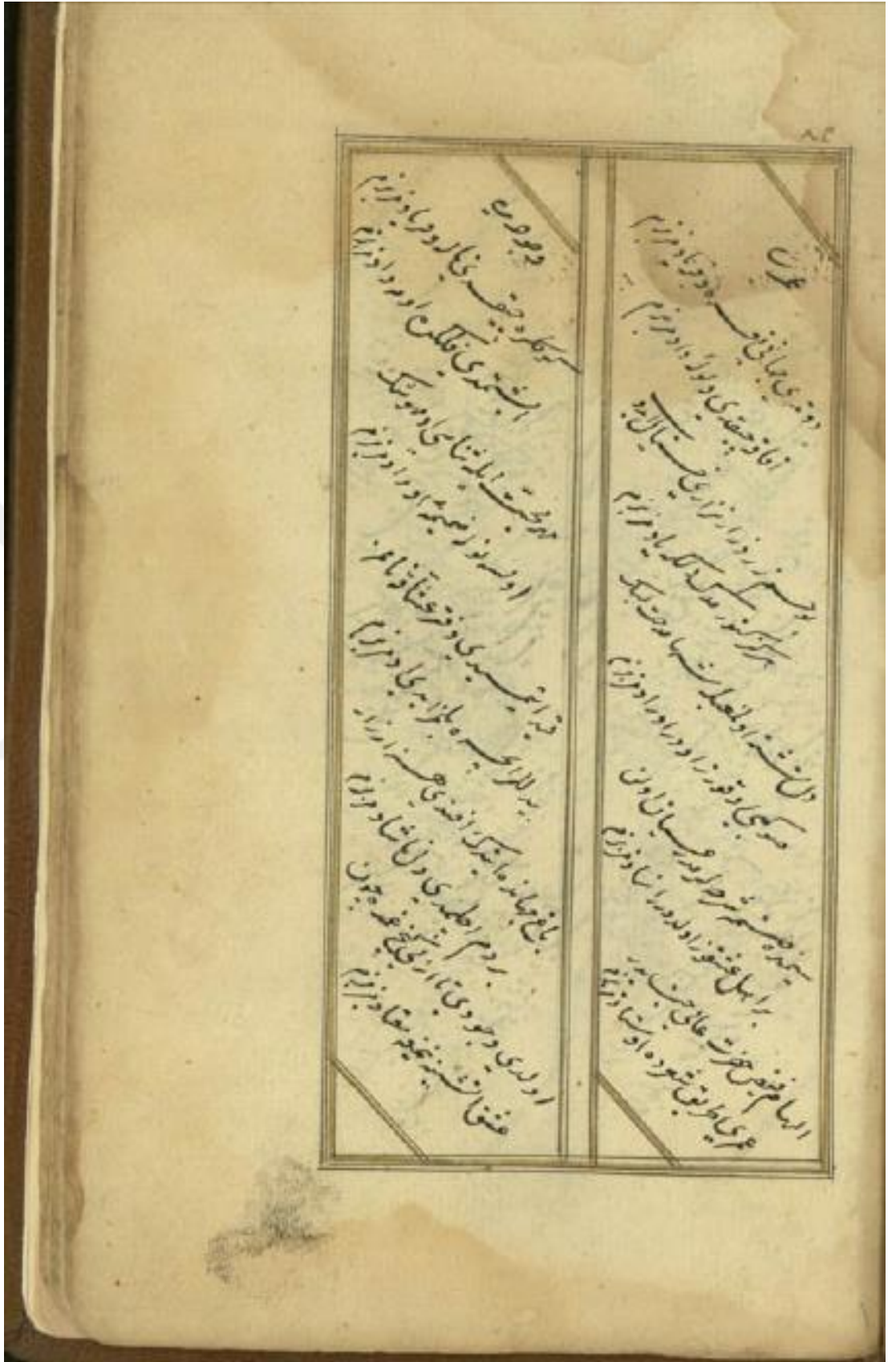
81a

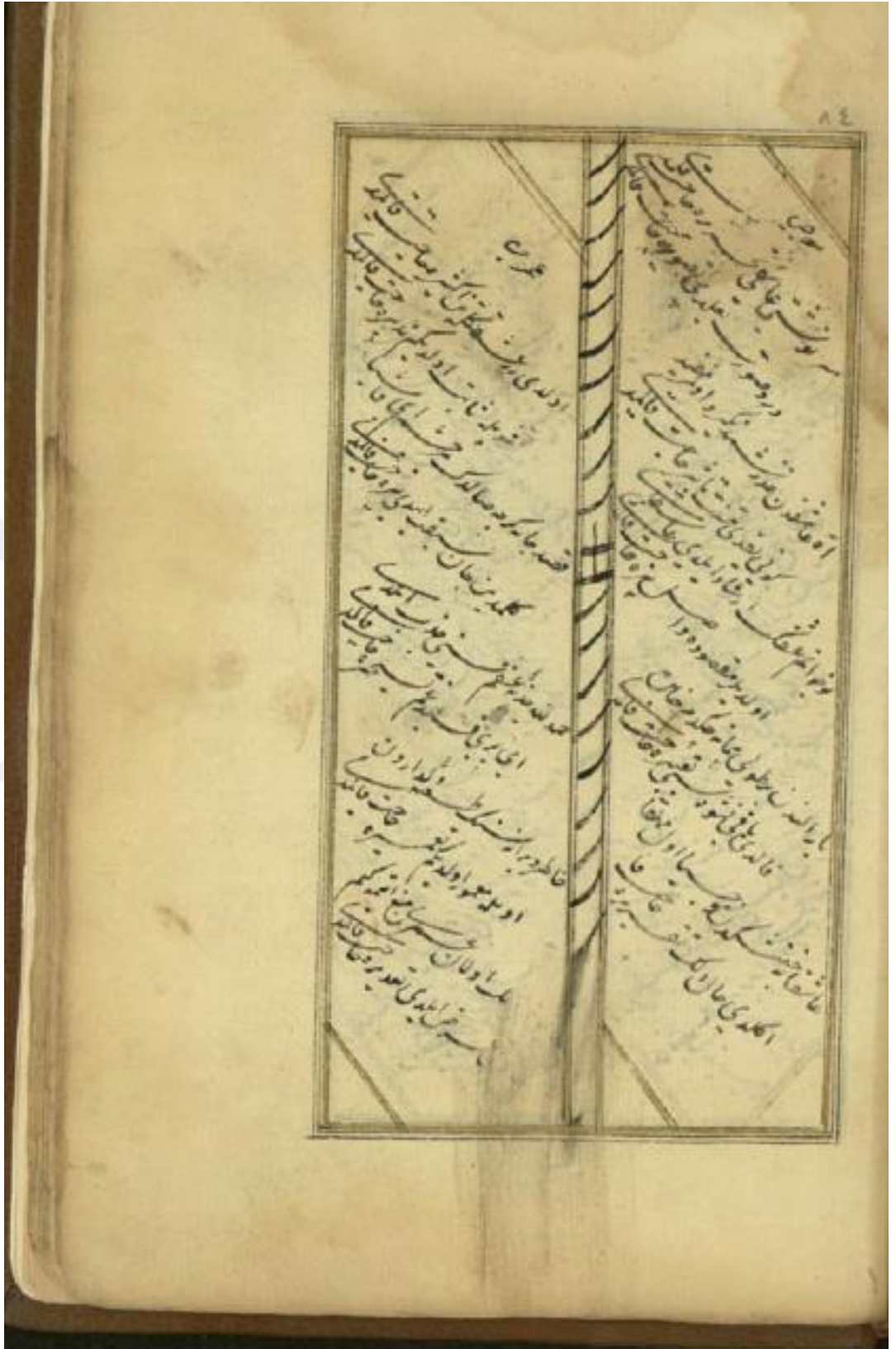
82a

<p> در زود... شراب عشق... که هم... نوار... غنچه... جاب... بی... پوری... </p>	<p> مازق... شام... چون... شرف... سوز... شاد... اگر... خط... </p>
---	---

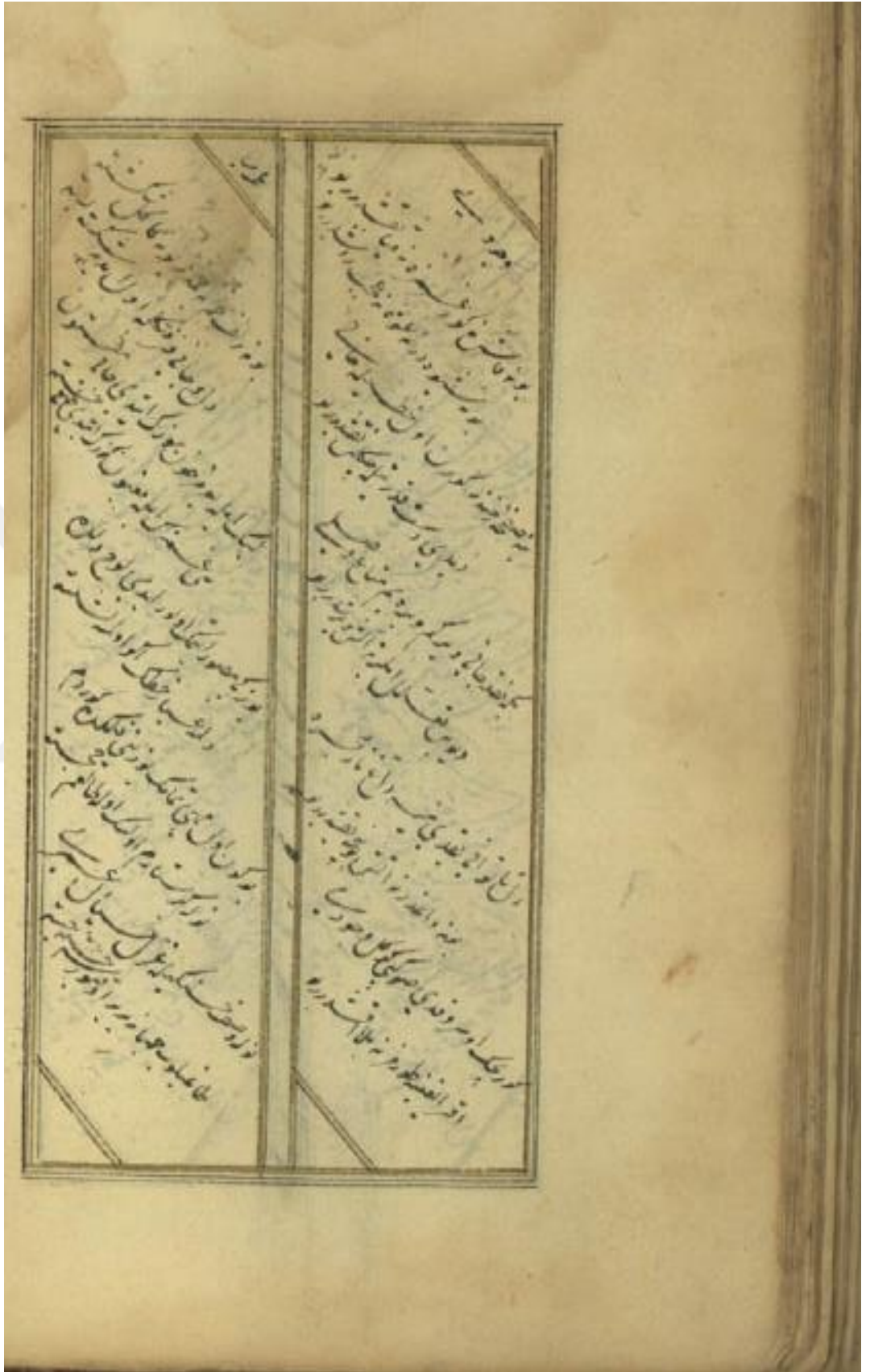

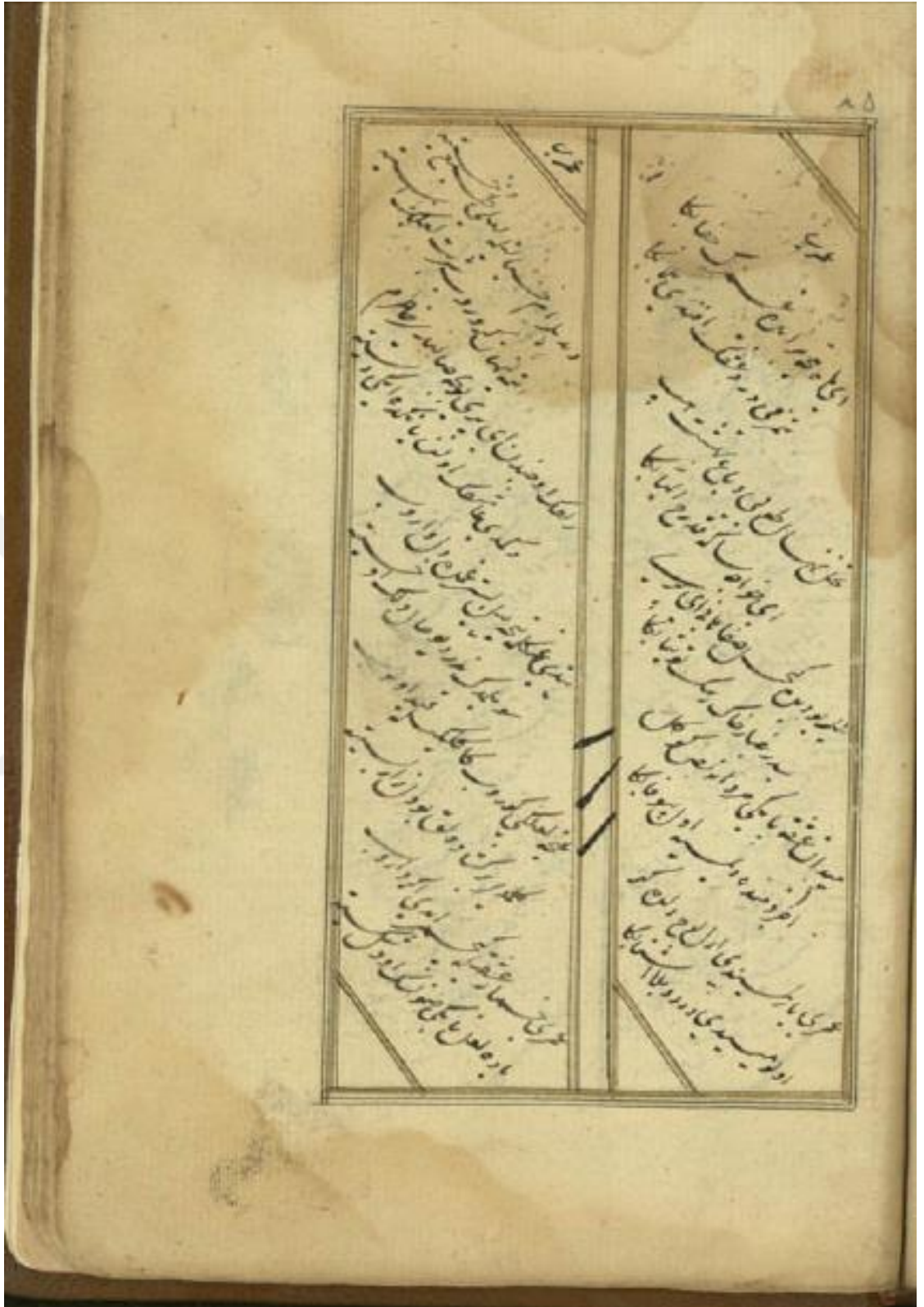
<p>دوقدرت سکه کلوز جیف تیار و دریا دروزیم ایشتمدی نکلن اوم و دروزیم مویشیت الملتنامی او و دروزیم اولسه نوز عیمه او و دروزیم قیابتم سیدی و قتر عتاق نامور بر لور کسبه بلور ابرکی دروزیم بلغ قیلانده ایشکر افندی حسن اوزار بر دم اعلی دی دل شاد و دروزیم اولدی و بودی با از غیبه چون غنقاشینه غیبه معاد او و دروزیم</p>	<p>عمر دوقدرت مانی قوس و دریا دروزیم انا و جیف تیار اولور او و دروزیم ایشتمدی نکلن اوم و دروزیم مویشیت الملتنامی او و دروزیم اولسه نوز عیمه او و دروزیم قیابتم سیدی و قتر عتاق نامور بر لور کسبه بلور ابرکی دروزیم بلغ قیلانده ایشکر افندی حسن اوزار بر دم اعلی دی دل شاد و دروزیم اولدی و بودی با از غیبه چون غنقاشینه غیبه معاد او و دروزیم</p>
---	--

83a

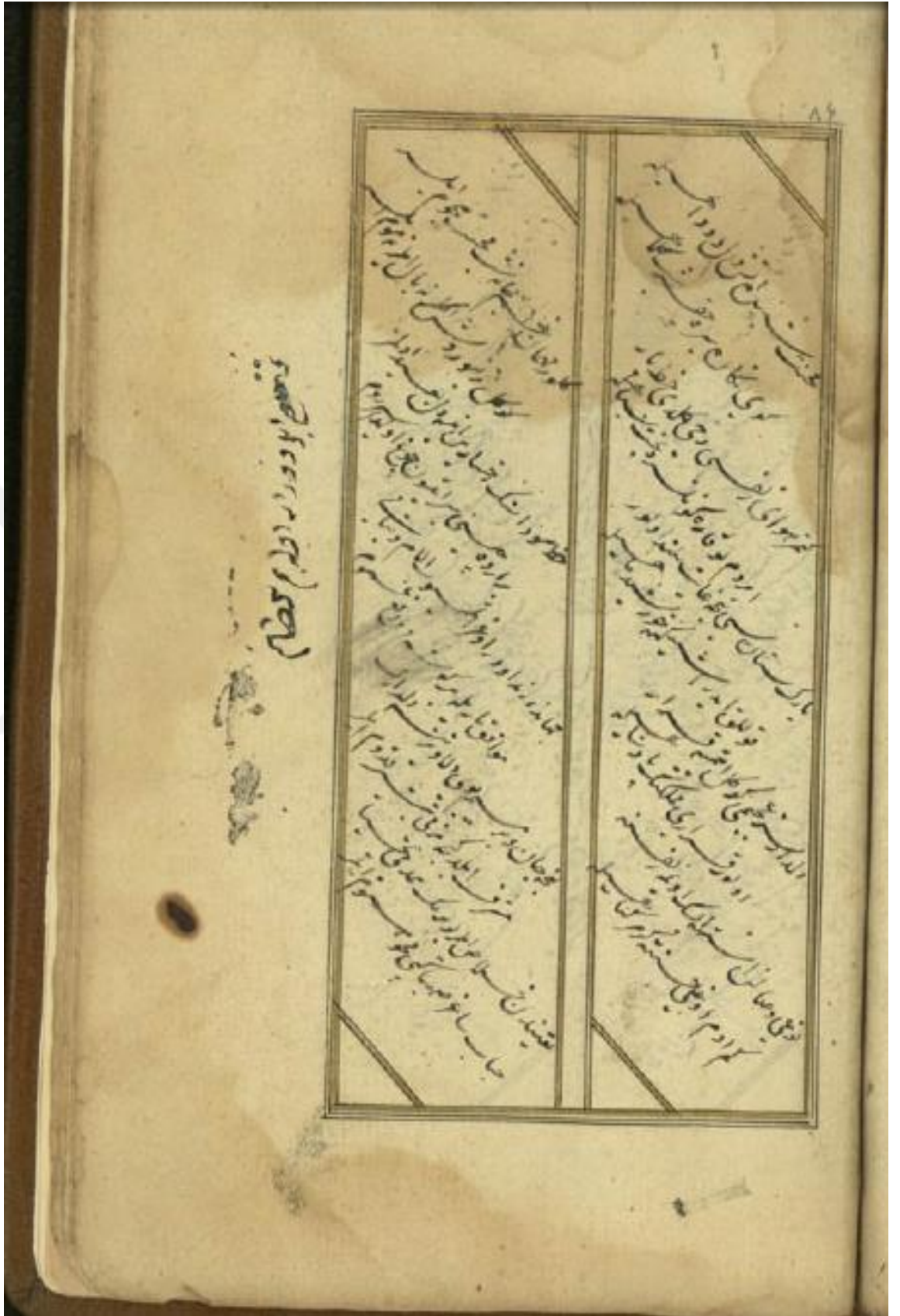
84a

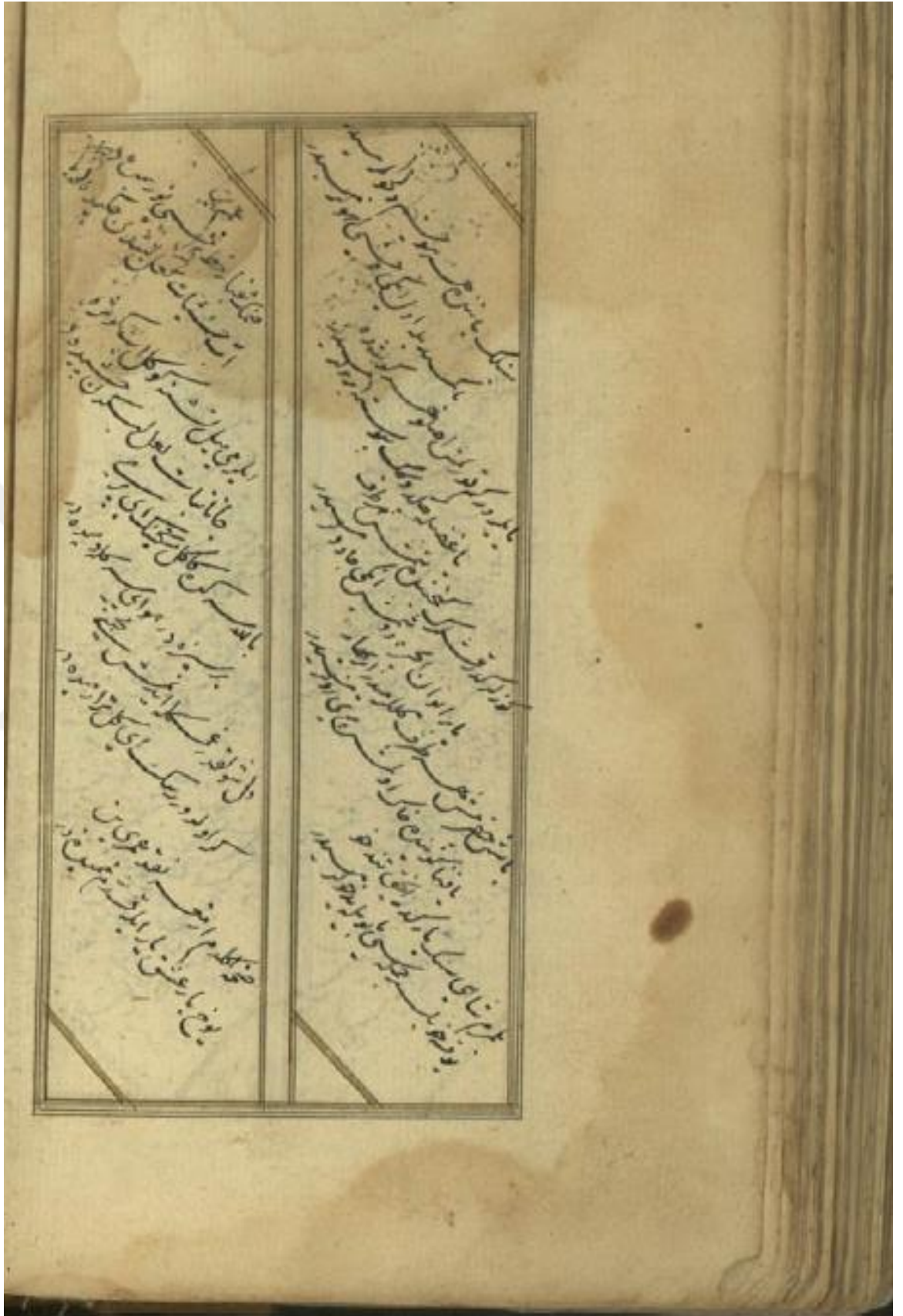

85a

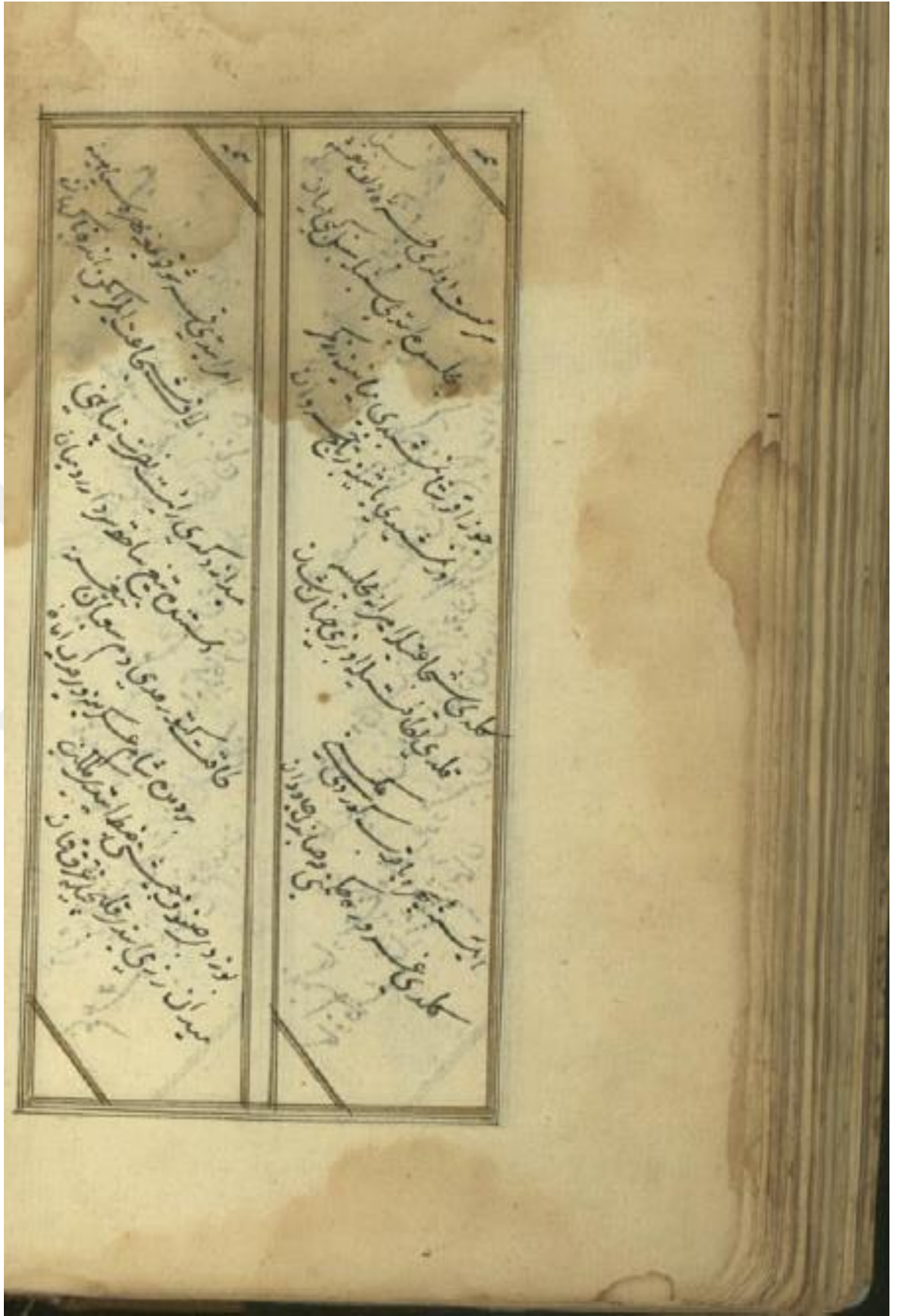

<p> دوت بوزگن سبب شود و تو جاید نوری در کجای سبب لطف خود کرد من وزیر اولی ای صدف عالی بودی هر سبب کبیر تیغ ریبی جان دولت خود سبب تو فرموده بار باین فرموده داد و داد از آن نمی آید که چون سبب ملک سلطنت غیب آید بجز سبب تو فلک مستقیم </p>	<p> من سبب اول در کور در ای خندان کم نم بود که سبب شفا جان ناز و اول جلیل الزوال سبب کرب انعام شاهک شمره عام اول دن ملک ماکه کشته سبب تو عالمی اول سبب افراز سبب تو عالمی خوان انعام سبب تو عالمی حکما و سبب تو سبب تو سبب تو زبیر سبب تو سبب تو سبب تو </p>
---	--

89a

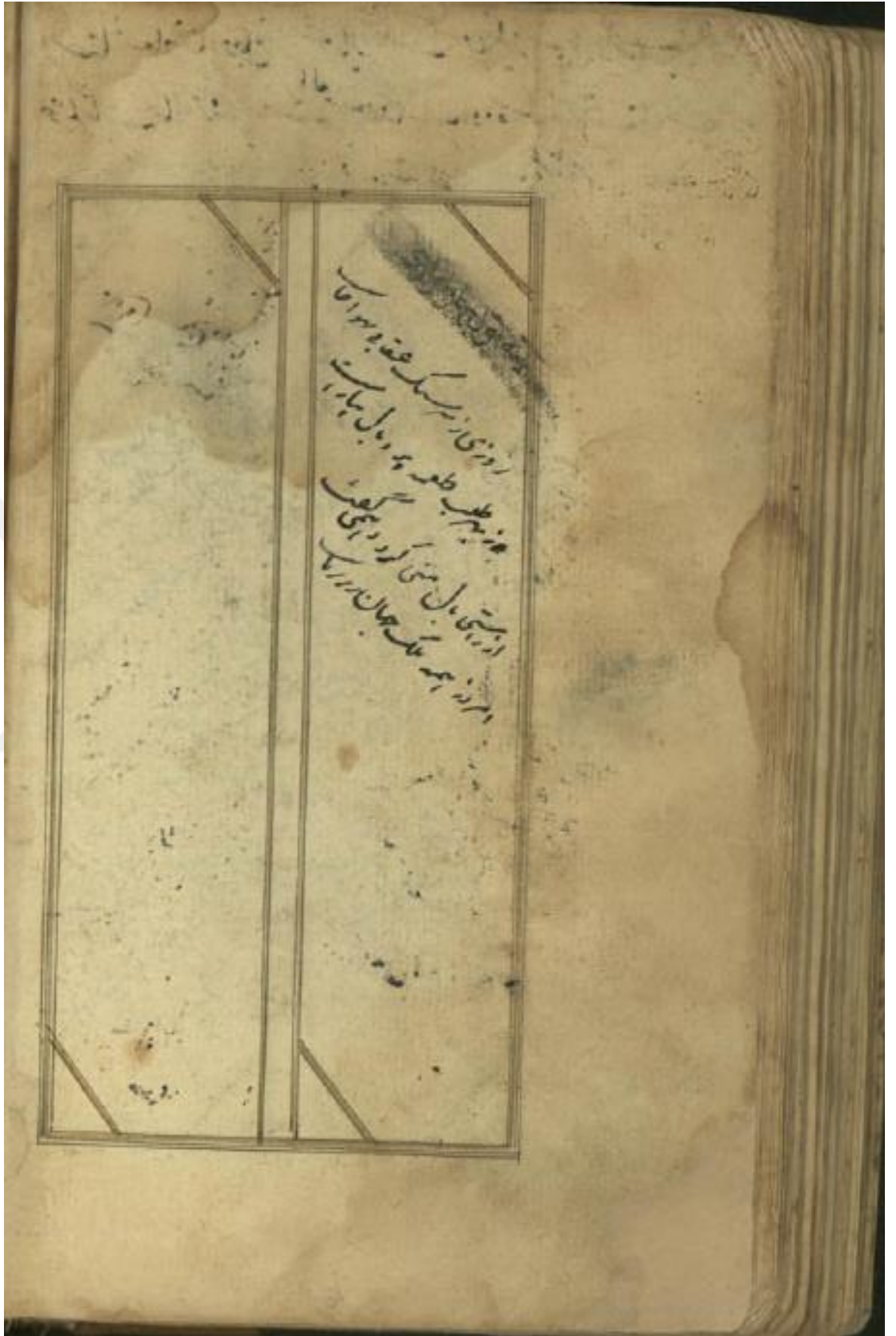

<p> در وقت سحر فلش کین در آن وقت ناگه بستره ز فلک دی بسیار یافت زمانه که جمیع در هر محل منقلب شد غریب نیامه سلطنت شاه کاران لایق منزه را جانانیدم ایکنان که جمیع منزه را جانانیدم ایکنان که در پیشگاه حق اگر تو هستی مسلم نمانی اول و دردی وقت دعا که منق و سجاد کردی که هر آن فریضه امام اول و دردی که هر آن فریضه </p>	<p> در وقت سحر فلش کین در آن وقت ناگه بستره ز فلک دی بسیار یافت زمانه که جمیع در هر محل منقلب شد غریب نیامه سلطنت شاه کاران لایق منزه را جانانیدم ایکنان که جمیع منزه را جانانیدم ایکنان که در پیشگاه حق اگر تو هستی مسلم نمانی اول و دردی وقت دعا که منق و سجاد کردی که هر آن فریضه امام اول و دردی که هر آن فریضه </p>
---	---

<p> کوه دوی سنجای کوی سبب است که نوزد موم بتدبیر غی غیبی است جو در کتب بیست عالم کجاست غمگینانستند در دوش روزی بودی جهان ز موی کجاست او با دوی کجاست که کوی نیمی بودی تو کجاست بهشت روزی تو کجاست </p>	<p> موم بتدبیر غی غیبی است نوزد موم بتدبیر غی غیبی است جو در کتب بیست عالم کجاست غمگینانستند در دوش روزی بودی جهان ز موی کجاست او با دوی کجاست که کوی نیمی بودی تو کجاست بهشت روزی تو کجاست </p>
---	---

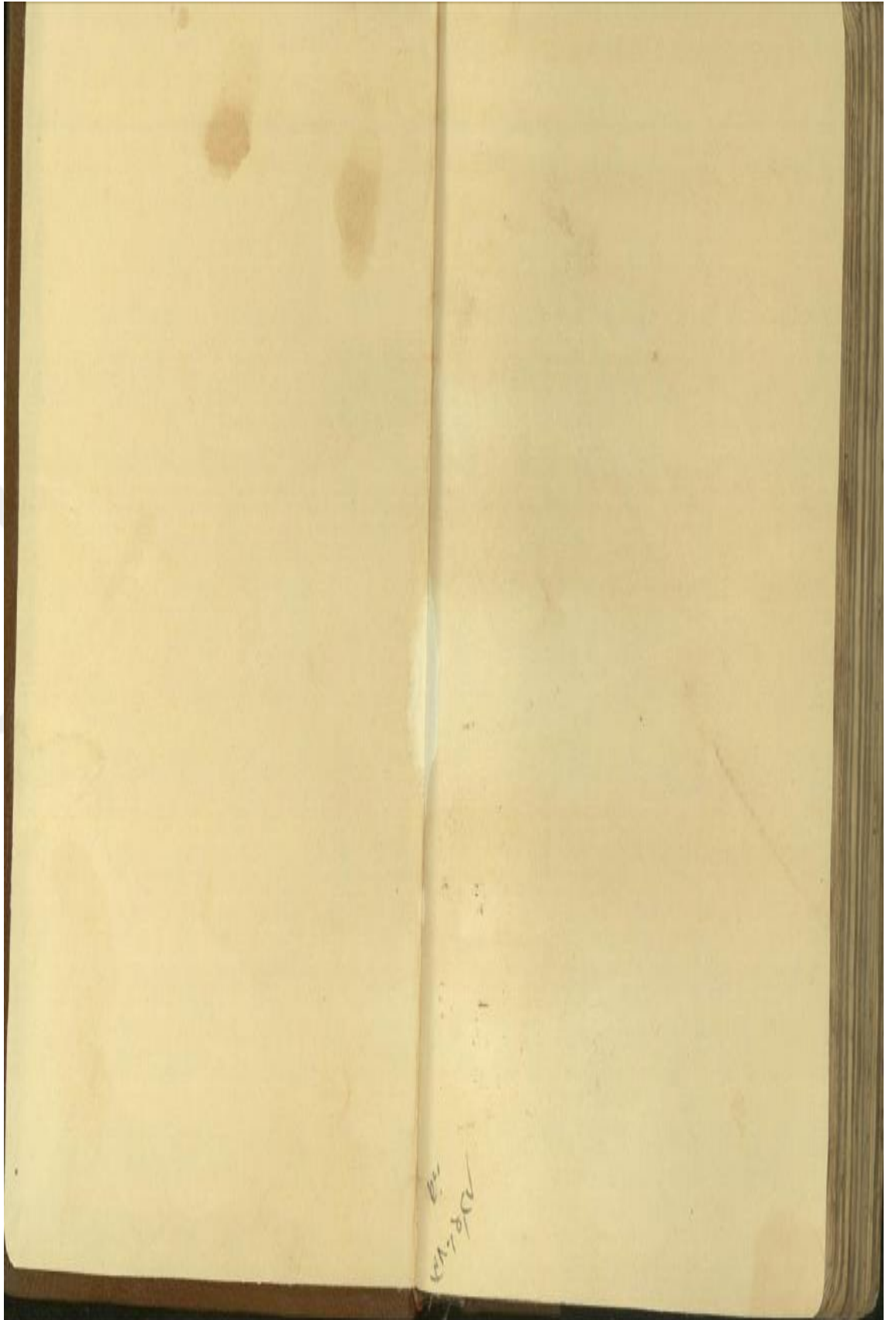

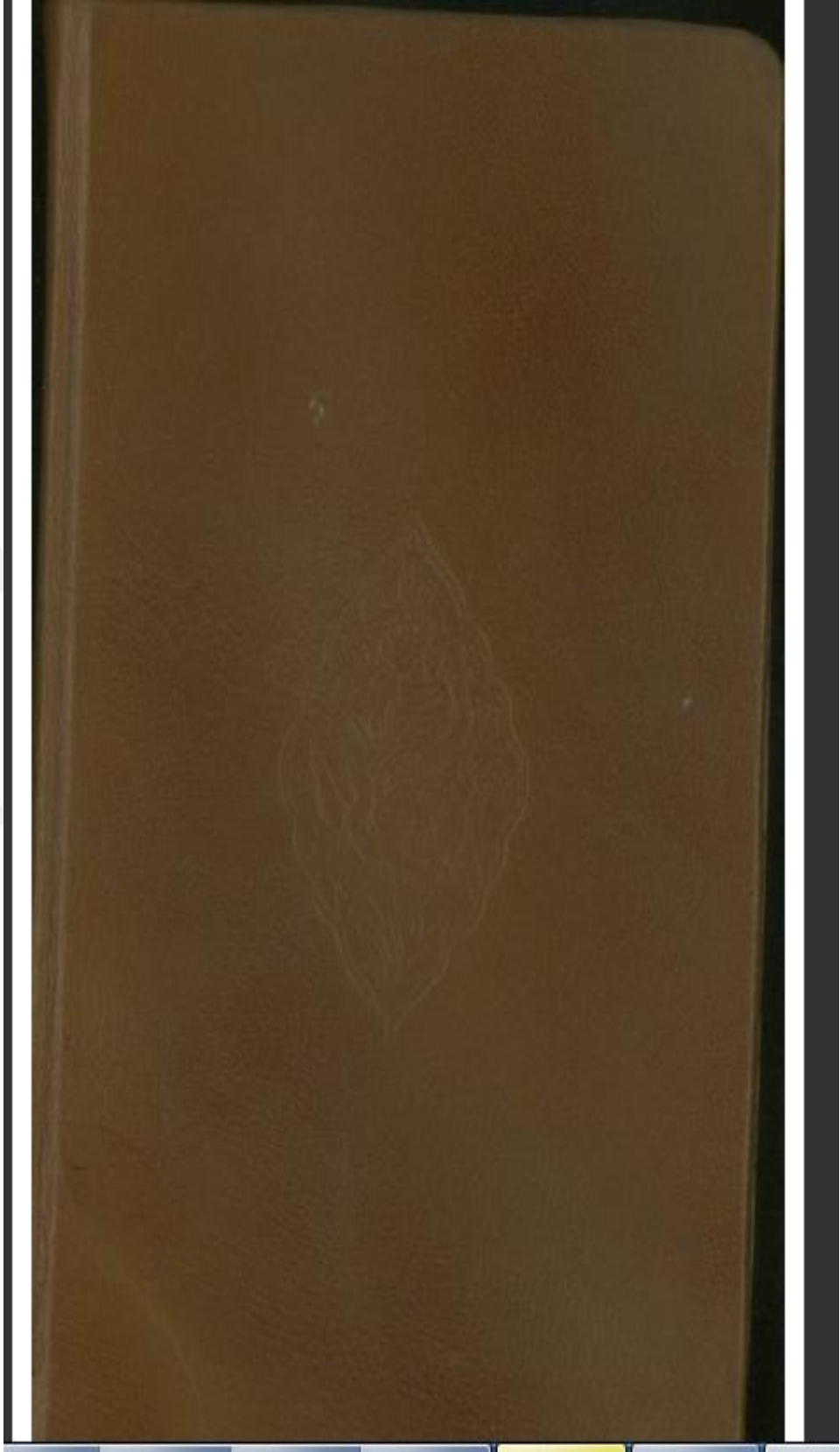
94a

95b

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Nurcan Gök
Doğum Yeri ve Tarihi : Batman, 30.12.1991

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Ardahan Üniversitesi-Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi :Ardahan Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü-Türk Dili ve Edebiyatı
Bildiği Yabancı Diller :İngilizce

İletişim

E-posta Adresi :nurcangok58@gmail.com

Tarih :30.11.2018